

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Højesteretstidende

udgivet af

Højesterets Protokolsekretærer.

Højesteretsaaret 1934.

---

78. Aargang.

København.

G. E. C. Gads Forlag.

1935.

NAVNEREGISTER

Civile Sager.

	Pag		Pag
Aabenraa Andels-Svineslagteri	99	Bore VIII, S/S	247
Agerbæk, Christian, Overbetjent	335	Borgen, C E	687
Andersen, Anna Charlotte	39	Brandforsikringsselskabet	
Andersen, Johs, Bogholder	652	»Lolland-Falster«	424
Andersen, L, fhv Dommer	255, 405	Briksø, Chr, Skræder	652
Andersen, N, Direktør	28	Brudager Menighedsraad	222
Andersen, N O, Gdejer	198	Brødsgaard, V, Gaardejer	668
Andersen, Niels Kay Bille, Fabrikant	39	Brønsted, J N, Prof, Dr phil	592
Andersen, Sophus, Murermeister	623	Børglum Menighedsraad	300
Andersen, Vilh, Arbejdsmand	285	»Chickasaw« S/S	247
Arbejdernes Brandforsikringsselskab	651	Christensen, Knud Børge	360
Arnesen, Arne Johan	90	Christensen, Olga, Fru	563
Assekuranz-Verein von Küstenfahrern in Schullau	213	Christensen, Rasmus Frederik, Gaardejer	237
Bagger, Joerges, Generalagent	487	Christensen, Sigurd, Murermeister	312
Baller, fhv Dommer	255, 405	Colgate - Palmolive - Peet, A/S	684, 687, 690, 693, 696
Barfoed, Joh, Sagf cand jur	28	Cosmopolite, Parfumeriet	684, 690
Barnow, Niels, Konsul	53	Danielsen, Aage, Skotøjshandler	67
Bendixen, Asbjørn, Redaktør	276	Dansk Arbejdsmands Forbund	
Bendixen, Frode, Tømrer	276	Afdeling A, Odense	285
Benedum, Emil, Skotøjsfabrikant	67	Dansk Bioteknik, A/S	179
Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforening	428, 517	Dansk Ingeniørforening	428, 517
Birk, K A & Co	174	Dansk Typograf-Forbunds Københavnsv Afdeling	191
Bjerre, A M, Politimester	574	Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898	280
Blegdamsmøllen, A/S	117	De danske Statsbaner	413, 663
Bolbjerg, Inga, Pianistinde	386	Degn, M, Førstelærer	554
Boll, Frode Lynggaard, Forvalter	180	Deurs, J A van, Ingeniør, cand polyt	529
Bornhoff, Gunnar I, Gross	453	Dideriksen, C, Bogtrykker	651
		Dons, K. P M, Grosserer	144, 673

	Pag		Pag
Ellbrecht, Mogens, Motorforhandler	459	Haages, Johannes Kofoed, stud med	32
Ellehammer, J C H, Direktør	167	Handelsrepræsentationen i Danmark for Unionen af socialistiske Sovjet-Republiker ...	464
Ellen, M/K, dens Besætning..	566	Hansen, Andrea, Enkefru	257
Enemark, Axel Nolin	360	Hansen, Else	14
Engelbregtsen, Lucas Svendsen, Repræsentant	474	Hansen, H O, Grosserer	184
Erlandsen, Rich, Margarinefabrikant	699	Hansen, Hans Lauritz, Gaardejer	536
Esbjerg Byraad	663	Hansen, Kamma	14
		Hansen, Ludvig, Antikvitetshandler	580
Feddersen, J, fhv Dommer	255, 405	Hansen, Ove, Skrædermester..	28
Finansministeriet	20, 405	Hansen, V, & Co	309
Forsikringsaktieselskabet Norden	202, 210	Hansen - Ellehammer, Jacob Christian, Fabrikant	529
Forsikringsaktieselskabet Nye Danske af 1864	240	Haslev, I, Bager	652
Franck & Tobiesen	247	Hedegaard, K, Forpagter	36
Frederikssund Kommune	699	Hedegaard, Peder P, A/S	339
Frigidaire Corporation, USA	540	Helbo, Harald Laursen, Tømrersvend	202, 210
Friis-Hansen, Brdr, Firmaet ..	459	Henriksen, Andreas, Smedesvend	219
Frimodt, Joh, Assurancefirmaet	598	Henriksen, H V, Marskandiser	88
		Herting, Grosserer	678
Generaldirektoratet for De danske Statsbaner	413, 663	Hertz' Annoncebureau	267
Galsgaard, Axel, Handelsgartner	586	Hofman-Bang & Boutard, Patentfirma	482
Galsgaard, Holger, Handelsgartner	586	Holm, Christian, Gaardejer ..	418
Gladsakse Kommune	636	Holm, Johan, Restauratør	586
Gladsakse Sogneraad	438	Holm, Jørgen	418
Glarmestrenes Glasforsikring, A/S	598	Holm, Mathias Nissen, Landmand	418
Glente, V A M, Politifuldmægtig	574	Holstein-Rathlou, Sofy von, Hofjægermesterinde	580
Gram, Brødrene, A/S	520	Hornung, I, Fru	394
Grann, L M, Proprietær	111	Hovager, C P, Apoteker	547
Grau, Chr, Fabrikant	78	Hovedstadens Auktioner, A/S i Likvidation	273
Gronenberg, H, Landsretssagfører	574	Hyrup, R E L, fhv Dommer	255, 405
Grossistsammenslutningen af 1930	144, 673		
Grundtvig, S F, fhv Dommer	255, 405	Indenrigsministeriet	294
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Fagforening	478	Ingvarsdens, J, Ingeniør	540
		Itkin, M, Grosserer	235
		Iversen, Anna, Fru	563
		Iversen, Johannes, Sagfører ..	117

Pag	Pag		
Jacobsen, Anna Benditte, f Olsen	58	Kolding Oplands Højspændingsforsyning, Andelsselskabet	668
Jacobsen, Herman Mikael, Matros	58	Kolding Sydbaner, A m b A ..	280
Jensen, Aage Peder	474	Korn- og Foderstof Kompagniet, A/S	582
Jensen, Carl, & Søn, A/S	36	Kreditforeningen af Grundejere paa Landet i Jylland	170
Jensen, Carl Frederik, Fyrbøder	307	Kvist, Karin, Fru	612
Jensen, Christian, Parcellist ..	400	Københavns Bunkerkul Depot, A/S	659
Jensen, E, Frk, Indehaver af Parfumeriet »Cosmopolite«	684, 690	Københavns Byrets Skifteafdeling II	612
Jensen, Ejler, A/S	693	Københavns Kommune....	71, 438
Jensen, Freddy, Kapelmester..	386	Københavns Magistrat....	86, 133
Jensen, Holger	71	Københavns ny Tømmerhandel	552
Jensen, J, Skrædermester	620	Københavns Skattedirektorat ..	177
Jensen, J A, Amtsvejinspektør	449	Københavns Telefon-Aktieselskab	507
Jensen, Karen, Frk	563	la Cour, Chr B, Direktør, hans Dødsbo	177
Jensen, Kjeld Peter, Tjenestekarl	153	Landbrugsministeriet	99, 147
Jensen, Lovise, f. Thomsen ..	307	Langaa Sogns Sygekasse	620
Jensen, Niels, Tekstilarbejder	652	Larsen, Carl Ludvig, Skorstensfejermester	413
Jensen, Niels P, Landmand..	64	Larsen, Johs, Bagermester, hs Likvidationsbo	117
Jensen, Pethrine, Fru.....	388	Lauesgaard, Th, Propr	39
Johannesen, J C, Ingeniør ..	32	Lauritzen, H, Mejeriejer	607
Johannesen, Svend Christian	32	Lawaetz, Carl, Godsejer	294
Johansen, Blangstrup, Gross	453	Levitin, C H W, Fabrikant ..	14
Juncker, Chr, Konsul	391	Lindholm, J C, Uddeler	80
Junget-Thorum Spare- og Laanekasse	422	Lodberg, Edith Kristence Erika	682
Just, Anders, Gaardejer	410	Lolland-Falster, Brandforsikringsselskabet	424
Justitsministeriet	142, 458	Lottrup, Hans Gjeding, Gross	53
Justitssekretæren ved Østre Landsret	255	Lottrup, Jørgen Seidelin, Gross	53
Jydsk Landhypotekforening ..	123	Lottrup, Mogens Chr, Læge..	53
Jørgensen, J Chr, fhv Stationsforstander	233	Lund, Alfred, Gaardejer	424
Jørgensen, L, fhv Proprietær	111	Lund, Olga Nielsine, f Lorentzen	179
Jørgensen, N P, Gaardejer ..	12	Lund, V, & Co, Blegdamsmøllen, A/S	117
Jørgensen, N P, Smedemester	213	Lundsgaard, Christine Jensen, Enke	133
Kalundborg Byraad	294		
Kanter, Nicolai, Grosserer ..	1		
Kjær, Harald, Grosserer	127		
Knudsen, Henry, Vognmand..	435		
Knudsen, L E, Tjener	435		
Knudsen, Poul, Præst	48		

	Pag		Pag
Lundsgaard, P Jensen, Cigarhandler	133	Nielsen, Hans, Gaardejer, Sognefoged	237
Løvenskjold, C O H L, Lensbaron, Hofjægermester	297	Nielsen, J A, Fabrikant	410
Marcussen, Rigmor Eleonora Marie, Enkefru	71	Nielsen, J C, Fabrikant	552
Mathiesen, W, Hotelejer	391	Nielsen, Jens, Afholdsvært ..	652
Matzen, Jacob Heinrich, Gdr	18	Nielsen, Julius, Firmaet	184
Mayland, Johs, Proprietær ..	43	Nielsen, Magnus, Proprietær..	111
Mazur, Vilhelm, Gaardejer ...	400	Nielsen, N H Lindholm, Overinspektør	240
Mengelberg, R, Fabrikant....	235	Nielsen, Niels, Overretssagf ..	607
Ministeriet for off Arbejder..	592	Nissan, David, Grosserer	1
Munck, Axel, Realskolebestyrer	312	Nissen & Company, Handelsfirmaet	464
Murersvendenes Fagforening af 1919	623	Nissen, Hans, Hotelforpagter..	386
Mytyzia, Johannes, Brøndgraver	147	Nolsø (Napoleon) & Sønner, Firmaet	566
Mølgaard, Niels, Gaardejer ..	12	Norden, Forsikringsaktieselskab	202, 210
Mølgaard, Peder, Gaardejer..	12	Nordisk Kinematograffabrik ..	167
Møller, Arnt, Dommerfuldm...	180	Nordisk Tonefilm, A/S	349
Møller, Hilma Caroline Ipsen, Fru	543	Nordsjællands forenede Mejerier, A/S	607
Møller, Ingeborg Hulda Charlotte, f Ehlert	121	»Nye Danske af 1864«, Fors.-A/S	240
Møller, Kristen Kristiansen, Gaardejer, hs Konkursbo ..	12	Nørre-Aaby Iltfabrik, A/S 213,	219
Møller, Laurits Christian Ipsen, Grosserer	543	Oelsner, Waldemar, & Co....	491
Møller, Niels August, Kontorchef	121	Olsen, C, Baadebygger, hs Konkursbo	88
Mørch, Victoria, f Nanke	90	Olsen, Eugen, & Co, Firmaet	174
Nanke, Carl Johan August, Postkasserer	90	Olsens (Ivan) Eftfl, Firmaet..	678
Nanke, Elisabeth, Frk	90	Olsen, Niels Marius, Baneformand	280
Nanke, Nathalia, Frk	90	Olsson, Alvin, Direktør	273
Nationalbankens Valutakontor	659	Olsson, Svend Erik	360
Nehm, Sigvald, Møbelhandler	453	Paramount, Films-A/S	349
Nehms Auktioner og Møbelmagasiner, A/S	453	Parfumeriet »Cosmopolite«	684, 690
Nielsen, Anders Chr, Nattevagt	422	Pedersen, Chr, Forpagter	257
Nielsen, Christian,, Handelsmand (kaldet Brun)	400	Pedersen, Johanne Nielsine, Syerske	153
Nielsens (Fritz) Bogtrykkeri..	267	Pedersen, N A, Direktør	170
		Pedersen, N P, Postbud	651
		Pedersen, Vilhelmine, Fru	563
		Pedershaab Cementindustri, A/S	474
		Petersen, Dines & Co, Firmaet	184

Pag	Pag		
Petersen, E Munk, Bankbogholder	678	Scheel-Jensen, K, Landsretts-sagfører	83
Petersen, E V, Direktør	349	Schimmelmann, H C, Lensgreve	20
Petersen, Emanuel A, Kunstmaler	603	Schiøler & Schultz, A/S, Indehaver af Forretningen S O S	696
Petersen, G P, Journalfører..	678	Schlichtkrull, O P, Overretts-sagfører	547
Petersen, Gudrun Hjortshøj, Damefrisørinde	210	Schmidt, Axel Erling, Landarbejder	150
Petersen, H P, Portner	652	Schreiber, Frederikka, Enkefru	612
Petersen, Hans Munk	678	Schrodt, Heinrich, Skriftstøber	191
Petersen, L Ib, Grosserer....	309	Schröder, Einer, Ingeniør, cand polyt	529
Petersen, Poul Munk	678	Sederholt, L, Kaptajn	247
Petersen, Tage, Maskinarbejder	150	Sehested, Jørgen, Hofjægerm	222
Philips Gloeilampenfabriken	482	Sidenius, Svend Voigt, cand mag	458
Pickering & Haldanes Steam Trawling Co, Ltd	566	Simonsen, P O, Overbetjent i Statspolitiet	142
Pilgaard, Anton, Førstelærer..	300	Sjøstrand, Oskar, Overretts-sagfører	272
Plata, Metalvarefabriken	477	Skaalum, Oluf, Førstelærer ..	14
Politidirektøren i København..	682	Smith, Axel, Blikkenslagermester	88
Portolo, Georges, Braila	339	S O S, Forretningen	696
Poulsen, A, fhv Distriktsingeniør	428, 517	Stampe, Agnete, Frk	53
Privatbanken i Kbhvn, A/S ..	127	Stampe, Jørgen, Grosserer ..	53
Raadmand Peter Strucks og Hustru Beata Marie Strucks Legat	554	Stampe, P V, Fabrikant	53
Rand, Thyra Therese, Fru ..	233	Standard Electric, A/S	482
Rasch, Hans Andreas, Sagf..	400	Statsradiofoniens Byggeudvalg	491
Rasmussen, Hansigne, Fru, hds Dødsbo	536	Steinmann, Karl, Mejeriejer ..	394
Rasmussen, Johs, Vognmand..	213	Stenders Kunstforlag, A/S ...	603
Rasmussen, Robert Lysdahl..	459	Stender, Wilh Chr Heinrich, Direktør	603
Ribe Svineslagteri, A/S	264	Sydøstsjællandss Elektricitetsaktieselskab	388
Richter, A B, fhv Dommer	255, 405	Søderberg, August, Grosserer	507
Ritzau, Hans Cornelius	83	Søndergaard, Sigvald, Chauffør	153
Ritzau, Helge, Tobaksfabrikant, hans Dødsbo	83	SønderjydsK Hypoteklaanefond	596
Rohde, Chr E, Arkitekt	558	Sønderjyllands Kreditforening	97, 596
Rosenstein, Julius, Kreaturhandler	18	Sønnichsen, C J, Repræsentant	123
Rosenstein, Otfried	18	Sørensen, Aage Egholm, Tegner	430
Roskilde Andelssvineslagteri..	80	Sørensen, Hans Ewald, Gymnasiast	48
Roskilde Landbobank, A/S ..	434		
Rubæk, Alfred P, Landmand..	64		
Rødding Korn- og Foderstofforretning, A/S	264		

	Pag		Pag
Sørensen, Johanne Margrethe, Fru	272	Villadsen, Chr, Gaardejer	434
Sørensen, Niels Christian Ul- rich, Varmemester	430	Vitøft, E, Grosserer	636
Sørensen, Thyra Margrethe Brask, f Rasmussen	86	Vogensen, Nis, Husmand	418
Tanger, Fr, Mejeriejer	520	Vogensen, Ejnar	418
Teisen, Simon, Godsejer	297	Vølund, A/S	360
The Hull Steam Trawlers Mu- tual Insurance & Protecting Co, Ltd	566	Waarsøe, Holger, Direktør ..	83
Thomsen, Sofus, Tømremester	312	Wahl, Oscar T., Direktør	487
Thrige, Thomas B, Firmaet ..	43	Warburg, Agnes	1
True, H, Forretningsbestyrer	198	Warburg, Alexander, Gross ..	1
Vanløse Blikkenslageri, Fir- maet	309	Westenholtz, Elisabeth, Fru ..	78
Varlev, Georg Børge Helmuth, Assistent	368	Wingren (Wegrzyn) Regus ..	368
Vejlby-Riisskov Sygekasse ..	202	Wingren (Wegrzyn) Frantz ..	368
Ventegodt, Niels, Landsrets- sagfører	46	Winther, H, Sadelmager	474
Viby Sogneraad	558	Winther, Hans Erik Lauesen..	474
		Wissing, Christian Henrik, Tjenestekarl	240
		Wissing, Søren Peter, Tjene- stekarl	240
		Østbirk-Yding Sogneraad	410
		Østergaard, Elisæus, Propr ..	449
		Østergaards Frøavl, Firmaet..	582
		Østholm, Kristine Marie	32

Kriminelle Sager.

	Pag		Pag
Aabling, Laurits Nielsen	524	Christensen, Jeppe Knudsen ..	103
Andersen, Axel	136	Christensen, Louis Ingemann..	103
Andersen, Harald	321	Christensen, Niels	365
Andersen, Herluf Valdemar ..	160	Corfixen, Jens Christian	321
Andresen, Broder Peter	103	Duelund, Laurids	289
Andresen, Hans Jacob	103	Duus, Christian Peter Hansen	331
Andresen, Johannes August ..	103	Dvergetved, Ejnar Karl Kri- stian	562
Blædel, Nikolaj Gottlieb.....	227	Dynnesen, Dynnes Christian..	345
Boisen, Niels Lausen	633	Dünneweber, Johann	103
Borchsenius, Johannes Alfred	354	Ertner, Ernst Gerhard Vilhelm	292
Bossen, Anton Friederich	103	Ferdinandsen, Erik	360
Bossen, Bendix	103	Grimnitz, Rudolf Otto Hermann	26
Christensen, Frederik	57		
Christensen, Harry Christian Emil	46		

	Pag		Pag
Hansen, Hans Peter	103	Olsen, Andreas Elias	357
Hansen, Albert Emilius Reimann	110, 314	Olsen, Debes	357
Hansen, Thorvald Anders Peter	649	Olsen, Jens Christian	357
Holm, Georg Vilhelm Ferdinand	658	Olsen, Joen Pouli Sophus	357
Ipsen, Albert Kornelius	94	Olsen, Ole Peder	383
Jacobsen, Joen Henrik	443	Palholm, Søren Milius....	329, 477
Jakobsen, Axel Villiam Søndergaard	645	Paysen, Christian	103
Jensen, Edvard Christian	195	Pedersen, Axel Marius	632
Jensen, Niels Søren Ove	94	Pedersen, Johan	337
Jensen, Niels Theodor Lerche	372	Rasmussen, Rasmus	640
Johannsen, Christian Andreas		Rathje, Wilhelm Johann Carl	
Heinrich	103	Heinrich	103
Johannsen, Jakob Sundbæk..	103	Rothe, Gustav Adolph	25
Jürgensen, Peter Christian ..	103	Schau, Andreas Georg	103
Jørgensen, Johannes Alfred ..	103	Schmidt, Nicolaus Jakobsen..	103
Koch, Peder Clausen	157	Schultz, Friedrich Theodor ..	103
Koch, Peter Einer Viggo	157	Skou, Hakon	103
Kristensen, Alfred	365	Sørensen, Frederik	600
Kærgaard, Kristen Lindbjerg..	354	Sørensen, Karl Kristian Gustav	163
Larsen, Niels Sigfred Martin	103	Sørensen, Ørnfeldt	319
Launil, Erik Johannes	345	Termansen, Jens Hansen	103
Lorentzen, Jes Jessen	103	Termansen. Jürgen Berendsen	103
Nielsen, Christian Peter, Handelsmand	640	Thygesen, Peder	629
Nielsen, Martin	103	Truelsen, Olaf Marius	651
		Vejs, Jens Silius	396

Fortegnelse
over
de i Sagregistret benyttede Rubriker.

Adoption	Forbud
Afgifter	Foreninger
Afkræftelse	Forpagtning
Agenter	Forsikring
Alderstid	Forældelse
Alimentation	Fremmed Ret
Andelsforetagender	Fremmede Domstolsafgørelser
Anke	Frøhandel
Annoncer	Fuldmagt
Apoteker	Fængselsnævnet
Arbejdsstridigheder	Fængsling
Arv	Gader
Auktion	Gaver
Automobiler	Grundlov
Bedrageri	Gæld
Betaling	Handelsomsætning
Betinget Straffedom	Henstand
Betleri	Hunde
Bevis	Hæleri
Borgerlige Rettigheder	Hævd
Butikslukning	Interessentskab
Bygningsforhold	Jagt
Bøder	Jærnbaner
Børn	Kaution
Børneforsorg	Kirker
Dokumenter	Kloaker
Dokumentfalsk	Konfiskation
Domme	Konkurs
Dommere	Konnossement
Domstolene	Kontrakt
Ejendomsret	Krisehjælp
Eksekution	Kunstnerret
Ekspropriation	Køb og Salg
Elektriske Anlæg	Købstæder
Entreprise	Landvæsenskommissioner
Erstatning	Legater
Film	Len

Levnedsmidler	Sparekasser
Love	Statsforbrydelser
Maskiner o lign	Straf
Militærforseelser	Strafaffkortning
Mønstre	Strafbortfald
Mønt	Strafferetspleje
Næringsvæsen	Sædelighedsforbrydelser
Nævningesager	Søfart
Nødværge	Testamenter
Offenlig Myndighed og Orden, Forbrydelser mod	Tilbagesøgning
Pant	Tinglysning
Patenter	Tjenesteforhold
Pension	Tjenestemænd
Politi	Transport
Politiforseelser	Tvangsakkord
Pressen	Tyveri
Prisaftaler	Udeblivelse
Psykopatfængsel	Udlændinge
Regnskab	Umyndige
Reklamation	Umyndiggørelse
Retsafgift	Uskiftet Bo
Retspleje	Valutabevillinger
Sagførere	Vand
Sammenstød af Forbrydelser	Varemærker
Sikkerhedsforanstaltninger	Veje
Sikkerhedsforvaring	Vidner
Sindssyge	Vold
Skatter	Voldgift
Skoler	Ægteskab
Skove	Ærefornærmelser
Skyldnersvig	Øvrighed

S A G R E G I S T E R

Adoption.

Pag

Antaget, at den i en Adoptionsbevilling fra 1899 indeholdte og i en Legitimationsbevilling fra 1901 gentagne Bestemmelse om, at Adoptivbørnene B, der var Adoptanten A's uægte Børn, skulde træde i Arv efter A som hans ægte Børn, da intet Forbehold var taget for det Tilfælde, at A senere maatte faa Livsarvinger, maatte forstaas saaledes, at der tillagdes B Ret til at tage Arv efter A lige med hans i senere Ægteskab fødte Børn .....

83

Et Ægtepar, der i 1879 havde adopteret A med Arveret som ægte Barn, oprettede i 1900 med Tiltræden af A et Testamente, hvori bestemtes, at A i sin Livstid skulde have Rente-nydelsen af hele deres Formue, og at derefter $\frac{2}{3}$ af Kapitalen skulde udbetales A's Livsarvinger, medens $\frac{1}{3}$ skulde tilfalde Ægteparrets Udarvinger, og disse sidste skulde have hele Kapitalen, hvis A ikke efterlod sig Livsarvinger. Antaget, at Testamentets Bestemmelse om A's Livsarvinger ikke omfattede A's Adoptivbarn.....

90

Afgifter.

Den sædvanlige Ringning i Brudager Kirke blev fra 1813 til 1902 besørget af Stamhuset Broholm (B), nemlig af Fæsteren af en bestemt Lod under B som en Del af hans Vederlag for Brugen. Da intet tydede paa, at det drejede sig om en frivillig Ydelse, fandtes herefter en blivende Forpligtelse for B at maatte anerkendes, og denne antoges ikke bortfaldet hverken ved Tiendeafløsningen og Kirkens Overgang til Selveje eller ved Loddens Inddragelse til Kirkegaard i 1902, fra hvilket Tidspunkt B betalte et Pengevederlag for Ringningens Udførelse. Forpligtelsen kunde gøres gældende mod den nuværende Ejer af B, da Afløsningen af Stamhuset ikke kunde vedkomme det heromhandlede Retsforhold, men stadig dog kun forsaavidt angik »den sædvanlige Ringning«.....

222

Afkræftelse.

Et Skadesløsbrev, som en Gaardejer D havde udstedt mere end 8 Uger før sin Konkurs, til tre Mænd, der tidligere havde underskrevet som Kautionsister for D's Laan i en Andelskasse mod skriftligt Tilsagn om Pantesikkerhed i D's Ejendom, kunde

ikke afkræftes efter Konkurslov § 21, skønt Brevets Tinglysning først var sket indenfor 8 Ugers Fristen, og skønt Kautionisterne, der ved Henvendelse til Andelskassen havde fremkaldt Udstedelsen, først efter Tinglysningen erfarede, at Udstedelsen var sket	12
Et Arrangement mellem den tidligere Formand for Bestyrelsen i et Aktieselskab, F, der ejede $\frac{4}{5}$ af den 10 000 Kr store Aktiekapital, og den ny Formand T, hvorved 8000 Kr af det insolvente Selskabs Midler anvendtes til at skaffe F Betaling for hans Aktier, som overtoges af den insolvente T, antoges at være ulovligt, og F dømtes til at tilbagebetale Selskabet, der var traadt i Likvidation, Beløbet. Det kunde ikke tillægges nogen Betydning, at T, da Arrangementet blev truffet, efter Selskabets Bøger havde mere end 8000 Kr til gode for Møbler, som han havde tilført Selskabet, men ikke — hvorom F var vidende — havde betalt sine Sælgere, af hvilke nogle af Likvidatorerne var anerkendt som direkte Kreditorer i Boet for meget betydelige Beløb.....	273
Antaget at de paa en Sparekassebog indestaaende Beløb, forsaavidt de ikke allerede forinden Indsættelsen tilhørte den paa-gældende, ihvertfald ved Sparekassens Overlevering var givet Modtageren af denne som Gave, hvilken Gave ikke kunde afkræftes efter Konkurslovens Regler allerede fordi Insolvens ikke var godtgjort.....	612

Agenter.

Ved Omsætningen til Sterling af Købesummen for en Ladning Klipfisk, der var solgt i islandske Kroner, gik Sælgeren S, der havde erfaret, at den italienske Køber K var misfornøjet med hans Optræden ved Salget, overfor K's herværende Repræsentant R ind paa at give et Afslag paa den Betingelse, at det hidtidige Forhold hermed var genoprettet, hvilket derefter udtrykkelig udtaltes i den af R afgivne Stadfæstelsesskrivelse. Da R ved Afgivelsen af denne Erklæring havde handlet i Strid med de Instruksler, der var givet ham af K, og tilmed havde fortiet, at K forinden S's endelige Overlevering til K af Dokumenterne paa Ladningen, havde frabedt sig »enhver Kontrakt« med S, blev R dømt til at betale S Differencen mellem den oprindelige og den reducerede Pris.....	184
En Sag om Tilbagebetaling af den en Forsikringsagent for meget udbetalte Provision	487

Alderstid.

Den sædvanlige Ringning i Brudager Kirke blev fra 1813 til 1902 besørget af Stamhuset Broholm (B), nemlig af Fæsteren af en bestemt Lod under B som en Del af hans Vederlag for Brugen. Da intet tydede paa, at det drejede sig om en frivillig Ydelse, fandtes herefter en blivende Forpligtelse for B at

maatte anerkendes, og denne antoges ikke bortfaldet hverken ved Tiendeafløsningen og Kirkens Overgang til Selveje eller ved Loddens Inddragelse til Kirkegaard i 1902, fra hvilket Tidspunkt B betalte et Pengevederlag for Ringningens Udførelse. Forpligtelsen kunde gøres gældende mod den nuværende Ejer af B, da Afløsningen af Stamhuset ikke kunde vedkomme det heromhandlede Retsforhold, men stadig dog kun forsaavidt angik »den sædvanlige Ringning«.....

222

Alimentation.

- M, der af Faderen F til sine to udenfor Ægteskab fødte Børn havde modtaget en skriftlig Erklæring, hvorved F erkendte ifølge Overenskomst om Børnebidrag at skyldes for de to Børn 14 000 Kr, at betale afdragsvis, transporterede Gældsbeviset, der ikke var godkendt af Overøvrigheden, for et Restbeløb paa 11 000 Kr til N som Betaling for en Restauration. N gav Gældsbeviset i Haandpant for Gæld til P, som i en Aarrække oppebar Afdragene fra F, der af P var underrettet om Transporterne. Antaget at P var pligtig at udlevere Gældsbeviset til en for Børnene beskikket Værge og at erstatte Børnene det ved hans Oppebørsel af Afdragene forvoldte Tab..... 14
- En i Tyskland afsagt Udeblivelsesdom lagdes til Grund under en Alimentationssag mod en nu her i Landet bosat Mand, ikke blot forsaavidt angik Spørgsmaalet om hans Pligt til at alimentere til et i Tyskland udenfor Ægteskab født Barn, men ogsaa forsaavidt angik Bidragets Størrelse..... 18
- En i en Alimentationssag sagsøgt Mand A, som efter sin uden Kendskab til Avlingstiden afgivne Forklaring kun havde haft Samleje med Barnemoderen indenfor nærmere angivne Tidrum, der faldt udenfor Avlingstiden, og hvis Faderskab var uforeneligt med A₁-A₂-Blodtype-Systemet, frifandtes, da det ansaas tilstrækkelig bevist, at A ikke kunde være Fader til Barnet, til hvilket en anden indklaget havde erkendt at kunne være Fader 153
- En voksen Datter blev kendt pligtig at fraflytte sin Faders Bolig, da hun intet Bevis havde ført for, at han havde forpligtet sig til at modtage hende i sit Hjem og underholde kende der.... 233
- A, der i 1923 ved Underretten var tilpligtet at alimentere til et udenfor Ægteskab født Barn, blev under Appel af Sagen i 1933 paa Grundlag af da foretagne Blodtypeundersøgelser frifundet, medens B, der i 1923 var frifundet efter Edsaflæggelse, nu blev dømt til at alimentere efter Overøvrighedens Bestemmelse fra Barnets Fødsel at regne. Efter at Overøvrigheden havde tilpligtet B at alimentere fra 12 Marts 1932 at regne, til hvilken Dag A havde betalt Bidrag, antoges A, hvem Landsretten under den tidligere Sag havde nægtet Ret til Tilbagesøgning fra Barnemoderen, at have Krav paa hos B at faa refunderet de af ham erlagte Bidrag..... 430

Andelsforetagender.

Pag

- I et Andelsslakteris Love bestemtes, at den, der inden Udløbet af en af de Perioder paa syv Aar, der gjaldt for den Leve-
ringspligt, som Andelshaverne paatog sig m H t et vist Antal
Svin, udtraadte uden at stille en ny Andelshaver i sit Sted,
fortabte sin Ret til Andel i den i Perioden opsamlede For-
eningsformue. Denne Bestemmelse antoges ikke at kunne brin-
ges til Anvendelse i Tilfælde af en Andelshavers Død i Perio-
den, og den efter en saadan afdød Andelshaver berettigede
havde derfor Krav paa at deltage i Forhold til den skete Leve-
rance sammen med de øvrige Andelshavere i den Fordeling
af opsamlet Foreningsformue, som fandt Sted efter Udløbet
af 4de 7-Aars Periode i 1932..... 80
- I et Skøde bestemtes det, at Køberen K skulde indtræde i Ejen-
dommens Rettigheder og Forpligtelser overfor bl a Andels-
selskabet Transformatorforeningen T, »til hvilken sidste K
overtage Gælden, dog ikke udover 854 Kr.« T havde optaget
to Laan, et til Dækning af Udgifterne ved Husinstallationerne
og et til Luftledningsanlægget; begge forrentedes og afdroges
af Andelshaverne, henholdsvis i 10 Aar og 28 Aar. Det an-
toges, at den af Sælgeren givne Garanti m H t Gældens Stør-
relse e O maatte forstaas som angaaende ikke alene den Ejen-
dommen for Installationer paahvilende Gæld, men ogsaa Ejen-
dommens Andel i Gælden for Luftledningsanlægget..... 237
- En af en Generalforsamling i et Electricitetsselskab E vedtaget
Vedtægtsændring, hvorefter den i Vedtægterne som uforander-
lig angivne Amortisationstid 25 Aar for E's Laan for hvilket
Andelshaverne hæftede solidarisk — forlængedes til 40 Aar,
og i Ovsst hermed Retten til at udtræde af E blev udskudt i
15 Aar, antoges ikke at give nogle Andelshavere, der ikke
havde tiltraadt Ændringerne, Ret til straks at udtræde af E,
da ifølge nogle samtidig vedtagne »Overgangsbestemmelser«
de ældre Regler vedblivende skulde gælde for saadanne Med-
lemmer, og da det efter de mellem E og Laangiverne førte
Forhandlinger maatte antages, at Laangiverne havde til-
traadt, at disse Medlemmers solidariske Hæftelse i Tiden ind-
til det oprindelig fastsatte Tidspunkt for Laanets Indfrielse
formindskedes i det Omfang, hvori Gælden vilde være ned-
bragt, hvis Nyordningen ikke var truffet..... 668

Anke.

- Antaget at Justitsministeriet indenfor Ankefristen efter Rpl
§ 455 a i Henhold til Rpl § 435, 2 Stk, kan give Tilladelse til
at indanke en Dom, ved hvilken et Ægteskab er opløst, til
Højesteret som 3 Instans..... 121
- Der kunde ikke nægtes en tysk Skriftstøber S, der havde faaet
Arbejde hos et herværende Firma, Optagelse som Medlem af
Dansk Typograf Forbund, fordi S var Udlænding og hans

Ophold af uvis Varighed, ej heller fandtes der at foreligge en saadan ukollegial Optræden fra S's Side, at Optagelse af den Grund kunde nægtes. Da S imidlertid efter Landsretsdommens Afsigelse havde forladt Landet og igen taget Bopæl i Tyskland, havde S ikke nu Krav paa Optagelse, og Forbundet blev derfor ved Højesteret frifundet.....	191
En Sag paadømt i Realiteten af Højesteret, skønt den var afvist fra Landsretten som henhørende under Vandløbsmyndighederne	636

Annancer.

Et Annoncebureau, der havde Eneret til Placering af alle Annoncer i et Ugeblad, og som mod at erholde 50 pCt paa alle Annoncerne skulde betale Agentprovision, besørge Incasso og afholde Risiko, var ikke pligtig at betale A for nogle tegnede Annoncer, som senere maatte afmeldes paa Grund af Misligheder af Agenten ved Annoncernes Tegning.....	267
--	-----

Apoteker.

Kassereren K for en Sygekasse S havde fra 1925—32 fra Apotekerne oppebaaret 10 pCt Rabat af det samlede Medicinbeløb mod at garantere Apotekerne den Del heraf, som Medlemmerne betalte. I 1932 afskedigede S uden Varsel K under Henvisning til, at K uretmæssig havde forholdt S en Del af denne Rabat, idet Sygekasserne ifølge en af Apotekerne fra 1 Jan 1928 truffet Ordning kunde opnaa 10 pCt af den Andel som Sygekasserne betalte, uden at overtage nogen Garanti overfor Apotekerne. Da K imidlertid fra 1925—28 med S's stiltiende Sanktion havde oppebaaret Rabatten, idet S ikke vilde overtage nogen Garanti, og da hverken S's Bestyrelse eller K havde været vidende om den fra 1928 for S opnaaelige Ordning, kunde K ikke anses pligtig at afstaa nogen Del af Rabatbeløbet, hvorfor han havde ydet sit Vederlag, og der tilkendtes ham Erstatning for uberettiget Afskedigelse.....	620
---	-----

Arbejdsstridigheder.

Efter at en Arbejdsgiver A paa Færøerne havde nægtet at antage Medlemmer af en Arbejderforening F til Udførelse af et Arbejde, indfandt Medlemmerne sig den følgende Dag fuldtallige paa Arbejdspladsen, hvor de, skønt de var opfordret til at forlade Pladsen, paa forskellig Maade lagde de af A engagerede uorganiserede Arbejdere Hindringer i Vejen. Fire Bestyrelsesmedlemmer i F blev for hele deres Holdning under Konflikten, navnlig for ikke at have gjort noget effektivt for at modvirke, at de menige Medlemmer lagde de uorganiserede Arbejdere Hindringer i Vejen, end ikke ved selv at fjerne sig fra Arbejdspladsen, anset med Bøder efter Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 § 3.....	357
---	-----

<p> Af Handels- og Kontormedhjælperforbundet F, som er Medlem af De samvirkende Fagforbund, var der erklæret Strejke overfor A/S Vølund S, der er Medlem af Arbejdsgiverforeningen og beskæftigede 25 af F's Medlemmer. S paastod ved Sø- og Handelsretten de 25 indstævnte Funktionærers Deltagelse i den nævnte Strejke kendt retstridig overfor S, da Indholdet af de mellem S og de Indstævnte bestaaende Kontraktsforhold hjemlede et længere Opsigelsesvarsel mellem Parterne end det overfor S afgivne Strejkevarsel, der var i Ovsst m Ordlyden i Septemberforligets Punkt 2. Denne Sag savnedes der Hjemmel i Voldgiftsretsloven til at afvise fra Sø- og Handelsretten ..... </p>	360
<p> Under en Strejke hos A offentliggjorde en Fagforening i flere Artikler i Social-Demokraten bl a Navnene paa nogle Personer, der arbejdede hos A under Strejken. Spørgsmaalet om der herved uberettiget var gjort Indgreb i A's fri Adgang til Erhverv, jfr Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 § 3, kunde ikke forlanges afvist fra Landsretten som hørende under Den faste Voldgiftsret ..... </p>	478
<p> Antaget, at den i en Adoptionsbevilling fra 1899 indeholdte og i en Legitimationsbevilling fra 1901 gentagne Bestemmelse om, at Adoptivbørnene B, der var Adoptanten A's uægte Børn, skulde træde i Arv efter A som hans ægte Børn, da intet Forbehold var taget for det Tilfælde, at A senere maatte faa Livsarvinger, maatte forstaas saaledes, at der tillagdes B Ret til at tage Arv efter A lige med hans i senere Ægteskab fødte Børn ..... </p>	83

Auktion.

<p> E O nedsattes den personlige Fordring efter en Panteobligation efter Kreditors Overtagelse af Ejendommen ved Tvangsauktion som ufyldstgjort Panthaver, jfr Rpl § 578..... </p>	198
--	-----

Automobiler.

<p> For at undgaa at paakøre en 9-aarig Cyklist C, der svingede ind i en Motorvogns Kørebane fra dennes venstre Side, drejede Føreren F Vognen noget til højre samtidig med at han bremsede. Herved løb Vognen ud over Vejen til højre og væltede, hvorved en ikke-betalende Passager P kom til Skade. C, der havde kørt uforsvarligt, og hvis Bremse ikke var i Orden, dømtes til at betale P Erstatning, medens F blev frifundet saavel for P's Søgmaal som for et Regreskrav fra C's Side, idet der efter C's Kørsel ikke fandtes at kunne bebrejdes F noget. </p> <p> Erstatningen blev ikke nedsat efter Myndighedslovens § 63 ..... </p>	32
<p> Føreren af en Motorvogn, F, stødte, da han passerede eller lige havde passeret venstre om to i samme Retning kørende </p>	

- Cyklister sammen med en i modsat Retning kørende Cyklist C, der kom ret alvorligt til Skade. Da Sammenstødet maatte antages hidført ved, at C, der ikke saa sig for og havde sluppet Styret med venstre Haand for at rette ved sin Bagage, havde gjort en Svingning til venstre saa pludselig, at det ikke for F havde været muligt at bremse op eller vige ud til højre, blev F, der ikke havde været længere ude til venstre end at der var rigelig Plads for C til at passere, frifundet for C's Erstatningskrav 48
- En Person, der som Gæst deltog i en Automobiltur, kom til Skade ved at Vognen i det paa Grund af Snefald indtrufne glatte Føre gled ud til Siden og paakørte to Vejtræer. Da det ikke var godtgjort, at Chaufføren havde udvist nogen Uagtsomhed, blev Vognens Ejer frifundet under et Erstatningssøgmaal fra Gæstens Side..... 78
- Mellem F og P, der begge laa som Soldater i Holbæk og havde deres Hjem i Faxe, var der truffet den Aftale, at P kunde køre med F — der paa Fridagene kørte hjem paa sin Motorcykel — saa ofte han vilde, naar han hver Gang betalte 1 Kr 50 Øre, d v s det halve Benzinformbrug. P kørte jævnlig paa denne Maade med F. Natten til den 1 Sept 1932 væltede Cyklen paa Tilbagevejen fra en saadan Udflugt, og P fik herved Brud paa venstre Laarben. Da P's Befordring maatte anses som sket mod Betaling, saaledes at Motorlov § 38, 1 Stk fandt Anvendelse, blev F, der ikke havde godtgjort, at Skaden ikke kunde være afværget ved fornøden Agtpaagivenhed, dømt til at betale P Erstatning..... 150
- En Motorcyklist M, der en Søndag kørte ad Aarhus-Grenaa Landevej med jævn Fart, saa i en Afstand af ca 20 m en Dame D begynde at skraa over Vejen uden at se sig omkring. M gav Signal, men i Stedet for at bremse op, svingede han til venstre for at komme foran D og paakørte herved i sin venstre Vejside D, der fik et aabent Brud af venstre Underben. M fandtes at have Hovedskylden for Paakørslen, men D, der ikke havde udvist fornøden Agtpaagivenhed overfor Færdslen, maatte bære $\frac{1}{4}$ af Skaden..... 202
- En Damefrisørinde der ved Paakørsel af en Motorcykel havde faaet et alvorligt Benbrud, der heledes med Vinkeldannelse, og hvis Invaliditetsgrad foreløbig ansattes til 30 pCt, fik, idet hun selv havde nogen Skyld i Ulykken, tilkendt $\frac{3}{4}$ af henholdsvis 4000 Kr og 1500 Kr i Erstatning for Invaliditet og for Svie og Smerte foruden Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste og positive Udgifter..... 210
- Føreren (F) af en Motorvogn svingede, idet han paa en Landevej vilde køre uden om en i hans Vejside holdende Arbejdsvogn, saa brat over i venstre Side af Vejen, at han herved spærrede for en mod ham i jævn Fart kommende Motorcyklist M, der paa Bagsædet havde en Passager P. Skønt M

<p>svingede saa langt til højre som muligt, blev han ramt af Vognen, hvorved han fik venstre Ben knust, ligesom P fik venstre Ben brækket. Hele Ansvarret paalagdes F, og der tillagdes M, der var Tjenestekarl, og hvis Invaliditet efter at Benet var amputeret omtrent paa Midten af Laaret ansattes til 75 pCt, en Erstatning af 18 000 Kr for Invaliditet, Lidelse og Lyde, medens P, som ligeledes var Tjenestekarl og efter et langt Sygeleje blev udskrevet med en Invaliditet paa 15 pCt, fik tilkendt 5000 Kr for Invaliditet, Lidelse og Lyde..</p> <p>En 14-aarig Dreng C blev, da han sammen med et Par andre Drengene ad Landevejen fra Slagelse til Selskør cyklede ned ad en Bakke, ramt af en bagfra, med en Fart af 40—45 km i Timen kommende Motorvogn, der førtes af Ejeren M. C fik herved to Fortænder slaaet ud og fik Brud paa venstre Laarben, der efter et langt Hospitalsophold heledes med nogen Krumning og Forkortning. Det var ikke ganske klart, hvorledes Ulykken var sket, men da M, der havde set Drengen lege, kunde have nedsat Kørehastigheden og forsøgt Forbikørsel i større Afstand, blev han dømt til betale C en Erstatning af ialt 5500 Kr.....</p> <p>Føreren F af en overbelastet Motorvogn, hvis Bremses var i Uorden, paakørte og dræbte paa Rødovrevej en 5-Aars Dreng, der uden at se sig for løb ud paa Vejen fra F's højre Side. F havde i god Tid set Drengen, og det maatte antages, at han, der bremsede og drejede Vognen til venstre for at komme foran Drengen, kunde have undgaaet Paakørslen ved Opbremsning, saafremt Fodbremsen havde været i Orden. F straffedes efter Strfl § 241 og Motorlov §§ 6, 25, 29 og 34 med Hæfte i 20 Dage, frakendtes Førerretten for 2 Aar og dømtes til in solidum med Forsikringsselskabet at betale Drengens Fader 225 Kr for Begravelsesudgifter; der tillagdes ikke Selskabet Regres mod F.....</p>	<p>240</p> <p>368</p> <p>645</p>
--	----------------------------------

Bedrageri.

<p>En tiltalt anset for Bedrageri i Medfør af Strfl § 285, jfr. § 279 med Fængsel i 60 Dage.....</p> <p>Efter at en sekundær Panthaver P havde taget D's Landejendom til brugelig Pant, fik D, for at skaffe Penge til Betaling af Termensydelse til 1ste Prioritetshaver, med Bistand af en Tredjemand T, der pro forma optraadte som Sælger, oprettet en Købekontrakt med Slagteriet S, der herved overdrog Grisene med Ejendomsforbehold til D til senere Levering og udbetalte Købesummen 220 Kr til T, der lod Pengene gaa videre til D. Da D havde haft Føje til at gaa ud fra, at han som Bestyrer for P var berettiget til at disponere over Grisene og at anvende de 220 Kr som sket, og da D's Forklaring om, at han antog, at S ved Dispositionen fik den af</p>	<p>372</p>
---	------------

dette forudsatte Ret, ikke kunde forkastes, blev D irifundet for Tiltale for Skyldnersvig og Bedrageri..... 640

Betaling.

En Købmand P, som i Foraaret 1932 for Kunstgødning leveret til D havde faaet tinglyst Pantebrev i Hh t Lov Nr 25 af 16 Febr 1932 til Sikkerhed for den pr 1 Okt forfaldne Købesum, var ikke pligtig til at afskrive nogle Kornleveringer fra D paa Pantegælden fremfor paa andet Mellemværende, hidrørende fra senere Vareleveringer og kontante Forstrækninger, som D kun havde kunnet vente at faa mod at hans Kornleveringer først dækkede dette Mellemværende. — Da P saaledes havde bevaret sin Fortrinsret, var han berettiget til Udpantning i et paa et aflaaet Loft paa Gaarden værende Parti Korn, der angaves solgt til en anden Købmand, som var vidende om P's Panteret i Høsten..... 36

N, der havde indfriet D's Forpligtelser i Hh t en Del af en af en Bank ydet Kassekredit paa et Tidspunkt, da Gælden som Følge af Opsigelse fra B's Side var forfaldet, havde herved erhvervet et Krav paa D svarende til B's Krav; derimod antoges N ikke i Kraft af den i eget Navn foretagne Indfrielse og paa Grundlag af den blotte Kvittering for Indfrielsen at have erhvervet noget Krav paa K, der overfor B var Kautionist for Kassekreditten sammen med to andre, som i Forstaaelse med N havde opsagt Kautionen overfor B og derved foranlediget B til at opsigte Kassekreditten..... 607

Betinget Straffedom.

Antaget at der ikke var Hjemmel til at gøre Straffen betinget i et Tilfælde, hvor en hjemsendt Værnepligtig blev anset efter militær Strfl § 190 og borg Strfl 1930 § 285, jfr § 276 og tildels militær Strfl § 172..... 160

Den fælles Straf, der efter Strfl § 57, 1 Pkt skal idømmes, naar en Person med en betinget Straffedom paany gør sig skyldig til Straf, fastsættes ikke efter Reglerne om Sammenstød i Strfl § 89, men ved en absolut Kumulation af de to Straffe, og der haves ikke Hjemmel til ved Fastsættelsen af Straffen for det nye Forhold at gaa under Lovens Minimum.

Strfl § 32 kommer ikke til Anvendelse ved Fastsættelsen af Fællesstraffen efter Strfl § 57..... 319

Betleri.

En Mand, der havde stillet sig op i en Gaard i København og spillet paa Harmonika for at faa Penge herfor, fandtes efter Ophævelsen af Fattigplan 1 Juli 1799 § 126 e O ikke skyldig i Betleri 57

Bevis.

Pag

En i en Alimentationssag sagsøgt Mand A, som efter sin uden Kendskab til Avlingstiden afgivne Forklaring kun havde haft Samleje med Barnemoderen indenfor nærmere angivne Tidsrum, der faldt udenfor Avlingstiden, og hvis Faderskab var uforeneligt med A ₁ -A ₂ -Blodtype-Systemet, frifandtes, da det ansaas tilstrækkelig bevist, at A ikke kunde være Fader til Barnet, til hvilket en anden indklaget havde erkendt at kunne være Fader	153
---	-----

Borgerlige Rettigheder.

En Tiltalt, der for Forførelse af mindreaarigt Pigebarn og uterligt Forhold blev straffet efter Strfl § 222 og § 224, jfr § 222, frakendt borgerlige Rettigheder i 5 Aar.....	136
En hjemsendt Værnepligtig, der blev straffet efter militær Strfl § 190 og Strfl § 285, jfr § 276 og tildels militær Strfl § 172 frakendt borgerlige Rettigheder i 5 Aar.....	160
En 35-aarig, fra Barndommen psykopatisk degenerativt anlagt Tiltalt, som siden sit 18 Aar var straffet seks Gange for Tyveri, deraf de sidste tre Gange med Tugthusarbejde, og som nu blev dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring, frakendt borgerlige Rettigheder for bestandig.....	163
De borgerlige Rettigheder frakendtes for fem Aar en Tiltalt, der i 1932 var anset betinget med Fængsel paa sædvanlig Fængsel i 100 Dage for Tyveri, og som nu i Anledning af et nyt Tyveri i Medfør af Strfl § 57 blev idømt en Fællesstraf af Fængsel i 140 Dage.....	319
To Tiltalte, der i Hh t Strfl § 65 dømtes til at tages i Sikkerhedsforvaring, frakendt borgerlige Rettigheder for bestandig..	321
Lignende Afgørelse	329
En Tiltalt der for Dokumentfalsk blev dømt til Fængsel i 6 Maaneder frakendt de borgerlige Rettigheder for 5 Aar.....	524
En Tiltalt T, der blev anset efter Strfl § 222 med Fængsel i 8 Maaneder for fire Gange at have plejet Samleje med sin Husbonds 14-aarige Datter D, der var aandssvag, hvad T dog ikke var klar over, blev tillige frakendt de borgerlige Rettigheder for 5 Aar og tilpligtet at betale D, der var blevet be- svangret, 1000 Kr i Erstatning for Tort, Ulempe og Forstyrrelse af Forhold samt D's Fader og Værges 52 Kr for Udlæg i Anledning af Barselfærden	629
En Tjenestekarl blev for hyppigt at have plejet Samleje med en 14-aarig uberørt medtjenende Pige straffet efter Strfl § 222 med Fængsel i et Aar og frakendt de borgerlige Rettigheder for 5 Aar	649

Butikslukning.

I en Bygning, der laa overfor en Stationsbygning og var adskilt fra denne ved en for offentlig Færdsel bestemt Vej, var der foruden Garderobe og Cykelstald indrettet en Kiosk, hvorfra

	Pag
T efter Lukketid solgte almindelige Kioskvarer og Chokolade. Dette Salg kunde ikke anses for sket paa en Jærnbane-station, og da Bestemmelsen i Lov-Bek Nr 204 af 20 Maj 1933 § 2 c saaledes ikke var anvendelig, og da T inden Lukketid havde forhandlet andre Varer end de i § 2 b omtalte, blev han anset med Bøde efter § 10, jfr § 1.....	384
I en af Amagerbanen lejet paa Hjørnet af Stationspladsen og Stationsvej i Dragør liggende Kiosk, der var delt i to Rum med Dør imellem, solgte T fra det ene Rum Konfektur og Aviser, fra det andet Tobak, Øl og Sodavand, saaledes at han efter almindelig Lukketid holdt Afdelingen med Tobak lukket og aflaset, men handlede fra den anden Afdeling. Det antoges, at den i de to Lokaler drevne Handel maatte betragtes som een Forretning, og da der var forhandlet andre Varer end de i Lov-Bekg Nr 204 af 20 Maj 1933 § 2 b omtalte, og da Bestemmelsen i § 2 c ikke kunde finde Anvendelse, blev T anset med Bøde	292
To Tiltalte, der som Erhvervsvirksomhed havde optaget Tale og Sang paa Grammofonplader fra fast Forretningssted og leveret Pladerne til Kunderne, som selv præsterede den vokale Ydelse, ansaas, da de ikke havde løst Næringsbevis, skyldige i Overtrædeles af Næringsloven, men den herfor forskyldte Straf fandtes i Medfør af Strfl § 84 Nr 3 at kunne bortfalde. Derimod blev de idømt Bøde efter Lukkeloven for nogle Dage at have holdt aaben for Publikum til Kl 22, idet de særlige Regler for Fotografer ikke kunde finde analogisk Anvendelse	354
Bygningsforhold.	
En Bygherre B, der m H t en Bygning i Tønder havde faaet Dispensation fra §§ 14 og 21 i Bygningslov for Købstæderne af 30 Dec 1858 bl a paa Betingelse af, at Gavlen opførtes i Ovsst m en af Bygningskommissionen godkendt Tegning, var sat under Tiltale efter Lovens § 36, fordi han havde givet Gavlen en rektangulær Afslutning i Stedet for en afrundet som vist paa Tegningen, hvorhos han paastodes tilpligtet at ændre denne Del af Gavlen. B frifandtes, da det stillede Krav ikke fandtes at have Hjemmel i den gældende Bygningslovgivning..	25
Bøder.	
Bøde for Overtrædelse af Lov Nr 181 om offentlig Forsorg af 20 Maj 1933 § 179, Stk 1 tillagt Statskassen.....	195
Bøde for Overtrædelse af Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 § 3 tillagdes paa Færøerne Amtets Fattiggasse.....	357
Børn.	
En voksen Datter blev kendt pligtig at fraflytte sin Faders Bolig, da hun intet Bevis havde ført for, at han havde forpligtet sig til at modtage hende i sit Hjem og underholde hende der....	233

- En 15-aarig Dreng A havde taget to Nabodrenge B og C paa henholdsvis 12 og 5 Aar med ud i Loen paa hans Faders Gaard, hvor A og B gav sig til at skære Hakkelse, medens de anbragte C i nogen Afstand og paalagde ham at blive dør. Uden at A og B bemærkede det, gik C hen til Maskinen, hvis Hjul A trak, og fik højre Haand ind mellem Maskinens Tandhjul. Ansvar paalagdes saavel A, der bl a havde undladt at forsyne Maskinen med en Beskyttelseskasse, som sædvanlig anvendtes, naar Maskinen var i Brug, som A's Fader, sidst nævnte i Medfør af DL 3—19—2..... 418
- En 6-aarig Dreng, der paa egen Haand var gaaet ind paa Dyrskuepladsen i Ebeltoft, hvor der var arrangeret en Maskinudstilling, fik højre Haand revet af i en af Fabrikant F udstillet arbejdende Kværn, antagelig ved at stikke Fingrene op i Udløbstuden. Da den med Reb foretagne Afspærring ikke var fyldestgørende, naar der ikke førtes effektivt Tilsyn, navnlig med Børn, blev saavel F's Repræsentant, der førte Tilsynet, og Montør, der havde foretaget Afspærringen, som F anset erstatningspligtig, F i Medfør af DL 3—19—2. Erstatningen fastsattes efter en Invaliditet paa 75 pCt til 14 000 Kr 474

Børneforsorg.

- En Tiltalt blev anset med Bøde for Overtrædelse af Værgeraadslovens § 84, Stk 1, jfr nu Lov Nr 181 af 20 Maj 1933 § 179, Stk 1, fordi han i den Hensigt at hindre Værgeraadets Undersøgelser og Foranstaltninger havde sendt sin 15-aarige Søn, mod hvem der havde været foretaget Forundersøgelse i Anledning af Tyverier, bort fra Hjemmet og derefter overfor Værgeraadet, der havde faaet Sagen forelagt for at udtale sig om Frafald af Tiltale mod Værgeraadets forsorg, havde nægtet at give Oplysninger om Sønnens Opholdssted..... 195

Dokumenter.

- Grossistsammenslutningen af 1930 (G) havde i en Pjece »Sandheden om Valutakontoret« bl a om nogle Tæpper, der var importeret af I, udtalt, at der var »Tæpper, hvis Import saavel Importører som Grosserer-Societetet (S) af kvalitetsmæssige Grunde havde fraaet«. I anlagde i denne Anledning Erstatningssag mod G og herunder paastod han i Hh t Rpl § 299, 2 Stk S kendt pligtig at udlevere den Del af det stenografiske Referat af et nærmere angivet Møde i S's Repræsentantskab, der vedrørte de omhandlede Tæpper. Paastanden blev ikke taget til Følge, da Udleveringen ikke fandtes at have en saadan retlig Interesse for I, at den kunde forlanges mod S's Protest 144

Dokumentfalsk.

Pag

- En Tiltalt straffet for Dokumentfalsk efter Strfl § 172, 1 Stk, jfr § 171 bl a for i et Par Tilfælde at have forsynet Vurderingsforretninger til Brug ved Optagelse af Laan i fast Ejendom med falske Underskrifter..... 443
- En Tiltalt T blev mod sin Benægtelse anset skyldig i Dokumentfalsk ved vidende om at en Kvitteringspaategning paa en Panteobligation var falsk at gøre Brug af denne for at unddrage sig sin Forpligtelse efter Obligationen. Foruden Pante-kreditors beedigede Benægtelse af at have underskrevet Kvitteringen forelaa der bl a fra en skriftsagkyndig og fra Teknologisk Institut Erklæringer, der talte imod T, hvis Forklaringer paa en Række Punkter havde vist sig usandfærdige. Straffen bestemtes til Fængsel i 6 Maaneder og de borgerlige Rettigheder frakendtes T for 5 Aar..... 524

Domme.

- Ifølge Fremstillingen i en Landsretsdom havde en Part S's medindstævnte Sagfører under Domsforhandlingen udtalt, at han ansaa det for sin Pligt som Sagfører for S at betale, hvad S maatte blive dømt til at udrede; efter de Højesteret forelagte Oplysninger antoges det, at Sagføreren ikke ved sin Udtalelse havde forpligtet sig i saa vidt Omfang som af Landsretten antaget 28
- En Sag angaaende Lovligheden af en af en Fagforening overfor en Murermester iværksat Blokade paastodes afvist som allerede afgjort af Den faste Voldgiftsret. Da Voldgiftsretten imidlertid havde afvist Sagen i Hh t Lov Nr 536 af 4 Okt 1919 § 17, blev Paastanden ikke taget til Følge, idet det ikke kunde have nogen Betydning, at Voldgiftsretten forinden Afvisningen havde taget Stilling til et af de foreliggende Realitetsspørgsmaal 623

Dommere.

- Stadfæstet en af Østre Landsret afsagt Kendelse, hvorefter en Paastand om at en Landsdommer skulde vige sit Sæde, ikke kunde tages til Følge..... 272
- Lov Nr 193 af 20 Maj 1933, hvorved der indføres Aldersgrænse for Dommere, ansaas ikke stridende mod Grundlovens § 71, idet § 71, 2 Pkt maatte antages at aabne Plads for, at det ved Lov bestemmes, at Dommere ubetinget skal afgaa ved en bestemt, saglig begrundet Aldersgrænse, og tvungen Afgang ved denne bestemte Alder med Pension efter de almindelige Pensionsregler ikke heller var i Strid med § 71, 3 Pkt, der alene har saadanne Afskedigelser for Øje, som sker af Regeringen efter et Skøn over vedkommende Dommers personlige Forhold. Aldersgrænse-loven kunde derfor heller ikke siges at berøve de allerede ansatte Dommere velerhvervede Rettigheder m H t Pension. Afskedigelserne

antoges at kunne ske ved kgl Resolution, naar der ikke er
Tvist om, at Lovens Betingelser for Afgang foreligger..... 405

Domstolene.

Et Sogneraad S havde i Hh t den kommunale Vedtægt, jfr Lov
Nr 85 af 1 April 1925 erklæret en privat Vej for offentlig Vej.
Efter Vedtægten bestemmes det af en Taksationskommission,
hvilken Erstatning der i et saadant Tilfælde skal gives de
private Vej- eller Grundejere. N havde af den tidligere Vej-
ejer faaet overdraget Eneret til at meddele Færdselsret til
Vejen, men denne Ret blev bestridt af S, der hævdede at der
ikke kunde tilkomme N Erstatning i Anledning af Vejens
Overtagelse, som offentlig Vej. Antaget at det tilkom Dom-
stolene at afgøre, hvilke N tilkommende Retigheder der ved
Vejens Overgang til offentlig Vej var bragt til Ophør og af
hvilket nærmere Indhold disse Rettigheder var..... 558

En Paastand om Afvisning af en Sag, hvorunder et Kulfirma
paastod Valutakontoret tilpligtet at anerkende, at Firmaet
var berettiget til i dets Importværdi af polske Kul for 1931 at
medregne nogle Partier, for hvilke udenlandsk Faktura ikke
var udstedt til Firmaet, som henhørende under Administra-
tionen, blev forkastet, da Betydningen af Begreberne Importør
og Importværdi ikke i Almindelighed var unddraget Dom-
stolenes Skøn 659

Ejendomsret.

K købte af Slagteriet S en Del Grise paa Kredit under Ejen-
domsforbehold og med Leveringspligt til S, naar de var slagte-
færdige, og gav før Grisene var leveret og afregnet, T Trans-
port paa en Del af Provenuet ved Leveringen. S for hvem
Transporten var anmeldt, nægtede at respektere denne og
udbetalte Provenuet til K, men dømtes til at betale T det
transporterede Beløb, da Provenuet oversteg K's Skyld til S
med mere end dette Beløb, og da K's Forpligtelse overfor S
ikke var af saadan Karakter, at S's Interesse i dens Opfyldelse
kunde berettigge S til at betale K uden Hensyn til Trans-
porten 264

Eksekution.

Bestemmelsen i Lov Nr 134 af 26 April 1933 § 1 om at Skyldne-
rens Gods i en vis Tid efter hans Indgivelse af Anmodning
om Akkord ikke kan være Genstand for Arrest, Udlæg eller
Udpantning, indeholdt ikke Hjemmel til i det nævnte Tidsrum
at nægte Udlevering af et Parti Korn, hvori en Kreditor flere
Uger forinden nævnte Akkordanmodnings Indgivelse havde
gjort Udlæg 434

Ekspropriation.

Pag

- Ved Ekspropriation i Anledning af Anlæg af Dobbelspor paa Nordbanen kom de straaetækte Bygninger paa N's Ejendom til at ligge indenfor den i Lov Nr 116 af 11 Marts 1921 fastsatte Afstand af 45 m. Taksationskommissionen tilkendte N 1600 Kr »for Omlægning af Taget saavel paa Hovedbygningen som paa den mod Banen vendende Flade af Udhuset med lovbefalet Materiale«. N lod med en Bekostning af 3398 Kr Bygningerne omtække med Tegltag — medens Kommissionen havde regnet med Icopal — og N paastod sig nu tilkendt yderligere Erstatning. Da Kommissionens Skøn over Tækkematerialet ikke kunde tilsidesættes, og da den maatte antages at have taget alle berettigede Hensyn ved Erstatningens Fastsættelse, blev Ministeriet frifundet..... 592
- Antaget, at 1ste Prioritetshaver, der ved Ekspropriation af et Areal af den pantsatte Ejendom havde faaet udbetalt en Del af Erstatningen, var pligtig at afskrive Beløbet paa Gældens Hovedstol og ikke uden Samtykke fra Efterpanthaveren kunde anvende det til Dækning af Terminsydelser, selv om der for disse havde Panteret forud for Efterpanthaveren..... 596

Elektriske Anlæg.

- A gav et Elektricitetsværk Ret til vederlagsfrit at anbringe de til Gennemførelse af Højspændingsledninger nødvendige Master paa hans Ejendom. Denne udstykkedes i Smaaparceller, og da Bebyggelsen havde naaet en vis Udbredelse, krævede Elektricitetskommissionen i Hh t Stærkstrømsreglementets § 134 Ledningen flyttet eller erstattet med Jordkabel. Antaget at Værket og ikke A maatte betale Udgifterne ved Forandringen 43
- Under Arbejdet ved en Københavns Kommune (K) tilhørende Transformatorstation blev en Arbejdsmand (A) saa alvorlig forbrændt af den elektriske Strøm, at Ulykkestilfældet, der havde en Stivkrampeinfektion til Følge, medførte A's Død. Det var ikke oplyst, at Ulykken skyldtes A's Uagtsomhed, og da det ikke af K var godtgjort, at der af K var udvist en saadan Agtpaagivenhed og Omhu, at Skaden ikke kunde være afværget, blev K under Hensyn til Bestemmelsen i Lov-Bek Nr 161 af 11 Maj 1928 § 5 dømt til at betale Erstatning til A's Enke og hendes Barn. At Ulykken ikke vilde være indtraadt, hvis der ikke ved en Fejl fra en Arkitekts eller en Murerarbejdsmands Side var sket en Afgivelse fra de af K givne Forskrifter, kunde e O ikke fritage K for Ansvar..... 71
- K₁ der ved Køb af S's Landejendom udenfor Købesummen overtog den paa Ejendommen hvilende utinglyste Installationsgæld til en Elektricitetsforening og atter solgte Ejendommen til K₂, saaledes at denne ved sit Skøde paa samme Maade overtog Gælden, var ikke herved frigjort overfor S, idet dette Resultat ikke som af K₁ hævdet kunde støttes paa

Pag

Foreningens Love, hvis noget uklare Bestemmelser om Ejer- skifte maatte suppleres med det Gældsbevis, der af hvert Medlem var udstedt for Gælden. Da derfor S i Hh t Gælds- brevets Bestemmelser blev nødt til at indfri Gælden, fordi de senere Ejere, af hvilke ingen havde udstedt Gælds-brev til Foreningen, ikke betalte forfaldne Afdrag og Renter, kunde S søge Regres hos K ₁	111
Et Par Grundejere, som i 1916 ved utinglyst Deklaration veder- lagsfrit havde givet et Elektricitetsselskab Tilladelse til at an- bringe nogle Master med Højspændingsledninger paa deres Marker, antoges herved at være blevet undergivet Forskrif- terne om Afstand m v i det dagældende Stærkstrømsregle- ment af 18 Nov 1912 og senere Forskrifterne i Reglementet af 26 Jan 1924, der nærmere fikserede Afstandsreglerne. K, som i 1925 med Kendskab til Ledningerne havde erhvervet et Par Parceller af disse Marker, antoges ikke paa Grund af den ved det ny Reglement af 8 Febr 1930, jfr Lov Nr 146 af 29 April 1928, indførte ændrede Beregning af Afstandene at have Krav paa Fjernelse af Ledningerne eller Erstatning, idet nævnte Reglement, der ikke i Almindelighed indeholdt Skær- pelse af væsentlig Betydning, ikke kunde antages at have medført større Indskrænkninger i K's Raaden end hun efter den ved hendes Erhvervelse forefundne Tilstand maatte være forberedt paa	388

Entreprise.

En Ingeniør I havde paataget sig for en bestemt Sum at lyd- isolere nogle Lokaler i Statsradiofoniens Bygning, saaledes at Arbejdet skulde antages og Betaling ske, naar en nærmere aftalt Lytteprøve havde godtgjort Isoleringens Effektivitet. Det var en Forudsætning, at Opgaven skulde løses ved Be- lægning af Vægge o s v med særligt Lydisoleringsmateriale, og der var taget Forbehold om ekstra Betaling for forskelligt Murerarbejde m v. Kontrakten antoges at maatte forstaas saaledes, at Udgifter til særlige, ikke egenlig lydisolerende Foranstaltninger, som nødvendiggjordes af de konstruktive Forhold, og som I ikke med Rimelighed havde kunnet tage i Betragtning ved Kontraktens Oprettelse, maatte godtgøres I udenfor den faste Sum som Ekstraarbejder	491
--	-----

Erstatning.

Under Arbejdet ved en Københavns Kommune (K) tilhørende Transformatorstation blev en Arbejdsmand (A) saa alvorlig forbrændt af den elektriske Strøm, at Ulykkestilfældet, der havde en Stivkrampeinfektion til Følge, medførte A's Død. Det var ikke oplyst, at Ulykken skyldtes A's Uagtsomhed, og da det ikke af K var godtgjort, at der af K var udvist en saadan Agtpaagivenhed og Omhu, at Skaden ikke kunde være

	Pag
afværget, blev K under Hensyn til Bestemmelsen i Lov-Bek Nr 161 af 11 Maj 1928 § 5 dømt til at betale Erstatning til A's Enke og hendes Barn. At Ulykken ikke vilde være indtraadt, hvis der ikke ved en Fejl fra en Arkitekts eller en Murerarbejdsmands Side var sket en Afvigelse fra de af K givne Forskrifter, kunde e O ikke fritage K for Ansvar.....	71
En 60-aarig Cyklist C stødte, da han kom kørende ad en Gade i Holbæk, sammen med en Hund, der pludselig løb tværs over Kørebanen lige mod C's Cykel. C, der i Forvejen var noget Invalid, væltede og brækkede venstre Laarbenshals, og hans Arbejdsevne blev herved forringet med ca Halvdelen. Hundens Ejer E dømtes til at betale C Erstatning, herunder 8000 Kr for Svie, Smerte og Invaliditet, medens Ejeren af en anden Hund, der lige før Ulykken havde leget med E's Hund, blev frifundet.....	88
Ikke anset bevist, at en Forretningsmand havde været Genstand for økonomisk Forfølgning fra en Banks Side.....	127
N blev en Vinterdag, da han for at hente noget Kvas kørte ad en for Færdsel aaben Vej i en Statsskov, hvor nogle Arbejdere var i Færd med at fælde Træer, ramt af en faldende Træstamme eller Gren, hvorved han paadrog sig et Armbrud. Da N, der var vant til at færdes i Skoven, var kørt frem ad Vejen, skønt han, efter hvad der maatte antages, rettidig var blevet advaret herimod af et Par af Arbejderne, fandtes Uheldet at skyldes hans egen Uforsigtighed, og han fik derfor ikke tilkendt nogen Erstatning.....	147
En Forpagter F, der havde lidt Tab paa en Forpagtning, søgte S, der havde bistaaet F som juridisk Raadgiver, til Erstatning, idet han gjorde gældende, at Tabet skyldtes en uheldig Bestemmelse i Kontrakten, i Hh t hvilken F havde maattet udbetale Ejeren E 17 417 Kr for Inventar m v, skønt dette som indbefattet under Pantsætningen af den faste Ejendom ikke kunde sælges ham. Da F imidlertid efter at være kommet i økonomiske Vanskeligheder selv havde truffet Aftale med E om Ophævelse af Forpagtningen paa den Maade, at E igen skulde overtage Inventar m v og af de 17 417 Kr tilbagebetale F 10 500 Kr inden 3 Maaneder, kunde S ikke anses erstatningspligtig, fordi E ikke kunde betale de 10 500 Kr fuldtud	180
Ved Omsætningen til Sterling af Købesummen for en Ladning Klipfisk, der var solgt i islandske Kroner, gik Sælgeren S, der havde erfaret, at den italienske Køber K var misfornøjet med hans Optræden ved Salget, overfor K's herværende Repræsentant R ind paa at give et Afslag paa den Betingelse, at det hidtidige Forhold hermed var genoprettet, hvilket derefter udtrykkelig udtaltes i den af R afgivne Stadfæstelsesskrivelse. Da R ved Afgivelsen af denne Erklæring havde handlet i Strid med de Instrukser, der var givet ham af K, og tilmed havde	

	Pag
fortiet, at K forinden S's endelige Overlevering til K af Dokumenterne paa Ladningen, havde frabedt sig »enhver Kontrakt« med S, blev R dømt til at betale S Differencen mellem den oprindelige og den reducerede Pris.....	184
Ansvar for Skade forvoldt ved at en Skibsmotor eksploderede som Følge af, at der til dens Igangsættelse ved en Fejltagelse blev benyttet Ilt i Stedet for komprimeret Luft paalagdes, dels den Fabrik, hvis Funktionær havde udleveret den ved Igangsættelsen benyttede umærkede Flaske uden at give Besked om, hvad den indeholdt, dels den Smedemester, hvis Svend, der var tilkaldt for at efterse Motoren, havde fremskaffet Flasken og anvendt den uden at sikre sig, hvad den indeholdt; i det indbyrdes Forhold fordeltes Erstatningen med $\frac{3}{4}$ paa Fabriken og $\frac{1}{4}$ paa Smedemesteren. Vognmanden, hvis Kusk havde hentet Flasken paa Fabriken, kunde der ikke paalægges Ansvar for Skaden.....	213
Smedesvenden der havde fremskaffet den i foranstaaende Domsreferat omtalte Iltflaske, og som ved Eksplosionen blev alvorlig forbrændt, fandtes selv at burde bære en Fjerdedel af Skaden, hvorefter der tilkendtes ham 1500 Kr hos Iltfabriken	219
Under en selskabelig Sammenkomst paa et Hotel H fik en af Gæsterne G, der var under Paavirkning af Spiritus, Skade paa en Lændehvirvel ved at falde ned fra en Bro uden Rækværk, der i en Højde af 3 m over Jorden forbandt en Vareelevatør i Gaarden med H's Festsal, hvorfra man kunde komme ud paa Broen gennem et saakaldt fransk Vindue. Da det ikke var godtgjort, at nævnte franske Vindue havde staaet aabent, da G gik gennem Festsalen, der benyttedes som Passage til Toiletterne, og da Indretningen ikke i sig selv frembød en saadan Fare, at H alene som Følge heraf kunde gøres ansvarlig, blev H frifundet for G's Erstatningskrav.....	391
En 15-aarig Dreng A havde taget to Nabodrenge B og C paa henholdsvis 12 og 5 Aar med ud i Loen paa hans Faders Gaard, hvor A og B gav sig til at skære Hakkelse, medens de anbragte C i nogen Afstand og paalagde ham at blive dør. Uden at A og B bemærkede det, gik C hen til Maskinen, hvis Hjul A trak, og fik højre Haand ind mellem Maskinens Tandhjul. Ansvar paalagdes saavel A, der bl a havde undladt at forsyne Maskinen med en Beskyttelseskasse, som sædvanlig anvendtes, naar Maskinen var i Brug, som A's Fader, sidstnævnte i Medfør af DL 3—19—2.....	418
En 6-aarig Dreng, der paa egen Haand var gaaet ind paa Dyrskuepladsen i Ebeltoft, hvor der var arrangeret en Maskinudstilling, fik højre Haand revet af i en af Fabrikant F udstillet arbejdende Kværn, antagelig ved at stikke Fingrene op i Udløbstuden. Da den med Reb foretagne Afspærring ikke var fyldestgørende, naar der ikke førtes effektivt Tilsyn,	

navnlig med Børn, blev saavel F's Repræsentant, der førte Tilsynet, og Montør, der havde foretaget Afspærringen, som F anset erstatningspligtig, F i Medfør af DL 3—19—2. Erstatningen fastsattes efter en Invaliditet paa 75 pCt til 14 000 Kr	474
En Tiltalt T, der blev anset efter Strfl § 222 med Fængsel i 8 Maaneder for fire Gange at have plejet Samleje med sin Husbonds 14-aarige Datter D, der var aandssvag, hvad T dog ikke var klar over, blev tillige frakendt de borgerlige Rettigheder for 5 Aar og tilpligtet at betale D, der var blevet besvangret, 1000 Kr i Erstatning for Tort, Ulempe og Forstyrrelse af Forhold samt D's Fader og Værge 52 Kr for Udlæg i Anledning af Barsefærden	629
Grossistsammenslutningen af 1930 (G) havde i en Pjece »Sandheden om Valutokontoret« bl a om nogle Tæpper, der var importeret af I, udtalte, at det var »Tæpper, hvis Import saavel Importører som Grosserer-Societetet af kvalitetsmæssige Grunde havde fraraadet«. Da Udtalelsen var egnet til at bibringe Læseren den Opfattelse, at Indførsel var fraraadet, fordi Tæpperne var af ringe Kvalitet — hvilket ikke var Tilfældet — og var egnet til og ogsaa maatte antages faktisk at have skadet I, blev G dømt til at betale I en skønsmæssig fastsat Erstatning paa 5000 Kr.....	673
Under en Sag angaaende Erstatning for Skade paa en Margarinefabriks Produkter forvoldt ved Benyttelse af Vand fra en indstævnt Kommunes Vandværk blev Kommunen frifundet, da det ikke fandtes godtgjort, at Margarinens slette Kvalitet skyldtes Mangler ved det leverede Vand.....	699

Film.

At en af P gjort Opfindelse vedrørende støjfri Film forinden Indleveringen af P's Patentansøgning herom havde foreligget beskrevet i en til det britiske Patentkontor indleveret Patentansøgning, kunde ikke sidestilles med, at Opfindelsen havde været beskrevet i »almindelig tilgængeligt trykt Skrift«, skønt der kunde faas Kopier af den engelske Ansøgning, om hvis Indlevering Bekendtgørelse var sket. Da det ej heller mod den af Skønsmænd afgivne Udtalelse kunde anses godtgjort, at P's Opfindelse før Prioritetsdagen var saaledes beskrevet, jfr Patentloven § 1 Nr 3, at sagkyndige var i Stand til at udøve Opfindelsen, kunde P's Patent ikke erklæres ugyldigt.

Et Selskab, som før P's Indgivelse af Patentansøgning her i Landet havde importeret og her udlejet amerikanske støjfri Film, der kom i Strid med P's Patent, antoges ikke herved at have erhvervet en Forbenyttelsesret i Hh t Patentlovens § 6 .....

Forbud.

Pag

En Fabrikant af Toiletartikler F havde indført et saakaldt Reverssystem, hvorefter Forhandlere af Varerne bl a maatte forpligte sig til ikke at sælge under de af F fastsatte Priser, og for at kunne efterspore Overtrædelser af Prisaftalerne forsynede F Varernes Kartoner med Kontrolnumre. Da Reverssystemet imidlertid efter det oplyste var mangelfuldt gennemført kunde F ikke skride ind med Forbud og kræve Erstatning i Anledning af, at en Handlende H, der ikke selv havde paataget sig nogen Forpligtelse overfor F, solgte Varerne uden Kontrolnummer. Udtalt at det nedlagte Forbuds Ophævelse og H's Frifindelse iøvrigt ogsaa maatte blive en Følge af, at det ikke var gjort gældende, at H havde solgt Varerne til Underpris. 684

Lignende Sager ..... 687, 690 og 693

En Fabrikant af Toiletartikler F havde indført et saakaldt Reverssystem, hvorefter Forhandlere af Varerne bl a maatte forpligte sig til ikke at sælge under de af F fastsatte Priser, og for at kunne efterspore Overtrædelser af Prisaftalerne forsynede F Varernes Kartoner med Kontrolnumre. Da imidlertid Reverssystemet efter det oplyste var mangelfuldt gennemført kunde F ikke skride ind med Forbud og kræve Erstatning i Anledning af, at en Handlende H, der ikke selv havde paataget sig nogen Forpligtelse overfor F, solgte Varerne til Underpris. Udtalt, at det nedlagte Forbuds Ophævelse og H's Frifindelse ogsaa maatte blive en Følge af, at Varerne maatte antages solgt, uden at F's Kontrolnumre var fjernet, og det rene Salg til Underpris med Kendskab til Reverssystemet ikke i sig selv kunde gøre Salget retstridigt... 696

Foreninger.

Der kunde ikke nægtes en tysk Skriftstøber S, der havde faaet Arbejde hos et herværende Firma, Optagelse som Medlem af Dansk Typograf Forbund, fordi S var Udlænding og hans Ophold af uvis Varighed, ej heller fandtes der at foreligge en saadan ukollegial Optræden fra S's Side, at Optagelse af den Grund kunde nægtes. Da S imidlertid efter Landsretsdommens Afsigelse havde forladt Landet og igen taget Bopæl i Tyskland, havde S ikke nu Krav paa Optagelse, og Forbundet blev derfor ved Højesteret frifundet..... 191

Et Medlem (M) af en Fagforening (F), der formentes at have tilsidesat de gældende Prisaftaler og havde været grov mod Formanden, da denne vilde kontrollere hans Arbejde, var blevet udelukket af Foreningen. Det sidste Forhold skønnedes ikke at berettige til Eksklusion, og det fandtes ikke oplyst, at M havde tilsidesat Prisaftalerne. Hertil kom, at Eksklusionen ogsaa af formelle Grunde var ugyldig, idet den faktisk var iværksat og offentlig bekendtgjort af Formanden paa egen Haand og først senere forelagt Generalforsamlingen, paa hvilken M, der af Kassereren havde faaet Besked om, at han

	Pag
næppe havde Adgang, ikke gav Møde. F blev herefter tilpligtet at genoptage M og betale ham 1000 Kr i Erstatning.....	285
Et Medlem af Dansk Ingeniørforening paastod denne Forenings Bestyrelse tilpligtet at tage Initiativ til Bilæggelse af en Kontrovers mellem ham og et andet Medlem af Foreningen, idet han henviste til Foreningens Formaal efter Lovene. Da det imidlertid maatte tilkomme Bestyrelsen selv at afgøre, om den skulde foretage noget for at fremme et kollegialt Forhold mellem to af Foreningens Medlemmer, blev Bestyrelsen, der ikke havde fundet tilstrækkelig Anledning til at gribe ind, fri-fundet	428
Da en Bestemmelse i Ingeniørforeningens Love om Afholdelse af et Medlemsmøde til Drøftelse af de af Bestyrelsen eller Repræsentantskabet behandlede Lovforslag ikke hjemlede Medlemsmødets Ret til at træffe Beslutninger m H t Indholdet af de til Diskussion forelagte Forslag, havde et Medlem M ikke noget Krav paa, at de af ham paa Mødet fremsatte Ændringsforslag af Mødets Ledelse fremmedes til Beslutning. Efter de i Lovene givne Bestemmelser om Forholdet mellem Foreningens forskellige Organer og Indholdet af Lovens § 19 — hvorefter Generalforsamlingen er Foreningens højeste Myndighed i alle Spørgsmaal, som ikke efter Lovene afgøres af Bestyrelsen, Repræsentantskabet eller ved Urafstemning — fandtes et Spørgsmaal som det omhandlede ikke at høre under Generalforsamlingen, og en Paastand om Afvisning af Sagen, der alene begrundedes herved, kunde ikke tages til Følge....	517
Ifølge Vedtægterne i et gensidigt Branforsikringsselskab var den øverste Myndighed i alle Selskabets Anliggender hos det af Medlemmerne for 4 Aar ad Gangen ved Kredsvalg valgte Repræsentantskab, der kunde tage Bestemmelse om Likvidation m v, valgte saavel Kontrolraad som Bestyrelse og dennes Formand, ansatte Forretningsføreren o s v. Efter Selskabets Struktur og Karakter kunde det i Mangel af positive Holdpunkter i Vedtægterne ikke antages, at Bestyrelsen indenfor 4-Aars Perioden kunde gennemtvinge en Fornyelse af Repræsentantskabet ved at foranstalte Nyvalg paa ekstraordinære Kredsmøder	651

Forpagtning.

En Forpagter F, der havde lidt Tab paa en Forpagtning, søgte S, der havde bistaet F som juridisk Raadgiver, til Erstatning, idet han gjorde gældende, at Tabet skyldtes en uheldig Bestemmelse i Kontrakten, i Hh t hvilken F havde maattet udbetale Ejeren E 17 417 Kr for Inventar m v, skønt dette som indbefattet under Pantsætningen af den faste Ejendom ikke kunde sælges ham. Da F imidlertid efter at være kommet i økonomiske Vanskeligheder selv havde truffet Aftale med E om Ophævelse af Forpagtningen paa den Maade, at E igen

skulde overtage Inventar m v og af de 17 417 Kr tilbagebetale F 10 500 Kr inden 3 Maaneder, kunde S ikke anses erstatningspligtig, fordi E ikke kunde betale de 10 500 Kr fuldtud	180
Ifølge en Aftale om Forpagtning af et Automobilværksted med Inventar skulde der foretages en Værdiansættelse af Inventaret, og senest den 15 Juli skulde Forpagterne F overtage Inventaret »til den Pris, som er anført i den anførte Specifikation«. Forinden Kontraktens Underskrift den 31 Maj blev der efter »Specifikationen«, tilføjet: »Kr 8000 mod at udstede Købekontrakt paa det købte at afdrage — — —«. Saadan Købekontrakt blev ikke oprettet, og i Aug ophævedes paa Grund af F's Misligholdelse Forpagtningen ved Overenskomst, saaledes at ogsaa Købet af Inventaret skulde gaa tilbage, og Bortforpagteren B forbeholdt sig Ret til Erstatning for Misligholdelse af Købet. Antaget at B ikke foruden det uforringede Inventar kunde kræve Differencen mellem 8000 Kr og den Værdi, hvortil Inventaret nu blev ansat af Skøns mænd, 3651 Kr	459

Forsikring.

En Gaard brændte tre Uger efter at den var solgt, medens den efter Sluttedlen stod for Køberen K's Risiko, saaledes at han ved Ildsvaade skulde oppebære Assurancen. Løsørebrandforsikringen B nægtede under Henvisning til F A L § 54 Stk 2 at yde K, der ikke var blevet optaget som Medlem, Erstatning for de af ham købte Dele af det forsikrede Løsøre. B's Love antoges imidlertid at hjemle K Optagelse som foreløbigt Medlem for Resten af det løbende Forsikringsaar i det Omfang, hvori hans Sælger S havde samtykket, saaledes at F A L § 54 Stk 2 ikke fandt Anvendelse, og B dømtes derfor, da S's Samtykke forelaa, til at betale Erstatning.....	424
En Sag om Tilbagebetaling af den en Forsikringsagent for meget udbetalte Provision	487
En af F paa Gaden henstillet Motorvogn satte sig i Bevægelse og løb — uden Fører — ind i et Butiksvindue. Antaget, at Glasforsikringsselskabet, der havde erstattet Ruden, havde fuld Regres mod F og vedkommende Ansvarsforsikringsselskab — der var indtraadt i Sagen — skønt der ikke var oplyst grov Uagtsomhed fra F's Side, idet der under de foreliggende Omstændigheder, derunder at det drejede sig om en Skade, der omfattedes af den i Henhold til Motorloven tegnede Ansvarsforsikrings, ikke skønnedes at være Grund til at bringe Undtagelsesbestemmelsen i F A L § 25, 1 Stk 2 Pkt, til Anvendelse	598
Ifølge Vedtægterne i et gensidigt Brandforsikringsselskab var den øverste Myndighed i alle Selskabets Anliggender hos det af Medlemmerne for 4 Aar ad Gangen ved Kredsvalg valgte	

	Pag
Repræsentantskab, der kunde tage Bestemmelse om Likvidation m v, valgte saavel Kontrolraad som Bestyrelse og dennes Formand, ansatte Forretningsføreren o s v. Efter Selskabets Struktur og Karakter kunde det i Mangel af positive Holdpunkter i Vedtægterne ikke antages, at Bestyrelsen indenfor 4-Aars Perioden kunde gennemtvinge en Fornyelse af Repræsentantskabet ved at foranstalte Nyvalg paa ekstraordinære Kredsmøder	651
Forældelse.	
Krav paa Erstatning overfor en Person, der uberettiget havde oppebaaret Afdrag efter en Overenskomst om Børnebidrag, antoges at være forældeligt efter Lov Nr 274 af 22 Dec 1908..	14
Ved en Landsoverskatteraadskendelse af Okt 1922 blev N's skattepligtige Indkomst for 1919—20 nedsat og det udtaltes, at N kun var skattepligtig til Staten i Medfør af Lov Nr 144 af 8 Juni 1912 § 2, 3 Stk. Herefter skulde N have haft tilbagebetalt ca 27 500 Kr, men fik paa Grund af Fejl fra Skattemyndighedernes Side kun betalt et langt mindre Beløb. Antaget, at hverken § 48 i nævnte Skattelov eller Lov Nr 274 af 22 Dec 1908 § 1 Nr 6 kunde afskære N fra i 1933 at indtale Resten, idet Forældelse efter sidstnævnte Lov var udelukket ved at der for Kravet ved Kendelsen var skabt et særligt Retsgrundlag efter Lovens § 1, sidste Stk.....	20
Krav paa at deltage i Fordeling af opsamlet Foreningsformue i et Andelsslageri sammen med de øvrige Andelshavere og i Forhold til den skete Leverance var som udspringende af selve Interessentskabsforholdet ikke undergivet Forældelse efter Lov Nr 274 af 22 Dec 1908.....	80
Lov Nr 274 af 22 Dec 1908 § 1 Nr 2 antoges af Landsretten anvendelig paa en Organists Krav paa Vederlag efter Lov Nr 286 af 30 Juni 1922 § 23, 4 Stk for Medvirken ved kirkelige Handlinger	300
A, der i 1923 ved Underretten var tilpligtet at alimentere til et udenfor Ægteskab født Barn, blev under Appel af Sagen i 1933 paa Grundlag af da foretagne Blodtypeundersøgelser frifundet, medens B, der i 1923 var frifundet efter Edsaflæggelse, nu blev dømt til at alimentere efter Overøvrighedens Bestemmelse fra Barnets Fødsel at regne. Efter at Overøvrigheden havde tilpligtet B at alimentere fra 12 Marts 1932 at regne, til hvilken Dag A havde betalt Bidrag, antoges A, hvem Landsretten under den tidligere Sag havde nægtet Ret til Tilbagesøgning fra Barnemoderen, at have Krav paa hos B at faa refunderet de af ham erlagte Bidrag.	
Kravet ansaas ikke i dette Tilfælde for nogen Dels Vedkommende forældet i Medfør af Lov Nr 274 af 22 Dec 1908..	430
Antaget, at Anmeldelse og Anerkendelse i et Konkursbo af en Fordring ikke skabte et saadant særligt Retsgrundlag, som	

udelukker Forældelse efter Lov Nr 274 af 22 December 1908, men at Forældelsesfristen ved Anmeldelsen var blevet afbrudt i Forhold til Debitor, saaledes at en ny 5 Aars Frist først begyndte at løbe fra Boets Slutning (jfr Konkurslovens § 133). Den nye Forældelsesfrist antoges afbrudt derved, at Debitor havde henvendt sig til Kreditor om Afvikling af Restgælden.. 552

Fremmed Ret.

En i Tyskland afsagt Udeblivelsesdom lagdes til Grund under en Alimentationssag mod en nu her i Landet bosat Mand, ikke blot forsaavidt angik Spørgsmaalet om hans Pligt til at alimentere til et i Tyskland udenfor Ægteskab født Barn, men ogsaa forsaavidt angik Bidragets Størrelse..... 18

Et Aktieselskab T optog i 1929 gennem et amerikansk Selskab A et alene i Amerika udbudt Dollarslaan, hvorfor T i Hh t Overenskomsten med A udstedte 5 pCt udenlandske Obligationer paa 1000 \$, med Kuponer, affattede paa Engelsk og betalbare saavel for Hovedstol som Renter i U S A's Guldmønt med Vægt og Finhed som gældende 15 Februar 1929 ved A's Sæde i New York. En Obligationsejer S paastod nu T dømt til at indløse nogle Kuponer efter Guldværdi, men da den i U S A gældende Ret maatte anvendes ved Sagens Afgørelse, og da Betaling efter Guldværdi var i Strid med denne Ret, blev T frifundet 507

Fremmede Domstolsafgørelser.

En i Tyskland afsagt Udeblivelsesdom lagdes til Grund under en Alimentationssag mod en nu her i Landet bosat Mand, ikke blot forsaavidt angik Spørgsmaalet om hans Pligt til at alimentere til et i Tyskland udenfor Ægteskab født Barn, men ogsaa forsaavidt angik Bidragets Størrelse..... 18

Frøhandel.

Et Firma K, der fra S havde modtaget et Parti Frø til Rensning og Opbevaring, blandede — idet K fejlagtig gik ud fra, at et Køb var gaaet i Orden — Partiet sammen med andre Partier og afhændede det, hvorefter Afregning tilstilledes S den 11 Juni. S protesterede den 26 s M under Henvisning til, at der ikke var givet Ordre til Salg eller aftalt Pris. Den 27 s M svarede K, at Reklamation var for sent fremsat, medens S den 28 fastholdt sit Standpunkt. Idet der e O ikke paahvilede S nogen egenlig Reklamationspligt, antoges S at have Krav paa Differencen mellem den afregnede Pris og den højere Pris, der noteredes den 29 Juni, medens senere højere Priser ikke kunde komme i Betragtning, idet S denne Dag maatte være klar over, at Partiet ikke kunde leveres in natura 582

- Fuldmagt.** Pag
 Mellem S og K var der under Medvirken af Sagfører N truffet en Overenskomst, hvorved S for 31 000 Kr solgte sin Ejendom E til Overtagelse straks til K, der for sin Regning skulde ombygge E under financier Kontrol af N, til hvem S skulde indbetale 5000 Kr. Heraf samt af Provenuet af en efterfølgende Omprioritering af E skulde Ombygningen bestrides, og naar den var færdig, skulde Skøde gives og Panteobligation udstedes af K til S for dennes Indskud. Da der ikke ved Omprioritering kunde opnaas det forventede Provenu, kunde K, der intet ejede, ikke gennemføre Forehavendet, og N holdt sig nu til S for et Beløb, som han, efter at de 5000 Kr var brugt, havde udbetalt en Haandværker, der var engageret af K, men hertil fandtes N uberettiget. 547
- Fængselsnævnet.**
 Antaget, at Fængselsnævnet i Ikrafttrædelseslov 15 April 1930 § 10 og Strfl § 17, 2 Stk havde haft Hjemmel til at bestemme, at T, som efter Strfl 1866 § 251 m fl var anset med Tugthusarbejde i 6 Aar, skulde overflyttes til Psykopatfængsel til Udstaaelse af den resterende Del af Straffen, og T's Klage over denne Afgørelse blev derfor afvist 345
- Fængsling.**
 Stadfæstelse af en af Østre Landsret afsagt Kendelse, hvorved det bestemtes, at en til Anbringelse i Sindssygehospital dømt Person, der efter at være hensat til Foranstaltning paa Vestre Fængsels Sygeafdeling, havde erholdt Justitsministeriets Tilladelse til Anke af Dommen til Højesteret i Medfør af Retsplejelovens § 780 II a og b, burde fængsles 110
- Gader.**
 Magistratens Raadighed over de offentlige Gader og Veje i København antoges at indeholde Hjemmel for Magistraten til at gøre en Tilladelse for en Cigarhandler til at anbringe en Cigarautomat paa Facaden af en Ejendom i en Højde af 87 cm og med et Fremspring af 24 cm udover offentlig Gadeareal betinget af en fast aarlig Afgift 133
- Spørgsmaalet om Omfanget af Statsbanernes Bidragspligt til en i 1926 vedtaget, i Tiden Okt 1927—Aug 1928 udført Brolægning af en langs Banens Areal i Esbjerg løbende, af Kommunen vedtaget Gade maatte afgøres efter en i April 1927 i Hh t Lov Nr 85 af 31 Marts 1926 stadfæstet ny Vejvedtægt, da Fordelingen mellem Grundejerne af Udgifterne først var vedtaget paa et Byraadsmøde i Okt 1930, og den ældre Vedtægts Bestemmelser om Fordelingen ikke var opretholdt ved den ny Vedtægt, der i et vist Omfang lod de ældre Bestemmelser komme til Anvendelse paa de før den ny Vedtægt overtagne Gader.
 Udtrykket »offentlige Tværveje« i den ny Vedtægt, jfr

Lov Nr 85 af 31 Marts 1926 § 4, 2 Stk, antoges ikke at omfatte to Veje, der ikke var erklæret for offentlige eller overtaget af Kommunen til Vedligeholdelse, selv om de var aabne for offentlig Færdsel	663
--	-----

Gaver.

Den i uskiftet Bo hensiddende M havde i 1929 indsat 6000 Kr paa en Sparekassebog lydende paa Datteren D's Navn. M beholdt selv Bogen og hævede Renterne og overgav først D Bogen to Dage før sin Død i 1934. Efter D's Forklaring havde M i 1929 sagt til D, at hun skulde have de 6000 Kr, fordi hun havde passet og plejet M. D lovede da M ogsaa fremtidig at gøre dette, og D havde siden 1929 i stadig stigende Omfang udført husligt Arbejde for M og skaffet hende Mad. Det antoges, at der i 1929 var truffet en Art Forsørgelsesoverenskomst mellem M og D, og da den fra D's Side opfyldte Overenskomst ikke kunde betragtes som en Døds gave og ikke heller faldt ind under Lov Nr 120 af 20 April 1926 § 6, kunde Dispositionen ikke anfægtes af M's andre Børn	563
A indsatte i 1924 5000 Kr paa en Sparekassebog lydende paa hendes Niece N's Navn og overgav Bogen til N, der beholdt den til 1930, da den blev tilbageleveret A; der var da indsat yderligere 1000 Kr og hævet nogle mindre Beløb paa Bogen. I 1932 lod A, der ikke var rask, N tilkalde og overgav hende 30 Juni Bogen, hvorpaa A i Jan 1932 havde indsat yderligere 2000 Kr. Den 26 Juli s A afgik A ved Døden, 75 Aar gammel. Antaget at de paa Bogen indestaaende Beløb, forsaavidt de ikke allerede forinden Indsættelsen tilhørte N, i hvert Fald ved denne Overlevering var givet N som Gave, og da der intet forelaa om, at Overdragelsen var sket betingelsesvis, eller at A havde regnet med sin Død som nær forestaaende, kunde Gaven ikke anfægtes efter Arveforordn § 30	612

Grundlov.

Lov Nr 193 af 20 Maj 1933, hvorved der indføres Aldersgrænse for Dommere, ansaas ikke stridende mod Grundlovens § 71, idet § 71, 2 Pkt maatte antages at aabne Plads for, at det ved Lov bestemmes, at Dommere ubetinget skal afgaa ved en bestemt, saglig begrundet Aldersgrænse, og tvungen Afgang ved denne bestemte Alder med Pension efter de almindelige Pensionsregler ikke heller var i Strid med § 71, 3 Pkt, der alene har saadanne Afskedigelser for Øje, som sker af Regeringen efter et Skøn over vedkommende Dommers personlige Forhold. Aldersgrænse loven kunde derfor heller ikke siges at berøve de allerede ansatte Dommere velerhvervede Rettigheder m H t Pension. Afskedigelserne antoges at kunne ske ved kgl Resolution, naar der ikke er Tvist om, at Lovens Betingelser for Afgang foreligger.....	405
--	-----

Gæld.

Pag

I et Skøde bestemtes det, at Køberen K skulde indtræde i Ejendommens Rettigheder og Forpligtelser overfor bl a Andels-selskabet Transformatorforeningen T, »til hvilken sidste K overtage Gælden, dog ikke udover 854 Kr.« T havde optaget to Laan, et til Dækning af Udgifterne ved Husinstallationerne og et til Luftledningsanlægget; begge forrentedes og afdroges af Andelshaverne, henholdsvis i 10 Aar og 28 Aar. Det antoges, at den af Sælgeren givne Garanti m H t Gældens Størrelse e O maatte forstaas som angaaende ikke alene den Ejendommen for Installationer paahvilende Gæld, men ogsaa Ejendommens Andel i Gælden for Luftledningsanlægget.....

237

Handelsomsætning.

Mellem Sovjet-Republikernes Handelsrepræsentation her (H) og Firmaet F var afsluttet flere Kontrakter om Levering af Krydsfinerplader til F, deriblandt Kontrakt Nr 7/14 om 600 000 Komplekter at levere med 50 000 maanedlig i 1932. Omkring 1 Febr 1932 afsluttedes en Tillægskontrakt om 300 000 Komplekter at levere fra Marts »proportionalt indtil Udløbet af Kontrakt 7/14's Gyldighed«. Efter at Hoved- og Tillægskontrakt var slaaet sammen, opstod der Tvist om, hvorvidt den maanedlige Levering skulde være 50 000 eller 80 000 Komplekter, og da F af en i April ankommen Levering paa 83 000 Komplekter kun vilde modtage 50 000 for April og Resten à conto for Maj og af en i Maj ankommet Levering kun 17 000 som Restlevering, annullerede H Kontrakt 7/14; samtidig annullerede H tre andre løbende Kontrakter, fordi F vægrede sig ved at aftage afskibede Leveringer. Hertil fandtes H at have været berettiget og F blev dømt til at betale Erstatning for Misligholdelse af Kontrakt 7/14 og en af de andre Kontrakter .....

464

En Mejeriejer K, som i Hh t Tilbud, der gik ud paa Levering ca 4 Uger fra Bestillingens Modtagelse, ved Slutseddel af 21 Febr 1933 havde købt et Køleanlæg af Fabriken S for 4000 Kr til Levering »snarest«, ansaas uberettiget til at hæve Kontrakten den 23 Marts, fordi Levering endnu ikke var sket.

Det af S paa en i Hh t Kbl § 34 afholdt Auktion gjorde Bud paa Anlægget, 500 Kr, der stod i aabenbart Misforhold til Værdien af Anlægget, kunde ikke lægges til Grund ved Opgørelsen af Erstatningen, der efter Sagens Oplysninger fastsattes til 1500 Kr .....

520

Henstand.

Antaget at Salg af en Landejendom medførte absolut Bortfald af Virkningerne af Henstandsgivelse i Hh t Lov Nr 172 af 16 Juni 1932, henholdsvis Lov Nr 73 af 11 Marts 1933, med Betaling af Terminsydelser, saaledes at Overenskomst med den nye Ejer om Overtagelse af Henstandsbeløbet og Udstedelse af Pantebrev for dette maatte bedømmes efter TL § 40 og

	Pag
altsaa kræve Samtykke fra Efterpanthavere, for at der skulde kunne opnaas Prioritet forud for disse	97
Hunde.	
En 60-aarig Cyklist C stødte, da han kom kørende ad en Gade i Holbæk, sammen med en Hund, der pludselig løb tværs over Kørebanen lige mod C's Cykel. C, der i Forvejen var noget Invalid, væltede og brækkede venstre Laarbenshals, og hans Arbejdsevne blev herved forringet med ca Halvdelen. Hundens Ejer E dømtes til at betale C Erstatning, herunder 8000 Kr for Svie, Smerte og Invaliditet, medens Ejeren af en anden Hund, der lige før Ulykken havde leget med E's Hund, blev frifundet.....	88
Hæleri.	
Antaget at en T overgaaet Dom, hvorved T bl a for Hæleri var idømt Straf af Fængsel i 40 Dage (betinget) og frakendt de borgerlige Rettigheder i 5 Aar, ikke medførte Bortfald af T's Beværteradkomst, idet Beværterlovens § 42 Stk 5 maatte anses opretholdt ved Strfl § 78 Stk 3 og ikke heller kunde suppleres med Bestemmelsen i Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 15	86
Hævd.	
Den oprindelige Grænse mellem to Ejendomme maatte, navnlig efter en af en Landinspektør paa Grundlag af et Udstykningskort foretaget Skelbestemmelse, nærmest antages at have været — ikke en eksisterende Grøft, men en Linie, der markeredes ved nogle Piletræer langs Grøftens østre Side. Ejeren E af den øst for Grøften liggende Ejendom antoges imidlertid ved en Række forskellige Handlinger, der taget som Helhed var Udtryk for, at Grøften dannede Skellet mellem Ejendommene, at have udøvet en saadan Raaden, at Grøftens Midtlinje nu maatte betragtes som Skel, saaledes at E bl a havde Afløbsret til denne	586
Interessentskab.	
En Sag angaaende Omfanget af et mellem Parterne indgaaet Interessentskab angaaende Vognmandsvirksomhed	435
En Sag angaaende Opgørelse af et Mellemværende hidrørende fra et Interessentskab mellem Parterne til Udnyttelse af Tørvemassen i en Appellanten tilhørende Mose	449
Jagt.	
En Person, der fra Baad var vadet ind til en Afstand af godt 1000 m fra Tippetnes Kyststrækning i Ringkøbing Fjord, og her havde anbragt sig paa medbragte, paa Fjordbunden stillede Fiskekasser mellem kamouflerede Rør og jaget, fandtes at have overtraadt Jagtlov Nr 145 af 28 April 1931 § 5.....	633

Jærnbaner.

Pag

A fik venstre Arm knust af Toget paa Nørreport Station, idet Toget satte sig i Gang just som han var ved at stige op, hvorved han faldt ind under Toget, for hvilket Togføreren havde givet Afgangssignal, uanset at han ikke havde modtaget Færdigmelding og ikke kunde overse Forholdene. Skønt A, der gik ved Stok og var kommet ned paa Perronen lige før Toget kom ind, ikke havde søgt Plads i de nærmeste Vogne, fandtes han dog ikke, da han forefandt en Vogndør længere fremme aaben og ikke kunde være klar over, at Toget var lige ved at sætte sig i Bevægelse, at have udvist en saadan Uagtsomhed ved at søge at stige ind, at den kunde betage ham Retten til fuld Erstatning efter Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 .....

413

Ved Ekspropriation i Anledning af Anlæg af Dobbelspor paa Nordbanen kom de straaatækte Bygninger paa N's Ejendom til at ligge indenfor den i Lov Nr 116 af 11 Marts 1921 fastsatte Afstand af 45 m. Taksationskommissionen tilkendte N 1600 Kr »for Omlægning af Taget saavel paa Hovedbygningen som paa den mod Banen vendende Flade af Udhuset med lovbefalet Materiale«. N lod med en Bekostning af 3398 Kr Bygningerne omtække med Tegltag — medens Kommissionen havde regnet med Icopal — og N paastod sig nu tilkendt yderligere Erstatning. Da Kommissionens Skøn over Tækkematerialet ikke kunde tilsidesættes, og da den maatte antages at have taget alle berettigede Hensyn ved Erstatningens Fastsættelse, blev Ministeriet frifundet.....

592

Spørgsmaalet om Omfanget af Statsbanernes Bidragspligt til en i 1926 vedtaget, i Tiden Okt 1927—Aug 1928 udført Brolægning af en langs Banens Areal i Esbjerg løbende, af Kommunen vedtaget Gade maatte afgøres efter en i April 1927 i Hh t Lov Nr 85 af 31 Marts 1926 stadfæstet ny Vedtægt, da Fordelingen mellem Grundejerne af Udgifterne først var vedtaget paa et Byraadmøde i Okt 1930, og den ældre Vedtægts Bestemmelser om Fordelingen ikke var opretholdt ved den ny Vedtægt, der i et vist Omfang lod de ældre Bestemmelser komme til Anvendelse paa de før den ny Vedtægt overtagne Gader.

Udtrykket »offenlige Tværveje« i den ny Vedtægt, jfr Lov Nr 85 af 31 Marts 1926 § 4, 2 Stk, antoges ikke at omfatte to Veje, der ikke var erklæret for offentlige eller overtaget af Kommunen til Vedligeholdelse, selv om de var aabne for offentlig Færdsel .....

663

Kaution.

K havde sammen med sin Fader F kautioneret for et Par Banklaan til D, der var gift med K's Søster. Efter F's Død i 1926 indfrieede den Sagfører, der behandlede Boet, Kautionsforpligtelserne, saaledes at en Fjerdedel fradrogtes i hver af de fire Arvingers Boeslod. K ansaas pligtig til at erstatte en af sine

- Medarvinger, der havde været uvidende om K's Kautionsforpligtelse, Halvdelen af det i hans Lod fradragne Beløb, idet det ikke ved K's Partsforklaring og Sagens særlige Omstændigheder kunde anses godtgjort, at K ikke i Forhold til F skulde svare til Halvdelen af Kautionsforpligtelserne 276
- N, der havde indfriet D's Forpligtelser i Hh t en Del af en af en Bank ydet Kassekredit paa et Tidspunkt, da Gælden som Følge af Opsigelse fra B's Side var forfaldet, havde herved erhvervet et Krav paa D svarende til B's Krav; derimod antoges N ikke i Kraft af den i eget Navn foretagne Indfrielse og paa Grundlag af den blotte Kvittering for Indfrielsen at have erhvervet noget Krav paa K, der overfor B var Kautionist for Kassekreditten sammen med to andre, som i Forstaaelse med N havde opsagt Kautionen overfor B og derved foranlediget B til at opsigte Kassekreditten..... 607
- To branchekyndige Brødre, der havde købt en Manufakturforretning for Varenes Værdi efter Fakturapris og Betaling af Inventar, gjorde, da de efter ca 1½ Aars Drift havde maattet erklære sig konkurs, gældende, at de var bevæget til at købe Forretningen ved urigtige Angivender, navnlig m H t Omsætningen, og at Kassebogen var blevet holdt skjult for dem. Da de ikke kunde formodes at have lagt afgørende Vægt paa den hidtidige Omsætnings nøjagtige Størrelse og Kassebogen ikke antoges skjult for dem med Hensigt og det i det hele maatte komme dem til Skade, at de ikke havde søgt at skaffe sig nøjere Oplysninger om Forretningens Regnskab, kunde hverken Køberne eller deres Kautionister, der tildels personlig havde deltaget i Salgsforhandlingerne, nu anfægte Handlen eller Kautionsforpligtelserne 678

Kirker.

- Den sædvanlige Ringning i Brudager Kirke blev fra 1813 til 1902 besørget af Stamhuset Broholm (B), nemlig af Fæsteren af en bestemt Lod under B som en Del af hans Vederlag for Brugen. Da intet tydede paa, at det drejede sig om en frivillig Ydelse, fandtes herefter en blivende Forpligtelse for B at maatte anerkendes, og denne antoges ikke bortfaldet hverken ved Tiendeafløsningen og Kirkens Overgang til Selveje eller ved Loddens Inddragelse til Kirkegaard i 1902, fra hvilket Tidspunkt B betalte et Pengevederlag for Ringningens Udførelse. Forpligtelsen kunde gøres gældende mod den nuværende Ejer af B, da Afløsningen af Stamhuset ikke kunde vedkomme det heromhandlede Retsforhold, men stadig dog kun forsaavidt angik »den sædvanlige Ringning«..... 222

Kloaker.

- En af S overtagen Forpligtelse til at gøre nogle Kloakarbejder færdige antoges ikke at indbefatte Pligten til at betale Afgiften

for Tilslutning til offentlig Kloakledning, hvilken Afgift fandtes at maatte fordeles saaledes, at K kom til at betale en til det købte Areal svarende Andel	28
Københavns Kommune K havde ikke Ret til Nedsættelse af Kloakbidraget for et af K i Gladsaxe til Vandbeholdere eksproprieret Areal, fordi K for egen Regning havde anlagt en særlig Afløbsledning fra Arealet; ej heller havde K for Arealet Krav paa de Lempelser, som ydedes for Agerbrugs- og Gartneriejendomme. Der kunde ikke tages Hensyn til en Indsigelse gaaende ud paa, at der ved Beregningen af K's Afgift af de eksproprierede til eet Matr Nr sammenlagte Arealer var medtaget visse Arealer, der laa udenfor Kloakens oprindelige Afvandsomraade og at visse Arealer var flyttet fra et til et andet, dyrere Afgiftsomraade, idet disse Spørgsmaal maatte anses afgjort ved Vandafledningskommissionens Kendelse, og en Paastand om Afgiftsspørgsmaalets Tilbagevisning til nævnte Kommission kunde ikke tages til Følge	438
Da Kloakanlægget i et Villakvarter i Gladsaxe ifølge de til Grund liggende Landvæsenskommissionskendelser ikke var beregnet paa og dimensioneret efter fuld Bebyggelse, antoges en Grundejer ikke at kunne faa Kommunen tilpligtet at taale, at han fik Tilslutning til den i den tilgrænsende Vej værende offentlige Kloak fra sin Ejendom, bebygget i Ovsst med Kommunens Bygningsreglement	636

Konfiskation.

Nogle til ulovlig Flagning benyttede Flag konfiskeredes i Medfør af Strfl § 77 Nr 1	345
---	-----

Konkurs.

En Bager B havde for en Gæld paa 4000 Kr til en Leverandør P ved et i Henhold til T L § 43, jfr § 47, tinglyst Pantebrev givet P Pant dels i specificeret Løsøre, dels i samtlige Rettigheder efter en utinglyst Lejekontrakt med 5 Aars Uopsigelse og Ret til Overdragelse til Fagmand. Efter at B havde overgivet sit Bo til Likvidation efter Konkurslovens Regler og Bageriet m v (uden Varer) var solgt for 7000 Kr, antoges P at være berettiget til for sin Fordring at erholde Fyldestgørelse i Købesummen med Fortrin fremfor Boets upriviligerede Kreditorer, idet Provenuet af de Værdier, der omfattedes af den gyldigt stiftede Panteret udgjorde i hvert Fald saa stor en Del af Købesummen, at der heri var Dækning for denne Fordring..	117
---	-----

Konnossement.

En herværende Køber af et Parti Donau Bulgarsk Hvede, der havde faaet Konnossement paa Partiet, udstedt den 30 April 1932 i Braila, gjorde Erstatningskrav gældende mod Rederiet R fordi Skibet først var afejlet fra Braila den 14 Juni, hvilken Forsinkelse efter hans Anbringende havde paaført ham Tab

som Følge af Fald i Hvedeprisen. R blev irifundet, da de paa Grund af Oversvømmelser særlig vanskelige Afskibningsforhold ved Donau fandtes at maatte fritage R for Ansvar for Rejsens Forhaling, idet der ikke var oplyst nogen Forsømmelighed fra R's Side .....

Pag

339

Kontrakt.

K, der i Juni 1931 havde købt og betalt Skotøj fra et tysk Firma S i Reichsmark, købte i Aug under et Besøg hos S et nyt Parti. S forlangte da, at den beregnede Markpris paa Grund af de daværende vanskelige Valutaforhold i Tyskland skulde omsættes i Kroner pr Afsendelsesdagen. Vilkaarene var iøvrigt som ved første Køb Betaling pr 45 Dage og mod 3 pCt Kontant-Rabat. Den 12 Sept og 2 Okt s A købte K gennem S's Repræsentant et 3die og 4de Parti. Om Vilkaarene hed det blot: »Conditionen bekannt«. Antaget at K — efter at Kronen sidst i Sept havde forladt Guldet — var pligtig at betale 3die og 4de Parti i Reichsmark, paa hvilken Mønt ogsaa de uden Protest modtagne Fakturaer lød, idet det havde været K's Sag, om han havde ønsket en særlig Betalingsregel som ved Købet af 11 Aug, at give dette Ønske Udtryk .....

67

Et Annoncebureau, der havde Eneret til Placering af alle Annoncer i et Ugeblad, og som mod at erholde 50 pCt paa alle Annoncerne skulde betale Agentprovision, besørge Incasso og afholde Risiko, var ikke pligtig at betale A for nogle tegnede Annoncer, som senere maatte afmeldes paa Grund af Misligheder af Agenten ved Annoncernes Tegning.....

267

Ifølge en Aftale om Forpagtning af et Automobilværksted med Inventar skulde der foretages en Værdiansættelse af Inventaret, og senest den 15 Juli skulde Forpagterne F overtage Inventaret »til den Pris, som er anført i den anførte Specifikation«. Forinden Kontraktens Underskrift den 31 Maj blev der efter »Specifikationen«, tilføjet: »Kr 8000 mod at udstede Købekontrakt paa det købte at afdrage — — —«. Saadan Købekontrakt blev ikke oprettet, og i Aug ophævedes paa Grund af F's Misligholdelse Forpagtningen ved Overenskomst, saaledes at ogsaa Købet af Inventaret skulde gaa tilbage, og Bortforpagteren B forbeholdt sig Ret til Erstatning for Misligholdelse af Købet. Antaget at B ikke foruden det uforringede Inventar kunde kræve Differencen mellem 8000 Kr og den Værdi, hvortil Inventaret nu blev ansat af Skønsmænd, 3651 Kr .....

459

Krisehjælp.

Landbrugsministeriets Bemyndigelse i Hh t Lov Nr 243 af 19 Okt 1931 § 10 til at give nødvendige vejledende og supplerende Bestemmelser til Lovens §§ 1—9 hjemlede ikke Ministeriet Beføjelse til at træffe Afgørelser, der gik ud over de

i Lovens § 5 fastsatte Grænser m H t for hvilke Skattekvartaler Krisehjælpen kunde anvendes	410
---	-----

Kunstnerret.

En Kunstmaler M malede til Reproduktionsbrug efter Bestilling af et Forlag F nogle Smaamalerier med grønlandske Motiver og overdrog til F den ham »efter Kunstnerloven tilkommende Ejendomsret og Eneret til Reproduktion i enhver Reproduktionsart«. F udførte derefter foruden Postkort i Syvfarvetryk en billig Reproduktion i fire Farver paa et Grønlandsspil for Børn. M's Ret antoges ikke krænkede ved denne Reproduktion, ved hvilken F's sædvanlige Fremgangsmaade var benyttet, idet M ikke havde taget noget Forbehold m H t Reproduktionsmaade, og Gengivelsernes Afgivelse fra Originalerne ikke krænkede M's kunstneriske Anseelse eller Ære (droit moral).	603
--	-----

Køb og Salg.

En Køber af en Forstadsejendom anset berettiget til Afslag i Købesummen paa Grund af mangelfuld Vedligeholdelse af Tag og Gavl samt Raaddenskab enkelte Steder i Træværket	39
Da K uden Forbehold havde akcepteret et skriftligt Tilbud om Køb af et ham bekendt Jordstykke, hvis Størrelse ikke nævntes, for en rund Sum, 130 000 Kr, kunde han, skønt Sælgerens Repræsentant, der lige saa lidt som Sælgeren kendte Arealets nøjagtige Størrelse, forinden Akceptpaategningen havde forevist K en Arealattest, hvorefter Størrelsen skulde være ca 11 Tdr Land, og skønt K tidligere havde givet et Tilbud paa en Del af Arealet paa 12 000 Kr pr Td Land, ikke kræve Afslag i Købesummen, fordi Arealet senere viste sig kun at være godt 10 Tdr Land	53
I en Slutteddel om en fast Ejendom opgaves Arealet til 43 Tdr Land, og det udtaltes, at den Garanti for Arealet, som Sælgeren S havde faaet med Ejendommen, overdroges til Køberen K paa samme Maade som S havde den, hvilken Bemærkning gæntoges i Skødet. Antaget, at dette e O maatte forstaaes saaledes, at S havde garanteret K et Areal paa 43 Tdr Land, og S blev derfor, da det senere viste sig, at Arealet kun var ca 37 Tdr Land, idømt Erstatning	64
K ₁ der ved Køb af S's Landejendom udenfor Købesummen overtog den paa Ejendommen hvilende utinglyste Installationsgæld til en Elektricitetsforening og atter solgte Ejendommen til K ₂ , saaledes at denne ved sit Skøde paa samme Maade overtog Gælden, var ikke herved frigjort overfor S, idet dette Resultat ikke som af K ₁ hævdede kunde støttes paa Foreningens Love, hvis noget uklare Bestemmelser om Ejer-skifte maatte suppleres med det Gældsbevis, der af hvert Medlem var udstedt for Gælden. Da derfor S i Hh t Gælds-brevets Bestemmelser blev nødt til at indfri Gælden, fordi de	

	Pag
senere Ejere, af hvilke ingen havde udstedt Gælds-brev til Foreningen, ikke betalte forfaldne Afdrag og Renter, kunde S søge Regres hos K ₁	111
K købte i Marts 1929 af en Hypotekforening S en af S som ufyldstgjort Panthaver overtaget Ejendom for 290 000 Kr, som K skulde berigtige bl a ved at overtage 1ste Prioriteten 171 600 Kr og overdrage til S en ham tilhørende Ejendom. Da K ikke betalte Terminsydelsen for Dec 1929 overtog S paany Gaarden ved Auktion som ufyldstgjort Panthaver. K paastod nu S idømt Erstatning, fordi S ikke ved hans Køb i 1929 havde oplyst, at 1 Prioritetshaver allerede i 1927 havde stillet Krav om S's Kaution for at lade sit Laan blive inde-staaende, hvilken Omstændighed formentes at være af Betydning bl a for Vurderingen af Ejendommen. S frifandtes, alle-rede fordi K ikke havde godtgjort at have lidt noget Tab ved Ikke-Oplysningen	123
K, der i 1925—26 havde faaet leveret et større Antal Brand-pumper af S til en Pris af ca 77 Kr pr Stk, bestilte i 1932 30 Stk Pumper af samme Konstruktion, men med forskellige Forandringer i Ovsst m nogle Forbedringer, der var udført paa en Del af de gamle Pumper og havde bragt disse op i en Pris af 136 Kr. Da der ikke var aftalt nogen Pris, og da K ikke fandtes berettiget til at regne med Prisen fra den gamle Levering, blev han dømt til at betale den af S forlangte, af Skøns mænd godkendte Pris af 160 Kr pr Stk, skønt K fra et Specialfirma havde fremskaffet et Tilbud til en Pris af 107 Kr 50 Øre pr Stk	167
K, der af S havde faaet overdraget Udnyttelsesretten til et »selvlysende Middel« til Paasmøring af Cykleskærme og Retningsvisere, paa hvilket der angaves at være søgt Patent, ansaas berettiget til at hæve Kontrakten og kræve Vederlaget tilbage, da S havde bibragt K urigtige Forestillinger om Opfindelsen, der ikke angik selve Stoffet — hvad K maatte tro — men alene en Kombination af kendte fosforescerende Farver med Glaspartikler og ikke havde den Værdi som forudsat..	174
I Febr 1932 tilskødede S sin Ejendom til K for 17 400 Kr, der skulde berigtiges ved K's Overtagelse af 1 og 2 Prioritet, Udstedelse af Panteobligation paa 5000 Kr til S og Overdragelse af en Haveparcel, hvori var optaget et Sparekasse-laan, stort 3200 Kr, som S skulde overtage. K undlod at overtage Prioritetsgælden, betalte ikke Renter, Skatter og Afgifter, og da han endvidere udeblev med Renter og Afdrag af Obligationen til S i Juni Termin, foretog S Udlæg i den solgte Ejendom og overtog den i Nov ved Tvangsauktion som ufyldstgjort Panthaver. S's Retsforfølgning fandtes berettiget, uanset at S paa sin Side ikke havde faaet Overtagelsen af Sparekasssegælden i formel Orden i Juni Termin	198

	Pag
Spørgsmaal om Afslag i Købesummen for en Gaard paa Grund af Mangler ved Gaardens Vandværk m v	257
I 1921 købte K af Lensbaron L Ejendommen E bl a paa Vilkaar, at K skulde overtage den E som Følge af Baroniet L's Overgang til fri Ejendom paa hvilende Jordafgivelsespligt til Staten og herfor oppebære Erstatningen, der »fastsættes af Vurderingsraadet — — — saaledes som nærmere bestemt i Lov Nr 563 af 4 Okt 1919 § 3, 4 Stk«. Erstatningen blev i 1922 fastsat paa Basis af den foreliggende Jordskyldsvurdering og udbetalt K. Efter at det i 1928 og 1930 ved Højesteretsdomme var statueret, at de ved Vurderinger i Hh t nævnte § 3, 4 Stk fulgte Principper var urigtige, skete der i 1933 en Omvurdering, hvorved den fra E afgivne Jord ansattes betydeligt højere end i 1922. Det herved fremkomne Merbeløb antoges at maatte tilfalde K og ikke L	297
Køberen af en Grund kunde ikke nægte at overtage Grunden, der var garanteret 2000 Kvadratalen stor, fordi der manglede 150 Kvadratalen i dette Areal, men havde kun Krav paa et Afslag i Prisen	309
En Køber af en Mejeriforretning fik ingen Erstatning for Varemangel, da han intet Bevis havde ført for saadan Mangel....	394
Da K, som af S havde købt en Ejendom med Inventar m v, var blevet gjort opmærksom paa, at et Tærskværk var solgt med Ejendomsforbehold, kunde han ikke kræve Erstatning hos S, fordi det Firma, der havde solgt Tærskværket, gjorde sig betalt i Assurancesummen for Værket, der var brændt. Derimod antoges den Sagfører, der havde ordnet Handlen for K, skønt han — hvad K da var uvidende om — selv var interesseret i Salget, og som under Forhandlingerne havde udtalt, at Ejendomsforbeholdet formentlig ingen Betydning vilde faa paa Grund af Reglen i T L § 38, ved en senere Lejlighed at have udtalt sig saaledes, at K med Føje havde opfattet det som et Løfte om at holde K skadesløs m H t Tærskværket	400
En Gaard brændte tre Uger efter at den var solgt, medens den efter Slutsedlen stod for Køberen K's Risiko, saaledes at han ved Ildsvaade skulde oppebære Assurancen. Løsørebrandforsikringen B nægtede under Henvisning til F A L § 54 Stk 2 at yde K, der ikke var blevet optaget som Medlem, Erstatning for de af ham købte Dele af det forsikrede Løsøre. B's Love antoges imidlertid at hjemle K Optagelse som foreløbigt Medlem for Resten af det løbende Forsikringsaar i det Omfang, hvori hans Sælger S havde samtykket, saaledes at F A L § 54 Stk 2 ikke fandt Anvendelse, og B dømtes derfor, da S's Samtykke forelaa, til at betale Erstatning.....	424
N, der var traadt i Likvidation, dannede sammen med O og P et Aktieselskab, A/S N, til Overtagelse af den af N drevne Auktionsforretning, idet O og P indskød den fornødne Kapital og N ansattes som Forretningsfører med Ret til Tantième af	

Pag

Nettooverskudet. Ved Kontrakt af 28 Juli 1930 overdrog N med Likvidatorernes Tilslutning sine Aktiver til A/S N, derunder en fast Ejendom E, idet det om denne hed: »Paa E er Skødet i Indforstaaelse med Køberne dog udstedt til to af dets Stiftere«, og ved Skøde af samme Dag blev E tilskødet O og P. Da det maatte antages, at N sluttelig var gaaet ind paa, at E overdroges O og P personlig, kunde N ikke kræve Tantième af E's Overskud .....

453

K havde i 1918 af en Antikvitethandler S for 8000 Kr købt et »Skrivemøbel Bull Arbejde, Fransk«. I 1934 oplystes det ved Skønsmand, at Møblet var en i 1ste Halvdel af det 19 Aarhundrede lavet Kopi efter Arbejde fra Begyndelsen af 18 Aarhundrede, og dets Værdi ansattes til 3—500 Kr. Da det ikke var godtgjort, at K var forledt til Købet ved usandfærdige Oplysninger om Møblets Oprindelse eller Kvalitet, eller at S havde afgivet særlig Garanti i saa Henseende, og da Antikviteter i 1918 omsattes til exorbitante Priser, kunde K ikke kræve nogen Erstatning af S .....

580

To branchekyndige Brødre, der havde købt en Manufakturforretning for Varesnes Værdi efter Fakturapris og Betaling af Inventar, gjorde, da de efter ca 1½ Aars Drift havde maattet erklære sig konkurs, gældende, at de var bevæget til at købe Forretningen ved urigtige Angivender, navnlig m H t Omsætningen, og at Kassebogen var blevet holdt skjult for dem. Da de ikke kunde formodes at have lagt afgørende Vægt paa den hidtidige Omsætnings nøjagtige Størrelse og Kassebogen ikke antoges skjult for dem med Hensigt og det i det hele maatte komme dem til Skade, at de ikke havde søgt at skaffe sig nøjere Oplysninger om Forretningens Regnskab, kunde hverken Køberne eller deres Kautionsister, der tildels personlig havde deltaget i Salgsforhandlingerne, nu anfægte Handlen eller Kautionsforpligtelserne .....

678

Købstæder.

Indlemmelsen af Kalundborg Landdistrikt under Købstadkommunen kunde ikke kendes ugyldig som stridende mod Bestemmelsen i Lov Nr 379 af 28 Juni 1920 § 8 Stk 3, 2 Pkt om at Arealer, der benyttes til Landbrug ikke bør indlemmes i en Købstad, medmindre Arealerne maa antages i en ikke fjern Fremtid at ville blive bymæssigt bebygget, idet Bestemmelsen maatte forstaaes som alene fremhævende et Hensyn, der vil være at tage i Betragtning, men som e O kan tilsidesættes af Administrationen for andre berettigede Hensyn .....

294

Landvæsenskommissioner.

Københavns Kommune K havde ikke Ret til Nedsættelse af Kloakbidraget for et af K i Gladsaxe til Vandbeholdere eksproprietet Areal, fordi K for egen Regning havde anlagt en

særlig Afløbsledning fra Arealet; ej heller havde K for Arealet Krav paa de Lempelser, som ydedes for Agerbrugs- og Gartneriejendomme. Der kunde ikke tages Hensyn til en Indsigelse gaaende ud paa, at der ved Beregningen af K's Afgift af de eksproprierede til eet Matr Nr sammenlagte Arealer var medtaget visse Arealer, der laa udenfor Kloakens oprindelige Afvandingsomraade og at visse Arealer var flyttet fra et til et andet, dyrere Afgiftsomraade, idet disse Spørgsmaal maatte anses afgjort ved Vandafledningskommissionens Kendelse, og en Paastand om Afgiftsspørgsmaalets Tilbagevisning til nævnte Kommission kunde ikke tages til Følge .....

438

Legater.

En Kapital, som hidrørte fra en i 1754 foretagen privatretlig Disposition til Fordel for den til Degneembedet i Børglum knyttede Organiststilling, fandtes at maatte henregnes til de i Lov Nr 286 af 30 Juni 1922 § 25, 2 Stk, 2 Pkt ommeldte Legater, og Organisten havde derfor Krav paa at oppebære Renten af Kapitalen ved Siden af det ham efter Loven tilkommende Honorar m v. At Renten en Tid lang før 1922 var blevet betragtet som Løn og medregnet som pensionsgivende kunde der ikke tillægges afgørende Betydning .....

300

Ved testamentarisk Disposition var der ca 1720 tillagt Degnen i Hellevad D et aarligt Beløb af Strucks Legat (L) for at under- vise 24 fattige Børn. I 1858 blev ved kgl Res de fundatsmæs- sige Bestemmelser for L noget ændrede, og Ministeriet for Slesvig bemyndigedes til at bestemme, om nævnte Beløb skulde tilfalde D eller Skolekassen. D oppebar derefter Beløbet indtil 1909, da en tysk Lov afskar D fra at oppebære det. I 1924 stadfæstedes en ny Fundats for L, hvorefter L's Ind- tægter skal anvendes til Vajsenhuset i Tønder. Antaget, at D vel efter Genforeningen havde haft Krav paa at oppebære Beløbet indtil 1924, men at dette Krav var forældet, og at den ny Fundats under Hensyn til Legatstifterens Formaal og den stedfundne Ændring i Skolelovgivningen ikke var i Strid med de af Legatstifteren truffne Bestemmelser .....

554

Len.

I 1921 købte K af Lensbaron L Ejendommen E bl a paa Vilkaar, at K skulde overtage den E som Følge af Baroniet L's Over- gang til fri Ejendom paahvilende Jordafgivelsespligt til Staten og herfor oppebære Erstatningen, der »fastsættes af Vurde- ringsraadet — — — saaledes som nærmere bestemt i Lov Nr 563 af 4 Okt 1919 § 3, 4 Stk«. Erstatningen blev i 1922 fastsat paa Basis af den foreliggende Jordskyldsvurdering og udbetalt K. Efter at det i 1928 og 1930 ved Højesteretsdomme var statueret, at de ved Vurderinger i Hh t nævnte § 3, 4 Stk fulgte Principper var urigtige, skete der i 1933 en Omvur-

dering, hvorved den fra E afgivne Jord ansattes betydeligt højere end i 1922. Det herved fremkomne Merbeløb antoges at maatte tilfalde K og ikke L 297

Levnedsmidler.

Da et Slagteri S havde overtraadt de af Landbrugsministeriet (M) i Hh t Lov Nr 245 af 27 Maj 1908 § 1 givne Bestemmelser om Tilskæring og Behandling af Baconsider og M havde været berettiget til at fratage S Autorisationen som Eksportslagteri, antoges M ogsaa at have haft Hjemmel til i Stedet derfor at godkende, at der efter ganske bestemte i Forvejen fastsatte, og af Slagterierne selv tiltraadte Regler paalagdes S en Slags Konventionalbod til Nedbringelse af de alle Eksportslagterier paahvilende Kontroludgifter 99

Love.

Lov Nr 340 af 23 Dec 1932 kunde ikke komme i Betragtning ved Afgørelsen i en Sag om Alimentation til uægte Barn i et Tilfælde, hvor ikke blot den fremmede Dom, men ogsaa Sagens Tingfæstning her i Landet laa forud for Lovens Ikrafttræden 18

Maskiner og lign.

Ansvar for Skade forvoldt ved at en Skibsmotor eksploderede som Følge af, at der til dens Igangsættelse ved en Fejltagelse blev benyttet Ilt i Stedet for komprimeret Luft paalagdes, dels den Fabrik, hvis Funktionær havde udleveret den ved Igangsættelsen benyttede umærkede Flaske uden at give Besked om, hvad den indeholdt, dels den Smedemester, hvis Svend, der var tilkaldt for at efterse Motoren, havde fremskaffet Flasken og anvendt den uden at sikre sig, hvad den indeholdt; i det indbyrdes Forhold fordeltes Erstatningen med $\frac{3}{4}$ paa Fabriken og $\frac{1}{4}$ paa Smedemesteren. Vognmanden, hvis Kusk havde hentet Flasken paa Fabriken, kunde der ikke paalægges Ansvar for Skaden..... 213

Smedesvenden der havde fremskaffet den i foranstaaende Domsreferat omtalte Iltflaske, og som ved Eksplosionen blev alvorlig forbrændt, fandtes selv at burde bære en Fjerdedel af Skaden, hvorefter der tilkendtes ham 1500 Kr hos Iltfabriken 219

Militærforseelser.

Antaget at der ikke var Hjemmel til at gøre Straffen betinget i et Tilfælde, hvor en hjemsendt Værnepligtig blev anset efter militær Strfl § 190 og borg Strfl 1930 § 285, jfr § 276 og tildels militær Strfl § 172..... 160

Mønstre.

Pag

Nogle som Mønstre registrerede Forbilleder for Barnegynger hindrede ikke andre fra at fremstille Barnegynger af lignende Konstruktion. Gyngernes ydre Udstyr og Skikkelse var ikke saa ejendommeligt, at det kunde mønsterbeskyttes, jfr Lov Nr 107 af 1 April 1905 § 4 Nr 5 235

Mønt.

K, der i Juni 1931 havde købt og betalt Skotøj fra et tysk Firma S i Reichsmark, købte i Aug under et Besøg hos S et nyt Parti. S forlangte da, at den beregnede Markpris paa Grund af de daværende vanskelige Valutaforhold i Tyskland skulde omsættes i Kroner pr Afsendelsesdagen. Vilkaarene var iøvrigt som ved første Køb Betaling pr 45 Dage og mod 3 pCt Kontant-Rabat. Den 12 Sept og 2 Okt s A købte K gennem S's Repræsentant et 3die og 4de Parti. Om Vilkaarene hed det blot: »Conditionen bekannt«. Antaget at K — efter at Kronen sidst i Sept havde forladt Guldet — var pligtig at betale 3die og 4de Parti i Reichsmark, paa hvilken Mønt ogsaa de uden Protest modtagne Fakturaer lød, idet det havde været K's Sag, om han havde ønsket en særlig Betalingsregel som ved Købet af 11 Aug, at give dette Ønske Udtryk 67

Spørgsmaal om til hvilken Kurs islandske Kroner skulde ansættes ved Beregningen af Differencen mellem den oprindelig aftalte Købesum i islandske Kroner og en senere aftalt reduceret Pris i Sterling, idet Køberens Repræsentant paa Grund af sit Forhold ved Handlen ansaas pligtig at betale denne Difference 184

Et Aktieselskab T optog i 1929 gennem et amerikansk Selskab A et alene i Amerika udbudt Dollarslaan, hvorfor T i Hh t Overenskomsten med A udstedte 5 pCt udenlandske Obligationer paa 1000 \$, med Kuponer, affattede paa Engelsk og betalbare saavel for Hovedstol som Renter i USA's Guldmønt med Vægt og Finhed som gældende 15 Februar 1929 ved A's Sæde i New York. En Obligationsejer S paastod nu T dømt til at indløse nogle Kuponer efter Guldværdi, men da den i USA gældende Ret maatte anvendes ved Sagens Afgørelse, og da Betaling efter Guldværdi var i Strid med denne Ret, blev T frifundet 507

Næringsvæsen.

Antaget at en T overgaaet Dom, hvorved T bl a for Hæleri var idømt Straf af Fængsel i 40 Dage (betinget) og frakendt de borgerlige Rettigheder i 5 Aar, ikke medførte Bortfald af T's Beværteradkomst, idet Beværterlovens § 42 Stk 5 maatte anses opretholdt ved Strfl § 78 Stk 3 og ikke heller kunde suppleres med Bestemmelsen i Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 15 86

At A og B, der hver for sig med Næringsadkomst som Handlende drev Farveforretning her i Byen, tillige i Forening ejede en aldeles overvejende Del af Aktierne i et Aktieselskab, der ligeledes drev Farveforretning her, antoges under Hensyn til det om A og B's faktiske Deltagelse i sidstnævnte Forretnings Drift og om Anledningen til Aktieselskabets Stiftelse oplyste, at indeholde en Omgaaelse af Forbudet i Næringslovens § 26 mod mere end eet Udsalgssted	94
A og B — Fader og Søn — der hver for sig med Næringsadkomst som Handlende drev Detailhandel her i Byen, raadede tillige sammen med dem nærstaaende eller af dem afhængige Personer over den væsentligste Del af Aktiekapitalen i nogle Aktieselskaber, der ligeledes drev Detailhandel med faste Udsalgssteder her. Da disse Forretninger endvidere blev drevet saaledes, at A og B havde den væsentligste Indflydelse paa Driften — f Eks var Bestyrelsesmedlemmerne i Selskaberne Personer, der stod A og B nær eller var afhængige af dem — og A og B havde den væsentligste Fordel af Driften — B leverede en stor Del af de Varer, der forhandlede — fandtes A og B skyldige i Overtrædelse af Næringslovens § 26	157
To Tiltalte, der som Erhvervsvirksomhed havde optaget Tale og Sang paa Grammofonplader fra fast Forretningssted og leveret Pladerne til Kunderne, som selv præsterede den vokale Ydelse, ansaas, da de ikke havde løst Næringsbevis, skyldige i Overtrædeles af Næringsloven, men den herfor forskyldte Straf fandtes i Medfør af Strfl § 84 Nr 3 at kunne bortfalde. Derimod blev de idømt Bøde efter Lukkeloven for nogle Dage at have holdt aaben for Publikum til Kl 22, idet de særlige Regler for Fotografer ikke kunde finde analogisk Anvendelse	354
Ved en Fest i en Billard- og Kegleklub blev der under Form af Tombola solgt Spirituosa til almindelige Restaurationspriser. Da der ikke forelaa Næringsadkomst til Beværtning med stærke Drikke i det paagældende Lokale, blev Formanden og et Bestyrelsesmedlem straffet for Overtrædelse af Beværterlovens § 24, jfr § 25. Der antoges ikke at foreligge særlig skærpene Omstændigheder, jfr § 34, 5 Stk, for den ene Tiltalte, der tre Gange tidligere var anset for ulovlig Udskænkning og havde udlejet Lokalet, hvori Festen fandt Sted	365
Antaget, at en Detailhandler, der havde løst Vandrebrev, i Næringslovens § 40 havde haft Hjemmel til Forhandling ved Omførsel bl a af Pølser og Leverpostej, idet de nævnte omiørte Næringsmidler efter det oplyste hidrørte fra dansk Husdyrhold	600

Nævningesager.

En Tiltalt T blev ved Nævningeting kendt skyldig i Forførelse af et mindreaarigt Pigebarn, Strfl 1866 § 174, skønt hun tid-

ligere havde haft Samleje med en Dreng og efter sin egen Forklaring tillige med to unge Mennesker; efter disses Forklaring havde dog kun uterligt Forhold fundet Sted	136
En tidligere 6 Gange for Tyveri med Strafarbejde anset Tiltalt, der ved Nævningeting blev kendt skyldig i Tyveri af særlig grov Beskaffenhed samt Legemsbeskadigelse med Døden til Følge, blev i Medfør af Strfl § 65 dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring	329
En 40-aarig Tiltalt, der ved Nævningeting blev kendt skyldig i Overtrædelse af Strfl § 224, jfr § 222, og henført under Strfl § 17, og som tre Gange tidligere var dømt for Sædelighedsforbrydelser, blev i Medfør af Strfl § 70 dømt til at anbringes i en Forvaringsanstalt, idet han, der var en moralsk forhutlet Person, i Ovsst m Retslægeraadets Erklæring ikke ansaas for egnet til Paavirkning gennem Straf	632

Nødværge.

En Del Arbejdere, der havde taget Opstilling ved Kirkegaarden i Tønder, forbi hvilken en nazistisk Stormafdeling ventedes at ville passere, i den Hensigt at øve Vold mod Nazisterne, og som, da Afdelingen kom, var løbet frem imod den og havde indledet et almindeligt Haandgemæng, hvorunder de anvendte Stakittremmer som Vaaben, blev anset med Bøder, medens Medlemmerne af Stormafdelingen, der optog Kampen, blev frifundet, da de fandtes at have handlet i berettiget Forsvar. Seks af dem blev dog idømt mindre Bøder for at have baaret Gummistykker som Vaaben. At Nazisterne havde marcheret i samlet Trop og sunget fandtes e O ikke at indeholde nogen Overtrædelse af Ordensbestemmelserne	103
--	-----

Offenlig Myndighed og Orden, Forbrydelser mod.

Antaget, at Forhandlingerne paa et i Statsministeriet af Statsministeren indkaldt Møde til fortrolig Drøftelse af nogle Lovforslag mellem ham, Justitsministeren og de fire store Rigsdagspartiers Formænd omfattedes af Strfl § 129, og en Redaktør, der i sit Blad havde offentliggjort Indholdet af Lovforslagene, blev herfor anset med en Bøde af 200 Kr. At Lovforslagene forinden Bladets Offentliggørelse var forelagt Medlemmer af Rigsdagens Partier til fortrolig Drøftelse paa de respektive Partimøder kunde ikke berettige til Offentliggørelse	227
En Mand, der havde indfundet sig i en Folkeskole for at hente sin Søn, der skulde »sidde over«, og som ved denne Lejlighed uden rimelig Grund overfor Læreren fremkom med Ytringer om, at han »nok skulde huske denne, naar han traf ham alene«, og at »Sagen havde faaet et andet Udfald, hvis der ikke havde været en Skoledreng til Stede«, blev for Trusler	

om Vold mod Læreren anset efter Strfl § 119, 1 Stk med Hæfte i 14 Dage .....

Pant.

En Købmand P, som i Foraaret 1932 for Kunstgødning leveret til D havde faaet tinglyst Pantebrev i Hh t Lov Nr 25 af 16 Febr 1932 til Sikkerhed for den pr 1 Okt forfaldne Købesum, var ikke pligtig til at afskrive nogle Kornleveringer fra D paa Pantegælden fremfor paa andet Mellemværende, hidrørende fra senere Vareleveringer og kontante Forstrækninger, som D kun havde kunnet vente at faa mod at hans Kornleveringer først dækkede dette Mellemværende. — Da P saaledes havde bevaret sin Fortrinsret, var han berettiget til Udpantning i et paa et aflaaet Loft paa Gaarden værende Parti Korn, der angaves solgt til en anden Købmand, som var vidende om P's Panteret i Høsten.....

En Bager B havde for en Gæld paa 4000 Kr til en Leverandør P ved et i Henhold til T L § 43, jfr § 47, tinglyst Pantebrev givet P Pant dels i specificeret Løsøre, dels i samtlige Rettigheder efter en utinglyst Lejekontrakt med 5 Aars Uopsigelig- heds og Ret til Overdragelse til Fagmand. Efter at B havde overgivet sit Bo til Likvidation efter Konkurslovens Regler og Bageriet m v (uden Varer) var solgt for 7000 Kr, antoges P at være berettiget til for sin Fordring at erholde Fyldestgørelse i Købesummen med Fortrin fremfor Boets upriviligerede Kreditorer, idet Provenuet af de Værdier, der omfattedes af den gyldigt stiftede Panteret udgjorde i hvert Fald saa stor en Del af Købesummen, at der heri var Dækning for denne Fordring..

S solgte i 1926 ved Købekontrakt en Ejendom (E) til K₁ bl a paa Vilkaar at K₁ skulde skaffe S frigjort for et Laan i Kreditforeningen (Kf). K₁ videresolgte til K₂, som skulde overtage Laanet til Kf og fik Skøde paa E fra S. K₂ fik ikke Gælds- overtagelsen i Orden, og da K₂ ikke betalte Terminsydelse- rne, lod Kf i Sep 1927 E gaa til Tvangsauktion, hvor K₁ købte den for et Bud, der vilde dække Gælden til Kf. K₁ betalte i de følgende Aar Terminsydelse- rne, men opfyldte ikke Auktions- vilkaarene, og da Arv og Gæld blev fragaaet i hans Bo ved hans Død i 1931 og Ydelse- rne ikke betalt, lod Kf E gaa til Tvangsauktion i Hh t Rpl § 582 og søgte derefter sit Tab dækket hos S. S blev dømt, da han ikke kunde anses frigjort ved Tvangssalget til K₁, og ikke kunde godtgøre, at Kf var gaaet ind paa at tage K₁ som personlig Debitor i Stedet for S eller havde udvist en Adfærd, der maatte have S's Frigørelse til Følge .....

I Febr 1932 tilskødede S sin Ejendom til K for 17 400 Kr, der skulde berigtiges ved K's Overtagelse af 1 og 2 Prioritet, Udstedelse af Panteobligation paa 5000 Kr til S og Overdragelse af en Haveparcel, hvori var optaget et Sparekasse-

laan, stort 3200 Kr, som S skulde overtage. K undlod at overtage Prioritetsgælden, betalte ikke Renter, Skatter og Afgifter, og da han endvidere udeblev med Renter og Afdrag af Obligationen til S i Juni Termin, foretog S Udlæg i den solgte Ejendom og overtog den i Nov ved Tvangsauktion som ufyldstgjort Panthaver. S's Retsforfølgning fandtes berettiget, uanset at S paa sin Side ikke havde faaet Overtagelsen af Sparekassegælden i formel Orden i Juni Termin	198
Antaget, at 1ste Prioritetshaver, der ved Ekspropriation af et Areal af den pantsatte Ejendom havde faaet udbetalt en Del af Erstatningen, var pligtig at afskrive Beløbet paa Gældens Hovedstol og ikke uden Samtykke fra Efterpanthaveren kunde anvende det til Dækning af Terminsydelser, selv om der for disse havde Panteret forud for Efterpanthaveren.....	596

Patenter.

K, der af S havde faaet overdraget Udnyttelsesretten til et »selvlysende Middel« til Paasmøring af Cykleskærme og Retningsvisere, paa hvilket der angaves at være søgt Patent, ansaa berettiget til at hæve Kontrakten og kræve Vederlaget tilbage, da S havde bibragt K urigtige Forestillinger om Opfindelsen, der ikke angik selve Stoffet — hvad K maatte tro — men alene en Kombination af kendte fosforescerende Farver med Glaspartikler og ikke havde den Værdi som forudsat..	174
At en af P gjort Opfindelse vedrørende støjfri Film forinden Indleveringen af P's Patentansøgning herom havde foreligget beskrevet i en til det britiske Patentkontor indleveret Patentansøgning, kunde ikke sidestilles med, at Opfindelsen havde været beskrevet i »almindelig tilgængeligt trykt Skrift«, skønt der kunde faas Kopier af den engelske Ansøgning, om hvis Indlevering Bekendtgørelse var sket. Da det ej heller mod den af Skøns mænd afgivne Udtalelse kunde anses godtgjort, at P's Opfindelse før Prioritetsdagen var saaledes beskrevet, jfr Patentloven § 1 Nr 3, at sagkyndige var i Stand til at udøve Opfindelsen, kunde P's Patent ikke erklæres ugyldigt.	
Et Selskab, som før P's Indgivelse af Patentansøgning her i Landet havde importeret og her udlejet amerikanske støjfri Film, der kom i Strid med P's Patent, antoges ikke herved at have erhvervet en Forbenyttelsesret i Hh t Patentlovens § 6	349
Dansk Patent Nr 41611 omhandler Audionsrør med mindst to om Katoden symmetrisk anbragte Anoder og indirekte opvarmet Katode, hvilket er en Kombination af hvad der er kendt fra et engelsk og et fransk Patent. Efter Skøns mændenes Udtalelser betegnede denne Kombination et væsentligt teknisk Fremskridt, og det krævede nogen Opfindsomhed at foretage den, selv om man fra det engelske og franske Patent og en i	

et Tidsskrift offentliggjort Artikel kunde slutte sig til de karakteristiske Egenskaber ved det patenterede Rør. Herefter fandtes det ikke godtgjort, at Patentet i Medfær af Patentlovens § 1 Nr 3 ikke burde være meddelt	482
A og B havde hver faaet Patent paa en Fremgangsmaade til Fremstilling af Skum ad mekanisk Vej, A's Fremgangsmaade var kendetegnet ved at Indpiskning af Luft i den skumdannende Vædske skete under et Overtryk af en vis Mindstestørrelse, medens Overtryk ikke var omtalt i B's Patent. Da imidlertid Skumdannelsen ved den af B patenterede Fremgangsmaade ifølge et Syn og Skøn foregik under Overtryk ligesom ved A's Fremgangsmaade, antoges det, at det uanset Forskelligheder m H t Udformningen drejede sig om samme Opfindelse, og da A først havde indleveret sin Ansøgning, kendtes B's Patent ugyldigt, forsaavidt det omfattede Indpiskning under et Overtryk af den i A's Patent angivne Beskaffenhed	529

Pension.

En Baneformand ved en Privatbane F, der, da han i længere Tid udeblev fra Tjenesten uden at fremskaffe Lægeattest og vægrede sig ved at lade sig indlægge paa Sygehus til Undersøgelse, blev afskediget uden Varsel og uden Pension, paastod sig tillagt Pension. Skønt F ifølge en af Retslægeraadet afgivet Udtalelse maatte antages ved Afskedigelsen at have lidt — foruden af en ubetydelig Rest af Muskelrheumatisme — af en stærkere nervøs-depressiv Tilstand af sygelig Natur, fandtes der ikke tilstrækkeligt Grundlag for at antage, at F forinden Afskedigelsen kunde betegnes som uansvarlig for sine Handlinger, og Pension blev herefter nægtet ham	280
Lov Nr 193 af 20 Maj 1933, hvorved der indføres Aldersgrænse for Dommere, ansaas ikke stridende mod Grundlovens § 71, idet § 71, 2 Pkt maatte antages at aabne Plads for, at det ved Lov bestemmes, at Dommere ubetinget skal afgaa ved en bestemt, saglig begrundet Aldersgrænse, og tvungen Afgang ved denne bestemte Alder med Pension efter de almindelige Pensionsregler ikke heller var i Strid med § 71, 3 Pkt, der alene har saadanne Afskedigelser for Øje, som sker af Regeringen efter et Skøn over vedkommende Dommers personlige Forhold. Aldersgrænse-loven kunde derfor heller ikke siges at berøve de allerede ansatte Dommere velerhvervede Rettigheder m H t Pension. Afskedigelserne antoges at kunne ske ved kgl Resolution, naar der ikke er Tvist om, at Lovens Betingelser for Afgang foreligger.....	405

Politi.

En Politibetjent, der efter Politimesterens Indkaldelse mødte i Retten som Vidne i en Politisag for at afgive Forklaring om Rigtigheden af en Politirapport over den Tiltalte, havde ikke

<p>Krav paa Vidnegodtgørelse, selv om hans Fremmøde i Retten faldt indenfor hans Fritid, og hans lagttagelse af Tiltaltes Forhold fandt Sted, medens han efter endt Tjeneste var paa Vej hjem, ved hvilken Lejlighed han foranledigede Tiltalte noteret. Det var oplyst, at der ydedes Betjentene Vederlag for forskudt Arbejdstid og Overarbejde .....</p>	335
---	-----

Politiforseelser.

<p>En Del Arbejdere, der havde taget Opstilling ved Kirkegaarden i Tønder, forbi hvilken en nazistisk Stormafdeling ventedes at ville passere, i den Hensigt at øve Vold mod Nazisterne, og som, da Afdelingen kom, var løbet frem imod den og havde indledet et almindeligt Haandgemæng, hvorunder de anvendte Stakittremmer som Vaaben, blev anset med Bøder, medens Medlemmerne af Stormafdelingen, der optog Kampen, blev frifundet, da de fandtes at have handlet i berettiget Forsvar. Seks af dem blev dog idømt mindre Bøder for at have baaret Gummistykker som Vaaben. At Nazisterne havde marcheret i samlet Trop og sunget fandtes e O ikke at indeholde nogen Overtrædelse af Ordensbestemmelserne .....</p>	103
---	-----

Pressen.

<p>Antaget, at Forhandlingerne paa et i Statsministeriet af Statsministeren indkaldt Møde til fortrolig Drøftelse af nogle Lovforslag mellem ham, Justitsministeren og de fire store Rigsdagspartiers Formænd omfattedes af Strfl § 129, og en Redaktør, der i sit Blad havde offentliggjort Indholdet af Lovforslagene, blev herfor anset med en Bøde af 200 Kr. At Lovforslagene forinden Bladets Offentliggørelse var forelagt Medlemmer af Rigsdagens Partier til fortrolig Drøftelse paa de respektive Partimøder kunde ikke berettige til Offentliggørelse .....</p>	227
--	-----

Prisaftaler.

<p>En Fabrikant af Toiletartikler F havde indført et saakaldt Reverssystem, hvorefter Forhandlere af Varerne bl a maatte forpligte sig til ikke at sælge under de af F fastsatte Priser, og for at kunne efterspore Overtrædelser af Prisaftalerne forsynede F Varernes Kartoner med Kontrolnumre. Da Reverssystemet imidlertid efter det oplyste var mangelfuldt gennemført kunde F ikke skride ind med Forbud og kræve Erstatning i Anledning af, at en Handlende H, der ikke selv havde paataget sig nogen Forpligtelse overfor F, solgte Varerne uden Kontrolnummer. Udtalt at det nedlagte Forbuds Ophævelse og H's Frifindelse iøvrigt ogsaa maatte blive en Følge af, at det ikke var gjort gældende, at H havde solgt Varerne til Underpris.....</p>	684
Lignende Sager	687, 690 og 693

En Fabrikant af Toiletartikler F havde indført et saakaldt Reverssystem, hvorefter Forhandlere af Varerne bl a maatte forpligte sig til ikke at sælge under de af F fastsatte Priser, og for at kunne efterspore Overtrædelser af Prisaftalerne forsynede F Varernes Kartoner med Kontrolnumre. Da imidlertid Reverssystemet efter det oplyste var mangelfuldt gennemført kunde F ikke skride ind med Forbud og kræve Erstatning i Anledning af, at en Handlende H, der ikke selv havde paataget sig nogen Forpligtelse overfor F, solgte Varerne til Underpris. Udtalt, at det nedlagte Forbuds Ophævelse og H's Frifindelse ogsaa maatte blive en Følge af, at Varerne maatte antages solgt, uden at F's Kontrolnumre var fjernet, og det rene Salg til Underpris med Kendskab til Reverssystemet ikke i sig selv kunde gøre Salget retstridigt. 696

Psykopatfængsel.

Antaget, at Fængselsnævnet i Ikrafttrædelseslov 15 April 1930 § 10 og Strfl § 17, 2 Stk havde haft Hjemmel til at bestemme, at T, som efter Strfl 1866 § 251 m fl var anset med Tugthusarbejde i 6 Aar, skulde overflyttes til Psykopatfængsel til Udstaaelse af den resterende Del af Straffen, og T's Klage over denne Afgørelse blev derfor afvist 345

Regnskab.

Opgørelse af Regnskabsmellemværende mellem en afdød Grosserers Bo og en tidligere Salgsleder i Forretningen 1

N, der var traadt i Likvidation, dannede sammen med O og P et A/S, A/S N, til Overtagelse af den af N drevne Auktionsforretning, idet O og P indskød den fornødne Kapital og N ansattes som Forretningsfører med Ret til Tantième af Nettooverskudet. N fandtes ikke at have Krav paa Tantième af en Delcrederekonto, der hidrørte fra Likvidationsregnskabet og var oprettet til Imødegaaelse af Tab paa de af A/S N overtagne udestaaende Fordringer, idet de til Kontoen henlagte Beløb ikke skønnedes at være urimelig store i Forhold til Forretningens Omsætning 453

Reklamation.

I et Tilfælde af Køb af Udnyttelsesretten til et »selvlysende Middel«, paa hvilket der angaves at være søgt Patent, antoges Reklamation e O at være sket behørig, skønt der var hængaet flere Maaneder og den egentlige Ophævelsesgrund først blev angivet efter Retssagens Paabegyndelse 174

Et Firma K, der fra S havde modtaget et Parti Frø til Rensning og Opbevaring, blandede — idet K fejlagtig gik ud fra, at et Køb var gaaet i Orden — Partiet sammen med andre Partier og afhændede det, hvorefter Afregning tilstilledes S den 11 Juni. S protesterede den 26 s M under Henvisning til,

	Pag
at der ikke var givet Ordre til Salg eller aftalt Pris. Den 27 s M svarede K, at Reklamation var for sent fremsat, medens S den 28 fastholdt sit Standpunkt. Idet der e O ikke paahvilede S nogen egenlig Reklamationspligt, antoges S at have Krav paa Differencen mellem den afregnede Pris og den højere Pris, der noteredes den 29 Juni, medens senere højere Priser ikke kunde komme i Betragtning, idet S denne Dag maatte være klar over, at Partiet ikke kunde leveres in natura	582
Retsafgift.	
Seks pr 31 Dec 1933 afskedigede Dommere indtalte under en af dem i Forening mod Finansministeriet anlagt Sag Forskellen mellem det dem pr 1 Dec 1933 som Løn og det dem pr 1 Jan 1934 som Pension udbetalte Beløb. Antaget, at der maatte beregnes Berammelsesafgift for hver af de seks Sagsøgere, idet Rpl § 226 ikke gav Hjemmel til at sammenlægge Beløbene. . . .	255
Retspleje.	
Af Handels- og Kontormedhjælperforbundet F, som er Medlem af De samvirkende Fagforbund, var der erklæret Strejke overfor A/S Vølund S, der er Medlem af Arbejdsgiverforeningen og beskæftigede 25 af F's Medlemmer. S paastod ved Sø- og Handelsretten de 25 indstævnte Funktionærers Deltagelse i den nævnte Strejke kendt retstridig overfor S, da Indholdet af de mellem S og de Indstævnte bestaaende Kontraktsforhold hjemlede et længere Opsigelsesvarsel mellem Parterne end det overfor S afgivne Strejkevarsel, der var i Ovsst m Ordlyden i Septemberforligets Punkt 2. Denne Sag savnedes der Hjemmel i Voldgiftsretsloven til at afvise fra Sø- og Handelsretten	360
Bøde idømt en Person som havde paaanket en Sag om Erstatning for Varemangel, skønt der ikke forelaa noget som helst Bevis for saadan Mangel	394
En Appellant anset med en Bøde af 100 Kr, subsidiært 10 Dages Hæfte for uden rimelig Grund at have indbragt Sagen for Højesteret	435
En Mand, der tidligere havde været indlagt paa Hospital som sindssyg, og hvis Stævning og Processkrifter utvetydigt viste, at hans Sagsanlæg — der gik ud paa at faa forhindret nogle paastaaede polititekniske Forsøg, for hvilke han ved Hjælp af elektriske Bestraalinger skulde være gjort til Genstand — var grundet i udpræget sygelige Tvangsforestillinger, fandtes udelukket fra paa egen Haand at optræde i Retssager, hvori ovennævnte Forhold paaberaabtes som Søgsmalsgrund	458
Under en Strejke hos A offentliggjorde en Fagforening i flere Artikler i Social-Demokraten bl a Navnene paa nogle Personer, der arbejdede hos A under Strejken. Spørgsmaalet om der	

herved uberettiget var gjort Indgreb i A's fri Adgang til Erhverv, jfr Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 § 3, kunde ikke forlanges afvist fra Landsretten som hørende under Den faste Voldgiftsret	478
---	-----

Sagførere.

Antaget, at en Sagfører ikke ved at paatage sig Udførelsen af en Sag for Retten er afskaaret fra at give Vidneforklaring i Sagen	179
Mellem S og K var der under Medvirken af Sagfører N truffet en Overenskomst, hvorved S for 31 000 Kr solgte sin Ejendom E til Overtagelse straks til K, der for sin Regning skulde ombygge E under financieret Kontrol af N, til hvem S skulde indbetale 5000 Kr. Heraf samt af Provenuet af en efterfølgende Omprioritering af E skulde Ombygningen bestrides, og naar den var færdig, skulde Skøde gives og Panteobligation udstedes af K til S for dennes Indskud. Da der ikke ved Omprioritering kunde opnaas det forventede Provenu, kunde K, der intet ejede, ikke gennemføre Forehavendet, og N holdt sig nu til S for et Beløb, som han, efter at de 5000 Kr var brugt, havde udbetalt en Haandværker, der var engageret af K, men hertil fandtes N uberettiget.	547

Sammenstød af Forbrydelser.

Den fælles Straf, der efter Strfl § 57, 1 Pkt skal idømmes, naar en Person med en betinget Straffedom paany gør sig skyldig til Straf, fastsættes ikke efter Reglerne om Sammenstød i Strfl § 89, men ved en absolut Kumulation af de to Straffe, og der haves ikke Hjemmel til ved Fastsættelsen af Straffen for det nye Forhold at gaa under Lovens Minimum. Strfl § 32 kommer ikke til Anvendelse ved Fastsættelsen af Fællesstraffen efter Strfl § 57.....	319
---	-----

Sikkerhedsforanstaltninger.

En psykisk degenereret Person havde gjort sig skyldig i uterlige Befølinger af Drengene og unge Mænd. Da han efter Handlingernes Begaelse var blevet sindssyg og nu af Retslægeraadet betegnedes som farlig for Retssikkerheden, bestemtes det i Medfør af Strfl § 71, at Straffen skulde bortfalde og Tiltalte anbringes paa Sindssygehospital	314
En af Tilsynsværgerne for en for uterligt Forhold overfor Smaapiger til Tvangsindlæggelse paa Forvaringsanstalten Sundholm dømt Person fremsat Begæring om Løsladelse paa Prøve ikke taget til Følge	337
Stadfæstet en af Vestre Landsret afsagt Kendelse hvorefter en af en til Anbringele paa Forvaringsanstalten paa Sundholm dømt Person fremsat Begæring om Løsladelse ikke kunde tages til Følge	562

En 40-aarig Tiltalt, der ved Nævningeting blev kendt skyldig i Overtrædelse af Strfl § 224, jfr § 222, og henført under Strfl § 17, og som tre Gange tidligere var dømt for Sædelighedsforbrydelser, blev i Medfør af Strfl § 70 dømt til at anbringes i en Forvaringsanstalt, idet han, der var en moralsk forhullet Person, i Ovsst m Retslægeraadets Erklæring ikke ansaas for egnet til Paavirkning gennem Straf 632

Sikkerhedsforvaring.

En 35-aarig fra Barndommen psykopatisk degenerativt anlagt Tiltalt, som siden sit 18 Aar var straffet 6 Gange for Tyveri, deraf de sidste tre Gange med Tugthusarbejde, og som nu nogle Dage efter sin Løsladelse paany havde gjort sig skyldig i Tyverier (Cykeltyveri og Indbrudstyveri), blev i Hh t Strfl § 65 dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring 163

To Tiltalte, af hvilke den ene var straffet mange Gange for Tyveri, deraf 7 Gange med Strafarbejde, og den anden siden 1929 ifølge tre Domme havde udstaaet over to Aars Strafarbejde, for Tyverier, hvoraf en Del var Pengeskabstyverier, blev, da de nu igen — tildels i Forening — havde begaaet en Række Tyverier, hvorved bl a betydelige Beløb var stjaalet fra Pengeskabe og Kasseapparater, i Hh t Strfl § 65 dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring 321

En tidligere 6 Gange for Tyveri med Strafarbejde anset Tiltalt, der ved Nævningeting blev kendt skyldig i Tyveri af særlig grov Beskaffenhed samt Legemsbeskadigelse med Døden til Følge, blev i Medfør af Strfl § 65 dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring 329

Sindssyge.

En Mand, der tidligere havde været indlagt paa Hospital som sindssyg, og hvis Stævning og Processkrifter utvetydigt viste, at hans Sagsanlæg — der gik ud paa at faa forhindret nogle paastaaede polititekniske Forsøg, for hvilke han ved Hjælp af elektriske Bestraalinger skulde være gjort til Genstand — var grundet i udpræget sygelige Tvangsforestillinger, fandtes udelukket fra paa egen Haand at optræde i Retssager, hvori ovennævnte Forhold paaberaabtes som Søgsmålsgrund 458

Skatter.

Ved en Landsoverskatteraadskendelse af Okt 1922 blev N's skattepligtige Indkomst for 1919—20 nedsat og det udtaltes, at N kun var skattepligtig til Staten i Medfør af Lov Nr 144 af 8 Juni 1912 § 2, 3 Stk. Herefter skulde N have haft tilbagebetalt ca 27 500 Kr, men fik paa Grund af Fejl fra Skattemyndighedernes Side kun betalt et langt mindre Beløb. Antaget, at hverken § 48 i nævnte Skattelov eller Lov Nr 274 af 22 Dec 1908 § 1 Nr 6 kunde afskære N fra i 1933 at indtale

Resten, idet Forældelse efter sidstnævnte Lov var udelukket ved at der for Kravet ved Kendelsen var skabt et særligt Retsgrundlag efter Lovens § 1, sidste Stk.....	20
Antaget, at der i Medfør af Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 § 10, 2 Stk kunde paalignes et Dødsbo Skat til Københavns Kommune af Overskudet af dets faste Ejendomme i Kommunen i 1930, uanset at Boets samlede Driftsregnskab for nævnte Aar udviste Underskud	177

Skoler.

En Kapital, som hidrørte fra en i 1754 foretagen privatretlig Disposition til Fordel for den til Degneembedet i Børglum knyttede Organiststilling, fandtes at maatte henregnes til de i Lov Nr 286 af 30 Juni 1922 § 25, 2 Stk, 2 Pkt ommeldte Legater, og Organisten havde derfor Krav paa at oppebære Renten af Kapitalen ved Siden af det ham efter Loven tilkommende Honorar m v. At Renten en Tid lang før 1922 var blevet betragtet som Løn og medregnet som pensionsgivende kunde der ikke tillægges afgørende Betydning	300
En Mand, der havde indfundet sig i en Folkeskole for at hente sin Søn, der skulde »sidde over«, og som ved denne Lejlighed uden rimelig Grund overfor Læreren fremkom med Ytringer om, at han »nok skulde huske denne, naar han traf ham alene«, og at »Sagen havde faaet et andet Udfald, hvis der ikke havde været en Skoledreng til Stede«, blev for Trusler om Vold mod Læreren anset efter Strfl § 119, 1 Stk med Hæfte i 14 Dage	331

Skove.

N blev en Vinterdag, da han for at hente noget Kvas kørte ad en for Færdsel aaben Vej i en Statsskov, hvor nogle Arbejdere var i Færd med at fælde Træer, ramt af en faldende Træstamme eller Gren, hvorved han paadrog sig et Armbrud. Da N, der var vant til at færdes i Skoven, var kørt frem ad Vejen, skønt han, efter hvad der maatte antages, rettidig var blevet advaret herimod af et Par af Arbejderne, fandtes Uheldet at skyldes hans egen Uforsigtighed, og han fik derfor ikke tilkendt nogen Erstatning.....	147
---	-----

Skyldnersvig.

Efter at en sekundær Panthaver P havde taget D's Landejendom til brugelig Pant, fik D, for at skaffe Penge til Betaling af Terminsydelse til 1ste Prioritetshaver, med Bistand af en Tredjemand T, der pro forma optraadte som Sælger, oprettet en Købekontrakt med Slakteriet S, der herved overdrog Grisene med Ejendomsforbehold til D til senere Levering og udbetalte Købesummen 220 Kr til T, der lod Pengene gaa videre til D. Da D havde haft Føje til at gaa ud fra, at han

	Pag
<p>som Bestyrer for P var berettiget til at disponere over Grisene og at anvende de 220 Kr som sket, og da D's Forklaring om, at han antog, at S ved Dispositionen fik den af dette forudsatte Ret, ikke kunde forkastes, blev D frifundet for Tiltale for Skyldnersvig og Bedrageri.....</p>	640
Sparekasser.	
<p>En Sparekasse S, hvis Formand F, der tillige var Kasserer og Regnskabsfører, havde benyttet sin Stilling til bl a i 1922 at tilegne sig 5000 Kr af S's Midler og for at skjule Tilegnelsen havde afskrevet Beløbet paa en Indskyder I's Konto, blev dømt til at betale I Beløbet med paaløbne Renter, idet det ikke kunde betage I hans Ret, at hans senere bortkomne Kontrabog havde beroet hos F, saaledes at F muligvis kunde have afskrevet Beløbet ogsaa i denne, og ej heller at I i en længere Aarrække ikke havde efterset Tilførlerne i Bogen .....</p>	422
Statsforbrydelser.	
<p>En Tiltalt, der havde overtraadt den endnu delvis gældende kgl Resol af 21 Dec 1833, jfr Bek Nr 103 af 10 April 1915, ved at flage med Sovjet-Unionens Flag, blev herfor anset med Bøde efter Strfl § 104 Stk 3, der ikke kunde anses begrænset til kun at gælde under en foreliggende Krigssituation .....</p>	345
Straf.	
<p>Den fælles Straf, der efter Strfl § 57, 1 Pkt skal idømmes, naar en Person med en betinget Straffedom paany gør sig skyldig til Straf, fastsættes ikke efter Reglerne om Sammenstød i Strfl § 89, men ved en absolut Kumulation af de to Straffe, og der haves ikke Hjemmel til ved Fastsættelsen af Straffen for det nye Forhold at gaa under Lovens Minimum.</p> <p>Strfl § 32 kommer ikke til Anvendelse ved Fastsættelsen af Fællesstraffen efter Strfl § 57.....</p>	319
Strafakortning.	
<p>Strafakortning fandt e O ikke Sted i et Tilfælde, hvor en Tiltalt, der dømtes til at tages i Sikkerhedsforvaring, havde søgt at give det Udseende af, at han var sindssyg, og var blevet indlagt paa Sindssygehospital til Observation .....</p>	163
<p>Under en efter de Tiltaltes Begæring iværksat Anke, der førte til Stadfæstelse af Landsrettens Dom, skete der ikke nogen Afkortning efter Strfl § 86 for deres fortsatte Varetægtsfængsel under Anken .....</p>	321
<p>Lignende Afgørelse .....</p>	329
Strafbortfald.	
<p>En psykisk degenereret Person havde gjort sig skyldig i uterlige Befølinger af Drengene og unge Mænd. Da han efter Hand-</p>	

	Pag
lingernes Begaaelse var blevet sindssyg og nu af Retslæge- raadet betegnedes som farlig for Retssikkerheden, bestemtes det i Medfør af Strfl § 71, at Straffen skulde bortfalde og Tiltalte anbringes paa Sindssygehospital	314
Den for Overtrædelse af Jagtlov Nr 145 af 28 April 1931 § 5 forskyldte Straf bortfaldt i Medfør af Strfl § 84 Stk 1 Nr 3 og Stk 2	633

Strafferetspleje.

En Højesteretsdom, der irifandt en Bygherre for Tiltale for Overtrædelse af Bygningslovgivningen, tillagt Virkning for den ved Underretten domfældte Murermester, der ikke omfattedes af Anken	25
Under Paaanke af en Straffesag var Landsretten berettiget til at paakende den i den indankede Dom trufne, i Ankemeddelelsen ikke særlig nævnte Afgørelse, hvorved der tillagdes en valgt Forsvarer Salær hos det offentlige med Ret til at faa Beløbet erstattet af Tiltalte, mod hvilken Afgørelse Statsadvokaten nedlagde Protest for Landsretten. Efter de foreliggende særlige Omstændigheder fandt Høje- steret i Modsætning til Landsretten ikke tilstrækkelig Føje til at ændre Underrettens Afgørelse m H t Salær; derimod til- lagdes der ikke Sagføreren Salær hos det offentlige for hans Forsvar for Landsretten	46
I en Straffesag ang Forførelse af et mindreaarigt Pigebarn, hvor Tiltale var rejst efter Strfl § 222, fandt Nævningebehandling Sted, skønt Strafferammens Maksimum i Hh t Strfl § 3 smh m Strfl 1866 § 174 kun var Fængsel i 4 Aar, jfr Rpl § 687 a. En af Pigens Moder nedlagt Paastand om Erstatning for Udlæg afholdt for Datteren blev taget til Følge af Højesteret, jfr Rpl § 991	136
En Sag om Overtrædelse af de gældende Flagbestemmelser, hvorunder der paastodes Straf efter Strfl § 104 Stk 3 kræ- vede ikke Medvirken af Nævninger efter Rpl § 687 c.....	345
Begæring om Genoptagelse af en Sag hvorunder en Tiltalt i Medfør af Straffelovens § 181, 2 Stk og § 17, 2 Stk var idømt 3 Aars Psykopatfængsel, afslaaet	360
Begæring om Genoptagelse af en Sag hvorunder en Tiltalt blev dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring, afslaaet	477
Skønt en Tiltalt ved Anklageskriftet var sat under Tiltale for Underslæb efter Strfl § 278 Nr 2 fandtes det dog e O ikke udelukket at anvende Strfl § 171, jfr § 172	524
En Erstatningspaastand toges under Paakendelse under Anken, skønt den ikke var fremsat i 1ste Instans	629
I Medfør af Rpl § 959 tillagdes der en frifindende Højesteretsdom Virkning for en ved Underretten domfældt, der ikke omfat- tedes af Anken	640

Begæring om Genoptagelse af en Sag hvorunder en Tiltalt efter Strfl § 216, jfr § 17 var dømt til Anbringelse i Psykopatforvaringsanstalt, afslaaet	651
Efter at Landsretten ved Kendelse havde bestemt, at den af en Domfældt fremsatte Ankebegæring ikke kunde tages til Følge, idet Anken ikke var rettidig fremsat og idet Fristens Oversiddelse ikke kunde anses ham utilregnelig, paakærede Domfældte denne Kendelse til Højesteret. Da der imidlertid ikke forelaa Tilladelse hertil fra Justitsministeriet, blev Kæremaalet efter Rpl § 968 3 Stk afvist	658

Sædelighedsforbrydelser.

En Tiltalt T blev ved Nævningeting kendt skyldig i Forførelse af et mindreaarigt Pigebarn, Strfl 1866 § 174, skønt hun tidligere havde haft Samleje med en Dreng og efter sin egen Forklaring tillige med to unge Mennesker; efter disses Forklaring havde dog kun uterligt Forhold fundet Sted	136
En Tiltalt anset efter Strfl § 224, jfr § 222, § 232 og § 224, jfr § 216 med Fængsel i 2 Aar	396
En Tiltalt T, der blev anset efter Strfl § 222 med Fængsel i 8 Maaneder for fire Gange at have plejet Samleje med sin Husbonds 14-aarige Datter D, der var aandssvag, hvad T dog ikke var klar over, blev tillige frakendt de borgerlige Rettigheder for 5 Aar og tilpligtet at betale D, der var blevet be- svangret, 1000 Kr i Erstatning for Tort, Ulempe og Forstyrrelse af Forhold samt D's Fader og Værges 52 Kr for Udlæg i Anledning af Barselfærdens	629
En 40-aarig Tiltalt, der ved Nævningeting blev kendt skyldig i Overtrædelse af Strfl § 224, jfr § 222, og henført under Strfl § 17, og som tre Gange tidligere var dømt for Sædelighedsforbrydelser, blev i Medfør af Strfl § 70 dømt til at anbringes i en Forvaringsanstalt, idet han, der var en moralsk forhultet Person, i Ovsst m Retslægeraadets Erklæring ikke ansaas for egnet til Paavirkning gennem Straf	632
En Tjenestekarl blev for hyppigt at have plejet Samleje med en 14-aarig uberørt medtjenende Pige straffet efter Strfl § 222 med Fængsel i et Aar og frakendt de borgerlige Rettigheder for 5 Aar	649

Søfart.

Da Damperen »Chickasaw« i Isrenden ud for Hangø vilde passere forbi Damperen »Bore VIII«, som paa Vej ind til Hangø var blevet siddende fast i Isen, skete der en Kollision mellem de to Fartøjer, idet »Chickasaw«, da den var naaet i Nærheden af »Bore VIII«, tørnede mod den faste Is og som Følge heraf svingede over imod »Bore VIII« og ramte dennes Stævn. Ansvar for Kollisionen paalagdes af Sø- og Handelsretten »Chickasaw«, der var gaaget frem, skønt den finske Lods, som

havde bemærket at Renden var haardt frossen, havde anmodet Føreren om at stoppe. Det antoges e O tilstrækkelig sandsynliggjort, at en Skade paa »Bore VIII«s Skruer, som konstateredes kort efter Kollisionen, var en saadan Følge af denne, at den maatte erstattes af »Chickasaw«.

- Spørgsmaal om Beregningen af Erstatningen, navnlig for Tab ved Afbrydelse af Tidsbefragtning for Udgifter til Bundrengøring og Maling og Udgifter til Garantiprovision 247
- En herværende Køber af et Parti Donau Bulgarsk Hvede, der havde faaet Konnossement paa Partiet, udstedt den 30 April 1932 i Braila, gjorde Erstatningskrav gældende mod Rederiet R fordi Skibet først var afsejlet fra Braila den 14 Juni, hvilken Forsinkelse efter hans Anbringende havde paaført ham Tab som Følge af Fald i Hvedeprisen. R blev frifundet, da de paa Grund af Oversvømmelser særlig vanskelige Afskibningsforhold ved Donau fandtes at maatte fritage R for Ansvar for Rejsens Forhaling, idet der ikke var oplyst nogen Forsømmelighed fra R's Side 339
- Hovedansvaret for en Kollision, der i godt sigtbart Vejr fandt Sted under Island mellem en Damptrawler »Lord Weir« og den modgaaende 2/m M/K »Ellen« blev lagt paa »Lord Weir«, der ikke i rette Tid havde holdt af for »Ellen«, som paa sin Side for sent havde brugt Fløjten og i sidste Øjeblik havde slaaet bak og drejet Roret haaardt Styrbord, hvilken Manøvre hidførte Katastrofen. Ansvar forfordeltes i Forholdet $\frac{4}{5}$ og $\frac{1}{5}$. Erstatningen for Reparationen af »Ellen« opgjordes paa Grundlag af de faktisk medgaaede Udgifter og ikke efter de ved Skøn anslaaede Omkostninger, og der tillagdes »Ellen« Erstatning for Tab af Fiskeri paa to Østerlandsture samt for tabt Fortjeneste ved Tørring af Saltfisk 566

Testamenter.

- Et Ægtepar, der i 1879 havde adopteret A med Arveret som ægte Barn, oprettede i 1900 med Tiltræden af A et Testamente, hvori bestemtes, at A i sin Livstid skulde have Rente-nydelsen af hele deres Formue, og at derefter $\frac{2}{3}$ af Kapitalen skulde udbetales A's Livsarvinger, medens $\frac{1}{3}$ skulde tilfalde Ægteparrets Udarvinger, og disse sidste skulde have hele Kapitalen, hvis A ikke efterlod sig Livsarvinger. Antaget, at Testamentets Bestemmelse om A's Livsarvinger ikke omfattede A's Adoptivbarn 90
- Ifølge et af to Søsken, der ejede en Gaard, oprettet gensidigt Testamente skulde ved den længstlevendes Død Gaarden tilfalde H, der var Søn af et af deres Søskenbørn paa fædrene Side, 40 000 Kr fordeles paa nærmere angiven Maade til Børnene af afdøde Gdj E, der var Søskenbarn paa mødrene Side, og Resten skulde — efter Udredelse af et Legat m v — tilfalde afdøde Gdj E's Børn og Gaardarvingen H som vore

Universalarvinger«. Antaget, at Restarven maatte deles med Halvdelen til H og Halvdelen til E's Børn 536

Tilbagesøgning.

M, der af Faderen F til sine to udenfor Ægteskab fødte Børn havde modtaget en skriftlig Erklæring, hvorved F erkendte ifølge Overenskomst om Børnebidrag at skyldte for de to Børn 14 000 Kr, at betale afdragsvis, transporterede Gældsbeviset, der ikke var godkendt af Overøvrigheden, for et Restbeløb paa 11 000 Kr til N som Betaling for en Restauration. N gav Gældsbeviset i Haandpant for Gæld til P, som i en Aarrække oppebar Afdragene fra F, der af P var underrettet om Transporterne. Antaget at P var pligtig at udlevere Gældsbeviset til en for Børnene beskikket Værge og at erstatte Børnene det ved hans Oppebørsel af Afdragene forvoldte Tab..... 14

Tinglysning.

Antaget at Salg af en Landejendom medførte absolut Bortfald af Virkningerne af Henstandsgivelse i Hh t Lov Nr 172 af 16 Juni 1932, henholdsvis Lov Nr 73 af 11 Marts 1933, med Betaling af Terminsydelser, saaledes at Overenskomst med den nye Ejer om Overtagelse af Henstandsbeløbet og Udstedelse af Pantebrev for dette maatte bedømmes efter TL § 40 og altsaa kræve Samtykke fra Efterpanthavere, for at der skulde kunne opnaas Prioritet forud for disse 97

Tjenesteforhold.

En Restauratør R, der havde engageret en Trio til at spille i hans Restaurant fra 14 Maj til 1 Sept, opsigde den 3 Juni to af Medlemmerne til Fratrædelse 15 Juni under Anbringende af, at deres Sammenspil med en af R engageret ungarsk Violinist var utilfredsstillende. Da det ikke fandtes godtgjort, at de bar Skylden herfor, blev R dømt til at betale dem Gage i 2½ Maaned og Godtgørelse for Kost og Logis i samme Tid. 386

N, der var traadt i Likvidation, dannede sammen med O og P et Aktieselskab, A/S N, til Overtagelse af den af N drevne Auktionsforretning, idet O og P indskød den fornødne Kapital og N ansattes som Forretningsfører med Ret til Tantième af Nettooverskudet. Ved Kontrakt af 28 Juli 1930 overdrog N med Likvidatorernes Tilslutning sine Aktiver til A/S N, derunder en fast Ejendom E, idet det om denne hed: »Paa E er Skødet i Indforstaaelse med Køberne dog udstedt til to af dets Stiftere«, og ved Skøde af samme Dag blev E tilskødet O og P. Da det maatte antages, at N sluttelig var gaaet ind paa, at E overdroges O og P personlig, kunde N ikke kræve Tantième af E's Overskud.

N fandtes ej heller at have Krav paa Tantième af en Delcrederekonto, der hidrørte fra Likvidationsregnskabet og

Pag

var oprettet til Imødegaaelse af Tab paa de af A/S N overtagne udestaaende Fordringer, idet de til Kontoen henlagte Beløb ikke skønnedes at være urimelig store i Forhold til Forretningens Omsætning	453.
Kassereren K for en Sygekasse S havde fra 1925—32 fra Apotekerne oppebaaret 10 pCt Rabat af det samlede Medicinbeløb mod at garantere Apotekerne den Del heraf, som Medlemmerne betalte. I 1932 afskedigede S uden Varsel K under Henvisning til, at K uretmæssig havde forholdt S en Del af denne Rabat, idet Sygekasserne ifølge en af Apotekerne fra 1 Jan 1928 truffet Ordning kunde opnaa 10 pCt af den Andel som Sygekasserne betalte, uden at overtage nogen Garanti overfor Apotekerne. Da K imidlertid fra 1925—28 med S's stiltiende Sanktion havde oppebaaret Rabatten, idet S ikke vilde overtage nogen Garanti, og da hverken S's Bestyrelse eller K havde været vidende om den fra 1928 for S opnaelige Ordning, kunde K ikke anses pligtig at afstaa nogen Del af Rabatbeløbet, hvorfor han havde ydet sit Vederlag, og der tilkendtes ham Erstatning for uberettiget Afskedigelse.....	620

Tjenestemænd.

Antaget, at Justitsministeriet var berettiget til som sket i dets Bekg Nr 125 af 14 Marts 1932 Stk 11 at stille som Betingelse for Udbetaling til Statspolitiets Tjenestemænd af Time- og Dagpenge, derunder Nattillæg, i Hh t Tjenestemandslovens § 808, Stk 2 i f, at Tjenestemanden maa søge Logis udenfor Hjemstedet	142
--	-----

Transport.

K købte af Slagteriet S en Del Grise paa Kredit under Ejendomsforbehold og med Leveringspligt til S, naar de var slagtefærdige, og gav før Grisene var leveret og afregnet, T Transport paa en Del af Provenuet ved Leveringen. S for hvem Transporten var anmeldt, nægtede at respektere denne og udbetalte Provenuet til K, men dømtes til at betale T det transporterede Beløb, da Provenuet oversteg K's Skyld til S med mere end dette Beløb, og da K's Forpligtelse overfor S ikke var af saadan Karakter, at S's Interesse i dens Opfyldelse kunde berettige S til at betale K uden Hensyn til Transporten	264
---	-----

Tvangsakkord.

Bestemmelsen i Lov Nr 134 af 26 April 1933 § 1 om at Skyldnernes Gods i en vis Tid efter hans Indgivelse af Anmodning om Akkord ikke kan være Genstand for Arrest, Udlæg eller Udpantning, indeholdt ikke Hjemmel til i det nævnte Tidsrum at nægte Udlevering af et Parti Korn, hvori en Kreditor flere	
--	--

	Pag
Uger forinden nævnte Akkordanmodnings Indgivelse havde gjort Udlæg	434
Tyveri.	
En 35-aarig fra Barndommen psykopatisk degenerativt anlagt Tiltalt, som siden sit 18 Aar var straffet 6 Gange for Tyveri, deraf de sidste tre Gange med Tugthusarbejde, og som nu nogle Dage efter sin Løsladelse paany havde gjort sig skyldig i Tyverier (Cykeltyveri og Indbrudstyveri), blev i Hh t Strfl § 65 dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring	163
En Tiltalt T blev anset for Tyveri ved at have aabnet en plomberet Gasautomat, der af Gasværket var anbragt i hans Lejlighed, og udtaget ca 4 Kr i Tiører, samt ved derefter i nogen Tid at have skaffet sig Gas ved Hjælp af samme Tiøre, ialt til et Beløb af 1 Kr 41 Øre. At der fandt kvartalsvis Afregning Sted paa Grundlag af Maaleren, og at Forbrugeren ifølge Regulativet hæftede ubetinget efter dennes Udvisende udelukkede ikke, at Forholdet opfattedes som Tyveri. Forholdet henførtes under Strfl § 287 og T idømtes Hæfte i 30 Dage, betinget....	289
En tiltalt, der i 1932 var anset betinget med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage for Tyveri, idømtes i Anledning af nyt Tyveri i Medfør af Strfl § 57 en Fællesstraf af Fængsel i 140 Dage	319
To Tiltalte, af hvilke den ene var straffet mange Gange for Tyveri, deraf 7 Gange med Strafarbejde, og den anden siden 1929 ifølge tre Domme havde udstaaet over to Aars Strafarbejde, for Tyverier, hvoraf en Del var Pengeskabstyverier, blev, da de nu igen — tildels i Forening — havde begaaet en Række Tyverier, hvorved bl a betydelige Beløb var stjaalet fra Pengeskabe og Kasseapparater, i Hh t Strfl § 65 dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring	321
En tidligere 6 Gange for Tyveri med Strafarbejde anset Tiltalt, der ved Nævningeting blev kendt skyldig i Tyveri af særlig grov Beskaffenhed samt Legemsbeskadigelse med Døden til Følge, blev i Medfør af Strfl § 65 dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring	329
Udeblivelse.	
En i Tyskland afsagt Udeblivelsesdom lagdes til Grund under en Alimentationssag mod en nu her i Landet bosat Mand, ikke blot forsaavidt angik Spørgsmaalet om hans Pligt til at alimentere til et i Tyskland udenfor Ægteskab født Barn, men ogsaa forsaavidt angik Bidragets Størrelse.....	18
Udlændinge.	
Der kunde ikke nægtes en tysk Skriftstøber S, der havde faaet Arbejde hos et herværende Firma, Optagelse som Medlem af Dansk Typograf Forbund, fordi S var Udlænding og hans	

Ophold af uvis Varighed, ej heller fandtes der at foreligge en saadan ukollegial Optræden fra S's Side, at Optagelse af den Grund kunde nægtes. Da S imidlertid efter Landsretsdommens Afsigelse havde forladt Landet og igen taget Bopæl i Tyskland, havde S ikke nu Krav paa Optagelse, og Forbundet blev derfor ved Højesteret frifundet..... 191

Umyndige.

M, der af Faderen F til sine to udenfor Ægteskab fødte Børn havde modtaget en skriftlig Erklæring, hvorved F erkendte ifølge Overenskomst om Børnebidrag at skyldte for de to Børn 14 000 Kr, at betale afdragsvis, transporterede Gældsbeviset, der ikke var godkendt af Overøvrigheden, for et Restbeløb paa 11 000 Kr til N som Betaling for en Restauration. N gav Gældsbeviset i Haandpant for Gæld til P, som i en Aarrække oppebar Afdragene fra F, der af P var underrettet om Transporterne. Antaget at P var pligtig at udlevere Gældsbeviset til en for Børnene beskikket Værge og at erstatte Børnene det ved hans Oppebørsel af Afdragene forvoldte Tab..... 14

For at undgaa at paakøre en 9-aarig Cyklist C, der svingede ind i en Motorvogns Kørebane fra dennes venstre Side, drejede Føreren F Vognen noget til højre samtidig med at han bremsede. Herved løb Vognen ud over Vejen til højre og væltede, hvorved en ikke-betalende Passager P kom til Skade. C, der havde kørt uforsvarligt, og hvis Bremse ikke var i Orden, dømtes til at betale P Erstatning, medens F blev frifundet saavel for P's Søgmaal som for et Regreskrav fra C's Side, idet der efter C's Kørsel ikke fandtes at kunne bebrejdes F noget.

Erstatningen blev ikke nedsat efter Myndighedslovens § 63 32

Umyndiggørelse.

Umyndiggørelse af gift Kone paa Begæring af hendes Mand.. 308
En 21-aarig noget løsagtig Pige, der i 1934 for Tyveri var straffet betinget, og undergivet Tilsyn af Dansk Værneselskab, og som af Retslægeraadet betegnedes som saa udtalt Psykopat med stærke Affektekspllosioner, hysteriske Anfald, udtalt Impulsivitet, seksuel Hyperæstesi og lavliggende Moralbegreber, at hendes Tilstand praktisk talt maatte ligestilles med Sindssygdом, ansaas for Tiden uegnet til selv at drage tilbørlig Omsorg for sin Person og ogsaa iøvrigt uskikket til selv at varetage sine Anliggender. Hun blev derfor efter Politiets Begæring umyndiggjort saavel i formueretlig som i personlig Henseende 682

Uskiftet Bo.

Den i uskiftet Bo hensiddende M havde i 1929 indsat 6000 Kr paa en Sparekassebog lydende paa Datteren D's Navn. M

beholdt selv Bogen og hævede Renterne og overgav først D Bogen to Dage før sin Død i 1934. Efter D's Forklaring havde M i 1929 sagt til D, at hun skulde have de 6000 Kr, fordi hun havde passet og plejet M. D lovede da M ogsaa fremtidig at gøre dette, og D havde siden 1929 i stadig stigende Omfang udført husligt Arbejde for M og skaffet hende Mad. Det antoges, at der i 1929 var truffet en Art Forsørgelsesoverenskomst mellem M og D, og da den fra D's Side opfyldte Overenskomst ikke kunde betragtes som en Døds gave og ikke heller faldt ind under Lov Nr 120 af 20 April 1926 § 6, kunde Dispositionen ikke anfægtes af M's andre Børn . . . . .

563

Valutabevillinger.

Et Kulfirma F paastod af Hensyn til Tildeling af Valutabevillinger, jfr Lov-Bek Nr 145 af 1 Maj 1933 § 5, Valutakontoret V tilpligtet at anerkende, at F var berettiget til i dets Importværdi af polske Kul for 1931 at medregne alle de Partier polske Kul, som F havde købt i 1931 af angivne Firmaer, uanset at udenlandsk Faktura ikke var udstedt til F; men V frifandtes, idet det udtaltes, at Afgørelsen af, hvem der bør anses som Importør, beror paa en samlet Bedømmelse af en Række Omstændigheder, og den af V trufne Afgørelse, der lagde Vægt paa Forevisning af originale udenlandske Fakturaer, kunde ikke tilsidesættes paa det foreliggende . . . . .

659

Vand.

Rnder en Sag angaaende Erstatning for Skade paa en Margarinefabriks Produkter forvoldt ved Benyttelse af Vand fra en indstævnt Kommunes Vandværk blev Kommunen frifundet, da det ikke fandtes godtgjort, at Margarinens slette Kvalitet skyldtes Mangler ved det leverede Vand. . . . .

699

Varemærker.

Ordet »Frigidaire« antoges ikke i 1930 at have været saaledes kendt som Varebetegnelse for elektriske Køleskabe i Almindelighed, at dets Registrering som Varemærke for Køleskabe af den Grund burde være afslaaet i Medfør af Varemærkelovens § 4 Nr 1.

Det senere af et andet Firma uden Begrænsning til visse Varer registrerede Ord »Frigerator« fandtes ikke at have en saadan Lighed med »Frigidaire«, at dets Registrering kunde forlanges slettet, jfr Varemærkelovens § 4 Nr 5 . . . . .

540.

Veje.

Ved Salg af nogle Arealer paatog S sig at anlægge en Vej med »Stenmakadamisering«. Antaget, at Belægning med Murstensbrokker ikke var kontraktmæssig, og da Køberen K ej heller havde godkendt Vejen, blev Erstatning paalagt S . . . . .

28

Et Sogneraad S havde i Hh t den kommunale Vedtægt, jfr Lov Nr 85 af 1 April 1925 erklæret en privat Vej for offentlig Vej. Efter Vedtægten bestemmes det af en Taksationskommission, hvilken Erstatning der i et saadant Tilfælde skal gives de private Vej- eller Grundejere. N havde af den tidligere Vej-ejer faaet overdraget Eneret til at meddele Færdselsret til Vejen, men denne Ret blev bestridt af S, der hævdede at der ikke kunde tilkomme N Erstatning i Anledning af Vejens Overtagelse, som offentlig Vej. Antaget at det tilkom Domstolene at afgøre, hvilke N tilkommende Rettigheder der ved Vejens Overgang til offentlig Vej var bragt til Ophør og af hvilket nærmere Indhold disse Rettigheder var..... 558

Vidner.

Antaget, at en Sagfører ikke ved at paatage sig Udførelsen af en Sag for Retten er afskaaret fra at give Vidneforklaring i Sagen 179

En Politibetjent, der efter Politimesterens Indkaldelse mødte i Retten som Vidne i en Politisag for at afgive Forklaring om Rigtigheden af en Politirapport over den Tiltalte, havde ikke Krav paa Vidnegodtgørelse, selv om hans Fremmøde i Retten faldt indenfor hans Fritid, og hans Iagttagelse af Tiltaltes Forhold fandt Sted, medens han efter endt Tjeneste var paa Vej hjem, ved hvilken Lejlighed han foranledigede Tiltalte noteret. Det var oplyst, at der ydedes Betjentene Vederlag for forskudt Arbejdstid og Overarbejde 335

Vold.

En tidligere 6 Gange for Tyveri med Strafarbejde anset Tiltalt, der ved Nævningeting blev kendt skyldig i Tyveri af særlig grov Beskaffenhed samt Legemsbeskadigelse med Døden til Følge, blev i Medfør af Strfl § 65 dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring 329

Voldgift.

Da en Voldgiftsklausul i en Erstatningskontrakt efter sit Indhold maatte antages at tage Sigte paa Uoverensstemmelser af faglig eller teknisk Art, kunde en Sag, der i det væsenlige vedrørte den retlige Bedømmelse af Parternes økonomiske Mellemværende, ikke kræves afvist fra Retten 312

Ægteskab.

Dom til Separation ifølge Hustruens Begæring efter Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 53, 2 Stk fordi Forholdet mellem Ægtefællerne maatte anses for ødelagt, uden at det kunde anses godtgjort, at Hustruen bar Hovedskylden herfor. Forældremagten over en 11-aarig Dreng tillagt Moderen efter hvad der fandtes bedst stemmende med Barnets Tarv, jfr Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 § 24 58

Antaget at Justitsministeriet indenfor Ankefristen efter Rpl § 455 a i Henhold til Rpl § 435, 2 Stk, kan give Tilladelse til at indanke en Dom, ved hvilken et Ægteskab er opløst, til Højesteret som 3 Instans.....	121
Dom til Separation efter Hustruens Paastand i Hh til Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 53, 2 Stk, fordi Forholdet mellem Ægtefællerne maatte anses ødelagt, uden at Hustruen bar Hovedskylden herfor. Forældremagten over et 12-aarigt Pigebarn tillagdes Moderen efter hvad der fandtes bedst stemmende med Barnets Tarv, uanset at det maatte antages, at Barnet helst vilde være hos sin — 73-aarige — Fader	543

Ærefornærmelser.

Ikke fundet godtgjort at der af en Politimester og en Politifuldmægtig overfor en Landsretssagfører var fremsat Udtalelser, der kunde paadrage dem Ansvar for Ærefornærmelse..	574
--	-----

Øvrighed.

En Bygherre B, der m H t en Bygning i Tønder havde faaet Dispensation fra §§ 14 og 21 i Bygningslov for Købstæderne af 30 Dec 1858 bl a paa Betingelse af, at Gavlen opførtes i Ovsst m en af Bygningskommissionen godkendt Tegning, var sat under Tiltale efter Lovens § 36, fordi han havde givet Gavlen en rektangulær Afslutning i Stedet for en afrundet som vist paa Tegningen, hvorhos han paastodes tilpligtet at ændre denne Del af Gavlen. B frifandtes, da det stillede Krav ikke fandtes at have Hjemmel i den gældende Bygningslovgivning..	25
Antaget at Administrationen havde haft Hjemmel til i 1899 at udstede en Adoptionsbevilling, hvorved der uden Forbehold tillagdes Adoptivbørnene Arv efter Adoptanten som hans ægte Børn, hvorefter de fik Ret til at tage Arv efter ham lige med hans eventuelle Livsarvinger	83
Da et Slagteri S havde overtraadt de af Landbrugsministeriet (M) i Hh t Lov Nr 245 af 27 Maj 1908 § 1 givne Bestemmelser om Tilskæring og Behandling af Baconsider og M havde været berettiget til at fratage S Autorisationen som Eksportslagteri, antoges M ogsaa at have haft Hjemmel til i Stedet derfor at godkende, at der efter ganske bestemte i Forvejen fastsatte, og af Slagterierne selv tiltraadte Regler paalagdes S en Slags Konventionalbod til Nedbringelse af de alle Eksportslagterier paahvilende Kontroludgifter	99
Antaget, at Justitsministeriet var berettiget til som sket i dets Bekg Nr 125 af 14 Marts 1932 Stk 11 at stille som Betingelse for Udbetaling til Statspolitiets Tjenestemænd af Time- og Dagpenge, derunder Natstillæg, i Hh t Tjenestemandslovens § 808, Stk 2 i f, at Tjenestemanden maa søge Logis udenfor Hjemstedet	142

	Pag
Landbrugsministeriets Bemyndigelse i Hh t Lov Nr 243 af 19 Okt 1931 § 10 til at give nødvendige vejledende og supplerende Bestemmelser til Lovens §§ 1—9 hjemlede ikke Ministeriet Beføjelse til at træffe Afgørelser, der gik ud over de i Lovens § 5 fastsatte Grænser m H t for hvilke Skattekvartaler Krisehjælpen kunde anvendes	410
Ved testamentarisk Disposition var der ca 1720 tillagt Degnen i Hellevad D et aarligt Beløb af Strucks Legat (L) for at undervise 24 fattige Børn. I 1858 blev ved kgl Res de fundatsmæssige Bestemmelser for L noget ændrede, og Ministeriet for Slesvig bemyndigedes til at bestemme, om nævnte Beløb skulde tilfalde D eller Skolekassen. D oppebar derefter Beløbet indtil 1909, da en tysk Lov afskar D fra at oppebære det. I 1924 stadfæstedes en ny Fundats for L, hvorefter L's Indtægter skal anvendes til Vajsenhuset i Tønder. Antaget, at D vel efter Genforeningen havde haft Krav paa at oppebære Beløbet indtil 1924, men at dette Krav var forældet, og at den ny Fundats under Hensyn til Legatstifterens Formaal og den stedfundne Ændring i Skolelovgivningen ikke var i Strid med de af Legatstifteren truffne Bestemmelser	554

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 1

Første ordinære Session.

Mandag den 5 Marts.

Nr 153/1933. Grosserer **David Nissan** kaldet **Nicolai Kanter**
(Overretssagfører Dalberg)

mod

Fællesboet efter nu afdøde Grosserer **Alexander Warburg** og
efterlevende Hustru **Agnes Warburg** (Thorsteinsson),

betræffende Opgørelse af Parternes Mellemværende i Henhold til en
Kontrakt om Handelsvirksomhed.

Sø- og Handelsrettens Dom af 29 Juni 1934: Sagsøgte,
Grosserer David Nissan (kaldet Nicolai) Kanter, bør inden 15 Dage
efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgeren, Grosserer Alexander War-
burg, betale 17 742 Kr 75 Øre, med Renter heraf 5 pCt p a fra den
11 Januar 1933, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med
800 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter at Grosserer Alexander Warburg er afgaaet ved Dø-
den, er hans og hans Enkes Fællesbo indtraadt i Sagen i hans
Sted.

I Henhold til de i Dommen forsaavidt den foreligger Højeste-
ret til Prøvelse, anførte Grunde, samt idet de Højesteret forelagte
nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen
efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at
burde betale til Indstævnte med 1200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at
stande. Sagens Omkostninger for Højesteret
betaler Appellanten, Grosserer David Nissan
kaldet Nicolai Kanter til Indstævnte, Fælles-

boet efter nu afdøde Grosserer Alexander Warburg og efterlevende Hustru Agnes Warburg med 1200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgiselse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Maj 1924 indtraadte Grosserer David Nissan (kaldet Nicolai) Kanter i Grosserer Alexander Warburgs Forretning som Salgsleder (Sales-manager), forsaavidt angik Artikler i Manufakturbranchen, hvorunder Hovedartiklen var Beklædningsgenstande af Gummi fra Selskabet »I B Kleinert Rubber Company New York«, for hvilket Warburg i 1922 havde faaet Enerepræsentationen for Skandinavien og Finland. Der tillagdes Kanter Ret til 3 pCt — snart forhøjet til 5 pCt — Provision paa hele Warburgs Omsætning i Branchen og en garanteret Mindsteindtægt af 6000 Kr, samt Repræsentationstillæg. I Skrivelse af 14 September 1925 stadfæstede Warburg en Aftale med Kanter, ifølge hvilken al Provisionsberegning bortfaldt, saaledes at Kanter i Stedet for Provision fik 40 pCt af Warburgs Nettooverskud, forsaavidt angik hans Forretning af Tekstilvarer og Kleinerts Artikler. I Skrivelsen hedder det, at en Opgørelse finder Sted hvert Aar pr 31 December, og at ved Nettooverskud forstaaes »Fortjeneste paa de forskellige Konti minus samtlige Udgifter.«

Under 6 Februar 1928 oprettedes der en ny Overenskomst mellem Parterne. I denne Overenskomst, der indeholdes i en af Warburg affattet, af Kanter tiltraadt Skrivelse, hedder det:

»Herved stadfæster jeg som Resultat af de mellem os førte Forhandlinger, at De som Vederlag for Deres Virksomhed i mit Firma, der i Deres Egenskab af Sales-manager bestaar i Besøg af Kunder i København samt ved Rejser i Danmark, Norge, Sverige og Finland, men forøvrigt i alt, hvad der tjener Forretningens Tarv, erholder 40 pCt er fireti Procent af Netto Fortjenesten ved al Varehandel og Agenturer, samt endvidere af de af Financieringen af Firmaet E Landgren, Paris, indtjente Provisioner, naturligvis med Fradrag af de Akceptprovisioner, jeg i den Anledning betaler i London.

Det er en Selvfølge, at De deltager med samme Part i Tabet, som de participerer med i Fortjenesten.

Nettofortjenesten fremkommer, naar der fra Bruttofortjenesten er trukket alle løbende Udgifter, samt eventuelle Tab.

Fra 1 Januar 1931 forhøjes Deres Andel til 50 pCt.

I Aaret 1928 er De berettiget til a conto forventet Fortjeneste at hæve det samme Beløb, som De har hævet i 1927, og derefter tjener følgende Regler:

I Aaret 1929 kan De som Maksimum disponere over 75 pCt af det Beløb, som De har tjent i 1928, og saaledes fremdeles hvert Aar over 75 pCt af det forløbne Aars Indtægter (d v s Deres Part af disse). Disse

Beløb hæves med $\frac{1}{12}$ hver Maaned, og udbetales Dem den 1ste i hver Maaned forud.

Restoverskudet benyttes til Udligning af mit Tilgodehavende hos Dem, men naar dette er afviklet, kan De efter hvert Aars Regnskabs Afslutning forlange Saldoen udbetalt, og lader De denne indestaa hos mig, godtgør jeg Dem 5 pCt Rente p a.

De forpligter Dem til at hellige Forretningen al Deres Arbejdskraft og Interesse, — — —

Overenskomsten er uopsigelig fra begge Sider, dog kan den fra min Side opsiges, hvis De maatte handle i Strid med ovenfor fastsatte, eller De maatte gøre Dem skyldig i nogen vanærende Handling, eller De maatte blive uarbejdsdygtig for Stadighed, i sidste Tilfælde dog med 1 Aars Varsel.

Skulde jeg blive syg og eller uarbejdsdygtig, er De berettiget til ligeledes at opsiges Kontrakten med 12 Maaneders Varsel.

Hvis jeg skulde beslutte at ophøre med min Forretning, kan denne Overenskomst dog opsiges med 6 Mdrs Varsel, men da forpligter jeg mig til uden Vederlag at gøre mit til, at De kan fortsætte Forretningen i Deres eget Navn eller under Aktieselskabs Form ved at meddele vore samtlige Vare-Forretnings-Forbindelser, at De — min mangeaarige Medarbejder har overtaget Forretningen, og fører denne videre som hidtil.

Hvor Lejlighed gives, skal jeg ikke undlade at omtale for vore Forretnings-Forbindelser, at De er designeret til at fortsætte Forretningen, naar jeg trækker mig tilbage.

Skulde jeg afgaa ved Døden, medens denne Kontrakt er i Kraft, paahviler det mit Bo eller Arvinger uden Vederlag at yde Dem samme Støtte, som jeg lover Dem ovenfor — — —.«

Den 5 September 1931 opsigte Kleinert imidlertid, som nærmere omtalt i Rettens Dom af 10 Marts 1933 i HS Nr 10/1933, efter forudgaaende Forhandlinger sin Agenturoverenskomst med Warburg, saaledes at Overenskomsten skulde ophøre pr 1 Juli 1932, og saaledes at Warburg indtil denne Dato skulde fortsætte sin Forbindelse med Kanter som hidtil, medens Agenturet efter 1 Juli 1932 overgik til Kanter.

Til Regulering af Parternes Mellemværende pr 30 Juni 1932 har Warburg derefter foretaget en Opgørelse. Der er Enighed mellem Parterne om, at Kanter fra Maj 1924 til ultimo Juni 1932 har hævet ialt Kr 166 935,90, derimod er der ikke Overensstemmelse mellem Parterne med Hensyn til hvilket Beløb, der rettelig tilkommer Kanter i Provision. Og da Kanter ikke kunde anerkende den af Warburg og hans Revisor, statsautoriseret Revisor Vilh Jensen, foretagne Opgørelse, paastod han under H S Nr 14/1933 Warburg tilpligtet at give en af Kanter valgt Revisor Adgang til at revidere Warburgs Regnskab for Aarene 1930, 1931 og første Halvdel af 1932. Warburg protesterede oprindeligt herimod, men efter at dette Spørgsmaal var blevet procederet her i Retten, enedes Parterne ved et Retsbogen den 1 Marts 1933 tilført Forlig om, at der gaves statsautoriseret Revisor Carl Jensen Adgang til i Forbindelse med Kanter selv at gennemgaa Warburgs Forretningsbøger og Bilag for Aarene 1930, 1931 og første Halvdel af 1932 til Foretagelse af en Modrevision overfor Warburgs Regnskabsaflæggelse pr 30 Juni 1932.

Denne Modrevision har nu fundet Sted, og idet Warburg paa Grundlag af den mener at have et Tilgodehavende af Kr 35 926,52 paa-
staar han under nærværende Sag, som ifølge Rettens Bestemmelse har
været behandlet sammen med den fornævnte af Kanter nu hævdede
Sag, HS 14/1933, Kanter dømt til at betale dette Beløb med Renter
5 pCt p a af Kr 26 844,30 fra Stævningens Dato, den 11 Januar 1933
og af det overskydende Beløb fra den 8 Juni 1933.

Kanter paa-
staar sig frifundet, og idet han mener efter Modrevisio-
nen at have et Tilgodehavende paa Kr 3603,96 paa-
staar han Warburg dømt til at betale dette Beløb med Renter 5 pCt p a fra den 8 Juni 1933.
Endvidere paa-
staar han Warburg dømt til at godtgøre ham Udgifterne
til Modrevisionen med 1700 Kr.

Warburg paa-
staar sig frifundet for Kanters Modkrav.

Differencen Kr 39 530,48 mellem Warburgs Krav paa Kr 35 926,52
og Kanters paa Kr 3603,96 hidrører fra følgende af Kanter bestridte
Poster paa Warburgs Opgørelse over Parternes Mellemværende pr
30 Juni 1932:

1. Renter af Kanters Kautionsforpligtelse for Købmand A Imjack		Kr 1 051,04
2. Reoler	Kr 1 010,00	
3. Agio-Nettoindtægt 1929.....	— 1 505,20	
4. Do 1930.....	— 2 526,10	
5. Skrivemaskine	— 165,10	
6. Reoler og Borde.....	— 588,00	
	<hr/>	
	Tilsammen.....	Kr 5 794,30
÷ Afskrivning paa Posterne 2, 5 og 6	— 450,40	
	<hr/>	
		Kr 5 343,90
Kanters Anpart (40 pCt og 50 pCt) heraf.....	—	2 171,95
7. Prisdifference paa Badesko, Kanters Prisansættelse	Kr 741,00	
Warburgs Prisansættelse .	— 38,38	
	<hr/>	
Halvdelen af Differencen. Kr 702,62	—	351,31
8. Renter til Warburg for 1931.....	Kr 3 750,00	
9. Renter til Warburg 1 Halvaar 1932....	— 1 375,00	
10. Tab paa Badedragfabriken (Børge Poulsen)	— 3 292,01	
11. Afskrivning paa do	— 9 376,05	
12. Rejseudgifter 8 September 1931	— 745,68	
13. do 11 September —	— 178,10	
14. Sagførersalær (Lidforss & Levy).....	— 708,31	
15. Vilh Jensens Revisionshonorar.....	— 1 150,00	
16. Afskrivning Landgren	— 1 550,65	
	<hr/>	
		Kr 22 125,80
hvoraf Kanters Anpart (50 pCt) udgør.....	—	11 062,90

17. Halvdelen af Kontingent 100 Kr til Grosserersocietetet for 1930 & 1931.....	—	50,00
18. Axel Warburgs Gage fra 1926 til 30 Juni 1932 Kr 15 210,00, hvoraf Kanters Anpart (40 pCt og 50 pCt) udgør.....	—	6 489,00
19. Prisdifference paa Varebeholdning pr 30 Juni 1932 Kanters Prisansættelse	Kr 24 600,85	
Warburgs do	—	12 332,74
		<hr/>
Halvdelen af Differencen.....	Kr 12 268,11	— 6 134,05
20. Fejl i Bøgerne til Beløb Kr 23 500, hvoraf 40 pCt er paalignet Kanter med		— 9 400,00
21. Udgifter vedrørende Retssag her ved Retten, HS 32/1933 mellem Kleinert og Warburg.....		— 2 820,23
		<hr/>
Tilsammen.....	Kr 39 530,48	

Under Domsforhandlingen har Parterne afgivet Partsforklaring, og Vidneforklaring er afgivet af de to Revisorer, Carl Jensen og Vilhelm Jensen, samt af Grosserer Warburgs Hustru, Fru Agnes Warburg, der førte Forretningens Bøger, Grosserer Kanters Hustru, Fru Mary Kanter, som ligeledes var beskæftiget paa Forretningens Kontor, men med andet Arbejde, Grosserer Børge Poulsen, som har drevet den ovenfor under Post 10 og 11 omtalte Badedragtsfabrik, Grosserer Warburgs ovenfor under Post 18 nævnte Søn, Korrespondent Axel Warburg og Lagerforvalter Charles Sørensen.

Ved Bedømmelsen af Parternes Mellemværende skal først bemærkes, at det af det oplyste fremgaar, at Revisor Vilh Jensen ved Regnskabsafslutningerne pr ultimo 1929, 1930 og 1931 har assisteret Warburg med at søge Opklaring paa de talmæssige Bogholderidifferencer, som fremkom, naar der ved Aarsafslutningen blev foretaget Saldouddrag af Generalhovedbog og Reskontroer, hvilke Bøger førtes af Fru Warburg, men ikke for disse Aar har foretaget nogen Revision af Bogføringen. For første Halvaar af 1932 har Revisor Vilh Jensen derimod foretaget en delvis Revision af Bogføringen. I Revisor Carl Jensens Revisionsberetning hedder det derhos, at Bogholderiet maa karakteriseres som usikkert og delvis upaalideligt, og at der derfor, hvis Opførelsen mellem Parterne skal være rigtig, efter Revisorens Opfattelse bør foretages en fuldstændig Revision af Warburgs Bogføring for hele den Periode, i hvilken Kanter har været medinteresseret i Forretningens Overskud. Revisoren tilføjer dog, at det er hans Indtryk, at det ikke ved Bogføringen er tilsigtet at formindske Kanters Andel i Overskudet.

Med Hensyn til de enkelte Poster, hvorom Parterne er uenige skal bemærkes følgende:

a d 1. Købmand Imjak i Finland havde mod Kanters Kautions faaet en Kredit hos Warburg. For Restskylden ifølge denne udstedte Kanter i 1924 tre Sola-Veksler af samlet Paalydende 2100 Kr. Kanter, der ikke har indfriet eller fornyet disse Veksler, erkender stadig at skyldte Warburg Beløbet 2100 Kr, men protesterer mod, at Warburg beregner sig Renter af dette.

Det er ikke mod Kanters Benægtelse godtgjort, at Kanter har lovet at forrente dette Beløb, saa lidt som at Warburg nogensinde tidligere har afkrævet ham saadan Rente, der heller ikke er bogført i Warburgs Bøger.

Herefter findes Warburg, selv bortset fra om ikke Beløbet, som ikke er nærmere specificeret, for en Dels Vedkommende er forældet, at være afskaaret fra nu ved Opgørelsen af Parternes Mellemværende at debitere Kanter det ommeldte Beløb af 1051 Kr 04 Øre, og Kanters Paastand vil derfor for saa vidt være at tage til Følge.

a d 2, 5 og 6. De paagældende Poster angaar dels (Post 2) Udgifter, 1010 Kr til Anskaffelse i 1928 af Reoler til Warburgs Lokaler i Frihavnen, dels (Post 5) Udgift 165 Kr til Anskaffelse i 1930 af en Skrivemaskine, dels (Post 6) Udgifter 588 Kr i 1931 til Anskaffelse og Flytning af Reoler og Borde.

Af disse Beløb anser Kanter sig alene forpligtet til at bære sin Anpart af de ordinære Afskrivninger paa saadant Inventar for Tiden siden dets Anskaffelse.

Men Retten mener at maatte give Warburg Medhold i, at han ikke har været udelukket fra straks at opføre Udgifterne til saadanne Anskaffelser, af hvilke iøvrigt Post 2 ligger forud for den mellem Parterne omprocederede Regnskabsperiode, som løbende Udgifter (Handelsomkostninger), der ifølge Parternes Aftale skal trækkes fra ved Opgørelsen af Nettofortjenesten, af hvilken Kanters Vederlag (Procenter) be-regnes.

a d 3 og 4. De herunder nævnte Poster: Nettoindtægt ved Agio 1929, 1505 Kr 20 Øre og 1930, 2526 Kr 10 Øre er fremkommet ved, at Warburg efter at indtjente Provisioner i udenlandsk Valuta paa Forretningsforbindelsen med E Landgren, Paris, var indgaaet og noteret i hans Regnskab til Dagens Kurs, har ladet vedkommende Beløb henstaa i Udlandet i længere Tid, og derigennem ved Stigning i Valuta har indvundet en Gevinst.

Retten finder at maatte give Warburg Medhold i, at Kanter, hvem der ifølge Aftalen mellem Parterne alene tilkom Andel af Fortjenesten ved Varehandel og Agentur samt i et enkelt nærmere angivet Tilfælde af Provisioner ved Financiering, ikke har Krav paa at participere i de heromhandlede Beløb, af hvilke det førstnævnte iøvrigt ligger forud for den omprocederede Regnskabsperiode, idet disse Beløb nærmest maa opfattes som en Spekulationsindtægt og maa tilkomme Warburg alene, paa samme Maade som eventuelle Tab, hidrørende fra Fald i Valuta, under lignende Omstændigheder maatte ramme alene ham.

a d 7 og 19. De heromhandlede Poster angaar Differencen mellem Parternes Vurdering dels af et Parti ($61\frac{3}{4}$ Dusin) Badesko, som efter Kanters Anbringende var til Stede den 30 Juni 1932 udover den af Warburg opførte Beholdning af $80\frac{1}{2}$ Dusin, dels af Forretningens øvrige Varebeholdning pr 30 Juni.

Med Hensyn til Badeskoene erkender Warburg, at et Parti, der dog ikke er større end 22 Dusin, ikke er medtaget ved Opgørelsen, idet de maatte anses for værdiløse. Han har dog nu ved Opgørelsen af sin Paastand ansat dem til en samlet Værdi af 38 Kr 38 Øre, medens

Kanter ansætter det efter hans Mening manglende Parti Badesko ($61\frac{3}{4}$ Dusin) til en Værdi af ialt 741 Kr.

Det fremgaar ikke med Sikkerhed af Sagen, hvor stort og værdifuldt et Parti Badesko der ikke er medregnet, men efter Oplysningerne om Warburgs Salg af Badesko i Juli og August 1932 synes det dog, at Partiet maa have været større og Værdien højere end af Warburg erkendt.

Warburg har til Støtte for Rigtigheden af sin Vurdering af det øvrige Varelager til ialt Kr 12 332,74 anført, at det nævnte Lager ved Salg i Tiden fra 1 Juli 1932 til 7 Juni 1933 med Fradrag af Generalomkostninger og Told har udbragt ialt Kr 9310,74, og at der med Warburgs oprindelige Vurdering som Udgangspunkt er tilbage ufortoldede Varer til Beløb Kr 4799.

Kanter har som Basis for sin Ansættelse af Varelageret til ialt Kr 24 600,85 fremlagt nogle under Modrevisionen udarbejdede Opgørelser og Specifikationer af Varebeholdningen med Værdiansættelse.

Der foreligger ikke i Sagen Grundlag for Retten til en nøjagtig Bedømmelse af Værdien af Varebeholdningen pr 30 Juni 1932, derunder det omhandlede Parti Badesko, hvis Størrelse tilmed som det fremgaar af foranstaaende ikke lader sig nærmere fastslaa. Men Retten maa, ogsaa under Hensyn til Warburgs Forklaring som Part om, at han ved Opgørelsen af Værdien har været mere kritisk end ved de tidligere aarlige Opgørelser, gaa ud fra, at den af Warburg ansatte Værdi maa forhøjes noget. En saadan Forhøjelse, ved Foretagelsen af hvilken det bør tages i Betragtning som en værdiforringende Omstændighed, at Warburg nu ophørte at sælge de paagældende Varer, maa da ske rent skønsmæssigt, og findes da efter Omstændighederne passende for begge de to heromhandlede Posters Vedkommende at kunne fastsættes til ialt 3500 Kr, saaledes at der for saa vidt vil være at give Kanters Paastand Medhold for 1750 Kr.

ad 8 og 9. Med Hensyn til de herunder omhandlede Rentebeløb til Warburg, nemlig for 1931 3750 Kr og for første Halvaar 1932 1375 Kr, tilsammen 5125 Kr, har Warburg som Part forklaret følgende:

Naar han — i Modsætning til tidligere — begyndte fra Udgangen af 1930 at beregne sig Renter 5 pCt p a af sin i Forretningen indestaaende Kapital, var det dels fordi Kanters Andel i Nettofortjenesten fra 1 Januar 1931 var forhøjet fra 40 pCt til 50 pCt, dels fordi Kanters Overtræk, der siden 1925 stadig havde været stigende, nu var vokset til en saadan Størrelse — ifølge Warburgs Opgørelse ca 21 000 Kr — at der enten burde svares Renter af Kanters Overtræk eller beregnes Renter af Warburgs Kapital. Warburg meddelte da ogsaa i Begyndelsen af 1931 dette til Kanter, som erklærede sig villig til at betale Renter af sit Indestaaende, hvilket imidlertid ikke er sket.

Kanter har heroverfor forklaret, at han straks, da han blev opmærksom paa, at Warburg havde beregnet sig Renter, protesterede derimod, idet han dog samtidig paa given Anledning erklærede sig villig til at forrente den Gæld, i hvilken han maatte staa til Warburg. Han hævder imidlertid, at han ikke vidste, at han skyldte Warburg noget paa denne Konto, idet der altid blev nægtet ham Adgang til

Forretningens Bøger, og idet han ikke kunde danne sig noget virkeligt Skøn med Hensyn til Warburgs Regnskab af de Opgørelser vedrørende hans Tilgodehavende, som han ved Udgangen af hvert Aar modtog fra Warburg, og som nærmest findes at kunne betegnes som Raabalancer.

Først skal bemærkes, at Retten maa mene, at Kanter paa Grundlag af disse Opgørelser og sit Kendskab til, hvad han i Aarenes Løb havde hævet a conto Fortjeneste, har maattet forstaa, at han efter Warburgs Regnskab stod i Gæld til Forretningen, men selv om dette antages, findes der dog ikke i Mangel af udtrykkelig Aftale derom mellem Parterne at kunne tillægges Warburg Ret til mod Kanters Protest at beregne sig Renter som sket.

Der vil saaledes, forsaavidt angaar disse Poster til samlet Beløb 5125 Kr, være at give Kanter Medhold for Halvdelen af Beløbet d v s for 2562 Kr 50 Øre.

a d 10 og 11. Med Hensyn til de herunder omhandlede Tab paa en Badedragtsfabrik og dennes Leder Grosserer Børge Poulsen til samlet Beløb 12 668 Kr 06 Øre fremgaar følgende af Sagens Oplysninger, derunder de af Parterne og Grosserer Børge Poulsen afgivne Forklaringer.

I Slutningen af 1929 kom Warburg gennem Kanter i Forbindelse med Børge Poulsens Badedragtsfabrik, som trængte til økonomisk Støtte. Warburg ydede saadan Støtte dels gennem kontante Laan (Financiering) og forskudsvis Betaling for Varer, dels ved at stille Garanti overfor Erhvervenes Laanefond, og han forskaffede sig derigennem Eneret til at sælge Fabrikens Varer først i Sverige og Norge og senere ogsaa i Danmark. Angaaende denne Ordning blev der i Oktober 1930 og i November 1931 oprettet Overenskomster mellem Warburg og Børge Poulsen, ifølge hvilke Warburg foruden at yde Fabriken den nævnte Støtte ligefrem forpagtede Fabriken for Tidsrummet til 30 September 1932. Handlen med Badedragtsfabrikens Artikler har i 1931 og 1932 bragt en Fortjeneste af Kr 45 188,23, i hvilken Kanter har deltaget for Tiden indtil 1 Juli 1932.

Der gøres nu fra Kanters Side gældende, at de her omhandlede Tab ikke er Udgifter vedrørende den Varehandel, i hvilken Kanter efter Aftalen mellem Parterne alene deltog, men angaar en Financierings- og Fabrikationsvirksomhed, der i Mangel af en Tillægsoverenskomst mellem Parterne desangaaende maa være deres Fællesskab ivedkommende.

Retten finder imidlertid at maatte gaa ud fra, at Overtagelsen af den omhandlede Virksomhed som Kanter var med til at bringe i Stand og ogsaa senere maa antages at have været holdt underrettet om, har været den nødvendige Forudsætning for, at der i Fællesskabets Interesse har kunnet handles med Badedragtsfabrikens Artikler med den ovenfor nævnte meget betydelige Fortjeneste. Og under disse Omstændigheder findes Overtagelsen, naar der er Spørgsmaal om Opgørelsen af Parternes indbyrdes Mellemværende, at maatte betragtes som et naturligt Led i Warburgs Handelsvirksomhed, saaledes at Kanter ikke blot kommer til at nyde godt af Indtægten ved Salg af Fa-

brikens Produkter, men ogsaa maa participere i Tabet paa selve Fabrikationen af disse.

Der bør herefter med Hensyn til disse Poster, mod Opgørelsen af hvilke der ikke af Kanter er fremsat særlig Indsigelse, gives Warburgs Paastand Medhold.

a d 12 og 13. De herunder nævnte Rejseudgifter er bogført henholdsvis den 8 September 1931 med 745 Kr 68 Øre og den 11 s M med 178 Kr 10 Øre. Efter Warburgs Partsforklaring udgjorde den førstnævnte Post Udgifterne til hans aarlige Forretningsrejse til London med Hjemrejse over Hamburg, medens den sidstnævnte Post — hvad Kanter ikke erindrer, men ikke tør benægte Rigtigheden af — androg Kanters Udgifter til en Rejse til Hamburg.

Retten maa lægge Warburgs Forklaring til Grund, og idet der saaledes ikke er godtgjort nogen Hjemmel for Kanter til at nægte at tage Del i disse Udgifter, vil Warburgs Paastand for saa vidt være at tage til Følge.

a d 14. Den her opførte Udgiftspost 708 Kr 31 Øre udgør sidste Del af Sagførersalær i en af Warburg mod A/B Sidenhuset i Stockholm anlagt, i tre Instanser tabt Retssag.

Da Sagen angik Warburgs Handelsvirksomhed, og der ikke er oplyst nogen Hjemmel for, at Kanter ikke skulde participere i denne Udgift, vil der ogsaa for saa vidt være at give Warburgs Paastand Medhold.

a d 15. Den her omhandlede Post, der udgør Honorar 1150 Kr til Revisor Vilh Jensen for regnskabsmæssig Assistance efter Warburgs Anmodning i 1930, 1931 og første Halvdel af 1932, og mod Størrelsen af hvilken der ikke fra Kanters Side er fremsat nogen Indsigelse, findes ligeledes med Føje at være debiteret Fællesskabet mellem Parterne, saaledes at Kanters Paastand om Fritagelse for at participere heri ikke vil kunne tages til Følge.

a d 16. Den under denne Post nævnte Afskrivning, stor 1550 Kr 65 Øre vedrører Firmaet E Landgren i Paris, som er særlig angivet i Parternes ovenfor citerede Aftale af 6 Februar 1928. Firmaet er ifølge det oplyste gaaet fallit, og Direktør Turitz, Gøteborg, der var Kautionist og som saadan har betalt 25 000 Kr, nægter at betale Restbeløbet, der hidrører fra Warburgs Fortjeneste paa Engagementet. Warburg har derfor afskrevet dette, idet han ikke ønsker gennem en Retssag at søge yderligere Betaling af Turitz, der hører til hans faste Forretningsforbindelser.

Idet Retten maa give Warburg, som iøvrigt har tilbudt, at Kanter ved Sagens Regulering kan faa Halvdelen af Fordringen tiltransporteret dog uden Ansvar, Medhold i, at han under de foreliggende Omstændigheder har været berettiget til at foretage den ommeldte Afskrivning med bindende Virkning ogsaa for Kanter, vil dennes Paastand med Hensyn til den her ommeldte Post ikke kunne tages til Følge.

a d 17. Retten kan ligeledes give Warburg Medhold i, at han er beføjet til at debitere Fællesskabet mellem Parterne de under denne Post omtalte Kontingenter til Grosserersocietetet, idet Afholdelsen af disse Udgifter var nødvendige for at drive Forretningen.

a d 18. Denne Post angaar Gage til Warburgs Søn, Korrespondent Axel Warburg. Medens Fru Warburg, der førte Forretningens Regnskaber, intet Vederlag har faaet, er der til Axel Warburg som Lønning udbetalt for Aarene 1926—28 1920 Kr aarlig og derefter indtil 1 Juli 1932 2700 Kr aarlig, ialt 15 210 Kr. Axel Warburg har været ansat i Forretningen siden 1 Juli 1924 og har efter sin egen og sin Faders Forklaring udført Arbejdet paa Kontoret, bl a ført hele Korrespondancen i det under Post 16 omtalte Engagement med Firmaet E Landgren, hvilket Engagement vedrørte Parternes Fællesskab og har indbragt et meget betydeligt Beløb netto.

Efter det saaledes foreliggende finder Retten at maatte give Warburg Medhold i, at han ikke har savnet Føje til at lade Kanter i sædvanligt Forhold bære en Del af den omtalte Lønning til Axel Warburg, der efter det oplyste ikke kan antages at have været urimelig høj.

a d 20. Med Hensyn til de under denne Post omhandlede Bogføringsfejl til Beløb 23 500 Kr forholder det sig efter det oplyste, særlig Warburgs Partsforklaring samt de af de to Revisorer afgivne Vidneforklaringer, saaledes:

Under sit Arbejde med Regnskabet for 1930 opdagede Revisor Vilh Jensen i Begyndelsen af 1931, at der i Juni 1930 i Hovedbogen var sket en Sammentællingsfejl paa 20 000 Kr i Warburgs Disfavør. Da Fejlen opdagedes, var Resultatet af Aaret 1930 allerede meddelt Kanter, og Warburg foretrak derfor at lade Fejlen uomtalt og lade den berigtige over hans Kapitalkonto pr ultimo 1930, saaledes at hans egen Indtægt for dette Aar reduceredes med hele Beløbet. Warburg tog heller ikke Hensyn til dette Forhold ved sine Opgørelser af Parternes Mellemværende pr 31 December 1931 og 30 Juni 1932, saalidt som ved Opgørelsen af det af ham oprindelig under nærværende Sag paastaede Beløb, og Kanter er overhovedet først under den efter Sagens Anlæg foretagne Modrevision blevet bekendt med dette Forhold.

Udover denne Sammentællingsfejl paa 20 000 Kr konstaterede Revisor Vilh Jensen forskellige andre, mindre Fejl vedrørende Aaret 1930 i Hovedbogen til et samlet Beløb af 3500 Kr, alle i Warburgs Disfavør, men det er ikke ved Modrevisionens lykkedes sikkert at opklare, i hvilke Poster disse Fejl opløser sig, og hvorledes de, der ikke straks blev berigtiget over Warburgs Kapitalkonto pr ultimo 1930, senere er blevet reguleret.

Under disse Omstændigheder maa Retten give Kanter Medhold i, at der ikke er fornødent Grundlag for at Warburg nu kan debitere Kanter for 40 pCt af det sidstnævnte Beløb af 3500 Kr.

Og Retten finder ogsaa, at Warburg, der i sin Tid, da Fejlen paa de 20 000 Kr i hans Disfavør opdagedes, foretrak selv at bære den fuldtud og at lade den uomtalt overfor Kanter, som overhovedet først blev gjort bekendt med den efter Anlægget af nærværende Sag — d v s mere end 2 Aar efter Opdagelsen —, derved maa være afskaaret fra ogsaa nu ved den endelige Opgørelse af Parternes Forhold, at regne Kanter denne Fejl til Skade, selv uanset at Fejlen paany er kommet frem under den af Kanter for det paagældende Aar krævede Modrevision.

Der vil herefter forsaavidt angaar denne Post overensstemmende med Kanters Paastand være at fradrage 9400 Kr i det af Warburg paa-
staaede Beløb.

a d 21. Med Hensyn til den herunder omtalte Post 2820 Kr 23 Øre vedrørende en Retssag er Forholdet følgende:

Da Parternes Mellemværende opgjordes pr 30 Juni 1932 var Warburgs Forhold til hans Hovedforbindelse, Handelsfirmaet I B Kleinert Rubber Company, New York, som samtidig skulde bringes til Ophør, endnu ikke afviklet. Kleinert stod i Warburgs Bøger opført med et Tilgodehavende af \$ 531,75 og Rm 9494,19, og ved Opgørelsen af Parternes Mellemværende har Warburg regnet med disse Beløb til Kurs pr 30 Juni 1932. Der har senere her ved Retten været ført en Retssag H S Nr 32/1933 angaaende Kleinerts Tilgodehavende hos Warburg og ved Rettens Dom af 4 April 1933 dømtes Warburg til at betale Kleinert \$ 481,73 og Rm 10 400,07 med Renter 6 pCt p a fra den 25 August 1932 samt Sagens Omkostninger med 500 Kr. Kanter er villig til og har ved Opgørelsen af sin Paastand regnet med at deltage i Betalingen af det Kleinert saaledes tilkendte Merbeløb efter Kurs pr 30 Juni 1932. Det Beløb 2820 Kr 23 Øre, som Kanter protesterer mod at participere i, fremkommer derimod derved, at Kanter ikke mener sig forpligtet til at bære nogen Del af Warburgs Kurstab som Følge af Valutaens Fald efter 30 Juni 1932 eller hans Udgifter til Renter og Sagsomkostninger.

Der findes nu at maatte gives Kanter Medhold i, at Tab paa de Warburg paahvilende Forpligtelser ved Kursfald efter den 30 Juni 1932 og Renter maa være Kanter uvedkommende. Derimod finder Retten, at Kanter bør tage Del i Omkostningerne ved den paagældende Retssag, idet Warburg med bindende Virkning ogsaa for Kanter maatte kunne bestemme sig til at lade Spørgsmaalet om Størrelsen af Forretningens Skyld til Kleinert forelægge Domstolene. Men da det ikke af de foreliggende Oplysninger nærmere fremgaar, hvori disse Udgifter bestaar, bortset fra de Warburg paalagte Sagsomkostninger 500 Kr, vil Kanters Paastand om Godskrivning af 2820 Kr 23 Øre, mod Opgørelsen af hvilket Beløb der ikke fra Warburgs Side er fremsat Indsigelse, være at tage til Følge alene med Fradrag af Halvdelen af 500 Kr d v s 250 Kr, saaledes at der under denne Post vil være at godskrive Kanter 2570 Kr 23 Øre.

Med Hensyn endelig til Kanters Paastand om at det paalægges Warburg at betale de 1700 Kr, som udgør Revisor Carl Jensens Honorar for Foretagelsen af Modrevisionen efter Sagens Anlæg skal Retten bemærke følgende:

Omend Kanter, der ikke havde indskudt nogen Værdi i Warburgs Forretning og heller ikke var Medejner af eller personlig ansvarlig for denne eller havde Signaturbeføjelse, ikke kunde anses som Medindehaver af Forretningen, maatte han dog i Betragtning af hans store Andel (40 pCt—50 pCt) i Forretningens Indtægt og Tab have et naturligt Krav paa ved Fællesskabets Ophør og den endelige Opgørelse af Parternes Mellemværende at blive sat i Stand til, i hvert Fald indenfor et vist Tidsrum, at kontrollere Rigtigheden af de af Warburg aflagte Regnskaber. Resultatet af den efter Kanters Begæring foretagne Modrevision

er efter det ovenfor statuerede ogsaa blevet til hans Fordel, ligesom den af Revisor Carl Jensen afgivne Beretning i det hele ved sine Udtalelser om Forretningens Bogholderi og det hidtil anvendte revisormæssige Tilsyn med dette har bekræftet, at en saadan Kontrol ikke var upaakrævet. Under disse Omstændigheder findes det nævnte Honorar at burde fordeles med Halvdelen 850 Kr paa hver af Parterne.

Der vil efter ovenstaaende i det af Warburg paastaaede Beløb af	Kr 35 926,52
være at fradrage	
ad Post 1	Kr 1 051,04
ad — 7 og 19	— 1 750,00
ad — 8 og 9	— 2 562,50
ad — 20	— 9 400,00
ad — 21	— 2 570,23
Halvdelen af Honorar for Modrevision.....	— 850,00
	— 18 183,77

saaledes at det Warburg tilkommende Beløb udgør..... Kr 17 742,75

Af dette Beløb vil der være at tilkende Warburg Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 11 Januar 1933.

Sagens Omkostninger findes Kanter at burde betale Warburg med 800 Kr.

T i r s d a g   d e n   6   M a r t s .

Nr 163/1933.   Gaardejer **Kristen Kristiansen Møllers Konkursbo**
(Oluf Petersen)

m o d

Gaardejerne **Niels Mølgaard, N P Jørgensen** og **Peder Mølgaard**
(Heilesen),

betræffende Afkræftelse af et Skadesløsbrev.

Vestret Landsrets Dom af 16 Juni 1934: De Sagsøgte, Gaardejerne Niels Mølgaard, N P Jørgensen og Peder Mølgaard, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Gaardejer af Romlund Kristen Kristiansen Møllers Konkursbo, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 150 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter de Højesteret foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at de Ind-

stævnte først efter Tinglysningen erfarede, at Skadesløsbrevet var udstedt.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Kristen Kristiansen Møllers Konkursbo, til de Indstævnte, Gaardejerne Niels Mølgaard, N P Jørgensen og Peder Mølgaard, med 300 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Anledning af, at Gaardejer Kristen Kristiansen Møller agtede at ombygge sin Gaard i Romlund, optog han Laan i Andelskassen i Løgstrup og Omegn, der i Henhold til Laanebevis af 13 August 1931 tilstod ham en Kredit paa indtil 6000 Kr mod Kautionsforpligtelsen af de Sagsøgte, Gaardejerne Niels Mølgaard, N P Jørgensen og Peder Mølgaard, alle af Boller, Romlund Sogn. Disse havde ved Paatagelsen af Kautionsforpligtelsen faaet skriftligt Tilsagn af Møller om Pantesikkerhed i hans Ejendom. Ved Paategning af 1 April 1932 paa Laanebeviset fornyede de Sagsøgte deres Kautionsløfte. Efter at de var blevet klar over, at et af Møller optaget Tillægslaan i Kreditforeningen, stort 6000 Kr, ikke strakte til til Dækning af Bygningsudgifterne, og at der ikke havde fundet Tinglysning Sted angaaende den dem lovede Pantesikkerhed, tilskrev de Sagsøgte Niels Mølgaard og Peder Mølgaard under 1 Juni 1932 Andelskassen, at de, da det nævnte Vilkaar for Paatagelsen af deres Forpligtelse ikke var opfyldt, ønskede sig fritaget for Forpligtelsen. Andelskassens Formand, pens Lærer N K Møller, der er Broder til Kristen Kristiansen Møller, foranledigede derefter, at denne henvendte sig til en Sagfører i Viborg, der under 4 Juni 1932 udfærdigede et Skadesløsbrev fra K K Møller til de Sagsøgte, stort indtil 6000 Kr med 3 Prioritets Panteret i hans Ejendom Matr Nr 3 a og 22 af Romlund By og Sogn og Matr Nr 8 a af Vesbækgaard, Romlund Sogn. Skadesløsbrevet blev den 15 s M indleveret til Lysning i Retten for Viborg Købstad m v. Den 9 August s A blev der til Skifteretten i samme Retskreds indgivet Begæring om, at Kristen Kristiansen Møllers Bo maatte blive taget under Konkursbehandling, og Begæringen blev ved et af Skifteretten den 6 Oktober s A afsagt Dekret taget til Følge. Under nærværende Sag har Sagsøgerne, det nævnte Konkursbo, paastaaet det forommeldte, den 15 Juni 1932 tinglyste Skadesløsbrev afkræftet. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne gjort gældende, at de Sagsøgte, til hvem der ikke før paa et senere Tidspunkt formenes at være givet nogen Underretning om Skadesløsbrevets Udstedelse, maa være stillede, som om det først var udstedt efter Otte-Ugersdagen før Konkursens Indtræden. Selv om det imidlertid maatte kunne oplyses, at Underretning om Skadesløsbrevets Udstedelse var givet tidligere, er det efter Sagsøgernes Formening Tinglysningdagen, der maa være afgørende med Hensyn til Beregningen af den i Konkurslovens § 21 fastsatte Frist, da der i Henhold til Tinglysningssloven af 31 Marts 1926 § 1 først ved Tinglysningen er foretaget, hvad der udkræves til Panterettens Sikring overfor Tredjemand.

Ifølge en af Kristen K Møller afgivet Forklaring gav han de Sagsøgte Underretning om Skadesløsbrevets Oprettelse efter at have været hos den ovennævnte Sagfører. De Sagsøgte, der efter deres Forklaring senere var paa det rene med, at Skadesløsbrevet beroede hos Sagføreren, har for deres Vedkommende ikke med Bestemthed kunnet udtale sig om Tidspunktet, da de fik Underretning om Oprettelsen. Da det imidlertid maa anses at have været en direkte Følge af det af de Sagsøgte overfor Andelskassen fremsatte Forlangende, at Kr K Møller satte sig i Bevægelse for at faa Skadesløsbrevet udfærdiget, maa det være uden Betydning, at den ommeldte Underretning mulig ikke er givet de Sagsøgte før paa et senere Tidspunkt.

Efter det oplyste har det fra Begyndelsen af Kautionsforholdet været Meningen, at der skulde gives de Sagsøgte Pantesikkerhed — omend efter en af Kr Kristiansen Møller afgivet Forklaring, saaledes at Skadesløsbrevets Udstedelse skulde udskydes, til det saas, hvorledes Kreditforeningslaanet strakte til til Dækning af Byggeudgiften. Under Hensyn hertil samt til, at Dispositionen efter det foreliggende har været fuldstændig normal, og at der ikke af nogen ses at være lagt Skjul paa Forholdet, maa Panteretten anses at være indrømmet de Sagsøgte ved Skadesløsbrevets Udstedelse, og idet Betingelserne for Afkræftelse efter Konkurslovens § 21 herefter ikke er tilstede, vil de Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagsøgerne vil derhos have at godtgøre de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 150 Kr.

O n s d a g d e n 7 M a r t s .

Nr 198/1933.   Fabrikant **C H W Levitin** (Svane)

m o d

Førstelærer **Oluf Skaalum** som Værge for **Kamma Hansen** og **Else Hansen** (Meyer efter Ordre),

betræffende Udlevering af et Gælds brev.

Østre Landsrets Dom af 26 September 1933: Sagsøgte, Fabrikant C H W Levitin, bør til Sagsøgeren, Førstelærer Oluf Skaalum som Værge for Kamma Hansen og Else Hansen, udlevere det ovennævnte Gælds brev og betale 4400 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 29 Maj 1933, til Betaling sker. Saa bør og Sagsøgte til det offentlige betale de Retsafgifter og det Stempel som skulde være betalt, saafremt Sagen ikke for Sagsøgerens Vedkommende havde været afgiftsfri, samt i Salær til den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overretssagfører Chr Langballe, 100 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den Omstændighed, at Overenskomsten ikke var godkendt af Overøvrigheden kan ikke stille Erhververen af Gælds brevet bedre end om saadan Godkendelse havde foreligget.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen kunne stadfæstes, dog at Appellanten yderligere vil have at betale til Indstævnte 400 Kroner, som han har oppebaaret i December Termin 1933, med Renter.

I Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører vil Appellanten have at betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Appellanten, Fabrikant C H W Levitin, yderligere bør betale til Indstævnte, Førstelærer Oluf Skaalum som Værge for Kamma Hansen og Else Hansen 400 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 11 December 1933 til Betaling sker. Han betaler derhos i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Meyer 200 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Gælds brev af 30 August 1923 erkendte Forpagter Thorvald Hansen »i Følge Overenskomst om Børnebidrag at skyldte til Fru Anna Jensen for hendes to Børn, Kamma, f 19 Februar 1920, og Else, født 5 April 1922, den Sum 14 400 Kr«, som han forpligtede sig til at betale afdragsvis. Paa denne Overenskomst er ikke søgt Overøvrighedens Godkendelse. Efter at 3400 Kr af Beløbet var betalt, transportererede Anna Jensen den 26 September 1924 Restbeløbet, 11 000 Kr — der skulde betales med 400 Kr i hver December og Juni Termin, — til senere afdøde Restauratør Viggo Jensen som Betaling for en af ham hidtil dreven Restauration »Vennemindehus« her i Staden, hvilken han

samtidig overdrog til Anna Jensen. Den 7 Oktober 1924 videretransporterede Viggo Jensen Gældsrevet til Sagsøgte, Fabrikant C H W Levitin, som Haandpant for et Laan stort 6500 Kr, hvorfor tillige udstedtes Veksel, saaledes at Afdragene paa Gældsrevet skulde afskrives paa Vekselmellemvæfendet. Thorvald Hansen, der af Sagsøgte underrettedes om Transporterne, har derefter betalt alle senere forfaldne Afdrag til Sagsøgte.

Efter at Førstelærer Oluf Skaalum af Hareskov den 3 Februar 1933 er blevet beskikket til Værge for Kamma og Else Hansen har han i denne Egenskab under denne ved Forligsindkaldelse og Stævning forkyndt for Sagsøgte den 9 Juni 1933 anlagte Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet dels at udlevere det ovennævnte Gældsrev, dels at udbetale det af ham i Henhold dertil oppebaarne Beløb ialt 6200 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 29 Maj 1933.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet mod at udlevere Gældsrevet, naar han har oppebaaret hele Laanesummen 6500 Kr med Renter 6 pCt aarlig fra Laanets Dato af det til enhver Tid skyldige Beløb.

Sagsøgeren har til Støtte for sin Paastand gjort gældende, at det følger af Bestemmelserne i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 om Børn uden for Ægteskab og disses Forældre, særlig § 1, Stk 8, at det nævnte Gældsrev med dertil knyttede Rettigheder tilhører Kamma og Else Hansen og ikke af deres Moder, Fru Jensen, har kunnet transporteres til Restauratør Jensen, idet Gældsrevet indeholder en Overenskomst mellem Forældrene om Afgørelse af Faderens Underholdspflicht ved en Affindelsessum og derfor skulde have været indleveret til Overformyndieriet. Videre hævder Sagsøgeren, at Sagsøgte efter Gældsrevets Ordlyd burde have vidst, at Fru Jensen ikke kunde raade over det ved Transport, og at han derfor til rette Vedkommende, altsaa nu Sagsøgeren som Børnenes Værge maa udlevere Gældsrevet og de Beløb, han i Henhold til dette har oppebaaret.

Sagsøgte har til Støtte for sin Paastand navnlig anført følgende:

Da Overøvrighedens Godkendelse af Gældsrevet ikke var indhentet, var Th Hansen ikke paa Transportens Tidspunkt bundet ved det, hvorfor det ikke hjemlede nogen Ret for Børnene. Sagsøgte har, forinden han lod sig Gældsrevet tiltransportere, erhvervet saavel Th. Hansens som Fru Jensens Godkendelse heraf. Hans Krav hviler saaledes paa et nyt Retsgrundlag, nemlig Hansens Skylderklæring til ham uafhængigt af Hansens mulige Pligt til at yde Underholdsbidrag til sine Børn. Videre har Sagsøgte anbragt, at selv om han findes med Urette at have ladet sig Gældsrevet tiltransportere, vil dette kun kunne medføre Pligt for ham til at tilbagelevere Gældsrevet, men ikke til at tilbagebetale de oppebaarne Beløb, idet Oppebørslerne dels har fundet Sted uden Indskriden fra Fru Jensen som Børnenes daværende Værge, dels ikke har forvoldt Børnene noget Tab, da de hidtil har faaet deres fulde Underhold hos Moderen, der netop gennem Gældsrevets Overdragelse til Restauratør Jensen er blevet sat i Stand til at yde saadant Underhold. Endelig hævder Sagsøgte, at et eventuelt Erstatningskrav i al Fald delvis maa være forældet.

Parterne og Fru Jensen har under Sagen afgivet Forklaring.

Fru Jensen har bl a forklaret, at Transporten til Restauratør Jensen fandt Sted, uden at Th Hansen blev underrettet herom, og at Restaurationen i Vennemindehus gik daarligt, hvad hun allerede beklagede sig over til Sagsøgte, da han henvendte sig til hende i Anledning af Transporten. Hun maatte efter ca 2 Aars Forløb afhænde Forretningen uden at opnaa nogen Afstaaelsessum og uden at have opsparet nogen Kapital. Derefter drev hun i ca 3 Maaneder en anden Restauration, men maatte opgive den og har siden haft forskellige Pladser ved Restaurationsfaget, dog med Perioder af Arbejdsledighed, i hvilke hun har maattet søge Hjælp hos Familie. Gennem de sidste 6 à 7 Aar har hun gentagne Gange henvendt sig til forskellige Sagførere for at opnaa Hjælp til at faa Gældsrevet tilbage, men hidtil forgæves.

Sagsøgte har bl a forklaret, at han, da Restauratør Jensen søgte Laan paa Gældsrevet, brevvekslede med Th Hansen, der erklærede sig villig til fremtidig at betale til ham, at han derefter henvendte sig til Fru Jensen for at søge Oplysning om Hansens Forhold. Hun klagede da ikke over Restaurationen. For 2 à 3 Aar siden har han gennem en Sagfører modtaget Opfordring til at tilbagelevere Gældsrevet til Fru Jensen, men Sagen blev ikke ført videre, da han protesterede..

Det er oplyst, at der til Sagsøgte er indgaaet Afdrag paa Gældsrevet i Tiden indtil 17 December 1927 1800 Kr, i Tiden fra 16 Juni 1928 4400 Kr, deraf efter Stævningens Forkyndelse i Juni Termin 1933 400 Kr.

Ved siden 1923 stadig at betale i Overensstemmelse med Gældsrevet, findes Th Hansen, uanset at den til Grund for Gældsrevet liggende Overenskomst ikke hidtil er godkendt af Overøvrigheden, at have anerkendt sin Pligt til at udrede Underholdsbidrag til de i Gældsrevet nævnte Børn paa den der angivne Maade, og ved den Omstændighed, at Hansen er gaaet ind paa at erlægge Afdragene til Sagsøgte som Transporthaver, findes der ikke at være tilvejebragt noget særligt Forpligtelsesgrundlag, da Beløbene vedblivende maa anses erlagt udelukkende som Afdrag paa Skylden efter Gældsrevet. Den Kamma og Else Hansen herefter tilkommende Ret til de i Gældsrevet fastsatte Ydelser har Fru Jensen — som af Sagsøgeren anbragt — savnet Føje til at overdrage til andre. Ej heller findes Fru Jensens Adfærd efter Transporten af Gældsrevet at have indeholdt nogen for Børnene bindende Godkendelse af, at de efterhaanden forfaldne Afdrag erlagdes til Sagsøgte.

Sagsøgte, der saaledes med Urette har ladet sig Gældsrevet, hvis Skyldgrundlag klart fremgaar af dets Tekst, tiltransportere og oppebaaret Afdrag paa dets Hovedstol, maa derfor udlevere Gældsrevet — og i Forbindelse dermed det efter Paakravet oppebaarne Beløb 400 Kr — til Sagsøgeren som Børnenes Værge og udrede Erstatning for det Børnene ved de tidligere Oppebørsler forvoldte Tab.

Da Fru Jensen ca 2 Aar efter Transporten har afstaaet den ved Hjælp af Transporten erhvervede Restauration uden Vederlag, og som det maa antages uden ved Driften at have opsparet nogen Kapital, findes hendes Børn i al Fald fra dette Tidspunkt at have lidt et til de derefter forfaldne Afdrag paa Gældsrevet svarende Tab, men da Erstatning for et saadant Tab i Medfør af Lov af 22 December 1908 om

Forældelse af visse Fordringer § 1 Nr 5, jfr § 2 ikke vil kunne gøres gældende fra et tidligere Tidspunkt end Juni Termin 1928, findes Sagsøgte Erstatningspligt at maatte begrænses i Overensstemmelse hermed.

Herefter vil Sagsøgte være at dømme til til Sagsøgeren at udlevere Gælds brevet og betale 4440 Kr med Renter som paastaaet.

Sagsøgte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for afgiftsfri Sager som neden for anført.

Fredag den 9 Marts.

Nr 122/1933. Kreaturhandler **Julius Rosenstein** som Værge for **Otfried Rosenstein** (Henriques efter Ordre)

mod

Gaardejer **Jacob Heinrich Matzen** (Ingen),

betræffende Underholdsbidrag.

Dom afsagt den 18 Maj 1932 af Retten for Lø Herred m v: Denne Sag afvises.

Vestre Landsrets Dom af 14 Januar 1932: Indstævnte, Gaardejer Jacob Heinrich Matzen, bør til Julius Rosenstein som Værge for Otfried Rosenstein, for Tidsrummet fra 13 Marts 1932 til 1 Juli s A betale de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 1 ommeldte Bidrag efter Overøvrighedens nærmere Bestemmelse. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Foreløbig bemærkes, at Lov Nr 340 af 23 December 1932 ikke kommer i Betragtning ved Afgørelsen af nærværende Sag.

Da Indstævnte efter det foreliggende maa antages at have haft Bopæl i Göttingen ikke blot da Barnet blev avlet, men ogsaa da Retssagen mod ham behandlede der, findes den der afsagte Dom, som ikke strider mod dansk Retsopfattelse, nu i det hele at maatte lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse her i Landet, og Appellantens Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Gaardejer **Jacob Heinrich Matzen**, bør til Appellanten, Kreaturhandler

Julius Rosenstein som Værge for Otfried Rosenstein betale 127 Rmk 15 Pf med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 21 April 1932 til Betaling sker. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Henriques 200 Kroner, som udredes af det offentlige.

Det Appellanten tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Indklagede, Gaardejer Jacob Heinrich Matzen, Tornskov, der har opholdt sig som Student i Göttingen for at studere Jura fra 1922 til 1930, og som er Medejer af en Gaard i Nr Løgum Sogn, blev ved Dom, afsagt som Udeblivelsesdom, af Amtsretten i Göttingen den 1 Marts 1930 dømt til at betale $\frac{1}{4}$ -aarlige Bidrag paa 105 R M til det den 13 December 1929 udenfor Ægteskab fødte Barn Otfried Rosensteins Underhold. Mod Dommen blev af Indklagede fremsat Klager efter tysk Procesordning, men alle disse, ialt tre, blev afgjort ved Udeblivelsesdomme, der fastholdt den første Afgørelse.

Ved upaaanket Dom, afsagt her ved Retten, den 10 Februar 1932 er Indklagede, der havde givet Møde ved Sagfører, dømt til at betale Bidrag for Tiden fra 13 December 1929 til 13 Marts 1932 med 945 R M, idet den tyske Dom blev lagt til Grund og det ikke var oplyst, at Indklagede ikke havde haft Bopæl i Tyskland, da Bidragene forfaldd.

Under nærværende Sag har Landsretssagfører Dr Sievert, Tønder, for Barnet Otfried Rosenstein, for hvem Wohlfartsamt, Göttingen, er Værge, paastaaet Indklagede dømt til at betale Bidrag for Tiden fra 13 Marts 1932 til 1 Juli 1932 med 127,15 R M, eller det Beløb i danske Kroner som svarer hertil efter den officielle Markkurs paa Betalingsdagen, tillige med Renter 5 pCt p a fra 21 April 1932.

Indklagede er skønt lovlig stævnet ikke mødt eller har ladet give Møde.

Indklagedes Pligt til at svare Bidrag til Barnet Otfried Rosenstein maa anses for endelig afgjort ved de tyske Domme, som forudsat i den her ved Retten afsagte Dom, men Bidragspligtens Størrelse fastsættes efter dansk Lovgivnings Regler, naar det drejer sig om Bidrag, der forfalder, naar Indklagede har Bopæl her i Landet.

Herefter vil der, da Indklagede havde Bopæl her i Landet den 13 Marts 1932, ikke kunne gives Dom for det paastævnte Beløb, idet Sagen, som henhørende under Overøvrighedens Afgørelse, vil være at afvise.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 18 Maj 1932 af Retten for Lø Herred med Løgumkloster Birk.

Det bemærkes, at Sagen for den umyndige Otfried Rosenstein er anlagt og paaanket af Landsretssagfører Sievert, der ikke er Værge for Barnet, samt at det for Landsretten er oplyst, at Kreaturhandler Julius Rosenstein i Göttingen er beskikket som Værge for dette.

Da det imidlertid af en for Landsretten fremlagt Erklæring fra nævnte Julius Rosenstein fremgaar, at Sagen er anlagt og paaanket ifølge Anmodning fra ham som Værge for den Umyndige, og at han i det hele godkender det af Landsretssagfører Sievert under Sagen foretagne og begærer Dommen afsagt i sit Navn, samt da Indstævntes Sagfører ved Landsretten ikke har haft noget at erindre imod, at der afsiges Dom i Sagen uden Hensyn til, at det ikke er Værgen, der har anlagt eller paaanket Sagen, findes den sidstnævnte Mangel ikke at give tilstrækkelig Grund til ex officio at afvise Sagen fra Underret eller Landsret.

Appellanten har for Landsretten gentaget den af Sagsøgeren for Underretten nedlagte Paastand.

Indstævnte har paastaaet Underretsdommen stadfæstet.

Det er i Dommen rettelig antaget, at Indstævntes Forpligtelse til at svare Bidrag til Barnet er endelig afgjort ved de tyske Domstole. Da der endvidere maa gives Dommen Medhold i, at Bidragspligtens Størrelse under de foreliggende Forhold vil være at fastsætte efter dansk Lovgivnings Regler, vil Indstævnte være at tilpligte at betale Bidrag som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Nr 167/1933.   **Finansministeriet** (d kst Kammeradvokat)

mod

Lensgreve **H C Schimmelmänn** (Graae),

betræffende Tilbagebetaling af et Skattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 15 Juni 1933: De Sagsøgte, Finansministeriet, bør til Sagsøgeren, Lensgreve H C Schimmelmänn, betale 15 209 Kr 95 Øre med Renter deraf 5 pCt p a fra den 5 Januar 1933, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste fraset Bestemmelsen om Sagens Omkostninger og saaledes at Hovedstolen i Overensstemmelse med Indstævntes Paastand for Højesteret nedsættes til 15 165 Kroner 55 Øre.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog fraset Bestemmelsen om Sagens Omkostninger og saaledes at Hovedstolen fastsættes til 15 165 Kroner 55 Øre. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanten, Finansministeriet, til Indstævnte, Lensgreve H C Schimmelmann, med 1000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Lensgreve H C Schimmelmann's afdøde Fader, Lensgreve C Schimmelmann, i hvis heromhandlede Rettigheder Sagsøgeren er indtraadt, blev af Skatteraadet for Hellum-Hindsted Herreders Skatte-kreds for Skatteaaret 1919/20 ansat til en skattepligtig Indkomst af 301 303 Kr 67 Øre, hvoraf Skatten af Raadet beregnedes med 6 pCt, og en skattepligtig Formue af 10 444 700 Kr, hvoraf Skatten beregnedes med 2,5 ‰.

Denne Ansættelse blev paa Lensgreve C Schimmelmanns Vegne af Overretssagfører Sandholt den 26 Maj 1921 paaklaget til Skattedepartementet. Det udtales i denne Skrivelse »— — — tillader jeg mig paa Lensgreve Schimmelmanns Vegne at andrage om, at hans Ansættelse for Skatteaarene 1919/20 og 1920/21 maa blive optaget til ny Prøvelse og Lensgreven ansat for begge Skatteaar som kun skattepligtig i Henhold til Indkomst- og Formueskatteoven-§ 2, Nr 3« og endvidere »— — — Samtidig tillader jeg mig at andrage om, at der hvadenten Lensgreve Schimmelmann skal ansættes som skattepligtig efter Lovens § 2—3 eller som havende fast Ophold her i Landet, maa finde en ny Ansættelse Sted efter hans virkelige skattepligtige Indkomst i de vedkommende Regnskabsaar og en Tilbagebetaling af de Skattebeløb, som herefter er for meget erlagt«.

Skattedepartementet oversendte Andragendet til Landsoverskatteraadet, og efter at Finansministeren havde bemyndiget Landsoverskatteraadet til at tage Sagen under Paakendelse forsaavidt angaar Skatteaaret 1919/20, uanset, at Betingelserne for dens Indbringelse for Raadet ikke var til Stede, tilskrev Raadet under 6 November 1922 Overretssagfører Sandholt, at Raadet under 27 Oktober s A havde afsagt saalydende Kendelse:

»Det fremgaar af Sagen, at Klageren, der i Aaret 1918 har haft Ophold dels i Holsten, dels paa sine Godser her i Landet, af Skatteraadet er ansat skattepligtig til Staten i Medfør af Lov Nr 144 af 8 Juni 1912, § 2, 1 Stk, men at der ved den af Skatteraadet godkendte Opgørelse af hans skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1919/20 til 301 303 Kr

67 Øre, udelukkende er taget Hensyn til de af Klageren her i Landet indvundne Indtægter. Da Klageren imidlertid efter de tilvejebragte Oplysninger om hans Tilknytning her til Landet i den paagældende Periode efter Landsoverskatteraadets Formening kun kan anses for skattepligtig til Staten i Medfør af den citerede Paragrafs 3 Stk, vil der ikke i denne Anledning være at foretage nogen Ændring i Skatteraadets Ansættelse.

Da Klageren imidlertid ved Opgørelsen af den selvangivne Indkomst har forglemt at fradrage den af ham i Aaret 1918 i Henhold til Lov Nr 486 af 13 Oktober 1917 betalte Tillægsskat til Staten, 44 147 Kr 17 Øre, vil Skatteraadets Ansættelse af Indkomsten være at nedsætte med dette Beløb til 257 156 Kr 50 Øre.

Thi er agtes:

Den af Skatteraadet for Hellum-Hindsted Herreders Skattekreds for Skatteraadet 1919/20 foretagne Ansættelse af Lensgreve C Schimmelmans skattepligtige Indkomst til 301 303 Kr 67 Øre nedsættes til 257 156 Kr 50 Øre — — —.

Skatteraadet for fornævnte Skattekreds omberegnete derefter Lensgreve C Schimmelmans Indkomstskat saaledes, at Indkomstens Beløb nu ansattes overensstemmende med Landsoverskatteraadets Kendelse, men man udregnede vedblivende efter en Procentsats af 6 pCt, medens der rettelig — hvad Skattedepartementet har erkendt — da Skatteyderen som udtalt i Kendelsen kun var skattepligtig efter § 2, 3 Stk i fornævnte Lov Nr 144 af 8 Juni 1912 om Indkomst- og Formueskat til Staten, i Medfør af Lovens § 8, sidste Stk skulde være regnet med 3 pCt. — Paa samme Maade foretog Skatteraadet ikke — for Formuens Vedkommende — nogen Nedsættelse fra den anvendte Sats: 2,5 ‰ til 2,0 ‰, saaledes som det burde være sket efter Bestemmelsen i bemeldte Skattelovs § 10 in fine, jfr Lov Nr 128 af 10 Maj 1915 § 3. Og der skete ikke heller — hvad der burde være sket — nogen Omberegning af den i Medfør af Lov Nr 535 af 4 Oktober 1919 paalagte Tillægsskat for bemeldte Skatteaar.

Der er Enighed om, at Differencen mellem de af Skatteraadet beregnede Beløb og de Beløb, der fremkommer, hvis Berigtigelse var sket i Overensstemmelse med det nysanførte, andrager 15 209 Kr 95 Øre. Dette Beløb, der er betalt til Skattemyndighederne, paastaar Sagsøgeren herunder Sagen, Lensgreve H C Schimmelman, de Sagsøgte, Finansministeriet, tilpligtet at refundere ham med Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 5 Januar 1933.

Ministeriet paastaar sig frifundet, principalt under Henvisning til Bestemmelsen i § 48 i Lov Nr 144 af 8 Juni 1912, hvorefter Sag om Tilbagebetaling af for meget erlagt Skat maa anlægges inden 2 Aar efter Udløbet af det paagældende Skatteaar, i den foreliggende Sag altsaa senest 31 Marts 1922, subsidiært idet det hævdes, at det under Sagen rejste Krav er forældet i Medfør af § 1 Nr 6 i Lov Nr 274 af 22 December 1908 om Forældelse af visse Fordringer.

Sagsøgeren har nu bl a anført følgende:

Skattedepartementet har ved Skrivelse af 4 Maj 1931 anerkendt Statens Forpligtelse til at godtgøre Sagsøgeren Kr 9693,95, der op-

rindelig var paalignet ham som ekstraordinære Skatter for det omhandlede Skatteaar paa Basis af den Indkomst, der efter Landsoverskatteraadets ovennævnte Kendelse af 27 Oktober 1922 blev nedsat fra Kr 301 303,67 til Kr 257 156,50, hvilken Nedsættelse ifølge Loven maatte medføre den nysnævnte Godtgørelse. Ved en fejlagtig Udførelse af Kendelsen har de underordnede Skattemyndigheder forsømt at lade denne Godtgørelse tilflyde Sagsøgeren, og denne Fejl er nu rettet af Skattedepartementet. Men ganske paa samme Maade forholder det sig med den heromhandlede Godtgørelse for Myndighedernes Undladelse af at ændre Procenterne i Overensstemmelse med Kendelsen og Loven. I begge Henseender hviler Sagsøgerens Krav paa Landsoverskatteraadets Kendelse og Loven, der fastslaaer Kravets Eksistens og Størrelse; i begge Henseender er Fordringer undtaget fra Forældelse saavel efter Skattelovens § 48 som efter Loven af 22 December 1908. Ved Berigtigelsen af Fejlen vedrørende de ekstraordinære Skatter har Skattedepartementet anerkendt, at Fordringen i denne Henseende ikke er forældet.

Foreløbig bemærkes, at der ikke deraf, at der som anført er udbetalt til Sagsøgeren det nævnte Beløb i Godtgørelse for formeget erlagt Merindkomstskat i bemeldte Skatteaar, kan udledes nogen Anerkendelse af, at det heromhandlede af Sagsøgeren rejste Krav ikke er forældet.

Bestemmelsen i Skattelovens § 48 er saalydende:

»Rejser der af en Skatteyder Krav mod Statskassen paa Tilbagebetaling af formeget erlagt Skat i Henhold til denne Lov, og der ikke foreligger Kendelse fra Skattemyndighederne, hvorefter Kravet kan imødekommes, kan Sagen, ligesom hidtil, indbringes for Domstolene. Saadan Sag maa anlægges inden 2 Aar efter Udløbet af det paagældende Skatteaar.«

Til Støtte for sin Paastand om, at Forældelsesreglen i § 48 i den nævnte Lov af 1912 ikke kan komme til Anvendelse i det foreliggende Tilfælde har Sagsøgeren derhos gjort gældende, at der foreligger en Kendelse fra Skattemyndighederne, hvorefter Kravet kan imødekommes, i hvilken Henseende han har henvist til Landsoverskatteraadets fornævnte Kendelse af 27 Oktober 1922, hvorefter Lensgreven kun kunde sættes i Skat her i Landet efter Reglerne i § 2, 3 Stk, jfr § 4 8 Stk, § 8, sidste Stk, og § 10, sidste Pkt, og det har da maattet være Skattemyndighedernes Sag at sørge for, at de underordnede Skattemyndigheder foretog det fornødne i saa Henseende, medens det ikke kan bebrejdes Godskontoret, at dette ikke selv har ført Indseende hermed. Naar Kendelsen som fornævnt foreligger fra Skattemyndighedernes Side, har Sagsøgeren været fuldt berettiget til at henholde sig hertil, og naar da Skattedepartementet under 23 Oktober 1931 afslog at tilbagebetale det af Skattemyndighederne selv erkendte, formeget erlagte Skattebeløb under Paaberaabelse af Forældelsesbestemmelser, maa Sagsøgeren være henvist til ved Søgemaal at gøre sine Rettigheder gældende, ganske uanset, at der er hengaaet mere end 2 Aar efter vedkommende Skatteaars Udløb, idet denne Frist efter den foregaaende Del af den citerede Lovbestemmelse, da der som oftnævnt foreligger

Kendelse fra Skattemyndighederne, hvorefter de erkender Kravets Berettigelse, ikke er gældende for et saadant Søgmaal.

I Modsætning hertil hævder de Sagsøgte, at Lovbestemmelsen ikke efterlader nogen Tvivl om, at Søgmaal fra en Skatteydere Side imod Skattemyndighederne paa Tilbagebetaling af formeget erlagt Skat i alle Tilfælde — for at kunne gennemføres — maa anlægges inden den oftnævnte 2 Aars Fristes Udløb; det fremhæves herved, at sidste Punktum i Bestemmelsen indledes med Ordene: »Saadan Sag«. Det kan ikke erkendes, at Landsoverskatteraadet skulde have haft nogen Pligt til at paase, at Procent- og Promille-Beregningen m m blev rigtig udført af vedkommende Skatteraad paa en saadan Maade, at Statskassen, uanset den forløbne lange Aarrække, skulde være retlig refusionspligtig overfor Sagsøgeren. — Det maatte tværtimod i 1ste Række have været dennes — eller hans Godskontors Sag — at paase, at Ændring i Skatteansættelsen fandt Sted overensstemmende med Kendelsen, hvorved henvises til, at foreliggende Skatteopgørelser fra Godskontoret viser, at dette har været nøje inde i de for Skatteansættelsen gældende Regler, og særlig, at der er udvist stor Mangel paa Paapasselighed fra Godskontorets Side.

Uden at gøre nogen Indsigelse — i sin Tid, i 1923 — efter at det paagældende Skatteraad — fejlagtig — havde foretaget Berigtigelsen med det Resultat, at der derefter kun tilkom Sagsøgeren — eller dennes Fader — et Beløb af 2649 Kr — modtog Godskontoret dette Beløb, der slet ikke kunde svare til, hvad der maatte ventes refunderet efter den ændrede Beregning.

Den omhandlede Bestemmelse i Skattelovens § 48 maa forstaaes saaledes, at der aabnes Skatteydere, der mener at have Krav paa Tilbagebetaling af formeget erlagt Skat, Adgang til inden den i Bestemmelsen angivne Frist at anlægge Sag i den Anledning, forsaavidt der ikke foreligger Skattemyndighedernes egen Erkendelse af, at det paagældende Krav kan imødekommes, idet i saa Fald Søgmaal er anset uforholdent.

Lovbestemmelsen maa paa den anden Side hermed forudsætte, at det af Skattemyndighederne erkendte Krav paa Tilbagebetaling berigtiges. — Sker dette ikke, og Skattemyndighederne nægter at udføre Berigtigelsen, kan det ikke antages, at vedkommende Skatteyder ved den omhandlede Bestemmelse skulde være afskaaret fra i saa Fald ved Søgmaal at gøre Kravet gældende, uden at den i Bestemmelsens Slutning foreskrevne Frist kan antages at have Hensyn til et saadant Tilfælde.

Ved Landsoverskatteraadets ovenomhandlede Kendelse af 27 Oktober 1922 maa Skattemyndighederne anses at have erkendt, at Sagsøgeren — eller dennes Fader — har Krav paa Berigtigelse af vedkommende Skatteraads Beregning — saavel angaaende Indkomstbeløbets Størrelse som med Hensyn til Procent- og Promilleberegningen, uden at det herved kan blive af nogen Betydning, at der i Landsoverskatteraadets ovennævnte Skrivelse af 6 November 1928 indledningsvis er gjort Bemærkning om, at Betingelserne for Sagens Indbringelse for Raadet ikke var tilstede.

Da nu Skattemyndighederne har vægret sig ved endelig at berigtige Skatteberegningen overensstemmende hermed — uden at Sagsøgeren ved sit af de Sagsøgte foran udviklede Forhold findes selv at være Skyld heri — maa Sagsøgeren anses berettiget til ved Søgemaal at søge Kravet gennemført.

Idet endnu bemærkes, at der maa gives Sagsøgeren Medhold i, at Kravet ikke heller kan anses forældet i Medfør af § 1 Nr 6 i fornævnte Lov af 22 December 1908, idet der ved Landsoverskatteraadets ovennævnte Kendelse maa anses at foreligge saadant Retsgrundlag for Kravet, som ifølge Slutningsbestemmelsen i nævnte § udelukker den 5-aarige Forældelse, findes Sagsøgerens Krav — om hvis Størrelse der som anført er Enighed mellem Parterne — at burde tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

T i r s d a g d e n 1 3 M a r t s .

Nr 181/1933.

Rigsadvokaten

m o d

Gustaf Adolph Rothe (Hartvig Jacobsen),

betræffende Overtrædelse af § 36 i Bygningslov for Købstæderne af 30 December 1858, jfr Bekendtgørelse Nr 210 af 1 August 1912.

Dom afsagt 28 November 1932 af Retten for Tønder Købstad m v: De Tiltalte, Bogtrykker Gustaf Adolph Rothe af Tønder og Murermester Rudolf Otto Hermann Grimnitz af Tønder, bør straffes med Bøder til Tønder Købstads Kæmnerkasse, store henholdsvis 40 Kr og 25 Kr, og bør Tiltalte Rothe inden en Frist af 14 Dage fra denne Doms Forkyndelse under en Bøde til Statskassen, stor 10 Kr for hver Dag, han i saa Henseende sidder denne Dom overhørig, fjerne den fritstaaende over Taghøjden staaende rektangulære Afslutning. De Tiltalte vil derhos have in solidum at betale Sagens Omkostninger.

Vestre Landsrets Dom af 6 Juni 1933: Tiltalte Gustaf Adolph Rothe bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Tiltalte Rothe er frifundet for det offentliges Tiltale. Idet der i

Medfør af Retsplejelovens § 959 vil være at tillægge nærværende Højesteretsdom Virkning for den ved Underretten domfældte Grimnitz, vil ogsaa denne være at frifinde.

Sagens Omkostninger for alle Retter vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

De Tiltalte Gustaf Adolph Rothe og Rudolf Otto Herman Grimnitz bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for alle Retter udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 27 September d A fra Politimesteren i Tønder Købstad m v er Muremester Rudolf Otto Herman Grimnitz af Tønder og Bogtrykker Gustaf Adolph Rothe af Tønder sat under Tiltale for Overtrædelse af Bygningslov for Købstæderne af 30 December 1858, jfr Bekendtgørelse Nr 210 af 1 August 1912 § 36 — under følgende nærmere Forhold.

Under 2 Februar d A indgav Tiltalte Rothe Ansøgning til Bygningskommissionen om Tilladelse til at nedrive den ham tilhørende Beboelsesejendom paa Storegade 6 i Tønder, og til at opføre en Nybygning, og efter forskellige Forhandlinger gik Kommissionen med til at tillade Opførelsen af en Nybygning og anbefalede en Ansøgning til Indenrigsministeriet om forskellige Dispensationer fra Bygningsloven, og under 22 Marts d A meddelte Indenrigsministeriet Dispensation fra §§ 14 og 21 i Bygningsloven, blandt andet paa Vilkaar, at Bygningen i det hele gøres lavere, og at Facaden til Storegade ændres saaledes, at den bliver i en Stil, der mere maa svare til ældre Gavlbbygninger i Byen. Under 30 Marts d A meddelte Kommissionen Tiltalte Rothe Tilladelse til Nybygningen blandt andet paa Vilkaar, at han indsendte Facadetegningen til Kommissionen til Godkendelse, den 31 s M indsendte Rothe Tegningen til Gavlen, og den 1 April d A godkendte Kommissionen en indsendt Tegning af Gavlen, der viste en lille rund Afslutning foroven. Godkendelsen blev meddelt Rothe mundtligt, og den 2 Juni d A meddeltes den skriftligt til Rothe, og den godkendte Gavltegning tilbage sendtes ham. Tiltalte, der havde antaget Tiltalte Grimnitz til at udføre Arbejdet ved Nybygningen, lod nu Bygningen opføre, og det viste sig nu, at han lod Gavlen ud til Gaden opføre omtrent saaledes, som vist paa en af de andre indsendte Tegninger, men ikke som vist paa den godkendte Gavltegning, nemlig saaledes, at Gavlen afsluttede med en høj rektangulær frit over Taghøjden muret Afslutning, der ikke er sikret ved Forankring i Taget. Den 15 August vedtog Kommissionen at kassere den opførte Gavl, og Borgmesteren bemyndigedes til at tilkendegive Tiltalte Rothe, at Gavlen ikke maatte blive staaende.

Tiltalte Rothe har erkendt, at han har skrevet Brevet af 31 Marts d A og faaet Kommissionens Skrivelse af 2 Juni d A, og at han midt i

August af Borgmesteren blev gjort bekendt med, at det ikke kunde gaa an at lade den opførte Gavl blive staaende, men han talte med sin Arkitekt, der sagde, at der ikke var nogen Anledning til at foretage nogen Forandring ved Gavlen. Tiltalte skrev den 10 September til Kommissionen, og da han henvendte sig til Politimesteren, sagde denne, at han blev sat under Tiltale. Tiltalte har erklæret, at han ikke har givet Muremesteren Ordre om, hvorledes Gavlen skulde opføres, det har Arkitekten, der bor i Tyskland, gjort. Efter at Sagen var blevet rejst, har Tiltalte henvendt sig til Indenrigsministeriet for at faa Tilladelse til at beholde Gavlen i sin nuværende Skikkelse, og Ministeriet har den 21 ds svaret, at Spørgsmaalets Afgørelse tilkommer Kommissionen og at man ikke vil foretage sig noget, da Sagen staar for Retten. Tiltalte Rothe har erklæret, at han ikke tænkte at gøre sig skyldig i nogen Overtrædelse af Loven ved at opføre Gavlen i sin nuværende Skikkelse, idet han gik ud fra, at han var berettiget til at sørge for, at Bygningen blev holdt i en rigtig Stil, og at han rolig kunde følge Arkitektens Indstilling, samt at mange Sagkyndige anser den nuværende Gavlafslutning for mere passende til Gadebilledet, end den af Kommissionen forlangte.

Tiltalte Grimnitz har erklæret, at det er ham, der har haft Byggearbejdet i Entreprise, og at han har opført Gavlen, han har ikke faaet Ordre fra Tiltalte Rothe, men direkte fra Arkitekten i Kiel, og han har anset sig for pligtig til at følge Tegningen, og han har henvist til, at Arkitekten i et Brev af 13 Juli har indskærpet ham at følge Tegningen og ikke gøre Afvigelser derfra. Da han opførte den sidste Del af Gavlen, vidste han nok, at Bygningskommissionen modsatte sig, at den sidste Afsats blev opført, men han har ikke faaet noget direkte Forbud hverken fra Politiet eller Kommissionen.

Det kan ikke være Tvivl underkastet, at Kommissionen har været berettiget til at forlange Gavlen opført i den af den forlangte Skikkelse, og Tiltalte har aldrig faaet nogen Tilladelse til at opføre den, som han har gjort, og han har undladt at fjerne den, da han i August fik Paalæg derom fra Borgmesteren, hvorhos der ikke findes at kunne tillægges de af ham anførte Grunde nogen Betydning. Tiltalte Rothe findes herefter at have gjort sig skyldig efter Lovens § 36, og han vil være at anse med en Bøde til Tønder Købstads Kæmnerkasse, stor 40 Kr, hvorhos han vil være at tilpligte under en daglig Bøde af 10 Kr til Statskassen at fjerne den fritstaaende over Taghøjden staaende rektangulære Afslutning.

Da Tiltalte Grimnitz har en selvstændig Pligt til at drage Omsorg for, at Bygningslovens Bestemmelser og de af Bygningskommissionen forlangte Betingelser med Hensyn til Bygningen efterkommes, og han derhos har været bekendt med, at Kommissionen modsatte sig, at Gavlen blev opført som sket, og da der ikke kan tages noget Hensyn til de ham af Arkitekten givne Instrukser, har han gjort sig skyldig i Overtrædelse af Lovens § 36, og han vil derfor være at anse med en Bøde til Tønder Købstads Kæmnerkasse, stor 25 Kr.

Begge de Tiltalte vil derhos in solidum have at betale Sagens Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag, der i første Instans tillige angik en Medtalt, for hvis Vedkommende Sagen ikke er indanket, af Retten for Tønder Købstad m v den 28 November 1932 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

Tiltalte er født den 2 April 1876 og ses ikke forhen at have været tiltalt eller straffet.

Det maa efter det oplyste antages, at den over Taghøjden murede Afslutning nu er sikret ved Forankring i Taget, og den af Anklagemyndigheden nedlagte Paastand er for Landsretten alene støttet paa, at Tiltalte ved at opføre den fornævnte Afslutning som rektangulær i Stedet for afrundet, saaledes som det var vist paa den af Bygningskommissionen godkendte Tegning, har undladt at opfylde det af Kommissionen stillede Krav. Da dette Krav imidlertid ikke ses at have fornøden Hjemmel i den gældende Bygningslovgivning, har Tiltalte, der under de foreliggende Omstændigheder maa anses at have opfyldt det i Bygningslovens § 33 indeholdte Krav om Anmeldelse, ikke ved sit Forhold paadraget sig Ansvar for Overtrædelse af Bygningslovens Forskrifter, og han vil herefter være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter bliver at udrede af det offentlige, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Torsdag den 15 Marts.

Nr 154/1933. Sagfører cand juris **Joh Barfoed** og Skrædermester **Ove Hansen** (Gamborg)

mod

Direktør N Andersen (O Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Pligt til at refundere Indstævnte et af ham for Fjernelse af en Behæftelse paa en købt Ejendom betalt Beløb m m.

Østre Landsrets Dom af 1 Juli 1933: De Sagsøgte, Sagfører Joh Barfoed og Skrædermester Ove Hansen, bør een for begge og begge for een til Sagsøgeren, Direktør N Andersen, betale 1563 Kr 20 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 21 November 1932, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret erkender Appellanterne at skyldte Indstævnte de i Dommen omtalte, som de »Eilschouske Penge« betegnede 763 Kroner 20 Øre.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Appellanten Hansen er tilpligtet at betale Indstævnte 800 Kroner som Erstatning, fordi Vejen ikke var i kontraktmæssig Stand. Efter de Højesteret forelagte Oplysninger kan det ikke antages, at Appellanten Barfoed har forpligtet sig til at hæfte for denne Erstatning, og da der ikke iøvrigt er oplyst Omstændigheder, der kunde medføre saadan Forpligtelse for ham, vil han forsaavidt være at frifinde.

Hvad endelig angaar Barfoeds Modfordring, kan det ikke antages, at Hansens Forpligtelse til at gøre Kloakarbejderne færdige, indbefatter Pligten til at betale Afgiften for Tilslutning til offentlig Kloakledning, hvorimod Afgiften findes at burde fordeles saaledes, at Andersen kommer til at udrede en til det af ham erhvervede Areal svarende Afgiftsandel. Af den af Barfoed betalte samlede Afgift vil Andersen herefter i Henhold til en af Parterne for Højesteret foretagen Opgørelse have at godtgøre Barfoed 544 Kroner, der saaledes for denne Appellants Vedkommende bliver at fradrage i det Beløb af 763 Kroner 20 Øre, som han har erkendt i Forening med Hansen at være Indstævnte skyldig.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten Hansen at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner, medens de iøvrigt findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Sagfører cand juris Joh Barfoed og Skrædermester Ove Hansen bør een for begge og begge for een til Indstævnte, Direktør N Andersen, betale 219 Kroner 20 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 21 November 1932, til Betaling sker. Appellanten Hansen betaler derhos til Indstævnte 1344 Kroner med Renter som nylig anført og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner. Iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger for begge Retter.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 9 Januar 1931 købte Direktør N Andersen af Skrædermester Ove Hansen til Udstykning et nærmere betegnet Areal af Matr Nr 12a af Marienlund Hovedgaard i Sct Hans Landsogn for en Købesum af 30 000 Kr; Arealet er senere udstykket som Matr Nr 12bs. Ved Kontrakten forpligtede Hansen sig til at anlægge »en Gade hen til Grundarealet — — — og saalangt ind paa det solgte Areal, at

fornøden Tilslutning til en fra Nord til Syd gennem Arealet gaaende Gade opnaas.« Iøvrigt hedder det i Kontraktens § 9: »Køber og Sælger deltager i eventuelle Bidrag til Vinkælderrenden i Forhold til henholdsvis det af dem købte eller beholdte Areal af Matr Nr 12 a.« Senere solgte Hansen — efter i Mellemtiden at have frasolgt enkelte andre Parceller — til Andersen Resten af Matr Nr 12 a; herom oprettedes den 23 Marts 1932 en Købekontrakts-Transport, der begynder saaledes: »I Tilslutning til foranstaaende mellem ——— indgaaede Handel ———.« Det hedder i Kontrakten: »Sælgeren anlægger ny Gade med Kloak og Fortov, af ialt 13 m Bredde, som paa Kortet er mrkt fra P I til P II, mod Vest, og de allerede under Arbejde værende Veje og Kloakarbejder samt Fortove, som anvist paa Kortet, gøres færdige. Endvidere anlægges Sælgeren Vejen fra Snedker C Hansens Ejendom til Gadeanlægget, som kommer fra Damhusvej, i 4 m Bredde, udført med 20 cm Stenmakadamisering, Grusning og Tromling« og »som Garanti for samtlige nævnte Vejarbejders Udførelse har Sælgeren hos Sct Hans Landdistrikts Bestyrelse deponeret en Sparekassebog med Paalydende 10 000 Kr.«

Købesummen for hele det solgte Areal bestemtes til 53 000 Kr, der skulde berigtiges ved, at Køberen overtog Prioritetsgæld til Overformyndieriet og til Gaardejer Thrane, ialt 43 000 Kr og betalte kontant 10 000 Kr. Da Andersen begyndte at sælge Parceller, og Skøderne paa disse fremkom til Tinglysning, viste det sig, at Ejendommen var behæftet med en Prioritet, der oprindeligt havde hvilet paa Marienlund Hovedgaard, de saakaldte »Eilschouske Penge«, og Tinglysningsdommeren i Odense Købstad gav i Skrivelse af 10 November 1932 Andersens Sagfører en Frist indtil 1 December s A til at bringe Forholdet i Orden. Allerede den 23 September og den 8 Oktober s A havde Andersens Sagfører opfordret Hansen og dennes Sagfører Joh Barfoed til at fjerne denne Behæftelse, men disse Henvendelser førte ikke til noget, hvorfor Andersen saa sig nødsaget til at indfri Behæftelsen med 763 Kr 20 Øre.

Ved Kontrakterne havde Hansen forpligtet sig til at udføre forskellige Vejarbejder paa Arealet, bl a Vejen fra Snedker Hansens Ejendom; til Sikkerhed for Opfyldelsen af disse Forpligtelser havde Sagfører Barfoed hos Distriktsbestyrelsen som nævnt deponeret 10 000 Kr. Efter at Vejarbejderne var færdige, afholdt Stadsingeniøren en Besigtigelsesforretning, hvor Andersen var repræsenteret ved Ingeniør Lyngby og Landinspektør Almind; Stadsingeniøren fremsatte nogle Indvendinger mod Vejen, og Ingeniør Lyngby tog paa Andersens Vegne Forbehold overfor den ovenfor nævnte Vej fra Snedker Hansens Ejendom, idet han hævdede, at den ikke var udført efter Bestemmelserne i Kontrakten af 23 Marts 1932, nemlig ikke lavet med 20 cm Stenmakadamisering, men lavet af Murbrokker. Paa dette Møde blev Vejene ikke godkendt, men efter at der til den oftnævnte Vej var paaført groft Grus, blev Vejene godkendt af Kommunen, og Sagfører Barfoed fik sit Depositum tilbage, idet han dog maatte indestaa Kommunen for, at der ikke mod denne kunde rejses noget Krav. Andersen forlangte, at Hansen og Bar-

foed skulde bringe Vejen i Overensstemmelse med Kontraktens For-
dringer., men dette blev afslaaet.

Under denne ved Retten for Odense Købstad forberedte Sag har
Sagsøgeren, Direktør N Andersen, Odense, paastaet de Sagsøgte, Sag-
fører Joh Barfoed og Skrædermester Ove Hansen, sammesteds, dømt
til in solidum at betale ovennævnte Beløb 763 Kr 20 Øre samt i Erstat-
ning for Vejen 1500 Kr, ialt 2263 Kr 20 Øre med Renter heraf 5 pCt p a
fra den 21 November 1932.

Sagsøgte Hansen paastaar sig frifundet, subsidiært mod Betaling af
705 Kr; Sagsøgt Barfoed procederer til Frifindelse, hvorhos han har
paastaet Sagsøgeren dømt til Betaling af 601 Kr 12 Øre med nærmere
angiven Rente.

Sagsøgte Hansen har med Hensyn til første Post »de Eilschouske
Penge« hævdet, at denne Behæftelse ikke bestaar mere, saa at Sagsø-
geren ikke havde behøvet at indfri den; subsidiært hævder han, at da
det Beløb, som Sagsøgeren har betalt, ogsaa vedrører Ejendomme, som
tidligere er blevet udstykkede fra Matr Nr 12 a, kan han ikke være
pligtig at refundere Sagsøgeren den Del, nemlig 58 Kr 20 Øre, der
hvilede paa disse Parceller; derom maa Sagsøgeren søge Regres hos
vedkommende Ejere. I disse Betragtninger kan der imidlertid ikke gives
Sagsøgte Hansen Medhold; det er oplyst, at »de Eilschouske Penge« var
læst som Pantehæftelse paa den til Sagsøgeren overdragne Ejendom,
og da Sagsøgeren ikke efter Købekontrakten skulde overtage denne
Behæftelse, maa Sagsøgte Hansen som en Følge af sin Hjemmelspligt
enten fjerne denne Behæftelse eller — da han har vægret sig herved —
refundere Sagsøgeren, hvad denne har været nødt til at betale for at
faa Behæftelsen aflyst; skulde en Del af dette Beløb have været repar-
teret paa andre Parceller, maatte Sagsøgte have sørget herfor eller
siden søgt Regres hos vedkommende Ejere. Sagsøgte Hansen benægter
at være pligtig at yde Erstatning for Vejen; der kræves i Købekon-
trakten »Stenmakadamisering«, og dette er fyldestgjort ved Belægning
med Murstensbrokker. Efter samtlige foreliggende Oplysninger kan
dette ikke antages rigtigt, og da en Skønsforretning har anslaaet Be-
kostningen ved at bringe Vejen i kontraktmæssig Stand til 800 Kr, vil
dette Beløb være at tilkende Sagsøgeren.

Sagsøgte Barfoed har under Domsforhandlingen udtalt, at hvis
Sagsøgte Hansen maatte blive dømt, anser han det for sin Pligt som
Sagfører for denne at betale, hvad Hansen maatte blive dømt til at
udrede; herefter vil Sagsøgte Barfoed være at dømme in solidum med
Hansen. Angaaende Modfordringen har Barfoed oplyst, at han for at
faa Tilslutning fra Kloakerne paa Matr Nr 12 a til en offentlig Kloak-
ledning har maattet betale 900 Kr; efter § 9 i Kontrakten af 9 Januar
1931 skal baade Køber (Sagsøgeren) og Sælger (Sagsøgte Hansen) del-
tage i disse Udgifter i Forhold hver til sit Arealstørrelse; herefter falder
der paa Sagsøgeren 601 Kr 12 Øre.

Sagsøgeren, der procederer til Frifindelse for Modkravet, hævder,
at denne Bestemmelse bortfaldt ved Oprettelsen af Kontrakten af
23 Marts 1932; efter den skal Sælgeren (Hansen) gøre »de allerede
under Arbejde værende — — — Kloakarbejder« færdige; hertil hører

Tilslutning til en offentlig Ledning, og der er ikke hertil knyttet nogen Betingelse om, at dette Bidrag, der var fastsat allerede i 1930, skulde paahvile Sagsøgeren.

Da Retten maa tiltræde denne Fortolkning, vil Sagsøgeren være at frifinde for Modkravet. Der vil saaledes være at tilkende Sagsøgeren hos de Sagsøgte 1563 Kr 20 Øre med Renter som paastaet samt 400 Kr i Sagsomkostninger.

Nr 219/1933. **Svend Christian Johannesen** ved hans Fader og Væрге Ingeniør **J C Johannesen** (Overretssagfører Moltke-Leth)

m o d

Fru **Kristine Marie Østholm** (Overretssagfører Hvid-Møller) samt som Adcitusus stud med **Johannes Kofoed Haages** (Ballhausen),

betræffende Erstatning for en ved en Kørselsulykke forvoldt Skade.

Østre Landsrets Dom af 3 November 1933: Sagsøgte, Svend Christian Johannesen, bør til Sagsøgerinden, Fru Kristine Marie Østholm, betale 3830 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 13 Marts 1933, til Betaling sker. Adcitusus, stud med Johannes Kofoed Haages, bør for Tiltale i Sagen fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerinden 400 Kr, Sagsøgerinden og Sagsøgte een for begge og begge for een til Adcitusus 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage fra Dato under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de foreliggende, noget mangelfulde Oplysninger vil Dommen, i Henhold til de i den anførte Grunde, i Overensstemmelse med de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale med 300 Kroner til hver af de Indstævnte.

Færdig fra Trykkeriet den 11 April 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 2

Torsdag den 15 Marts.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Svend Christian Johannesen ved hans Fader og Værge, Ingeniør J C Johannesen, til de Indstævnte, Fru Kristine Marie Østholm og stud med Johannes Kofoed Haages med 300 Kroner til hver.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 26 September 1932 deltog Sagsøgerinden, Fru Kristine Marie Østholm, der var 62 Aar gammel, som ikke-betalende Passager efter Adcitati stud med Johannes Kofoed Haages' Indbydelse i en Køretur fra Herning til København i den Haages tilhørende og af ham førte Automobil.

Paa Middelfart Landevej skete der et Sammenstød mellem Automobil og Sagsøgte, den niaarige Svend Christian Johannesen, der kørte paa Cykel, hvilket Sammenstød havde til Følge, at Automobil skred ud og væltede, hvorved Sagsøgerinden kom alvorligt til Skade.

Sagsøgerinden blev straks efter Sammenstødet i Ambulance kørt til Odense Amts og Bys Sygehus, hvor hun laa under Behandling fra den 26 September til den 19 Oktober 1932. Hun havde ved Ulykken paa draget sig et 3 cm langt Saar over højre Øje, et Brud af Spolebenet lige over højre Haandled samt sandsynligvis en lettere Hjernerystelse. Om Sagsøgerindens senere Tilstand er der afgivet en Erklæring af 1 September 1933 af Overlæge Johs Helweg, der heri udtaler: »Hun klager stadig over Smertes paa Brudstedet og snurrende Fornemmelser i Fingrene. Hun har ondt ved at bruge Haanden, naar hun skal anvende Kræfter, hun kan saaledes vanskelig vride Tøj, ligesom hun paa Grund af nedsat Supinationsevne har ondt ved at føre Haanden til Halsen.

Saa vel dorso-volarflexion som pro-supination er stadig kun mulig i halv Udstrækning. Nogen Svulst af Haandledsregionen, som angives

øm. Der er let Vinkel paa Fracturstedet med Toppunktet volart. Knytter og strækker Fingrene som paa venstre Haand.

Klager over Smerter i Panden efter Læsionen af denne, og om svigende Hukommelse. Cicatrice i v Pandehalvdel noget indureret forløbende fra Pandens Midte skraat nedefter mod venstre. Cicatricen som vistnok ikke er adhærent angives øm.

Som Følge af den indskrænkede Bevægelighed i højre Haanded og den indskrænkede pro-supination er hendes Arbejdsevne efter mit Skøn betydelig nedsat.«

Direktoratet for Ulykkesforsikringen har i Skrivelse af 3 Oktober 1933 udtalt, at saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde Direktoratet i Henhold til Lovens § 32 have tillagt den tilskadekomne en Invaliditetserstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad af 15 pCt.

Idet Sagsøgerinden gør gældende, at Ulykken skyldes grove Fejl fra saavel Svend Johannesens som Haages' Side, paastaar hun efter Hoved- og Adcitationsstævning disse — førstnævnte ved Stævning til hans Fader og Værge, Ingeniør J C Johannesen — dømte til in solidum at betale hende en Erstatning, som hun opgør saaledes:

- 1) Ødelagte Beklædningsgenstande og positive Udgifter.... Kr 330,00
- 2) Lidelse, Ulempe, Lyde, Vansir og Invaliditet ..... — 5000,00

---

ialt Kr 5330,00

med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 13 Marts 1933, for Haages' Vedkommende fra Adcitations-Stævningens Dato, den 2 Maj s A.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, principalt pure, subsidiært mod Betaling af et ved Rettens Skøn fastsat, mindre Beløb og saaledes, at Adcitus dømmes til at betale en Del af Erstatningen.

Adcitus procederer til Frifindelse i det hele.

Haages kom den paagældende Dag kørende i en 4-Personers Fordvogn af Aargang 1930 ad Middelfart Landevej i Retning mod Odense. Det smaaregnede, Vejret var noget diset, men alligevel sigtbart, Først var meget fedtet, særlig paa den Vejstrækning, hvor Uheldet skete, hvortil kom, at Vejbanen der var kuplet og meget glatslidt. Efter Sagens Oplysninger maa han antages at have kørt med en Fart af ca 40 km i Timen. I Vognen befandt sig to Passagerer foruden Haages og Sagsøgerinden. Saavel Haages som den Passager, der sad ved hans Side, har til den straks optagne Politirapport forklaret, at de, lige før de naede den nordfra — altsaa fra deres venstre Side — kommende, i Landevejen udmundende Møllemarksvej, saa, at der fra denne kom en Dreng cyklende i den forkerte Vejside, og at han aabenbart vilde ad Odense til. Haages gav nu et Par Gange kraftigt Signal, hvad Drengen lod til at have hørt, idet han tildels bremsede op. Haages tænkte sig derfor, at Drengen vilde holde tilbage, saa Haages, der havde Forkørselsret, kunde komme frem, hvorfor Haages, der samtidig med Signalgivningen havde taget noget af Farten af Bilen, lod denne køre frem med en noget forøget Fart, dog ikke med større Hastighed end den ovenfor anførte. Han havde kun kørt faa Meter, da han bemærkede, at Drengen pludselig

begyndte at køre fremefter og til højre ind foran Bilen, hvorfor Haages, der nu omtrent var inde paa Drengen, bremsede noget, samtidig med han gav Signal paany og holdt til højre. Herved undgik han at køre ind paa Drengen, som imidlertid med Forhjulet af sin Cykel kørte ind paa venstre Forparti af Bilen og derefter blev drejet i dennes Kørselsretning ind mod Odense. Bilen kom ved Drejningen til højre bort fra den egentlige Kørebane ned paa den grusede Del og gled for Føjereren, antagelig som Følge af Opbremningen og det fedtede Føre. Uden at Haages kunde forhindre det, kørte den brat til højre ind over en mindre Jordvold ind paa en Græsmark, hvor den væltede over paa venstre Side og derefter over paa Taget.

Den omtalte Dreng, der er identisk med Sagsøgte, har til en den 10 Oktober 1932 optaget Politirapport forklaret, at han, da den omforklarede Paakørsel skete, var cyklende ud ad Middelfart Landevej og kørte til højre ad Møllemarksvej i Bue til venstre ud paa Middelfart Landevej igen. Han kørte med ganske langsom Fart, men ikke helt reglementeret, og han gav ikke Tegn til, at han vilde foretage Drejningen; naar han ikke gjorde dette, skyldes det, at han ikke saa, at der var anden Færdsel i Nærheden. Bilen, han havde Sammenstød med, saa han slet ikke, før den var inde paa ham i faa Meters Afstand; han hørte ikke, at der blev afgivet Signal fra Bilen. Saasart han saa Bilen, bremsede han, men Bremsen paa Cyklen virkede ikke saa godt, og han kunde ikke holde Cyklen.

Til en Politirapport af 6 Oktober s A har Undermester Jacobsen forklaret, at han saa, at Drengen styrede lige ind paa venstre Side af Bilen, og at Bilen »absolut kørte med pæn Fart«, »det sker ikke ret ofte, at en Bil kommer kørende med saa rolig en Hastighed som netop denne.«

Fra Sagsøgtets Side erkendes det, at han kørte i kort Bue, ikke saa sig for og ikke havde Bremsen i Orden, men det gøres gældende, at Haages' Fejl var betydelig større, idet der — naar han ikke kørte med stærkere Fart end 40 km/Time — var Tid for ham til at bremse helt op, da han saa Drengen, og at han burde have gjort dette, da han ikke turde forudsætte, at et Barn kunde klare den foreliggende vanskelige Situation. Ligeledes kunde Haages have kørt til venstre for Drengen, og endelig burde Haages ikke have tabt Herredømmet over Vognen og den Omstændighed, at denne ikke slyngedes brat til Siden, men kørte en 15 m skraat fremad, inden den kom op paa den Jordforhøjning, som fremkaldte Væltningen, viser, at der for en Automobilfører, som havde den fornødne Færdighed, var Tid nok til at faa Bilen »rettet op« efter Sammenstødet.

Fra Haages' Side er det bestridt, at han har gjort sig skyldig i noget efter almindelige Regler til Erstatning forpligtende Forhold. Det bemærkes herved, at der er Enighed om, at Motorlovens særlige Ansvarsregler ikke kan komme til Anvendelse ved Bedømmelsen af Haages' Forhold.

Efter de af Sagsøgte begaaede, særdeles betydelige Overtrædelser af Færdselsreglerne maa han bære Ansvar for den skete Skade. Derimod finder Retten ikke at kunne paalægge Adcitatus noget Ansvar.

Herved fremhæves, at den Omstændighed, at det var en 9 Aars Dreng, der krydsede hans Bane, vel i og for sig maatte gøre ham betænkelig ved at benytte sin Fremkørselsret, men da Drengen efter det oplyste maa antages at have kørt paa en saadan Maade, at Haages havde Grund til at tro, at Drengen havde set Bilen og holdt tilbage for denne, findes det ikke at kunne bebrejdes Haages, at han kørte frem. Det maa endvidere under Hensyn til det glatte Føre anses for tvivlsomt, om han har været i Stand til efter Sammenstødet at »rette Bilen op«.

Den Sagsøgerinden tilkommende Erstatning, der efter det anførte alene vil være at udrede af Sagsøgte, findes efter det oplyste — Sagsøgte har erkendt Rigtigheden af hendes Anbringende om, at hendes positive Udgifter udgør 330 Kr, og det maa siges at være godtgjort, at hun ikke i Fremtiden helt vil kunne undvære huslig Medhjælp — at burde ansættes til 3830 Kr med Renter som paastævnet.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger bliver der efter Proceduren at forholdes saaledes, at Sagsøgte til Sagsøgerinden betaler 400 Kr, og at Sagsøgerinden og Sagsøgte in solidum til Adcitus betaler 300 Kr.

Fredag den 16 Marts.

Nr 102/1933. Forpagter **K Hedegaard** (Fich)

mod

Aktieselskabet Carl Jensen & Søn (Svane),

betræffende Lovligheden af en Udpantningsforretning.

(Sagen behandlet skriftligt).

Kendelse afsagt af Fogedretten i Nykøbing Sj Købstad m v den 10 December 1932: »Da der ikke paa Høstpantebrevet til Carl Jensen & Søn er afskrevet noget som betalt, maa Fogden gaa ud fra, at der ikke er betalt mere, end Rekvirenterne Carl Jensen & Søn indrømmer. Da Laden paa Birket ikke er noget autoriseret Oplagshus, kunde det ikke anerkendes, at de 350 Sække Korn var udgaaet af Rekvisiti Besiddelse. Da Carl Jensen & Søns Høstpantebrev derhos har Prioritet forud for Firmaet Nielsen & Smiths Høstpantebrev var der heller intet til Hinder for, at der gøres Udpantning i de nævnte 350 Sække til Fordel for Carl Jensen & Søn med Sikkerhed forud for Nielsen & Smith. Denne Afgørelse hindrer dog ikke Nielsen & Smith, der ikke er repræsenteret her, i under en særlig Proces mod Carl Jensen & Søn eller under en umiddelbar Fogedforretning, rekvireret af Nielsen & Smith at gøre sin paastaaede Besiddelse og Fortrinsret gældende.«

Østre Landsrets Dom af 16 Marts 1933: Den indankede Kendelse og Udpantningsforretning stadfæstes. Sagens Omkostninger

betaler Appellanten Forpagter K Hedegaard til de Indstævnte A/S Carl Jensen & Søn med 100 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til Dommens Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten Forpagter K Hedegaard til Indstævnte A/S Carl Jensen & Søn 300 Kroner.

De Appellanten idømte Omkostningsbeløb at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved et den 14 Marts 1932 udstedt og 21 s M tinglyst Pantebrev, oprettet i Henhold til Lov Nr 25 af 16 Februar 1932, meddelte Forpagter K Hedegaard, Birket, A/S Carl Jensen & Søn, Nykøbing Sj Fortrinsret i Høsten til Sikkerhed for Betaling af samtidig leveret Kunstgødning. Den 30 November s A begærede Aktieselskabet Udpantning for dets Resttilgodehavende ifølge Pantebrevet, og der foretoges derefter af Fogden for Nykøbing Sj Købstad m v den 10 December s A Udpantning hos Hedegaard. Efter at forskellig paa Gaarden forefundet tærsket Sæd var registreret og vurderet, fremsatte Hedegaard Indsigelse med Hensyn til, at heraf ca 300 Tdr Havre var oplagret for og tilhørte hans 2 Prioritetshaver i Høsten, Firmaet Nielsen & Smith i København, og han gjorde yderligere gældende, at han ikke kunde erkende at skyldte A/S Carl Jensen & Søn noget ifølge Høstpantebrevet, idet han havde leveret Aktieselskabet en Mængde Korn i Løbet af Efteraaret, og dette gik han ud fra var afskrevet til Dækning af Høstpantebrevet.

De fremsatte Indsigelser blev imidlertid ved Fogdens samme Dag afsagte Kendelse forkastede, idet der ikke var afskrevet noget paa Høstpantebrevet, og heller ikke kunde gaas ud fra, at Rekvirenterne havde været pligtige dertil, og idet endvidere Rekvirenternes Fortrinsret i Høsten antoges at maatte gaa forud for de Rettigheder, som Firmaet Nielsen & Smith havde faaet. Der blev derefter samme Dag og den 17 s M foretaget Udpantning i forskellig tærsket Sæd, derunder de omtvistede 300 Tdr Havre, og i noget Halm til Dækning af Rekviren-

ternes Krav, som med Renter og Omkostninger opgjordes til 1973 Kr 23 Øre.

Den afsagte Kendelse og derefter foretagne Udpantning er nu af Appellanten Forpagter K Hedegaard, Birket, paaanket til Landsretten, idet han paastaar Udpantningen ophævet som ulovlig gjort.

De Indstævnte A/S Carl Jensen & Søn, Nykøbing Sj, paastaar Stadfæstelse.

For Landsretten har Appellanten og de Indstævntes Prokurist Svend Vedde afgivet Forklaringer.

Det er herunder af Appellanten anført, at det senere Høstpantebrev til Firmaet Nielsen & Smith var dækket, da de Indstævnte foretog Udpantning, men han havde solgt Firmaet og faaet betalt de ommeldte ca 300 Tdr Havre.

Idet det maa følge af de Indstævntes Fortrinsret i Henhold til Pantebrevet, at Appellantens Disposition over de 300 Tdr Havre ikke kan opretholdes til Skade for de Indstævnte, bliver det iøvrigt alene at afgøre, om de Indstævnte har været pligtige at foretage Afskrivning paa Høstpantebrevet fremfor paa andet Mellemværende, som de havde med Appellanten.

Der er Enighed om, at Appellanten fra August til November har leveret de Indstævnte Korn for ialt 3884 Kr 48 Øre, og at der heraf efter Afskrivning paa det øvrige Mellemværende kun er blevet 753 Kr 01 Øre til Afdrag paa Høstpantebrevet. Efter Gaardens Størrelse, ca 400 Tdr Land af Siddinge Inddæmning, menes det, at Appellanten med Lethed kunde have præsteret ca 3000 Tdr Sæd. Endelig ses det af de fremlagte Opgørelser over Mellemværendet, at de Indstævnte fra August til November betalte eller forstrakte Appellanten med over 2300 Kr.

Prokurist Vedde har forklaret, at Appellanten i Marts Maaned fik Ordningen med Høstpantebrevet, fordi man ikke længere vilde give ham Kredit. Forretningsmellemværendet blev i April afviklet og standset bortset fra Høstpantebrevet. Maj—Juni fik Hedegaard imidlertid Brug for Hestefoder og senere for Kul og andet til Driften af Gaarden samt for kontante Forstrækninger til Folkeløn. Disse Leveringer begyndte man først paa efter udtrykkeligt Løfte fra ham om Aflevering af Korn, saasnart det var høstet og tærsket. Inden Ugangen af September blev Appellanten rykket for Indfrielse af Høstpantebrevet, men da Vejret var daarligt til Tærskning, bad han om og fik Henstand til 1 December. De Indstævnte havde intet Kendskab til det senere Høstpantebrev til Firmaet Nielsen & Smith. Appellanten fik almindelige Afregningsnotaer over den Sæd, han leverede, og kunde efter de Indstævntes Mening ikke være i Tvivl om, at Afskrivning først skete paa Mellemværendet udenfor Høstpantebrevet.

Appellanten har under sin Forklaring erkendt, at Aftalen, inden det ny Mellemværende i Maj—Juni begyndte, blev, at han skulde præstere Dækning gennem Korn. Senere regnede han med i alt sit Korn at have rigelig Dækning baade til de Indstævnte og til Firmaet Nielsen & Smith. Han fandt intet særligt ved Aftalen med de Indstævnte om Kornlevering, da saadant ogsaa er sket i tidligere Aar, og han mener at de Indstævnte desuagtet burde have afskrevet først paa Høstpantebrevet.

Han erkender, at de Indstævnte i September Maaned bad ham om at bringe Høstpantebrevet ud af Verden.

Under en Reassumption af Sagen er endelig fremlagt to Breve af 20 September og 15 November 1932 fra de Indstævnte til Appellanten, hvori han anmodes om at udbetale Skyld ifølge Høstpantebrevet 2659 Kr 65 Øre.

Efter de foreliggende Oplysninger findes Appellanten ikke at have haft Føje til at regne med, at de Indstævnte afskrev det gennem leveret Sæd indgaaede paa Høstpantebrevet fremfor paa det øvrige Mellemværende, men maatte tværtimod — hvormed ogsaa stemmer hans hele Passivitet lige til Fogedforretningens Foretagelse — gaa ud fra, at han kun fik de forskellige Vareleveringer og de meget betydelige Forstrækninger fra de Indstævnte mod, at hans Sædleveringer først dækkede dette Mellemværende.

Som Følge heraf vil den indankede Kendelse og Udpantningsforretning være at stadfæste.

Sagens Omkostninger findes Appellanten at burde godtgøre de Indstævnte med 100 Kr.

Onsdag den 21 Marts.

Nr 34/1933. Proprietær **Th Lauesgaard** og Fru **Anna Charlotte Andersen** (Winther)

mod

Fabrikant **Niels Kaj Bille Andersen** (Cohn),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Ejendomshandel.

Østre Landsrets Dom af 2 Februar 1933: De Sagsøgte, Proprietær Th Lauesgaard, Gartner Jens Peter Andersen, bør underskrive Skøde paa Ejendommen Matr Nr 33 v af Frederiksberg, Nyholmsvej Nr 3—5 og sammen med Sagsøgte, Fru Anna Charlotte Andersen underskrive Skøde til Sagsøgeren, Fabrikant Kaj Bille, paa Ejendommen Grambyvej Nr 18, alt i Overensstemmelse med Slutseddel af 30 August 1932, og alle for een og een for alle betale Sagsøgeren 14 000 Kr med 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Renter 5 pCt aarlig fra 1 September 1932, til Betaling sker, samt endelig betale Sagens Omkostninger med 750 Kr. At efterkomme inden

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Foreløbig bemærkes, at Gartner Jens Peter Andersen nu er død, og hans Hustru indtraadt i Sagen tillige i hans Sted.

Efter Dommens Afsigelse har Indstævnte, hvis rette Navn er Niels Kaj Bille Andersen, solgt Ejendommen Nyholmsvej 3—5 til

en Tredjemand for 72 000 Kroner, ligesom Appellanterne har solgt Ejendommen Grambyvej 18 for 17 000 Kroner.

For Højesteret gaar Indstævntes Paastand herefter ud paa, at Appellanterne in solidum tilpligtes at betale ham en Erstatning af 5000 Kroner med Renter.

Ved et efter Sagens Indbringelse for Højesteret optaget Syn og Skøn er det konstateret, at Træværket i Ejendommen Nyholmsvej 3—5 enkelte Steder var angrebet af Raaddenskab, ligesom navnlig Tag og Gavle ikke var behørigt vedligeholdt. Disse Mangler maa antages dels slet ikke dels ikke i deres fulde Udstrækning at kunne være konstaterede af Ikke-Fagmænd ved en almindelig Besigtigelse.

Medens de omtalte Mangler vel ikke kunde berettigede Appellanterne til at ophæve Kontrakten, er de dog af en saadan Betydning, at Appellanterne — ogsaa under Hensyn til, at den i Dommen ommeldte Direktør N Andersen ikke har villet bestride under Forhandlingerne at have sagt, at Ejendommen var »i fin Stand« — maatte anses berettigede til at kræve et Afslag i Købesummen. Da nu det Tab, Indstævnte har lidt ved, at Appellanterne har nægtet at opfylde Kontrakten, ikke kan antages at overstige det Afslag i Købesummen, hvortil Appellanterne var berettigede, hvorved bemærkes, at Værdien af Ejendommen Grambyvej 18 ved Opgørelsen af Parternes Mellemværende maatte sættes væsenlig lavere end den opnaede Købesum 17 000 Kroner, vil Appellanternes Frifindelsespaastand herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne Proprietær Th Lauesgaard og Fru Anna Charlotte Andersen bør for Tiltale af Indstævnte Fabrikant Niels Kaj Bille Andersen i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter en Annonce kom Ejendomsmægler, Direktør N Andersen i Forbindelse med Proprietær Th Lauesgaard og Gartner Jens Peter Andersen, der ønskede at købe en Ejendom paa Vilkaar, at en dem tilhørende Villa Grambyvej Nr 18 blev overtaget som delvis Afgørelse af Købesummen.

Gartner Andersen var syg, og hans Hustru, Fru Anna Charlotte Andersen, optraadte derfor paa hans Vegne, og efter Forhandlinger i Løbet af 14 Dage oprettedes der den 30 August 1932 en Slutseddel mellem Sagsøgeren, Fabrikant Kaj Bille, som Sælger og Fru Andersen og Proprietær Lauesgaard som Købere, hvilken Slutseddel dog blev underskrevet ikke af Fru Andersen, men af Manden Jens Peter Ander-

sen, angaaende Køb af den Sagsøgeren tilhørende Ejendom Nyholmsvej 3—5.

I Slutsedlen hedder det:

Købesummen andrager ..... Kr 80 000,00

der afgøres derved, at Køberen overtager den i Ejendommen indestaaende 2den Prioritet ..... Kr 20 000,00

Nævnte Prioritet henstaar fra Ejer til Ejer i 10 Aar af 6 pCt Rente.

Køberen udbetaler kontant ..... — 14 000,00

Sælgeren overtager den Køberen tilhørende

Villa Grambyvej 18, Købesum ..... Kr 19 000,00

Villaen er belaaet med ..... ca — 6 000,00

— 13 000,00

Restkøbesummen afgøres ved, at Sælgeren maa optage en 1ste Prioritet i en herværende Kreditforening eller Sparerkasse, dog saaledes at Sælgeren alene betaler Kurstab, saafremt ovenstaaende Beløb ikke opnaas, er Sælgeren pligtig til at lade Resten henstaa som 3die Prioritet til en fast aarlig Ydelse af 7 pCt, hvoraf de 5 pCt er Rente og 2 pCt Afdrag og henstaa i 10 Aar ..... ca — 33 000,00

— — — — — Kr 80 000,00

Sælgeren garanterer, at den aarlige Leje vil andrage Kr 6720,00.

Sælgeren forpligter sig til at lade udføre følgende Reparationer.

Gavlen til Gaden stryges 2den Gang og til Gaarden stryges Gavlen med graa Kompositionsfarve samt Solbænkene fuges.

Køberne fraflytter Villaen Grambyvej 18 den 15 September 1932.

Meningen var derefter, at Handlen skulde berigtiges i Løbet af nogle Dage, men Køberne fik dette udskudt og fremsatte stadig forskellige Indsigelser, indtil de endelig den 16 September 1932 fuldstændigt nægtede at staa ved Handlen.

Fabrikant Kaj Bille har derefter under denne Sag paastaet de Sagsøgte, Proprietær Th Laesgaard og Gartner Jens Peter Andersen, tilpligtede at underskrive Skøde paa Ejendommen Matr Nr 33 v af Frederiksberg, Nyholmsvej 3—5, og sammen med Fru Anna Charlotte Andersen tilpligtede at underskrive Skøde til Fabrikant Bille paa Ejendommen Grambyvej Nr 18, alt i Overensstemmelse med Slutseddel af 30 August 1932 og in solidum at udbetale 14 000 Kr med Renter 5 pCt p a fra 1 September 1932.

Alle 3 Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet de dels hævder, at der er givet dem væsentlig urigtige Oplysninger under Salgsforhandlingerne, dels at Sagsøgeren ved at udnytte deres Uerfarenhed har faaet dem til at indgaa paa en Betaling, som staar i aabenbart Misforhold til, hvad derfor ydes, jfr Lov om Aftaler og andre Retshandler paa Formuerettens Omraade af 8 Maj 1917 § 31.

De Sagsøgte har i saa Henseende nærmere anført, at Sælgeren garanterede, at den aarlige Leje var 6720 Kr, og at Lejekontrakterne

var i Orden overensstemmende hermed den 1 September 1932, men at Kontrakterne i hvert Fald hverken med Hensyn til en Butik i Stuen tilhøjre i Nr 5, en Kælder i Nr 5 eller med Hensyn til en tidligere Ejers Lejlighed i Ejendommen var i Orden. Sælgeren garanterede endvidere et Kreditforeningslaan paa 30 000 Kr, og dette har ikke kunnet faas.

Endelig har de paaberaabt sig, at Ejendommen ikke var i en saadan Stand, som kunde forventes efter den store Købesum og de ved Salgsforhandlingerne faldne Udtalelser om dens udmærkede Tilstand, idet det er en gammel, fugtig Ejendom, Sagsøgeren har købt ca 1 Aar før Salget til dem for 42 000 Kr, og Manglerne kunde derhos ikke opdages af usagkyndige.

Overfor de Sagsøgte Anbringende har Sagsøgeren gjort gældende, at der vel mulig var forskellige formelle Mangler ved de af Sagsøgeren omtalte Lejekontrakter, men disse var uden reel Betydning, og Sagsøgeren fik dem forklarede, derunder ogsaa, at den tidligere Ejers Lejeret og Lejepligt stod i det af ham i sin Tid udstedte Salgsdokument vedrørende Ejendommen, og Lejesummen var derhos som angivet i Slutsedlen og er nu endda større.

Med Hensyn til Kreditforeningslaanet har Sagsøgeren ikke garanteret nogen bestemt Størrelse.

Endelig har Sagsøgeren anført, at Ejendommen er solgt, som den var efter Besigtigelse af Køberne, og at der har været fuld Adgang for dem i de 14 Dage, Salgsforhandlingerne varede, til at gennemgaa hele Ejendommen ogsaa ved særlige Sagkyndige, men han har iøvrigt efter sit Køb ladet Ejendommen gennemgaa en Hovedreparation, saaledes at den staar ham i ca 68 000 Kr, og Ejendommen er hverken fugtig eller indeholder Svamp, i hvilken sidste Henseende den endda er forsikret. Med Hensyn til Købesummen har Sagsøgeren derhos uimodsagt hævdedet, at de Sagsøgte Villa ved Mageskiftet er sat ca 7000 Kr højere, end dens virkelige Værdi er.

Under Sagen er der afgivet Forklaring i Overensstemmelse med det af Parterne anførte af Sagsøgeren og de Sagsøgte, Fru Andersen og Lauesgaard. Overretssagfører Engelhardt, der ordnede Salget af Ejendommen og har administreret den, har derhos ligeledes afgivet Forklaring overensstemmende med det af Sagsøgeren anførte.

Efter alt det saaledes foreliggende, og idet bemærkes, at det maatte have været de Sagsøgte Sag — hvad ikke er sket — ved Syn og Skøn at søge godtgjort Rigtigheden af deres Anbringender om Ejendommens mangelfulde Tilstand, navnlig at den var angrebet af Svamp, findes de Sagsøgte ikke overfor det af Sagsøgeren anførte at have godtgjort, hverken at der er givet dem urigtige Oplysninger af en saadan Betydning, at de af den Grund kan hæve Handlen eller, at Sagsøgeren har udnyttet deres Uerfarenhed paa en saadan Maade, at Handlen vil kunne hæves efter Reglerne i Aftalelovens § 31.

Herefter findes der at maatte gives Sagsøgeren Medhold i den af ham nedlagte Paastand, og de Sagsøgte vil solidarisk have at betale ham Sagens Omkostninger med 750 Kr.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter mundtlig Tilladelse fra den daværende Ejer af Jordlodden Matr Nr 7 a og 4 o af Næsby By, Næsbyhoved-Brobys Sogn førte Sagsøgeren under denne Sag Firmaet Thomas B Thrige i Aaret 1918 til Brug for sit Elektricitetsværk en Højspændingsledning fra en Transformatorstation i Aalykkeskoven til Næsby paa 4 Master skraat over Lodden.

I Aaret 1924 købte Sagsøgte, Proprietær Johs Mayland, Jordlodden og underskrev den 18 Februar 1925 en almindelig Elektricitetsforbruger-Kontrakt med Sagsøgeren, hvilken den 3 December 1925 tinglæstes som servitutstiftende paa de to Matrikulsnumre. I Kontrakten forpligter han sig og efterfølgende Ejere af Ejendommen til at aftage hele sit Elektricitetsforbrug indtil Udløbet af Aaret 1944 fra Sagsøgerens Værk »og meddeler Værket Ret til vederlagsfrit at anbringe de til Gennemførelse af Højspændingsledningerne nødvendige Master paa min Ejendom og foretage den for Anlæggets Drift nødvendige Beskæring af Træer.«

Marken støder mod Nord til Odense—Bogense Landevej, og Sagsøgte udstykkede den fra nord i Villaparceller samtidig med, at der skete Udstykning af Naboejendommen mod Øst, der skiller Marken fra Odense—Otterup Jærnbanelinie, og hvorover Ledningen ogsaa er ført. Mod Vest fortsætter Ledningen over Arealet, der stadig henligger som Marker.

Da Sagsøgtes Udstykning nærmede sig Strækningen, hvor Ledningen gaar over Jordlodden, førtes Forhandlinger mellem Sagsøgeren, Sagsøgte og Elektricitetskommissionen, som efter foretaget Besigtigelse i Skrivelse af 16 November 1926 erklærede det nødvendigt at foretage en Omlægning af Linien saaledes, at den enten føres i Kabel eller flyttes. Sagsøgte forlangte Forandringen foretaget uden Udgift for sig, medens Sagsøgeren bemærkede, at Sagsøgte uden væsenlige økonomiske Ofre ved Udstykningen maatte kunne tage det nødvendige Hensyn til Kravene i Reglementet for Udførelse og Drift af elektriske Stærkstrømsanlæg af 26 Januar 1924 § 134, og at Sagsøgte i modsat Fald maatte afholde Udgifterne.

Under en af Sagsøgeren i den Anledning anlagt Retssag mod Sagsøgte blev denne ved Rettens Dom af 14 Februar 1928 kendt »pligtig at respektere de paa Ejendommen Matr Nr 7 af Næsby anbragte Højspændingsledninger, saaledes at Sagsøgte og dennes Retsefterfølgere er pligtige at undlade Foranstaltninger — derunder Byggeforetagender — paa Ejendommen, som bringer Højspændingsledningerne i Strid med Reglerne om Stærkstrømsanlæg.« En af Sagsøgeren nedlagt Paastand paa tillige at faa Sagsøgte kendt pligtig til at refundere Sagsøgeren de Udgifter, som maatte foranlediges for ham derved, at Myndighederne forlanger Ændringer ved det nuværende Højspændingsanlæg som Følge af Byggearbejder, der var begyndt paa en af de fra den af Overenskomsten omhandlede Ejendom udstykkede Parceller, fandt Retten ikke at kunne tage til Følge, da den ikke paa det forelagte Grundlag kunde fastslaa Omfanget af det Sagsøgte paahvilende Ansvar for at have handlet imod den ham paahvilende Forpligtelse til at respektere Stærkstrømsanlægget.

Elektricitetskommissionen, som havde stillet Sagen i Bero af Hensyn til Retssagen, konstaterede ved et den 6 April 1932 foretaget Eftersyn, at der ingen Ændring var sket ved Ledningen, og krævede nu Linien fjernet »under Hensyn til den stadig tiltagende Bebyggelse i Næsby.« Paa Forespørgsel fra Sagsøgeren, om det ikke kunde anses fyldestgørende at træffe Sikkerhedsforanstaltninger ved den enkelte Ejendom Matr Nr 7 x, hvis Udhus kom indenfor den paabudte 5 Meters Afstand fra Ledningen, svarede Kommissionen i Skrivelse af 30 Juni 1932, at Ledningens Forbliven ikke kan tillades under Hensyn til den stedfundne Bebyggelse af det Omraade, hvorigennem Ledningen gaar.

Under denne ved Retten for Odense Herred forberedte Sag har Sagsøgeren ved sin endelige Paastand paastaaet Sagsøgte tilpligtet af betale 6000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 31 Januar 1933.

Sagsøgeren har henvist til et under Sagen optaget Skøn, der gaar ud paa følgende:

Elektricitetskommissionens Krav, der maa forstaas som ubetinget krævende Ledningen fjernet, hvor den passerer over udstykkede Parceller, kan imødekommes

enten ved at nedlægge et Jordkabel under Jærnbanelinien og ad Vejene paa Grunden øst for Sagsøgtes Grund og paa denne til en Opføringsmast paa dennes Vestside med Fortsættelse i den derværende Luftlinie,

eller ved at lægge Ledningen ad Landevejen udenom Sagsøgtes og de tilstødende Grunde.

Udgiften ved Alternativ I anslaaes til ca 6000 Kr, hvoraf ved Salg af kasseret Materiel kan indvindes ca 250 Kr; Udgiften ved Alternativ II anslaaes — med en Forkortelse af Linien — til ca 11000 Kr, hvoraf ca 550 Kr kan indvindes ved Salg af kasseret Materiel.

Jordledning over Grunden øst for Sagsøgtes vil koste ca 1850 Kr; Jordledning ad en omtrent lige Tværvej over Sagsøgtes Grund ca 1820 Kr og en Luftledning fra en saadan Jordlines nordlige Endepunkt til den nuværende Luftlines vestlige Endepunkt ca 2700 Kr, tilsammen ca 6370 Kr, idet Værdien af kasseret Materiel er fradraget; men en saadan Ordning anses det for yderst tvivlsomt, om Elektricitetskommissionen vil godkende. Det er herved bemærket, at Ledningen ikke kan omlægges alene over Sagsøgtes Grund, men samtidig maa omlægges paa Strækningen øst for Grunden.

Idet Elektricitetskommissionen har erklæret at ville godkende Alternativ I, har Sagsøgeren, der af praktiske Grunde vil gennemføre Alternativ II, hævdet, at Sagsøgte, som ikke har indrettet sin Udstykningsplan saaledes, at Stærkstrømsreglementet iagttages, og som derved har nødvendiggjort Omlægningen, maa være pligtig at betale den af Skønnet ansatte Udgift for Gennemførelsen af det for ham billigste Alternativ, altsaa 6000 Kr.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet han har hævdet at have opfyldt enhver ham paahvilende Forpligtelse ved at paalægge sine Parcelkøbere at respektere Stærkstrømsreglementet; af den Grund henligger to Parceller, hvorover Ledningen gaar, endnu usolgte. At en en-

kelt Parcelejer maaske paa Grund af en Forveksling af 5 m og 5 Alen har bygget et Hjørne af sit Udhus indenfor Grænselinien, maa alene paatales overfor denne Ejer og være Sagsøgte uvedkommende. Sagsøgte har endelig fremhævet som urimeligt, om den Tilladelse, en Grundejer har givet Sagsøgeren til at føre en Ledning over sin Mark — i dette Tilfælde uden Vederlag —, skulde medføre Pligt for Grundejeren og hans Efterfølgere til at betale for Ledningens Flytning ogsaa fra andre Ejendomme og selv om Flytningen i hvert Fald tillige skyldes Bebyggelse paa disse, saaledes som i dette Tilfælde, hvor Bebyggelsen paa Grunden Øst for Sagsøgtes, der begyndte fra Nord, nu er naaet saa langt mod Syd, at den foreligger paa begge Sider af Ledningen, saa meget mere som Sagsøgeren ved den udvidede Bebyggelse faar forøget Indtægt gennem øget Elektricitetsforbrug.

Den nævnte Bestemmelse i Stærkstrømsreglementet paabyder bl a, at Højspændingsledninger skal fremføres saaledes, at de ikke føres gennem Byer eller Landsbyer eller passerer hen over bebyggede og befærdede Arealer (herunder Haver og lignende).

I hvert Fald siden Efteraaret 1926 har Sagsøgte været klar over, at denne Bestemmelse krævedes overholdt, og at en Udstykning, som den af ham da paabegyndte, vilde nødvendiggøre Ledningens Flytning. Da han uanset sin ved Rettens nævnte Dom konstaterede Pligt til at iagttage Bestemmelsen har solgt Parceller, hvorover Ledningen gaar, til Bebyggelse og Benyttelse som Haver, maa han yde Sagsøgeren Bidrag til Udgifterne ved Ledningens Flytning. Da der i saa Henseende ikke er tilvejebragt Holdepunkter for at fastsætte Erstatningen anderledes end af Sagsøgeren krævet, vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 600 Kr.

Torsdag den 22 Marts.

Nr 249/1933. Landsretssagfører **Niels Ventegodt**
p a a k æ r e r

Østre Landsrets Dom af 1 December 1933 i Sagen: Anklagemyndigheden mod Tiltalte **Harry Christian Emil Christensen** m fl.

København's Byrets Dom af 8 Juni 1933: De Tiltalte — — — Harry Christian Emil Christensen — — — bør straffes med Fængsel — — — i 3 Maaneder

— — — — —
Der tillægges derhos Landsretssagfører Ventegodt i Salær, der foreløbig udredes af det offentlige, 800 Kr.

Østre Landsrets Dom af 1 December 1933: Byrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Straffetiden for

— — — Harry Christian Emil Christensen — — — bestemmes til 60 Dage — — — og at Bestemmelsen om Udredelse af det offentlige af Salær til den af Tiltalte Christensen valgte Forsvarer bortfalder.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Ved Justitsministeriets Skrivelse af 7 Februar 1934 er der meddelt Landsretssagfører Ventegodt Tilladelse til at paakære til Højesteret en af Østre Landsret som Ankeinstans den 1 December 1933 afsagt Dom i Straffesag mod Harry Christian Emil Christensen m fl, forsaavidt angaar den i Dommen truffne Bestemmelse om, at der ikke vil være at tilkende den Kærende Salær hos det offentlige som valgt Forsvarer for nævnte Christensen.

Forsaavidt den Kærende har gjort gældende, at Landsretten har været uberettiget til at paakende den i den indankede Københavns Byretsdom truffne, i Ankemeddelelsen ikke særlig nævnte Afgørelse om det ham som valgt Forsvarer tillagte Salærs foreløbige Udredelse af det offentlige, mod hvilken Afgørelse Statsadvokaten for Landsretten nedlagde Protest, findes der ikke at kunne gives den Kærende Medhold heri, og hans Paastand om Afvisning for Landsretten for dette Punkts Vedkommende vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Efter de foreliggende med Undersøgelsen og dennes Forløb forbundne særlige Omstændigheder skønnes der ikke tilstrækkelig Føje til at forkaste, at det har været rimeligt, at Landsretssagfører Ventegodt som valgt Forsvarer for Byretten har varetaget Domfældte Christensens Tarv. Idet Byrettens Afgørelse om det Forsvareren tillagte Vederlag, der den 1 Juli f A er ham udbetalt, herefter vil kunne tiltrædes, og idet det med Hensyn til Forsvaret for Landsretten i den paakærede Dom rettelig er antaget, at der ikke findes tilstrækkelig Føje til herfor at tilkende Landsretssagfører Ventegodt som valgt Forsvarer noget Vederlag hos det offentlige, vil den paakærede Dom være dels at forandre og dels at stadfæste.

Thi bestemmes:

Byrettens Dom bør, forsaavidt angaar det Landsretssagfører Ventegodt som valgt Forsvarer tillagte Vederlag, ved Magt at stande. Forsaavidt angaarsammes Vederlag for Landsretten bør den i Landsrettens Dom truffne Afgørelse ved Magt at stande.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

1 Medfør af Retsplejelovens § 1007 II, tillægges der den for Tiltalte Christensen mødte valgte Forsvarer, Landsretssagfører Ventegodt, i

Salær 800 Kr, der udredes af det offentlige, med Ret til at erholde Beløbet erstattet af nævnte Tiltalte — —

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Anklagemyndigheden har paa det offentliges Vegne nedlagt Paa-stand paa, at den i den indankede Dom indeholdte Bestemmelse om, at et Landsretssagfører Ventegodt som valgt Forsvarer for Tiltalte Christensen tillagt Salær udredes af det offentlige, bortfalder, og da det efter det for Landsretten foreliggende ikke skønnes, at de i Retspleje-lovens § 1007, Stk 2, fastsatte Betingelser for en Bestemmelse som den fornævnte er opfyldt, vil der være at give Anklagemyndighedens Paa-stand Medhold, ligesom den af Landsretssagfører Ventegodt, der ogsaa for Landsretten har været valgt Forsvarer for Tiltalte Christensen, fremsatte Paa-stand om herfor at erholde tilkendt Salær hos det offentlige, af samme Grund ikke kan tages til Følge — — — —

Nr 160/1933.   Pastor **Poul Knudsen** (Bache)

mod

Gymnasiast **Hans Ewald Sørensen** (Harboe efter Ordre),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved en Paakørsel.

Vestre Landsrets Dom af 20 Juni 1933: Sagsøgte, Pastor Poul Knudsen, bør til Sagsøgeren, Gymnasiast Hans Ewald Sørensen, betale 3400 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 6 December 1932, indtil Betaling sker. Til det offentlige betaler Sagsøgte efter en Hovedstol af 3400 Kr de Retsafgifter og det Stempelpapir, som skulde have været forbrugt, saafremt Sagen ikke havde været beneficeret for Sagsøgeren. Endvidere udreder Sagsøgte til den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører under Domsforhandlingen Overretssagfører Lassen Landorph, i Salær 100 Kr og for afholdte Udlæg 20 Kr 10 Øre samt til denne Sagfører det ham under Sagens Forberedelse tillagte Beløb af Salær 180 Kr og for afholdte Udgifter 36 Kr 30 Øre. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Selv om Appellanten for at køre forbi de i Dommen omtalte to Cyklister er veget noget ud til venstre, har der dog efter det oplyste, da Sammenstødet fandt Sted, været rigelig Plads for Indstævnte til at passere Appellantens Automobil, og Sammenstødet maa antages hidført ved, at Indstævnte, der ikke saa sig for, og som havde sluppet Styret med venstre Haand for at rette ved sin Bagage, er kommet til at gøre en Svingning til venstre. Der

maa derhos gaas ud fra, at Indstævntes hele Manøvre er foretaget saa pludseligt, at det ikke for Appellanten har været muligt at bremse op eller vige ud til højre.

Idet Skaden herefter ikke kunde være afværget ved nogen Agtpaaagivenhed fra Appellantens Side, vil denne efter sin Paa-stand være at frifinde for Indstævntes Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde op-
hæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Pastor Poul Knudsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Gymnasiast Hans Ewald Sørensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. De ved Landsrettens Dom fastsatte Salærer og Godtgørelser for Udlæg udredes af det offentlige. I Salær for Højesteret og i Godtgørelse for Udlæg tillægges der Højesteretssagfører Harboe 200 Kroner og 50 Kroner, der ligeledes udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 17 Maj 1932 Kl ca 6 Eftermiddag skete der paa Landevejen mellem Aarhus og Grenaa lidt Nord for Egaa Bro et Sammenstød mellem Sagsøgeren, Gymnasiast Hans Ewald Sørensen, Rønde, der kom cyklende Syd fra og det af Sagsøgte, Pastor Poul Knudsen, Hvilsager, førte Nord fra kommende Personautomobil, hvorved Sagsøgeren, der er født den 23 Marts 1908 kom til Skade ved at faa Ansigtet forskaaret og venstre Skulder og Ben beskadiget. Under Anbringende af, at Sagsøgtes uforsigtige Kørsel har foraarsaget Ulykken, og at Sagsøgte maa være erstatningspligtig for Skade, Vansir og Smerte, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale et Beløb efter Rettens Skøn paa indtil 5000 Kr, herunder for Reparation af Cykel 15 Kr 50 Øre, for Ambulance 15 Kr 30 Øre, for Udgifter til Specialerklæring 40 Kr og for Fotografier 7 Kr 55 Øre, samt Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 6 December 1932, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet under Anførelse af, at hans Kørsel har været fuldt ud forsvarlig, og har endvidere under Anbringende af, at Sagsøgerens Kørsel har været uforsvarlig, paastaet denne tilpligtet at betale i Erstatning for Automobilet paaført Skade 105 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 2 Januar 1933, indtil Betaling sker, for hvilket Krav Sagsøgeren har paastaet sig frifundet under Hævdelse af, at der fra hans Side ingen Fejl er begaaet.

Det er oplyst, at Sammenstødet skete paa et Sted, hvor Hovedlandevejen har en tjærebelagt Vejbane paa 5 m afgrænset med Kantstene med smalle Rabatter, at Vejen var tør, jævn og lige med gode Udsigtsforhold, og at Vejret var stille og klart.

Sagsøgeren har forklaret, at han var paa Cykeltur fra Herning til

Rønde; paa Cyklen havde han en Haandkuffert paa Bagagebæreren bag paa, og paa Styret havde han sin Frakke og Jakke fastbundet med en Snor. Da han var cyklet over Egaa Bro og kørte med en Fart af ca 15 km i Timen i sin højre Side af Vejen, ca 1 m fra Kantstenen inde paa Kørebanen, saa han, at en Snip af Tøjet hang ned, og bøjede sig fremefter for med venstre Haand at stikke Snippen op. Om hvad der derefter er passeret, har han, der ikke har set Automobilet, ingen Erindring, før fra det Tidspunkt, da han kom til Bevidsthed liggende i højre Vejgrøft.

Sagsøgte har forklaret, at han kom kørende i sin højre Side af Vejen med en Fart af ca 40 km i Timen, og at han saa Sagsøgeren i god Afstand, da denne var kommet over Egaa Bro cyklende i sin højre Side af Vejen, saaledes at der var fri Bane for begge. Faa Meter før de mødtes, saa Sagsøgte atter Sagsøgeren og blev opmærksom paa, at denne bøjede sig fremefter for at rette paa noget Tøj paa Styret, mulig gav Sagsøgte nu Signal, men i samme Øjeblik tørnede Sagsøgeren mod Automobilet og jog Hovedet ind gennem den tillukkede forreste Rude i dettes venstre Side. Sagsøgte bremsede øjeblikkelig og standsede paa kort Afstand, saaledes at Automobilet kom til at staa helt ude i højre Side af Vejbanen mulig i lidt skraa Stilling. Sagsøgte havde lige i Forvejen kørt uden om to Cyklister, der kørte i samme Retning som han, men har ikke herved været ude af højre Halvdel af Vejen og mener at være kommet helt over yderst i højre Side efter at have passeret de to Cyklister.

Af Passagererne i Sagsøgtes Automobil har hans Moder, Fru Marie Knudsen, der sad ved Siden af og til højre for Sagsøgte, forklaret, at de kort før Sammenstødet passerede udenom to Cyklister, som kørte Side om Side; hun blev opmærksom paa Sagsøgeren, som kom cyklende mod dem og pludselig, uden at hun iagttog, hvorledes det gik til, tørnede mod Automobilet og splintrede den forreste Rude i venstre Side med sit Hoved; det staa for hende, som om Sagsøgte, da han bremsede, drejede noget til højre, og da Bilen var standset, stod den med højre Forhjul ude i Vejens yderste højre Side og med Bagenden skraat ind paa Vejbanen. Sagsøgtes Svigermoder, Fru Ellen Ingrid Due, der sad i Automobilets Bagsæde i venstre Hjørne, har forklaret, at de lige bag fra havde passeret uden om to Cyklister, da hun saa Sagsøgeren komme cyklende; han bøjede sig ned formentlig for at rette paa noget, og i det samme saa hun, at han slog et Slag over mod den Side, hvor Bilen kørte, saa hun kunde regne ud, at han maatte komme ind paa den; inden hun fik Tid til at tænke over Faren, regnede Glasstumper ned over dem foraarsaget ved, at Sagsøgeren jog Hovedet gennem Ruden; hun mener, at Sagsøgte kørte i højre Side; Signal har hun ikke hørt. Frøken Kristine Fergo, der sad midt paa Bagsædet i Automobilet, der kørte med ganske jævn Fart, saa Sagsøgeren komme cyklende paa Vejen, men ikke helt ude ved Grøften; Sagsøgeren var efter Vidnets Indtryk generet af Oppakning paa Cyklen, han bøjede sig ned og havde tilsyneladende ikke sin Opmærksomhed henvendt paa Automobilet; hun saa, at han slap Styret med venstre Haand og kørte i en Kurve ud paa Landevejen sikkert over Midten; hun har ikke hørt

Sagsøgte bruge Signal; umiddelbart ført Sammenstødet kastede Sagsøgte Bilen tilhøjre.

Gartner Frederik Vilhelm Petersen har forklaret, at han kom cyklende ca 200 m Nord for Egaa Bro mod Aarhus paa venstre Side af en anden Cyklist; ved tilfældig at se tilbage, blev han opmærksom paa, at der kom en Bil og kørte derfor frem foran den anden Cyklist og var lige naaet frem foran denne, da Bilen begyndte at overhale ham; han saa da Sagsøgeren komme cyklende et Stykke forude. Lidt efter, at Bilen var naaet op paa Siden af ham, saaledes at hans forreste Cykelhjul var fremme foran Bilen, hørte han et Brag som af en Rude, der splintredes; samtidig kørte Bilen over mod ham, saa han tror, at han var blevet ramt af Bilen, hvis han ikke med Cyklen havde væltet sig ned i højre Landevejsgrøft. Han havde cyklet paa den tjærebelagte Del af Vejen. I Vejbanens venstre Halvdel midt paa denne laa en lille Dynge hvidt Støv, som efter hans Overbevisning hidrørte fra Forskærnen paa Sagsøgtes Automobil, og som er faldet af ved Sammenstødet; han undersøgte ikke Bagsiden af Skærmen, men saa, at der var en Bule i Skærmen.

Tjener Poul Bundorf Lauridsen har forklaret, at han cyklede sammen med fornævnte Petersen, som han havde paa venstre Side, og begge cyklede paa den tjærebelagte Vejbane; de blev overhalede af et Automobil og umiddelbart efter saa han en Cyklist, der kom imod dem, bøje sig ned for at rette noget ved Tøjet; i det samme skete Ulykken, som indtraf i Automobils Side af Kørebanen. Vidnet mener, at han, da Bilen passerede ham, var ca 1 Alen bag ved Petersen, og at Bilen havde passeret dem, da Ulykken skete.

Proprietær Niels Nielsen Søndergaard har forklaret, at han kom kørende i Automobil fra Aarhus, og han saa Sagsøgtes Automobil komme imod sig; paa en Gang saa han en Mand fare op i Luften over Vejbanen og ned i Vejgrøften paa den anden Side, medens Cyklen for ud til Siden, og Automobilet standsede meget brat. Automobilet kørte omtrent ude i højre Side af Kørebanen paa den tjærebehandlede Del, og Vidnet saa Sporene af Automobilet, som var meget tydelige og viste, at dette stadig havde kørt i samme Side af Kørebanen. Bogholderske, Frøken Dusine Pløger kom kørende i Automobil med Søndergaard; hun saa en Mand pludselig flyve i Vejret tværs over Vejen foran dem. Dette Vidne forklarer, at den modgaende Bil kørte rigtigt i Forhold til dem, idet de, hvis den havde kørt midt inde paa Vejbanen, maatte have lagt Mærke til dette, da de saa maatte vige ud.

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger kan det, idet Sagsøgte i god Tid har set Sagsøgeren og derefter først bemærket ham et lille Stykke fra sit Automobil, ikke statueres, at Ulykken ikke kunde være afværget ved den Agtpaagivenhed og Omhu, der udkræves ved Benyttelsen af Motorkøretøjer saavel i Henseende til Driften som til Materiellet, og Sagsøgte maa herefter være erstatningspligtig. Paa den anden Side maa der gaas ud fra, at Sagsøgeren, der ikke har set Automobilet, har udvist Uagtsomhed under Cyklingen, og ogsaa han findes herefter erstatningspligtig. Erstatningsansvaret findes at burde

fordeles saaledes, at Sagsøgte bør bære de Trefjerdedele og Sagsøgeren en Fjerdedel af den samlede Skade.

Mod Størrelsen af den Automobilet tilføjede Skade eller mod Størrelsen af de af Sagsøgeren opgivne specielle Beløb for Udgifter er der ikke rejst Indsigelse.

Om den Sagsøgeren tilføjede Skade foreligger Erklæring af 18 Juli 1932 fra Overkirurg J Fabricius Møller, hvori det bl a hedder:

»Ut og Sygdomsforløb:

Ved Ut stødte han sammen med en Bil, og fik herved Hovedet ind gennem Ruderne. Han blev straks indlagt her paa kirurgisk Afdeling. Ved Indlæggelsen var han klar, men han kunde ikke huske noget om Ut. Han led ved Indlæggelsen af kvæstede Saar paa v Skulder og v Underben og Snitsaar i Panden, paa h Kind, Hagen, h Side af Haarbunden, h Øre, h Side af Halsen og Nakken. Flere af disse Saar var meget dybe, og man maatte underbinde sprøjtende Kar og fra et enkelt Saar fjerne Glasskaar. Han var ret medtaget, og efter nødvendig Sammensyning, Drænage og Forbinding blev han kraftig stimuleret. Han rettede sig i de følgende Dage, Blodprocenten gik hurtigt i Vejret, og ved Udskrivelsen 4 Juni 32 var han opgaaende og alle Saar lægt med Undtagelse af et lille Saar paa v Underben. Dette Saar har nu været lægt ca 5 Uger. Tilstanden holder sig nu uforandret.

Arbejdsevne og Klager:

Fra kort Tid efter Udskrivelsen har han taget Del i sin Skolegerning.

Han klager over, at han ved Ut er blevet betydelig vansiret. Ellers ingen Klager spc ikke Klager over Hovedpine eller Svimmelhed. Han kan spise uden at savle.

Objectivt findes:

Gang naturlig. Han klæder sig let af og paa.

I v Side af Panden straaleformede uhinderlige Ar. Paa h Kind og ned paa h Side af Hagen stærkt vansirende, røde, delvis keloidagtige Ar. Paa h Side af Hovedbunden uhinderligt Ar. Paa h Side af Hals og Nakke paa Overgangen til den behaaede Del af Hovedet, stærkt vansirende, let keloidagtigt Ar. H Side af Underlæben hænger en Del (Nerveoverskæring) men dog ikke saa meget, at Spyt og Mad flyder ud. Derimod bliver Munden skæv, naar han smiler og taler. Ellers ingen Læsion af Bevægenerver. Omkring h Mundvig et lille Parti, hvor Følesansen næsten er ophævet, ellers ingen Føleforstyrrelser.

Paa v Skulder næppe synligt uhinderligt Ar. Paa v Skinneben kronestor, uhinderligt Ar. Hoved, Ben og Arme bevæges frit. Intet Tegn paa Hysteri.

Han er reel. V Skulder og v Ben maa betragtes som raske. Arrene i Ansigtet og paa Halsen er meget stærkt vansirende, men generer iøvrigt ikke. Ved h Mundvig er der nogen Følesvækkelse og Hængen

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Sommeren 1931 indledede Sagsøgeren, Konsul Niels Barnow i Aarhus, Forhandlinger med Overretssagfører W Langballe, sammesteds, som befuldmægtiget for de Sagsøgte, Fabrikant P V Stampe og Frøken Agnete Stampe, begge i Aarhus, Grosserer Jørgen Stampe af Gentofte og Grosserer Jørgen Seidelin Lottrup, Grosserer Hans Gjeding Lottrup samt Læge Mogens Chr Lottrup, alle af København, idet Sagsøgeren ønskede at købe 4 a 5 Tdr Land af Matr Nr 56 a Aarhus Markjorder, der som Arv fra deres Bedsteforældre tilhørte de Sagsøgte i Sameje. Sagsøgeren, der er Medindehaver af Firmaet Aarhus Tømmerhandel, som har Tømmerplads ved Siden af det nævnte Matr Nr, agtede at anvende det Areal, han ønskede at købe, i Firmaets Interesse. Overretssagfører Langballe ønskede et skriftligt Tilbud fra Sagsøgeren, for at han kunde forelægge det for de Sagsøgte, og Sagsøgeren tilskrev derefter Overretssagføreren følgende, den 25 Juli 1931 dateret Skrivelse:

»For Anvendelse til Afbindingsplads og delvis til Lager kan vi i Tilknytning til vor Tømmerplads ved Niels Ebbesensvej anvende et Jordareal.

Vi tillader os derfor at forespørge Dem som Repræsentant for Ejerne af Markarealet øst for Niels Ebbesensvej, vistnok Matr Nr 56 a, om De heraf vil sælge 4 a 5 Tdr Land fra Trøjborgvej i Grundens hele Længde mod denne Vej og afgrænset mod Nord af en Linje vinkelret paa Niels Ebbesensvej. Da der efter vor Opfattelse ikke i lang Fremtid bliver Mulighed for disse Arealers Anvendelse til almindelig Husbyggeri, vil vi med den Benyttelse, vi har paatænkt at gøre af Arealet, ikke anse Værdien for højere end ca 10 000 Kr pr Tdr Land.

Vi vil imidlertid være villig til at byde Kr 12 000 pr Td Land med en Udbetaling af Trediedelen kontant og Resten med en lige Afvikling i 20 Terminer med Forrentning af 5 pCt p a og 1 Prioritets Pant.

Da vi har Tilbud fra Aarhus Kommune paa Leje af en Grund i umiddelbar Fortsættelse af vor Tømmergaard, er det nødvendigt for os at tidsbegrænse nærværende Bud til 10 Dage, indenfor hvilken Frist De formentlig vil være i Stand til at tilendebringe Forhandlingerne med de i Sagen interesserede.«

Da de Sagsøgte ikke var interesserede i Salg af en Del af Matr Nr 56 a fortsattes Forhandlingerne, og der fremkom et Tilbud fra de Sagsøgte om Salg af hele Matrikulnummeret i et Brev til Langballe af 19 August 1931, hvori det hedder:

»Under et Møde — — — har vi formuleret følgende Forslag, som vi mener skulde være akceptabelt for Køberne:

- 1) Købesum 130 000 Kr.
- 2) Udbetaling kontant 30 000 Kr.
- 3) Amortisation med lige Afvikling i 20 Terminer, med
- 4) Forrentning 5 pCt p a og 1 Prioritets Pant.

Dette Tilbud er gyldigt 14 Dage fra Dato.

— — —

Jørgen Stampe.
 J S Lottrup. H. G. Lottrup. M C Lottrup.«

Der fandt derpaa et Møde Sted den 24 August 1931 mellem Sagsøgeren og Langballe paa sidstnævntes Kontor, og Sagsøgeren meddelte her som Afslutning paa Forhandlingerne fornævnte Brev følgende Paategning:

»Paa ovennævnte Vilkaar køber jeg Matr Nr 56 a af Aarhus Markjorder efter Fradrag af det af Aarhus Kommune eksproprierede Areal til Gadeudvidelse for Niels Ebbesensvej, idet jeg henstiller, at Afviklingen sker i 30 Terminer. Jeg betaler $\frac{1}{2}$ Stempel, Tinglysning om Ekspedition af Skødet og alle Omkostninger ved Panteobligationen.

Bidraget fra Kommunen for Gadeudvidelse tilkommer Sælgerne. Dokumenter udstedes ved Overretssagfører Langballe.«

Under Mødet kom Arealets Størrelse paa Tale, og Langballe, der ikke paa anden Maade havde noget Kendskab hertil, foreviste Sagsøgeren en Udskrift af Matrikulens Arealberegning over Matr Nr 56 a, som han tidligere til Brug ved Udfyldelse af Ejendomsskyldsskema havde forskaffet sig fra Direktoratet for Matrikulsvæsenet. Ifølge denne Arealattest udgjorde Arealet 62 220 m², og Sagsøgeren foretog straks paa Stedet i Henhold til en Udskriften paaført Omsætningstabel en Beregning, hvorefter Arealet skulde udgøre godt 11 Tdr Land.

Hele Arealet var paa det Tidspunkt af de Sagsøgte udlejet til en Gartner for en aarlig Leje af 750 Kr. Under en Samtale, Sagsøgeren den paafølgende Dag havde med denne Lejer, gjorde denne Sagsøgeren opmærksom paa, at Arealet næppe var saa stort som efter Udregningen, og dette gjorde Sagsøgeren straks efter telefonisk Langballe bekendt med. Denne, der den 24 August 1931 havde tilskrevet Sagsøgte Grosserer Jørgen Stampe om Resultatet af det samme Dag stedfundne Møde og foreslaaet, at der gaves Langballe Bemyndigelse til at indgaa paa en Amortisation i 25 Timer, hvilken Bemyndigelse gaves ham i Skrivelse af 25 s M, meddelte efter Sagsøgerens Telefonopringning dennes Indhold til Sagsøgte, Frøken Agnete Stampe, der tilskrev de i København boende Sagsøgte herom. Under 27 s M tilskrev disse derefter Langballe et Brev, hvori det hedder:

»Gennem Agnete Stampes Brev til Jørgen Stampe erfarer vi, at Barnow nu ønsker den omhandlede Jord opmaalt — — — Da vi hele Tiden har handlet om Jorden som den ligger, og ikke om en Pris pr Tønde Land, forstaar vi ikke, hvorledes Barnow nu kan komme med yderligere Betingelser, naar der i dit Brev af 24 ds foreligger et fast Bud. Vi mener derfor, at du bestemt maa holde ham til dette faste Bud.

For at lette en hurtig Forretning, som Barnow netop ønskede, er vi straks gaaet med til Hovedlinierne i Barnows Bud, og er vi derfor yderst forbavsede over, at Barnow fremkommer med nye Betingelser, da vi allerede betragtede Forretningen som afsluttet efter den foreliggende Korrespondance, idet det eneste Punkt, der var aabent for Diskussion var Amortisationen. (25 eller 30 Terminer).

Vi haaber nu, at du efter Modtagelsen af dette vil holde Møde med Barnow, og se at faa Sagen bragt i Orden. Hans kommer til Aarhus Fredag Aften, og vil ringe dig op og høre om Resultatet.«

Sagsøgeren lod den 28 s M Arealet opmaale af en Landinspektør,

efter hvis Opmaaling det kun udgjorde 55 330 m², hvilket svarer til 10 ^{430/14000} Td Land. Den 29 s M underskrev Sagsøgeren og Langballe Skøde og Obligation i Overensstemmelse med det den 19 og 24 August 1931 vedtagne, saaledes at Amortisationen af Obligationen sattes til 25 Terminer. Skødet indeholdt ingen Bemærkninger om Arealets Størrelse, men Sagsøgeren, der ved denne Lejlighed fik forevist det foran gengivne Brev af 27 August 1931, tilskrev samme Dag, den 29 August 1931, Sagsøgte, Grosserer Hans Lottrup, at han havde underskrevet Salgsdokumenterne i Tillid til, at Sælgeren vilde være tilfredse, naar de fik Betaling for det Areal, der virkelig forefandtes, idet den »for meget stipulerede Købesum efter Aftale med Overretssagfører Langballe kan afskrives som Afdrag, naar Sælgerens Sanktion deraf foreligger.« I den følgende Tid tilskrev Langballe Landbrugsministeriet i Anledning af den foreliggende Forskel mellem Arealattesten og Resultatet af Landinspektørens Opmaaling, og under 4 November 1931 meddelte Ministeriet, at Hovedlandevejen fra Randers til Aarhus, der danner Arealets Vestgrænse, i en Længde af ca 420 m var medregnet i det i Arealattesten anførte Areal 62 220 m². Der var af Arealet i sin Tid afgivet Grund til Landevejen, uden at dette Forhold var taget i Betragtning ved Arealberegningen. Langballe forelagde derefter Sagen for de Sagsøgte, der imidlertid i et Brev af 15 December 1931 meddelte Sagsøgeren, at de ikke kunde indgaa paa nogen Ændring af de i Skødet fastsatte Vilkaar.

Idet Sagsøgeren har beregnet den Del af Købesummen, der svarer til det i Forhold til Arealattestens Opgivende manglende Areal, til 12 067 Kr 99 Øre, har han derpaa under nærværende Sag paa-staaet de Sagsøgte tilpligtede at betale ham dette Beløb tilligemed Renter deraf 5 pCt p a fra den 28 September 1932, indtil Betaling sker. Han har dernæst under Anbringende af, at der under Forhandlingerne er givet ham et saadant Tilsagn, paa-staaet de Sagsøgte kendt pligtige at anerkende hans Ret til ved Salg af Parceller fra Matr Nr 56 a Aarhus Købstads Markjorder at faa relaxeret disse Parceller af det Pant, de Sagsøgte ifølge deres Pantebrev af 29 August 1931 har faaet i nævnte Matrikulsnummer, mod at Sagsøgeren paa Pantebrevet ekstraordinært afdrager et saa stort Beløb, som de solgte Parcellers Værdi efter Areal udgør i Forhold til Sagsøgerens Købesum for det samlede Matr Nr 56 a. De Sagsøgte har paa-staaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand om Betaling af det fornævnte Beløb har Sagsøgeren anført, at det maatte staa Overretssagfører Langballe klart, at Sagsøgeren, der oprindelig havde afgivet et Bud pr Td Land, ved Beregningen af den Købesum, han kunde give, lagde afgørende Vægt paa Arealets Sørrelse, og at han efter at være forevist den fornævnte Arealattest regnede med det deri angivne Areal, svarende til godt 11 Tdr Land, hvorfor de Sagsøgte, hvis befuldmægtigede Langballe som ovenfor nævnte var, maa være pligtige at finde sig i et Afslag i Købesummen.

Det er uomtvistet under Sagen, at hverken Overretssagfører Langballe eller de Sagsøgte, af hvilke ingen havde noget særligt Kendskab

til det paagældende Areal, havde nogensomhelst Viden om, at Arealangivelsen i Arealattesten ikke svarede til de virkelige Forhold. Naar nu henses til, at Sagsøgeren derimod som Følge af hans Tømmerplads ovenfor nævnte Beliggenhed maa antages at have været nøje kendt med det Jordstykke, hvorom der handlede, at der under de forud for den 24 August 1931 gaaende Forhandlinger mellem Sagsøgeren og Langballe, efter at Sagsøgerens Plan om Køb af en Del af Matrikulsnummeret var opgivet, ikke havde været nogen Tale om Arealets nærmere Størrelse, at Købesummen ikke var sat til et bestemt Beløb, pr Td Land eller lignende, men til en rund Sum, og at der intet blev optaget i Sagsøgerens Paategning paa Skrivelsen af 19 August 1931 om Arealets Størrelse, findes Langballe ikke ved det under Forhandlingerne angaaende Spørgsmaalet om Arealets Størrelse passerede at burde have faaet den Opfattelse, at det var en afgørende Forudsætning for den tilbudte Købesums Størrelse, at Arealet havde den i Arealattesten angivne Størrelse. Herefter kan de Sagsøgte ikke tilpligtes at taale nogen Afkortning i Købesummen.

Med Hensyn til den øvrige Del af Sagsøgerens Paastand bemærkes, at det ikke mod de Sagsøgtes Benægtelse er godtgjort, at der er tilsagt Sagsøgeren Relaksation paa de i Paastanden angivne Vilkaar, og de Sagsøgtes Frifindelsespaastand vil saaledes være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgeren at burde betale de Sagsøgte 400 Kr.

Nr 29/1934.

Rigsadvokaten

mod

Frederik Christensen (Møldrup),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 197.

København's Byrets Dom af 25 Oktober 1933: Tiltalte Frederik Christensen bør straffes med Fængsel i 40 Dage og betale Sagens Omkostninger.

Østre Landsrets Dom af 27 November 1933: Tiltalte Frederik Christensen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder 40 Kr i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører M Edlund, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Med Hensyn til det Tiltalte paasigtede Forhold er det oplyst, at han den 7 Oktober 1933 har stillet sig op i en Gaard her

i Byen og har spillet paa Harmonika, som det maa antages, for at faa Penge.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Hehold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Møldrup 100 Kroner, som udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Da Tiltalte Frederik Christensen, der er født den 8 December 1887 og tidligere er anset ved Københavns Byrets Dom af 12 Oktober 1931 efter Lov af 3 Marts 1860 § 3, jfr Lov af 1 April 1911 § 8, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 8 Dage, betinget, ved sin egen Tilstaaelse og det iøvrigt oplyste er overbevist om at have den 7 Oktober 1933 betlet her i Staden, vil han, idet den udsatte Straf vil være at fuldbyrde, være at anse efter Straffelovens § 197, jfr § 57, efter Omstændighederne med Fængsel i 40 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 1 Afdeling den 25 Oktober 1933 (B 599/1933) og paaanket af Tiltalte Frederik Christensen til Formildelse samt af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Da den almindelige Hjemmel til for Københavns Vedkommende at anse det Forhold, for hvilket Tiltalte er anklaget, som Betleri, maa søges i Plan for Københavns Fattigvæsen af 1 Juli 1799 § 126, og da denne Bestemmelse er ophævet fra 1 Oktober d A ved Lov om offentlig Forsorg Nr 181 af 20 Maj 1933 § 334, og der i det foreliggende Forhold ikke findes oplyst Omstændigheder, efter hvilke Forholdet efter den ovennævnte Bestemmelses Ophævelse maa anses som Betleri, vil Tiltalte, idet han efter Anklagemyndighedens Stilling under Domsforhandlingen ikke kan drages til Ansvar efter Politivedtægten for København, være at frifinde.

O n s d a g d e n 2 8 M a r t s .

Nr 108/1933. Fru **Anna Benditte Jakobsen**, f Olsen
(Holten-Bechtolsheim efter Ordre)

m o d

Matros **Herman Mikael Jakobsen** (Martensen-Larsen efter Ordre),

Dom afsagt den 25 Oktober 1932 af Retten for Rønne Købstad m v: Sagsøgerinden, Fru Anna Benditte Jakobsen, f Olsen, LI Madsegade 93, Rønne, og Sagsøgte, Matros Herman Mikael Jakobsen, sammesteds, bør være separerede. Forældremyndigheden over Fællesbarnet Henning Michael Jakobsen tillægges Sagsøgte. Sagsøgerindens Paastand om at erholde tilkendt Underholdsbidrag hos Sagsøgte tages ikke til Følge. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgerinden beskikkede Sagfører, Overretssagfører Thaaarslund, Rønne, og den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer, Sagfører H Kofoed, Rønne, i Salær henholdsvis 75 Kr og 65 Kr, der udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 27 Marts 1933: Underretsdommen bør ved Magt at stande. Appellantinden, Fru Anna Benditte Jakobsen, f Olsen, bør til det offentlige udrede de Retsafgifter og Stempelgebyrer, som skulde have været erlagt, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Indstævnte, Matros Herman Mikael Jakobsen, samt i Salær til Overretssagfører Steinthal 150 Kr og til Sagfører H Kofoed 60 Kr. Hos det offentlige tillægges der Overretssagførerne Siesby og Thaaarslund henholdsvis 150 Kr og 60 Kr. De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Som i Dommen antaget maa Forholdet mellem Ægtefællerne anses for ødelagt, men efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger findes det ikke godtgjort, at Appellantinden bærer Hovedskylden herfor, ligesom det efter alt foreliggende findes bedst stemmende med Fællesbarnets Tarv, at Forældremyndigheden tillægges Moderen. Medens derfor Landsrettens Dom vil være at stadfæste forsaavidt angaar dens Bestemmelse om Parternes Separation, vil Forældremyndigheden over Barnet være at tillægge Appellantinden, saaledes at der af Indstævnte svares Underholdsbidrag til Barnet. Derimod findes der ikke Grund til at træffe Bestemmelse om, at Indstævnte skal svare Underholdsbidrag til Appellantinden.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, forsaavidt angaar dens Bestemmelse om, at Appellantinden, Anna Benditte Jakobsen, født Olsen, og Indstævnte, Matros Herman Mikael Jakobsen, bør være separerede, ved Magt at stande. Forældremyndigheden over Fællesbarnet tillægges Appellantinden, og Indstævnte bør til Barnets Underhold svare Bidrag efter Overøvrighedens nær-

mere Bestemmelse. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves. I Salær for Højesteret og i Godtgørelse for Udlæg tillægges der Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim 400 Kroner og 150 Kroner og Højesteretssagfører Martensen-Larsen i Salær for Højesteret 300 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Sagsøgerinden, Fru Anna Benditte Jakobsen, født Olsen, Rønne, der den 26 December 1919 indgik Ægteskab med Sagsøgte, Matros Herman Mikael Jakobsen, Rønne, har under denne Sag nedlagt følgende Paastand:

1. Sagsøgerinden erholder Dom til Separation fra Sagsøgte.
2. Forældremagten over Ægtefællernes Fællesbarn Henning Michael Jakobsen, født den 19 April 1922, tilkendes Sagsøgerinden.
3. Sagsøgte tilpligtes at udrede Underholdsbidrag til Sagsøgerinden og deres ovennævnte Fællesbarn.

Sagsøgte har ikke modsat sig, at der gives Dom til Separation, men han har begæret fastsat som Vilkaar, at Forældremagten over Fællesbarnet tilkendes ham, og han har protesteret mod at kendes pligt til at udrede Underholdsbidrag til Sagsøgerinden.

Sagsøgerinden — hvem der er meddelt fri Proces — støtter sin Paastand paa, at Forholdet mellem Ægtefællerne er ødelagt paa Grund af dybe Uoverensstemmelser, og at det er Sagsøgte der er Skyld heri, idet han for ca 5 Aar siden uden Grund begyndte at mistænke hende for at være ham utro. Forholdet er — hævder hun — stadig blevet daarligere, idet Sagsøgte i den senere Tid kommer hjem saa lidt som muligt, og idet han flere Gange har slaet hende, saa at hun har store blodunderløbne Pletter paa Arme og Ben, hvorhos han forsyner hende utilstrækkeligt med Penge. Sin Paastand om, at Forældremyndigheden over Sønnen tillægges hende støtter hun yderligere paa, at hun bedre end Sagsøgte kan sørge for Sønnen, idet Sagsøgte, der sejler som Matros paa S/S Heimdal, der gaar i Rutefart Rønne—København, kun i begrænset Omfang kan være hjemme.

Sagsøgte erkender, at Forholdet mellem Parterne er ødelagt, men hævder, at Sagsøgerinden er Skyld heri, idet der efter hans Formening har bestaaet et kønsligt Forhold mellem hende og Sadelmager J Jakobsen, Rønne, hvem hun har besøgt tidlig og silde. Han benægter at have slaet Sagsøgerinden eller at have forsynet hende utilstrækkeligt med Penge; han hævder derhos, at hun har forsømt sine Pligter mod Sønnen, navnlig derved, at hun i alt for høj Grad har ladet ham være alene hjemme og ikke givet ham tilstrækkelig Mad; han anfører derhos, at Sønnen altid har foretrukket at opholde sig i hans Selskab, naar han har været hjemme.

Parterne har under retslig Partsforklaring haft Lejlighed til nærmere at uddybe disse Anbringender.

Sagsøgerinden har bestemt benægtet, at der har bestaaet et Kærlighedsforhold mellem hende og Sadelmager Jacobsen. Hun erkender, at hun ofte har været i Jacobsens Hus, og at han ogsaa har været hos hende, men dette kommer af, at der bestod et gammelt Venskabsforhold mellem de to Familier. Efter at Sadelmager Jacobsen i December 1928 blev separeret fra sin Hustru, gik der nogen Tid, hvor hun ikke kom i hans Hus, men senere er hun igen kommet der, da hun jo maatte have et Sted at gaa, naar hendes Mand ikke kom hjem. Det var dog kun sjældent, at hun var alene i Stue med Sadelmager Jacobsen, idet hans Moder og hans Søn ogsaa var der. Hun har kun en Nat opholdt sig i Jacobsens Lejlighed, men da var Jacobsen slet ikke hjemme. Jacobsen har efter at være separeret kun besøgt hende, naar hun har bedt ham sammen med andre fremmede, eller naar han undertiden havde et særligt Ærinde hos hende. Hun hævder at have passet sin Søn godt, og at der bestaar et godt Forhold mellem ham og hende; hun erkender dog, at naar Manden er hjemme, vil Drengen gerne holde sig til ham, men hun mener, at det er fordi Manden giver ham Slikkerier.

Der har under Sagen været afgivet Forklaring af en Række Vidner. Af disse Forklaringer anføres følgende:

Sadelmager Johan Nicolaj Jacobsen har forklaret, at han aldrig har staaet i kønsligt Forhold til Sagsøgerinden. Indtil han og hans Hustru i December 1928 blev separerede kom de meget sammen med Parterne. I det første Halvaarstid efter Separationen kom han ogsaa hos Parterne, men han holdt op med at komme der, fordi der var udspreddt det Rygte, at han stod i Forhold til Sagsøgerinden. Denne er dog vedblevet at komme hos ham, der bor sammen med sin Moder og sin Søn; hun er dog — bortset fra en Nat, hvor han ikke var hjemme — ikke blevet der længere end til Kl 11½ om Aftenen. Det har ogsaa hændet, at han efter at være separeret er kommet i Parternes Hjem, naar Sagsøgte ikke var hjemme, men det har kun været, naar han havde særligt Ærinde, og han er aldrig blevet der længere end til Midnat.

Sadelmager Jacobsen har videre forklaret, at Sagsøgerinden har vist ham Mærker af Spark og Slag, som efter hendes Angivende var tilføjet hende af Sagsøgte, hvis Vrede skulde skyldes Jalousi, Sagsøgerinden behandlede sin Søn godt, og denne vil efter Vidnets Opfattelse faa det bedst hos Moderen.

Sadelmager Jacobsens fraseparerede Hustru, Fru Vilhelmine Jacobsen har forklaret, at Sagsøgerinden i Tiden inden Vidnets Separation, kom daglig i Vidnets Hjem, hvor hun ofte var fra tidlig Morgen til sent paa Aftenen. Vidnet lod ofte Sagsøgerinden forstaa, at hun ikke ønskede hendes Nærværelse, men det hjalp intet. Det hændte ogsaa, at Vidnets Mand fulgte Sagsøgerinden hjem om Aftenen, og at han er gaaet med ind i hendes Lejlighed, hvad Vidnet selv har konstateret; ved saadanne Lejligheder kom hendes Mand først hjem sent paa Natten. I de nærmeste 3 Maaneder efter at Vidnet var flyttet fra sin Mand har hun mindst 4 Gange set Sagsøgerinden gaa ind til Vidnets Mand, og hun har set hende gaa ud derfra i Tiden mellem Kl 12 og 3 om Natten.

Fru Oliva Holmberg har forklaret, at hun forinden Sadelmager Jacobsens Separation har set, at Sagsøgerinden kom meget der i Huset, og Vidnet havde det Indtryk, at hun gik ud paa at faa Sadelmager Jacobsens Hustru ud af Huset, idet hun beskyldte hende for at staa i Forhold til andre. Nogen Tid efter Sadelmagerens Separation har hun set Sagsøgerinden forlade hans Hus omkring Midnat. Hun har det Indtryk, at Sagsøgerinden er Skyld i, at Forholdet mellem Parterne er ødelagt. Hun har nok hørt, at Sagsøgte har rettet Bebrejdelser mod Sagsøgerinden, fordi hun ikke holdt sig borte fra Sadelmageren, men disse Bebrejdelser var efter Vidnets Skøn berettigede.

Fru Holmbergs Mand, Arbejdsmand Karl Holmberg har afgivet lignende Forklaring, han har ofte set Sagsøgerinden efter Sadelmager Jacobsens Separation gaa til hans Hus eller forlade det; en Gang saa han hende forlade det Kl 12 om Natten, en anden Gang Kl 1 à 1½. Det er Vidnets Indtryk, at Parternes Søn holder mest af Faderen, og at han altid helst vil være hos ham.

Fru Dagmar Funch har forklaret, at hun, der i de sidste 10 Aar har været Parternes Genbo, har set, at Sadelmager Jacobsen 2 Gange, et Aarstid før han blev separeret, om Aftenen ved 11 Tiden gik ind i Parternes Hus, og at han atter forlod det ved 12 Tiden; forinden han kom ud, var Sagsøgerinden først ude som for at konstatere, om der var Folk paa Gaden. Efter Sadelmager Jacobsens Separation har hun en enkelt Gang set ham gaa ind i Parternes Hus, men det har formentlig været om Dagen. Hun har yderligere afgivet Forklaring gaaende ud paa, at Sagsøgerinden gik temmelig meget ud, at hendes Søn var overladt meget til sig selv ogsaa ret sent paa Aftenen, og at det ofte har hændet, at Sønnen om Aftenen havde sagt til Vidnets Dreng, at han var sulten, fordi hans Moder ikke var kommet hjem og havde givet ham Mad. Det er Vidnets Indtryk, at Sønnen sætter mest Pris paa sin Fader.

Fru Funchs Mand, Stenhugger Adolf Funch har afgivet lignende Forklaring. Ogsaa han har 2 Gange set Sadelmager Jacobsen, der da ikke var separeret, gaa ind i Parternes Hus, og den ene Gang gik han i hvert Fald ikke før Kl 1. Vidnet har yderligere forklaret, at han i September 1928 havde Besøg af Sadelmager Jacobsen og dennes Hustru samt af Sagsøgerinden; ved denne Lejlighed havde han det Indtryk, at Jacobsen og Sagsøgerinden var særlig gode Venner, og at Jacobsen viste hende Interesse paa paafaldende Maade.

Sadelmager Thor Holm har forklaret, at han, der fra December 1926 til December 1931 boede i samme Hus som Sadelmager Jacobsen, der var hans Kompagnon, har iagttaget, at Sagsøgerinden i den første Tid kom i Huset ca hveranden Dag, og Vidnet havde det Indtryk, at det var i de Dage, da Sagsøgte var i København. Efter Jacobsens Separation kom Sagsøgerinden der næsten daglig, og hun var der hele Dagen. Sadelmager Jacobsens Moder har til Vidnet udtalt, at hun var meget imod Sagsøgerindens Besøg, og at hun vilde flytte, hvis disse Besøg ikke hørte op.

Fru Dora Knudsen har forklaret, at hun i December 1931 udlejede nogle Værelser til Sadelmager Jacobsen og dennes Moder og hans Søn,

saaledes at Vidnet skulde sørge for Madlavning og Rengøring; Sagsøgerinden indfandt sig imidlertid straks den første Dag og redte Sengene, og hun fortsatte med at komme daglig, og Vidnet følte det, som hun ikke havde noget at sige i sit eget Hus.

Endnu nogle Vidner har afgivet Forklaring, særlig om Parternes Forhold til Sønnen.

Ved det fremkomne maa det anses for godtgjort, at Forholdet mellem Parterne er ødelagt paa Grund af dyb Uoverensstemmelse. Mod Sagsøgte Benægtelse har Sagsøgerinden ikke godtgjort, at Sagsøgte har slaaet hende eller forsynet hende utilstrækkeligt med Penge. Paa den anden Side har Sagsøgte ikke mod Sagsøgerindens Benægtelse godtgjort, at hun har staaet i kønsligt Forhold til Sadelmager Jacobsen, men efter det oplyste om Omfanget af Sagsøgerindens Samkvem med Sadelmager Jacobsen findes hun at have givet Sagsøgte rimelig Grund til at mistænke hende for at have staaet i et intimere Forhold til Sadelmager Jacobsen, og det maa herefter antages, at det er Sagsøgerinden, der bærer Hovedskylden for, at Forholdet mellem Parterne er ødelagt.

Af Proceduren fremgaar det, at Sagsøgte ikke alene ikke modsætter sig Separationen, men at han positivt ønsker den.

Efter det anførte vil der være at give Dom til Separation. Da der ikke er tilstrækkelig Grund til at antage, at Sagsøgerinden bedre end Sagsøgte vil være i Stand til at opdrage Ægtefællernes Barn — i hvilken Henseende der ikke kan tillægges den Omstændighed, at Sagsøgte Stilling bevirker, at han kun i begrænset Omfang kan være hjemme afgørende Betydning — vil Forældremyndigheden være at tillægge Sagsøgte. Sagsøgerindens Paastand om, at det paalægges Sagsøgte at udrede Underholdsbidrag til hende findes ikke at kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at opheve.

Der vil være at tillægge den for Sagsøgerinden beskikkede Sagfører, Overretssagfører Thaaarslund, Rønne, og den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer, Sagfører H Kofoed, Rønne, i Salær henholdsvis 75 Kr og 65 Kr, der vil være at udrede af det offentlige.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 25 Oktober 1932 af Retten for Rønne Købstad m v og paastaas af Appellantinden forandret saaledes, at der tillægges hende Forældremyndigheden over Ægtefællernes Barn Henning Michael Jakobsen, og at det paalægges Indstævnte at svare Underholdsbidrag til hende og Barnet efter Øvrighedens Bestemmelse.

Indstævnte procederer til Dømmens Stadfæstelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet det for Landsretten fremkomne ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Appellantinden have at udrede efter Reglerne for afgiftsfri Sager, derunder at betale i Salær til Indstævntes beskikkede Sagfører for Landsretten, Overretssagfører

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 3

Onsdag den 28 Marts.

til Indstævnte, Landmand Alfred P Rubæk, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Landmand Alfred P Rubæk, Hundeleve, købte i Foråret 1932 af Sagsøgte, Landmand Niels P Jensen (Kodahl), Hæstrup, dennes Ejendom Matr Nr 7 d Rubjerg By og Sogn, m m, hvilken Ejendom Sagsøgte havde erhvervet ca 2 Maaneder i Forvejen af Axel Christensen. Handlen afsluttedes ved Oprettelsen af en af Sagsøgtes Mægler Laurits Thomsen udfærdiget Slutseddél af 27 Maj 1932 og fuldbyrdedes ved Skøde af 28 s M. I Slutsedlen hedder det bl a:

»Jeg undertegnede Niels Peter Jensen Kodahl vedgaar herved med min Underskrift, at jeg Dags Datum har solgt min Ejendom Rubækgaard til Alfred Peter Rubæk med 43 Tdr Land med paastaaende Bygninger for en Pris 32 250 Kr. — — — Det bemærkes, at den Garanti som Sælgeren har faaet med Ejendommen baade paa Areal paa Jorden og angaaende Svamp i Ejendommen overdrages til Køberén paa samme Maade som Sælgeren har den.«

I Skødets Post 5 hedder det derhos bl a: »Endelig bemærkes, at den Garanti som Sælgeren har faaet med Ejendommen fra tidligere Ejer, baade med Hensyn til Arealberegning, som for Hussvamp, overdrages til Køberén med de samme Rettigheder som Køberén (Fejlskrift for Sælgeren) har modtaget disse.

Af Hensyn til Stemplingen fastsættes paa Tro og Love den faste Ejendoms Værdi til 24 000 Kr, medens Resten af Købesummen 8250 Kr er Værdien for medfulgt Løsøre.«

Endvidere hedder det i Post 3:

»Køberén er bekendt med og respekterer, at der af Ejendommen svares Jernbaneskyld, endvidere hæfter paa Ejendommen en Vejbyrde læst 17 September 1860, dog alene paa 7 d en Vejservitut paa Matr Nr 9 d læst 9 Januar 1899 og Bortfæstninger læste 24 December 1838, 29 Juli 1844, 5 Oktober 1835, 14 Marts 1842, 1 December 1845 og 23 Juni

1845, jfr Deklaration læst 30 Juni 1879, endelig hæfter der paa Ejendommen Deklaration læst 30 April 1883 om Forpligtelse til at fuldføre og fremtidig vedligeholde en Overkørsel med en Stenkiste til Landevejen alt efter Vejvæsenets Anmodning, endelig er Matr Nr 8 d og 8 f behæftet med Forpligtelse til aarligt at udrede til Maarup Kirke 1 Skp 1 $\frac{1}{4}$ Pot Byg og sluttelig at ifølge Landbrugsministeriets Skrivelse af 11 November 1929 er Grænsen for Matr Nr 8 d forandret.«

Under Anbringende af, at Sagsøgte saavel under Salgsforhandlingerne, der førtes mellem ham og Sagsøgerens Fader, Gaardejer Peter Th Jacobsen, Rubæk, som i de fornævnte Dokumenter har garanteret Sagsøgeren, at det solgte Areal udgør 43 Tdr Land, men at det har vist sig, at Arealet kun udgør knap 37 Tdr Land, har Sagsøgeren under nærværende Sag paa Grundlag af en paa hans Foranledning afholdt Skønsforretning paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham 450 Kr for manglende Tdr Land eller 2869 Kr 87 Øre tilligemed Renter deraf 5 pCt p a fra den 28 Maj 1932, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har nedlagt Paastand om Frifindelse.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Ejendommens samlede Areal efter Kortet udgør godt 43 Tdr Land, men at der heri fragaar et til Jærnbane udlagt Areal paa noget over 1 Td Land, samt at der til Ejendommen hører en Lod, stor ca 5 $\frac{1}{3}$ Tdr Land, der ved Dokument læst 1 December 1845 er bortfæstet til Tredjemand for et Tidsrum af 400 Aar.

Forsaavidt nu Sagsøgte har anført, at Sagsøgeren ifølge Bestemelsen i Skødets Post 3 skulde respektere den nævnte Bortfæstning, og at han allerede som Følge heraf har afskaaret sig fra at kræve Erstatning for manglende Areal, kan der ikke gives Sagsøgte Medhold heri, idet det er oplyst, at Ejendommen er paavist Sagsøgeren, som om den bortfæstede Lod ikke hørte med til det solgte.

Sagsøgte har iøvrigt til Støtte for sin Frifindelsespaastand gjort gældende, at der overhovedet ikke af ham er afgivet nogen Garanti med Hensyn til det solgte Areals Størrelse. Han har herved nærmere anført, at ved hans Køb af Ejendommen af Axel Christensen kom Ejendommens Areal paa Tale, og paa telefonisk Forespørgsel til en Landinspektør udregnede denne paa Grundlag af nogle ham telefonisk opgivne Tal fra en Kopi af vedkommende Matrikulkort Arealet til 43 Tdr Land. Herom vil Sagsøgte have underrettet Sagsøgerens Fader under Forhandlingerne med denne med Tilføjende, at Sagsøgte vel havde købt Ejendommen som værende 43 Tdr Land, men at han, der vidste, at en Nabo senere havde opmaalt Ejendommen til ca 37 Tdr Land, ikke troede, at Arealet var saa stort som 43 Tdr Land, og derfor ikke vilde garantere derfor.

Nævnte Axel Christensen har som Vidne forklaret, at han ved Salget af sin Ejendom til Sagsøgte ikke vidste, hvor meget Areal, der hørte til Ejendommen, og at han ikke gav Garanti for Arealet. Han har iøvrigt bekræftet Sagsøgtes Fremstilling af den telefoniske Henvendelse til Landinspektøren.

Det er endvidere oplyst, at der ikke i Sagsøgtes Skøde findes Bemærkning om Arealets Størrelse eller Garanti herfor.

Saa vel Sagsøgeren som dennes Fader har forklaret, at Sagsøgte paa Forespørgsel, om Ejendommen var 43 Tdr Land stor, gentagne Gange udtalte, »at det havde han købt den med, og det vilde han ogsaa sælge den med.« Der blev herefter hverken forlangt eller ydet nogen yderligere Garanti for Arealet.

Medens Ejendomsmægler Laurits Thomsen har afgivet Forklaring væsenlig i Overensstemmelse med Sagsøgtes, har Gaardejer Christen J Christensen, som overværede en Del af Salgsforhandlingerne, afgivet en Forklaring, der støtter Sagsøgerens og Sagsøgerens Faders Forklaringer.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Grunden til, at Spørgsmaalet om Ejendommens Areal blev fremdraget bl a var, at der hos Peter Th Jacobsen Rubæk efter en Samtale med fornævnte Nabo, var opstaaet Tvivl om Rigtigheden af, at der var 43 Tdr.

Under den efter det anførte herskende Uklarhed om, hvorledes Parternes Udtalelser under de stedfundne Forhandlinger er faldet, maa Afgørelsen af Sagen bero paa en Fortolkning af de foran citerede Bestemmelser i Dokumenterne.

Idet Sagsøgeren efter Indholdet af disse har haft Føje til at gaa ud fra, at Sagsøgte havde faaet Garanti af sin Sælger for, at den solgte Ejendoms Areal var 43 Tdr Land, og at Sagsøgte overdrog Ejendommen til Sagsøgeren med samme Garanti, maa Sagsøgeren have Krav paa Erstatning for Ejendommens Værdiforringelse paa Grund af Areal-mangelen.

Da Skønsmændenes Ansættelse af Værdiforringelsen findes at burde lægges til Grund, og der ikke under denne Forudsætning er rejst Indsigelse mod selve Opgørelsen af Erstatningen, vil Sagsøgerens Paastand herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 300 Kr.

Nr 152/1933. Skotøjshandler **Aage Danielsen** (Gamborg)

m o d

Skotøjsfabrikant **Emil Benedum**, Pirmasens, Tyskland
(Steglich-Petersen),

betræffende Betaling for et Parti Skotøj.

Vestre Landsrets Dom af 26 Juni 1933: Sagsøgte, Skotøjshandler Aage Danielsen, bør til Sagsøgeren, Skotøjsfabrikant Emil Benedum, betale 3198 Reichsmark 35 Pfening, 141 Kr 24 Øre og 87 Kr 24 Øre tillige med Renter 6 pCt aarlig af Rmk 266 fra 23 November 1931, af Rmk 1169,75 fra 5 December 1931 og af Rmk 1747,50 fra 31 December 1931, indtil Betaling sker, samt 5 pCt aarlig af Resten fra den 30 September 1932, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 250 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Skotøjshandler Aage Danielsen, til Indstævnte, Skotøjsfabrikant Emil Benedum, Pirmasens, Tyskland, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Juni Maaned 1931 indledes et Forretningsmellemværende mellem Sagsøgeren, Skotøjsfabrikant Emil Benedum, Pirmasens, Tyskland, og Sagsøgte, Skotøjshandler Aage Danielsen, Brabrand, idet denne sidste under personlig Tilstedeværelse i Pirmasens hos Sagsøgeren købte et Parti Skotøj, hvilken Handel blev afsluttet og betalt i Reichsmark. Den 11 August s A var Sagsøgte paany i Pirmasens sammen med sin Broder, Grosserer Conrad J Danielsen, København, og en Skotøjshandler Oscar R J Hansen, Hjørring; de forhandlede med en Prokurist hos Sagsøgeren og købte et Parti Skotøj, som beregnedes efter Reichsmarkpriser, men det blev derpaa af Prokuristen forlangt, at det samlede Beløb af Reichsmark skulde omsættes i danske Kroner pr den Dag, da Varerne afsendtes fra Sagsøgeren. I Juli og August Maaneder 1931 herskede der nemlig en Pengekrise i Tyskland, hvorved der var fremkaldt Usikkerhed med Hensyn til Opretholdelse af Reichsmarkens Kurs, og Prokuristen angav, at der forelaa en tysk Nødfordrning, som nødvendigjorde den forlangte Omregning. Det viste sig imidlertid senere, at det ikke var en Forordning fra Regeringen, men en Opfordring fra Bankerne til de tyske Fabrikanter, som afgav Baggrunden for Ordningen. Iøvrigt var Vilkaarene for Betalingen ligesom ved det første Køb, at Betalingen skulde ske pr 45 Dage og mod 3 pCt Kontant-Rabat. De bestilte Varer leveredes i August og September Maaneder efter Fakturaer, hvor Prisen paa de enkelte Partier vel var udregnet i Reichsmark, men det samlede Beløb i Reichsmark var omsat i danske Kroner. Det sidste Parti af Ordren pr 11 August leveredes dog i Henhold til en Faktura af 28 September 1931, der lød paa Reichsmark 178,30 uden Omregning til danske Kroner. Herimod protesterede Sagsøgte ikke, da der paa den Tid ikke noteredes officiel Kurs paa danske Kroner under Hensyn til den da herskende Pengekrise i Danmark, fremkaldt ved Englands Bort-

gang fra Guldmøntfoden, hvortil Danmark sluttede sig. Den 12 September s A, altsaa forinden Kronens Bortgang fra Guld, forhandlede Sagsøgte med Sagsøgerens Repræsentant for Danmark, Købmand Chr Sehested, Nørresundby, om Køb af et nyt Parti Fodtøj; Forhandlingerne var ganske kortvarige, og der udstedtes samme Dag en Ordreseddel, i hvilken det om Vilkaarene blot hedder: »Conditionen bekannt«. Endelig bestilte Sagsøgte ved Skrivelse af 2 Oktober 1931 direkte til Sagsøgeren et Parti Fodtøj; i Skrivelsen brugtes ligeledes Udtrykket: »Conditionen bekannt« uden nærmere Forklaring. Varerne efter den 3die Ordre, altsaa Ordren fra 12 September, leveredes med Faktura af 9 og 21 Oktober s A, og Varerne efter 4de og sidste Ordre, altsaa af 2 Oktober, leveredes med Faktura af November; alle disse Fakturaer lød paa Reichsmark uden Omsætning til danske Kroner. Den 14 November s A trak Sagsøgeren Veksler paa Sagsøgte for sit Tilgodehavende beregnet i Reichsmark uden Omsætning til danske Kroner, derunder ogsaa for Varer leverede i Henhold til Ordren af 11 August. Sagsøgte protesterede den 20 s M, idet han forlangte alle Beløbene omregnede til danske Kroner samt krævede sig godskrevet 3 pCt Rabat. Den 3 December s A indgik Sagsøgeren paa at imødekomme Sagsøgte, forsaavidt angik et Beløb svarende til de Fakturaer, der faktisk var fremsendt til Sagsøgte med Omregning i danske Kroner, men Sagsøgte fastholdt sin Protest. Den forlangte 3 pCt Rabat nægtede Sagsøgeren at godskrive Sagsøgte, da Betaling ikke var sket inden 45 Dage. Sagsøgte betalte derefter den paa danske Kroner lydende Regning — dog med Afkortning af 87 Kr 24 Øre som Rabat, medens han afslog at honorere Sagsøgerens Opgørelse lydende paa 3361 Reichsmark 95 Pf. Under nærværende Sag har Sagsøgeren derpaa paastaet Sagsøgte dømt til Betaling af det saaledes opgjorte Beløb i tysk Mønt samt danske Kroner 87,24, der formenes uberettiget fradraget som Rabat, tilligemed Renter 6 pCt aarlig af Reichsmark 163,60 fra 12 November 1931, af Reichsmark 266 fra 23 November 1931, af Reichsmark 1169,75 fra 5 December 1931 og af Reichsmark 1747,50 fra 31 December 1931, indtil Betaling sker, samt 5 pCt aarlig af Resten fra Stævningens Dato den 30 September 1932, indtil Betaling sker.

Sagsøgte procederer til Frifindelse mod Udlevering af Kontrabog med Jydsk Handels- og Landbrugsbank A Nr 28 105, hvorpaa indestaar Kr 3428,21 med paaløbne Renter, hvorhos han har nedlagt nogle subsidiære Paastande.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at det under Salgsforhandlingerne i Pirmasens den 11 August 1931 udtrykkelig blev aftalt, at Salgsbeløbet skulde omregnes i danske Kroner, saaledes at der altsaa forelaa et virkeligt Køb i Kroner. Nogen bestemt Aftale om fremtidige Køb blev ikke truffet, men det blev ej heller fremhævet fra Sagsøgerens Side, at Ændringen i den Møntsort, hvori Betalingen skulde ske, kun skulde gælde den da optagne Ordre. Under Forhandlingerne med Købmand Sehested har Sagsøgte kun talt om Levering paa samme Vilkaar som tidligere, jfr Udtrykket »Conditionen bekannt«, og i den skriftlige Ordre af 2 Oktober bemærkede Sagsøgte ligeledes udtrykkelig, at Betalingen skulde ske paa »de bekendte Conditioner«,

hvormed sigtes til den sidste Aftale pr 11 August 1931 om Betaling i danske Kroner. Det maa herefter have staaet Sagsøgeren klart, at Ordrene af 12 September og 2 Oktober afgaves og modtoges paa samme Vilkaar som tidligere, altsaa mod Betaling i Kroner. Det Tilgodehavende, som Sagsøgeren herefter har hos Sagsøgte, opgør denne til 3428 Kr 21 Øre, hvilket Beløb han har deponeret hos den fornævnte Bank i Aarhus, og der er under Forudsætning af, at Beløbet kun kan kræves betalt i Kroner, fra Sagsøgerens Side ikke rejst Indvending mod denne Opgørelse.

I det saaledes anførte findes der — med Undtagelse af et enkelt Punkt, hvorefter — ikke at kunne gives Sagsøgte Medhold. Det fremgaar af det foranførte, at Sagsøgte ved Aftalen af 11 August 1931 maatte være klar over, at det da af Sagsøgeren fremsatte Forlangende om Købesummens Omregning til danske Kroner alene skyldtes de da herskende vanskelige Valutaforhold i Tyskland, ligesom Sagsøgte maatte regne med, at Sagsøgeren, naar den tyske Valuta atter var stabil, hvilket var Tilfældet i September 1931, ikke længere var interesseret i en fra den almindelige Betalingsregel afvigende Ordning. Saafremt Sagsøgte, der — som det er uomtvistet — ikke havde nogen Aftale med Sagsøgeren om, i hvilken Møntsort Betalingen for fremtidige Køb skulde erlægges, ønskede, at der for hans 2 sidste Ordre af 12 September og 2 Oktober skulde gælde samme Regel som ved Handlen af 11 August, maatte det være hans Sag at bringe dette Ønske klart til Udtryk; det har han ikke gjort, idet de i Ordrene anvendte Ord: »Conditionen bekendt« kan sigte alene til de tidligere gældende Regler om Betaling pr 45 Dage mod 3 pCt Rabat. Dertil kommer, at Sagsøgte ikke har reklameret mod Fakturaerne af 9 Oktober og 21 Oktober, der fremkom uden Omregning af deres Beløb i Reichsmark til danske Kroner. For saavidt endelig Sagsøgte har henvist til den af ham foretagne Deponering i Sagsøgerens Favør af 3428 Kr 21 Øre, kan der ikke tillægges denne Deponering nogen Betydning som delvis Frigørelse for Sagsøgte, idet Deponeringen er sket i Kroner, medens Sagsøgeren fastholdt Betalingen af sit fulde Krav i Reichsmark. Sagsøgte er herefter i Mora med Betalingen, saaledes at den ommeldte Rabat af 3 pCt ikke tilkommer ham.

Derimod maa der gives Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren har været uberettiget til at fremsende Fakturaen af 28 September 1931, der vedrørte Varer leverede i Henhold til Ordren af 11 August, lydende paa Reichsmark uanset den vedrørende dette Køb udtrykkelig truine Aftale om Omregning til danske Kroner, og der vil derfor for denne Post stor 163 Rmk 60 Pf kun kunne tilkendes Sagsøgeren 141 Kr 24 Øre beregnet efter Kurs 89. Sagsøgte vil herefter i Overensstemmelse med en af ham nedlagt subsidiær Paastand være at tilpligte at udrede til Sagsøgeren 3198 Reichsmark 35 Pfennig, og Kroner 141,24 og 87,24 tillige med Renter som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgeren efter Omstændighederne med 250 Kr.

Torsdag den 5 April.

Nr 134/1933. **Københavns Kommune (Bruun)**

mod

Enkefru **Rigmor Eleonora Marie Marcussen** paa egne Vegne og som Værge for Barnet **Holger Jensen (Ahnfelt-Rønne efter Ordre)**,

betræffende Erstatning for Tab af Forsørger.

Østre Landsrets Dom af 6 Juni 1933: De Sagsøgte, Københavns Kommune, bør til Sagsøgerinden, Enkefru Rigmor Eleonora Marie Marcussen personlig betale 10 000 Kr og til hende som Værge for Barnet Holger Jensen 3000 Kr, alt med Renter 5 pCt aarlig fra 9 Marts 1933, til Betaling sker. De Sagsøgte betaler derhos til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagsøgerinden ikke havde haft fri Proces, samt i Salær til den for Sagsøgerinden beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Wreschner, 120 Kr foruden Godtgørelse for hafte Udlæg 28 Kr 35 Øre. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det for Højesteret oplyste var Forholdene i Transformatorstationen til Hinder for, at der gaves Beskyttelsesvæggen en større Udstrækning end sket.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Det bemærkes herved endnu, at Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring har meddelt, at den har betalt de i Dommen nævnte Beløb, ialt 8503 Kroner, og kræver dem godtgjort af den Erstatning, som Kommunen ved Højesteret maatte blive dømt til at udrede.

Appellanten vil have at betale Sagens Omkostninger for Højesteret som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Til det offentlige betaler Appellanten, Københavns Kommune, de Retsafgifter, som skulde erlægges og Godtgørelse for det stemplede Papir som skulde bruges, saafremt Indstævnte Enkefru Rigmor Eleonora Marie Marcussen ikke havde haft fri Proces for Højesteret samt til Højesteretssagfører Ahnfeldt-Rønne i Salær for Højesteret 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1931 lod de Sagsøgte, Københavns Kommune, foretage en Udvidelse af den dem tilhørende elektriske Transformatorstation paa Kastрупvej. Udvidelsen bestod i, at der umiddelbart op til den eksisterende Transformatorstation blev opført en Nybygning, der ved Gennembrydning af Muren i den gamle Bygning skulde sættes i Forbindelse med denne. Da Transformatorstationen ikke skulde sættes ud af Drift, og det vilde være forbundet med Livsfare at foretage en Gennembrydning af Muren ind til Højspændingsrummet i den gamle Bygning, blev der i denne opført en Beskyttelsesvæg saaledes, at der udskiltes et Rum, hvori der ingen strømførende Ledninger fandtes, og Planen var, at Gennembrydningen af Muren mellem Nybygningen og den gamle Bygning skulde ske paa den Strækning, bag ved hvilken det ved Beskyttelsesvæggen udskilte Rum fandtes. I Overensstemmelse med den af de Sagsøgte Ingeniører udarbejdede Plan lod den af de Sagsøgte antagne Arkitekt, der ikke var ansat i Kommunens Tjeneste, foretage de Gennembrydninger af Muren, hvorpaa han havde faaet Anvisning, og som udførtes i den Del af Muren, bag hvilken den udskilte Del af den gamle Bygning laa, men den hos nævnte Arkitekt ansatte Arkitekt, der havde med dette Arbejde at gøre, lod endvidere udføre en Gennembrydning, der vel skulde have været udført senere, men paa hvis Udførelse der da ikke var givet Anvisning. Den 13 Oktober 1931 arbejdede den 27-aarige Murerarbejdsmand Erik Vilhelm Marcussen, gift med Sagsøgerinden Rigmor Eleonora Marie Marcussen, paa Udførelsen af denne Gennembrydning. Under Arbejdet konstaterede Murerformand Thorvald Peter Marcussen, at det Hul, der var anbragt ved Gennembrydningen, ikke alene førte ind til det udskilte og beskyttede Rum i den gamle Bygning, men ogsaa førte direkte ind til Højspændingsrummet i samme Bygning, hvilket skyldtes, at der var sket Gennembrydning af Muren paa et Stykke, der laa udenfor den Strækning, bag hvilken det udskilte Rum med Beskyttelsesvæggen fandtes. Da Murerformand Marcussen opdagede dette, befandt Murerarbejdsmand Marcussen sig paa et Stillaads i det omtalte udskilte Rum i den gamle Bygning, og Murerformand Marcussen gav ham Besked om at ophøre med at arbejde paa den Del af Muren, der laa udfør Højspændingsrummet paa Grund af den dermed forbundne Fare. Murerformanden forlod derpaa Arbejdsstedet for i Anledning af det skete at indhente nærmere Instruktion af sine Foresatte. Kort efter bemærkedes der imidlertid stærke Flammer gennem en Aabning i Taget mellem den gamle og den nye Bygning, og Murerarbejdsmand Marcussen blev med Hovedet nedad fundet hængende paa Stillaadset i den ny Bygning udfør det Sted, hvor der var brudt Hul ind til Højspændingsrummet. Tilskadekomne blev derefter indlagt paa Sundby Hospital, hvor der konstateredes en alvorlig 3 Grads Forbrænding, idet der fandtes udbredte Forbrændinger paa begge Fødder og Strømmærker

paa begge Lægge samt Forbrænding af højre Knæ og Laar. Den 29 Oktober 1931 foretoges dobbeltsidig Amputation og den 2 November 1931 døde Tilskadekomne. I den af Universitetets retsmedicinske Institut afgivne Obduktionserklæring af 4 November 1931 hedder det, at det maa anses for godtgjort, at Dødsaaarsagen er Stivkrampe, opstaaet ved Infektion i de af en elektrisk Stærkstrøms-Passage fremkaldte Koldbrands-saar. I en senere Erklæring har Institutet yderligere udtalt, at Stivkrampeinfektionen maa siges at være en Følge af Ulykkestilfældet.

I Anledning af Ulykken blev der saavel af Københavns Belysningsvæsen som af Københavns Politi indledet Undersøgelse, og senere blev ved Københavns Byret indledet retslig Forundersøgelse mod Arkitekt Dam Jensen for Overtrædelse af Straffeloven 11 Februar 1866 § 198 uden at der dog rejstes Tiltale mod nogen.

Under de saaledes foretagne Undersøgelser har Arkitekt Dam Jensen, der var ansat hos den af Sagsøgte antagne Arkitekt, forklaret, at det er ham, der paa eget Initiativ har givet Ordre til at lade foretage den omhandlede Gennembrydning. Det var ganske vist ikke i Overensstemmelse med den af de Sagsøgte Ingeniører udarbejdede Plan at lade Arbejdet udføre paa det daværende Tidspunkt, men af praktiske Grunde mente han det var det rigtige Tidspunkt til at foretage Gennembrydningen, men han var gaaet ud fra, at det af den gamle Bygning udskilte Rum med tilhørende Beskyttelsesvæg strakte sig hen bag det Sted, hvor Gennembrydningen skulde ske, hvilket imidlertid viste sig at være urigtigt.

Af Ingeniør Christensen, Elektricitetsværkernes Ingeniørkontor, der havde Overtilsynet med Udvidelsesarbejdet, er forklaret, at der ikke var givet Arkitekten Ordre til paa daværende Tidspunkt at foretage den omhandlede Gennembrydning, der først senere skulde udføres, og at han gentagne Gange har indskærpet Arkitekt Dam Jensen, at der ikke maatte arbejdes udenfor det afspærrede Felt.

Murerformand Marcussens seneste Forklaring gaar ud paa, at han forbød Afdøde at fortsætte Arbejdet paa den Del af Muren, der laa udenfor Afspærringen, og at han indtrængende advarede Afdøde mod den Fare, der var forbundet med Højspændingsledningerne.

Murerarbejdsmand Marcussen har under en den 19 Oktober 1931 paa Hospitalet foretaget Politiafhøring forklaret, at Murerformanden havde manet ham til Forsigtighed, men at han havde opfattet det saaledes, at han skulde passe paa, at der ikke faldt Stenstumper eller andet ned i det Rum, der laa bag Beskyttelsesvæggen, samt at han kunde huske, at han havde været oppe paa Murkanten under Arbejdet, og at han mente, at han var snublet eller gledet saaledes, at Benet har kunnet naa ind i Højspændingsrummet.

Elektricitetskommissionen, hvor Sagen har været forelagt, har i Skrivelse af 25 Januar 1932 udtalt, at der oprindeligt har været truffet de i Henhold til § 183, Pkt 2, i Stærkstrømsreglementet af 8 Februar 1930 fornødne Foranstaltninger mod, at Arbejderne kunde komme i Berøring med Dele, som fører Højspænding, men disse Foranstaltninger har senere mistet deres Betydning derved, at der paa et senere Tidspunkt er blevet givet Anvisning paa at hugge Hul i Muren ind til Høj-

spændingsrummet udenfor den indvendig i Stationen foretagne Afspærring.«

Efter at Sagen havde været forelagt Arbejderforsikringsraadet udtalte dette, at under Hensyn til §§ 5 og 6 i Stærkstrømsloven (Lovbekendtgørelse Nr 161 af 11 Maj 1928) og under Hensyn til, at det har drejet sig om en ganske særlig farlig Virksomhed, hvor der af Hensyn til Arbejdernes Sikkerhed burde træffes meget vidtgaaende Sikkerhedsforanstaltninger, skønnede Raadet, at Afdødes Enke med Føje vilde kunne rejse Erstatningssøgsmaal mod Københavns Kommune, jfr Ulykkesforsikringslovens § 4, 2 Stk.

Sagsøgerinden, hvem der er meddelt iri Proces, har derefter paa egne Vegne og som Værge for Barnet Holger Jensen anlagt denne Sag, under hvilken hun paastaar de Sagsøgte dømt til at betale i Erstatning til Sagsøgerinden 16 000 Kr og til Sagsøgerindens udenfor Ægteskab den 6 Juni 1925 fødte Barn Holger Jensen 4000 Kr, subsidiært et mindre Beløb fastsat efter Rettens Skøn alt med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 9 Marts 1933.

De Sagsøgte har nedlagt Paastand paa Frifindelse subsidiært paa Frifindelse mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat mindre Beløb.

Af Sagsøgerinden er oplyst, at hun er Moder til Barnet Holger Jensen, født den 6 Juni 1925 udenfor Ægteskab, og at hun den 4 Juli 1931 indgik Ægteskab med Afdøde, og at denne, der ikke er Fader til nævnte Barn, herved fik Forsørgelsespligt overfor dette.

Iøvrigt er der fra Sagsøgerindens Side med Hensyn til det faktisk passerede anbragt, at det ikke vides, hvad der er sket fra det Øjeblik Murerformand Marcussen gav Afdøde, der stod paa Stilladset i den Del af den gamle Bygning, der ved Beskyttelsesvæggen var adskilt fra Højspændingsrummet, Besked om ikke at fortsætte Arbejdet med Gennembrydningen af Muren udfor Højspændingsrummet og til det Øjeblik, da Afdøde blev fundet hængende paa Stilladset i Nybygningen. Det vides saaledes ikke, hvorledes Afdøde har bevæget sig, og den Mulighed, at han kan være snublet eller gledet og derved faldet ind i Højspændingsrummet er saaledes meget nærliggende, og det fremhæves i denne Forbindelse, at de strømførende Ledninger fandtes i en Afstand af 30 cm fra Murens Inderside, men at den elektriske Strøm slaar over paa en Afstand af 4—5 cm, saaledes at en Person der med nogen Del af Legemet var ca 25 cm inden for Muren, var udsat for Livsfare. Endvidere anføres det, at der heller ikke foreligger noget oplyst om, i hvilket Omfang Afdøde, der arbejdede i 2 Sals Højde, har opfattet den Advarsel, der blev givet af Murerformand Marcussen, der maa antages at have opholdt sig et andet Sted i Bygningen.

Derefter anføres af Sagsøgerinden til Støtte for den nedlagte Paastand, at det er de Sagsøgte, der driver det omhandlede Stærkstrømsanlag, og at de derfor ifølge Lovbekendtgørelse Nr 161 af 11 Maj 1928 § 5 kun kan fri sig for Ansvar for sket Skade ved at oplyse, at den skadelidende forsætligt eller ved Uagtsomhed har hidført Skaden, eller, at denne ikke kunde have været afværget ved fornøden Agtpaagivenhed og Omhu, og at det er saa langt fra at de Sagsøgte har kunnet oplyse nogen af disse Omstændigheder, som det maa anses godtgjort, at der fra de

Sagsøgte Side er handlet i Strid med de for Stærkstrømsanlæg gældende Forskrifter, og Sagsøgerinden henviser i saa Henseende til det i Henhold til § 1 i nævnte Lovbekendtgørelse af 11 Maj 1928 af Ministeren for offentlige Arbejder udfærdigede Reglement af 8 Februar 1930 for Udførelse og Drift af elektriske Stærkstrømsanlæg, hvori det hedder:

§ 182.

»a. Intet Arbejde med Reparation, Forandring eller Eftersyn af et Højspændingsanlæg eller Dele deraf, saasom Maskiner, Transformatorer, Apparater eller Ledninger, maa paabegyndes, forinden de paagældende Dele af Anlægget samt de Dele, der befinder sig i umiddelbar Nærhed heraf, er 1) gjort spændingsløse samt 2) kortsluttede og forbundne til Jord. — — —

c. Kortslutnings- og Jordforbindelsen maa ikke fjernes forinden Arbejdet er ophørt og Lederen af det paagældende Arbejde har forviset sig om, at ingen ved Arbejdet beskæftiget Person er i Berøring med eller i farlig Nærhed af de Dele, paa hvilke der har været arbejdet.

Den Del af Anlægget, paa hvilket der har været arbejdet, maa ikke sættes under Spænding, forinden alle ved Arbejdet beskæftigede Personer har faaet Meddelelse derom.«

§ 183.

»Forsaavidt det af Driftshensyn eller andre paatrængende Grunde er nødvendigt, er det undtagelsesvis tilladt, at der foretages Arbejder i Nærheden af spændingsførende Dele. I saa Fald skal følgende Sikkerhedsregler iagttages.

1. Arbejdet skal udiøres under Tilsyn af Driftslederen eller dennes Stedfortræder.

2. Der skal træffes de nødvendige Forholdsregler mod, at Arbejderne kommer i Berøring med Dele, som fører Højspænding, og de anvendte Beskyttelsesmidler, f. Eks. Højspændingsviser, skal prøves, inden de tages i Brug.«

Efter Sagsøgerindens Formening burde herefter de Ledninger, der befandt sig i Nærheden af Muren være gjort spændingsløse, eller hvis dette ikke var sket, burde i hvert Fald under Foretagelsen af Gennembrydningsarbejdet Driftslederen af Transformatorstationen eller hans Stedfortræder have ført Tilsyn med dette Arbejdes Udførelse, men som det fremgaar af Sagens Oplysninger var den elektriske Strøm ikke afbrudt og Tilsyn med Afdødes Arbejde førtes ikke af nogen Repræsentant for Transformatorstationen, men derimod af den paa det elektriske Omraade usagkyndige Murerformand Marcussen, der iøvrigt ikke var til Stede, da Ulykken skete.

Under disse Omstændigheder og under Hensyn til, at der ikke paa det paagældende Tidspunkt vilde være blevet hugget Hul ind til Højspændingsrummet, hvis der var blevet ført behørigt Tilsyn af de Sagsøgte, formener Sagsøgerinden, at Ulykken er foraarsaget ved Mangel paa Agtpaagivenhed fra de Sagsøgte Side, men procederer iøvrigt paa, at de Sagsøgte i hvert Fald ikke har oplyst, at Afdøde ved

Uagtsomhed har hidført Skaden eller at denne ikke kunde have været afværget ved fornøden Agtpaagivenhed om Omhu fra de Sagsøgtes Side, idet hun med Hensyn til den Mulighed, at Ulykken skulde skyldes Uagtsomhed udvist af Afdøde henviser til det ovenfor anførte, hvorefter det overhovedet ikke vides, hvordan Ulykken er indtraadt.

Angaaende Erstatningens Størrelse er det fra Sagsøgerindens Side oplyst, at den hende og Barnet i Henhold til Ulykkesforsikringsloven, Lovbekendtgørelse Nr 187 af 14 Juli 1927, tilkommende Erstatning af Arbejderforsikringsraadet den 22 December 1931 er fastsat til 7140 Kr til Sagsøgerinden og 1190 Kr til Barnet. Endvidere har hun oplyst, at hun har betalt 170 Kr i Begravelsesomkostninger og 3 Kr for Lægeerklæringer, samt at Afdøde siden 7 Januar 1931 havde arbejdet hos en Muremester, og at Timelønnen var 1 Kr 34 Øre, og at han tjente noget mere, naar der arbejdedes paa Akkord.

Til Støtte for deres Paastand om Frifindelse gør de Sagsøgte gældende, at der af dem er handlet fuldt forsvarligt, idet de af dem trufne Sikkerhedsforanstaltninger ved Udførelsen af det omhandlede Arbejde var i enhver Henseende betryggende, naar den vedtagne Plan for Arbejdet blev fulgt, og at de ikke har Ansvar for Fejl, der maatte være begaaet af Arkitekten eller Muremesteren, samt at de iøvrigt formener, at Ulykken skyldes Uagtsomhed udvist af Afdøde, efter at Murerformand Marcussen havde givet Ordre til at standse Arbejdet med Gennembrydningen af Muren til Højspændingsrummet.

De gør i saa Henseende nærmere gældende, at Arbejdet blev udført under Tilsyn af Ingeniørerne Christensen og Skov fra Elektricitetsværkernes Ingeniørkontor, og at Beskyttelsesvæggen blev opført under stadigt Tilsyn af en Sagkyndig fra Elektricitetsværkernes Ingeniørkontor. Arbejdet med Tilbygningen skulde derefter udføres saaledes, at der afholdtes ugenlige Møder, hvor saavel Transformatorstationen som Arkitekten og Muremesteren var repræsenteret, og hvor Bestemmelse skulde tages angaaende eventuelle Sikkerhedsforanstaltninger, som Udførelsen af nye Arbejder krævede. Saadanne Møder blev ogsaa afholdt, og der blev endvidere af Ingeniør Skov daglig ført Tilsyn med Arbejdet, ligesom Ingeniør Christensen kom til Stede paa Transformatorstationen, naar der forelaa noget særligt. Da Beskyttelsesvæggen udelukkede enhver Adgang til Højspændingsrummet fra den udskilte Del af den gamle Bygning, og da den med Arkitekten trufne Aftale gik ud paa kun at foretage Gennembrydningen af den gamle Bygnings Mur paa den Strækning, der laa udfør det udskilte Rum med Beskyttelsesvæggen, forment de Sagsøgtes Ingeniører, at de trufne Foranstaltninger frembød en betryggende Sikkerhed, saalænge Aftalen med Arkitekten ikke blev forandret. At Arkitekten derefter paa egen Haand lod foretage Gennembrydninger af den gamle Bygnings Mur udenfor den Strækning, der var dækket ved Beskyttelsesvæggen, mener de Sagsøgte ikke at kunne have noget Ansvar for.

De Sagsøgte oplyser dernæst, at alle vedkommende af Ingeniørerne var advaret med Hensyn til Faren ved de strømførende Ledninger. Under Hensyn til dette Forhold formener de Sagsøgte, at der ved de af Arkitekten og Muremesteren udenfor Planen foretagne Dispositioner

ikke kan siges at være begaaet nogen egenligt Fejl, og at en eventuel Fejl i hvert Fald blev redresseret, da Murerformand Marcussen gav Afdøde Ordre til at standse Arbejdet paa Gennembrydningen af Muren ind til Højspændingsrummet. I denne Sammenhæng fremhæves det, at da Afdødes Værktøj blev fundet liggende paa Muren, kan Afdøde i Ulykkens Øjeblik ikke have arbejdet, og at det maa antages, at han efter saaledes at være ophørt med Arbejdet ved egen Uagtsomhed med en større eller mindre Del af Legemet er kommet ind i Højspændingsrummet.

Endelig hævder de Sagsøgte, at det er denne Afdødes egen Uagtsomhed, der er den direkte og nærmeste Aarsag til Ulykken, og at der allerede af denne Grund ikke kan paahvile andre noget Ansvar, selv om disse ved Udførelsen af fjærnere liggende Handlinger maatte have begaaet Fejl.

Med Hensyn til Bestemmelserne i Stærkstrømsreglementet hævder de Sagsøgte, at § 182 ikke vedrører det foreliggende Forhold, da Transformatorstationen skulde holdes i Gang af Hensyn til Forbrugerne, og angaaende § 183 gør de gældende, at de har opfyldt de Krav, som Bestemmelsen stiller.

Idet de Sagsøgte saaledes formener at have handlet fuldt forsvarligt, og idet de hævder, at D L 3—19—2 ikke kan anvendes, da hverken Arkitekten eller Murermesteren er i de Sagsøgtes Tjeneste, samt at Stærkstrømsloven (Lovbekendtgørelse Nr 161 af 11 Maj 1928) ikke hjemler et særligt Ansvar for Fejl begaaet af Personer, der ikke er i Værkets Tjeneste, fastholder de, at der ikke paahviler dem noget Erstatningsansvar.

Med Hensyn til Størrelsen af de paastaaede Erstatningsbeløb protesterer de Sagsøgte mod Størrelsen af disse under Hensyn til, hvad der er oplyst om Afdødes økonomiske Forhold og Arten af hans Forsørgelsespligt overfor Hustruens Barn.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgerinden afgivet Partsforklaring.

Ved det i Sagen fremkomne skønnes det ikke bragt paa det rene, hvorledes det er gaaet til, at Afdøde, efter at Muren til Højspændingsrummet var gennembrudt, er kommet i Forbindelse med de strømførende Ledninger. Under Hensyn hertil og under Hensyn til Sagens øvrige Omstændigheder findes de Sagsøgte ikke at have oplyst, at Ulykken skyldes Afdødes egen Uagtsomhed. Det findes dernæst heller ikke af de Sagsøgte godtgjort, at der fra deres Side er udvist en saadan Agtpaagivenhed og Omhu, at den skete Skade ikke kunde have været afværget, og det skal i saa Henseende bemærkes, at det maa antages, at Ulykken vilde have været undgaaet, hvis Beskyttelsesvæggen havde haft en større Udstrækning, eller hvis der under Arbejdets Udførelse havde været en med Højspændingsforhold sagkyndig Person til Stede. Det skal derhos i denne Sammenhæng udtales, at de Sagsøgte ikke kan frigøre sig for Ansvar ved at henvise til, at Ulykken ikke vilde være indtraadt, hvis de af dem givne Anvisninger for Arbejdets Udførelse var blevet fulgt, idet der ved Anordning af Sikkerhedsforanstaltninger i en saa farlig Virksomhed som den foreliggende

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 27 December 1930 om Formiddagen kørte en Sagsøgte, Fru Elisabeth Westenholz, tilhørende lukket 7 Personers »Buick« Motorvogn ført af Chauffør Carl Jensen fra Hellerup mod Vordingborg. I Vognen befandt sig desuden Sagsøgtes Mand, Direktør Thomas Westenholz, og en da 14½ Aar gammel Søn samt som Gæst Sagsøgeren, Fabrikant Chr Grau. Ud for Gishale (ca 82½ km fra København) efter Passage af Galgebakken mistede Føreren Styringen, og Vognen paakørte to Vejtræer i venstre Side, hvorved Vognen led en Del Skade, og bl a Sagsøgeren paadrog sig forskellige Kontusioner og et Saar i Hovedet.

Under Anbringende af, at Ulykken skyldes uforsvarlig Kørsel af vedkommende Chauffør, har Sagsøgeren under denne Sag paastaaet Sagsøgte i Henhold til Lovgivningens almindelige Regler om Erstatningsansvar dømt til at betale ham en nærmere opgjort Erstatning for den ham tilføjede Skade principalt med et nærmere opgjort Beløb, Kr 23779,30, subsidiært et af Retten fastsat Beløb med Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 3 December 1932.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet. Hun, der erkender at være ansvarlig overfor Sagsøgeren for mulige Fejl fra Chaufførens Side, hævder, at Ulykken var hændelig, idet den alene skyldes, at Føret i Ulykkesøjeblikket var meget glat, saaledes at Chaufføren trods al Forsigtighed ikke kunde holde Vognen paa Vejbanen.

For det Tilfælde, at Sagsøgte maatte findes erstatningspligtig, har hun dernæst fremsat Indsigelser mod Erstatningens Størrelse.

For Landsretten er afgivet Forklaring af Sagsøgeren, Sagsøgtes Mand og Søn samt Chauffør Jensen.

Sagsøgeren har forklaret, at Kørslen paabegyndtes Kl 9,20 i godt Vejr og tørt Føre, der vedvarede indtil omkring Rønnede Kro ca 65 km fra København. Her fik man daarligt Vejr med Regn og Sne, der vedvarede, til Ulykken indtraf Kl ca 11—11½. Farten havde før det daarlige Vejr været meget stærk og nedsattes derefter ikke væsentligt, skønt Føret nu var meget glat. Han har vel ikke set paa Speedometeret, men vil ud fra sin Erfaring som Motorfører have kunnet skønne over Farten. Han følte sig dog ikke utryg ved Farten paa noget Tidspunkt, inden Ulykken indtraf.

Vidnerne har overensstemmende forklaret, at Farten, før det daarlige Vejr indtraadte, laa omkring 45 km i Timen og derefter nedsattes, og at Vognen under Kørslen ned ad Galgebakken en Tid blev fastholdt i et Hjulspor i Rabatten i Vejens højre Side, samt at den derefter kom op paa Vejens Midte, men derefter paa Grund af det glatte Føre med løs Sne over skred til venstre og ramte Vejtræerne. Farten umiddelbart før Ulykken, der efter det oplyste er sket, efter at Vognen havde passeret Foden af Galgebakken og var naaet ind paa en noget stigende Vejstrækning, er af den unge Westenholz anslaaet til omkring eller under

40 km, af Chauffør Jensen til højst ca 25 km. Denne sidste har yderligere bl a forklaret, at han helt igennem kørte forsigtigt og gjorde, hvad han kunde for at rette Vognen op og holde den paa Vejbanen.

Idet det efter det saaledes foreliggende ikke kan anses bestyrket endsige bevist, at der fra Chaufførens Side er udvist nogen Uagtsomhed, saa at Ulykken kan antages at skyldes uforsvarlig Kørsel, vil Sagsøgte allerede af denne Grund være at irifinde.

Sagsøgeren vil have til Sagsøgte at betale Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Onsdag den 11 April.

Nr 148/1933.   **Uddeler J C Lindholm**
(Overretssagfører Andreas Christensen)

mod

Roskilde Andelssvineslagteri (Heilesen),

betræffende Udbetaling af et Bonusbeløb.

Østre Landsrets Dom af 15 Maj 1933: Sagsøgte, Roskilde Andelssvineslagteri, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Uddeler J C Lindholm, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren 300 Kr til Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter at Appellanten for Højesteret har produceret Transport fra Nielsens Arvinger paa ethvert Krav, som Nielsens Dødsbo maatte have mod Indstævnte paa Bonus, har Indstævnte her for Retten frafaldet den Indsigelse, at Appellanten ikke skulde være berettiget til at indtale Kravet.

Slutningsbestemmelsen i Lovens § 11 maa efter sit Formaal antages alene at angaa den vilkaarlige Udtrædelse og findes ikke at kunne bringes til Anvendelse i det foreliggende Tilfælde, og da der ej heller iøvrigt findes Hjemmel for, at en Andelshavers Andelsret i Foreningsformuen skulde fortabes ved hans Død til Fordel for Slagteriet, har Appellanten som Nielsens Successor været berettiget til paa samme Maade som de øvrige Andelshavere at deltage i Forhold til den skete Leverance i den for alle Andelshaveres Vedkommende til Udløbet af den 28-aarig Periode udskudte Fordeling af den opsamlede Foreningsformue.

Da dernæst dette Krav som udspringende af selve Interessensforholdet, saaledes som dette nærmere er bestemt ved Slagteriets Love, ikke er undergivet Forældelse efter Lov Nr 274

af 22 December 1908, vil Appellantens Paastand være at tage til Følge, dog at der ikke vil kunne tilkendes ham Renter som paa- staaet fra 1 Januar 1923, men kun fra Stævningens Dato den 14 November 1932.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Roskilde Andelssvineslagteri bør til Appellanten, Uddeler J C Lindholm, betale 18 886 Kroner 20 Øre med Renter heraf 5 p Ct aarlig fra den 14 November 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 1000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1894 stiftedes Roskilde Andelssvineslagteri; Tegning af Andelshavere skete i syvaarige Perioder, i hvilke Andelshaverne var bundne; i første Kvartal af det sidste Aar i hver Periode kunde Andelshaverne derimod udtræde, jfr Lovens § 3. For levende Svin betalte Slagteriet straks efter Noteringen, og for hvert Aar udbetaltes efter dets Slutning det i Aarets Løb indvundne Overskud, jfr Lovens § 7; endelig ud- delte Slagteriet, naar fire syvaarige Perioder var forløbne, en vis Bonus til Andelshaverne. Reglerne herom findes i § 11, hvor det hedder: »— — — Ved Udløbet af hver syvaarig Periode godskrives Andelshaverne det Beløb, der i denne Tid er udbetalt paa Slagteriets Anlægs- og Driftskapital, og tildeles et Andelsbevis herpaa. Andelsbeviserne er uopsigelige fra Ejerens Side, saa længe Slagteriet ejes og drives som Andelsslagteri. Naar Slagteriet efter 28 Aars Forløb er udbetalt, forrentes Andelsbeviserne med almindelig Rente. Ejerne af Andelsbeviserne har ikke Stemmeret paa Generalforsamlingerne, med mindre de er Andelshavere. Den, der inden Udløbet af en syvaarig Periode udtræder af Slagteriet uden at stille en ny Andelshaver i sit Sted, der overtager hans Rettigheder og Pligter, fortaber sin Ret til Andelsbevis for Peri-oden til Fordel for Slagteriet.«

De i Bestemmelsen omhandlede Andelsbeviser er ikke blevet ud- stedte, idet man besluttede i Stedet herfor at udbetale en kontant Bonus.

Efter Lovens § 9 er Slagteriet berettiget til at forskaaffe sig flere Svin ved Opkøb; i Henhold til denne Regel optoges Uddeler J C Lind- holm, der ikke var Svineproducent, i 1907 som Andelshaver paa Nr 1846, hvorefter han indkøbte Svin til Slagteriet i Distriktet omkring Ruds- Vedby. I 1909 kom Lindholm — efter sin Forklaring — i Forbindelse med Slagtermester C F Nielsen, Slagelse, og der sluttedes mellem dem en Aftale om et vist Samarbejde, saaledes at Nielsen ogsaa skulde op- købe Svin til Slagteriet til dels indenfor det samme Distrikt, som Lind-

holm tidligere alene havde bearbejdet. Aftalen gik ud paa, at Nielsen skulde have foruden Betalingen for Svinene tillige det aarlige Overskud, medens Lindholm skulde have Bonus. Denne Aftale blev udtrykt i et saalydende Brev af 6 Marts 1910 fra Nielsen til Lindholm: »Som Vederlag for vor Samhandel med Svin fra Slagelse Værsløv Banen gaar jeg ind paa, at De faar den Bonus som Direktøren i Roskilde siger der bliver senere paa alle Svin leveret paa Nr 2310, imod at jeg faar hele det aarlige Overskud.«

Nielsen var allerede blevet indtegnet som Andelshaver og Svineleverandør den 21 December 1909 paa Nr 2310. De i Lovenes § 11 omhandlede syvaarige Perioder indtil 1923 er følgende: 1 Januar 1895—31 December 1901, 1 Januar 1902—31 December 1908, 1 Januar 1909—31 December 1915 og 1 Januar 1916—31 December 1922.

Nielsen afgik ved Døden den 10 Marts 1915, og ingen traadte i Stedet for ham.

Regnskaberne for den 28-aarige Periode blev opgjort i Begyndelsen af 1923, og de forskellige Andelshavere fik den udregnede Bonus, Sagsøgeren saaledes for de paa Nr 1846 leverede Svin 30 880 Kr 70 Øre; derimod udbetaltes ingen Bonus til Niensens Bo.

Nogen Tid efter Udbetalingen vil Lindholm have henvendt sig til Slagteriet og — i Henhold til Aftalen med Nielsen — gjort Krav paa den Bonus, som var udregnet for Nr 2310; efter sin Forklaring er han blevet holdt hen under forskellige Paaskud; han fremsatte flere Gange sit Krav og i Skrivelse af 11 Februar 1927 erklærede Slagteriet, at da Nielsen var død inden Udløbet af den tredje Periode, tilfaldt den paa Nr 2310 faldende Bonus Slagteriet.

Under denne ved Retten for Roskilde Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Uddeler J C Lindholm, paastaaet Sagsøgte, Roskilde Andelssvineslagteri, dømt til at betale 18 886 Kr 20 Øre med nærmere angivet Rente.

Sagsøgte procederer til Frifindelse og gør til Støtte herfor gældende, 1) at Nielsen efter Lovenes § 11 intet Krav havde paa Bonus for den 3 Periode, 2) at Sagsøgeren ikke har godtgjort sin Berettigelse til at indtale Niensens eventuelle Krav, og 3) at dette Krav i hvert Tilfælde er forældet.

Sagsøgte anfører ad 1 nærmere, at det efter Slutningsbestemmelsen i § 11 er en Betingelse for at erhverve Ret til Bonus for en Periode, at Vedkommende har været Andelshaver ved Periodens Udløb eller, at der, hvis han er død eller af anden Grund er udtraadt i Periodens Løb, er indtraadt en saadan i hans Sted. Nielsen døde før den 3die Periodes Udløb, og der indtraadte ingen i hans Sted, altsaa havde Nielsen ikke Ret til Bonus og kunde følgelig heller ikke overdrage nogen saadan Ret til Sagsøgeren.

Slutningsbestemmelsen i § 11 angaar nærmest det Tilfælde, at en Andelshaver, uden Hjemmel i Loven, opsiges sit Medlemsforhold eller uden videre forlader sin Ejendom. Der mangler i Loven en udtrykkelig Regel for det Tilfælde, at en Andelshaver afgaar ved Døden i en Periode, uden at der indtræder en anden i hans Sted; Tilfældet er iøvrigt ikke meget praktisk, idet den afdøde Andelshavers Ejendom i Alminde-

lighed vil blive overtaget af en Arving eller af en Køber, der indtræder i Andelsselskabet. Men hvis et saadant Tilfælde kommer til at foreligge, som her ved Niensens Død, synes det at maatte afgøres efter Analogien fra Slutningsbestemmelsen i § 11, saaledes at Vedkommende har fortabt sin Ret til Bonus.

Sagsøgte vil saaledes allerede af den Grund være at frifinde, uden at det bliver fornødent at komme ind paa hvad der af Sagsøgte iøvrigt er anført til Støtte for Frifindelsespaastanden.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at betale 300 Kr til Sagsøgte.

Nr 19/1934. Direktør **Holger Waarsøe** som executor testamenti i Boet efter afdøde Tobaksfabrikant **Helge Ritzau** (Overretssagfører Helweg Jacobsen)

m o d

Hans Cornelius Ritzau ved hans Værge, Landsretssagfører **K Scheel-Jensen** (Selv),

betræffende Spørgsmaalet om Omfanget af Indstævntes Arveret i det nævnte Bo.

Østre Landsrets Dom af 8 December 1933: Sagsøgte, Direktør Holger Waarsøe som executor testamenti i Boet efter afdøde Tobaksfabrikant Helge Ritzau, bør ved Arvedelingen af Boet tillægges Sagsøgeren Hans Cornelius Ritzau, efter at Omkostningerne ved Afdødes Begravelse og ved Skiftet er afholdt, en Trediedel af Boets Formue. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgeren med Værge med 350 Kr. At efterrommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den i Adoptionsbevillingen indeholdte, i Legitimationsbevillingen gentagne Bestemmelse, hvorved det er fastsat, at Adoptivbørnene træder i Arv efter Adoptanten som hans ægte Børn, findes da intet Forbehold er taget for det Tilfælde, at Adoptanten senere maatte faa Livsarvinger, at maatte forstaas saaledes, at der tillægges Adoptivbørnene Ret til at tage Arv efter Adoptanten lige med hans i senere Ægteskab fødte Børn. Da der nu maa gaas ud fra, at Administrationen har haft Hjemmel til at udstede Adoptionsbevillinger af et saadant Indhold, vil Appellantens Frifindelsespaastand herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Direktør Holger Waarsøe som executor testamenti i Boet efter afdøde Tobaksfabrikant Helge Ritzau, bør for Tiltale af Indstævnte, Hans Cornelius Ritzau ved hans Værge, Landsretssagfører K Scheel-Jensen, fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Tobaksfabrikant Helge Ritzau afgik ved Døden den 22 Maj 1933, hvorefter hans Bo blev taget under Behandling af Sagsøgte i nærværende Sag Direktør Holger Waarsøe som executor testamenti. Ritzau havde kun været een Gang gift, nemlig med Marie Sophie Schlegel; Ægteskabet blev indgaaet den 24 November 1908, men Ægtefællerne blev separerede den 24 Januar 1919, og Ægteskabet blev opløst ved Bevilling af 25 Maj 1925; ved Separationen blev Formuefællesskabet mellem Ægtefællerne ophævet og Boet delt. I Ægteskabet var der 3 Børn: Kurt Ritzau, født 1909, død 1932 uden Livsarvinger, Jytte Helen Ritzau, født 21 Juli 1911, nu gift Knudsen, og Hans Cornelius Ritzau, født 17 Januar 1915 ☉: Sagsøgeren i nærværende Sag; Børnene forblev ved Separationen hos Moderen. Foruden disse Børn havde Helge Ritzau 2 før hans Ægtesab fødte Børn begge med den senere afdøde Frøken Ellen A M Schytte, nemlig Tove Schytte, født 6 Juni 1896, og Aase Ellen Margrethe Ritzau, født den 15 Marts 1899. Disse Børn adopterede han i Henhold til Bevilling af 13 December 1899 »saaledes at begge Adoptivbørnene træder i Arv efter ham som hans ægte Børn.« Begge Børnene kom i Huset hos Ritzaus Forældre, Prokurator Ritzau og Hustru i Køge, hvor de forblev, indtil Prokurator Ritzau og Hustru i Aaret 1905 afgik ved Døden. Den 22 August 1901 fik Ritzau Bevilling til at legitimere Børnene, og hedder det derom i Bevillingen: »saa ville vi — — — tillade, at bemeldte Tove Ritzau og Aase Ellen Margrethe Ritzau maa agtes og anses som fornævnte Helge Ritzaus ægte Børn, saaledes at de ved Siden af, at de tager Arv efter deres Fader i Overensstemmelse med Vor fornævnte allerhøjeste Bevilling (☉: Adoptivbevillingen) træde i Arv efter fædrene Frænder i det Omfang, som ifølge DL 5—2—70 ved Kuldlysning kunde være hjemlet.« Efter Forældrenes Død tog Helge Ritzau Børnene til sig i sit eget Hjem, hvor Frøken Anna Sofie Larsen bestyrede Huset; med hende fik han 2 Børn. I 1908 giftede Ritzau sig som nævnt med Frk Schlegel, men efter Ægteskabets Opløsning traadte han atter i Forbindelse med Frk Larsen; i September 1931 købte Frk Larsen en Villa, hvor Ritzau flyttede ind til hende og boede til sin Død; den 15 Oktober 1931 oprettede Ritzau det Testamente, i Henhold til hvilket hans Bo nu skal opgøres. Testamentets Post 2 lyder saaledes:

»Efter at de i Post 1 ommeldte Beløb er betalt, skænker jeg den Tredjedel af min efterladte Formue, som jeg frit kan disponere over, til Frk Anna Sofie Larsen, boende Genuavej Nr 36 i København, medens Resten af min Formue deles i 5 lige store Dele, som tilfalder mine 5 Børn med $\frac{1}{5}$ til hver, nemlig:

Tove Ritzau, gift med Purser Ernie Cleverdon, boende i England,
Aase Ellen Margrethe Ritzau, gift med Vekselerer Folke Persson,
boende i England,

Kurt Ritzau, boende hos Moderen, Beringsvej 4, Frederiksberg,
Jythe Helen Ritzau, boende ibd,
Hans Cornelius Ritzau, boende ibd.

Mit Forhold til min fraskilte Hustru er ordnet, saaledes at hun ikke har noget at kræve i mit Bo.«

Af de i Testamentet nævnte Arvinger er Kurt Ritzau som anført død uden Livsarvinger før Faderen. Paa en Skiftesamling den 18 September 1933 i Boet nedlagde Ritzaus 2 i Ægteskabet fødte Børn, Fru Jytte Helen Knudsen og Hans Cornelius Ritzau Paastand om, at der ved Boets Deling tillagdes dem med Halvdelen til hver $\frac{2}{3}$ af Boets Formue. Herimod protesterede Frk Anna Sofie Larsen dels paa egne Vegne, dels ifølge Fuldmagt fra Ritzaus 2 adopterede og legitimerede Børn, Fru Tove Cleverdon og Fru Aase Ellen Margrethe Persson, idet hun paastod Boet opgjort efter Testamentets Bestemmelser. Efter at Eksekutor s D forgæves havde mæglet Forlig mellem Parterne, har Hans Cornelius Ritzau ved sin Værge og Moder, Fru Marie Ritzau, anlagt nærværende Sag, hvorunder Eksekutor paastaas dømt til i Boet at tillægge Sagsøgeren, efter at Omkostningerne ved Afdødes Begravelse og ved Skiftet er afholdt, principalt en Tredjedel, subsidiært to Niendedele af Boets Formue.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgeren anført, at Ritzaus legitimerede Børn efter Legitimationsbevillingen tager Arv efter deres Fader i Henhold til Adoptionsbevillingen, og at denne, uanset at den bestemmer, »at begge Adoptivbørnene træder i Arv efter ham som hans ægte Børn,« maa forstaas saaledes — som Adoptionsbevillinger ogsaa før Adoptionsloven er blevet forstaaet — at den Adoptivbørnene tillagte Arveret ikke kan indskrænke den Tvangsarveret, der tilkommer Helge Ritzaus senere i Ægteskabet fødte Børn. Sin subsidiære Paastand støtter Sagsøgeren paa, at Ritzaus 2 adopterede og legitimerede Børn i ethvert Fald kun kan være berettigede til ved Delingen af hans Bo at tage halv Lod mod Ægtebarn i Overensstemmelse med den i Legitimationsbevillingen med Hensyn til Arveretten efter fædrene Frænder omtalte Bestemmelse i DL 5—2—70.

Sagsøgte paastaar sig frifundet. Til Støtte herfor har han anført, at efter Lov af 29 December 1857 § 2, jfr Arveforordningens § 23 har den, der efterlader sig Børn eller Livsarvinger, Ret til at disponere over $\frac{1}{3}$ af sin Formue; Testamentets Bestemmelse til Fordel for Frk Larsen er derfor i Overensstemmelse med Loven. Adoptionsbevillingen er ældre end Adoptionsloven, og dennes Bestemmelser i § 13 kommer derfor ikke til Anvendelse her. Adoptivbørnenes Arveret er en Tvangsarveret, og deres Arveret er i Adoptionsbevillingen med Hjemmel i Resolution af

13 December 1815 præciseret saaledes, at Adoptivbørnene træde i Arv efter ham som hans ægte Børn, hvilket — saaledes som Arveforholdene nu foreligger — maa forstaas saaledes, at Adoptivbørnene arver lige med Ritzaus i Ægteskabet fødte Børn. Hvis Adoptivbørnenes Arveret skulde baseres paa, at de ogsaa er legitimerede, maatte de tage Arv halvt Lod imod Ritzaus i Ægteskabet fødte Børn, hvilken Arv vilde være Tvangsarv indenfor de $\frac{2}{3}$ af Formuen, men Legitimationsbevillingen som saadan giver dem jo slet ikke Arv efter Faderen.

Grundlaget for Adoptivbørnenes Arveret er Adoptionsbevillingen af 13 December 1899, der er meddelt af Justitsministeriet ad mandatum. Denne indeholder nu vel ikke noget Forbehold for det Tilfælde, at Adoptanten senere maatte faa Livsarvinger, men da det — ogsaa efter de før Adoptionsloven af 1923 gældende Regler — maa antages at staa fast, at Justitsministeriet ikke ved Bevilling har kunnet tillægge Adoptivbørn Arveret efter Adoptanten i videre Omfang end foreneligt med senere fødte Livsarvingers Tvangsarveret, kan Adoptivbørnene kun anses berettigede til Arv i den Tredjedel, hvorover Adoptanten frit kunde testere. Herefter vil Sagsøgerens principale Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med efter Omstændighederne 350 Kr.

Nr 227/1933.   **Københavns Magistrat (Trolle)**

m o d

Fru Thyra Margrethe Brask Sørensen, f Rasmussen (Gamborg),

betræffende Annulation af en Beværterbevilling.

Østre Landsrets Dom af 14 November 1933: Sagsøgte, Københavns Magistrat, er uberettiget til som Følge af den Sagsøgerinden, Fru Thyra Margrethe Brask Sørensen, f Rasmussen, den 28 Februar 1933 overgaaede Dom at annullere den hende under 27 Januar 1925 meddelte Bevilling til at drive Beværtning her i Staden. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerinden med 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Københavns Magistrat, til Indstævnte, Fru Thyra Margrethe Brask Sørensen, f Rasmussen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Københavns Byrets Dom af 28 Februar 1933 blev Fru Thyra Margrethe Brask Sørensen, f Rasmussen, hvem Københavns Magistrat den 27 Januar 1925 havde meddelt Bevilling til at drive Beværtning her i Staden, anset for Hæleri efter Straffelovens § 284, jfr § 285, samt for Overtrædelse af Toldloven betingelsesvis med Fængsel i 40 Dage, hvorhos de borgerlige Rettigheder blev frakendt hende for et Tidsrum af 5 Aar.

I Skrivelse af 13 September 1933 meddelte Københavns Magistrat i Henhold til en af Ministeriet for Handel og Industri i Skrivelse af 22 August s A derom truffet Afgørelse Fru Sørensen, at hendes Beværteradkomst i Henhold til Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 42, 5 Stk, jfr Næringsloven af 28 April 1931 § 15 maatte anses som bortfaldet som Følge af den hende overgaaede Dom, og at Magistraten derfor havde annulleret Bevillingen.

Under nærværende mod Københavns Magistrat anlagte Sag har Fru Sørensen nedlagt Paastand paa, at Magistraten kendes uberettiget til at annullere hendes Beværterbevilling. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgerinden henvist til, at der ikke i Bestemmelserne i Beværterlovens § 42, hvilke Bestemmelser maa anses for opretholdt ved Forskriften i Straffelovens § 78, Stk 3, findes Hjemmel for Bortfald af hendes Næringsadkomst som Beværterse; i saa Henseende har hun særlig henvist til, at efter Beværterlovens § 42, 5 Stk, kan en Dom for Hæleri, ved hvilken der er fastsat lavere Straf end Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, ikke medføre Fortabelse af Beværteradkomst.

Heroverfor har Magistraten overensstemmende med, hvad Ministeriet for Handel og Industri har udtalt i den fornævnte Skrivelse af 22 August 1933, gjort gældende, at Bestemmelserne i Beværterlovens § 42, 5 Stk, maa anses som et skærpene Supplement til Næringslovens Bestemmelser om Forbrydelse af Næringsadkomst, jfr Beværterlovens § 2, den ophævede Næringslov af 29 December 1857 § 11 og den nugældende Næringslov af 28 April 1931 § 15, at en Beværter herefter ligesom andre Næringsdrivende fortaber Retten til at drive sin Næring, naar de borgerlige Rettigheder frakendes ham, og at Sagsøgerindens Beværteradkomst derfor er bortfaldet som Følge af Dommen af 28 Februar 1933.

Der maa gives Sagsøgerinden Medhold i, at i Medfør af Straffelovens § 78, Stk 3, jfr Beværterlovens § 42, Stk 5, hvilken sidstnævnte

Bestemmelse maa antages at indeholde udtømmende Hjemmel for Ophør af Beværteradkomst ved Forbrydelse af denne, kan hendes Beværteradkomst ikke anses bortfaldet ved den nysnævnte Dom, og hendes Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at maatte tilpligtes at godtgøre Sagsøgerinden med 150 Kr.

Torsdag den 12 April.

Nr 235/1933.   **Blikkenslagermester Axel Smith** (Henriques)

mod

Baadebygger C Olsen, hans Konkursbo, der behandles af Skifteretten for Holbæk Købstad m v (Overretssagfører H Hartmann) samt **Marskandiser H V Henriksen** (Trolle),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt af en Hund.

Østre Landsrets Dom af 21 November 1933: Sagsøgte, Blikkenslagermester Axel Smith, bør til Sagsøgerne, Baadebygger C Olsen og hans af Skifteretten i Holbæk behandlede Konkursbo, betale 9100 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 20 Marts 1933, til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 400 Kr og for haft Udlæg 46 Kr 20 Øre, hvorhos Sagsøgte til det offentlige betaler de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagsøgerne ikke havde haft fri Proces. Sagsøgte, Marskandiser H V Henriksen, bør for Sagsøgernes Tiltale i Sagen fri at være, hvorhos for hans Vedkommende Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanten Frifindelse, subsidiært Nedsættelse af Erstatningen, hvorhos han, saafremt hans Frifindelsespaastand ikke tages til Følge, paastaar Indstævnte Henriksen dømt til Betaling i Forening med ham.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte Baadebygger C Olsen og hans Konkursbo 300 Kroner og til Indstævnte Henriksen 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Ap-

pellanten, Blikkenslagermester Axel Smith, til Indstævnte, Baadebygger C Olsen og dennes Konkursbo, 300 Kroner og til Indstævnte Marskandiser H V Henriksen 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Retten for Holbæk m v forberedte Sag har Sagsøgerne, Baadebygger C Olsen, Holbæk, og hans af Skifteretten sammesteds behandlede Konkursbo, hvem der er meddelt fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagførere, anbragt, at Olsen den 1 November 1932 Kl 9¹/₄ Fm, da han med almindelig Fart i Holbæk cyklede ad Labæk mod Øst og befandt sig ud for Nr 7 i denne Gade, blev væltet af Cyklen af to løsgaaende Hunde tilhørende de Sagsøgte, Marskandiser H V Henriksen og Blikkenslagermester Axel Smith, begge af Holbæk, nemlig en rødbroget, ganske ung Airedale Terrier tilhørende Smith og en ældre, mindre, sorthaaret Hund tilhørende Henriksen. Olsen, der ved Faldet bl a paadrog sig Brud af venstre Laarbenshals, indlagdes straks paa Sygehuset. Han udskreves herfra den 11 Februar 1933, men uden endnu at være arbejdsdygtig og med betydelig nedsat Førlighed og Arbejdsevne.

Sagsøgerne paastaar derfor nu de Sagsøgte in solidum dømt til at udrede i Erstatning for:

1) Tabt Arbejdsfortjeneste	1 500 Kr
2) Svie og Smerte	2 000 —
3) Invaliditet	10 000 —
4) Lægeundersøgelser	100 —

Ialt 13 600 Kr

med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 28 Marts 1933.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet det bestrides, at det er deres Hunde, der har forvoldt Ulykken. Olsen menes derhos ikke at have været tilstrækkelig agtpaagivende, ligesom han var mindre manøvre-dygtig, idet han i 1926 paadrog sig en alvorlig Skade i venstre Fod, for hvilken hans Ulykkesforsikring ydede ham Erstatning eiter 40 pCt In-validitet. Erstatningskravene under Post 1—3 paastaas i hvert Fald be-tydelig nedsatte.

Ifølge Olsens Partsforklaring løb de to Hunde pludselig ud paa Gaden, den rødbrogede Hund mod hans Forhjul og den sorte Hund mod hans Baghjul, og de var begge med til at vælte ham af Cyklen. Ved de under Sagen iøvrigt afgivne Forklaringer er oplyst, at den førstnævnte, Sagsøgte Smith tilhørende Hund, løb hylende fra Ulykkesstedet med beskadiget venstre Forben, og det maa efter Forklaringerne antages, at denne Hund løb tværs over Kørebanen lige mod Olsens Cykel, uden at Olsen kunde forhindre Sammenstødet. Det oplyste skønnes derimod ikke at godtgøre, at Sagsøgte Henriksens Hund har haft Betydning for Ulykken.

Ansaret for den skete Skade findes herefter i Medfør af Lov Nr 127 af 18 April 1925 § 13 at maatte paahvile Sagsøgte Smith.

Vedrørende Skadens Størrelse foreligger bl a Erklæringer fra Overlæge, Dr med Aage Kock, hvoraf fremgaar, at Olsen, der er 60 Aar gammel, nu kun kan bevæge sig langsomt med to Stokke, stadig har Smerter fra Hoften gennem hele Benet, ikke kan ligge paa venstre Side og er blevet noget nervøs. Der var vel Deformitet af Fod og haltende Gang allerede som Følge af Ulykkestilfældet i 1926, men Tilstanden havde bedret sig saaledes, at der af en skønsmæssig anslaaet Invaliditet nu paa 65 pCt næppe nu kunde siges at hidrøre mere end 20 pCt fra den tidligere Ulykke.

Direktoratet for Ulykkesforsikringen har derhos udtalt, at der, saafremt det foreliggende Tilfælde havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde være tillagt Olsen Erstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad af 50 pCt, hvorved er tilkendegivet, at den Erhvervsevne, som Olsen endnu var i Besiddelse af, anses forringet med Halvdelen.

Om Sagsøgerens Erhvervsforhold er bl a oplyst, at hans sidste aarlige Skatteindtægt inden Sagsanlægget var 3332 Kr.

Efter alt foreliggende findes Erstatningen at burde fastsættes saaledes, at der tilkendes for Posterne 1, 2 og 3 henholdsvis 1000 Kr, 2000 Kr og 6000 Kr. Idet hertil lægges Beløbet 100 Kr efter Post 4, vil Sagsøgte Smith være at dømme til at betale Sagsøgerne ialt 9100 Kr med Renter som paastaet, og han vil derhos have at betale Sagsøgerne i Sagsomkostninger 400 Kr og for hafte Udlæg 46 Kr 20 Øre samt iøvrigt have at udrede disse efter Reglerne for beneficerede Sager.

Sagsøgte Henriksen vil derimod være at frifinde, hvorhos Sagens Omkostninger for hans Vedkommende bliver at ophæve.

M a n d a g d e n 1 6 A p r i l .

Nr 10/1934.   **Arne Johan Arnesen** (Steglich-Petersen)

m o d

Fru **Victoria Mørch**, f Nanke, Frk **Elisabeth Nanke**, Frk **Nathalia Nanke** og Postkasserer **Carl Johan August Nanke** (F Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at tage Arv i afdøde Borgmester Nankes og Hustrus Reassumtionsbo.

Østre Landsrets Dom af 4 December 1933: De Sagsøgte, Fru Victoria Mørch, f Nanke, Frøken Elisabeth Nanke, Postkasserer Carl Johan August Nanke og Frøken Nathalia Nanke, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Marinemaler Vilh Arnesen som Værge for Arne Johan Arnesen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren

inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til de Sagsøgte 500 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Sagen foreligger der ikke Holdepunkter for at antage, at Testatorerne har forstaaet Bestemmelserne i Testamentet om deres Adoptivdatters Livsarvinger som omfattende hendes Adoptivbarn.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Arne Johan Arnesen til de Indstævnte Fru Victoria Mørch, f Nanke, Frk Elisabeth Nanke, Frk Nathalia Nanke og Postkasserer Carl Johan August Nanke, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Bevilling af 25 Juni 1879 tillodes det daværende cand juris — senere Borgmester i Korsør — C C F Nanke og Hustru, Anna Marie Emilie, født Mørch, at adoptere den den 13 November 1871 fødte Erica Wilhelmine Voigt, der var Datter af Fru Nankes afdøde Søster, Fru Erica M K Baggesen, født Mørch, og som den 27 Marts 1877 var adopteret af senere afdøde Købmand Christian J Voigt og Hustru; efter Bevillingen skulde hun bære Navnet Erica Wilhelmine Nanke og træde i Arv efter Adoptanterne som deres ægte Barn. I et af Ægtefællerne den 9 April 1900 for Notarius publicus i Slagelse underskrevet Testamente hedder det i § 2 saaledes:

»2. I Henhold til Adoptionsbevilling af 25 Juni 1879 skal vor nævnte Adoptivdatter arve os som vort Ægtebarn, og da vi ikke have andre Børn, skal hun være vor eneste Universalarving, dog at der med hendes Arv forholdes, som følger:

a) Alt, hvad vi efterlader os af Indbo og andet Løsøre, herunder indbefattet Sølv, Guld og Pretiosa, skal tilfalde vor Datter in natura.

b) Hvis den længstlevende af os ved sin Død efterlader sig fast Ejendom, bliver denne at realisere paa bedste Maade og Netto-Udbyttet af den i Forbindelse med, hvad den længstlevende af os efterlader sig af rede Penge, Pengeeffekter og Værdipapirer, skal, hvad enten vor

Datter er umyndig eller myndig, gift eller ugift, indsættes i Overformynderiet — eller, hvis dette nægter at modtage Beløbet, paa anden sikker og betryggende Maade baandlægges — til Rentenydelse for vor Datter, saa længe hun lever, og saaledes at Kapitalen ikke maa formindskes, medens Renten altid skal udbetales imod hendes egen eller, hvis hun maatte være umyndiggjort, hendes Værges Kvittering.

Naar vor Datter derefter afgaar ved Døden, skal $\frac{2}{3}$ af Kapitalen udbetales til hendes mulige Livsarvinger til Deling efter Loven, medens $\frac{1}{3}$ skal deles imellem vore Arvinger saaledes, at Halvdelen tilfalder min, Emilie Nankes Broder, Flagfabrikant Sofus Valdemar Mørch, eller, hvis han skulde være død, hans Enke Viktoria, født Nanke, eller, hvis ogsaa hun skulde være død, deres Fælles-Livsarvinger, medens den anden Halvdel skal tilfalde mine, C Nankes, to andre Søstre Nathalie Nanke og Elisabeth Nanke til lige Deling og saaledes, at den ene af dem skal arve det Hele, hvis den anden skulde være død uden Livsarvinger. Skulde de begge være døde uden Livsarvinger, da skal den dem herved tillagte Lod tilfalde mine andre Søskende eller deres Livsarvinger, dog med Udelukkelse af min Søster Viktoria og hendes Livsarvinger, som imidlertid arve ogsaa denne Lod, hvis alle mine, C Nankes, andre Søskende er døde uden Livsarvinger.

Skulde vor Datter ved sin Død ikke efterlade sig Livsarvinger, skal Kapitalen tilfalde vore Søskende eller deres Livsarvinger efter de Regler, som findes i næste Post.«

Efter sidste Post (§ 6) i Testamentet følger saalydende Passus:

»Jeg, Erica Vilhelmine Nanke, erklærer mig herved fuldstændig enig med mine Forældre i ovenstaaende Testamentes Bestemmelser, specielt dets Post b. Jeg gjentager derhos herved Bestemmelserne i mit Testamente af 10 Dec 1889, ved hvilket jeg til mine Arvinger har indsat min Adoptivmoder, og hvis hun skulde være død før mig, min Adoptivfader.

Til Bekræftelse have vi underskrevet dette Testament i Overværelse af not publ ved Nærværelse paa Slagelse Byfogedkontor den 9 April 1900.

Nanke. E Nanke. Erica Vilhelmine Nanke.«

Ved Fru Nankes Død den 19 Juni 1912 anmeldte Borgmester Nanke, at Hustruen var død uden Livsarvinger, og at han vilde forblive hendsiddende i uskiftet Bo med Adoptivdatteren Erica Nanke. Borgmester Nanke døde den 4 December 1929, og ved Opgørelsen af hans og Hustrus Fællesbo blev den efterladte Kapital i Henhold til Testamentet, der var blevet kgl konfirmeret den 6 September 1930, indsat i Overformynderiet til Rentenydelse for Adoptivdatteren, der i Februar 1916 var blevet gift med Marinemaler Vilh Arnesen, og som ved Bevilling af 2 August 1926 havde adopteret Mandens Søn af et tidligere Ægteskab Arne Johan Arnesen, født 13 Februar 1913. Fru Erica Arnesen døde den 11 Februar 1933 uden at have født Børn, og den ovenfor ommeldte Kapital blev derefter af Overformynderiet indbetalt til Københavns Byrets Skifteafdeling som behandlende fhv Byfoged og Borgmester C C F Nankes og Hustru A M E Nanke, f Mørchs Reassumtionsbo. Marinemaler Arnesen gør nu gældende, at hans nævnte Søn er Fru Erica Arnesens Livsarving og derfor berettiget til $\frac{2}{3}$ af den ommeldte Kapital, og da

Borgmester Nankes og Hustrus arveberettigede Slægtninge, Fru Victoria Mørch, f Nanke, Frøken Elisabeth Nanke, Postkasserer Carl Johan August Nanke og Frøken Nathalia Nanke ikke har villet anerkende dette; paastaar han dem under nærværende Sag tilpligtet at anerkende, at Arne Johan Arnesen som Livsarving efter Erica Vilhelmine Arnesen er fortrinsberettiget i det nævnte Reassumptionsbo til $\frac{2}{3}$ af den Kapital, som i Henhold til den foran citerede § 2 litr b i Ægtefællernes Testament har været indsat til Rentenydelse i Overformynderiet for Erica Vilhelmine Arnesen. Til Støtte for denne Paastand har Sagsøgeren anført, at den trufne Disposition gør Indgreb i den Fru Arnesen efter Bevillingen tilkommende lovlige Arveret og saaledes kun kunde foretages med Fru Arnesens Samtykke; af denne Grund maa Samtykket fortolkes saa snævert som muligt : der maa berøves hende saa lidt som muligt af hendes Rettigheder, saaledes som hun har opfattet dem, og Fru Arnesens Mening var, efter at hun havde adopteret Arne, at denne var at anse som hendes eget Barn og derfor som hendes Livsarving. Denne Opfattelse, der efter Sagsøgerens Formening stemmer med det i Adoptionslovens § 13 nedlagte Princip, har Fru Arnesen bl a lagt for Dagen i et Kodiciel af 29 December 1932, hvori det, efter at hun har indsat sin Mand til sin eneste og universelle Arving, hedder saaledes:

»Denne Bestemmelse vedrører ikke den Kapital, som fra Boet efter min Adoptivfader, Borgmester Nanke, er indsat i Overformynderiet til livsvarig Rentenydelse for mig, idet denne Kapital i Henhold til min Faders testamentariske Bestemmelser ved min Død skal tilfalde mine eventuelle Livsarvinger, altsaa min ovennævnte Adoptiv søn, saafremt han overleverer mig.«

De Sagsøgte procederer til Frifindelse. Til Støtte herfor har de anført, at man ved Fortolkningen af Ordene: »hendes mulige Livsarvinger« i Borgmester Nankes af ham selv haandskrevne Testament af 1900 maa lægge til Grund den da saavel i Lovgivningen som i Teori og Praksis gældende Opfattelse af Ordet Livsarvinger, nemlig som sigtende til en Persons virkelige Descendens i Modsætning til andre Arvinger f Eks Adoptivbørn. Da Testamentet oprettedes, havde et Adoptivbarns Livsarvinger ikke Arveret efter Adoptanten, og det maatte derfor ligge ganske udenfor Testatorernes Tanke, at deres Adoptivbarns Adoptivbarn skulde kunne optræde som Adoptivbarnets Livsarving. Borgmester Nanke har da ogsaa selv i sin Anmeldelse til Skifteretten ved Hustruens Død bemærket, at Hustruen ikke efterlod Livsarvinger, men et Adoptivbarn. De Sagsøgte har endvidere hævdet, at der heller ikke i den senere Praksis saalidt som i Lovgivningen er sket nogen Ændring paa det heromhandlede Punkt, hvorved de bl a har henvist til, at Adoptionslovens § 13, 2 Stk sondrer mellem »Livsarving« og Adoptivbarn. Den ved Testamentets Oprettelse 28-aarige Adoptivdatter maa antages at have henholdt sig til Testatorernes Opfattelse, og selv om hun 26 Aar senere har faaet en anden Opfattelse, maa dette være ganske uden Betydning for Forstaaelsen af Testamentet og hendes i Testamentet givne Samtykke.

For Landsretten har Sagsøgeren forklaret, at Arne kom i Besøg i Borgmester Nankes Hus, men at han : Sagsøgeren ikke har fortalt

Nanke, at Arne var adopteret af Erica Arnesen, og at han ikke ved, om denne har fortalt det til sin Adoptivfader, og Sagsøgte; Frk Elisabeth Nanke, Testators Søster, der var i Huset hos ham fra 1916—1929, har for Retten udtalt, at Nanke aldrig til hende har nævnt, at Arne, om hvem de ofte talte, var adopteret af Erica Arnesen, hvad der i ethvert Fald var ukendt for hende og den øvrige Familie.

Under de foreliggende Omstændigheder finder Retten, at Testamentet maa fortolkes saaledes, at kun Adoptivdatterens kødelige Descendens var berettiget til at arve de omhandlede $\frac{2}{3}$ af Kapitalen, og at Adoptivdatteren, som var udelukket fra at testamentere over Kapitalen, heller ikke ved Adoption kunde bringe fremmede Personer ind i den Kreds af arveberettigede, som Testatorerne havde fastlagt, nemlig deres af dem nævnte Søkende eller disses Livsarvinger, hvorved bemærkes, at Erica selv ikke var en Fremmed i Slægten — men som ovenfor nævnt — en Datter af en afdød Søster til Fru Nanke. Herefter vil de Sagsøgte Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 500 Kr.

Nr 16/1934.

Rigsadvokaten

mod

Albert Kornelius Ipsen og Niels Søren Ove Jensen
(Overretssagfører O K Magnussen),

der tiltales for Overtrædelse af Næringsloven.

Københavns Byrets Dom af 14 September 1933: De Tiltalte, I Farvehandler Niels Søren Ove Jensen og II Købmand Albert Kornelius Ipsen, bør inden 14 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse hver især bøde 65 Kr til Københavns Kommunes Kasse og derhos een for begge og begge for een betale Sagens Omkostninger. Forvandlingsstraffene fastsættes til Hæfte i 5 Dage.

Østre Landsrets Dom af 13 November 1933: De Tiltalte, Albert Kornelius Ipsen og Niels Søren Ove Jensen, bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Af de foreliggende tildels efter Landsretsdommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger fremgaar det, at Forretningen Venne-mindevej Nr 38 før Aktieselskabets Stiftelse ejedes af Tiltalte

Jensen, der i 1930 havde købt den af Tiltalte Ipsen for 12 000 Kroner, af hvilket Beløb Ipsen lod 6000 Kroner blive indestaaende i Forretningen, og at Anledningen til Aktieselskabets Oprettelse var Tiltalte Jensens Køb af Forretningen Borups Allé Nr 178. Det er af Forretningsføreren forklaret, at de Varer, hvoraf der solgtes særlig meget, saasom Fernis, Zinkhvidt, Tapet og Oliefarver, blev indkøbt i Fællesskab med de Tiltaltes Forretninger af en af de Tiltalte, uden at Forretningsføreren fik noget at vide om, hvor Indkøbet skulde ske eller til hvilken Pris og uden at Bestyrelsens Formand blev taget med paa Raad, og at de i Forretningen indkomne Penge undertiden afleveredes til Tiltalte Jensen, idet Forretningsføreren efter sin Forklaring opfattede Forholdet saaledes, at det var ligemeget, om han afleverede Pengene og Regnskabet til Tiltalte Jensen eller til dennes Fader. Det er endvidere oplyst, at de Tiltalte skiftedes til at føre Kassebogen, og at Forretningen i henvend et Par Maaneder, da der ingen Forretningsfører var, er blevet passet af to Lærlinge fra Tiltalte Jensens Forretning. Endelig er det oplyst, at de Tiltalte eller en af dem undertiden var til Stede ved Bestyrelsesmøderne, der maa antages jævnlig at være afholdt hos Tiltalte Ipsen, medens i hvert Fald de menige Medlemmer af Bestyrelsen efter deres egen Forklaring kun har haft ringe Føling med Forretningen.

Under Hensyn til det saaledes oplyste, og navnlig til at de Tiltalte, der hver for sig driver Næring som Handlende, i Forning ejer en aldeles overvejende Del af Selskabets Aktier, findes der at foreligger en Omgaelse af Forbudet i Næringslovens § 26 om, at en Handlende ikke er berettiget til at have mere end ét fast Udsalgssted.

Herefter vil Byrettens Dom, hvis Fastsættelse af Straffen findes passende, kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Byrettens Dom bør ved Magt at stande.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

I Farvehandler Niels Søren Ove Jensen, boende Weysesgade Nr 3, 2 Sal, og II Købmand Albert Kornelius Ipsen, boende Weysesgade Nr 29, tiltales under denne Sag ved Københavns Politis Anklageskrifter af 10 Januar 1933 til Straf for Overtrædelse af Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 95, jfr § 26.

Tiltalte I Jensen i Anledning af, at han, der her i Staden siden Marts 1932 med Næringsadkomst som Handlende har drevet Farve- og Tapetforretning fra fast Forretningssted Borups Allé Nr 178, desuden samtidig hermed i den Hensigt at omgaa Lovgivningens Forbud mod, at Handlende i samme Kommune har mere end eet Udsalgssted, under Aktieselskabsform med Interesse som i egen Forretning har drevet Farveforretning fra fast Forretningssted, Vennemindevej Nr 38;

Tiltalte II Ipsen i Anledning af, at han, der her i Staden i eget Navn driver Farveforretning fra fast Forretningssted, Kildevældsgade Nr 29, i den Hensigt at omgaa Lovgivningens fornævnte Forbud, siden Marts 1932 desuden under Aktieselskabsform, men med Interesse som i egen Forretning, har drevet Farveforretning fra fast Forretningssted, Vennemindevej Nr 38.

De Tiltalte har paastaaet sig frifundet.

Det er om Aktieselskabet »Vennemindevejs Farvehandel« med Butik Vennemindevej Nr 38 oplyst, at Aktiekapitalen er paa 12 000 Kr, hvoraf de Tiltalte hver ejer 5500 Kr og Tiltalte Jensens Fader, Forvalter Nielsen Jensen, 500 Kr, medens Resten er fordelt paa to andre Personer, at Tiltalte Jensens Fader er Formand for Bestyrelsen, og at Bestyrelsens tre Medlemmer har Aktier til et samlet Beløb af 1000 Kr.

Til Støtte for Frifindelsespaastanden har de Tiltalte anført, at ingen af dem har noget med Forretningens daglige Drift at gøre, at de ikke oppebærer noget Vederlag af Selskabet udover Udbytte af deres Aktier, samt endelig — og ganske særligt — at ingen af dem gennem deres Andel i Aktiekapitalen er i Stand til at bestemme Selskabets Fremgangsmaade og Forretningens Gang, idet ingen af dem ejer over Halvdelen eller blot Halvdelen af Aktiekapitalen.

Under Hensyn til, at det af de Tiltalte anførte maatte føre til, at to Personer i Forening under Aktieselskabsform vil kunne drive flere Forretninger i samme Kommune, og at dette maa antages at være i Strid med Næringslovens Hensigt, findes det af de Tiltalte udviste Forhold at være en Omgaaelse af Forbudet i Næringslovens § 26 om, at en Handlende ikke er berettiget til at have mere end eet fast Udsalgssted i vedkommende Kommune, hvorfor de hver især vil være at anse efter de ovennævnte Bestemmelser med en Bøde af 65 Kr til Københavns Kommunes Kasse, subsidiært med Hæfte i 5 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 2 Afdeling den 14 September 1933 (9426/1932) og paaanket af de Tiltalte Albert Kornelius Ipsen og Niels Søren Ove Jensen til Frifindelse samt af Anklagemyndigheden til Skærpelse af de idømte Straffe.

Færdig fra Trykkeriet den 25 April 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 4

Mandag den 16 April.

Da det af Sagens Oplysninger bl a fremgaar, at ingen af de Tiltalte er Forretningsførere for det paagældende Aktieselskab, at ingen af dem er Medlem af Bestyrelsen, og at ingen af dem har Aktiemajoritet i Selskabet, kan det ikke anses bevist, at de driver den nævnte Forretning. De Tiltalte vil herefter være at frifinde.

De Tiltalte har selv sørget for deres Forsvar for Landsretten.

Onsdag den 18 April.

Nr 36/1934.

Sønderjyllands Kreditforening

paakærer

Vestre Landsrets Kendelse af 17 Januar 1934.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Ved Skøde af 12 September 1933 overdrog Landmand Truels Thomsen af Kastrup den ham tilhørende Ejendom i Kastrup Art Nr 64 af Kastrup, indført i Tingbogen for Kastrup Bind 1 Blad 7, Gram Sogn, til Landmand Peter Petersen Schmidt af Rødding. Købesummen, der var bestemt til 14 000 Kr, skulde ifølge Skødet berigtiges ved, at Schmidt overtog eller indfrieede den i Ejendommen indestaaende Pantegæld, nemlig 1) til de Kærende, Sønderjyllands Kreditforening i Haderslev, 10 000 Kr, 2) til samme skyldige Henstandsbeløb pr 1 Juni og 1 December Terminer 1932 tilsammen 500 Kr og 3) til A/S Gramby Bank af Gramby 2500 Kr og samtidig med Skødets Udstedelse udbetalte til Landmand Thomsen Restbeløbet 1000 Kr. Alle Omkostningerne ved Skødets Udstedelse og Tinglysning skulde afholdes af Schmidt alene.

De Kærende havde ved tvende Pantebreve paa henholdsvis 8500 Kr og 1500 Kr ydet Thomsen Laan mod Sikkerhed i Ejendommen, og de havde i Henhold til Lov Nr 172 af 16 Juni 1932 om Betalingshenstand for Ejere af Landbrugsejendomme m v suppleret ved Lov Nr 276 af 31 Oktober 1932 henholdsvis Lov Nr 73 af 11 Marts 1933 meddelt Thomsen

Henstand med Betaling af Ydelserne pr Juni Termin 1932 og December Termin s A, ialt 425 Kr, forsaavidt angaar det førstnævnte Pantebrev, og 75 Kr, forsaavidt angaar sidstnævnte. Efter at Ejendommen som foran nævnt var overdraget til Schmidt, har denne ved tvende Overtagelses-Henstandsbeviser og Pantebreve af 30 November 1933 overtaget de nævnte Henstandsbeløb, saaledes at disse skulde afdrages i 10 Terminer, og saaledes at der gaves Pantesikkerhed for Beløbene i Ejendommen, forsaavidt Henstandsbeløbet paa 425 Kr angik, forud for den øvrige Pantegæld, og forsaavidt Henstandsbeløbet paa 75 Kr angik, efter de Kærendes Pantebrev paa 8500 Kr og fornævnte Overtagelsesdokument paa 425 Kr. Overtagelsesdokumenterne tinglystes den 30 November 1933, og blev begge af Tinglysningssdommeren i Frøs Herred m v forsynet med følgende Retsanmærkning: »Der mangler Samtykke fra efterstaaende Panthaver Gramby Bank, Gram, til at der gives den ny Ejer Henstand med de ovennævnte Terminsydelser jfr Tinglysningsslovens § 40, 3die og 4de Stykke, jfr §§ 11 i Lov Nr 172 af 16 Juni 1932 og Nr 73 af 11 Marts 1933.«

Retsanmærkningen forsaavidt angaar Overtagelsesdokumentet vedrørende Henstandsbeløbet paa 425 Kr, har de Kærende derpaa paakæret hertil Retten, idet de har nedlagt Paastand om, at det paalægges Tinglysningssdommeren at lyse Overtagelsesdokumentet uden Retsanmærkning.

De Kærende har til Støtte for deres Paastand anført, at Bestemmelserne i Henstandslovens § 11 under Hensyn til disse Loves Formaal gaaende ud paa at bøde paa Landbrugets Vanskeligheder maa fortolkes som alene givende Kreditor en fri Stilling til, dersom de i Paragraffen nævnte Tilfælde indtræder, at afgøre, om Forudsætningerne for Bevilningen af Henstand fremdeles er til Stede, og at ogsaa Landmand Schmidt opfylder Betingelserne for Henstandsydelse efter Henstandslovens § 2, hvorfor det i Retsanmærkningen ommeldte Samtykke fra den efterstaaende Panthaver ikke er fornødent.

Ved Kæremaalets Indsendelse har Tinglysningssdommeren udtalt, at han maa fastholde Retsanmærkningen, idet han har henvist til, at Bestemmelsen i § 11 i de nævnte Love under Hensyn til, at Formaalet med Henstandslovgivningen har været at hjælpe de i Lovens § 2 ommeldte Skyldnere til at forblive ved Ejendommene maa forstaas efter dens Ordlyd som indeholdende Bestemmelse om Henstandsgivelsens absolutte Bortfald, og at en Overenskomst med en ny Ejer om Overtagelse af Henstandsbeløbet derfor maa bedømmes efter Tinglysningsslovens § 40 og saaledes kræve Samtykke af Efterpanthaverne.

Idet Retten kan tiltræde det af Tinglysningssdommeren bemærkede, har han haft Føje til at meddele Retsanmærkning som sket, og den saaledes truine Afgørelse vil derfor være at stadfæste.

Kæremaalets Omkostninger vil være at ophæve.

T h i b e s t e m m e s :

Den paakærede Afgørelse bør ved Magt at stande.
Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret af Sønderjyllands Kreditforening.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 213/1933. **Aabenraa Andels-Svineslagteri**
(Hartvig Jacobsen)

mod

Landbrugsministeriet (d kst Kammeradvokat),

betreffende Tilbagebetaling af et Bødebeløb.

Østre Landsrets Dom af 2 November 1933: De Sagsøgte, Landbrugsministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Aabenraa Andels-Svineslagteri, i denne Sag fri at være. I Salær til den konstituerede Kammeradvokat betaler Sagsøgeren 500 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det foreliggende maa det anses for godtgjort, at Slagteriet har gjort sig skyldig i de i Dommen omhandlede Overtrædelser af Regulativet, og herefter havde Landbrugsministeriet været berettiget til at tilbagekalde den Appellanten meddelte Autorisation.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til den kst Kammeradvokat findes Appellanten at burde betale 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til den kst Kammeradvokat betaler Appellanten, Aabenraa Andels-Svineslagteri, 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved § 1 i Lov Nr 245 af 27 Maj 1908 om Tilsyn med Udførsel af Kød m m bestemtes det bl a, at der ved kgl Anordning kunde fastsættes Mærker, hvormed Kød m v der udførtes, skulde forsynes, og at de nærmere Regler om disse Mærkers Anvendelse saavel som om Kontrollen paa Slagterierne m v fastsattes af Landbrugsministeriet.

I samme Lovbestemmelses sidste Stykke gives der derhos Landbrugsministeriet Bemyndigelse til i det hele at træffe saadanne Bestemmelser, som kunne antages at gavne Udførselen af de omhandlede Varer.

I § 6 hedder det endelig, at Overtrædelse af Forskrifterne i Loven »eller de i Medfør af samme udfærdigede Bestemmelser straffes, forsaavidt Forholdet ikke efter sin Beskaffenhed maatte falde ind under strengere Straffebestemmelser, med Bøder fra 50—2000 Kr, der tilfalder Statskassen, hvorhos de paagældende Kødvarer ville være at konfiskere.

De konfiskerede Kødvarer skulle ved Politiets Foranstaltning gøres uanvendelige til Menneskeføde.«

I Henhold til Loven udfærdigedes derhos en kgl Anordning Nr 240 af 5 November 1908 angaaende Mærkningen m v og forskellige Bekendtgørelser m m fra Landbrugsministeriet, derunder Bekendtgørelse af 6 s M, ifølge hvis § 1 enhver, der agtede at slagte Heste, Hornkvæg, Faar, Geder og Svin, saaledes at Kødet kunde udføres af Landet, skulde autoriseres dertil af Landbrugsministeriet, og ifølge hvilken Autorisationen til enhver Tid kunde tilbagekaldes af Ministeriet.

Dette sidste udtaltes derhos ogsaa udtrykkelig i de enkelte Autorisationer, der kun meddeltes efter Undersøgelse af Forholdene og efter visse nærmere Betingelser om Dyrslægekontrol m m.

I Tidens Løb udgik der forskellige Regulativer m m, der navnlig tog Sigte paa at forbedre Varekvaliteten og at modarbejde Klager fra Landene, hvortil Varerne eksporteredes.

Privatslagteriernes Organisation og De samvirkende danske Andels-Svineslagterier, der arbejdede paa at forbedre Kvaliteten af dansk Bacon og særlig paa at gennemføre større Ensartethed i Behandling og Tilskæring af Eksportbacon, vedtog i Anledning af fremkomne Klager den 7 Oktober 1925 visse Standardregler angaaende Baconsvin, bestemt til Udførsel til England, som Landbrugsministeriet i et Cirkulære af 12 November 1927 paalagde samtlige Svineslagterier at følge, idet disse i modsat Fald udsatte sig for at miste Autorisationen eller paa anden Maade at blive draget til Ansvar. Da der stadig fremkom Klager, vedtog Andelsslagterierne endelig i Marts 1929 enstemmigt at bemyndige Fællesbestyrelsen til at træde i Forhandling med Ministeriet om Fastsættelse af Regler for Bedømmelse af og Kontrol med Eksportflæsket, saavel gældende Andels- som Privatslagterier.

Efter Forhandling med Slagteriorganisationerne udfærdigedes der derefter af Landbrugsministeriet et af Slagterierne godkendt Regulativ vedrørende Tilskæring og Behandling af Baconsider af 1 Juni 1929, senere et nyt Regulativ af 29 Marts 1930 med Tillæg af 7 Juli 1930, med to Cirkulærer til samtlige Eksportslagterier af samme Datoer og endvidere Instrukser for Bedømmelse ligeledes af samme Datoer. Ved disse

Bestemmelser indførtes aarlige Lagerbedømmelser i Esbjerg af seks af Slagterierne valgte, af Ministeriet godkendte Dommere og en Baconinspektør og Havneinspektioner foretagne af to af Dommerne og Baconinspektøren. Ved Bedømmelserne og Inspektionerne skulde der gives Karakterer, og hvis der var Anledning dertil, skulde der gøres Indberetning til Landbrugsministeriet, som kunde paatale Forsømmelserne og tilkendegive, at der, hvis de gentoges indenfor 2 Aar, kunde gives Bøder efter nærmere i Bestemmelserne indeholdte detaillerede Angivelser, hvorhos det udtales, at saafremt et Slagteri ikke vilde erlægge den ikendte Bøde, vilde Landbrugsministeriet fratage Slagteriet Retten til at benytte Lurmærket.

Regulativerne af 1930 afløstes af et nyt Regulativ af 24 Marts 1931 og dertil sig sluttende Cirkulære af samme Dato til samtlige Eksportsvineslagterier, der ligeledes indeholdt Bødebestemmelser med detailleret Angivelse af Beløbenes Størrelse for mangelfuld Overholdelse af de enkelte Bestemmelser og iøvrigt med de samme Beføjelser for Landbrugsministeriet som ovenfor anført.

Alle disse Bestemmelser fastsattes efter Organisationernes Forslag og vedtoges og godkendtes af dem. Ved en den 17 Februar 1931 af Baconinspektøren og to Dommere afholdt Besigtigelse i Esbjerg af 25 Baller Flæsk fra Aabenraa Andels-Svineslagteri fandtes 54 pCt Sider fejlagtig sorterede, og Dommerne indstillede, at der i Medfør af Cirkulære af 29 Marts 1930 meddeltes en Advarsel.

Den 10 Februar 1931 paatalte Ministeriet Manglerne og tilføjede, at det, saafremt Slagteriets Forhold ved en Lager- eller Havnebedømmelse indenfor et Tidsrum af 2 Aar maatte give Anledning til Paatale, vilde ikende Slagteriet en Bøde. Overfor denne Advarsel protesterede Slagteriet, men Ministeriet fastholdt sammes Berettigelse.

Ved en den 15 November 1932 foretaget Bedømmelse i Esbjerg fandtes saavel Sorteringen som Behandlingen af Sværsiden af Flæsket fra Aabenraa Andels-Svineslagteri meget mangelfuld, og Landbrugsministeriet ikendte derefter ved Skrivelse af 28 s M Slagteriet en i Overensstemmelse med Regulativet af 24 Marts 1931 og Cirkulæret af samme Dato beregnet Bøde af ialt 10 080 Kr.

Slagteriet protesterede mod Bødens Paalæg under Paaberaabelse af, at det havde været umuligt at overholde de tidligere Bestemmelser af 1930, og at den Slagteriet under 18 Februar 1931 givne Advarsel derfor maatte anses annulleret af Ministeriet, efter at nye Bestemmelser var indført i Marts 1931. Protesten blev ikke taget til Følge af Ministeriet, der i Skrivelse af 7 Marts 1933 meddelte Slagteriet, at Retten til at benytte Lurmærket vilde blive det frataget, saafremt Slagteriet ikke indbetalte det i Ministeriets Skrivelse af 28 November 1932 omhandlede Beløb. Derefter indbetalte Slagteriet under Protest Beløbet til Ministeriet.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Aabenraa Andels-Svineslagteri, paastaaet Sagsøgte, Landbrugsministeriet, dømt til at tilbagebetale de fornævnte 10 080 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Betalingsdagen den 17 Marts 1933.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Sagsøgeren har til Støtte for sin Paastand anført, at de omhandlede af Ministeriet udfærdigede Bestemmelser, hvorefter dette kan ikende Bøder for begaaede Overtrædelser, og som er udfærdigede i Henhold til ovennævnte Lov af 27 Maj 1908, savner Hjemmel i Loven, idet denne selv i § 6 fastsætter Fremgangsmaaden, der skal følges, og Straffene, der kan ikendes for Overtrædelser af Loven og de i Henhold til den udfærdigede Bekendtgørelser, hvad alt ikke er iagttaget overfor Sagsøgeren.

Endvidere har Sagsøgeren anført, at selv om Ministeriet maatte have Hjemmel til at træffe Bestemmelser om Erlæggelse af Bøder, foreligger Betingelsen for at paalægge disse — afset fra, at det ikke kan erkendes, at de omhandlede Flæskepartier har været mangelfulde — i dette Tilfælde ikke, idet den forudgaaende Advarsel og Tilkendegivelse er tildelt i Henhold til de tidligere gældende Bestemmelser, som reelt kun var indførte paa en Slags Prøve og i Praksis havde vist sig uigen-nemførlige, og som netop er rettede ved det nugældende Regulativ. Sagsøgeren burde derfor i ethvert Fald have haft en ny Advarsel.

Sagsøgte har heroverfor anført, at der ikke i de af Ministeriet truffne Bestemmelser er Tale om Fastsættelse af Bøder i egenlig Forstand med retlig Forpligtelse for de paagældende til at betale de ikendte Beløb.

Forholdet er derimod det, at Ministeriet, der har fri Ret til at meddele og tilbagetage Eksportautorisationer, paa Foranledning af og med Tiltræden af alle Eksportslagterierne, derunder ogsaa det sagsøgende Andels-Svineslagteri, har truffet en lempeligere Ordning for de paagældende ved i Stedet derfor at tiltræde, at der for begaaede Overtrædelser af de vedtagne detaljerede Forskrifter i Henseende til Flæskets Sortering m m fastsættes Betaling af visse Beløb. Samtlige Udgifter ved Baconkontrollen afholdes af Slagterierne, og de i Medfør af de fornævnte Bestemmelser af de enkelte Slagterier udrede Beløb anvendes overensstemmende med Slagteriernes Vedtagelse under Forhandlingerne om Bødebestemmelserne til Nedbringelse af disse Udgifter. Ministeriets Indgriben sker derhos i Henhold til Erhvervenes Ønske og i det enkelte Tilfælde efter Indstilling af de af Erhvervene selv til Kontrol udpegede Dommere.

De foran citerede Straffebestemmelser i § 6 i Loven af 27 Maj 1908 kan nu ikke ved at foreskrive, at de paagældende Kødvarer skal konfiskeres og gøres uanvendelige til Menneskeføde antages at tage Sigte paa Overtrædelse af Reglementer af heromhandlede Art, der ikke vedrører sundhedsfarligt Kød, og for hvis Vedkommende der derfor tiltrængtes andre Bestemmelser.

Naar nu henses til den Landbrugsministeriet utvivlsomt tilkommende, meget vidtgaaende Ret til at give Regler og til at meddele og fratage Autorisation og til det om »Bødebestemmelserne«s Indførelse oplyste, derunder særlig Slagteriernes, og deriblandt ogsaa det sagsøgende Slagteris Deltagelse i og Godkendelse af disse, kan Ministeriet ikke anses at have savnet Hjemmel til i Stedet for at tilbagekalde de meddelte Autorisationer at godkende, at der, som af Slagterierne selv ønsket, efter ganske bestemte i Forvejen fastsatte, bekendtgjorte og af

Slagterierne tiltraadte Beregningsmaader, paalagdes et Slagteri en Slags Konventionalbod til Nedbringelse af de alle Eksportslagterierne paa-hvilende Kontroludgifter, og Bestemmelserne kan derfor ikke, som af Sagsøgerne hævdet, anses ulovlige.

Idet endnu tilføjes, at der ikke kan gives Sagsøgeren Medhold i; at Sorteringsreglerne først ved Regulativet af 24 Marts 1931 blev ende-lig udformede som bindende, vil Sagsøgtes Paastand om Frifindelse herefter være at tage til Følge,

I Salær til den kst Kammeradvokat, der har givet Møde for Mini-steriet, vil Sagsøgeren have at betale 500 Kr.

Torsdag den 19 April.

Nr 1/1934.

Rigsadvokaten

mod

Nicolaus Jacobsen Schmidt, Friedrich Theodor Schultz, Christian Paysen, Christian Andreas Heinrich Johannsen, Wilhelm Johann Carl Heinrich Rathje, Broder Peter Andresen, Andreas Georg Schau, Peter Christian Jürgensen, Bendix Bossen, Johann Dünnweber, Anton Friedrich Bossen, Hans Jacob Andresen, Johannes August Andresen, Jes Jessen Lorentzen, Niels Sigfred Martin Larsen, Jakob Sundbæk Johannsen, Jürgen Berendsen Termansen, Jens Hansen Termansen, Martin Nielsen, Jeppe Knudsen Christensen, Johannes Alfred Jørgensen, Hans Peter Hansen, Louis Ingemann Christensen og Hakon Skou (Højesteretssagfører Bache og Højesteretssagfører David),

der tiltales for Overtrædelse af § 1 i midlertidige Ordensbestemmelser for Købstæder og Flækker i de sønderjydske Landsdele m m.

Dom afsagt af Retten for Tønder Købstad m v den 17 August 1933: De Tiltalte: Nr 13 stud theol A G Schau, Tønder, Nr 14 Vulkanisør P C Jürgensen, Tønder, Nr 15 Fisker N S M Larsen, Tønder, Nr 18 Arbejdsmand J B Termansen, Tønder, bøder hver til Tønder Politikasse 60 Kr. Indgaar Bøden ikke, indtræder i dens Sted Hæfte i 10 Dage. De tiltalte: Nr 1 Barber N J Schmidt, Tønder, Nr 2 Tjenestekarl Bendix Bossen, Tønder, Nr 3 Tjenestekarl Fr Th Schultz, Sød, Nr 4 Sadelmager J Dünnweber, Jejsing, Nr 5 Malersvend A F Bossen, Tønder, Nr 6 Tjenestekarl H J Andresen, Travsted, Nr 7 Tjenestekarl Johannes A Andresen, Travsted, Nr 8 Gartnermedhjælper J J Lorentzen, Tønder, Nr 9 Tjenestekarl Chr Paysen, Sød, Nr 10 Tjenestekarl Chr A H Johannsen, Sød, Nr 11 Tjenestekarl W J C H Rathje, Sød, Nr 12 Maskinbygger B P Andresen, Emmerske, Nr 17 Tromlefører J S Johann-

sen, Tønder, Nr 19 Arbejdsmand J H Termansen, Tønder, Nr 20 Murer Martin Nielsen, Tønder, Nr 21 Arbejdsmand Jeppe K Christensen, Tønder, Nr 22 Arbejdsmand Johannes A Jørgensen, Tønder, Nr 24 Arbejdsmand H P Hansen, Tønder, Nr 26 Smedesvend L I Christensen, Tønder, Nr 27 Arbejdsmand Hakon Skou, Tønder, bøder hver til Tønder Politikasse 40 Kr. Indgaar Bøden ikke træder i dens Sted Hæfte i 6 Dage. De Tiltalte vil derhos in solidum have at godtgøre det offentlige de af Sagen flydende Udgifter.

Vestre Landsrets Dom af 4 November 1933: De Tiltalte 1 Nicolaus Jacobsen Schmidt, 3 Friedrich Theodor Schultz, 9 Christian Paysen, 10 Christian Andreas Heinrich Johannsen, 11 Wilhelm Johann Carl Heinrich Rathje, 12 Broder Peter Andresen, 13 Andreas Georg Schau og 14 Peter Christian Jürgensen, bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. De Tiltalte 2 Bendix Bossen, 4 Johann Dünneweber, 5 Anton Freidrich Bossen, 6 Hans Jacob Andresen, 7 Johannes August Andresen og 8 Jes Jessen Lorentzen, bør hver især til Tønder Købstads Politikasse erlægge en Bøde paa 30 Kr. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 4 Dage. De Tiltalte 15 Niels Sigfred Martin Larsen, 17 Jakob Sundbæk Johannsen, 18 Jürgen Berendsen Termansen, 19 Jens Hansen Termansen, 20 Martin Nielsen, 21 Jeppe Knudsen Christensen, 22 Johannes Alfred Jørgensen, 24 Hans Peter Hansen, 26 Louis Ingemann Christensen og 27 Hakon Skou, bør til Tønder Købstads Politikasse hver især betale en Bøde paa 100 Kr. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 10 Dage. Sagens Omkostninger for begge Retter udredes af de under Nr 2, 4—8, 15 og 17—27 nævnte Tiltalte een for alle og alle for een med $\frac{1}{5}$ og af det offentlige med $\frac{1}{5}$, dog at de under Nr 15 og 17—27 nævnte Tiltalte ligeledes een for alle og alle for een til den for dem beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Landsrets-sagfører Jensbye, alene udreder i Salær 100 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er efter Justitsministeriets Bestemmelse paaanket af det offentlige for alle de Tiltaltes Vedkommende.

Under Domsforhandlingen har Rigsadvokaten frafaldet Anken med Hensyn til Tiltalte Rathje, for hvis Vedkommende Stævningen ikke er forkyndt. Forsaavidt angaar ham, vil Sagen herefter være at afvise.

Iøvrigt vil Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Forsaavidt angaar Tiltalte Wilhelm Johann Carl Heinrich Rathje afvises Sagen fra Højesteret. Iøvrigt bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der

Højesteretssagførerne Bache og David hver 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den 31 Juli 1933 ved 9,30 Tiden om Aftenen fandt der i Carstensgade i Tønder ud for Indgangen til Kirkegaarden et større Slagsmaal Sted mellem en »Storm Afdeling«, der er tilsluttet det nationalsocialistiske »Arbeitsgemeinschaft« for Nordslesvig, som førtes af Vulkanisør Peter Christian Jürgensen, og en Skare Arbejdere i Tønder, og der er i den Anledning under nærværende Sag rejst Tiltale mod følgende Personer for Gadeuorden og Slagsmaal:

1. Barber Nicolaus Jacobsen Schmidt boende i Tønder, født i Højer den 2 Februar 1897.
2. Tjenestekarl Bendix Bossen, Tønder, der opgives født i Tyskland den 2 August 1910.
3. Friedrich Theodor Schultz, født i Udbjerg Sogn den 22 Juli 1910, Tjenestekarl hos sin Fader i Sæd.
4. Sadelmagersvend Johann Dünneweber, Jejsing, der er født i Hostrup Sogn den 16 Juni 1911.
5. Malersvend Anton Friedrich Bossen, Tønder, født i Højer den 9 Juni 1909.
6. Hans Jacob Andresen, der er født i Abild Sogn den 31 December 1912, Tjenestekarl hos sin Fader i Travsted.
7. Johannes August Andresen, født i Abild Sogn den 26 Juni 1905, Tjenestekarl hos sin Fader i Travsted.
8. Gartnermedhjælper Jes Jessen Lorentzen, Tønder, født i Bylderup Sogn den 26 Januar 1906.
9. Christian Paysen, der er født i Udbjerg Sogn den 7 Marts 1913, Tjenestekarl hos Faderen i Sæd.
10. Tjenestekarl Christian Andreas Heinrich Johannsen, Sæd, der opgives født i Tyskland den 17 Juli 1909.
11. Tjenestekarl Wilhelm Johan Carl Heinrich Rathje, Sæd, der er født i Tønder den 26 April 1903.
12. Maskinbygger Broder Peter Andresen, Emmerske, født i Abild Sogn den 25 September 1901.
13. stud theol Andreas Georg Schau, Kiel, født i Tønder den 14 Juni 1911.
14. Vulkanisør Peter Christian Jürgensen, Tønder, født i Tønder Landsogn den 22 Marts 1896.
15. Fisker og Baadfører i Tønder, Niels Sigfred Martin Larsen, der er født paa Frederiksberg den 6 April 1896.
17. Tromlefører Jacob Sundbæk Johannsen, Tønder, født i Thorup Sogn den 3 August 1902.
18. Arbejdsmand Jørgen Berendsen Termansen, født i Aastrup Sogn den 26 September 1900.
19. Arbejdsmand Jens Hansen Termansen, Tønder, født i Aastrup Sogn den 31 Marts 1902.

20. Murer Martin Nielsen, Tønder, født i Tønder den 10 Marts 1907.
 21. Arbejdsmand Jeppe Knudsen Christensen, Tønder, født i Holbøl Sogn den 30 December 1897.
 22. Arbejdsmand Johannes Alfred Jørgensen, Tønder, født i København den 3 November 1900.
 24. Arbejdsmand Hans Peter Hansen, Tønder, født i Fredericia den 8 Maj 1899.
 26. Smedesvend Louis Ingemann Christensen, Tønder, født i Hornslet Sogn den 19 September 1909.
 27. Arbejdsmand Hakon Skau, Tønder, født i Løgumkloster den 18 September 1890.

De under 1—14, der hørte til Stormafdelingen, er tillige sat under Tiltale for Gadeuorden ved uden Politiets Tilladelse at have marcheret i Trop og have sunget Horst Wessel Sangen paa offentlig Gade, samt for Overtrædelse af Politiplakat af Juni 1933 (Lov 4 Februar 1871 § 7) ved at have været i Besiddelse af Gummiknipler og have brugt dem paa Gaden.

I Slagsmaalet har endvidere deltaget Nr 16 Arbejdsmand Hermann Kühl, Tønder, der er født i Tønder den 25 Oktober 1900, og mod hvem der er rejst Forundersøgelsessag for Vold (Strfl § 244).

Det er af de under 1—14, der fremtidig benævnes Nazisterne, paa-staaet, at deres Modstandere (Arbejderne) var i langt større Tal, at de overfaldt Nazisterne fra Baghold og uden Anledning, og at de før Slagsmaalet var i Besiddelse af store Lægter og lignende, som de benyttede ved Overfaldet.

Under Sagen er der afgivet Forklaring i Retten af de tiltalte undtagen Nr 17 Johannsen, der ikke er mødt efter Tilsigelse, og af en hel Del Vidner, der er førte tildels paa de tiltaltes Foranledning.

Under Sagen er herved og ved det iøvrigt af Politiet fremskaffede Materiale følgende oplyst:

I Slutningen af Marts 1933 fik den tyske nationalsocialistiske Bevægelse Fodfæste i Tønder, og der dannedes i Tilslutning til denne forskellige Organisationer, derunder en Stormafdeling i Tønder, der ledes af tiltalte Nr 14 Jürgensen som Fører med de tiltalte Nr 1 Schmidt og 12 Andresen som Underførere.

Under den politiske Spænding, der har været mærkbar siden Marts 1933, har Eksistensen af denne Stormafdeling, om hvis Formaal tiltalte Jürgensen ikke har villet afgive Forklaring, og dens Medlemmers Færden i større og mindre Flokke, hos Arbejdere med modsat politisk Indstilling vakt Vrede, og lejlighedsvis er der af Arbejdere raabt Skældsord og fremsat Trusler mod Medlemmer af Afdelingen, der af Arbejderne beskyldes for at have været politisk udæskende i deres Færden paa offentlig Gade.

Den 29 Juli var der et Mundhuggeri mellem Tiltalte Jürgensen og Tiltalte 18 Termansen, og efter den af sidstnævnte og Tiltalte 26 Christensen angivne Forklaring, der for saa vidt bestrides af Jürgensen, sagde denne noget om, at Afdelingen holdt Øvelse næste Mandag, og at Arbejderne bare skulde komme, hvis de vilde noget, hvortil Termansen svarede, at de nok skulde møde.

Efter de af Jürgensen afgivne Forklaringer ventede han den 31 et

Overfald af Arbejderne, men fandt dog ikke Grund til ikke at afholde Øvelse.

Uden at indhente Polititilladelse og uden forud at underrette Politiet om, at han ventede Angreb, førte han sin Afdeling for første Gang i sluttet Trop gennem Tønders Gader til et Øvelsessted Nord for Byen, og han udstyrede en Del af sine Folk med nogle Gummistykker, der var udskaarne af Automobildæk og var tilskaarne til Haanden og vel-egnede til at bruge som Knipler. De opgives at være forfærdigede til andet Formaal.

Efter at det blandt Arbejderne var rygtedes, at Jürgensen havde inviteret paa Styrkeprøve, blev der blandt Arbejderne underhaanden agiteret for, at de skulde give Møde, og om Aftenen ved 9-Tiden samlede en Del Arbejdere i Carstengade ved Indgangen til Kirkegaarden. Der var der paa Gaden en tændt elektrisk Lygte, og Arbejderne, der ikke havde noget i Hænderne til at slaa med, stod og ventede paa den modsatte Side af Gaden ved Indgangen til Kirkegaarden, der ligger 10—20 Meter længere ude end Lygten.

Efter de af Vidnerne Fru Laut og Arbejdsmand H P Christensen afgivne Forklaringer og efter, hvad der iøvrigt er oplyst, maa det antages, at Slagsmaalet begyndte saaledes:

Nazisterne kom syngende paa en Sang paa Horst-Wessel Melodien, men Sangen standsede, noget før Afdelingen kom til Kirkegaarden. Da den kom nærmere traadte en Del af Arbejderne helt frem i Lyset paa Gaden og begyndte at raabe til Nazisterne, medens tre, der havde staaet ved Kirkegaardsvejen, sluttede op og spærrede Tilbagevejen.

Jürgensen kommanderede straks holdt og raabte: »Die Waffen aus«, hverved han maa have hentydet til Gummistykkerne, og Slagsmaalet kom saa straks i Stand. Det maa efter de nævnte Vidners og Vidnet Fru Finsens Forklaring antages, at Slagsmaalet først kom i Gang efter Jürgensens Kommando.

Efter Arbejdernes Forklaring var det en udtrykkelig Aftale mellem dem, at Nazisterne, der skulde have nogle Lussinger, kun maatte slaas med de bare Næver, men da de af Nazisterne, der havde Gummistykker med Held benyttede disse som Knipler, og Arbejderne ikke kunde klare sig, begyndte de at bryde Tremmer af et Stakit og bruge dem som Vaaben, og efterhaanden fik de fleste af Deltagerne i Slagsmaalet fat paa Stakittremmer.

Stakittremmerne var af forskellig Størrelse, de største var 1 til 1,20 Meter lange. De var farlige Vaaben, idet der i mange Tilfælde ved Udrivningen sad Søm i dem. Der blev ialt taget ca 30 Stk.

De fleste af Deltagerne fik forskellige Slag og Knubs, værst gik det ud over Tiltalte Nr 14 Jürgensen, der ifølge Lægeattest efter Slagsmaalet havde følgende Læsioner:

»En stor Bule med Hudafskrabning paa For-Hovedet, en anden Bule midt paa Issen. Stærk Hævelse af højre Haandoverflade med to runde Saar, der gaar dybt i Haanden. Denne Læsion er fremkommet ved at afværge Slag paa Hovedet af et Brædt, der var forsynet med Søm. Jürgensen klager over Kvalme og Svimmelhed, Symptomer for Hjerne-rystelse.«

Nr 16 Kühl er sigtet for at have slaaet Jürgensen i Hovedet.

Endvidere foreligger der Lægeattest for Tiltalte Nr 1 Barber Schmidt og Nr 13 stud theol Schau, der var meldt ind til denne Aften og havde været ivrig til at bruge en Slags Trækølle, Kolonnen havde medbragt til Øvelseskastning, og som skulde forestille en Haandgranat, »hos begge fandtes Buler paa Panden og Hovedet, Hudafskrabninger og stærke Kontusioner paa Armene, alle Læsioner hidrørende fra Slag med stumpe Genstande«.

Det er af Nazisterne paastaet, at de blev overfaldet af en langt større Mængde end de elleve, mod hvem der er rejst Tiltale og som har erkendt, at de har deltaget, og Nazisterne paastaar, at der var ca 30—40 imod dem. Arbejderne paastaar, at der ikke var flere Deltagere i Slagsmaalet end disse 11, der til Dels har meldt sig frivilligt. Der var nogle nysgerrige, som stod og saa paa Slagsmaalet, men ikke deltog deri, men det var ikke ret mange, og de har benægtet, at der ialt har været mere end 14—15 Arbejdere til Stede.

Det er ikke bevist, at der har deltaget flere Arbejdere i Slagsmaalet end de Tiltalte.

For saa vidt det af Nazisterne er paastaet, at Arbejderne før Slagsmaalet begyndte var i Besiddelse af Lægter, de slog med, er dette bestemt nægtet af Arbejderne. Det maa efter samtlige Vidners Forklaringer antages, at der ikke blev brudt Tremmer af Stakittet før Slagsmaalet begyndte, og der er ikke paa Stedet eller i Nærheden efter Slagsmaalet fundet andre Lægter. Det er herefter mod de tiltalte Arbejderes Benægtelse ikke godtgjort, at nogen af dem ved Slagsmaalets Begyndelse havde noget i Hænderne til at slaa med.

Samtlige de Tiltalte vil være at straffe for Overtrædelse af § 1 i de midlertidige Ordensbestemmelser for Købstæder og Flækker i de sønderjydske Landsdele for Slagsmaal paa offentlig Gade.

Uanset den Forklaring, der af Tiltalte 14 Jürgensen er givet om Hensigten med at medbringe Gummistykkerne, maa disse betragtes som Gummiknipler, og de Tiltalte, der paa Marchen har baaret saadanne, har overtraadt Forbud i Politiplakaten, der udstedtes af samtlige Politimestre i de sønderjydske Landsdele i Juni 1933.

De paagældende er: Nr 2 B Bossen, Nr 4 Dünneweber, Nr 5 A Bossen, Nr 6 H J Andresen, Nr 7 Johannes A Andresen, Nr 8 J J Lorentzen, medens det ikke mod de andres Benægtelse er godtgjort, at de bar Knippel.

Samtlige de under 1—14 tiltalte har derhos overtraadt Ordensbest § 1 ved uden Polititilladelse at synge paa Gaden.

Ved Fastsættelse af Bøderne bliver at bemærke, at Nr 14 Jürgensen som Leder har særligt Ansvar, og at Nr 13 Schau har været en af de ivrigste i Slagsmaalet, samt at Nr 15 Larsen og Nr 18 Termansen maa betragtes som de, der særlig har haft Ansvaret paa Arbejdernes Side.

Idet samtlige de tiltalte herefter maa straffes med Bøde, der tilfalder Tønder Politikasse, vil Bøderne efter Omstændighederne være at fastsætte for Nr 13 Schau, Nr 14 Jürgensen, Nr 15 Larsen og Nr 18 Termansen til 60 Kr for hver og for hver af de øvrige til 40 Kr for hver.

De tiltalte vil derhos in solidum have at godtgøre det offentlige de af Sagen flydende Udgifter.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Tønder Købstad m v den 17 August 1933 afsagte Dom er paaanket saavel af det offentlige for samtlige Tiltaltes Vedkommende som af de i Dommen under Nr 1—14 anførte Tiltalte.

Til Dommens Fremstilling føjes, at Politiet tidligere paa Aftenen den 31 Juli 1933 ved den under Nr 12 nævnte Tiltalte, Broder Andresens Ejendom, der ligger i Nærheden af den Plads nord for Tønder, hvor de under Nr 1—14 nævnte Tiltalte afholdt deres Øvelser, foretog en Undersøgelse i Anledning af, at der var sket Anmeldelse om, at de paagældende overtraadte Forbudet mod at bære Uniform. Der konstateredes imidlertid ingen Overtrædelse af nævnte Forbud, men under Politiets Tilstedeværelse udtalte Tiltalte Nr 14 Jürgensen, at han havde hørt noget om, at et halvt Hundrede Kommuniste vilde banke ham og hans Folk, og at han gerne vilde vide, hvad Politiet vilde gøre, hvis det skete. Den paagældende Politibetjent svarede hertil, »at dersom de fik mere Klø, end de selv kunde klare, maatte de skringe saa højt, at Politiet kunde høre det og komme og hjælpe dem«.

Under Hensyn hertil og til Sagens øvrige Oplysninger kan det ikke imod Tiltalte Jürgensens Benægtelse anses godtgjort, at han overfor den under Nr 18 nævnte Tiltalte Jürgen Berendsen Termansen har opfordret denne og dennes Kammerater til Styrkeprøve.

Efter alt foreliggende maa det derhos statueres, at de Tiltalte under Nr 15 og Numrene 17—27 har taget Opstilling ved Kirkegaarden i den Hensigt at øve Vold mod de Tiltalte under Nr 1—14, og at de, da de sidstnævnte Tiltalte kom gaaende, løb frem imod dem paa en Maade, som ikke af dem kunde forstaas paa anden Maade end, at de straks vilde gaa over til Haandgribeligheder overfor dem.

Idet nu de Tiltalte under Nr 1—14 ikke kan anses at have foretaget sig andet end, hvad rimeligt Forsvar berettigede dem til, vil disse ikke kunne straffes for Slagsmaal paa offentlig Gade i Medfør af den i Underrettsdommen ommeldte Politivedtægtsbestemmelse, hvorimod de Tiltalte under Nr 15 og 17—27 vil være at anse som i Dommen bestemt, dog at Bøderne findes at burde forhøjes til 100 Kr for hver især af de nævnte Tiltalte. Forvandlingsstraffen vil være at bestemme til Hæfte i 10 Dage.

I Betragtning af det ringe Antal Deltagere findes det ikke godtgjort, at de Tiltalte under Nr 1—14 ved deres March i samlet Trop har foretaget noget, der var egnet til at hindre Færdslen eller iøvrigt forstyrre den offentlige Orden, og naar endvidere henses til Stedet, hvor der blev sunget, findes der heller ikke i Afsyngelsen af Sangen at foreligge nogen Overtrædelse af den ommeldte Politivedtægtsbestemmelse.

Derimod findes de Tiltalte Nr 2 B Bossen, Nr 4 Dünneweber, Nr 5 A Bossen, Nr 6 H J Andresen, Nr 7 A Andresen og Nr 8 J J Lorentzen — som i Underrettsdommen antaget — at have overtraadt Politiplakat af Juni 1933 ved at have baaret de i Dommen ommeldte Gummistykker, og

de vil herfor i Medfør af Lov 4 Februar 1871 § 7 hver især være at anse med en Tønder Købstads Politikasse tilfaldende Bøde, der under Hensyn til det oplyste om Vaabnenes ringe Farlighed at kunne fastsættes til 30 Kr subsidiært Hæfte i 4 Dage.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil der være at forholde som nedenfor anført, hvorved bemærkes, at de under Nr 1—14 nævnte Tiltalte selv har draget Omsorg for deres Forsvar for Landsretten.

Nr 80/1934.

Anklagemyndigheden

mod

Albert Emilius Reimann Hansen.

Østre Landsrets Kendelse af 6 April 1934: Albert Emilius Reimann Hansen, der ved Østre Landsrets Dom af 26 Februar 1934 som skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 232 i Medfør af Straffelovens § 71 jfr § 70 er dømt til Anbringelse i Sindssygehospital, har under 27 Marts 1934 erholdt Justitsministeriets Tilladelse til Anke af Dommen til Højesteret. Anklagemyndigheden har derefter i en Skrivelse af 5 April d A anmodet om, at Tiltalte, der den 27 Februar 1934 er hensat til Foranstaltning paa Vestre Fængsels Sygeafdeling, i Medfør af Retsplejelovens § 780 II a eller b fængsles. Da Fængslingen efter Sagens Oplysninger findes at have fornøden Hjemmel i Retsplejelovens § 780 II a og b,

bestemmes:

Albert Emilius Reimann Hansen bør fængsles.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Østre Landsret, anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Mandag den 23 April.

Nr 123/1933. Fhv Proprietær **L Jørgensen** (Gorrissen)

mod

Proprietærene **Magnus Nielsen** og **L M Grann** (Meyer),

betræffende Refusion af en af Appellanten til en Elektricitetsforening som Andel i Anlægsudgifter betalt Beløb.

Vestre Landsrets Dom af 12 April 1933: De Sagsøgte, Proprietærene Magnus Nielsen og L M Grann, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Proprietær L Jørgensen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 250 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at de Indstævnte tilpligtes in solidum at betale 4756 Kroner 36 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Dato den 4 Juli 1932.

Foreningens Love ses ikke at indeholde Hjemmel for, at et Medlem, der sælger sin Ejendom, herved uden videre med frigørende Virkning for sig selv skulde overføre sin personlige, ikke ved Pant sikrede, Gæld til Foreningen for Anlægsudgifter til den nye Ejer. De ufuldstændige og noget uklare Bestemmelser i § 8 om Ejerskifte maa forudsættes at skulde suppleres ved det Gældsbevis, som efter Lovene ethvert Medlem skal udstede til Foreningen for sin Andel i Anlægsudgifterne. At de Indstævnte ikke ved Overtagelsen af den Appellanten i Henhold til det af ham udstedte Gældsbevis paahvilende Restgæld har gjort sig nærmere bekendt med Rækkevidden af deres herved paatagne Forpligtelse, maa blive deres egen Sag. Da de nu ikke har friholdt Appellanten for den overtagne Gæld, hvilket efter det anførte ikke er sket ved, at deres Køber ved sit Skøde indgik paa at overtage Gælden, og da som Følge heraf Appellanten er blevet nødt til at indfri Gælden, er de Indstævnte pligtige til at refundere Appellanten det af ham udlagte Beløb, og det af de Indstævnte anførte Forhold fra Foreningens Side overfor en senere Ejer findes uden Betydning for Bedømmelsen af deres Forpligtelse overfor Appellanten.

Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte at burde betale in solidum til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Proprietærene Magnus Nielsen og L M Grann bør, een for begge og begge for

een, til Appellanten, fhv Proprietær L Jørgensen, betale 4756 Kroner 36 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 4 Juli 1932 til Betalingsker og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgiselse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved et den 7 Maj 1922 udstedt Gælds brev erkendte Sagsøgeren, fhv Proprietær L Jørgensen af Demstrup — som da var Ejer af Ejendommen »Fuglesøgaard«, Matr Nr 1 a Fuglesøgaard, Udbyneder Sogn m v — at have modtaget af »Foreningen af Elektricitetsforbrugere i Udbyneder og Klattrup« et Laan paa 11 345 Kr til Dækning af Udgifterne ved Installation af elektrisk Lys og Kraft i Ejendommen, hvilke Udgifter androg 6800 Kr til Ledningsnet og 4545 Kr til Husinstallation. Elektriciteten skulde leveres fra Randers kommunale Elektricitetsværk i Henhold til derom afsluttet Kontrakt mellem Foreningen og Randers Kommune, og Leveringen skete paa Grundlag af et af Randers Byraad den 7 Juli 1913 udfærdiget Regulativ, i hvis § 17 det hedder: »I Tilfælde af Ejerskifte er Sælgeren forpligtet til at overføre sine Rettigheder og Forpligtelser til den nye Ejer«. De for Foreningen paa en Generalforsamling den 7 Marts 1922 vedtagne Love indeholder bl a følgende Bestemmelser:

»§ 3.

Randers Kommune ejer og vedligeholder uden Udgift for Foreningens Medlemmer det til Forsyningen hørende Luftledningsnet, Transformatorstation med Tilbehør, Stikledninger og Maalere — — —

§ 4.

Det Beløb, der skal ydes Randers Kommune til Etablering af det i § 3 nævnte Anlæg, samt det Beløb, der skal anvendes til Dækning af Udgifterne ved Anskaffelse af de elektriske Installationer, skaffes til Veje ved Laan, for hvilket Foreningen til hver af Medlemmerne udsteder et Gældsbevis svarende til den vedkommende Medlem paa hvilende Del af Gælden. — — —

Færdig fra Trykkeriet den 2 Maj 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 5

Mandag den 23 April.

§ 5.

— — — Renter og Afdrag indbetales ved Paakrav helaarligt til Foreningens Formand og kan i Tilfælde af Afdragets Udeblivelse udover 14 Dage efter Forfaldsdag skadesløst inddrives ved Søgemaal.

Randers Kommune er, naar et saadant Forhold foreligger, forpligtet til, saafremt Selskabets Bestyrelse fremsætter Krav herom, straks og uden Varsel til vedkommende Medlem at lade Elektricitetsforsyningen til ham afbryde. — — —

§ 6.

Hvert Medlem af Foreningen er forpligtet til, saasnart de i § 3 omhandlede Anlæg er fuldførte, og saasnart Opgørelsen af Installationsomkostningerne er foretaget, og det i § 4 omhandlede Gældsbevis er udfærdiget, da straks at underskrive dette Gældsbevis. — — —

§ 8.

Saafremt et Medlem dør, afstaar eller sælger sin Ejendom, indtræder Dødsboet eller Køberen (i Tilfælde af Salg) i vedkommende Medlems Rettigheder og Forpligtelser overfor Selskabet.

I Tilfælde af Tvangsauktion eller lignende Forhold, hvorover et Medlem ikke kan siges at være Herre, er Foreningens Bestyrelse berettiget til at nægte Overtageren af Ejendommen Tilslutning til Ledningsnettet, hvis den nye Ejer ikke frivillig indtræder som Medlem af Foreningen og paatager sig at afvikle Restbeløbet af Forgængernes Gæld.

Saafremt den nye Ejer ikke indgaar herpaa, anses den gamle Ejer som udtraadt og er pligtig at betale til Foreningen den ham paa dette Tidspunkt paahvilende Gæld, udregnet paa Grundlag af de Gældsbeviser, som han har underskrevet i Anledning af vedkommende Ejendoms Forsyning med Elektricitet. — — —«

Det foran nævnte Gældsbevis, der ikke er tinglyst, og som er udstedt i Henhold til §§ 4 og 6 i Foreningens foranførte Love, indeholder bl a følgende:

»Skulde mit Bo komme under Konkursbehandling, skulde der for nogen som helst Fordring blive gjort Eksekution i min fornævnte Ejendom, skulde jeg ved Skøde, Købekontrakt eller paa anden Maade afhænde Ejendommen, skulde jeg udeblive med Renter og Afdrag mere end 14 Dage efter Forfaldstid, skulde jeg undlade at betale den gennem min Ledning forbrugte Elektricitet paa Anfordring, er Kapitalen eller

dens Rest i ethvert af disse Tilfælde straks uden Opsigelse og uden Hensyn til den nedenfor betingede Uopsigelighed forfalden til skadesløs Betaling. Ved Ejendomsoverdragelse kan Bestyrelsen for »Foreningen af Elektricitetsforbrugere i Udbyneder og Klattrup« dog tillade, at den ny Ejer overtager Gælden; dog maa denne i saa Fald uophødelig henvende sig til Kreditor og udstede nyt Gældsbevis for Laanets Restbeløb.

Saalænge den her omhandlede Gæld ikke er fuldt afviklet, tilhører hele min Installation »Foreningen af Elektricitetsforbrugere i Udbyneder og Klattrup«, af hvilken jeg er Medlem og hvis Love jeg i enhver Henseende er underkastet.

Foreningen kan til enhver Tid gøre Ejendomsretten gældende, for saa vidt jeg ikke prompte opfylder mine Forpligtelser ifølge nærværende Gældsbevis.

I Søgsmålstilfælde hidrørende fra dette Gældsbevis er jeg underkastet den ved Lov om Rettens Pleje af 11 April 1916, Kap 41 hjemlede hurtige Retsforfølgning.

Nærværende Gældsbevis er uopsigeligt saavel fra Kreditors som Debitors Side.«

Ved endeligt Skøde af 29 Marts 1930, tinglyst 16 April s A solgte Sagsøgeren sin fornævnte Ejendom til de Sagsøgte, Proprietærene Magnus Nielsen og L M Grann, begge af Bjerregrav. I Skødets Pkt 6 bestemmes, at de Sagsøgte overtager »den paa Ejendommen hvilende utinglyste Restgæld til Randers Elektricitetsværk, hvilken Restgæld andrager 4400 Kr.« De Sagsøgte var kun i ca 3 Maaneder Ejere af Ejendommen, idet de — der da ikke havde betalt noget Afdrag paa Installationsgælden ligesom de ikke havde udstedt noget Gældsbevis til fornævnte Forening — solgte Ejendommen til Proprietær S M Salling ved endeligt Skøde af 23 Juni 1930, tinglyst den 18 Juli s A, hvilket Skøde i Pkt 5 indeholder Bestemmelse om, at »Køberen overtager Restinstallationsgælden til Elektricitetsforeningen 4400 Kr.«

Den 5 December 1930 lod 2 Prioritetshaveren, Jydsk Land-Hypotekforening foretage Udlæg i Ejendommen, der efter en den 31 Januar 1931 affholdt Tvangsauktion blev overtaget af Hypotekforeningen, som kort efter solgte den til en Proprietær Christmas v Dirckinck-Holmfeld, der senere har videresolgt Ejendommen. Ingen af de nævnte Ejere har udstedt Gældsbevis til Elektricitetsforeningen, og da der ikke til denne blev betalt Renter og Afdrag af Installationsgælden saaledes som nærmere stipuleret i det fornævnte af Sagsøgeren udstedte Gældsbevis, afkrævede Foreningen Sagsøgeren Betaling i Henhold til Gældsbeviset og anlagde — da Sagsøgeren gjorde gældende, at Betalingspligten var overgaaet til de Sagsøgte, eventuelt til de senere Ejere — ved Retten for Mariager Købstad m v Søgsmåal imod ham til Betaling af forfaldne Renter og Afdrag dels vedrørende Udgifterne til Ledningsnettet pr April 1931: 689 Kr 20 Øre dels vedrørende Udgifterne til Husinstallationen pr 1 Oktober 1930: 330 Kr 77 Øre. Sagsøgeren gav ikke Møde under Sagen, ligesom de Sagsøgte, for hvem han ved en skriftlig Procestilkendegivelse havde anmeldt Sagen, ej heller gav Møde og ved fornævnte Rets Dom af 1 Juli 1931 blev Sagsøgeren tilpligtet at betale til Foreningen de indsøgte Beløb, ialt 1019 Kr 97 Øre tilligemed Renter 5 pCt p a

fra den 2 Juni 1931 og i Sagsomkostninger 85 Kr. Noget senere anlagde Foreningen ved samme Ret en ny Sag mod Sagsøgeren til Betaling af den i Henhold til Gælds brevet resterende Skyld dels vedrørende Udgifterne til Ledningsnettet: 2050 Kr dels vedrørende Udgifterne til Husinstallationen 1136 Kr 50 Øre tillige med paaløbne Renter af Beløbene. Sagsøgeren gav ej heller Møde under denne Sag, og de Sagsøgte, hvem han mundtligt havde givet Meddelelse om Sagens Foretagelse, udeblev ligeledes. Ved Rettens Dom af 18 November 1931 blev Sagsøgeren tilpligtet at betale til Foreningen de indsøgte Beløb, ialt 3186 Kr 25 Øre med Renter 7 pCt p a af 2050 Kr fra den 1 April 1931 og af 1136 Kr 25 Øre fra den 1 Oktober 1930 samt i Sagsomkostninger 135 Kr. Da Sagsøgeren ikke betalte de ham ved de anførte Domme idømte Beløb, blev der paa Foreningens Begæring den 5 December 1931 foretaget Udlægsforretning hos ham, under hvilken Forretning den samlede Skyld blev opgjort til 4756 Kr 36 Øre, som Sagsøgeren senere — efter for-gæves at have opfordret de Sagsøgte til at betale Beløbet — har indbetalt til Foreningen.

Under Anbringende af, at de Sagsøgte er pligtige at refundere ham Beløbet, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaaet dem tilpligtet in solidum at betale 4756 Kr 36 Øre tilligemed Renter 7 pCt p a af 2050 Kr fra den 1 April 1931, 7 pCt p a af 1136 Kr 25 Øre fra den 1 Oktober 1930 og 5 pCt p a af 1019 Kr 98 Øre fra den 23 Maj 1931, alt indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, subsidiært mod Betaling af 1019 Kr 97 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 2 Juni 1931, indtil Betaling sker.

Til Begrundelse for Søgsmålet har Sagsøgeren i første Række gjort gældende, at de foran nævnte af Retten for Mariager Købstad m v afsagte Domme er forbindende for de Sagsøgte, der, skønt de var underrettet om de paagældende Sager, har undladt at give Møde under disse, ligesom de har undladt at gøre Sagsøgeren bekendt med de Indsigelser, der efter deres Formening med Føje kunde fremsættes fra hans Side, hvorfor de Sagsøgte maa være afskaaret fra under nærværende Sag, der alene angaar et Regreskrav, at fremkomme med saadanne Indsigelser. I disse Betragtninger kan der imidlertid ikke gives Sagsøgeren Medhold. Som nævnt gav Sagsøgeren ikke selv Møde under nogen af de nævnte Retssager, og under disse Omstændigheder har de Sagsøgte, der ikke ses at have haft nogen Pligt til paa Forhaand at gøre Sagsøgeren bekendt med, hvilke Indsigelser de vilde fremsætte, ikke være afskaaret fra at fremsætte deres Indsigelser her under Sagen.

Sagsøgeren har dernæst gjort gældende, at de Sagsøgte — der ved det af ham til dem udstedte Skøde har paataget sig Forpligtelse til at overtage den Installationen vedrørende Restgæld, der skyldtes til den oftnævnte Forening, ikke, som i Skødet anført, til Randers Elektricitetsværk — maa være pligtige at refundere ham det indsøgte, af ham til Foreningen betalte Beløb, idet de ikke ved deres Salg af Ejendommen til S M Salling har draget Omsorg for, at denne ved Udstedelse af Gælds brev til Foreningen indtraadte i Skyldforholdet til denne.

Sagsøgeren har herved henvist til, at §§ 4 og 6 i Foreningens for-

nævnte Love indeholder Bestemmelser om Udstedelse af Gældsbreve for den ommeldte Gæld, og at det af ham udstedte Gælds brev af 7 Maj 1922 udtrykkelig foreskriver, at Gælden forfalder ved Ejerskiifte, og at en Køber af Ejendommen for at kunne overtage Restgælden maa henvende sig til Foreningen og faa Tilladelse til at overtage Skylden og udstede et nyt Gælds brev. Heraf maa, efter Sagsøgerens videre Anbringende, følge, at de Sagsøgte, da Salling ikke har overtaget Restgælden, vedblivende hæfte for denne.

Overfor disse Betragtninger har de Sagsøgte til Støtte for deres Friiendelsespaastand anført, at de — paa samme Maade som de selv har overtaget den oftnævnte Restgæld — har overført denne til Salling, nemlig ved den foranførte Bestemmelse i Punkt 5 i det til ham udstedte Skøde af 23 Juni 1930. De har herved særlig henvist til § 8, 1 Stk i Foreningens Love, der efter deres Formening maa forstaas saaledes, at en Køber ved Ejerskiifte, uden at Foreningen kan modsætte sig det, indtræder i de Sælgeren paahvilende Forpligtelser overfor Foreningen, medens Sælgeren frigøres for disse, og har i Forbindelse hermed anført, at Foreningen har været bekendt med Sallings Overtagelse af Ejendommen, og efter denne Overtagelse har leveret ham Strøm samt oppebaaret dels Betaling herfor dels Afdrag paa Skylden, hvorved Foreningen har anerkendt ham som Medlem og Skyldner for Restgælden. De Sagsøgte har herved yderligere anført, at de i det af Sagsøgeren udstedte Gældsbevis, med hvis Indhold han ikke har gjort dem bekendt, indeholdte Bestemmelser er uden Betydning for dem og ikke kan medføre yderligere Forpligtelser end hjemlet ved Foreningens Love og det til dem af Sagsøgeren udstedte Skøde. Endvidere har de Sagsøgte anført, at Foreningen i sin Tid har undladt at benytte sin Ret til i Medfør af Lovens § 5 at foranledige Strømmen til Ejendommen afbrudt som Følge af Ikke-Betaling af forfaldne Afdrag og at denne Undladelse — der har bevirket, at fornævnte Christmas v Dirckinck-Holmfeld har kunnet slutte Kontrakt med Randers Elektricitetsværk om Levering af Strøm uden om Foreningen — maa medføre, at Foreningen har tabt et eventuelt Krav mod Ejendommens tidligere Ejere, derunder Sagsøgeren.

Under Sagen har saavel Sagsøgeren som de Sagsøgte afgivet Partsforklaring, hvorhos der af oftnævnte Salling er afgivet en Erklæring af 20 Januar 1933, hvorefter han umiddelbart efter Overtagelsen af Foreningen var afkrævet og til denne har betalt et Beløb af over 700 Kr, ligesom han een eller mulig to Gange senere har betalt Regninger fra Foreningen.

Bestemmelserne i Foreningens Love, særlig Reglerne i § 8 om Gældsovertagelse ved Ejerskiifte, skønnes at maatte være afgørende i Forholdet mellem Sagsøgeren og de Sagsøgte, der efter det oplyste ikke er blevet gjort bekendt med de i det af Sagsøgeren til Foreningen udstedte Gælds brev indeholdte, herfra afvigende Bestemmelser. Naar henses hertil og til alt hvad der iøvrigt foreligger, findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at de paa en efter Omstændighederne for dem frigørende Maade har overført den af dem overfor Sagsøgeren paatagne Forpligtelse med Hensyn til Restgældens Overdragelse til S M Salling. Herved bemærkes, at der, i Mangel af Bestemmelse desangaa-

ende i Lovene, ikke kan lægges Vægt paa, at Foreningen — som efter Lovene ikke kunde vægre sig ved at lade Salling indtræde i sine For-gængeres Forpligtelser, og som var bekendt med Sallings Overtagelse af Ejendommen og hos ham har indkasseret ikke blot Betaling for Strøm-men men ogsaa Afdrag paa Gælden — ikke har modtaget nogen Hen- vendelse om Sallings Overtagelse af Gælden ved Udstedelse af Gælds- brev og lignende. De Sagsøgte vil herefter være at frifinde for Sag- søgerens Tiltale. Sagsøgeren findes derhos at burde godtgøre de Sag- søgte Sagens Omkostninger med 250 Kr.

T i r s d a g   d e n   2 4   A p r i l .

Nr 255/1933.   Sagsfører **Johannes Iversen** som Likvidator i Ba- germester **Johannes Larsens** Likvidationsbo (Selv)

m o d

Blegdamsmøllen, V Lund & Co, Aktieselskab (Oluf Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til Fyldestgørelse fremfor Boets upriviligerede Kreditorer af Salgssummen for en Forretning.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 18 December 1933: Sagsøgte, Bager- mester Johannes Larsens Likvidationsbo, bør anerkende, at Sagsøgerne, Blegdamsmøllen, V Lund & Co, A/S, med Fortrin for Boets upriviligerede Kreditorer har Krav paa Fyldestgørelse af den i Henhold til Købekon- trakt af 16 August 1933 om Salg af Bagermester Johs Larsens tidligere Bageriforretning indgaaede Købesum for 4035 Kr 98 Øre tilligemed Ren- ter deraf 5 pCt aarlig fra den 25 August 1933, til Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne med 200 Kr. At efterkom- mes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget den fra Boets Side for Landsretten fremførte Indsigelse, der er støttet paa, at Fordringen paa Købesummen ikke var kommet til Eksistens, da Panteretten stiftedes. Derimod har han uimodsagt anført, at Ba- germester Larsen ved Salget af Bageriet m v til Bagermester Kragh forpligtede sig til ikke at aabne nogen konkurrerende Virk- somhed indenfor en Afstand af 500 m fra Forretningen samt at virke for, at visse Kunder, hvis Forbindelse med Forretningen skyldtes særlig Tilknytning til Larsen, skulde gaa over til Købe- ren, og Appellanten har gjort gældende, at dette Forhold har

været væsenlig medvirkende til, at der opnaaedes en Købesum af 7000 Kroner.

Der maa imidlertid efter det foreliggende gaas ud fra, at Provenuet af de Værdier, der omfattedes af Indstævntes gyldigt stiftede Panteret, nemlig foruden Løsøret Retten efter Lejekontrakten med Aktieselskabet Søens Gave, derunder Retten til at afstaa Lejemaalet til en anden Fagmand, udgør i hvert Fald saa stor en Del af Købesummen, at der heri er Dækning for Indstævntes Fordring. Idet Indstævnte herefter er berettiget til for denne Fordring at erholde Fyldestgørelse i Købesummen med Fortrin fremfor Boets upriviligerede Kreditorer, vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Sagfører Johannes Iversen som Likvidator i Bagermester Johannes Larsens Likvidationsbo, til Indstævnte, Blegdamsmøllen, V Lund & Co, Aktieselskab, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I December 1930 købte Bagermester Ernst Andersen en Bageriforretning, som Sælgeren havde drevet i Ejendommen Strandboulevarden 81, saaledes at han indtraadte som Lejer af de paagældende Lokaler og overtog Sælgerens Gæld til en af dennes Leverandører, Blegdamsmøllen, V Lund & Co, A/S, stor 4800 Kr og til Sikkerhed for Fordringen udstedte et Løsørepantebrev til Aktieselskabet.

I Foraaret 1932 solgte Ernst Andersen Forretningen til Bagermester Johannes Larsen, til hvem Ejerens af den fornævnte Ejendom Ejendoms-Aktieselskabet »Søens Gave« ved Kontrakt af 28 April 1932 bortlejede de paagældende Lokaler til Benyttelse til Bageri og Beboelse for en aarlig Leje af 3000 Kr. Den 29 s M blev der meddelt Lejekontrakten, som bl a indeholdt en Bestemmelse om, at den ikke maatte tinglyses uden Ejerens skriftlige Tilladelse, og at dens eventuelle Tinglysning skulde være uden Præjudice for nuværende eller frentidige Pantehæftelser i Ejendommen, saalydende Paategning:

»Lejemaalet er under Forudsætning af, at Lejeren nøje overholder Kontraktens Bestemmelse i Et og Alt uopsigeligt fra Ejerens Side i 5 Aar og kan saaledes tidligst opsiges til Ophør April Flyttedag 1937 (syv og tredive). I Lejetiden har Lejeren Ret til at afstaa Lejemaalet til en solid og ordentlig Fagmand, som godkendes af Ejerens.«

Gælden til A/S Blegdamsmøllen, da til Rest 4000 Kr, blev overtaget af Johannes Larsen, som den 2 Maj 1932 til Kreditor udstedte et Løsøre-pantebrev, svarende til det af Ernst Andersen tidligere udstedte og bl a lydende paa, at Gælden vilde være at forrente med almindelig Bankrente, og at afdrage med 150 Kr den 1ste i hver Maaned, første Gang den 1 Juli 1932, og at Larsen til Sikkerhed for alle Betalinger efter Pantebrevet gav Kreditor Pant i noget specificeret Bageri- og Butiksinventar; det hedder derhos i Pantebrevet:

»Endvidere giver jeg Kreditor Panteret i samtlige mine Rettigheder i Henhold til den mellem Aktieselskabet Søens Gave og mig den 28 April 1932 indgaaede Lejekontrakt, hvorved jeg har lejet Lokaler til Bageri og Beboelse i Ejendommen Strandboulevarden 81 og Viborggade 82 B; i Misligholdelsestilfælde skal Kreditor saaledes være berettiget til at overtage Forretningen og afstaa denne paa de Vilkaar, der kan opnaas, og mod at det indkomne afskrives paa Laanet.

Jeg forpligter mig til at aftage mit fulde Forbrug af Mel hos Kreditor, saalænge hele Laanet med Renter ikke er betalt; misligholder jeg denne Forpligtelse, er Laanet eller dets Rest straks forfaldet til Udbetaling.«

Pantebrevet blev indført i Dagbogen for Københavns Byret den 3 Maj 1932 og lyst.

Den 17 Juni 1933 meddelte Bagermester Larsen, der ikke kunde opfylde sine økonomiske Forpligtelser, A/S Blegdamsmøllen og tre andre Hovedkreditorer »Fuldmagt til at afhænde den mig tilhørende Bagerforretning, Strandboulevard Nr 81, saaledes at Salgssummen vil være at fordele efter Konkurslovens Regler mellem samtlige mine Kreditorer efter foretagen Opgørelse, idet jeg bemærker, at A/S Blegdamsmøllen har Pant i Forretningens Løsøre samt har Sikkerhed i Lejemaalet.«

I Henhold til denne Fuldmagt solgte de fire Hovedkreditorer ved Sagfører Johs Iversen sammen med Bagermester Larsen ved Kontrakt af 16 August 1933 Bageriet til Bagermester N H Kragh for en Købesum af 7000 Kr, hvoraaf 4000 Kr blev betalt ved Kontraktens Underskrift, medens Køberen udstedte Pantebrev for Restbeløbet 3000 Kr; det hed derhos i Kontrakten bl a, at Lejeretten til de i Ejendommen Strandboulevarden 81 lejede Lokaler var indbefattet under Overdragelsen, at Ejerens Sanktion til Lejemaalets Overtagelse var meddelt Køberen, at Forretningen m v overdroges saaledes, som den da var og forefandtes, med alt deriværende Inventar i det Omfang, hvor det tilhørte Sælgeren, at Varelageret skulde overtages af Køberen til Fakturapris, o: uden for den fornævnte Købesum, — og at Køberen, saalænge han var Sælgeren noget skyldig efter Pantebrevet, var pligtig at overtage hele sit Forbrug af Raavarer til Forretningen hos Sælgerens Kreditorer. I et i Johs Larsens Likvidationsbo, der paa samtlige Kreditors Vegne bestyredes af Sagfører Johs Iversen, den 24 s M afholdt Kreditormøde, fremsatte A/S Blegdamsmøllen Krav om forlods Dækning af Tilgodehavendet hos Larsen ifølge Løsørepantebrevet af 2 Maj 1932. Kravet paa saadan Dækning blev imidlertid ikke anerkendt, heller ikke i et senere afholdt Kreditormøde, undtagen forsaa vidt angaar et Beløb af 74 Kr 10 Øre, hvortil Værdien af det i Behold værende af det pantsatte Inventar var ansat af to Stævningmænd.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Blegdamsmøllen, V Lund & Co, A/S, paastaaet Sagsøgte, Bagermester Johannes Larsens Likvidationsbo ved Sagfører Johs Iversen, tilpligtet at anerkende, at Sagsøgerne — med Fortrin fremfor Boets andre Kreditorer — har Krav paa Fyldestgørelse af den i Henhold til Købekontrakt af 16 August 1933 om Salg af Bagermester Larsens tidligere Bageriforretning indgaaede Købesum for 4035 Kr 98 Øre, af hvilket Beløb 35 Kr 98 Øre er Renter til den 25 August 1933 — tilligemed Renter af 4035 Kr 98 Øre 5 pCt aarlig fra den 25 August 1933. — Sagsøgte har paastaaet sig frifundet imod, at Sagsøgerne »i Henhold til Konkurslovens § 34« anerkendes som fortrinsberettiget til Fyldestgørelse for et Beløb af 74 Kr 10 Øre, svarende til Værdien af det til Sagsøgerne pantsatte Inventar, med Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra den 25 August 1933, og »i Henhold til Konkurslovens § 35« som simpel Kreditor for deres Resttilgodehavende.

Til Begrundelse af deres Paastand har Sagsøgerne anført, at der ved Løsørepandebrevet af 2 Maj 1932 blev stiftet en Panteret dels i det fornævnte Inventar, dels i Bageriforrettningens Omsætningsværdi; som det fremgaar af Pantebrevets Bestemmelse om, at Sagsøgerne skal kunne søge Fyldestgørelse ved »at overtage Forretningen og afstaa denne paa de Vilkaar, der kan opnaas«, maa Pantsætningen forstås som omfattende ikke blot den overdragelige Lejeret, men tillige Bageriets til Lejestedet knyttede good will, med andre Ord Forretningen som saadan. Videre har Sagsøgerne gjort gældende, at Panteretten maa antages at have opnaaet fuld Retsbeskyttelse ved at tinglyses overensstemmende med Reglerne om Lysning af Pantebreve, der giver Underpant i Løsøre. Endelig har Sagsøgerne anført, at de tre Hovedkreditorer, der medunderskrev Fuldmagten af 17 Juni 1933, paa nærmere angiven Maade har stiltiende anerkendt Sagsøgernes Ret til forlods Dækning.

Heroverfor har Sagsøgte, med hvem Sagsøgerne har erklæret sig enige i, at Konkurslovens Regler om Aikræftelse, Konkursordenen m v kommer til Anvendelse paa Forholdet mellem Sagens Parter, gjort gældende, at der ikke ved Pantebrevet af 2 Maj 1932 blev stiftet Panteret i nogen Fordring paa Købesummen for Forretningen, idet nogen saadan Fordring ikke da var kommet til Eksistens, men dette først skete ved Salget til Kragh, altsaa paa et Tidspunkt, hvor det var aftalt, at samtlige Kreditorer skulde fyldestgøres overensstemmende med Konkurslovens Regler; der foreligger herefter ikke nogen i Forhold til Boets øvrige Kreditorer gyldig Pantsætning, kun bortset fra det pantsatte Inventar, og kun, for saavidt angaar et til dettes Værdi svarende Beløb 74 Kr 10 Øre, kan Sagsøgerne derfor anerkendes som fortrinsberettiget til Fyldestgørelse.

Der maa gives Sagsøgerne Medhold i, at der ved Oprettelsen af Pantebrevet af 2 Maj 1932 er stiftet en Panteret i det omhandlede Inventar og i Rettighederne efter Lejekontrakten, deriblandt den begrænsede Ret til at afstaa Lejemaalet til en anden Fagmand, saavel som i Bageriets dertil knyttede Omsætningsværdi som Forretning, og at denne Panteret ved dens Tinglysning efter Reglerne om Tinglysning vedrørende Løsøre har faaet Gyldighed bl a imod Pantsætterens upriviligerede Kreditorer. Herefter maa Sagsøgerne anses for berettigede til med Fortrin

fremfor Boets upriviligerede Kreditorer at erholde Fyldestgørelse for 4035 Kr 98 Øre med Renter deraf som paastaaet i — saaledes som ligeledes paastaaet — den indgaaede Købesum for Bageriforretningen, idet denne Købesum er det ved Pantets Realisation fremkomne Provenu.

Sagsøgernes Paastand vil herefter være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde tilpligtes at godtgøre dem med 200 Kr.

Onsdag den 25 April.

Nr 230/1933. Fru **Ingeborg Hulda Charlotte Møller**, f Ehlert
(Henriques)

mod

Kontorchef **Niels August Møller** (Steglich-Petersen),

betræffende Skilsmisse.

(Sagen behandlet skriftligt).

Københavns Byrets Dom af 3 Juli 1933: Det mellem Sagsøgeren Kontorchef Niels August Møller og Sagsøgte Ingeborg Hulda Charlotte Møller, født Ehlert, indgaaede Ægteskab opløses. Sagsøgeren bør udrede Bidrag, hvis Størelse fastsættes af Overøvrigheden, til Sagsøgtes Underhold. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 11 Oktober 1933: Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten hæves. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den indankede af Østre Landsret den 11 Oktober 1933 afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse ved Stævning af 1 December 1933 indanket for Højesteret.

Indstævnte har under en særskilt Procedure af Sagens Formalitet paastaaet Sagen afvist under Paaberaabelse af, at Justitsministeriet efter Rpl § 455 a, 2 Punktum ikke kan give Tilladelse til Paaanke af en Dom, ved hvilken et Ægteskab er opløst.

Efter det om Bestemmelsens Tilblivelse oplyste maa der gaas ud fra, at det er tilsigtet at tilvejebringe Sikkerhed for, at de omtalte Domme ikke paaankes efter Ankefristens Udløb, jfr Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 §§ 15 og 21 Nr 7, Stk 2.

Herefter og efter Sammenhængen mellem den omtalte Paragrafs 2 og 1 Punktum maa det antages, at der kun sigtes til Tilladelse til Anke uden for den i Paragraffens 1 Punktum om-

talte Ankefrist. Tilladelse til indenfor Ankefristen at indanke til Højesteret som 3 Instans kan gives i Henhold til Rpl § 435, 2 Stk.

Thi bestemmes:

Den nedlagte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Kontorchef Niels August Møller, der den 11 Oktober 1900 indgik Ægteskab med Sagsøgte, Ingeborg Hulda Charlotte Møller, født Ehlert, paastaet Ægteskabet opløst i Medfør af § 55 i Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 paa Vilkaar, at Sagsøgeren tilpligtes at udrede Bidrag, hvis Størrelse fastsættes af Overøvrigheden til Sagsøgtes Underhold. Subsidiært har Sagsøgeren paastaet Dom til Separation i Medfør af nævnte Lovs § 53, 2 Stk, paa samme Vilkaar.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet hun protesterer saavel mod Skilsmisse som mod Separation.

Under Sagen har Parterne, disses voksne Søn og voksne Datter samt forskellige andre Personer hørende til Parternes Paarørende og Bekendtskabskreds afgivet Forklaring. Af disse og iøvrigt oplyste fremgaar det, at Sagsøgeren i Marts 1929 forlod Hjemmet, og at Samlivet mellem Parterne i en Aarrække forinden har været daarligt, idet der hyppigt har været Skændier og Scener mellem dem. Grunden til at Sagsøgeren forlod Hjemmet var efter hans Forklaring, at Sagsøgte under et Skænderi umiddelbart forinden i Børnenes Paahør udtalte sig stærkt nedsættende om et af ham for Aar tilbage overfor hende udvist Forhold, som de havde været enige om at lade være glemt.

Det er derhos oplyst, at Sagsøgeren i 1929 efter Samlivets Ophævelse anlagde Sag mod Sagsøgte til Separation i Medfør af Ægteskabslovens § 53, 2 Stk, men ved nærværende Rets Dom af 26 November 1929 blev Sagsøgte frifundet, idet Retten under Hensyn til Sagsøgtes bestemte Ønske om at genoptage Samlivet med Sagsøgeren efter de foreliggende Oplysninger fandt det betænkeligt at statuere, at Forholdet mellem Parterne var ødelagt i en saadan Grad, at Betingelserne for at give Dom til Separation efter den nævnte Lovbestemmelse var til Stede.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren henvist til, at Samlivet nu har været hævet i 4 Aar paa Grund af Uoverensstemmelse, og han har bestemt erklæret, at han ikke agter at genoptage Samlivet med Sagsøgte.

Sagsøgte har paa sin Side næst at gøre gældende, at det er hendes højeste Ønske at genoptage Samlivet, til Støtte for sin Frifindelspaastand anbragt, at Sagsøgeren ved sin egen Livsførelse hovedsagelig er Skyld i Samlivets Ophævelse.

For saa vidt Sagsøgte i saa Henseende navnlig har anført, at Forholdet mellem Parterne er blevet særlig daarligt i 1927, og at dette skyldes, at Sagsøgeren paa dette Tidspunkt har fattet Interesse for en

nærmere angivet under Sagen som Vidne afhørt ung Pige, som han senere er kommet meget sammen med, bemærkes, at der ved det under Sagen oplyste ikke er ført tilstrækkeligt Bevis i saa Henseende og heller ikke iøvrigt godtgjort, at Sagsøgeren har Hovedskylden for Samlivets Ophævelse.

Efter alt det foreliggende skønnes en Opretholdelse af Ægteskabet uanset Sagsøgtens bestemte Ønske om Samlivets Genoptagelse, ikke at være af nogen Værdi, og Sagsøgerens principale Paastand om Ægteskabets Opløsning paa det ovennævnte Vilkaar vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger bliver at ophæve.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 3 Juli 1933 af Københavns Byrets 12 Afdeling og paastaas af Appellantinden forandret til, at hun frifindes, medens Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

Foreløbig bemærkes, at det i Dommen særlig omtalte Skænderi fandt Sted omkring Marts 1928, ikke som i Dommen anført i 1929.

For Landsretten har begge Parter afgivet personlig Forklaring, hvorhos en Række Vidne har afgivet Forklaring. Herefter findes det betænkeligt at statuere, at Indstævnte ved sin Livsførelse hovedsagelig er Skyld i Samlivets Ophævelse.

Da Betingelserne efter Ægteskabslovens § 55 saaledes foreligger, vil Byretsdommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes efter Omstændighederne at kunne hæves.

Nr 174/1933. Repræsentant **C J Sønnichsen** (Heilesen)

mod

Jydsk Landhypotekforening (Overretssagf Andreas Christensen),

betræffende et af Appellanten overfor Indstævnte fremsat Krav om Erstatning for Tab iøvoldt ved en retstridig Fortielse fra de Indstævntes Side.

Vestre Landsrets Dom af 22 Juni 1933: De Sagsøgte, Jydsk Land-Hypotekforening, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Repræsentant C J Sønnichsen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedsat sin Paastand til 20 000 Kroner med Renter.

Appellanten, der har anført, at han har tilintetgjort de originale Bilag, som kunde have dannet Grundlag for hans Regnskabsopstilling har her for Retten fremlagt en saakaldt »Opstilling over de væsenlige Indtægts- og Udgiftsposter vedrørende Driften af Taarupgaard i Tiden fra 1 April 1929 til 29 Juli 1930«. Denne Opstilling, der udviser et Overskud for Appellanten paa 7494 Kr 40 Øre, omfatter dog kun Indtægter for Mælk og Svin, opstillet paa Grundlag af Mejeriets og Slagteriernes Opgivelser, samt et skønsmæssigt Beløb paa 1000 Kroner som Indtægt fra Skoven, medens den f Eks ikke indeholder nogen Indtægtspost vedrørende Besætningen iøvrigt.

Idet nu Appellantens Indtægter og dermed Overskuddet af Gaarden i den nævnte Periode maa antages at have været større end i Opgørelsen angivet, og i Betragtning af, at Appellanten — foruden de store Forstrækninger til Gaardens Drift — ved Overtagelsen fik udbetalt 16 000 Kroner, hvoraf i hvert Fald den allerstørste Del maa forudsættes at være kommet ham til Gode, kan det ikke ved det foreliggende anses godtgjort, at Appellanten har lidt noget Tab, som han har Krav paa at faa erstattet hos Indstævnte. Allerede som Følge heraf maa Indstævnte blive at frifinde og Dommen vil saaledes være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Repræsentant C J Sønnichsen til Indstævnte, Jydsk Landhypotekforening, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Viborg Byes og Omegns Sparekasse i Februar 1926 havde overtaget Ejendommen Taarupgaard i Taarup Sogn, i hvilken Ejendom Sparekassen havde 1 Prioritet, til brugeligt Pant, lod den under 22 Marts 1927 Ejendommen stille til Tvangsauktion, hvor de Sagsøgte, Jydsk Land-Hypotekforening i Aarhus, som havde efterstaaende Prioritet, blev højstbydende og overtog Ejendommen som ufyldstgjorte Panthavere. Da de Sagsøgte ønskede at videresælge Ejendommen betingede Sparekassen sig for at lade sit Tilgodehavende indestaa, at de Sagsøgte paa-

tog sig Selvskyldnerkaution for Gælden til Sparekassen, og herpaa indgik de Sagsøgte i Skrivelse til Sparekassen af 3 December 1927. Køberen kunde imidlertid ikke opfylde sine Forpligtelser, og den 20 April 1928 blev Ejendommen paany stillet til Tvangsauktion, denne Gang efter Begæring af de Sagsøgte, der paa Auktionen overtog Ejendommen som ufyldestgjorte Panthavere. Ved Transportkøbekontrakt af 18 Marts 1929 overdrog de Sagsøgte deres Ret til at erholde Fogedudlægsskøde til Sagsøgeren, hlv Proprietær, nu Repræsentant C J Sønnichsen i Viborg. Købesummen bestemtes til 290 000 Kr, der ifølge Købekontrakten skulde berigtiges ved, at Sagsøgeren overtog den Ejendommen paahvilende Prioritetsgæld nemlig til Sparekassen til Rest 171 600 Kr og til de Sagsøgte 50 000 Kr, at han optog yderligere et Laan hos de Sagsøgte paa 25 000 Kr, af hvilket Laans Nettoprovener Sagsøgeren skulde oppebære 16 000 Kr, at han for et Beløb af 27 000 Kr udstedte Pantebrev til de Sagsøgtes Reservefond, for hvilket Laan hans Fader, Godsejer I V N Sønnichsen af Egense Kloster, skulde være Selvskyldnerkautionist indtil et Beløb af 15 000 Kr paa nærmere angivne Vilkaar, og at Sagsøgeren til de Sagsøgte overdrog Ejendommen Langagergaard, hvorved de Sagsøgte skulde vederlægges for 36 400 Kr. Efter at der af Sagsøgerens Sagfører under 16 April 1929 var rettet Henvendelse til Sparekassen om Samtykke til Udstedelse af Fogedudlægsskøde, meddelte Sparekassen i Skrivelse af 17 s M, at den kun vilde give saadant Samtykke paa Vilkaar, at de Sagsøgte vilde indestaa som Selvskyldnerkautionister for Sparekasselaanet, og den 29 s M indgik de Sagsøgte herpaa, hvorefter Sagsøgeren den næste Dag modtog Meddelelse om de stedfundne Forhandlinger og Aftaler. Sagsøgeren kom snart i økonomiske Vanskeligheder; Juni Termin Ydelserne 1929 blev saaledes først betalt i November s A, og i Marts 1930 laante de Sagsøgte yderligere Sagsøgeren 15 000 Kr, hvoraf den væsentligste Del anvendtes til Ejendommens Drift. Da Sagsøgeren endnu den 24 Juli 1930 resterede med en Del af Ydelsen for December Termin 1929, lod de Sagsøgte nævnte Dag foretage Udlæg i Ejendommen, der, efter at de Sagsøgte havde afholdt Udgifter til Termisydelser, Skatter m v til et Beløb af 22 000 Kr, den 23 September 1930 igen stilledes til Tvangsauktion. Under denne opgjordes Sparekassens Tilgodehavende til 168 297 Kr 49 Øre, medens de Sagsøgte opgjorde deres Tilgodehavende paa Auktionsdagen til 119 791 Kr 65 Øre. De Sagsøgte blev paa Auktionen højestbydende med 169 000 Kr plus Renter af 1 Prioritet fra 11 Juni 1930 til Auktionsdagen, der senere er opgjort til 2384 Kr 19 Øre, og i Henhold hertil lod de sig Ejendommen udlægge som ufyldestgjorte Panthavere. Ved Transportkøbekontrakt af 17 Oktober 1930 overdrog de Sagsøgte Retten til at erholde Fogedudlægsskøde paa Taarupgaard til Proprietær Søren Hansen Birkegaard. Købesummen ansattes til 300 000 Kr og berigtigedes ved, at Køberen skulde overtage Prioritetsgælden, nemlig Sparekasselaanet nu paa 168 293 Kr 49 Øre samt til de Sagsøgte 75 000 Kr og udstede til de Sagsøgtes Reservefond et Pantebrev paa 5000 Kr, medens de Sagsøgte for Resten af Købesummen 51 706 Kr 51 Øre skulde overtage den Birkegaard tilhørende Ejendom Ovesminde i Gummestrup. Til Erhvervelsen af sidstnævnte Ejendom, for hvilken Købesummen ansattes til

220 000 Kr maatte de Sagsøgte iøvrigt — foruden at overtage de deri indestaaende Prioriteter — betale til Birkegaard kontant 43 293 Kr 49 Øre. Ved Skøde af 16 November 1931 bortsolgte de Sagsøgte Ovesminde for en Købesum af 143 500 Kr, hvorhos Køberen udenfor Købesummen skulde overtage nogle de Sagsøgte paahvilende Forpligtelser, der garanteredes ikke at overstige 9300 Kr.

Efter at de Sagsøgte havde opgjort deres Resttilgodehavende hos Sagsøgeren efter Udfaldet af Auktionen med Tillæg af et Beløb af 27 549 Kr 03 Øre, som skulde udgøre Underskuddet for de Sagsøgte ved Driften af Taarupgaard indtil Auktionsdagen, til ialt 149 022 Kr 36 Øre, anlagde de en Retssag, hvorunder de bl a paastod Sagsøgeren dømt til at betale dem 18 000 Kr, hvortil de under Sagen indskrænkede deres Krav, tilligemed Renter 6 pCt aarlig fra den 23 September 1930, indtil Betaling sker.

Ved den af Landsretten i Sagen under 18 Marts 1932 afsagte Dom antoges det, at de Sagsøgte havde handlet retstridigt overfor Sagsøgeren ved at fortie, at Sparekassen allerede i 1927 havde stillet Krav om de Sagsøgtes Selvskyldnerkaution for at lade sin 1 Prioritet blive indestaaende i Taarupgaard, og Fortielsen fandtes at have drejet sig om et saa væsentligt Punkt, at Sagsøgeren havde været berettiget til at træde tilbage fra Handlen; men da en Ophævelse af Handlen ikke længere var gennemførlig, statueredes det alene, at et Krav som det af de Sagsøgte rejste ikke kunde gøres gældende overfor Sagsøgeren, der saaledes frifandtes for de Sagsøgtes Tiltale.

Idet Sagsøgeren har gjort gældende, at de Sagsøgte ved deres i den foranførte Dom beskrevne retstridige Fremfærd har forvoldt ham et Tab, som han har opgjort til 25 000 Kr, har han under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte tilpligtet i Erstatning at betale ham det nævnte Beløb eller et ved Rettens Skøn fastsat Beløb tilligemed Renter af det tilkendte 5 pCt aarlig fra den 14 December 1932, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sit Søgemaal har Sagsøgeren nærmere anført, at Langagergaard, som det fremgaar af det ovenanførte, ved hans Køb af Taarupgaard blev ansat til — udover de indestaaende Prioriteter — at have en Værdi af 36 400 Kr, og at de Sagsøgte ved Videresalg af Langagergaard endog opnaaede en kontant Udbetaling af 40 000 Kr. Som ovenfor anført har Sagsøgeren vel ved Overtagelsen af Taarupgaard faaet udbetalt et Beløb af 16 000 Kr af de Sagsøgte, men da en Del af dette Beløb anvendtes til denne Ejendoms Drift, og Sagsøgeren desuden i Anledning af Handlen havde Udgifter paa ca 3800 Kr, har han hævdet, at det Beløb, som af ham er ydet for Erhvervelsen af Taarupgaard maa ansættes til 25 000 Kr. Da Handlen nu som foran nævnt ikke kan gaa tilbage, maa de Sagsøgte efter hans videre Anbringende være pligtige at tilsvare ham det nævnte Beløb.

De Sagsøgte har heroverfor anført, at de inden Videresalget af Langagergaard havde omprioriteret den og anvendt et Beløb af ca 10 000 Kr til Ejendommens Tilsaaning m v, hvorefter den kun har indbragt dem ca 26 000 Kr. Ved Opgørelsen med Sagsøgeren maa heri yderligere fragaa de 16 000 Kr, som de har udbetalt ham kontant, saa-

ledes at Sagsøgerens Tilgodehavende højst kunde blive ca 10 000 Kr. De Sagsøgte har derhos hævdet, at der i deres ommeldte Mellemværende med Sagsøgeren yderligere maa tages Hensyn til det ovenfor nævnte i Foraaret 1930 til Sagsøgeren ydede Laan paa 15 000 Kr samt til de af de Sagsøgte efter deres Overtagelse af Ejendommen ved Ud-læget i Juli 1930 afholdte Udgifter vedrørende Sagsøgerens Ejertid til samlet Beløb af ca 22 000 Kr; herefter maa Sagsøgeren nemlig antages at have haft et Overskud af Gaardens Drift paa langt over det nævnte Tilgodehavende.

Sagsøgeren har ikke bestridt, at de Sagsøgte har afholdt de nysom-meldte Udgifter, og mellem Parterne er der Enighed om, at Sagsøgeren i det Tidsrum, hvori han har drevet Taarupgaard, har oppebaaret samt-lige denne Ejendoms Indtægter. Efter det oplyste fordeler de 15 000 Kr og de ca 22 000 Kr tilsammen ca 37 000 Kr sig saaledes: til Indkøb af Besætningsdele, Redskaber og Kunstgødning ca 14 500 Kr, til Betaling af Skatter m v ca 3500 Kr og til Terminsydelser ca 18 500 Kr samt til Elektricitetsafgift ca 725 Kr.

Naar nu henses til, at de Sagsøgte saaledes har afholdt en meget betydelig Del af Gaardens Driftsomkostninger i den Tid, Sagsøgeren har drevet den, maa der gives dem Medhold i, at de har Krav paa at blive gjort bekendt med Størrelsen af Gaardens Indtægter for det Til-fælde, at disse under de foreliggende Forhold helt eller delvis bør komme til Modregning i Sagsøgerens Krav paa de Sagsøgte. Da Sag-søgeren hverken ved Fremlæggelse af Regnskab eller paa anden Maade har tilvejebragt fornødne Oplysninger om det økonomiske Resultat af Driften, kan det ikke fastslaaes, hvor stor en Del af Indtægterne, der i saa Henseende vilde kunne blive Tale om, og idet dette maa komme Sagsøgeren til Skade, kan der ikke paa det foreliggende Grundlag gaas ud fra, at han har lidt noget Tab, som han har Krav paa at faa ersattet, hvorfor de Sagsøgte vil være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sag-søgte med 300 Kr.

Torsdag den 26 April.

Nr 146/1933. Grosserer **Harald Kjær** (Selv)

mod

Privatbanken i København, Aktieselskab (Fich),

betræffende et af Appellanten overfor Indstævnte fremsat Krav paa Erstatning for Tab forvoldt ved en af Indstævnte efter hans Paastand iværksat »Forfølgning« af ham og hans Forretning.

Østre Landsrets Dom af 11 Maj 1933: Sagsøgte, Grosserer Harald Kjær, bør til Sagsøgerne, Privatbanken i København A/S, betale

19 541 Kr 20 Øre med Renter 6 pCt p a af 2893 Kr 75 Øre fra den 1 August 1932, af 2893 Kr 75 Øre fra den 30 Oktober 1932, af 11 083 Kr 70 Øre fra 9 December 1932 og af 2670 Kr fra den 17 December 1932, alt til Betaling sker. Saa bør Sagsøgte og anerkende, at han er uberettiget til uden Sagsøgernes Samtykke hos de fornævnte Livsforsikringselskaber med Hensyn til Præmiers Betaling at søge nogen Henstand, der fra Selskabernes Side betinges af særlige Ydelser eller Foranstaltninger fra hans Side, eller som maatte komme i Strid med den omhandlede Overenskomsts positive Detailbestemmelser, hvorved særlig bemærkes, at Bonus af Forsikringerne ikke af Sagsøgte kan kræves anvendt til Betaling af forud for Bonusudbetalingen alt forfaldne, men kun af derefter forfaldende Præmier. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne med 1200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret bestrider Appellanten ikke, at den indstævnte Bank har Krav paa det den ved Dommen tillagte Beløb, men støtter alene sin Frifindelsespaastand paa, at Appellanten, som for Landsretten hævdede, har større Modkrav.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Harald Kjær, til Indstævnte, Privatbanken i København, Aktieselskab med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Likvidationen af Firmaet Harald Kjær & Co var i det væsentlige afsluttet, oprettedes der under 6 Marts 1930 en Overenskomst mellem Sagsøgerne, Privatbanken i København A/S, og Sagsøgte, Grosserer Harald Kjær, hvori Sagsøgtes Gæld til Privatbanken fikseredes til 1 Million Kr. Til Sikkerhed for Betalingen overdrog Sagsøgte til Banken forskellige Livsforsikringspolicer i »Statsanstalten for Livsforsikring« og i Forsikringsselskabet »Danmark« til samlet Forsikringssum 900 000 Kr, saaledes at Banken ved Forsikringernes Forfald er berettiget til at hæve Forsikringssummerne. Det hedder derefter i Overenskomsten:

»Jeg Harald Kjær, forpligter mig til fra første Præmies Forfaldsdag for hver enkelt Forsikring at regne at holde Forsikringerne i Kraft ved behørig Præmiebetaling og dokumentere overfor Banken ved Indsendelse af de paagældende Præmiekvitteringer, at Præmierne er betalt, senest en Maaned før Udløbet af den Frist, inden hvilken Præmie maa være betalt, for at Forsikringen kan fortsættes uden ny Lægeundersøgelse. De af Selskaberne udbetalte Bonusbeløb hæves af Banken, indsættes paa en Konto i denne og anvendes til Betaling af de først forfaldende Præmiebeløb. Skulde jeg med Hensyn til nogen af de nævnte Forsikringer ikke overholde den forannævnte Forpligtelse, skal Banken være berettiget til efter sit Valg enten at holde Forsikringen i Kraft ved at udrede Præmien og incassere de udlagte Præmiebeløb hos mig eller at ophæve Forsikringen og opbevare Tilbagekøbsværdien — — —.«

Endvidere udtales det i Slutningen af Overenskomsten:

»løvrigt bortfalder alle Krav og Fordringer mellem Banken og Likvidatorerne i Firmaet Harald Kjær & Co paa den ene Side og undertegnede Harald Kjær — — — paa den anden Side — — —.«

I Skrivelse af 15 April 1932 til Sagsøgerne meddelte Sagsøgte, at han havde anmodet Statsanstalten for Livsforsikring om Henstand med Betalingen af de den 30 Januar, 30 April og 30 Juli s A forfaldende Præmier af Forsikringerne i Statsanstalten indtil Bonusudbetalingen i Januar 1933, og han gengav i Skrivelsen Statsanstaltens Svar, som gik ud paa, at Henstand med de nævnte Præmiebetalinger kunde gives mod, at der svarede lovnæssigt Tillæg for Efterbetaling, og under Forudsætning af, at Forsikringsdokumenterne blev deponerede i Anstalten, saa længe Henstanden varede, og at Sagsøgerne som Ejere af Forsikringerne meddelte Samtykke til Henstandsgivelsen og til, at de paagældende Præmier blev udredet af den paa Forsikringen faldende Bonus. Sagsøgte anmodede samtidig Sagsøgerne om at samtykke i Henstandsgivelsen og at deponere Policerne hos Statsanstalten.

Sagsøgerne nægtede at udlevere Policerne til Deponering i Statsanstalten og at meddele det forannævnte Samtykke, idet de i Skrivelse af 29 April s A meddelte Sagsøgte, at de ikke kunde indgaa paa, at Betalingen af Præmierne for 1932 blev udskudt, saaledes at de vilde blive dækket af den pr Januar 1933 forfaldende Bonus, idet dette vilde være en Afvigelse fra Overenskomstens Bestemmelser, da Bonusudbetalingen kun kan anvendes til Dækning af Præmier, der forfalder efter Udbetalingen af Bonusbeløbet og ikke kan anvendes til Betaling af Præmier, med hvis Betaling der er givet Henstand.

Sagsøgte betalte derefter til Statsanstalten de pr 30 Januar 1932 forfaldne Præmier, men gentog overfor Sagsøgerne den foromtalte Anmodning om Samtykke til Henstand og Deponering af Policerne, for saa vidt angik de den 30 April og den 30 Juli s A forfaldende Præmier. Sagsøgerne fastholdt deres Vægring, og da Sagsøgte derpaa undlod at betale de nævnte Præmier indenfor den Frist, efter hvis Udløb Statsanstalten kun indrømmer ekstraordinær Henstand mod Betaling af Tillæg og Deponering af Policen, betalte Sagsøgerne den 1 August s A de pr 30 April forfaldne Præmier ialt Kr 2893,75 og den 29 Oktober s A de pr 30 Juli forfaldne Præmier ligeledes Kr 2893,75.

Hvad angaar Præmiebetalingen til Forsikringsselskabet »Danmark«, har Sagsøgte hos dette Selskab opnaaet Henstand med Betaling af de den 9, 13 og 30 Januar, April og Juli 1932 forfaldne Præmier indtil den 2 Januar 1933 uden Deponering af Policerne, hvad Sagsøgerne for disse Forsikrings Vedkommende indgik paa, uden at de efter deres Anbringende paa nogen Maade var forpligtede dertil, idet Sagsøgte her ved paadrog Præmierne et Tillæg i Form af Bøderenter. Ifølge Selskabets Skrivelse af 8 December 1932 til Sagsøgerne vilde Forsikringerne derhos, hvis de resterende Præmier med Bøderenter ikke maatte være betalt den 2 Januar 1933, træde ud af Kraft og kun kunne træde i Kraft igen efter Tilvejebringelse af nye tilfredsstillende Helbredsoplysninger. Herefter havde Sagsøgte — efter Sagsøgernes videre Anbringende — idet nye Helbredsoplysninger maa sidestilles med ny Lægeundersøgelse — ifølge Overenskomsten været pligtig at betale de nævnte resterende Præmier m m til Forsikringsselskabet senest den 2 December 1932, hvad Sagsøgerne iøvrigt udtrykkelig havde betonet overfor Sagsøgte allerede i Skrivelse af 7 April s A. Da dette ikke skete, betalte Sagsøgerne den 9 December s A de paagældende Præmiebeløb + Bøderenter med et samlet Beløb af 11 083 Kr 70 Øre.

I den fornævnte Skrivelse fra »Danmark« af 8 December 1932 udtales det, at Præmierne pr Oktober 1932 af to af Policerne med dette Selskab kunde restere indtil 3 Maaneders Dagen efter Præmiernes Forfaldsdage, eller henholdsvis til 9 og 13 Januar 1933.

Da nu Sagsøgte efter Sagsøgernes Anbringende ifølge Overenskomsten havde været pligtig overfor dem at betale disse Præmier senest 1 Maaned tidligere — altsaa senest den 9 og 13 December 1932, men undlod dette, betalte Sagsøgerne ligeledes disse Beløb ialt 2670 Kr til »Danmark«.

Sagsøgerne har herefter under nærværende Sag nedlagt følgende Paastande:

a t Sagsøgte tilpligtes at betale dem 19 541 Kr 20 Øre med Renter 6 pCt p a af 2893 Kr 75 Øre fra den 1 August 1932, af 2893 Kr 75 Øre fra den 30 Oktober 1932, af 11 083 Kr 70 Øre fra den 9 December 1932 og af 2670 Kr fra Stævningens Dato den 17 December 1932,

s a m t a t Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at han er uberettiget til uden Sagsøgernes Samtykke at søge Henstand hos Livsforsikringsselskaberne med Præmiebetalingen for de af ham ved fornævnte Overenskomst til Sagsøgerne overdragne Livsforsikringer, og at den paa de nævnte Forsikringer faldende Bonus ikke af Sagsøgte kan kræves anvendt til Betaling af de forud for Bonusudbetalingen forfaldne, men kun af de derefter forfaldende Præmier.

Sagsøgte benægter ikke nu at skyldte Sagsøgerne det indtalte Beløb men han hævder, at han ikke ved Overenskomsten har været afskaaret fra hos Livsforsikringsselskaberne at søge saadan Henstand, som han har opnaaet, og som ikke er stridende mod Selskabernes Vedtægter.

Ved Overenskomsten er de paagældende Policer overdragne til Privatbanken som dennes Ejendom, og Sagsøgte har forpligtet sig til at holde hver enkelt Forsikring i Kraft med behørig Præmiebetaling.

Selv om det nu ikke herefter kan antages, at Sagsøgte skulde være afskaaret fra overhovedet at søge Henstand med Præmiebetaling hos Selskaberne uden Sagsøgernes Samtykke dertil, maa Overenskomsten udelukke Sagsøgte fra at søge nogen Henstand med Præmiebetalinger, der ved Tillægsbetaling, Bøderenter eller paa anden Maade forøger Sagsøgernes Risiko eller kommer i Strid med Overenskomstens positive Detailbestemmelser.

Der maa nu gives Sagsøgerne Medhold i, at samtlige de foreliggende Henstandstilsagn har været af denne Art, idet Henstand enten kun har kunnet opnaas ved Tillægs- eller Bødebetaling eller mod Deponering af Policer, et Krav, hvis Imødekommelse Sagsøgerne som Ejere af Policerne maa være fuldstændig Herre over, eller med Til-sidesættelse af den positive Bestemmelse i Overenskomsten om, at Præmier skal være betalt senest en Maaned før Udløbet af den Frist, inden hvilken Betaling maa være sket, for at Forsikringen kan fortsætte uden ny Lægeundersøgelse.

Der maa herved specielt gives Sagsøgerne Medhold i, at det følger af Overenskomstens positive Bestemmelser, at de Bonusbeløb, hvormed der under Sagen har været Tale, alene skal anvendes til Betaling af de efter Bonusudbetalingen først forfaldne Præmiebeløb, hvorfor det af Sagsøgte rejste Krav om, at disse Bonusbeløb skulde anvendes til Dækning af alt forfaldne Præmiebeløb, er ganske ubeføjet.

Herefter maatte Sagsøgte være pligtig at betale Sagsøgerne det indtalte Beløb.

Sagsøgte gør imidlertid endvidere gældende, at han har et — formentlig betydeligt større — Modkrav paa Sagsøgerne, som Sagsøgte dog kun gør gældende til Likvidation.

Sagsøgte henviser herved til, at ifølge den citerede Slutningspassus i Overenskomsten skulde alle Spørgsmaal, ham og Sagsøgerne imellem, være ordnede — bortset fra Livsforsikringerne — og hævder, at Sagsøgerne desuagtet har iværksat en systematisk Forfølgning af ham og hans nye Forretning: Harald Kjærs Trælast-Import A/S, dels ved at forbyde Forretninger, hvori Banken er økonomisk interesseret, at handle med ham, dels ved at søge at hindre ham i at opnaa Kredit, hvad alt har forvoldt ham meget betydelig økonomisk Tab.

Sagsøgerne hævder, at der ikke af Banken er udvist noget Forhold, der kunde begrunde et Modkrav fra Sagsøgtes Side.

Sagsøgtes Asserta har for det første Hensyn til, at Sagsøgerne har paalagt tre Firmaer: A/S L Bøtkers Tømmerhandel, Esbjerg, A/S Christiansen & Nielsen, Aalborg (tidligere Jydsk Handelskompagni A/S) og Aktieselskabet »Den jydsk Trælastimport«, Randers, ikke at handle med ham eller hans nye ovennævnte Forretning. Sagsøgte fremsatte under Domsforhandlingen Begæring om at maatte føre Vidner i den Anledning, hvad Modparten protesterede imod, og ved Rettens den 21 Marts 1933 afsagte Kendelse, hvoraf fremgaar, at Banken ikke har bestridt at have meddelt disse Firmaer Paalæg som anført om ikke at handle med Sagsøgte, blev Sagsøgernes Protest imod Vidneførslen taget til Følge. Bemeldte Kendelse, der af Sagsøgte blev paakæret til Højesteret, er forsaavidt stadfæstet ved Højesterets Kendelse af 25 April 1933.

Til Støtte for, at Sagsøgerne har været uberettigede til at paalægge de nævnte Firmaer ikke at handle med Sagsøgte, henviste denne under den forud for Kendelsen afholdte Procedure navnlig til en Skrivelse, dateret 6 Marts 1930 — altsaa samme Dag som Overenskomsten — fra Privatbankens Sagfører — til Sagsøgtes daværende Sagfører, og hvori det hedder:

»— — — skal jeg herved paa Bankens Vegne udtale, at det maa bero paa Misforstaaelser, hvis man har faaet det Indtryk, at Banken skulde have villet nedsætte Grosserer Kjærs Omdømme eller villet hindre eller modarbejde Grosserer Kjærs eller hans nye Selskabs Virksomhed. Jeg kan udtale, at dette ikke har været Bankens Mening — Banken har ikke villet modarbejde Grosserer Kjærs eller hans Selskabs Virksomhed eller villet modvirke, at Forretningsvirksomheder, som Banken har Forbindelse med, har Forretningsforbindelse med Grosserer Kjær eller det nævnte Selskab.«

Som nærmere udviklet i Kendelsen blev det imidlertid af de deri anførte Grunde antaget, at Sagsøgerne ikke ved denne Skrivelse havde opgivet den af dem hævdede, i og for sig rimelige og naturlige Ret til at bestemme, om Virksomheder, som de selv eller for Hovedpartens Vedkommende ejer, maa staa i Forretningsforbindelse med Sagsøgte eller hans Forretning.

Og det udtales derefter i Kendelsen, at Banken selv enten helt eller for Hovedpartens Vedkommende ejede samtlige de tre fornævnte Firmaer. Og det maa blive uden Betydning herved, at Sagsøgerne efter det under den afsluttende Domsforhandling oplyste — efter Sagens Anlæg — har solgt sine Interesser i et af disse Firmaer, hvorefter Banken erkender, at den er uberettiget til i dette Tilfælde at opretholde Forbudet mod Handel med Sagsøgte.

Herefter kan Sagsøgerne ikke ved deres Fremgangsmaade overfor bemeldte tre Firmaer anses at have udvist noget overfor Sagsøgte uberettiget Forhold.

Til Støtte for Rigtigheden af sit Assertum om, at Privatbanken har modarbejdet ham i at opnaa Kredit, har Sagsøgte begært afhørt som Vidne nuværende Direktør i »Bikuben« H Jepsen i Anledning af Udtalelser, som denne efter en Erklæring af 28 Januar 1933 skal være fremkommet med overfor hlv Direktør E J Baastrup, til hvem Sagsøgte i April eller Maj 1930 havde henvendt sig angaaende Diskontering af en Veksel paa 60 000 Kr.

Direktør Jepsen har forklaret, at han, der i sin Tid var Kontorchef i Privatbanken og Likvidator i Likvidationsboet, vel mindes at have haft en Samtale med Direktør Baastrup i ovennævnte Anledning, uden at han erindrer denne i Enkeltheder, men at det nok er muligt, at han da er fremkommet med en Udtalelse i Retning af, at det ikke var klogt at give den Kredit, da dette muligt kunde blive misforstaaet og ikke vilde blive taget venskabeligt op.

Da Vidnet imidlertid paa det heromhandlede Tidspunkt for over ½ Aar siden havde opgivet sin tidligere Forbindelse med Privatbanken, og da denne Udtalelse efter det foreliggende overhovedet ikke var fremkommet paa Grundlag af nogen Forhandling med eller særlige Ud-

talelser til ham fra nogen af de ansvarshavende i Banken, kan der allerede som Følge heraf ikke tillægges dette Forhold Betydning som af Sagsøgte hævdet, hvortil kommer, at det er ubestridt, at Sagsøgte dengang opnaaede at faa den ommeldte Veksel diskonteret.

Direktør i Privatbanken Thorkild Maare, der ligeledes har været Likvidator i Likvidationsboet, har som Vidne forklaret, at han, der var Leder af eller Deltager i Privatbankens Oplysningskontor siden 1919, mindes, at der, inden Overenskomsten af 1930 blev afsluttet, fremkom en Del Forespørgsler — vel ca 15—20 — fra Firmaer angaaende det nye Selskabs Stilling efter Afslutningen af Likvidation af Harald Kjær & Co, og at der da blev svaret, at det nye Firma ikke havde eller vilde faa Forbindelse med Banken, og at der efter Overenskomsten af 1930 paa Forespørgsler — maaske ca 10—15 Tilfælde — er svaret, at det nye Selskab ikke arbejdede med Banken, og at dets finansielle Forhold var Banken ukendt.

Der findes nu ikke ved disse Svar paa fremkomne Forespørgsler at være givet andet og mere end korrekte, rent faktiske Oplysninger om Stillingen.

Iøvrigt er der ikke fra Sagsøgtes Side oplyst noget af Betydning til Støtte for Rigtigheden af hans heromhandlede Assertum om, at Sagsøgerne skulde have modarbejdet ham i Henseende til at opnaa Kredit.

Herefter vil Sagsøgte være at tilpligte at betale Sagsøgerne det indtalte Beløb med Renter som paastaaet, hvorhos den sidste Del af Paastanden ligeledes findes at kunne tages til Følge, dog med nogen Ændring som nedenfor nærmere anført.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgerne med 1200 Kr.

M a n d a g d e n 30 A p r i l .

Nr 243/1933. **Københavns Magistrat (Trolle)**

m o d

Cigarhandler P Jensen Lundsgaard eller nu hans i uskiftet Bo hensiddende Enke, **Christine Jensen Lundsgaard** (Overretssagfører O K Magnussen),

betræffende Appellantens Berettigelse til Opkrævning af Afgift for tre udenfor Indstævntes Forretning anbragte Cigarautomater.

Kø b e n h a v n s B y r e t s D o m af 27 Maj 1933: De Sagsøgte, Københavns Magistrat ved Borgmester P J Pedersen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Cigarhandler P Jensen Lundsgaard, under denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør inden 15 Dage fra nærværende Doms Afsigelse at regne godtgøre de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 35 Kr.

Østre Landsrets Dom af 31 Oktober 1933: Indstævnte, Københavns Magistrat, er uberettiget til som Betingelse for at tillade Appellanten, Cigarhandler P Jensen Lundsgaard, at have tre Cigarautomater hængende paa Facaden ud for sin Forretning Trianglen Nr 7 i København at forlange betalt en aarlig Afgift stor 25 Kr til Kommunens Kasse. Sagens Omkostninger for begge Retter bør Indstævnte inden 15 Dage fra Dato betale Appellanten med 250 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til de i Byrettens Dom anførte Grunde vil denne Dom efter Appellantens Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret betaler Indstævnte, Cigarhandler P Jensen Lundsgaards i uskiftet Bo hensiddende Enke, Christine Jensen Lundsgaard, til Appellanten, Københavns Magistrat med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren under denne Sag, Cigarhandler P Jensen Lundsgaard, har i en Aarrække haft tre Cigarautomater hængende paa Facaden af Ejendommen Trianglen Nr 7, i hvilken han har Forretning, udover offentlig, Københavns Kommune tilhørende Gadeareal. Automaterne har et Fremspring fra Muren af 24 cm og er anbragt i en Højde af 87 cm over Gaden. Politiets Tilladelse, der er blevet givet i Henhold til et af Sagsøgeren hvert Aar derom indgivet Andragende har derfor i Medfør af § 15 i Politivedtægt for København af 1 Marts 1913 været nødvendig til deres Anbringelse. I de senere Aar har Politiet i Forstaaelse med Københavns Magistrat betinget Tilladelsen af, at Sagsøgeren til Københavns Kommune betalte en aarlig Afgift, der i Overensstemmelse med Magistratsbekendtgørelse af 7 Februar 1927, indeholdende Bestemmelse om Udhængsskabe, Udstillingsskabe m v er fastsat til 25 Kr. Da Sagsøgeren imidlertid nu formener, at Politiet og Magistraten ikke har haft Hjemmel hertil, har han under denne Sag paastaet de Sagsøgte, Københavns Magistrat ved Borgmester P J Pedersen, kendt uberettiget til som Betingelse for at tillade ham at have de tre Cigarautomater hængende paa Facaden udenfor sin Forretning at forlange den nævnte aarlige Afgift. Sagsøgeren har i saa Henseende nærmere gjort gældende,

at Politivedtægten er udfærdiget i Medfør af Lov af 11 Februar 1863 § 8, hvorefter Justitsministeren efter Forhandling med Københavns Kommunalbestyrelse affatter en Politivedtægt for København, indeholdende Bestemmelser med Hensyn til Ordens- og Renlighedspolitiet, og at fornævnte Politivedtægtsbestemmelse findes i Politivedtægtens 2 Kapitel, der indeholder Bestemmelser om Forbud mod Hindringer for Færdslen. Politiet og Magistraten kan derefter, hævder Sagsøgeren, ved Meddelelse af Dispensationer fra Vedtægtens § 15 kun tage saadanne Hensyn i Betragtning og stille saadanne Betingelser, som er bestemt ved fornævnte Formaal, og det maa herefter i Mangel af positiv Hjemmel — og saadan Hjemmel foreligger ikke — være udelukket, at Dispensationerne kan betinges af en Pengeydelse, hvis Erlæggelse er uden Indflydelse paa de færdselsmæssige Forhold.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet de har anbragt, at det er uden afgørende Betydning, at der ikke er positiv Lovhjemmel for at kræve den omhandlede Afgift. Hjemmelen herfor foreligger deri, at Københavns Kommune har Ejendomsretten til de Gadearealer, over hvilke Sagsøgerens Automater hænger. Kommunen maa derfor i Modsetning til de Tilfælde, hvor Automaterne er anbragt over Gadearealer, som privatretlig hører til den paagældende Ejendom — ganske som en privat Grundejer — kunne forlange Lejeafgift af de paagældende Arealer. En saadan Afgift kan derhos ikke anses for urimelig, dels fordi Sagsøgeren har økonomisk Fordel af Automaterne, dels fordi Magistraten har Udgifter ved at føre Tilsyn med disse.

Sagsøgeren har bestridt, at Kommunen har Ret til at forlange Lejeafgift af de paagældende Arealer i Anledning af Automaternes Anbringelse over disse. Paastanden om, at Afgiften maa betragtes som Leje, er for det første ikke i Overensstemmelse med den Opfattelse, som Sagsøgte, Borgmester Pedersen, gav Udtryk for under Borgerrepræsentationens Forhandlinger i Samlingen 1926—27 vedrørende Raadstueplakat af 25 Februar 1926, der nu er afløst af fornævnte Bekendtgørelse af 7 Februar 1927, nemlig at man ikke ønskede at beskatte Udhængsskabe m v, men at holde igen overfor den stærke Tilbøjelighed til at forsyne Byens Ejendomme, særlig i de stærkt trafikerede Gader, med saadanne Udhæng. Men iøvrigt kan Kommunen med Hensyn til Arealer, der er erhvervede til offentlige Gadeanlæg, ikke betragtes som »Ejer« i almindelig Forstand, idet dens Rettigheder er begrænset til en saadan Raadighed, som navnlig Hensynet til Færdslen nødvendiggør, og Magistraten er ved at kræve Afgiften gaaet ud over Grænserne for de Beføjelser, som denne Raadighed hjemler. Kravet er i Strid ikke blot med Sagsøgerens Ret til Udnyttelse af Ejendommen paa naturlig Maade gennem Automaternes Anbringelse, men ogsaa med andre Borgeres Interesse i Automaternes Tilstedeværelse.

Det er oplyst, at Københavns Magistrat i ca 20 Aar har forlangt Afgift ved Meddelelse af Dispensationer fra Politivedtægtens § 15 med Hensyn til Automater, Udhængsskabe og lignende, og at Kommunens samlede aarlige Indtægt herved nu andrager ca 80 000 Kr.

Retten maa give de Sagsøgte Medhold i, at den Raadighed, som ifølge Lovgivningen tilkommer Magistraten over de offentlige Gader og

Veje, indeholder tilstrækkelig Hjemmel til, at Magistraten kan betinge Tilladelse som den heromhandlede af en fast aarlig Afgift.

De Sagsøgte vil derfor, idet det af Sagsøgte med Hensyn til Borgerrepræsentationens Forhandlinger vedrørende Raadstueplakaten af 25 Februar 1926 anførte skønnes uden Betydning, være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale under denne Sag.

Sagsøgeren vil derhos have at godtgøre de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 35 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 12 Afdeling den 27 Maj 1933 og paastaas af Appellanten forandret i Overensstemmelse med hans Paastand for Byretten. Indstævnte procederer til Dommens Stadfæstelse.

Det Areal, ud over hvilket de omhandlede Automater er anbragt, er erhvervet af Københavns Kommune i 1908 til Udvidelse af Blegdamsvejen.

Politivedtægtens § 15, 1 og 2 Stk aabner Adgang til under visse nærmere angivne Betingelser at anbringe Genstande udover offentlig Gade, Vej eller Plads. Herved maa der antages at være forudsat en Ret for Borgerne til, naar og kun naar disse Betingelser er opfyldte, at have Genstandene anbragte. Den Raadighed, som Magistraten iøvrigt maatte kunne antages at have over offentlige Gadearealer m v, kan derfor ikke hjemle den Ret til at betinge den nævnte Adgang af en Afgifts Erlæggelse i de i § 15, 1 Stk, omhandlede Tilfælde, saa lidt som til mod Afgift at indrømme Dispensation i videre Omfang end § 15, 2 Stk, hjemler. Da det nu efter Bestemmelserne Inhold og Plads er ganske øjensynligt, at det udelukkende er færdselsmæssige Hensyn, som Politiet kan og skal tage ved Afgørelsen af, om den i 2 Stk nævnte Tilladelse bør gives, maa Magistraten ogsaa være afskaaret fra yderligere at betinge Tilladelsen af Erlæggelse af en Afgift, hvis Paalæg ikke naturligt kan begrundes i Hensyn til Færdslen.

Som Følge heraf vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte have at betale Appellanten med 250 Kr.

T i r s d a g   d e n   1   M a j .

Nr 45/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Axel Andersen (David),

der tiltales for Forbrydelse mod Kønssædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 8 Februar 1934: De Tiltalte Axel Andersen, Folmer og Aage Laursen bør hensættes i Fængsel, Andersen i 1 Aar, Folmer Laursen i 4 Maaneder og Aage Laursen i 60 Dage. De borgerlige Rettigheder frakendes hver af de Tiltalte Andersen og Folmer Laursen for et Tidsrum af 5 Aar. Saa udreder de Tiltalte og, een for alle og alle for een, Sagens Omkostninger og derunder til den for dem beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Landsretssagfører Aage Meyer, i Salær 450 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger paadømte Sag, er paaanket dels af Tiltalte Axel Andersen, dels af det offentlige for denne Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, saavidt den er paaanket, dog at den af Enke Jensen nedlagte Paastand om Erstatning for Udlæg afholdt for Datteren Ida Jensen, efter Omstændighederne findes at burde tages til Følge.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Axel Andersen betaler til Enke Petra Jensen 195 Kroner. Iøvrigt bør Landsrettens Dom, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte til Højesteretssagfører David 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, der er behandlet under Medvirkning af Nævninger, er de Tiltalte Axel Andersen, Folmer Laursen og Aage Laursen ved 1 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 30 December 1933 sat under Tiltale til at lide Straf:

I. Tiltalte Axel Andersen:

efter Straffelovens § 222 for Samleje med et Barn under 15 Aar ved i Tiden fra Skærtorsdag den 2 April 1931 til den 15 August 1932 i og ved Tiltaltes Bolig i Krstrup flere Gange at have haft Samleje med Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917.

II. Tiltalte Folmer Laursen:

principalt efter Straffelovens § 222 for Samleje med et Barn under 15 Aar ved i Tiden fra den 1 November 1928 og i Løbet af Vinteren og Sommeren 1929 i Vognmand Thomas Laursens Bolig i Krstrup ved mindst to Lejligheder at have haft Samleje med Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917,

subsidiært efter Straffelovens § 222, jfr § 224, for anden kønslig Omgængelse end Samleje med Barn under 15 Aar ved i Tiden fra den 1 November 1928 og i Løbet af Vinteren og Sommeren 1929 i Vognmand Thomas Laursens Bolig i Krstrup ved mindst to Lejligheder at have krænget Benklæderne ned paa Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917, og befølt hende paa hendes blottede Kønsgel.

III. Tiltalte Aage Laursen:

principalt efter Straffelovens § 222 for Samleje med et Barn under 15 Aar ved i Tiden indtil Efteraaret 1929 i Vognmand Thomas Laursens Bolig i Krstrup ved mindst to Lejligheder at have haft Samleje med Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917, subsidiært efter Straffelovens § 222, jfr § 224, for anden kønslig Omgængelse end Samleje med Barn under 15 Aar ved i Tiden indtil Efteraaret 1929 i Vognmand Thomas Laursens Bolig i Krstrup ved mindst to Lejligheder at have befølt Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917, paa hendes Kønsskel, saavel under Tøjet som efter, at hun selv eller Tiltalte havde blottet hende ved at tage hendes Benklæder ned.

Tiltalte Axel Andersen er født den 14 September 1901, Tiltalte Folmer Laursen er født den 7 Maj 1904, og Tiltalte Aage Laursen er født den 9 Juli 1911.

Ingen af de Tiltalte ses tidligere tiltalt eller straffet.

Der er i Sagen forelagt Nævningerne følgende Spørgsmaal til Besvarelse:

Hovedspørgsmaal 1.

Er Tiltalte Axel Andersen skyldig i det i Straffelovens § 222 ommeldte strafbare Forhold (Samleje med et Barn under 15 Aar) ved i Tiden fra Skærtorsdag den 2 April 1931 til den 15 August 1932 i og ved Tiltaltes Bolig i Krstrup flere Gange at have haft Samleje med Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917?

Hovedspørgsmaal 2.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 1 besvares med »Ja«).

Er Tiltalte Axel Andersen skyldig i det i Straffelov af 10 Februar 1866 § 174 ommeldte strafbare Forhold (Forførelse til Utugt af et Pige-barn i Alder af 12 indtil 16 Aar) ved i Tiden fra Skærtorsdag den 2 April 1931 til den 15 August 1932 i og ved Tiltaltes Bolig i Krstrup flere Gange at have haft Samleje med Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917:

Hovedspørgsmaal 3.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 1 besvares med »Nej«).

Er Tiltalte Axel Andersen skyldig i det i Straffelovens § 222 ommeldte strafbare Forhold (Samleje med et Barn under 15 Aar) ved i Tiden fra Skærtorsdag den 24 Marts 1932 til den 15 August 1932 i og ved Tiltaltes Bolig i Krstrup flere Gange at have haft Samleje med Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917?

Hovedspørgsmaal 4.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 3 besvares med »Ja«).

Er Tiltalte Axel Andersen skyldig i det i Straffelov af 10 Februar 1866 § 174 ommeldte strafbare Forhold (Forførelse til Utugt af et Pige-barn i en Alder af 12 indtil 16 Aar) ved i Tiden fra Skærtorsdag den 24 Marts 1932 til den 15 August 1932 i og ved Tiltaltes Bolig i Krstrup flere Gange at have haft Samleje med Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917?

Hovedspørgsmaal 5.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 1 besvares med »Nej«).

Er Tiltalte Axel Andersen skyldig i det i Straffelovens § 224, jfr § 222, ommeldte strafbare Forhold (anden kønslig Omgængelse end Samleje med et Barn under 15 Aar) ved i Tiden fra Pinsen 1931 til Skærtorsdag den 24 Marts 1932 i og ved Tiltaltes Bolig i Krstrup flere Gange at have befølt Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917, paa hendes blottede Kønssdel?

Hovedspørgsmaal 6.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 5 besvares med »Ja«).

Er Tiltalte Axel Andersen skyldig i det i Straffelov af 10 Februar 1866 § 176, jfr § 174, ommeldte strafbare Forhold (Forførelse til uterligt Forhold af et Pigebarn i en Alder af 12 indtil 16 Aar, uden at legemlig Omgang finder Sted) ved i Tiden fra Pinsen 1931 til Skærtorsdag den 24 Marts 1932 i og ved Tiltaltes Bolig i Krstrup flere Gange at have befølt Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917, paa hendes blottede Kønssdel?

— — — —

Hovedspørgsmaal 10.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 7 besvares med »Nej«).

Er Tiltalte Folmer Laursen i det i Straffelovens § 224, jfr § 222 ommeldte strafbare Forhold (anden kønslig Omgang end Samleje med et Barn under 15 Aar) ved i Tiden fra den 1 November 1928 til den 1 November 1929 i Vognmand Thomas Laursens Bolig i Krstrup at have krænget Benklæderne ned paa Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917, og befølt hende paa hendes blottede Kønssdel?

Hovedspørgsmaal 11.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 10 besvares med »Ja«).

Er Tiltalte Folmer Laursen skyldig i det i Straffelov af 10 Februar 1866 § 176, jfr § 173 ommeldte strafbare Forhold (uterligt Forhold med et Pigebarn under 12 Aar, uden at legemlig Omgang finder Sted) ved i Tiden mellem den 1 November 1928 og den 15 August 1929 i Vognmand Laursens Bolig i Krstrup at have krænget Benklæderne ned paa Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917, og befølt hende paa hendes blottede Kønssdel?

Hovedspørgsmaal 12.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 10 besvares med »Ja«).

Er Tiltalte Folmer Laursen skyldig i det i Straffelov af 10 Februar 1866 § 176, jfr § 174 ommeldte strafbare Forhold (Forførelse til uterligt Forhold af et Pigebarn i en Alder af 12 indtil 16 Aar, uden at legemlig Omgang finder Sted) ved i Tiden fra den 15 August 1929 til den 1 November 1929 i Vognmand Thomas Laursens Bolig i Krstrup ved mindst to Lejligheder at have krænget Benklæderne ned paa Pigen Ida Mohr

Jensen, der er født den 15 August 1917, og befølt hende paa hendes blottede Kønsdel?

— — — —

Hovedspørgsmaal 16.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 13 besvares med »Nej«).

Er Tiltalte Aage Laursen skyldig i det i Straffelovens § 224, jfr § 222 ommeldte strafbare Forhold (anden kønslig Omgængelse end Samleje med et Barn under 15 Aar) ved i Tiden fra den 1 November 1928 til den 9 Juli 1929 i Vognmand Thomas Laursens Bolig i Krstrup at have befølt Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917, paa hendes Kønsdel, saavel under Tøjet som efter, at hun selv eller Tiltalte havde blottet hende ved at tage hendes Benklæder ned?

— — — —

Tillægsspørgsmaal 7.

(Bliver kun at besvare, hvis Tillægsspørgsmaal 6 besvares med »Nej«).

Skal den i Loven foreskrevne Straf for det i Hovedspørgsmaal 16 ommeldte strafbare Forhold nedsættes som Følge af, at Tiltalte Aage Laursen ikke var fyldt 18 Aar, da han foretog den strafbare Handling, og Anvendelsen af Lovens fulde Straf paa Grund af hans Ungdom maa anses unødvendig eller skadelig (Straffelovens § 84 Stk 1 Nr 2)?

Hovedspørgsmaal 17.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 14 besvares med »Nej«).

Er Tiltalte Aage Laursen skyldig i det i Straffelovens § 224, jfr § 222 ommeldte strafbare Forhold (anden kønslig Omgængelse end Samleje med et Barn under 15 Aar) ved i Tiden fra den 10 Juli 1929 til den 1 November 1929 i Vognmand Thomas Laursens Bolig i Krstrup at have befølt Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917, paa hendes Kønsdel, saavel under Tøjet som efter, at hun selv eller Tiltalte havde blottet hende ved at tage hendes Benklæder ned?

— — — —

Tillægsspørgsmaal 9.

(Bliver kun at besvare, hvis Tillægsspørgsmaal 8 besvares med »Nej«).

Er det i Hovedspørgsmaal 17 ommeldte strafbare Forhold begaaet under formildende Omstændigheder?

Hovedspørgsmaal 18.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 16 eller 17 besvares med »Ja«).

Er Tiltalte Aage Laursen skyldig i det i Straffelov af 10 Februar 1866 § 176, jfr § 173 ommeldte strafbare Forhold (uterligt Forhold med Pigebarn under 12 Aar, uden at legemlig. Omgang finder Sted) ved i Tiden fra den 1 November 1928 til den 15 August 1929 i Vognmand Thomas Laursens Bolig i Krstrup at have befølt Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917, paa hendes Kønsdel saavel under Tøjet som efter, at hun selv eller Tiltalte havde blottet hende ved at tage hendes Benklæder ned?

Tillægsspørgsmaal 10.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 18 besvares med »Ja«).

Skal den i Straffelov af 10 Februar 1866 foreskrevne Straf for det i Hovedspørgsmaal 18 ommeldte strafbare Forhold nedsættes som Følge af, at Tiltalte Aage Laursen ikke var fyldt 18 Aar, da han foretog de strafbare Handlinger (Straffelov af 1866 § 37)?

— — — —

Tillægsspørgsmaal 12.

(Bliver kun at besvare, hvis Tillægsspørgsmaal 11 besvares med »Nej«).

Er det i Hovedspørgsmaal 18 ommeldte strafbare Forhold begaaet under formildende Omstændigheder?

Hovedspørgsmaal 19.

(Bliver kun at besvare, hvis Hovedspørgsmaal 17 besvares med »Ja«).

Er Tiltalte Aage Laursen skyldig i det i Straffelov af 10 Februar 1866 § 176, jfr § 174 ommeldte strafbare Forhold (Forførelse til uterligt Forhold af et Pigebarn i en Alder af 12 indtil 16 Aar, uden at legemlig Omgang finder Sted) ved i Tiden fra den 15 August 1929 til den 1 November 1929 i Vognmand Thomas Laursens Bolig i Krstrup at have befølt Pigen Ida Mohr Jensen, der er født den 15 August 1917, paa hendes Kønssdel saavel under Tøjet som efter, at hun selv eller Tiltalte havde blottet hende ved at tage hendes Benklæder ned?

— — — —

Tillægsspørgsmaal 14.

(Bliver kun at besvare, hvis Tillægsspørgsmaal 13 besvares med »Nej«).

Er det i Hovedspørgsmaal 19 ommeldte strafbare Forhold begaaet under formildende Omstændigheder?

— — — —

Nævningerne har besvaret Hovedspørgsmaalene 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 16, 17, 18 og 19 samt Tillægsspørgsmaalene 7, 9, 10, 12 og 14 med Ja, Hovedspørgsmaalene 1, 7, 13 og 14 samt Tillægsspørgsmaalene 6, 8, 11 og 13 med Nej. Herefter er Hovedspørgsmaalene 2, 8, 9 og 15 samt Tillægsspørgsmaalene 1, 2, 3, 4 og 5 bortfaldne.

Idet Nævningernes Afgørelse findes at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, vil de Tiltalte være at anse saaledes: Andersen efter Straffelov af 15 April 1930 § 222 og § 224, jfr § 222, Folmer Laursen efter dens § 224, jfr § 222, og Aage Laursen efter § 224, jfr § 222, tildels sammenholdt med § 84, Stk 1 Nr 2, med Straffe, der under Hensyntagen til Straffelovens § 3 Nr 1 bestemmes til Fængsel, for Andersen i 1 Aar, for Folmer Laursen i 4 Maaneder og for Aage Laursen i 60 Dage. De borgerlige Rettigheder vil derhos i Medfør af Straffelovens § 78 være at frakende de Tiltalte Andersen og Folmer Laursen hver i 5 Aar.

Under Sagen er der af Ida Jensens Moder, Enke Petra Jensen, nedlagt Paastand om, at Tiltalte Andersen tilpligtes at betale hende 195 Kr i Erstatning for Udgifter ved, at Datteren, der den 13 Juni 1933 har født

et Barn, hvortil Tiltalte Andersen har erkendt at være Fader, efter Fødslen har haft Ophold i Moderens Hjem i 15 Uger og 4 Dage.

Denne Paastand, mod hvilken Andersen har rejst Indsigelse, vil ikke kunne tages under Paakendelse her under Sagen.

De Tiltalte vil have in solidum at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

Nr 223/1933. Overbetjent i Statspolitiet **P O Simonsen**
(Henriques)

m o d

Justitsministeriet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Omfanget af Appellantens Ret til Nattillæg ved Nattjeneste indenfor Hjemstedet.

Østre Landsrets Dom af 27 Oktober 1933: Sagsøgte, Justitsministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Overbetjent i Statspolitiet P O Simonsen, i denne Sag fri at være. I Salær til den kst Kammeradvokat bør Sagsøgeren betale 300 Kr, som udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat vil Appellanten have at betale 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Overbetjent i Statspolitiet P O Simonsen, til den konstituerede Kammeradvokat 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren, Overbetjent i Statspolitiet P O Simonsen, Justitsministeriet kendt pligtigt at anerkende, at den af Ministeriet i dets Bekendtgørelse Nr 125 af 14 Marts 1932 Stk 11 for Udbetaling til Statspolitiets Tjenestemænd af Time- og Dagpenge,

derunder Nattillæg, stillede Betingelse, at Tjenestemanden, naar der ved Tjeneste indenfor den Paagældendes Distrikt kræves Overnatning ude, maa søge Logis udenfor Hjemstedet, er ulovhjemlet.

Det har for Sagsøgeren personlig en Interesse, som han har anslaaet til ca 250 Kr aarlig, at den nævnte Betingelse anerkendes at være ulovhjemlet, idet han i saa Fald kan oppebære Time- og Dagpenge, derunder Nattillæg, selv om han har tilbragt en Del af Natten i sit eget Hjem, naar han blot har tilbragt 4 Timer af Tidsrummet mellem Kl 22 og 4 i Tjeneste.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at Tjenestemandssloven af 31 Marts 1931 § 808 Stk 4, der betinger Nattillægget af, at der overnattes udenfor Tjenestestedet, definerer Ordet »overnattes« med »tilbringes mindst 4 Timer af Tidsrummet mellem Kl 22 og 6« uden at opstille den omhandlede Betingelse. Sagsøgeren erkender, at Justitsministeriet kan unnlade at benytte den det ved § 808, Stk 2, tillagte Beføjelse til at tilstaa Time- og Dagpenge, derunder Nattillæg, ved Tjeneste indenfor Distriktet; men hvis Ministeriet gør Brug af denne Beføjelse, kan der efter Sagsøgerens Formening ikke opstilles andre Betingelser for Ydelser af Nattillæg for Overnatning end dem, Loven som anført opstiller i Paragraffens 4 Stk, idet man ikke kan fortolke de samme Lovord forskelligt, eftersom der er Tale om Tjeneste udenfor Distriktet eller om Tjeneste indenfor samme. Sagsøgeren har endvidere henvist til, at der, siden det ved Justitsministeriets Bekendtgørelse af 1 April 1922 blev tilladt at beregne et Beløb svarende til Nattillægget, naar der af tjenstlige Grunde maatte overnattes i Distriktet, har bestaaet den Praksis, at dette Nattillæg ikke betingedes af, at der overnattedes i et Logis i Distriktet.

Justitsministeriet har paastaet sig frifundet, idet det har hævdet, at Tjenestemandsslovens § 808, Stk 2, har overladt Administrationen at fastsætte de nærmere Betingelser for Ydelsen af Time- og Dagpenge i de omtalte Særtilfælde. Time- og Dagpenge, derunder Nattillæg, er ikke tillagt som Vederlag for Ekstraarbejde, men til Dækning af Udgifter, der normalt maa antages at paaløbe, og indenfor Distriktet er der derfor ingen rimelig Begrundelse for at yde dem, medmindre Tjenestemanden maa søge Logis udenfor Hjemstedet. Særligt Vederlag for Nattjeneste ydes nu i Henhold til Tjenestemandsslovens § 811 i Form af Natpenge. Disse udgør 38 Øre pr Time, og Statspolitiets Tjenestemænd, der efter de tidligere gældende Regler i de heromhandlede Tilfælde alene oppebær Nattillæg, 2 Kr 75 Øre, kan altsaa nu oppebære indtil 3 Kr 04 Øre for en Nats Tjeneste indenfor Distriktet, hvorved de er stillet nogenlunde paa samme Maade som tidligere.

Retten finder ikke at kunne give Sagsøgeren Medhold i den af ham anstillede Betragtning. Det skønnes ikke rettere, end at Justitsministeriet, naar det gør Brug af den Administrationen ved Tjenestemandsslovens § 808, Stk 2 i f, tillagte Bemyndigelse, maa være beføjet til at begrænse den paagældende Regels Anvendelse til de Tilfælde, i hvilke lignende Hensyn gør sig gældende som paa det Omraade, hvor Reglen ifølge Loven har umiddelbar Gyldighed, og dette maa netop antages at

være tilsigtet ved at begrænse Anvendelsen til de Tilfælde, i hvilke der faktisk søges Logis udenfor Hjemstedet.

Herefter vil Justitsministeriets Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

I Salær til den kst Kammeradvokat vil Sagsøgeren have at betale 300 Kr.

O n s d a g d e n 2 M a j .

Nr 56/1934.

Grosserer **K P M Dons**

m o d

Grossistsammenslutningen af 1930.

Ø s t r e L a n d s r e t s K e n d e l s e a f 13 M a r t s 1934:

I en af Grossistsammenslutningen af 1930 den 20 Oktober 1933 udsendt Pjece betitlet »Sandheden om Valutakontoret« og indeholdende en Række Angreb paa Valutakontoret findes Side 20—21 et Eksempel paa Valutakontorets Virksomhed betitlet »Tæpper for Cement, men til et nyt Firma«. Eksemplet lyder in extenso saaledes:

»Vi kan f Eks nævne, at Danmark for en større Cementlevering maatte aftage nogle store Partier af persiske Tæpper. — Disse Tæpper gik imidlertid til et helt nyt Firma, der installerede sig i nye, store Lokaler ved Kongens Nytorv, hvorfra det konkurrerer med de gamle Tæppefirmaer, der holdes ekstra knapt med Importvarer. Det var tilmed Tæpper, hvis Import saavel Importører som Grosserer-Societetet af kvalitetsmæssige Grunde havde fraraadet.«

Søndag den 22 Oktober 1933 indeholdt Dagbladet »Børsen« en omfattende Anmeldelse af Pjecen under Overskriften »Hvad Handelsdiktaturet har kostet«, i hvilken Anmeldelse det ovenfor anførte Eksempel in extenso var optaget. »Børsen«s Artikel blev gengivet i en Række Dagblade Landet over.

Da Groserer K P M Dons blev bekendt med Indholdet af den nævnte Pjece, var han ikke i Tvivl om, at der ved Udtrykket »et helt

---

Færdig fra Trykkeriet den 16 Maj 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 6

Onsdag den 2 Maj.

nyt Firma, der installerede sig i nye, store Lokaler ved Kongens Nytorv«, kun kunde være sigtet til hans Forretning, der havde Lokaler paa Hjørnet af Kongens Nytorv og Vingaardsstræde i Københavns Handelsbanks derværende nye, store Lokaler, og det stod ham klart, at hans Kunder vilde have den samme Opfattelse. Den i Pjecen indeholdte Udtalelse om, at det drejede sig om Tæpper, hvis Import saa vel Importører som Grosserer-Societetet af kvalitetsmæssige Grunde havde fraraadet, kunde derhos efter hans Formening af Kundekredsen kun opfattes saaledes, at de paagældende Tæpper var af ringere Kvalitet.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgeren Grosserer K P M Dons under Paaberaabelse af, at Pjecen særlig som Følge af den Omtale den er bleven gjort til Genstand for i Dagspressen, hvilken Omtale maatte paaregnes, har virket i høj Grad skadelig for hans Salg af de af ham importerede Tæpper, og at den i Pjecen indeholdte Antydning af, at disse Tæpper var af ringere Kvalitet, er i fuldstændig Strid med de faktiske Forhold, paastaaet de Sagsøgte Grossistsammenslutningen af 1930 tilpligtet at betale ham et nærmere angivet Beløb, subsidiært et efter Rettens Skøn fastsat Beløb i Erstatning for det ham ved Pjecens Udsendelse paaførte Tab.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet og har til Støtte herfor anført, at Udtrykket »af kvalitetsmæssige Grunde«, der hidrører fra Formanden for Grosserer-Societetets Valutaudvalg, Grosserer Bihesen, kun en anvendt for at vise, at der forelaa saglige Grunde mod den paagældende Import. Grosserer-Societetets Valutaudvalg har overfor Valutakontoret hævdet, at den omhandlede Kvalitet var vanskelig afsættelig, fordi den kun havde en begrænset Kundekreds, og der i Forvejen var rigelige Lagre af netop denne Kvalitet, saaledes at der ingen Udsigt var til, at Markedet indenfor en rimelig Tid kunde aftage det paagældende Parti Tæpper. Denne Opfattelse har de Sagsøgte ogsaa givet Udtryk i en i Dagbladet »Børsen« den 26 November 1933 indrykket Artikel. Det har derimod ligget ganske udenfor Valutaudvalgets, Grossistsammenslutningens eller Pjecens Hensigt at indlægge en Kritik af Tæppernes Godhed i det anvendte Udtryk, og det vilde ogsaa være ganske uberettiget at læse Ordene som indeholdende en saadan Kritik. De Sagsøgte har iøvrigt anført, at Pjecen ikke af udenforstaaende kunde opfattes som sigtende til Sagsøgeren.

Da Sagsøgeren forment, at det havde en afgørende Betydning for Bedømmelsen af Sagen, hvad der er blevet udtalt om Importen af de paagældende Tæpper i Grosserer-Societetets Repræsentantskab, hvor Spørgsmaalet blev bragt paa Bane i et Møde den 26 Januar 1933, og da han tilmed havde faaet Grund til at tro, at det paa dette Møde blev hævdet af Grosserer Bhiesen, der var Formand for Grossistsammenslutningen og tillige Formand for Grosserer-Societetets Valutaudvalg, at det drejede sig om Tæpper af daarlig Kvalitet, rettede han en Henvendelse til Grosserer-Societetet om Udlevering af det stenografiske Referat af den Del af Mødet, hvor Spørgsmaalet om disse Tæpper var under Debat. Grosserer-Societetets Komité nægtede imidlertid i Skrivelse af 29 Januar 1934 at imødekomme denne Anmodning.

Under en særskilt Procedure har nu Sagsøgeren nedlagt Paastand paa, at det i Medfør af Retsplejelovens § 299, 2 Stk, ved Kendelse maa blive paalagt Grosserer-Societetets Komité at udlevere til Brug for Retten og Parterne under Sagen den Del af det stenografiske Referat af Mødet i Grosserer-Societetets Repræsentantskab den 26 Januar 1933, der vedrører Spørgsmaalet om de heromhandlede Tæpper. Sagsøgeren har til Støtte for denne Paastand nærmere anført, at det med Hensyn til den rette Forstaaelse af Udtrykket »af kvalitetsmæssige Grunde« har Interesse at faa at vide, hvad Formanden for Grossistsammenslutningen har udtalt i Repræsentantskabets Møde, naar han, efter hvad Sagsøgeren har faaet oplyst, i Strid med, hvad han skal have sagt paa dette Møde, nu vil paastaa, at han ikke har tænkt paa Kvaliteten af de omhandlede Tæpper. Sagsøgeren har bestridt, at der skulde foreligge nogen Diskretionspligt for Medlemmerne af Repræsentantskabet. Sagsøgeren har endvidere henvist til, at Udleveringen af det omhandlede Referat ikke vil kunne medføre nogen Skade for Grosserer-Societetet eller paadrage samme betydelig Ulejlighed, hvorhos Sagsøgeren har erklæret sig villig til selv at afholde de med Referatets Tilvejebringelse forbundne Udgifter.

De Sagsøgte har nedlagt Paastand paa, at den af Sagsøgeren fremsatte Begæring ikke tages til Følge og har til Støtte herfor særlig anført, at det ved Bedømmelsen af, om Sagsøgeren har et Erstatningskrav mod dem, ikke kan have nogen Interesse, hvad Grosserer Bihesen har udtalt overfor Grosserer-Societetets Repræsentantskab ca $\frac{3}{4}$ Aar forinden den omhandlede Pjece blev udgivet, men at det afgørende i saa Henseende alene kan være, hvilken Forstaaelse Læseren af Pjecen med Rimelighed kan lægge ind i de i Pjecen benyttede Udtryk.

Overretssagfører Werner har som juridisk Konsulent for Grosserer-Societetets Komité i Landsretten paa Komitéens Vegne protesteret mod, at Sagsøgerens Paastand tages til Følge, idet han henviste til, at det af Hensyn til Repræsentantskabets Virksomhed er af afgørende Betydning, at de i samme faldende Udtalelser ikke kommer offentlig frem, hvorfor det ogsaa jævnlig er blevet indskærpet Medlemmerne af Repræsentantskabet, at de nøje maatte overholde den dem paahvilende Diskretionspligt. Overretssagfører Werner forklarede iøvrigt, at der fra Importørers Side var blevet fremsat Protest mod, at der fandt Import Sted af persiske Tæpper, da der her i Landet fandtes en saa stor Be-

holdning heraf, at det vilde vare flere Aar at faa afsat dem. De paagældende Importører havde derhos hævdet, at hvis der skulde gives Tilladelse til yderligere Import af saadanne Tæpper, burde Tilladelse ikke meddeles en enkelt Mand, men fordeles mellem de sædvanlige Importører. Grosserer-Societetets Valutaudvalg behandlede denne Protest og gjorde derefter Indstilling til Valutakontoret. Grosserer Bihesen aflagde som Formand for Valutaudvalget i Grosserer-Societetets Repræsentantskabs Møde den 26 Januar 1933 Beretning om det paa Mødet i Valutaudvalget passerede til Efterretning for Repræsentantskabet, og Beretningen gav ikke Anledning til nogen Diskussion. Kvalitetsspørgsmaalet havde ikke Betydning for Valutaudvalget, der ikke kunde bedømme dette Spørgsmaal, og Udvalget havde intet som helst haft at gøre med Offenliggørelsen af Pjecen.

Det er under Sagen iøvrigt oplyst, at Pjecen ikke er affattet af Grosserer Bihesen.

Efter det saaledes oplyste finder Retten, at det ikke kan anses at have en saadan retlig Interesse for Sagsøgeren at faa udleveret det af ham krævede stenografiske Referat, at det bør paalægges Grosserer-Societetets Komité mod dennes Protest at udlevere samme, og den af Sagsøgeren nedlagte Paastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den af Sagsøgeren Grosserer K P M Dons nedlagte Paastand om, at det maa blive paalagt Grosserer-Societetets Komité at udlevere den Del af det stenografiske Referat af Mødet i Grosserer-Societetets Repræsentantskab den 26 Januar 1933, der vedrører Spørgsmaalet om de under Sagen omhandlede Tæpper, kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse:

I Henhold til de i den paakærede af Østre Landsret afsagte Kendelse anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 168/1933. Brøndgraver Johannes Mytyzia (Fich)

mod

Landbrugsministeriet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Erstatning for Skade foraarsaget ved Træfældning.

Østre Landsrets Dom af 25 Marts 1933: Sagsøgte, Landbrugsministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Brøndgraver Johannes Mytyzia, i denne Sag fri at være. I Salær til den kst Kammeradvokat betaler Sagsøgeren 200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denné Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanten sig tillagt en Erstatning efter Rettens Skøn, dog ikke over 5000 Kroner.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat vil Appellanten have at betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat betaler Appellanten, Brøndgraver Johannes Mytyzia, 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Sagsøgeren, Brøndgraver Johannes Mytyzia, den 13 Januar 1931 om Formiddagen kom kørende med et to Spands Hestekøretøj ad en Skovvej i Statsskoven »Brødeskov« under 1ste Frederiksborg Distrikt, hvor nogle Arbejdere var beskæftiget med at fælde Træer, blev han ramt af en faldende Træstamme eller Gren, hvorved han paadrog sig et Armbrud.

Idet Sagsøgeren, der som Følge af Ulykkestilfældet var helt arbejdsudygtig indtil August 1931, og hvis Erhvervsevne ifølge Erklæring fra Arbejderforsikringsraadet maa anses for at være blivende forringet med 12 pCt, har anbragt, at Uheldet skyldes Uforsigtighed fra Skovarbejdernes Side, og at Sagsøgte, Landbrugsministeriet, maa være ansvarlig herfor paa Statskassens Vegne, har han under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale i Erstatning for

1. mistet Arbejdsfortjeneste i Tiden 13 Januar 1931—August 1931	Kr 1 000
2. Svie og Smerte.....	— 1 000
3. Forringelse af Arbejsevne samt Lyde og Vansir.....	— 8 000
	ialt.... Kr 10 000

med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 23 November 1932, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet det gøres gældende, at Uheldet skyldes Sagsøgerens egen Uforsigtighed, og at der ikke er udvist noget til Erstatning forpligtende Forhold fra Sagsøgtes Side.

Foreløbig bemærkes, at Sagens Oplysninger er vanskeliggjort derved, at Sagsøgeren først den 10 Februar 1932 — mere end et Aar efter Ulykkestilfældet — har fremsat sit Erstatningskrav overfor Statsskov-

væsnet og efter at have faaet Afslag herfra først paany rejst Kravet i August 1932.

Det fremgaar af det oplyste, at Uheldet skete ved, at et Træ, der blev fældet, og som ikke selv naaede ud over Vejen, i Faldet rev en Stamme eller Gren af et andet Træ, og denne Stamme eller Gren faldt ud over Vejen og ramte Sagsøgeren, idet han kørte forbi.

Efter Sagsøgerens Partsforklaring blev han først opmærksom paa, at Træet var ved at falde, da han var omtrent henne under det, og samtidig blev der raabt Advarsler til ham fra to Arbejdere, der opholdt sig ved Træets Fod. I Forvejen havde han ikke hørt eller set Advarselsraab eller -tegn af nogen Art.

Under Sagen er der afgivet Forklaring af følgende Vidner:

1) Arbejdsmand Ernst Wilh Ferd Johnsen, 2) Skovløber J P Christiansen, 3) Husejer Hans Larsen, 4) Skovløber Louis Larsen, 5) Arbejdsmand Poul Erik Larsen, 6) Skovløber Hans Oluf Martin Andersen.

De tre førstnævnte Vidner arbejdede alle i Skoven i en Afstand af ca 40 m fra Ulykkesstedet. De har overensstemmende forklaret, at de saa Træet falde omtrent samtidig med at de hørte Advarselsraab.

Vidnerne Louis Larsen og Poul Erik Larsen var dem, der fældede det paagældende Træ. De har overensstemmende forklaret, at de varskoede Sagsøgeren, da denne var omtrent 30 m fra Ulykkesstedet, og at han derefter holdt stille, men derpaa kørte frem igen trods fornyede Raab og Opfordringer til at køre ud paa Marken paa Sagsøgerens højre Side.

Endelig har Vidnet Andersen forklaret, at han opholdt sig ved sit Hus paa den anden Side af Marken — formentlig ca 80 m fra Ulykkesstedet. Han har iøvrigt forklaret i det væsentlige i Overensstemmelse med Vidnerne Louis Larsen og Poul Erik Larsen.

Efter de tre førstnævnte Vidners egne Forklaringer har de ikke fra det Sted, hvor de arbejdede, haft fri Udsigt over Ulykkesstedet og har ikke haft deres Opmærksomhed særlig henvendt paa det passerede. Deres Forklaringer har da ogsaa været prægede af en vis Usikkerhed.

Under disse Omstændigheder findes de tre andre Vidners som nævnt i alt væsentligt overensstemmende Forklaringer at maatte lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse.

Herefter maa det antages, at Sagsøgeren, der efter det oplyste var vant til at færdes i Skoven, rettidigt har modtaget og forstaaet Advarsler mod at køre videre frem ad Vejen. Naar han derefter alligevel kørte frem og derved udsatte sig for at blive ramt af den faldende Gren, findes Uheldet udelukkende at skyldes hans egen Uforsigtighed, og det skønnes herefter uden Betydning, om det, som paastaet af Sagsøgeren, men benægtet af Sagsøgte, var en Fejl fra Skovarbejdernes Side, at der ikke var posteret en Mand ude ved Vejen for at advare dem, der færdedes paa den .

Som Følge heraf vil Sagsøgtes Paastand være at tage til Følge.

Sagsøgeren findes derhos at burde betale Salær til den kst Kammeradvokat med 200 Kr.

Fredag den 4 Maj.

Nr 218/1933.   Maskinarbejder **Tage Petersen** (F Bülow)
mod

Landarbejder **Axel Erling Schmidt**
(Landsretssagfører Wilfred Christensen),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved en Automobilulykke.

Østre Landsrets Dom af 28 Oktober 1933: Sagsøgte, Tage Petersen, bør til Sagsøgeren, Landarbejder Axel Erling Schmidt, betale 5000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 19 Juli 1933, til Betaling sker, samt i Sagsomkotninger 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I en den 16 April 1934 dateret Erklæring har Læge Harald O Petersen udtalt, at en samme Dag foretaget Undersøgelse viser, at Indstævntes Ben og hele Tilstand er ganske uforandret.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Erstatningen findes at burde forhøjes til 6000 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningen fastsættes til 6000 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Maskinarbejder Tage Petersen, til Indstævnte, Landarbejder Axel Erling Schmidt, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1932 aftjente Sagsøgeren, Landarbejder Axel Erling Schmidt, og Sagsøgte, Tage Petersen, deres Værnepligt i Holbæk. Efter Pinse skete det 10—15 Gange, at Sagsøgeren, naar Sagsøgte paa Motorcykel skulde paa Besøg i sit Hjem i Faxe, kørte med paa Bagsædet af Sagsøgtes Motorcykel for at besøge sit Hjem i Faxe Ladeplads. Den 31 August 1932 foretog Sagsøgeren og Sagsøgte en saadan Tur, og Natten til den 1 September 1932 var de efter Besøg i deres Hjem paa Vej tilbage til Holbæk. Sagsøgte førte Motorcyklen, og Sagsøgeren sad paa Bag-

sædet. Ca Kl 4,30 om Morgenen, da de befandt sig paa Landevejen Ringsted—Holbæk ca 10 km Syd for Holbæk i Nærheden af Kvandløse, væltede Motorcyklen, og i Faldet brækkede Sagsøgeren venstre Laarben, medens Sagsøgte ikke kom noget til. Sagsøgeren blev derpaa i Ambulance bragt til Holbæk Sygehus, og efter at han først var behandlet uden Operation, foretoges der 7—8 Uger efter Indlæggelsen Operation, og den 25 Februar 1933 udskreves Sagsøgeren. I en af Dr med P G K Bentzon afgivet Erklæring af 2 Juni 1933 angaaende Sagsøgerens Tilstand hedder det, idet den foretagne Operation først omtales:

»Resultatet er i det foreliggende Tilfælde heller ikke blevet godt, idet den endelige Heling er sket med en betydelig — 40—45° stor — Vinkeldannelse paa Brudstedet. Vinklens Toppunkt peger udad og fremad — — —. Den tilstedeværende Vinkeldannelse betinger dels en Forkortning paa 4—5 cm af Ekstremiteten dels — og dette er alvorligere — meget uheldige »Arbejdsvilkaar« for Knæleddet, hvis Akse stilles meget skævt. Medens Hofte- og Fodleddets Bevægelser nu er praktisk talt frie, er Knæledsbevægelserne stærkt indskrænkede: Strækningen er normal, men Bøjning er kun mulig til ca 60° fra fuldt strakt Stilling.

Som Tilstanden er i Øjeblikket, foreligger der en betydelig Invaliditet. Gangen og Benets Brug i det hele taget er saa daarlig, at Tilskk maa anses for fuldstændig uarbejdsdygtig som Tjenestekarl. Knæleddets Bevægelighed kunde vel oparbejdes noget ved Specialbehandling, men selve den skæve Heling af Bruddet vilde kun kunne rettes gennem vidtløftig operativ Behandling, som man i hvert Fald paa nuværende Tidspunkt, hvor Knoglehelingssevnen paa Brudstedet maa antages væsenlig nedsat, ikke kan anse for tilraadelig. Tilskk maa derfor søge over i andet Erhverv; og da hans Forudsætninger for at paatage sig et saadant formentlig kun er smaa, kan Invaliditetsprocenten næppe sættes under 50,—.«

I Skrivelse af 6 September 1933 fra Arbejderforsikringsraadet udtales det, at »saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde Raadet i Henhold til Lovens § 32 have tillagt den tilskadekomne en Invaliditetserstatning, beregnet efter en Invaliditetsgrad af 40 pCt.«

Efter at Sagsøgeren overfor Sagsøgte havde fremsat Krav om Erstatning, og Sagsøgte havde nægtet at imødekomme et saadant Krav, har Sagsøgeren under denne Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet i Erstatning at betale ham 10 170 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 19 Juli 1933, idet han opgør Erstatningsbeløbet saaledes:

Udgifter ved Lægeundersøgelser	Kr	170,00
Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste, Svie og Smerte		
samt Invaliditet	—	10 000,00

Ialt.... Kr 10 170,00

Subsidiært har Sagsøgeren paastaet Sagsøgte dømt til at betale en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning.

Sagsøgte har nedlagt Paastand om Frifindelse.

For Landsretten har Parterne afgivet Forklaring.

Sagsøgerens Forklaring gaar bl a ud paa, at Sagsøgte med Hensyn til Turene til Faxe og Faxe Ladeplads, før disse begyndte, har sagt til ham, at hvis han vilde betale 1 Kr 50 Øre pr Gang, maatte han køre med, saa ofte han vilde, og at han derefter 10—15 Gange har kørt med Sagsøgte, og at han hver Gang har betalt Sagsøgte den aftalte Betaling 1 Kr 50 Øre. Angaaende Betalingen for den Tur, paa hvilken Ulykken skete, forklarer Sagsøgeren, at han efter Ulykken gav Sagsøgte 2 Kr, medens de endnu opholdt sig paa Landevejen. Om selve Ulykken har Sagsøgeren forklaret, at han, der sad paa Bagsædet og som bestemt ved, at han ikke var faldet i Søvn, mærkede at Motorcyklen pludselig slog et Slag til venstre og derefter et brat Slag til højre, og at han som Følge heraf faldt af, og at Motorcyklen derpaa væltede et Par Meter længere fremme. Medens han og Sagsøgte opholdt sig paa Ulykkesstedet, sagde han til Sagsøgte, at denne skulde sørge for, at der blev »aflagt Rapport til Politiet«, men Sagsøgte erklærede sig uvillig hertil. Om sin Arbejdsfortjeneste har Sagsøgeren forklaret, at han, der er 21 Aar gammel, før Militærtjenesten har haft Plads som Tjenestekarl med 300 Kr om Vinteren og 450 Kr om Sommeren foruden Kost og Logis, og at han siden Ulykken ikke har kunnet paatage sig noget Arbejde.

Sagsøgte har forklaret, at Sagsøgeren ikke har betalt ham for de 2—3 sidste Ture, men at Sagsøgeren ellers for hver Tur har betalt ham et Beløb svarende til Halvdelen af den Benzin, der brugtes paa Turen, nemlig Halvdelen af 10 l a 31 Øre = 1 Kr 55 Øre. Det er rigtigt, at han efter Ulykken modtog 2 Kr af Sagsøgeren, men det skete paa Sygehuset i Holbæk, og det var til Betaling af et Beløb paa ca 1 Kr 50 Øre, som Sagsøgte var kommet til at skyldte for Telefonering til Indehaveren af den Gaard, hvorfra Ambulancen blev rekvireret. Om selve Ulykken har Sagsøgte forklaret, at han kørte med en Fart af ca 40 km i Timen, og at der var faldet Dug, men at der iøvrigt ikke var noget at udsætte paa Føret. Han mærkede pludselig et Slag i Motorcyklen, og at denne derpaa trak til venstre, hvorfor han forsøgte at rette den op ved at læne sig til højre, men i det samme stødte Motorcyklen mod et Træ i venstre Side af Vejen og væltede. Umiddelbart efter Ulykken sagde Sagsøgeren, at hans venstre Fod var gledet i Fodhvileren. Sagsøgte har derhos oplyst, at Dækkene var halvslidte, og at dette Forhold muligt har været en medvirkende Aarsag til Ulykken.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren nærmere gjort gældende, at han har betalt for Befordringen, og at der derfor ifølge Automobillov § 38, 2 Stk tilkommer ham Erstatning efter Automobillovens § 38, 1 Stk, og at der, hvis Befordringen ikke kan anses foretaget for Betaling, i hvert Fald tilkommer ham Erstatning ifølge Lovgivningens almindelige Regler, jfr Automobillov § 38, 3 Stk, idet Sagsøgte baade ved selve Føringen af Motorcyklen og ved ikke at sørge for, at Motorcyklens Dæk var i Orden, har gjort sig skyldig i et uforsvarligt Forhold, der medfører Erstatningsansvar. I denne Sammenhæng har han dernæst fremhævet, at det skyldes Sagsøgtes Vægning mod Optagelse

af Politirapport, at Aarsagen til Ulykken ikke bedre har kunnet oplyses, og at dette maa blive til Skade for Sagsøgte.

Heroverfor gør Sagsøgte for det første gældende, dels at Sagsøgeren ikke har betalt noget for den sidste Tur og heller ikke for de sidste 2—3 Ture, dels at de Beløb, Sagsøgeren har betalt, kun er et mindre Bidrag til Afholdelse af Udgifterne ved Kørslen og ikke kan anses for egenlig Betaling. Dernæst gør Sagsøgte gældende, at han ikke har gjort sig skyldig i noget uforsvarligt Forhold.

Med Hensyn til Størrelsen af den paastaaede Erstatning har Sagsøgte ligeledes nedlagt Indsigelse.

Efter hvad der saaledes er oplyst om den forudgaaende almindelige Aftale om Betaling, der var truffet mellem Parterne, og om det Antal Ture, der er foretaget, og den Maade, hvorpaa Godtgørelsen er beregnet, maa Befordringen anses sket for Betaling, og Spørgsmaalet om Sagsøgtes Erstatningspligt vil derfor være at afgøre efter Automobillovens § 38, 1 Stk, og da Sagsøgte ikke findes at have godtgjort, at den skete Skade ikke kunde være afværget ved fornøden Agtpaagivenhed og Omhu, vil han have at svare Erstatning til Sagsøgeren. Med Hensyn til Erstatningens Størrelse findes denne under eet at kunne fastsættes til 5000 Kr.

Sagsøgte vil herefter til Sagsøgeren have at betale dette Beløb med Renter som paastaaet samt i Sagsomkostninger 300 Kr.

M a n d a g d e n 7 M a j .

Nr 41/1933.   **Chauffør Sigvald Søndergaard** (Bruun efter Ordre)
m o d

Syerske Johanne Nielsine Pedersen (Bache efter Ordre) og Tj-
nestekarl **Kjeld Peter Jensen** (Ingen),

betræffende Underholdsbidrag.

F o r e l ø b i g D o m afsagt af Retten for borgerlige Sager i Viborg Købstad m v den 4 Juli 1932: Saafremt Indklagede Chauffør Sigvald Søndergaard, Iglø, med sin Ed inden Retten bekræfter, at han ikke i Tiden fra Midten af Maj til Midten af Juli 1931 har haft Samleje med Klagerinden, Husassistent Johanne Nielsine Pedersen, Engedal, vil han for hendes Tiltale i denne Sag fri at være, medens han, dersom han ikke aflægger saadan Ed, vil i Forening med Indklagede Kjeld Peter Jensen til Klagerinden og dennes den 15 Marts 1932 fødte Drengbarn have at udrede de Bidrag, som fastsættes af Overøvrigheden i Henhold til Lovgivningen, hvilke Bidrag Kjeld Peter Jensen alene vil have at udrede, dersom Søndergaard aflægger oftnævnte Ed.

Endelig Dom afsagt af samme Ret den 12 August 1932: De Indklagede, Chauffør Sigvald Søndergaard, Iglsø, og Tjenestekarl Kjeld Peter Jensen, Vrou, bør efter Overøvrighedens Resolution, een for begge og begge for een, til Klagerinden, Husassistent Johanne Nielsine Pedersen, Engedal, og dennes den 15 Marts 1932 fødte Drengbarn udrede de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 omhandlede Bidrag. Sagens Omkostninger ophæves.

Vestre Landsrets Dom af 5 Januar 1933: Den indankede foreløbige Dom samt den endelige Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Der tillægges den for Appellanten for Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Ejstrup, i Salær 90 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 27 Kr 60 Øre, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret.

Ifølge forskellige under Sagen afgivne Erklæringer fra Universitetets retsmedicinske Institut har Appellanten og de Indstævnte samt Barnet, hvis Navn er Jens Pedersen, følgende Blodtyper:

Indstævnte Johanne Pedersen	A(A ₂) M
Barnets Jens Pedersen	A(A ₁) M N
Appellanten Sigvald Søndergaard	A(A ₂) M N
Indstævnte Kjeld Peter Jensen	A(A ₁) M N

Forsaauidt angaar Indstævnte Jensen har Institutet i Erklæring af 18 Oktober 1932 udtalt, at der efter disse Blodtypebestemmelser intet er til Hinder for, at han kan være Fader til Barnet, og hertil har Professor Oluf Thomsen i forskellige under Sagen afgivne Erklæringer sluttet sig.

Forsaauidt angaar Appellanten, udtaler Institutet i Erklæring af 5 August 1932, at der hverken efter A—B—O Systemet eller efter M-N Systemet er noget til Hinder for, at han kan være Fader til Barnet. Efter fornyede og supplerende Undersøgelser udtaler Institutet derimod i Erklæring af 10 s M, at Søndergaards Faderskab til Barnet »ifald man tager Hensyn til A-Gruppens Deling i A₁ og A₂, med en vis Sandsynlighed kan udelukkes«. Ved en af Professor Oluf Thomsen den 21 s M foretaget Blodprøve af Søndergaard viste hans Hovedtype sig ligeledes at være A₂ og Professor Thomsen udtaler i sin Erklæring af samme Dag, at Søndergaard kan udelukkes som Fader til Barnet, idet dette »maa have faaet A₁-Typen fra sin Fader, eftersom Moderen er A₂ der ikke kan dække over et A₁-Anlæg«.

Paa Spørgsmaal om den retlige Værdi af A-Typens Deling i A₁ og A₂ har Professor Thomsen i en for Landsretten afgivet Erklæring af 23 Oktober 1932 bl a udtalt: Det maa nu anses for at være fuldstændig klarlagt, at den saakaldte A-Type ikke er

en Enhed, men en Samlebetegnelse for to af hinanden fuldstændig uafhængige paa arvelig Basis fremkommende Blodtyper, der nu betegnes med A_1 og A_2 . — — — Til Grund for Typernes Fremkomst ligger tilsvarende Arveanlæg, der ligeledes benævnes A_1 og A_2 . — — — A_1 -Anlægget er stærkere end A_2 -Anlægget, der kan bæres skjult under A_1 , medens A_1 aldrig kan være dækket af A_2 . — — — Udelukkelse af Sigvald Søndergaard foretages ikke paa Basis af en manglende A_2 -Egenskab, men paa Basis af manglende A_1 -Egenskab.« Endvidere udtaler Retslægeraadet i Erklæring af 20 November s A, at Sigvald Søndergaards Faderskab »med en vis Grund af Sandsynlighed« kan udelukkes.

I en for Højesteret afgivet Erklæring af 23 September 1933 har Professor Thomsen fastholdt og nærmere uddybet sine tidligere Erklæringer, idet han bl a har udtalt, at der ikke kan være Tvivl om den normale Arvegang, fra hvilken der kun, forsaavidt angaar A_2 -Anlæggets Manifestering har været meddelt et Undtagelsestilfælde i Faglitteraturen, hvor det synes som om et A_2 -Anlæg ikke har givet sig Udtryk i Fremtoningstypen, og at der i det foreliggende Tilfælde — selv om Laboratorieundersøgelser i enkelte Tilfælde kan give tvivlsomme Resultater i heromhandlede Henseende, hvilke Tilfælde da bør udskydes som uegnet Grundlag for retslige Afgørelser — ingen motiveret Grund er til at tvivle paa, at de fundne Typer virkelig svarer til de faktisk foreliggende Anlæg.

Retslægeraadet har endelig i Erklæring af 18 December 1933 udtalt, at Raadet, efter at have afsluttet en fornyet international Orientering og tillige paa Grundlag af de ved Universitetets retsmedicinske Institut indvundne Erfaringer over det saakaldte A_1 - A_2 -System »herefter vel ikke kan anse et Faderskab, der er uforeneligt med A_1 - A_2 -Systemet, for med biologisk Sikkerhed udelukket, men Raadet maa anse en saadan Uforenelighed for en Omstændighed, der taler stærkt imod Faderskab.«

Af Sagens øvrige, tildels efter Dommens Afsigelse tilvebragte Oplysninger fremgaar, at de Indstævnte Johanne Pedersen og Jensen overensstemmende har forklaret at have haft Samleje i Begyndelsen af Juli 1931. Appellanten har derimod til den 11 Marts 1932 under Slutningen af Johanne Pedersens Svangerskab optaget Rapport — hvor ifølge Distriktsjordemoderens Erklæring Fødselen kunde ventes sidst i April eller først i Maj — forklaret, at han har staaet i kønsligt Forhold til hende nogle Gange i Vinteren 1931, sidste Gang den 19 April 1931, og derefter atter nogle Gange efter den 7 August 1931, men ikke i det mellem disse to Datoer liggende Tidsrum. Overfor denne Forklaring, der saaledes er afgivet uden Kendskab til Avlingstiden, og som er fastholdt under hele Sagen, har Indstævnte Johanne Pedersen ikke kunnet tilvejebringe Oplysninger til Bestyrkelse af sin Forklaring om at have haft Samleje med ham i Avlingstiden, og hendes Forklaringer herom og om hendes Forhold til andre Mænd har været usikre og tildels usande.

Efter det saaledes foreliggende i Forbindelse med Resultatet af de ovennævnte Blodprøver, hvis Udfald efter de herom afgivne Erklæringer, særlig Retslægeraadets Udtalelser af 18 December 1933, i hvert Fald taler stærkt imod Faderskabet, findes det tilstrækkelig bevist, at Appellanten ikke kan være Fader til det i Sagen omhandlede Barn, og Appellanten vil derfor overensstemmende med sin under Sagen nedlagte Paastand være at frifinde for Indstævnte Johanne Pedersens Tiltale.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Underretten og for Landsretten vil Landsrettens Dom være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Chauffør Sigvald Søndergaard bør for Tiltale af Indstævnte Syerske Johanne Nielsine Pedersen i denne Sag fri at være. I Henseende til Sagens Omkostninger for Underretten og for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører Bruun i Salær for Højesteret 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 59 Kroner 35 Øre og Højesteretssagfører Bache i Salær for Højesteret 200 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Den foreløbige Underrettsdoms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Klagerinden, Husassistent Johanne Nielsine Pedersen, Engedal, som den 15 Marts 1932 har født et Dregebarn, anbragt, at hun i den Tid, paagældende Barn kan være avlet — ifølge vedkommende Amtslæges Erklæring i Tiden fra Midten af Maj 1931 til Midten af Juli s A — har haft Samleje med de 2 Indklagede, Chauffør Sigvald Søndergaard, Iglsø, og Tjenestekarl Kjeld Peter Jensen, Vrou, hvorfor hun har paastaaet dem tilpligtet at udrede de i Lovgivningen fastsatte Bidrag til hende og fornævnte Barn.

Medens Indklagede Jensen har erkendt at kunne være Fader til det omhandlede Barn og erkendt Rigtigheden af Klagerindens Paastand, har Indklagede Søndergaard benægtet i det paagældende Tidsrum at have haft Samleje med Klagerinden og derfor paastaaet sig frifundet for hendes Tiltale i denne Sag.

Denne vil herefter for Indklagede Søndergaards Vedkommende være at afgøre efter hans Ed, saaledes at han, dersom han med sin Ed inden Retten bekræfter, at han ikke i Tiden fra Midten af Maj til Midten af Juli 1931 har haft Samleje med Klagerinden, vil for hendes Tiltale i denne Sag fri at være, og Indklagede Jensen saaledes alene vil have at udrede de paagældende Bidrag, medens han, dersom han ikke tør aflægge saadan Ed, i Forening med indklagede Jensen vil have at udrede til

Klagerinden og dennes fornævnte Barn de Bidrag, som af vedkommende Overøvrighed fastsættes i Henhold til Lovgivningen.

Den endelige Underrettsdoms Præmisser er saalydende:

Da Indklagede Chauffør Sigvald Søndergaard, Iglø, ikke har aflagt den ham ved nærværende Rets foreløbige Dom af 4 f M paalagte Ed, vil han i Forening med Indklagede Tjenestekarl Kjeld Peter Jensen, Vrou, til Klagerinden, Husassistent Johanne Nielsine Pedersen, Engedal, og dennes den 15 Marts 1932 fødte Drengbarn have at udrede de Bidrag, som fastsættes af Overøvrigheden i Henhold til Lovgivningen.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede foreløbige Dom af 4 Juli 1932 og den ligeledes indankede endelige Dom af 12 August s A er afsagt af Retten for borgerlige Sager i Viborg Købstad m v.

I Henhold til de i Dommene anførte Grunde, og idet de Landsretten forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

T i r s d a g d e n 8 M a j .

Nr 15/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Peder Clausen Koch og Peter Einer Viggo Koch
(Overretssagf Chr Grünwald),

der tiltales for Overtrædelse af Næringsloven.

København's Byrets Dom af 11 September 1933: De Tiltalte I, Peder Clausen Koch, og II, Peter Einar Viggo Koch, bør inden 14 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse hver især bøde 300 Kr til Københavns Kommunes Kasse. Forvandlingsstraffen fastsættes til 14 Dages Hæfte. De Tiltalte betaler in solidum Sagens Omkostninger.

Østre Landsrets Dom af 9 November 1933: De Tiltalte Peder Clausen Koch og Peter Einar Viggo Koch bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Naar de Tiltalte startede de her omhandlede Forretninger i Form af Aktieselskaber, var det efter det oplyste fordi de ad denne Vej vilde gøre det muligt at omgaa Forbudet i Næringslovens § 26 mod flere Udsalgssteder. Der er nu vel siden de Tiltalte vedtog Bøden for dette Forhold, foregaaet visse Forandringer i Fordelingen af Aktierne i Selskaberne og i Bestyrelsernes Sammensætning. De Tiltalte raader imidlertid fremdeles i Forbindelse med dem nærstaaende eller af dem afhængige Personer over den væsentligste Del af Aktiekapitalen. Naar hertil kommer, at Bestyrelserne i Selskaberne for den overvejende Dels Vedkommende bestaar af de Tiltalte nærstaaende Personer, der er uden Forretningskendskab, eller af Personer, der er afhængige af de Tiltalte som deres Forretningsførere, at Ledelsen af samtlige Selskaber er i Hænderne paa Forretningsførere, der i sin Tid var ansat af de Tiltalte og at Selskaberne faar en stor Del af de Varer, der forhandles, fra Tiltalte Peter Einar Viggo Koch, drives Forretningerne stadig saaledes, at det er de Tiltalte, der har den væsentligste Indflydelse paa Driften og den væsentligste Fordel af den.

De Tiltalte er herefter ved Byrettens Dom med Føje anset efter Næringslovens § 95, jfr § 26, og da Bøden findes passende, vil Byrettens Dom kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Byrettens Dom bør ved Magt at stande.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

I Henhold til Anklageskrifter af 16 Juni 1933 tiltales Tiltalte I, Peder Clausen Koch, og II, Peter Viggo Koch, boende henholdsvis Ingerslevgade Nr 200 og Bjørnsonsvej Nr 42, for Overtrædelse af Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 26, jfr § 95, i Anledning af, at de, der med Næringsadkomst som Handlende her i Staden driver Detailhandel fra fast Forretningssted henholdsvis Istedgade Nr 65 og Vigerslev Allé Nr 113, endvidere siden December forrige Aar for at omgaa Lovgivningens Forbud mod, at Handlende i samme Kommune har mere end et Udsalgssted, sammen med deres Familie under Aktieselskabsform har drevet eller medvirket til Driften af Detailhandel fra følgende faste Forretningssteder her i Staden:

- 1) Istedgade Nr 122 (A/S N Koch),
- 2) Trekronergade Nr 2 (A/S Koloniallageret Valgaard),
- 3) Istedgade Nr 39 (A/S Eskildsgades Koloniallager),
- 4) Islands Brygge Nr 25 (A/S Koloniallageret Koch) og
- 5) Langagervej Nr 1 (A/S Koch).

De Tiltalte, der er født respektive den 25 April 1866 og den 9 Marts 1894, har den 25 November 1932 inden Byrettens 3 Afdeling vedtaget Bøde, stor 100 Kroner, for en lignende Forseelse som den, for hvilken de nu tiltales.

De Tiltalte paastaar under denne Sag Frifindelse under Henvi- sning til, at der nu er foregaaet saa væsenlige Ændringer med Hensyn til Fordeling af Aktier, Organisation m v, at Selskaberne ikke kan siges at være deres.

Tidligere var de Tiltalte knyttede til Selskaberne som Forretnings- føre- re (een af dem eller begge) og oppebar Løn, men dette Forhold skal nu være bragt til Ophør. De nu indsatte Bestyrelser skal nu lede Sel- skabernes Drift, og de Tiltalte vil ikke have andet økonomisk Udbytte af Selskaberne end Aktieudbyttet.

Tiltalte II, Peter Viggo Koch, driver Handel en gros med Kolonial- varer, og med Hensyn til nogle Varer er han Leverandør til Selskaberne, men kun under samme Vilkaar som andre Leverandører.

Af Sagens Oplysninger fremgaa- r, at de Tiltalte, der er Fader og Søn, sammen med anden Familie (Tiltalte I's Søn og Tiltalte II's Hustru) ejer Aktiemajoriteten i de foran under 1—4 nævnte Selskaber, og sammen med Viggo Jørgensen i Selskabet under 5, samt at Viggo Jørgensen, mod hvem der under Sag Nr 4299/1932 ligeledes er rejst Tiltale for Over- trædelse af Næringslovens § 26, omkring Nytaar har solgt for 11 000 Kr Aktier i de Selskaber, hvori han er interesseret til Tiltalte II, Peter Viggo Koch, medens de Tiltalte har afhændet Aktier for et tilsvarende Beløb i nogle af de her under Sagen omhandlede Selskaber til Jørgensen.

Hvad Bestyrelsens S sammensætning angaa- r, bemærkes, at Forman- den for A/S N Koch er Tiltalte II's Svigerfader, et andet Bestyrelses- medlem er samme Tiltaltes Svigerinde; i A/S Valgaard er Tiltalte II's Moster Bestyrelsesmedlem, i A/S Koch er en Søstersøn af Tiltalte I Bestyrelsesmedlem.

Efter det saaledes foreliggende, og uden at det findes fornødent at komme nærmere ind paa, hvad de Tiltalte iøvrigt har anført til deres Forsvar, skønnes de Tiltalte at have sikret sig en saa stærk økonomisk Interesse i Selskaberne, at det, uanset de stedfundne Ændringer i disses Organisation og Fordeling af Aktier, ikke ses rettere end, at de stadig driver de under 1—5 nævnte Forretninger, saaledes at de derved over- træder Paabudet i Næringslovens § 26, hvorfor de i Medfør af samme Lovs § 95 hver især vil være at anse med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde efter Omstændighederne af 300 Kr, subsidiært Hæfte i 14 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 1 Afdeling den 11 September 1933 (2317/1933) og paaanket af de Tiltalte Peder Clausen Koch og Peter Einar Viggo Koch til Frifindelse eller dog Formildelse samt af Anklagemyndigheden til Skærpelse af de idømte Straffe.

Bl a under Hensyn til, at de Tiltalte ikke er Forretningsfø- re- re for de paagældende Aktieselskaber, at de Tiltalte eller deres nærmeste

Slægtninge ikke er Medlemmer af Bestyrelserne, og at Overdragelsen af Aktier i Selskaberne til Viggo Jørgensen ikke findes at kunne statuere som en pro forma Overdragelse, kan det ikke anses bevist, at de Tiltalte driver de nævnte Forretninger. De Tiltalte vil herefter være at frifinde.

De Tiltalte har selv sørget for deres Forsvar for Landsretten.

Nr 44/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Herluf Valdemar Andersen (Kondrup),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelov for Krigsmagten § 190 og borgerlig Straffelov § 285, jfr § 276 og tildels Straffelov for Krigsmagten § 172.

Dom afsagt af Retten for Slagelse Købstad m v den 4 December 1933: Fængslede Svend Oscar Hansen og Tiltalte Herluf Valdemar Andersen bør straffes med Fængsel, Hansen i 60 Dage, hvoraf 25 Dage skal anses udstaaet, og Andersen i 20 Dage, og hver for sig betale de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, Hansen derunder 25 Kr i Salær til Overretssagfører Albert Christensen, Slagelse. Saa betaler Tiltalte Andersen og i Erstatning til 2 Feltartilleriregiment 26 Kr 08 Øre, dog saaledes, at Fængslede Hansen in solidum med ham udreder 5 Kr af Beløbet. De borgerlige Rettigheder frakendes Fængslede Hansen for et Tidsrum af 5 Aar. Den idømte Erstatning at udrede inden 15 Dage, og Dommen i det hele at efterkomme under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 22 December 1933: De Tiltalte Svend Oscar Hansen og Herluf Valdemar Andersen bør straffes med Fængsel, Hansen i 4 Maaneder, hvoraf ved Varetægtsfængsel anses udstaaet 40 Dage, og Andersen i 80 Dage. For Tiltalte Andersens Vedkommende udsættes Fuldbyrdselen af Straffen, saaledes at den efter Forløbet af en Prøvetid paa 5 Aar fra Dato bortfalder, saafremt de i Straffelovens 7de Kapitel fastsatte Betingelser overholdes. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte Andersen for et Tidsrum af 5 Aar. Iøvrigt bør den indankede Dom ved Magt at stande. De Tiltalte betaler, een for begge og begge for een, Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Staffeldt, 40 Kr. Den idømte Erstatning at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige for Herluf Valdemar Andersens Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den er paaanket, paa-beraabte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Bestemmelsen om Straffens Udsættelse maa bortfalde, som savnende Hjemmel i Lovgivningen.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Bestemmelsen om Straffens Udsættelse bortfalder.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Kondrup betaler Herluf Valdemar Andersen 80 Kroner.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne efter Retsplejelovens § 925 uden Udfærdigelse af Anklageskrift og uden Domsforhandling behandlede Sag tiltales efter Begæring af Politimesteren i Slagelse Fængslede Svend Oscar Hansen og Tiltalte Herluf Valdemar Andersen for Tyveri, Hansen til Straf efter Straffelovens § 285, jfr § 276 og Andersen til Straf efter Straffelov for Krigsmagten § 190 og Borgerlig Straffelov § 285, jfr § 276, jfr Straffelov for Krigsmagten § 190.

Fængslede Hansen er født den 12 Juni 1907 og Tiltalte Andersen den 20 Februar 1910.

Ingen af dem er tidligere tiltalt eller straffet.

Ved de Tiltaltes uforbeholdne Tilstaaelser, hvis Rigtighed bestyrkes ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger, er det godtgjort, at de har gjort sig skyldige i følgende:

XVII. I Sommeren 1931, medens Tiltalte Andersen aftjente sin Værnepligt paa Artillerikasernen i Ringsted, stjal Fængslede og Tiltalte i Forening og efter forudgaaet Aftale fra Kasernen et Hestehovedtøj, af Værdi 30 Kr, og 2 Sadeltasker af samme Værdi.

De stjaalne Koster er udleveret 2 Artilleriregiment.

XVIII. Medens Tiltalte Andersen som nævnt aftjente sin Værnepligt, stjal han i Sommeren 1931 en Dag, da han var sat til at banke Tøj for Depotet, af dette Tøj 2 Par Benklæder, der fra Regimentets Side er ansat til en Værdi af 21 Kr 08 Øre.

Benklæderne vil han have slidt op.

XIX. I Sommeren 1931 stjal Fængslede og Tiltalte i Forening, men uden forudgaaet Aftale i et Mekaniker-Værksted i Næstved, hvor de vil have indfundet sig i lovligt Ærinde, et Tændrør af Værdi 2 Kr.

Tændrøret er udleveret Bestjaalne.

For de saaledes begaaede Tyverier vil de Tiltalte være at anse, Fængslede Hansen efter Borgerlig Straffelov 1930 §§ 285 og 287, jfr § 276 og tildels Straffelov for Krigsmagten § 190 og Tiltalte Andersen efter Straffelov for Krigsmagten § 190 og Borgerlig Straffelov 1930 §§ 285 og 287, jfr § 276 og tildels Straffelov for Krigsmagten § 172, og findes de forskyldte Straffe passende at kunne bestemmes for Fængslede Hansen til Fængsel i 60 Dage, hvoraf i Medfør af Straffelovens § 86 25 Dage skal anses udstaaet, og for Tiltalte Andersen, der ikke har været underkastet Varetægtsfængsel, under Hensyn til Straffelov 1930 § 3 til Fængsel i 20 Dage.

Fængslede og Tiltalte bør derhos hver for sig betale de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, Fængslede Hansen derunder det nedennævnte Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer.

Da Fængslede Hansen findes at have gjort sig skyldig i Handlinger, der er vanærende i den offentlige Mening, vil i Medfør af Straffelovens § 78 de borgerlige Rettigheder være at fradømme ham, efter Omstændighederne for et Tidsrum af 5 Aar.

Tiltalte Andersen findes ikke at have gjort sig skyldig i nogen i den offentlige Mening vanærende Handling.

Efter derom nedlagt Paastand bør Tiltalte Andersen til 2 Feltartilleriregiment udrede i Erstatning 26 Kr 08 Øre saaledes, at Fængslede Hansen in solidum med ham udreder 5 Kr 00 Øre af Beløbet.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 4 December 1933 af Retten for Slagelse Købstad m v, er paaanket af Anklagemyndigheden til Skærpselse af de de Tiltalte Svend Oscar Hansen og Herluf Valdemar Andersen idømte Straffe, hvorhos de borgerlige Rettigheder paastaas frakendt Tiltalte Andersen.

Det bemærkes, at den militære Anklagemyndighed har tiltraadt, at Sagen i sin Helhed paatales af den borgerlige Anklagemyndighed.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Citatet af Straffelovens § 282 udgaar, at Straffene findes at burde bestemmes til Fængsel, for Hansens Vedkommende i 4 Maaneder, hvoraf ved Varetægtsfængsel vil være at anse udstaaet 40 Dage, og for Andersens Vedkommende i 80 Dage, at Dommen for Andersens Vedkommende findes at burde gøres betinget, hvorved bemærkes, at han er hjemsendt fra Militærtjenesten, og at de borgerlige Rettigheder vil være at frakende Andersen for et Tidsrum af 5 Aar. Der findes efter Omstændighederne ikke Grund til at sætte Andersen under Tilsyn i Prøvetiden.

Nr 65/1934.

Rigsadvokaten
mod**Karl Kristian Gustav Sørensen (Graae),**

der tiltales for Tyveri.

Dom afsagt af Retten for Middelfart Købstad m v den 26 Oktober 1933: Arrestanten Karl Kristian Gustav Sørensen bør tages i Sikkerhedsforvaring og miste sine borgerlige Rettigheder for bestandig samt betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Forsvareren, Sagfører Rasmussen, 60 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 8 Marts 1934: Tiltalte Karl Kristian Gustav Sørensen bør straffes med Fængsel i 2½ Aar, der vil være at udstaa i Psykopatfængsel. Af Straffen anses 4 Maaneder udstaaet ved Varetægtsfængsel. Iøvrigt bør den indankede Dom ved Magt at stande. Det offentlige betaler Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 60 Kr i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Arthur Henriques. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Underrettsdommen anførte Grunde og idet de senere tilvejebragte i Landsrettens Dom omtalte Oplysninger om Tiltaltes Tilstand bestyrker det antagne Resultat, vil Underrettsdommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Tiltalte Karl Kristian Gustav Sørensen betaler i Salær til Overretssagfører Arthur Henriques 60 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae 80 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Arrestanten Karl Kristian Gustav Sørensen tiltales ifølge Anklageskrift af 19 Oktober 1933 for Tyveri efter Straffelovens § 276.

I

ved Natten mellem den 25 og 26 August 1933 i tyvagtig Hensigt at have skaffet sig Adgang til Enkefru Kirstine Madsens Butik »Sæbehuset« i Ejby ved at knuse Ruden i Butiksdøren og aabne Døren med den indvendig i Laasen siddende Nøgle ved at stikke Haanden gennem den knuste Rude og fra en i Bagbutikken staaende uafloaset Pengekasse at have stjaalet 139 Kr 60 Øre, samt 1 Tokronestykke fra en Portemonnæ, der laa i Bagbutikken og 1 à 2 Kr i Skillemønt fra Butiksskuffen.

II

ved samme Nat at have frastjaalet Boghandler M Madsen en til 50 Kr vurderet Cykel, der henstod uafraaset i Gaarden til Bestjaalnes Bopæl i Ejby.

Arrestanten, der først til Rapport af 26 August 1933 overfor Politiasistent Rasmussen i Ejby og senere til Rapport af samme Dag overfor Kriminalbetjent Madsen har navngivet sig som anført og at være født den 1 Maj 1899 i Jellinge, har iøvrigt ikke udtalt sig overfor Politiet, idet han intet vil kunne huske, ligesom han under Sagen ikke har villet udtale sig i Retten, udover at han har udtalt, »at naar man, som han er bleven anholdt 3—4 Dage efter at være løsladt fra Horsens Statsfængsel, kan man godt faa et Chock, saa man ikke kan huske.«

Sagens Omstændigheder er følgende:

Forhold I. Enkefru Kirstine Madsen, Ejby, har som Vidne forklaret, at hun Natten mellem den 25 og 26 August 1933 fra sin Butik »Sæbehuset«, Ejby, er blevet bestjaalet for

1) Indholdet af en i Bagbutikken staaende uafraaset Metalpengekasse, indeholdende Kr 139,60,

2) 1 Tokronestykke, som laa i en gl Portemonnæ, der ligeledes be-roede i Bagbutikken, og

3) mellem 1 og 2 Kr i Smaamønt i Butiksskuffen.

Tyven har skaffet sig Adgang til Butiken ved at knuse Ruden i Butiksdøren og ved gennem den saaledes skabte Aabning at stikke Haanden ind og derefter dreje den indvendig i Laasen siddende Nøgle om. — Vidnet har intet hørt til Tyveriet, skønt Klokkeren maa have ringet, da Butiksdøren blev aabnet.

Landbrugskandidat A Andersen, der bor skraas overfor Bestjaalne, vaagnede ved Tretiden Natten mellem den 25 og 26 August 1933 ved Klirren af en Rude og ved at en Klokke kort efter ringede. — Han stod op og saa, at Lyset i Bestjaalnes Butik blev tændt og slukket flere Gange efter hinanden. Han tilkaldte sin Medlogerende, Arbejdsmand Kaj Jensen og deres Vært, Købmand Harald Norup. Sammen gik de ud, og da de var kommet uden for Gadedøren, saa de paa en Afstand af ca 20 Meter Arrestanten, hvem Vidnet belyste med sin Lommelygte, paa Strømpesokker komme ud af Bestjaalnes Butiksdør og løbe i Retning mod Gl Ejby. Uden at have tabt ham af Syne, blev Arrestanten kort efter paagrebet af Vidnet og hans Ledsager. — Vidnet har med Bestemthed i Arrestanten genkendt den Person, der kom ud af Butiksdøren, og som han var med til at paagribe.

Vidnet, Arbejdsmand Kaj Jensen, og Vidnet, Købmand Harald Norup, har godkendt foranstaaende Forklaring, for saa vidt dem angaar uden Mulighed for Fejltagelse. — De har begge i Arrestanten genkendt den Person, der den paagældende Nat kom ud af Butiken, og som de var med til at paagribe.

Arrestanten blev ved Paagribelsen fundet i Besiddelse af et Pengebeløb svarende til det stjaalne Beløb. Pengene er udbetalt Bestjaalne, der herefter har frafaldet Erstatning.

Forhold II. Boghandler M Madsen, Ejby, har som Vidne forklaret, at han i Løbet af Natten mellem den 25 og 26 August 1933 er blevet

frastjaalet en ældre Herrecykel, Værdi 50 Kr, som henstod uafaaaset i Gaarden til den Ejendom, hvor han bor.

Kriminalbetjent Madsen har som Vidne forklaret, at der den 26 August 1933 i en Slippe paa Hovedgaden i Ejby nær Sæbehuset blev fundet henstaaende Boghandler Madsens fornævnte Cykel, et Par brune, tildels nye Herresko og en graa blød Hat; baade Sko og Hat passer Arrestanten. Da der Natten til den 26 August er begaaet Spisekammertyveri i samme Ejendom, hvor bestjaalne Madsen bor, og Arrestanten er fundet i Besiddelse af Spisevarer, som de, der er stjaalet, og da Arrestanten ved Paagribelsen efter det under Forhold I ommeldte Tyveri var uden Sko og Hat, og man ved Bortgangen fra Kælderen, hvor Spisekammertyveriet er begaaet, maa passere Gavlen, hvor Cyklen fandtes henstaaende, maa Vidnet formene, at Arrestanten er skyldig i det ommeldte Cykeltyveri.

Bestjaalne har faaet Cyklen udleveret og har frafaldet Erstatning.

Efter det saaledes foreliggende maa det anses for godtgjort, at Arrestanten har gjort sig skyldig i de under I og II omhandlede Tyverier.

M H t den Straf Arrestanten, der som anført er født den 1 Maj 1899, herefter vil være at idømme, bemærkes, at Arrestanten i en Alder af 11 Aar af Værgeraadet paa Grund af Tyvagtighed blev anbragt paa Opdragelsesanstalt. — Paa Grund af Rømninger og Tyvagtighed anbragtes han paa forskellige Hjem, indtil han ved Wedellsborg Birks Dom af 28 Februar 1914 første Gang blev straffet, nemlig med Forbedringshusarbejde i 1 Aar for Tyveri, simple og grove, ialt i 28 Tilfælde. — Inden sit 18 Aar straffedes han yderligere 3 Gange for Tyveri med Fængsel paa sædvanlig Fangekost henholdsvis i 80, 20 og 60 Dage.

Efter sit fyldte 18 Aar har han dernæst været straffet for Tyveri saaledes:

Aarhus Købstad 28 August 1917, Forbedringshusarbejde i 1 Aar,

Kriminal- og Politiretten, København, 14 December 1918, Forbedringshusarbejde i 2 Aar,

Frederiksberg Birk 17 Maj 1920, Forbedringshusarbejde i 18 Maaned,

Københavns Byret 12 Januar 1922, Tugthusarbejde i 3 Aar,

Frederikshavn 11 September 1924, Tugthusarbejde i 4 Aar,

Vestre Landsret 14 August 1929 med Tugthusarbejde i 4 Aar,

hvilken sidste Straf var afsonet den 22 August d A, altsaa faa Dage forinden Arrestanten begik de under nærværende Sag omhandlede Tyverier.

I en under Sagen indhentet Erklæring fra Inspektionen for Statsfængslet i Horsens hedder det: »Ved Løsladelsen (D 22 August 1933) henførtes han til Bedømmelsesklasse 7 (Fanger, det paa Grund af mentale Mangler har været umulig at bedømme«).

Retslægeraadet har i Erklæring af 13 Oktober 1933 udtalt, at Carl Christian Gustav Sørensen efter alt det foreliggende ikke er aandssvag eller sindssyg, men i nogen Grad Psykopat med antisociale resp kriminelle Tilbøjeligheder fra tidlig Alder, ganske upaavirket af de ham overgaaede talrige Straffe.

Under Sagernes Behandling har han baade tidligere og nu vist en vis Tilbøjelighed til »humoristisk« Simulation resp Anstillen sig hukommelsessvækket.

Han maa — ogsaa efter tidligere Erfaringer — anses for uegnet til Paavirkning gennem Straf, og da han med ganske overvejende Sandsynlighed kan antages ogsaa i Fremtiden at ville begaa Lovovertrædelser, skal Retslægeraadet anbefale, at han anbringes i Forvaring, enten i en Psykopatforvaringsanstalt, hvad dog efter hans hele Adfærd ikke kan anses for absolut nødvendigt, eller i Sikkerhedsforvaringsanstalt. Yderligere Observation skønnes ikke fornøden.

Efter det saaledes foreliggende maa Arrestanten kendetegnes som en vanemæssig Forbryder, ganske upaavirket af de ham overgaaede Straffe, og da det herefter i Forbindelse med Retslægeraadets forannævnte Udtalelse skønnes, at Hensynet til Samfundets Sikkerhed kræver, at der træffes Sikkerhedsforanstaltninger overfor ham, vil Arrestanten, der iøvrigt findes at opfylde de i Straffelovens § 65 stillede Betingelser, herefter i Henhold til nævnte § være at dømme til i Stedet for Straf at tages i Sikkerhedsforvaring. — De borgerlige Rettigheder vil være at frakende ham for bestandig. Han vil derhos have at betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Forsvareren, Sagfører O Rasmussen, 60 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 26 Oktober 1933 af Retten for Middelfart Købstad m v, er paaanket af Tiltalte Karl Kristian Gustav Sørensen med Paastand om, at Sikkerhedsforvaring ikke idømmes.

Efter Sagens Indbringelse for Landsretten har Tiltalte været indlagt til Observation paa Sindssygehospitalet i Viborg. Den af Overlægen afgivne Erklæring af 17 Februar 1934 konkluderer i følgende:

»Observanden lider saaledes hverken af Aandssvaghed eller Sindsygdом, men er et fra Barndommen psychopatisk degenerativt anlagt Individ med Degenerantens uheldige Karakteregenskaber: Upaalidelighed, Løgnagtighed, manglende Stabilitet paa det moralske Omraade.

Observanden har hidtil vist sig upaavirket af Straffeforanstaltninger.

Selv om Observanden hidtil ikke har vist sig særlig paavirkelig gennem Straf, vil jeg dog tilraade at forsøge ham anbragt i Psychopatfængsel.»

Sagen har derefter paany været forelagt Retslægeraadet, som har henholdt sig til sin tidligere afgivne Erklæring.

I Henhold til de i Underretsdommen anførte Grunde vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 285, jfr § 276 efter Omstændighederne med Fængsel i 2½ Aar, hvilken Straf findes i Medfør af Straffelovens § 17 at burde udstaaes i Psykopatfængsel. Af Straffen anses 4 Maaneder udstaaet ved Varetægtsfængsel. Iøvrigt vil Dommen være at stadfæste.

Onsdag den 9 Maj.

Nr 242/1933.   **Direktør J C H Ellehammer**
 (Overretssagfører Peter Paulsen)

m o d

Firma Nordisk Kinematograffabrik (Gamborg),

betræffende Betaling for et af Indstævnte leveret Parti Brandpumper.

Østre Landsrets Dom af 5 December 1933: Sagsøgte, Direktør J C H Ellehammer, bør til Sagsøgerne, Firma Nordisk Kinematograffabrik, betale 1153 Kr 84 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 5 August 1933, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Direktør J C H Ellehammer, til Indstævnte, Firma Nordisk Kinematograffabrik, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Juli 1932 lod Sagsøgte, Direktør J C H Ellehammer, hos Sagsøgerne, Firma Nordisk Kinematograffabrik, bestille 30 Stk Brandpumper. Bestillingen skete pr Telefon, og Sagsøgerne, der før havde fremstillet Brandpumper for Sagsøgte, skulde udføre dem i Overensstemmelse med den Konstruktion, der laa til Grund for nogle Forandringer, som Sagsøgerne havde foretaget paa de tidligere leverede Pumper. Om Prisen blev der ikke talt ved Bestillingen.

Da Pumperne var fremstillet og 10 af dem afleveret til Sagsøgte, fremsendte Sagsøgerne til Sagsøgte i Marts 1933 en Regning, hvorefter der for Fremstilling af 30 Pumper à 160 Kr tilkom dem 4800 Kr. Sagsøgte protesterede herimod, idet han forment, at Prisen i Overensstemmelse med, hvad der var betalt for de tidligere leverede Pumper, burde være 107 Kr 06 Øre pr Stk, saaledes at der ialt kun tilkom Sagsøgerne 3211 Kr 80 Øre.

Da Sagsøgerne ikke vilde anerkende dette, har de rejst nærværende Sag, hvorunder de, der i Anledning af andet Mellemværende erkender at skyldte Sagsøgte 3646 Kr 16 Øre, nedlægger Paastand paa, at Sagsøgte tilpligtes mod, at Sagsøgerne udleverer 20 Stk Brandpumper, at betale Sagsøgerne 4800 Kr med Fradrag af 3646 Kr 16 Øre, nemlig 1153 Kr 84 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 5 August 1933.

Sagsøgte paastaar Sagsøgerne dømt til at betale 3646 Kr 16 Øre med Fradrag af 3211 Kr 80 Øre, nemlig 434 Kr 36 Øre.

Under Sagen er der afgivet Forklaring af Indehaveren af det sagsøgende Firma Holtermann og af Sagsøgte samt af de af Retten udmeldte Skøns mænd, Fabrikant H Bjørn-Henriksen og Fabrikant Heidemann. Endvidere er der afgivet Vidneforklaring af Fabrikant Henning Klee, Mekaniker Laurids Marcussen og Direktør Knud Gerner.

Af de afgivne Forklaringer, og hvad der iøvrigt er oplyst i Sagen, fremgaar det, at af de af Sagsøgerne til Sagsøgte tidligere leverede Pumper er 175 Stk afleveret i Tiden Juli—November 1925, og at Prisen for disse var 70 Kr pr Stk, hvortil kom for forskelligt nødvendigt Tilbehør 7 Kr 06 Øre, saaledes at den samlede Pris var 77 Kr 06 Øre. Senere blev disse Pumper forandret, idet der indsattes Messingrotor i Stedet for Støbejernsrotor og anbragtes ny Føringsbaner, hvilket kostede henholdsvis 20 Kr og 3 Kr pr Pumpe. Endvidere forsynedes Pumperne med Kraftoverføring og Returventilsystem, der kostede 35 Kr pr Pumpe, hvorhos Anbringelse af nogle Huller kostede 1 Kr. Efter saaledes at være forandrede stod Pumperne i 1931 Sagsøgte i 136 Kr 06 Ør pr Stk, men efter en af Sagsøgte foretaget Beregning kunde 29 Kr af dette Beløb spares, naar Pumperne fra Begyndelsen af fremstilledes i Overensstemmelse med den ny Model saaledes, at den rette Pris var 107 Kr 06 Øre.

Telefonsamtalen i Juli 1932 angaaende Bestillingen af de 30 Pumper blev ført mellem Indehaveren af det sagsøgende Firma Holtermann og Direktør Gerner paa Sagsøgtes Vegne, og der er Enighed om, at der ikke blev talt om nogen Pris for Pumperne, der skulde være af den ny Konstruktion.

Med Hensyn til Prisen paa Arbejds løn og Materialer er der Enighed mellem Parterne om, at der ikke i de forløbne Aar er sket Forandringer af meget væsentlig Betydning.

Maskinfabrikant Klee og Mekaniker Marcussen, fra hvem Sagsøgte under Sagen har indhentet Tilbud, har bekræftet at ville levere 30 Stk Pumper som de omhandlede til en Pris af henholdsvis 107 Kr 50 Øre og 86 Kr pr Stk.

Skøns mændene har i deres Erklæring udtalt, at den rette Pris for 30 Stk Pumper er 4831 Kr 37 Øre, hvilket giver en Pris af ca 161 Kr pr Stk, og har yderligere forklaret, at de ved Fastsættelsen af Prisen har regnet med en Fabrik af Format som Sagsøgernes. Paa den anden Side mener de, at Klees Fabrik, der er betydelig større end Sagsøgernes, vilde kunne levere til en lavere Pris, og om Marcussens Tilbud har de bemærket, at der deri næppe kan være taget tilstrækkeligt Hensyn til Driftsudgifter, Handelsomkostninger og Specialværktøj.

Til Støtte for den nedlagte Paastand har Sagsøgerne nærmere anført, at den af dem forlangte Pris er en rimelig Pris, og at den giver dem en mindre Fortjeneste end den, hvormed Skønsmændene har kalkuleret. Naar Prisen pr Pumpe nu maa siges at være højere end den, hvortil der tidligere er leveret, skyldes det, at der i Modsætning til tidligere Bestillinger er bestilt et saa lille Antal Stykker, hvorfor Udgifterne til Specialværktøj, der er de samme ved en stor Leverance, skal fordeles paa det lille Antal Stykker, ligesom i det hele Fremstillingen af et lille Antal Stykker bliver uforholdsmæssig dyr. Sagsøgerne kan derhos ikke anerkende, at Prisen paa de tidligere leverede Pumper rettelig kan sættes til 107 Kr 06 Øre pr Stk, men hævder, at Prisen ligger højere, idet de formener, at det Fradragsbeløb af 29 Kr, som Sagsøgte regner med, er for højt.

Sagsøgerne erkender, at de fra Begyndelsen af var klar over, at Prisen vilde blive højere end Prisen paa de for flere Aar siden leverede Partier, men de har ved Modtagelsen af Bestillingen ikke fundet Grund til at gøre opmærksom herpaa, da Bestilleren ogsaa selv var Fagmand, og derfor maatte være klar over, at Prisen vilde blive højere.

Sagsøgte har til Støtte for sin Paastand anbragt, dels at han ved Bestillingen har haft Føje til at gaa ud fra, at Prisen var den samme som tidligere, naar Sagsøgerne ikke gjorde ham opmærksom paa det modsatte, dels at Bestillingens forholdsvis ringe Størrelse ikke kan betinge den betydelige Forskel i Priserne, navnlig da Udgifterne til Specialværktøj ved denne Bestilling kun kan udgøre et ringe Beløb. Overfor Skønsmændenes Erklæring henviser han til de Priser, hvortil Klee og Marcussen er villige til at levere.

Efter hvad der saaledes er fremkommet, ligger de tidligere Bestillinger af Pumper flere Aar tilbage i Tiden og angaar et betydeligt større Antal Stykker end den nu foretagne. I Betragtning heraf og under Hensyn til, at der ikke tidligere af Sagsøgerne er leveret Pumper, hvor den ny Konstruktion er anvendt fra Begyndelsen af, og der saaledes ikke foreligger nogen tidligere Pris paa denne Slags Pumper, findes Sagsøgte ikke at have haft Føje til at gaa ud fra, at Pumperne skulde leveres til den af ham nu beregnede Pris for de tidligere Leveringer. Da dernæst den af Sagsøgerne forlangte Pris under Hensyn til Skønsmændenes Udtalelse ikke skønnes at overstige det rimelige, vil Sagsøgte være at dømme til Betaling af det i Sagsøgernes Paastand omhandlede Beløb.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte derhos have at betale til Sagsøgerne 200 Kr.

Fredag den 11 Maj.

Nr 43/1934.   Direktør N A Pedersen (Landsretssagfører Kier)
                  m o d

Kreditforeningen af Grundejere paa Landet i Jylland (David),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at godtgøre Indstævnte et af dem ved Overtagelse af tre Ejendomme lidt Tab.

Vestre Landsrets Dom af 15 Februar 1934: Sagsøgte, Direktør N A Pedersen, bør til Sagsøgerne, Kreditforeningen af Grundejere paa Landet i Jylland, betale 10 975 Kr 31 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 14 August 1933, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger findes at burde ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret vil ligeledes være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved tre Panteobligationer af 27 og 28 December 1920 erkendte Sagsøgte, Direktør N A Pedersen af Riisskov, i Forbindelse med Lagerforvalter V Schmidt i Aarhus og Grosserer L Schmidt i København, for tre af Sagsøgerne, Kreditforeningen af Grundejere paa Landet i Jylland, Herning, ydede Laan hvert paa 11 500 Kr med de dem i Forening tilhørende Ejendomme Matr Nr 8 ac af Karup By og Sogn, Matr Nr 7 ae og 8 af sammesteds, samt Matr Nr 7 ø, ligeledes sammesteds, at være indtraadt som Interessenter i Kreditforeningen 4½ pCt II Afd, saaledes at de forpligtede sig og Arvinger in solidum til at tilbagebetale Kapitalerne med Renter og Omkostninger skadesløst og gav Sagsøgerne 1 Prioritets Panteret i bemeldte Ejendomme.

Ved Købekontrakt af 13 Februar 1926 afhændede Sagsøgte m fl samtlige tre Ejendomme til Gaardejer P Sørensen af Aarslev, der overtog de i Ejendommen indestaaende Laan og forpligtede sig til inden

Udgangen af Aaret 1926 at skaffe Sælgerne frigjort for deres Hæitelse bl a for de nævnte Kreditforeningslaan. Ved Transport-Købekontrakt af 1 Maj s A videresolgte Gaardejer Sørensen Ejendommene til Købmand Laurits Jensen af Linaa, der skulde overtage Laanene. Under 8 December s A fremsendte Sagfører Arth Christensen i Aarhus til Sagsøgerne Af-skrift af Skøde til L Jensen og anmodede om, at han maatte overtage de i Ejendommene indestaaende Kreditforeningslaan. Under 26 Marts 1927 svarede Sagsøgerne, at de, da de halvjaarlige Ydelser pr 11 December 1926 ikke var betalt, ikke havde villet tage Stilling til Spørgs-maalet om Gældsovertagelsen, forinden Restancerne var betalt. Sagsø-gerne meddelte derhos, at Overtagelsen næppe vilde blive tilladt, for-inden Laanene var nedbragt. Ejendommene blev derefter af Sagsøgerne stillet til Tvangsauktion, og paa Auktionen, der afholdtes den 29 Sep-tember 1927, bød Sagfører Arth Christensen for Gaardejer P Sørensen 16 000 Kr for hver Ejendom, hvorved Sagsøgerne vilde opnaa fuld Dækning. Af Sagfører Vilstrup i Kjellerup, der gav Møde for Sagsøgerne samt for 2 Prioritetshaveren, Jydsk Land-Hypotekforening, blev der stillet Krav om Sikkerhedsstillelse, i hvilken Anledning Tvangsauktionen udsattes. Efter at have forhandlet med nævnte Hypotekforening tilstillede Sagfører Christensen derefter den 8 Oktober 1927 Sagsøgerne en Skri-velse, hvori det bl a hedder:

» — — — Paa Sørensens Vegne har vi nu konfereret med Hypotek-foreningen, der er indgaaet paa at frafalde Sikkerhedsstillelse, mod at Termins-Restancer og Omkostninger betales, idet Hypotekforeningens Direktør Bjelke kender P Sørensens økonomiske Forhold. Ydermere har Hypotekforeningen lovet at lade sine Laan blive staaende med P Søren- sen som Debitor.

Vi tillader os nu at rette Henstilling til den æ/ Forening om at indgaa paa en tilsvarende Ordning, eller dog i hvert Fald at frafalde Sikkerhedsstillelse, naar Restancer og Omkostninger betales og beder vi forinden den 13 ds Sagfører Vilstrup underrettet herom — — —«

Efter først at have fastholdt Kravet om Sikkerhedsstillelse lod Sag- søgerne imidlertid foranlediget ved en ny Henvendelse fra Sagfører Christensen Gaardejer P Sørensens Forhold nærmere undersøge, og i en af den paagældende Undersøger til Sagsøgerne indgivet Rapport af Oktober 1927 hedder det bl a:

» — — — Landhypis Frafald af Sikkerhedsstillelse motiveres dog hovedsagelig ved, at man eventuelt vil holde sig til Obligations-Debitor-erne, hvoraf Direktør Petersen og Forvalter Schmidt, Kornkompagniet, efter Udtalelser fra flere Sider maa anses som absolut solide.

Efter alt det ovenanførte ser jeg ikke nogen Risiko ved at frafalde Kravet om Sikkerhedsstillelse i foreliggende Sag. — — —«

Efter at der overensstemmende hermed af Sagsøgerne var givet Sagfører Vilstrup Besked om at frafalde Sikkerhedsstillelse, dog paa Vilkaar, at der af P Sørensens Sagfører kautioneredes for Termins- ydelserne pr 11 December 1926 og 11 Juni 1927, blev Tvangsauktionen kontinueret den 20 Oktober 1927 og Hammerslag givet Sørensen for de skete Bud, hvilket meddeltes Sagsøgerne i Skrivelse af 22 s M fra Sag- fører Vilstrup. Sørensen erhvervede imidlertid ikke Fogedudlægsskøde

paa Ejendommene, men vedblev i de følgende Aar at betale Terminsydelserne bl a til Sagsøgerne, der lige saa lidt som de Sagsøgte foretog sig noget for at faa Gældsovertagelsen bragt i Orden. I Skrivelse af 10 November 1930, hvori Gaardejer Sørensen opfordredes til snarest at afhjælpe nogle konstaterede Mangler ved Bygningernes Vedligeholdelse, anmodede Sagsøgerne derhos Sørensen om at indsende Skøder og Bygningspolicer for Ejendommene, for at Gældsovertagelserne kunde blive berigtigede. Efter at Sagfører Christensen i Skrivelse af 13 s M paa Sørensens Vegne under Henviſning til, at Ejendommene agtedes videregølt, havde anmodet om, at Spørgsmaalet om Gældsovertagelse foreløbig stilledes i Bero, indvilligede Sagsøgerne i Skrivelse af 15 s M heri. I September Maaned 1931 afgik Sørensen ved Døden, og foranlediget ved en telefonisk Henvendelse fra Sagsøgerne — der ikke var blevet underrettet om Dødsfaldet — meddelte Sagfører Christensen i Skrivelse af 24 Februar 1932 til disse, at Boet behandledes som Arv- og Gældsfragaalesbo, og at Terminsydelserne pr 11 December 1931 af bemeldte Laan ikke vilde blive udredet af Boet, i hvilket Proklama var udløbet. Efter Aftale med Boet lod Sagsøgerne derefter Ejendommene stille til Tvangsauktion i Medfør af Retsplejelovens § 582. Paa Auktionen, der afholdtes den 16 April 1932, blev Sagsøgerne højestbydende, og ved Transport-Købekontrakt af 25 August 1932 afhændede Sagsøgerne derhos Retten til at faa Udlægsskøde for en samlet Købesum af 24 500 Kr. Under Henviſning til, at det Tab, der herved er forvoldt Sagsøgerne, indbefattet Omkostninger, udgør ialt 10 975 Kr 31 Øre, og at Sagsøgte i Medfør af den af ham ved de ovennævnte Panteobligationer af 27 og 28 December 1920 paatagne solidariske Forpligtelse hæfter overfor Sagsøgerne for Beløbet, har Sagsøgerne under nærværende Sag paaſtaaet Sagsøgte dømt til Betaling af nævnte Beløb tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 14 August 1933, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paaſtaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har agsøgte i første Række anbragt, at Sagsøgerne ifølge Udfaldet af den først foretagne Tvangsauktion over Ejendommene vilde have opnaaet fuld Fyldestgørelse, saafremt Sagsøgerne, der — som nævnt — havde frafaldet Sikkerhedsstillelse, havde forlangt Budsummen indbetalt i Stedet for som sket at lade Tilgodehavendet indeſtaa mod, at Sørensen erlagde Terminsydelserne. Det maa efter Sagsøgtes videre Anbringende blive en Følge heraf, at Sagsøgte anses frigjort ved Hammerslaget.

Heri findes der dog ikke at kunne gives Sagsøgte Medhold. Sagsøgerne var — uanset den af P Sørensen overtagne Forpligtelse til at frigøre Sagsøgte — berettigede til straks, da Terminsydelserne ikke rettidig erlagdes, at holde sig til Sagsøgte som personlig Debitor efter fornævnte Panteobligationer, og den Omstændighed, at Sagsøgerne har søgt først at faa deres Tilgodehavende erlagt ved Realisation af Ejendommene findes ikke at kunne betage dem Retten til, da Budsummerne ikke blev erlagt af Sørensen, vedblivende at holde sig til Sagsøgte, der selv kunde have givet Møde paa Tvangsauktionen og varetaget sine Interesser.

Sagsøgte har derhos gjort gældende, at han er frigjort som Følge af et derom af Sagsøgerne givet Tilsagn eller at disses hele Optræden i al Fald har givet Sagsøgte Føje til at anse sig frigjort. Sagsøgte har herved nærmere henvist til, at P Sørensen paa Auktionen den 29 September 1927 netop bød som sket for, at bl a Sagsøgerne skulde blive fuldt dækkede, og at den Omstændighed, at Sagsøgerne efter først at have afslaaet Sagfører Arthur Christensens Henvendelse i Skrivelse af 8 Oktober s A senere lod P Sørensens Forhold undersøge, klart viser, at ogsaa Sagsøgerne var indforstaaet med, at Henvendelsen skete til Opfyldelse af den af Sørensen paatagne Forpligtelse til at frigøre Sagsøgte. Sagsøgte har derhos henvist til en af Sagfører Christensen afgivet Vidneforklaring, hvoraf bl a fremgaar, at Direktør Larsen i Kreditforeningen under en Samtale med Sagfører Christensen vistnok den 12 Oktober 1927 udtalte — maaske i Spørgeform — at Sagsøgerne ved at antage Sørensen som Auktionskøber uden Sikkerhedsstillelse vilde miste Sagsøgte som Debitor, hvilken Opfattelse Sagfører Christensen bekræftede. Endelig har Sagsøgte henvist til et af denne paa vedkommende Sags Charteque den 19 s M foretaget Blyantsnotat saalydende: »Kredit frafalder Sikkerhedsstill og vil lade Laanene staa.«

Nævnte Direktør Larsen har i en under Sagen fremlagt Erklæring af 10 November 1933 udtalt, at han vel efter saa lang Tids Forløb ikke nærmere kan udtale sig om de forskellige Telefonsamtaler, der da blev ført angaaende Sagens Ordning, men at han med Hensyn til Resultatet af disse mundtlige Forhandlinger med Bestemthed kan udtale, at der af Kreditforeningen — der netop indgik paa at frafalde Sikkerhedsstillelse bl a under Hensyn til, at de oprindelige Debitorer vedblivende hæftede — ikke er givet Tilladelse til Sørensens Overtagelse af Gælden, hvilket ogsaa, som Sagen da forelaa, vilde have været ganske i Strid med den i Kreditforeningens Statuter foreskrevne Fremgangsmaade, i hvilken Forbindelse Direktør Larsen har henvist til, at de af Kreditforeningen udstedte Kvitteringer for Sørensens Indbetalinger af Terminsydelserne stadig har været lydende paa de oprindelige Debitors Navn.

Ved det foreliggende findes det nu mod Sagsøgernes Benægtelse ikke godtgjort, at der af Sagsøgerne er givet Tilsagn om Antagelse af Sørensen som Debitor for Restgælden i Stedet for de oprindelige Debitorer, og idet der ej heller findes at være Grundlag for at antage, at Sagsøgernes senere Optræden har givet disse Føje til at anse sig for frigjorte for det dem personligt paahvilende Ansvar, vil Sagsøgte være at dømme efter Sagsøgernes Paastand, mod hvilken iøvrigt ingen Indsigelse er fremsat.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne med 500 Kr.

Mandag den 14 Maj.

Nr 107/1933. Firmaet **Eugen Olsen & Co** (Harboe)
 mod
 Firmaet **K A Birk & Co** (Svane),

betræffende Tilbagegang af to Handler angaaende Ret til Udnyttelse af en Opfindelse.

Sø- og Handelsretten Dom af 4 Maj 1933: De Sagsøgte, Firma Eugen Olsen & Co, bør til Sagsøgerne, Firma K A Birk & Co, betale 8000 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 8 September 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Eugen Olsen & Co, til Indstævnte, Firmaet K A Birk & Co, med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 26 April 1932 overdrog de Sagsøgte, Firmaet Eugen Olsen & Co, der var Indehavere af Udnyttelsesretten til et af Ingeniør Erik Bayer opfundet selvlysende Middel, hvorpaa var søgt Patent, til Sagsøgerne, Firmaet K A Birk & Co, Udnyttelsesretten af dette Patent, forsaavidt angik Paamaling af Cykelskærme, i Danmark samt paa Motorcykler eller Paamontering eller Beslag. Ved en anden Kontrakt af 30 Maj 1932 overlod de Sagsøgte til Sagsøgerne Retten til at paasmøre det omtalte selvlysende Middel med den af Ingeniør Bayer opfundne Kombination paa bevægelige Retningsvisere til Cykler, Motorcykler og Automobiler, samt Beslag, Plader etc paa disse, derunder Paamaling af Skærme. Sagsøgerne fik Ret til at forhandle og eksportere nævnte Retningsvisere eller Beslag til alle Kulturlande. I den første Kontrakt var Vederlaget fastsat saaledes, at Sagsøgerne som Betaling overleverede de Sagsøgte en Motorbaad, hvis Værdi Parterne under Sagen er enedes om at fastsætte til 2000 Kr. Endvidere skulde Sag-

søgerne svare Procenter af Bruttofortjenesten. I den anden Kontrakt var Vederlaget fastsat til 6000 Kr at betale ved Kontraktens Underskrift. Sagsøgerne skulde endvidere betale Procenter af Bruttoindtægten.

Den i Kontrakterne omhandlede Patentansøgning indeholdt følgende Patentkrav, som Sagsøgerne imidlertid efter deres Fremstilling, der dog bestrides af de Sagsøgte, ikke kendte, da Kontrakterne blev oprettet.

»1) Skilt, kendetegnet ved en bag Linser eller lysbrydende optiske Legemer anbragt fosforescerende Farvebelægning.

2) Skilt, som angivet i Krav 1, kendetegnet ved, at de lysbrydende Legemer eller Linser bestaar af smaa Glaskugler eller Glasstykker, der formaalstjenligt er anbragt i Overfladen af den fosforescerende Farve, og saaledes fastholdes af denne.«

Dette Patentkrav skal, efter hvad de Sagsøgte har angivet, være efterkommet.

Efter at Kontrakterne var afsluttet, paabegyndte Sagsøgerne Arbejdet med Udnyttelsen af de af dem erhvervede Rettigheder, som de tildels overdrog videre. Det viste sig imidlertid, efter hvad de hævder, at de Sagsøgte havde givet dem urigtige Oplysninger om det Middel m m de havde købt, og at Udnyttelsesretten i Virkeligheden ikke var noget værd. Den 6 August hævdede de, efter at de i Juli Maaned havde ført Forhandlinger med Opfinderen, Ingeniør Bayer, Kontrakterne og krævede det allerede betalte tilbage. Til Støtte for deres Krav om Ophevelsen af Kontrakterne paaberaabte Sagsøgerne sig dog, saavidt det kan ses, ikke de omtalte urigtige Oplysninger, men andre Grunde som dengang forekom dem ligesaa betydningsfulde, men som de senere har irafaldet. De Sagsøgte vægrede sig ved at lade Handlen gaa tilbage, og Sagsøgernes Firma, K A Birk & Co har derefter under nærværende Sag sagsøgt Firmaet Eugen Olsen & Co til Betaling af et Beløb endelig fastsat til 2000 Kr (Motorbaadens Værdi) + 6000 Kr ialt 8000 Kr, hvortil maa antages at komme Renter 6 pCt p a af 2000 Kr fra 26 April 1932 og af 6000 Kr fra 4 Juni 1932 at regne, til Betaling sker.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Sagsøgerne gør nærmere gældende, at de gik ud fra, at Opfindelsen og det de købte og fik Eneret til var selve det selvlysende Middel (en fosforescerende Farveblanding, selvlysende søgrønt) i Forbindelse med den af Ingeniør Bayer opfundne Kombination. Det viste sig imidlertid, at det der søgtes Patent ppaa var, at man foran en fosforescerende Farveblanding anbringer en Linse eller lignende, eller at man i selve Farveblandingen drysser smaa Glaskugler eller Glasstykker. Direktør Henry Andersen af det sagsøgte Firma har udtrykkelig udtalt, at Stoffet kunde udsende Lys i 8 Timer efter hver Gang det blev belyst (enten ved Dagslys, Projektør eller lign). Stoffet kunde imidlertid kun lyse i 10 Minutter til ½ Time efter hver Belysning. Stoffet taalte endvidere ikke Fugtighed, skønt Direktør Andersen havde udtalt, at et bestemt Skilt havde staaet i 8 Maaneder udsat for Vejret uden at tage Skade.

De Sagsøgte hævder i første Række, at Sagsøgerne har reklameret for sent, idet de Indsigelser, de nu fremsætter, i Virkeligheden først er fremkomne under Retssagen. Sagsøgerne havde allerede, inden de afsluttede Kontrakterne, haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med, hvad

det var de købte, og de vidste godt, at Opfindelsen ikke bestod i den selvlysende Farve, men i den særlige Kombination af Farve og Glas. De Sagsøgte hævder endvidere, at der ikke er givet Sagsøgerne urigtige Oplysninger, men de erkender dog, at Direktør Andersen har udtalt sig som af Sagsøgerne foran gengivet.

Under Sagen har der været afholdt Skøn af Professor ved den polytekniske Lærestalt P E Raaschou. Paa Grundlag af en Række praktiske Forsøg har Professor Raaschou besvaret de til ham stillede Spørgsmaal som følger:

»1) Kan det foreviste Stof antages at have praktisk Værdi som selvlysende til Paamaling af Bagskærme paa Cykler, Retningsvisere og lignende?

Svar: Nej.

2) Hvor lang Tid kan Stoffet lyse efter at være blevet bestraalet?

Svar: Dette vil afhænge af, hvor kraftigt Belysningen har været, men selv efter stærk Dagsbelysning vil Farven højst være selvlysende ca 20 Min.

3) Er Stoffet tilbøjeligt til at opsuge Fugtighed og derved blive ødelagt?

Svar: Ja.«

Professor Raaschou har i Retten vedstaaet Skønsforretningen og tilføjet, at de undersøgte Skærme udviste større Reflektionsevne ved Belysning med Projektør, naar de var forsynet med Opstrøg med Glas-kugler, end naar de blot var bemalet med Farve.

Da Udnyttelsesretten krævede en Række Forsøg, og Parterne hurtigt kom i Modsætningsforhold til hinanden, finder Retten ikke at kunne fastslaa, at Sagsøgerne har reklameret for sent eller har afskaaret sig fra at fremkomme med de foran angivne Indsigelser. Efter alt foreliggende, særlig den afholdte Skønsforretning, maa det antages, at det i Kontrakten omtalte selvlysende Middel er uden nævneværdig Værdi for Opfindelsen, samt at de Sagsøgte har bidraget Sagsøgerne urigtige Forestilinger med Hensyn til denne. Sagsøgerne har derfor været berettiget til at kræve Handlernes Tilbagegang, og deres Paastand vil være at tage til Følge, dog saaledes at der kun tilkendes dem Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 8 September 1932.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde betale med 300 Kr.

Trykfejl:

S 92 L 9 i o »¹/₈«, læs: »¹/₃«.

Færdig fra Trykkeriet den 30 Maj 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 7

Tirsdag den 15 Maj.

Nr 5/1934. Boet efter Direktør, cand jur **Chr B la Cour**
(Overretssagfører Haack)

mod

Københavns Skattedirektorat (Trolle),

betræffende Tilbagebetaling af et Skattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 8 December 1933: Sagsøgte, Københavns Skattedirektorat, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Boet efter Direktør, cand juris Chr B la Cour, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Boet efter afdøde Direktør, cand juris Chr B la Cour til Indstævnte, Københavns Skattedirektorat med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 5 Juni 1924 afgik Direktør, cand juris Chr B la Cour ved Døden, og Dødsboet toges under Behandling af Testamentsexecutorer. Saaledes som Boets Forhold var, var en hurtig Afvikling udelukket,

hvis den ikke skulde ske med uforholdsmæssige Tab, og Behandlingen er derfor endnu ikke afsluttet.

Ifølge Boets af autoriseret Revisor for Aaret 1930 opstillede Driftsregnskab var Boets samlede Indtægt for det paagældende Aar negativt, medens Boet af sine faste Ejendomme i Københavns Kommune havde et Overskud, som af Skattedirektoratet opgjordes til 49 386 Kr, og Boet har under Reservation betalt en Erhvervsskat heraf paa 2562 Kr 82 Øre til Kommunen for Skatteaaret 1931—32.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Dødsboet, paastaaet Sagsøgte, Københavns Skattedirektorat, tilpligtet at tilbagebetale det ovennævnte Beløb af 2562 Kr 82 Øre med Renter 5 pCt p a fra Betalingsdagen, den 29 December 1931.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at det er en Forudsætning for, at der i Medfør af den Lovbestemmelse, i Kraft af hvilken Erhvervsskatten er opkrævet: § 10, 2 Stk, i Lov Nr 73 af 29 Marts 1924, kan paalægges et Bo Kommuneskat, at Boet overhovedet har haft en positiv Indtægt i det paagældende Aar, og har i saa Henseende henvist til de af Højesteret i Dom af 4 April 1919 (U f R 1919 S 563) omtalte Lovgivningsgrundsætninger. Sagsøgeren har endvidere henvist til, at Dødsboer kun skal betale Indkomstskat til Staten ifølge Lov Nr 149 af 10 April 1922, forsaavidt deres Indtægt er positiv. Sagsøgeren har endelig anført, at et Dødsbo er at betragte som et Interessentskab, hvorfor det er urimeligt at beskatte det i et Tilfælde, hvor et Interessentskab ikke vilde blive det.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Skattevæsenets Afgørelse har af Boets Eksekutorer været paaklaget til Erhvervsskatteudvalget for København, der ved Kendelse af 10 Februar 1933 har stadfæstet Ansættelsen. Efter Referat af Klagernes Argumentation, der navnlig støttes paa Højesteretsdom af 4 April 1919, ifølge hvilken det følger af Lovgivningens Grundsætninger, at der ikke kan paalignes en Person Skat til Erhvervskommunen af et større Beløb end hans samlede skattepligtige Indkomst, udtales i Kendelsen følgende:

»Den anførte Betragtning skønnes imidlertid ikke at være afgørende for Forstaaelsen af den her i Betragtning kommende Skatteregel i Lovens § 10, 2 Stk. Efter de i Lovens 2 Afsnit indeholdte Bestemmelser (f Eks i §§ 12 og 14) ligger det nemlig nær at betragte den Skatteborgerne ifølge § 10, 1 Stk, paahvilende Pligt til at svare personlig Erhvervsskat som et Udtryk for en Fordeling af Borgernes personlige Indkomstskat mellem deres Opholdskommune og Erhvervskommune og som Følge heraf ikke at statuere Erhvervsskattepligt for andre Borgere end saadanne, der overhovedet er pligtige at svare personlig Skat af deres Indkomst.

Overfor den i § 10, 2 Stk, omhandlede Skat stiller Forholdet sig imidlertid helt anderledes. De her nævnte Skattesubjekter er nemlig ikke undergivne almindelig Indkomstskat, men svarer overhovedet kun Kommuneskat af de i § 10 omhandlede specielle Indkomstkilder. En Opgørelse af vedkommende Skattesubjekts almindelige Aarsindtægt synes derfor i disse Tilfælde at burde være irrelevant for Skattepligten.

Med Bemærkning, at denne Forstaaelse af Lovens § 10, 2 Stk,

hvorefter den her hjemlede Skat opfattes som en selvstændig Nærings- eller Erhvervsskat, ogsaa efter Afsigelsen af den ovennævnte Højesteretsdom har været fulgt af de københavnske Skattemyndigheder, maa Udvalget holde for, at den af Skatteraadet trufne Afgørelse er lovmedholdelig.«

Sagsøgte henholder sig nu først og fremmest til de i denne Kendelse anførte Grunde og har derhos bl a anført, at der formentlig ikke er noget urimeligt i, at Dødsboer efter Omstændighederne kan komme til at betale Erhvervsskat til Kommunen, selv om deres samlede Indkomst er negativ, uanset at en positiv samlet Indkomst er en Forudsætning for, at der skal betales Indkomstskat til Staten, idet Kommunen kun har Ret til Skat af visse Erhvervsindtægter, medens Grundlaget for Statsskatten er den samlede Indkomst.

Endvidere har Sagsøgte henvist til de uheldige Konsekvenser, det vilde faa, hvis der ved Beregningen af Erhvervsskat for Personer, der ikke har skattepligtigt Ophold i nogen Kommune her i Landet, for hvilke Personer ligesom Dødsboer Hjemlen til Skattepligten er at søge i Lov 29 Marts 1924 § 10, 2 Stk, skulde tages Hensyn til, om deres samlede Indtægt var positiv eller ikke.

Til det sidste Punkt har Sagsøgeren anført, at man i saadanne Tilfælde formentlig alene kan tage de her i Landet oppebaarne Indtægter i Betragtning, men at dette Forhold iøvrigt maa være uden Betydning for det her omhandlede Spørgsmaal.

Retten finder, navnlig i Henhold til de af Erhvervsskatteraadet anførte Betragtninger, at maatte give Sagsøgte Medhold i, at den skete Skatteansættelse har Hjemmel i den anførte Lovbestemmelse, og Sagsøgtes Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at betale Sagsøgte med 300 Kr.

O n s d a g d e n 1 6 M a j .

Nr 85/1934.   **Dansk Bioteknik Aktieselskab**
                                m o d
Fru Olga Nielsine Lund, f Lorentzen

Østre Landsrets Kendelse af 10 April 1934: Da mødende Sagfører ikke i samme Sag kan optræde baade som Sagfører for en Part og som Vidne til Oplysning i Sagen, vil Overretssagfører Nielsens Paastand om at stedes til Vidneforklaring ikke kunne tages til Følge.

T h i b e s t e m m e s :

Overretssagfører Niels Nielsens Begæring om at stedes til at afgive Vidneforklaring kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.

Det fremgaar af Sagen, at det sagsøgende Aktieselskab har givet Møde ved Overretssagfører Niels Nielsen, der under Domsforhandling fremsatte Begæring om at afgive Forklaring som Vidne. Han har i Kæreskriftet angivet, at hans Forklaring, der skulde dreje sig om de paa hans Kontor den 29 Januar d A mellem Parterne stedfundne Forhandlinger før Oprettelsen af den under Sagen omhandlede Slutseddel, er med Sagsøgerens Ønske og saaledes ikke i Strid med Retsplejelovens § 169. Han har dernæst oplyst, at Aktieselskabets Formand var tilstede i Retten og var beredt til under Vidneforklaringen at give Møde for Selskabet, saafremt Retten efter Sagens særlige Beskaffenhed skulde finde dette paakrævet.

Det kan nu ikke antages, at en Sagfører ved som i det foreliggende Tilfælde at paatage sig Sagens Udførelse for den sagsøgende Part derved skulde være afskaaret fra at afgive Vidneforklaring i den paagældende Sag, og Overretssagfører Niels Niensens Begæring om paa sædvanlig Maade fra Vidneskranken at afgive Vidneforklaring findes derfor at burde tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den af Overretssagfører Niels Nielsen fremsatte Begæring om personlig at afgive Vidneforklaring bør tages til Følge.

Torsdag den 17 Maj.

Nr 210/1933. Forvalter **Frode Lynggaard Boll** (Fich)

mod

Dommerfuldmægtig **Arnt Møller** (Selv),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Undladelse af at varetage en Klients Tarv under Afslutningen af en Retshandel.

Østre Landsrets Dom af 11 September 1933: Sagsøgte, Dommerfuldmægtig Arnt Møller, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Forvalter Frode Lynggaard Boll, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gjort gældende, at Indstævnte har forhalet Forhandlingerne.

Som i Dommen anført, har Appellanten den 11 Januar 1932 afsluttet Overenskomst med Filstrup, hvorved Forpagtningskontrakten i Anledning af Appellantens Misligholdelse blev ophævet fra 15 December 1931 at regne, saaledes at Filstrup skulde overtage samtlige Dyr og Redskaber og Avl m m og af den for Heste og Inventar m v betalte Sum tilbagebetale Appellanten 10 500 Kroner senest 3 Maaneder fra Kontraktens Underskrift at regne. Herefter kan Indstævnte ikke anses pligtig at udrede nogen Erstatning til Appellanten, og Dommen vil saaledes kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Forvalter Frode Lynggaard Boll, til Indstævnte, Dommerfuldmægtig Arnt Møller med 200 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Forpagtningskontrakt af 3 Marts 1931 forpagtede Sagsøgeren under denne Sag, Forvalter Frode Lynggaard Boll, af den daværende Inspektør paa Høvdingsgaard, E Filstrup den denne tilhørende Ejendom »Mariehøj« i Sandby Sogn med Jordtilliggende paa ca 137 Tdr Land for Tidsrummet 2 Marts 1931—1 Marts 1941 for en aarlig Forpagtningsafgift af 6000 Kr, at erlægge med 3000 Kr halvaarlig, hvoraf de første 3000 Kr erlagdes ved Overtagelsen og de næste 3000 Kr skulde erlægges i 11 December Termin 1931. I Kontrakten, hvis Udfærdigelse foretoges af Sagsøgte, Dommerfuldmægtig Arnt Møller, som juridisk Vejleder for begge Parter, hedder det bl a:

»§ 2. Under Forpagtningen hører dernæst følgende Besætning ca 40 Kreaturer og hele Svinebesætningen. Herover optages en formelig Vurderingsforretning, jfr nedenfor, og Forpagteren modtager denne Besætning i den Stand, som den ifølge Vurderingsforretningen findes i ved Overtagelsen. Ved Forpagtingens Ophør er det Overenskomst, at Forpagteren afleverer en Kreatur- og Svinebesætning af samme Kvantitet og Kvalitet som ved Overtagelsen.

§ 4. Forpagteren køber af Ejeren seks Heste samt alle Redskaber og Maskiner, Vogne og alt Inventar. Værdien heraf fastsættes ved den nedennævnte Vurderingsforretning. Købesummen betales ved Forpagtingens Overtagelse. De saaledes købte Heste og Effekter afleveres i sin

Tid ved Forpagningens Ophør i samme Art og Mængde til Ejeren, idet Værdien af dem fastsættes ved en ny Vurderingsforretning og betales kontant af Ejeren.

§ 8. Til Sikkerhed for saavel rigtig og skadesløs Betaling af Forpagtningsafgiften som for Tilstedeværelsen, for god Behandling og kontraktmæssig Aflevering af de Forpagteren overleverede Effekter af enhver Art, giver Forpagteren herved Ejeren 1ste Prioritets Panteret i samtlige ham tilhørende til enhver Tid paa »Mariehøj« værende til Driften hørende Ejendele, navnlig Besætning og Inventar, herunder særlig ogsaa hele Svinebesætningen, samt i Produkter, Avl og Afgrøde og i det pantsattes Assurancesummer. Nærværende Kontrakt begæres tinglyst som pantstiftende i saa Henseende. — — —«.

Ved en den 3 Marts 1931 foretaget Vurderingsforretning vurderedes Kvæg- og Svinebesætningen til 22 560 Kr og Inventaret til 17 417 Kr, hvilket sidste Beløb Sagsøgeren udbetalte Filstrup.

Sagsøgeren kom ret hurtigt i betydelig Gæld, og i November 1931 foretog Kreditorer Eksekution i det af ham købt Inventar. Han, der ikke betalte Forpagtningsafgiften pr 11 December 1931, indledede derefter Forhandlinger med Filstrup om Forpagtningskontraktens Ændring eller Ophævelse, under hvilke Sagsøgte optraadte som Filstrups juridiske Vejleder, og som resulterede i, at Kontrakten den 11 Januar 1932 forsynedes med følgende Paategning:

»Foranstaaende Kontrakt er ophævet fra 15 December 1931 at regne, idet Vilkaarene for Ophævelsen er aftalt saaledes:

Ejeren overtager samtlige Dyr og Redskaber, Avl og Afgrøde og Beholdninger af enhver Art, saaledes at alene Forpagterens Indbo er undtaget. Dog bemærkes, at 9 Kvier og 1 Kultivator er købt efter Forpagtningens Tiltrædelse med Ejendomsforbehold og saaledes kun kan medfølge, saafremt Ejeren affinder sig med Sælgerne.

Af den for Heste og Inventar m v betalte Sum tilbagebetaler Ejeren 10 500 — Ti Tusinde Fem Hundrede — Kroner senest 3 Maaneder fra Dato, hvilket Beløb erlægges til Sagfører Johan H Clausen, Næstved, paa Forpagterens og hans Kreditors Vegne.

Det er en Forudsætning, at Ejeren inden Beløbets Betaling er frigjort for sin Kautionsforpligtelse for Forpagteren i Ringsted Bank for et Laan paa 10 000 Kr, og at Ejeren friholdes for ethvert Krav fra Forpagterens Kreditorer.

Under disse Betingelser er Parterne enige om, at alt Mellemværende mellem dem, hidrørende fra Forpagtningen, er afgjort og frafalder gensidig alt yderligere Krav paa hinanden.«

Filstrup betalte ikke de 10 500 Kr til den 11 April 1932, hvorfor Sagsøgerens Kreditorer, som skulde have Beløbet udbetalt til delvis Fyldestgørelse — 45 pCt — af deres Krav mod Saldokvittering, truede med at kræve Tvangsauktion af det i November Maaned 1931 udlagte Inventar. Panthaverne i Ejendommen protesterede, og da Sagsøgerens Hovedkreditor nægtede yderligere Henstand, indestod Sagsøgte for Betalingen af den Del af de 10 500 Kr, som skulde tilfalde denne Kreditor, hvorefter denne tiltransporterede Kreditorernes Sagfører sit Krav mod Betaling af 2331 Kr 69 Øre. I November 1932 sluttede de stadig fortsatte Forhand-

linger med et Tilbud fra Filstrups Side om Betaling af 5000 Kr til Sagsøgerens Akkord med sine Kreditorer, der derved opnaaede 25 pCt; det var en Betingelse derfor, at Filstrup fik Saldokvittering og frigjordes for Kautionsforpligtelsen i Ringsted Bank; dette Tilbud blev modtaget og Beløbet betalt den 19 December 1932. Omtrent samtidig blev Filstrup ret alvorlig syg, og »Mariehøj«, som han i Januar 1931 havde erhvervet ved Fogedudlægsskøde for 156 000 Kr, blev ved Tvangsauktion overtaget af en ufyldestgjort Panthaver for 125 500 Kr.

Under denne ved Retten for Præstø Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham det ved Kontraktens Ophævelse aftalte Beløb ..... Kr 10 500,00
 med Fradrag af de erlagte ..... Kr 5000,00
 og det ovenfor nævnte af Sagsøgte garanterede
 Beløb ..... — 2331,69
 _____ — 7 331,69

altsaa Kr 3 168,31

med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 22 April 1932. Han har til Støtte derfor hævdet, at det havde været Sagsøgtes Pligt som juridisk Vejleder ved Kontraktens Oprettelse med Hensyn til dens § 4 at gøre ham, der ikke var fyldt 23 Aar, opmærksom paa den Pant-haverne i »Mariehøj« — hvoriblandt Sagsøgte selv — tilkommende Ret i Ejendommens Inventar og den deraf flydende Risiko ved Udbetalingen af Købesummen for dette, samt at Sagsøgte havde saa meget mere Grund dertil, som han efter sin Forbindelse med Filstrup maatte være klar over Risikoen for, at denne ikke kunde tilbagebetale Beløbet. Under Hensyn til den ved Paategningen af 11 Januar 1932 skete Nedsættelse af Kravet overfor Filstrup paastaas kun det nedsatte Beløb erstattet, men dette maa Sagsøgte være pligtig at tilsvare ogsaa, fordi han har forhalet Forhandlingerne om Beløbets Betaling.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet. Han har oplyst, at Bestem-melsen om kontant Betaling af Inventaret allerede fandtes i den mellem Sagsøgeren og Filstrup den 10 Februar 1931 underskrevne Slutseddel, som var oprettet af vedkommende Ejendomskommissionær og som Sagsøgte senere fik overleveret. Den 17 Februar deltog Sagsøgte i en For-handling mellem Parterne om Kontraktens Enkeltheder, og da blev denne Ordning paany fastslaaet, og den er optaget i et af Sagsøgerens Fader udarbejdet Udkast til Forpagtningskontrakt. Den Ret, som Panthaverne i »Mariehøj« efter Tinglysningslovgivningen havde i Inventaret, maa være almindelig kendt, og Betydningen deraf maa være klar for Sagsø-geren, der stadig var ledsaget af sin Fader, der er Proprietær; det omtalte Vilkaar er derhos ikke ualmindeligt, hvilket Ejendomskommis-sionæren som Vidne har bekræftet. Sagsøgtes økonomiske Mellemvæ-rende med Filstrup — hvilket Mellemværende tildels hidrørte fra Sagsøgtes Forhold til den tidligere Ejer — bestod i Kautionsforpligtelse for Banklaan og et Vekselmellemværende med Pant i »Mariehøj«, og Filstrup havde da en god Stilling, saa at Sagsøgte ikke havde Grund til at tvivle om hans økonomiske Soliditet og heller ikke med Hensyn til Betalingen for Inventaret har anvendt eller tænkt paa at faa dette Beløb anvendt til

egen Fordel. I hvert Fald hævder han, maa ethvert Ansvar være bortfaldet ved den mellem Filstrup og Sagsøgeren afsluttede Ophævelsesaftale, hvori deltog Sagførere for Sagsøgeren og dennes Kreditorer, uden at Tanken om muligt Ansvar for Sagsøgte blev berørt. Han benægter bestemt at have forhalet Afviklingsforhandlingerne, og har selv lidt Tab ved Filstrups uventede økonomiske Vanskeligheder.

Retten finder, at Sagsøgeren i hvert Fald maa være afskaaret fra at søge Erstatning hos Sagsøgte for Tab ved Sagsøgtes Forhold ved Forpagningskontraktens Oprettelse, efter at Sagsøgeren selv har afviklet Forpagningsforholdet ved Aftale, endog delvis under Sagsøgtes Medvirken, uden forinden at fremsætte sit Erstatningskrav eller dog forbeholde sig dette overfor Sagsøgte. Da intet foreligger til Støtte for Sagsøgerens Paastand om, at Sagsøgte ved Forhaling af Forhandlinger skulde have paaført Sagsøgeren Tab, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Fredag den 18 Maj.

Nr 221/1934. Firmaet **Julius Nielsen** ved dets Indehaver Grosserer **H O Hansen** (Kondrup)

mod

Firmaet **Dines Petersen & Co** (Gelting),

betræffende Appellantens Erstatningsansvar for som Repræsentant for et udenlandsk Firma at have formaaet Indstævnte til under urigtige Forudsætninger at reducere en med dette Firma aftalt Pris.

Sø- og Handelsrettens Dom af 3 November 1933: Sagsøgte, Firmaet Julius Nielsen ved dets Indehaver Grosserer H O Hansen, bør til Sagsøgerne, Firmaet Dines Petersen & Co, betale de paastævnte 8475 Kr 73 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 27 Juni 1933, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 700 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret paastaar Appellanten Frifindelse, subsidiært mod Betaling af 3152 Kroner 23 Øre, idet han gaar ud fra en Kurs af 100 for islandske Kroner.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Appellanten er fundet pligtig at godtgøre Indstævnte det ham tilføjede Tab. Med Hensyn til dettes Størrelse maa der gives Appellanten Medhold i, at Indstævnte ikke har været berettiget til

at opgøre dette paa Grundlag af en Kurs paa islandske Kroner af 101³/₄. Efter Proceduren og efter de Højesteret foreliggende, til dels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger findes der ved Omregningen at burde gaas ud fra en Kurs af 101, hvorefter det Indstævnte tilkommende Beløb bliver 6194 Kroner 23 Øre med Renter.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Beløbet fastsættes til 6194 Kroner 23 Øre. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Julius Nielsen ved dets Indehaver, Grosserer H O Hansen, til Indstævnte, Firmaet Dines Petersen & Co, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at det italienske Firma Enrico Gismondi & Co A/S, Genua, i Efteraaret 1932 forgæves havde forsøgt hos Union of Iceland Fish Producers at købe et Parti paa 800—1000 Tons Salfisk til en Pris af 31 Aur pr kg fob, henvendte Selskabets herværende Repræsentant, nemlig Sagsøgte, Firmaet Julius Nielsen ved dets Indehaver, Grosserer H O Hansen, sig til den herværende Varemægler Andreas Simmelhag om Fremskaffelsen af et saadant Parti. Varemægler Simmelhag havde derefter i November 1932 forskellige Forhandlinger med Sagsøgerne, Firmaet Dines Petersen & Co, ved dets Indehaver, Grosserer Halfdan Hendriksen, om Fremskaffelsen af et saadant Parti Salfisk til den ommeldte Pris. Efter at Grosserer Hendriksen gennem en af sine Forbindelser paa Island — Hr Jon Einarsson — havde sikret sig ca 1000 Tons Salfisk, blev der den 1 December 1932 af Varemæglerne Simmelhag og Holm oprettet en Slutseddel, i hvilken det hedder:

»Købt af Herrer Dines Petersen & Co til Enrico Gismondi & Co A/S, Genua, ved dets herværende Repræsentant Herr Julius Nielsen.

Hvad Herr Jon Einarsson i Vestmanø paa Island kan levere: Ca 1000 Tons store uafn raasalt, isl Fisk (Torsk) — — —
til Priser af:

31 isl Kr saafremt Partiet leveres med 22 Haler pr 50 kg og
30 — — — — — 24 — - - -

Alt pr 100 kg Netto, eksklusiv Emballage, der leveres af Køberen i god Tid. Fisken pakkes og leveres af Sælgerne frit ombord paa indre Havn i Vestmanøerne.

Fisken leveres af den i Sæsonen først fangede Fisk efter Sælgerens nærmere Opgave, disponibel naar Sælgerne kan levere samme i Tids-

rummet Marts—April n A. Fisken afhentes af Køberens Damper med betimeligt Varsel, snarest muligt efter at Sælgerne har opgivet Partiet disponibelt, dog senest den 30 April n A. — — —

Fisken betales kontant her senest 3 Hverdage efter, at Sælgerne har meddelt Køberen, at Konnossement ledsaget af behørig Vrager- og Vægtattester er modtagne af Sælgerne og mod disse Dokumenters Overlevering i behørig endosseret Stand. — — —

Sælgernes Leveringspligt er betinget af, at deres Leverandører paa Vestmanøerne behørig opfylder deres Leveringspligt i Henhold til samtidig indgaaet Handel — — —«

Ved Skrivelse af 5 December 1932 til Sagsøgte anerkendte Gismondi & Co Sluttedlen.

Partiet afskibedes med S/S »Lyngstad«, som afgik fra Island den 2 Maj 1933.

I Slutninge af Marts 1933 rejste Sagsøgerne Spørgsmaalet om Købesummens Betaling i danske i Stedet for i islandske Kroner. Der fandt i den Anledning Forhandlinger Sted mellem Sagsøgerne og Sagsøgte paa det italienske Selskabs Vegne. Disse Forhandlinger afsluttedes ved, at Selskabet i Skrivelse af 26 April 1933 til Sagsøgte under Henvisning til, at Betalingsspørgsmaalet endnu ikke var aktuelt, afslog at tage Standpunkt til Sagsøgernes Forespørgsel paa det daværende Tidspunkt. Men samtidig meddelte Selskabet, at det mulig kunde reflektere paa at præstere Betaling i London mod Bankrembours pr 90/d/s/ mod Konnossementerne, og udbad sig Oplysning om, hvor mange shillings pr Balle Prisen i saa Fald vilde blive omgjort til.

Som Svar herpaa fordrede Sagsøgerne en Pris af 13/9 kontant pr Balle. Gismondi & Co tilbød heroverfor 13 sh pr Balle, og efter nogen Forhandling enedes man om en Pris af 13/3 pr Balle, hvilken Pris var ensbetydende med et ikke ringe Afslag i den oprindelig stipulerede Købesum.

Denne Aftale stadfæstedes ved en Skrivelse af 10 Maj 1933 fra Sagsøgte til Sagsøgerne, i hvilken det hedder:

»Herved stadfæster jeg den mellem os gennem Herr Mægler Simmelhag truffene Aftale, hvorefter Herrer Enrico Gismondi & Co, Genova, præsterer Betalingen for den pr S/S »Lyngstad« afskibede Salfisk efter en Pris af 13 shillings 3 pence pr Balle à 50 kg i Rembours paa Midland Bank Ltd, London, 90 d/s, hvilken Rembours straks vil blive aabnet, og ved denne Ordning er Sagen »Lyngstad« definitivt bilagt og det hidtidige Forhold genoprettet.«

Den sidst citerede Sætning var indsat efter Grosserer Hendriksens Ønske, og skyldtes efter hans Angivende, at det allerede omkring 1 Marts 1933 ved mundtlige Meddelelser gennem Trediemand var kommet ham for Øre, at Enrico Gismondi & Co mente at have noget at beklage sig over i Forhold til Firmaet Dines Petersen & Co vedrørende den her under Sagen omhandlede Handel, uden at Grosserer Hendriksen dog paa det Tidspunkt var nærmere klar over, hvorom det drejede sig.

Samtidig med den ovenfor citerede Skrivelse til Sagsøgerne tilskrev Sagsøgte den 10 Maj Gismondi & Co saaledes:

»Stadfæstende mit Gaars ærbødige anerkender jeg Modtagelsen af

Deres Gaarstelegram Nr 19 og henholder til Dagens behgl Telefonsamtale, hvorefter jeg har truffet Aftale med Herrer Dines Petersen & Co om Betalingen af Saltfisker pr »Lyngstad« som anført i hoslagte Kopi af mit Dagsbrev til Herrer Dines Petersen & Co.

For at være paa den sikre Side har jeg ladet Forhandlingerne med Dines Petersen & Co gaa gennem Mægler Simmelhag, og jeg maa sige, at han har bidraget sin store Del til, at Hendriksen gik ind paa Deres Tilbud.

Hendriksen stillede den Betingelse, at Sagen derved blev definitivt bilagt, samt at det hidtidige Forhold samtidig var genoprettet. For det første Punkts Vedkommende sanktionerede De dette, og for det andet Punkts Vedkommende, da kunde Herr Simmelhag og jeg ikke indse, at det i Realiteten betød saa stort at gaa ind derpaa i den Form, Hendriksen stillede sit Forlangende, idet det jo ganske afhænger af Dem, om De oftere vil gøre Forretning med Dines Petersen & Co, hvis de skulde fremkomme med Tilbud, og jeg haaber, at De er indforstaaet med, at jeg maa modtage og underrette Dem om eventuelle Tilbud, som maatte fremkomme fra den Kant herefter.

Det er min Overbevisning, at der er opnaaet med Hendriksen, hvad der kunde opnaas, og jeg tror ogsaa, at det var paa højeste Tid, at Ordningen blev opnaaet, thi jeg har senere paa Dagen erfaret, at han var ved at begynde at fortryde det.

Dokumenterne er ikke ankommet hertil idag, men vil jo sikkert være her imorgen tidlig — — —«

Ligeledes den 10 Maj tilskrev Gismondi & Co Sagsøgte, at de havde foranlediget den ommeldte Rembours i London aabnet. I Skrivelsen hedder det derhos:

»Det er indforstaaet, at vi ikke vil tage noget Skridt mod Dines Petersen & Co i Sagens Anledning, og samtidig frabeder vi os enhver Kontakt med dette Firma og dets Indehaver.«

Paa dette sidste Brev svarede Sagsøgte i Skrivelse af 13 Maj Gismondi & Co følgende:

»Jeg har taget mig ad notam, at De frabeder Dem enhver Kontakt med Firmaet og dets Indehaver, og skal jeg holde mig dette efterretteligen. Slutpassusen i mit Brev til Dines Petersen & Co af 10 d M er i den Form, hvori hele Brevet er skrevet, jo fuldstændig uden Betydning, men den var en Nødvendighed for at faa Hendriksen til at gaa ind paa en Ordning, og jeg haaber, at De vil se den under denne Synsvinkel.«

Den 16 Maj modtog Sagsøgerne Dokumenterne vedrørende den omhandlede Ladning og sendte dem straks samme Dag gennem Københavns Handelsbank pr Flyvepost til London, idet Sagsøgte samtidig underrettedes om Dokumenternes Ankomst.

Den 16 Maj tilskrev Gismondi & Co Sagsøgte saaledes:

»Vi tilskrev Dem igaar og erkender Modtagelsen af Deres Brev af 13 d M samt af Dagstelegram No 97, hvoraf vi forstaaer, at Dokumenterne er fremkommet, og at Dines Petersen & Co idag har trukket Beløbet paa London.

For at forebygge enhver Misforstaaelse i Anledning af Deres Brev af 10 d M til Dines Petersen & Co vil vi ikke undlade at pointere, at vi

har taget Bestemmelsen om ikke at foretage yderligere Skridt mod Dines Petersen & Co, kun fordi vi har Lyst at glemme denne stinkende Affære jo før jo heller. Vi vil ikke undlade at understrege, at vi udtrykkelig i vor Telefonsamtale frabad os enhver fremtidig Kontakt saavel med Firmaet Dines Petersen & Co som med dets Indehaver, hvilket vi ogsaa har bekræftet i vort Brev af 10 d M. — Derfor var Slutpassus i Deres Brev af 10 d M ikke bare mindre vel betænkt, men stik imod vore udtrykkelige Instruktioner, saaledes at vi ser os nødsaget til at sende Dines Petersen & Co Genpart af nærværende Brev, hvis Indhold bedes ogsaa meddelt Varemægler Simmelhag.«

Som nævnt sendte Gismondi endvidere den 16 Maj Sagsøgerne Genpart af denne Skrivelse.

Sagsøgerne modtog Genparten den 19 Maj om Morgenen og telefonerede straks derefter til Handelsbanken for at faa stoppet Udleveringen af Dokumenterne i London; men Handelsbanken svarede, at den allerede samme Dags Morgen havde faaet telegrafisk Meddelelse fra vedkommende Bank i London om, at Sagsøgernes 90 D/S Veksel allerede den foregaaende Dag var blevet akcepteret og Dokumenterne saaledes udleveret til Gismondi & Co. Vekslens Nettoprovenu var af Handelsbanken krediteret Sagsøgerne med Kr 301 042,55.

Idet Sagsøgerne nu formener, at Sagsøgte under de saaledes foreliggende Omstændigheder maa være pligtig at erstatte det Tab, Sagsøgerne lider ved den af dem ved Aftalen af 10 Maj indrømmede Reduktion af den oprindelig aftalte Købesum, hvilken Reduktion andrager danske Kr 8 475,73, paastaar de under nærværende Sag Sagsøgte dømt til at betale dette Beløb med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 27 Juni 1933.

Sagsøgerne opgør nærmere deres Paastand saaledes:

Købesummen var ialt 304 200 isl Kr, hvilket efter Kurs

101³/₄ svarer til ..... d Kr 309 523,50

Sagsøgerne har ifølge den senere trufne Aftale modtaget

£ 13 409—14—0 à 22,45 lig ..... — 301 047,77

Difference saaledes: d Kr 8 475,73

Sagsøgte paastaar sig rifundet.

Til Støtte for denne sin Paastand har Sagsøgte anført, at Firmaet udelukkende er optraadt som Fuldmægtig for det italienske Selskab, saaledes at Sagsøgerne, hvis de mener at have noget Krav i Anledning af det passerede, maa rette dette mod Selskabet. Iøvrigt hævder Sagsøgte, at den virkelige Grund til den af Sagsøgerne indrømmede Reduktion af Købesummen maa antages at være Sagsøgernes Ønske om at faa Betalingen i en anden og lettere omsættelig Valuta end islandske Kroner, og at det afgørende for Parterne ved Nyordningen af det omtalte Forretningsmellemværende »Sagen »Lyngstad« maatte være, at dette dermed var definitivt bilagt, hvad det ogsaa var. Derimod kan Genoprettelsen af det hidtidige Forhold mellem Sagsøgerne og Gismondi & Co efter Sagsøgtets Formening ikke anses som en egentlig af Sagsøgerne stillet Betingelse, men maa antages at være en Bemærkning af psykologisk Indhold;

og under alle Omstændigheder kunde Sagsøgerne ikke med Føje gaa ud fra, at Sagsøgte skulde kunne garantere dem en gunstig psykisk Indstilling fra Gismondi & Co's Side nu og fremtidig.

Angaaende Aarsagerne til det italienske Selskabs Misstemning mod Sagsøgerne har Sagsøgte anført, at Gismondi & Co er gaaet ud fra, at Sagsøgerne som deres Kommissionær (Tillidsmand) skulde gentage Selskabets tidligere forgæves gjorte Forsøg paa at faa en Handel i Stand med Producenterne paa Vestman-Øerne, saaledes at disse fik den af Selskabet tidligere tilbudte Pris af 31 Aur pr kg minus sædvanlig Kommission (2 pCt) til Sagsøgerne, medens det har vist sig, at Sagsøgerne har handlet for egen Regning og haft en meget betydelig Fortjeneste udover den dem med Rette tilkommende Handelskommission.

Med Hensyn til Sagsøgernes Stilling i det omtalte Forretningsmellemliggende har Varemægler Andreas Simmelhag under Domsforhandlingen som Vidne forklaret, at han oprindeligt efter sin Forhandling med Grosserer Hendriksen opfattede denne som Kommissionær for Sælgerne, men senere, da Sluttedlen blev afsluttet, var klar over, at det ikke var et rent Kommissionsforhold.

Retten maa efter Sluttedlens Indhold, se særlig dens Indledning og dens, efter Sagsøgernes Ønske, indføjede, ovenfor citerede Slutbestemmelse, mene, at Sagsøgerne har handlet som egentlige Sælgere, og at de i hvert Fald ikke med nogen Ret kan anses for at være optraadt som Kommissionær for Gismondi & Co (Køberne), men skal iøvrigt ikke komme ind paa de mulige, for Retten heller ikke klart oplyste, Aarsager til det italienske Selskabs Misstemning, idet der ikke findes at være godtgjort noget Grundlag for, at disse skulde være afgørende for Sagens Udfald.

Iøvrigt skal først bemærkes, at nærværende Sag ikke drejer sig om, hvorvidt Sagsøgte er ansvarlig for det Tab, Sagsøgerne maatte komme til at lide ved fremtidig at miste Forretningsforbindelsen med det italienske Selskab paa Grund af dettes uvenlige Indstilling overfor Sagsøgerne; men der er under Sagen alene Spørgsmaal om, hvorvidt Sagsøgte skal betale Sagsøgerne Erstatning i Anledning af den af dem indrømmede Reduktion af den ved Sluttedlen bestemte Købesum, hvorom der blev truffet Aftale den 10 Maj.

Efter det ovenfor gengivne Indhold af Sagsøgtes Breve af 10 og 13 Maj til Gismondi & Co maa det antages, at Grosserer Hendriksen overfor Sagsøgte har stillet det som en Betingelse for at indgaa paa den af Gismondi & Co tilbudte Nyordning af Mellemliggende, at det hidtidige — gode — Forhold mellem ham og Gismondi & Co genoprettedes, og at Bemærkningen herom i Aftalen af 10 Maj var nødvendig for at faa Grosserer Hendriksen til at tiltræde Ordningen. Dette findes ogsaa vel forstaaeligt, selv om Grosserer Hendriksen ikke mente, at der kunde bebrejdes ham noget, naar det tages i Betragtning, at han gennem en Aarrække havde gjort flere Forretninger med Gismondi & Co, der desuden angives at være Italiens største Import-Firma i Fisk. Der kan i denne Forbindelse ogsaa henvises til, at Sagsøgte ved sin ovenfor citerede Skrivelse af 10 Maj at anmode Gismondi & Co om ogsaa fremtidig at maatte sende dem Tilbud fra Sagsøgerne, ligefrem opfordrede det

italienske Selskab til i Strid med Virkeligheden at medvirke til, at Sagsøgeren maatte tro, at det hidtidige Forhold var genoprettet, en Opfordring som vilde være ganske uforstaaelig, saafremt Grosserer Hendriksen ikke tillagde Bemærkningen om Genoprettelsen virkelig Betydning.

Grosserer Hendriksen maa efter alt foreliggende antages at have haft fuld Føje til at gaa ud fra, at Sagsøgtes Bemærkning om Forholdets Genoprettelse var i Overensstemmelse med de ham af Gismondi & Co givne Instruktioner.

Af Sagsøgtes ovennævnte Skrivelser af 10 og 13 Maj til Gismondi & Co og dette Selskabs ligeledes ovenfor gengivne Skrivelse til Sagsøgte af 16 Maj fremgaar det imidlertid med Tydelighed — hvilket ogsaa indrømmedes af Sagsøgte, jfr 3 Stk i Firmaets oftnævnte Skrivelse af 10 Maj til Gismondi & Co — at Sagsøgte ved Optagelsen af den ommeldte Passus i Aftalen af 10 Maj handlede — som det hedder i Gismondi & Co's ovennævnte Skrivelse — »stik imod vore udtrykkelige Instruktioner«.

Endvidere findes det at maatte bebrejdes Sagsøgte, at Firmaet, uagtet det den 13 Maj, d v s tre Dage før Dokumenterne paa Ladningen ankom til København og af Sagsøgerne videresendtes til Indløsning i London, modtog Gismondi & Co's Skrivelse af 10 Maj, hvori Selskabet, som ovenfor gengivet, frabad sig »enhver Kontakt« med Sagsøgerne, fortav denne Meddelelse for Sagsøgerne, som ved rettidig Modtagelse af den havde været i Stand til at standse Dokumenternes Udlevering i London og saaledes forhindre Udlevering af Ladningen til Gismondi & Co, indtil disse havde betalt den oprindelig aftalte Købesum, eller der var truffet en Ordning, som begge Parter var enige om, med Hensyn til Købesummens Erlæggelse.

Ved dette sit Forhold overfor Sagsøgerne, særlig den senest omtalte Fortielse, findes Sagsøgte, uanset om Sagsøgerne maatte kunne opnaa noget ved et Søgmaal ved italienske Domstole mod Gismondi & Co, som indløste Varen, uagtet de vidste, at der ikke var Enighed mellem dem og Sagsøgerne om Betalingsbestemmelserne, at have paadraget sig et selvstændigt Ansvar overfor Sagsøgerne, saaledes at Sagsøgte er pligtig at erstatte det Tab, Sagsøgerne har lidt som Følge af Sagsøgtes Forhold.

Sagsøgte har bestridt, at Sagsøgerne har lidt noget Tab ved det passerede, og har subsidiært gjort gældende, at Sagsøgte i hvert Fald ikke kan tilpligtes at betale et større Beløb end Differencen mellem det Sterlingbeløb, Sagsøgerne har modtaget, og det Beløb i danske Kroner, som Sagsøgerne i Marts—April havde været villige til at modtage som Købesum i Stedet for islandske Kroner, hvilken Difference af Sagsøgte angives at være Kr 2 709,38. Mere subsidiært har Sagsøgte ment, at Tabet kunde ansættes til Differencen mellem den den 10 Maj aftalte Pris af 13/3 pr Balle og en Pris af 13/4½ pr Balle, idet Sagsøgte i Tilslutning til den af Grosserer H O Hansen under Domsforhandlingen afgivne Forklaring har hævdet, at Sagsøgerne under de mellem Parterne førte Forhandlinger angaaende Købesummens Omsætning til Sterling var villig til at indgaa paa denne sidste Pris uden noget Forbehold om Genoprettelse af det hidtidige Forhold. Denne sidste Difference er af Sagsøgte angivet at være Kr 2 831,51.

Grosserer Halfdan Hendriksen har heroverfor ligeledes under Doms-

forhandlingen forklaret, at det ved samtlige de af ham givne Tilbud om Købesummens Omsætning til Sterling var en Betingelse fra hans Side, at det hidtidige Forhold genoprettedes.

Retten mener at maatte gaa ud fra, at Sagsøgerne, som havde solgt mod Dokument, og som, da de blev klar over deres Fejltagelse med Hensyn til Betingelserne for Salget, allerede havde udleveret Dokumenterne til Køberne og derved forringet deres Retsstilling overfor disse i væsenlig Grad, har lidt et Tab ved Udleveringen, og Retten finder, at dette Tab falder ind under den Sagsøgte paahvilende Erstatningspligt. I Mangel af noget sikrere Grundlag for Bestemmelsen af dette Tabs Størrelse mener Retten derhos at maatte lægge den af Sagsøgerne foretagne Opgørelse, mod hvilken der ikke fra Sagsøgtes Side er fremsat særlig Indsigelse, til Grund. Det bemærkes herved, at der ikke foreligger noget nærmere om, hvorvidt og paa hvilke nærmere Vilkaar Sagsøgerne skulde have været villige til i Marts—April at omsætte Købesummen fra islandske til danske Kroner, og at det ikke overfor Grosserer Halfdan Hendriksens Benægtelse kan antages, at han i sin Tid var villig til uden Betingelsen om Genoprettelsen af det hidtidige Forhold til Gismondi & Co at gaa med til en Omskrivning af Købesummen til 13/4½ pr Balle, hvilket vilde være ensbetydende med en ikke uvæsenlig Reduktion af den oprindelig aftalte Købesum.

Sagsøgernes Paastand vil herefter være at tage til Følge, og Sagsøgte findes derhos at burde betale Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 700 Kr.

T o r s d a g d e n 2 4 M a j .

Nr 192/1933. **Dansk Typograf Forbunds Københavns-Afdeling**
(Heilesen)

m o d

Skriftstøber Heinrich Johannes Schrodt (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at optage Indstævnte som Medlem.

Østre Landsrets Dom af 15 September 1933: De Sagsøgte Dansk Typograf Forbunds Københavns-Afdeling bør optage Sagsøgeren, Skriftstøber Heinrich Johannes Schrodt som Medlem af Dansk Typograf Forbunds Københavns-Afdeling. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

I den indankede af Østre Landsret afsagte Dom er det med Føje antaget, at Indstævnte oprindeligt har haft Ret til at blive optaget som Medlem af Dansk Typograf Forbund.

For Højesteret er det imidlertid oplyst, at Indstævnte, hvis Ophold her i Landet var foranlediget ved en her i 1933 stedfindende Mangel paa Skriftstøbere, har forladt Landet omkring Slutningen af Oktober 1933 og igen taget Bopæl i Stuttgart.

Herefter findes Indstævnte ikke nu at have Krav paa at blive optaget som Medlem og Appellanten vil derfor være at frifinde for Indstævntes Tiltale.

I Henseende til Sagens Omkostninger findes Landsrettens Dom at burde stadfæstes. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten Dansk Typograf Forbunds Københavns-Afdeling bør for Tiltale af Indstævnte, Skriftstøber Heinrich Johannes Schrodt i denne Sag fri at være.

I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da der i Begyndelsen af 1933 var Mangel paa Skriftstøbere her i Landet, annoncerede Firmaet Grafisk Kompagni, København, i et udenlandsk Fagblad efter en Skriftstøber og kom derved i Forbindelse med Sagsøgeren, Skriftstøber Heinrich Johannes Schrodt, der havde Bopæl i Stuttgart. Sagsøgeren accepterede Firmaets Tilbud om en Løn af 68—70 Kr pr Uge samt fri Rejse og kom her til Landet, hvor han den 6 April 1933 henvendte sig til de Sagsøgte, Dansk Typograf Forbunds Københavns-Afdeling, for at tilmelde sig. Af de Sagsøgte blev Sagsøgeren gjort opmærksom paa, at Gennemsnitslønnen i København for en Skriftstøber var over 80 Kr, og der blev derefter af de Sagsøgte foretaget et Forsøg paa at formaa Firmaet til at sætte Sagsøgerens Løn op til 75 Kr. Dette førte imidlertid ikke til noget, og den 12 April 1933 afgav Sagsøgeren en skriftlig Erklæring til de Sagsøgte, hvori han udtaler, at han havde besluttet sig til indtil videre at rejse tilbage til Tyskland, og at han til Rejseudgifter af de Sagsøgte havde modtaget 150 Kr. Sagsøgeren rejste imidlertid ikke, men Dansk Arbejdsgiverforening som Repræsentant for Københavns Bogtrykkerforening og dennes Medlem, Firmaet Grafisk Kompagni, indklagede de Sagsøgte for den faste Voldgiftsret i Anledning af det passerede, idet det gjordes gældende, at den Sagsøgeren tilbødte Løn laa ca 7 Kr over Fagets Minimalløn, der var

63 Kr ugenlig, og at de Sagsøgte ved deres Optræden havde hindret Sagsøgeren i at gaa i Arbejde, og derved overtraadt den gældende Overenskomst, hvorefter de personlige Lønninger med Respekteren af Minimallønnen aftales mellem Arbejdsgiveren og den enkelte Arbejder uden Indblanding fra andres eller fra Fagorganisationernes Side.

Ved Kendelse af den faste Voldgiftsret af 26 April 1933 blev de Sagsøgte for ovennævnte Forhold samt for at have udstedt Forbud mod Overarbejde hos Firmaet Grafisk Kompagni dømt til at betale en Bøde af 2000 Kr samt 300 Kr i Sagsomkostninger. I Kendelsen hedder det blandt andet:

»Det maa herefter anses tilstrækkelig godtgjort, at der fra Fagforeningens Side har foreligget ikke blot Raadgivning og Vejledning, men en Indblanding i de personlige Lønforhold, som har været stridende mod den gældende Overenskomst. Schrodt har derfor været og er fremdeles berettiget til at tiltræde Stillingen hos Firmaet paa de ham tilbudte Lønvilkaar, uden at der i den Anledning lægges ham nogen Hindring i Vejen eller beredes ham nogen Chikane.«

Efter at Kendelsen var faldet, tiltraadte Sagsøgeren Arbejdet hos Firmaet Grafisk Kompagni og har siden arbejdet hos dette Firma. Fra Sagsøgerens Side blev der derefter foretaget Henvendelse til de Sagsøgte om at blive optaget som Medlem, men de Sagsøgte nægtede at efterkomme Anmodningen.

I Lovene for Dansk Typograf Forbunds Københavns-Afdeling hedder det:

§ 2.

»Optagelsesvilkaarene er de for Dansk Typograf-Forbund gældende (jfr Forbundslovene). Ingen kan være Medlem af Afdelingen uden at tilhøre Forbundet, og omvendt kan ingen være Medlem af Forbundet uden at tilhøre Afdelingen.«

og i Lovene for Dansk Typograf Forbund hedder det:

§ 10 a.

»Som Medlem af en Afdeling under Forbundet kan optages nyudlærte mandlige og kvindelige Typografer, som har staaet 5 Aar i Lære og aflagt en Svendep prøve for en anerkendt Kommission. — — —

§ 14.

Naar nye Medlemmer, der tilhører en anden Nationalitet, ønsker sig optagne, bekendtgøres deres Navne i vedkommende Lands Fagorgan.

Medlemmer af Dansk Typograf-Forbund har Ret til at nægte at arbejde sammen med Ikke-Medlemmer, dog maa aggressive Skridt ikke foretages, forinden Styrelsens Sanktion er indhentet.

§ 16.

Det er Medlemmernes Pligt:

1) at overholde Forbundets Love og Tarifbestemmelser samt i alle Forhold vedrørende Arbejdsvilkaarene nøje at følge de af Forbundet givne Anvisninger, derunder ikke at slutte bindende Aftale om Pladstilbud, før Henvendelse er sket til Lokalkassereren i den paagældende By eller i København til Anvisningskontorets Bestyrer.

4) Medlemmer, der tilsidesætter de i denne Paragraf omtalte Medlemspligter, eller iøvrigt undlader nøje at overholde Forbundets og Afdelingernes Love, Tarifbestemmelser, Fællesafstemningers Beslutninger (§§ 34 og 35) eller andre Bestemmelser af Forbundet eller nogen af dets Afdelinger, kan udelukkes af Forbundet.

Det samme gælder Medlemmer, — — — som maatte udvise ukollegial Opførsel — — —«

Sagsøgeren har derpaa under denne Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtet at optage ham som Medlem i Dansk Typograf Forbunds Københavns-Afdeling.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand gør Sagsøgeren gældende, at ifølge § 14 i Forbundets Love har Udlændinge Ret til at være Medlem af Forbundet, og at det har en meget stor Betydning for ham at være Medlem af Forbundet, i hvilken Forbindelse han for det første henviser til, at han under sit Ophold her i Landet kan komme i en meget vanskelig Situation, hvis han ikke er Medlem af Forbundet, idet dettes Medlemmer ifølge Lovens § 14 kan nægte at arbejde sammen med ham, dernæst henviser han til, at han, hvis han vender tilbage til sit Hjemland muligt vil faa Arbejdsvanskeligheder, naar det oplyses, at han har haft Arbejde her i Landet uden at have været Medlem af vedkommende Fagorganisation.

Endelig fremhæver Sagsøgeren, at det, da hans Ophold her i Landet muligt vil blive af lang Varighed, er af stor Betydning for ham, at han som Medlem af Forbundet erhverver Adgang til Understøttelse i Tilfælde af Strejke, Arbejdsløshed, Sygdom, Død m v.

De Sagsøgte gør til Støtte for deres Standpunkt gældende, at Sagsøgeren ingen berettiget Interesse har i at blive optaget som Medlem af Forbundet, og at han ingen Ret har hertil, og de anfører nærmere, at Sagsøgerens Ophold her i Landet er af ren midlertidig Karakter og udelukkende skyldes, at der for Tiden ikke findes et tilstrækkeligt Antal Skriftstøbere, at Sagsøgerens Ophold derfor kun vil vare, indtil dette Forhold forandrer sig, og at han derfor ikke har den samme erhvervs-mæssige Interesse i at blive Medlem som her i Landet hjemmehørende Personer.

Idet de Sagsøgte henviser til, at Lovens § 10, der angiver Betingelserne for Optagelse, kun taler om hvem der »kan« optages, fremhæver de Bestemmelsen i § 14 om Bekendtgørelse af Navnene paa ny udenlandske Medlemmer i vedkommende Lands Fagorgan som Vidnesbyrd om, at Optagelse af Udlændinge kun kan ske, naar der finder Samarbejde Sted med vedkommende udenlandske Fagorganisation. Da Samarbejde med de tyske Fagorganisationer er ophørt fra Maj 1933, formener de Sagsøgte, at Adgangen for Sagsøgeren til som Udlænding at blive Medlem er ophørt allerede af denne Grund.

Dernæst hævder de Sagsøgte, at Sagsøgeren ved at have sluttet Aftale om Løn uden at have henvendt sig til dem, har overtraadt Lovens § 16 Punkt 1, og at Sagsøgeren ved ikke at rejse tilbage til Tyskland som udtalt i Erklæringen af 12 April 1933 har vist ukollegial Op-

træden, og at derfor Betingelserne for i Henhold til § 16 Punkt 4 at udelukke ham af Forbundet forelaa, hvis han havde været Medlem.

Da det af Bestemmelsen i Lovens § 14 utvetydigt fremgaar, at Udlændinge har Ret til at blive optaget i Forbundet, og da der ikke i Lovene findes Holdepunkter for, at denne Ret kun skulde tilkomme Udlændinge under Forudsætning af Gensidighed eller Samarbejde med vedkommende udenlandske Fagorganisation, kan der ikke gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren som Udlænding ikke skulde have Ret til at blive optaget som Medlem, naar han iøvrigt opfylder Lovens Betingelser i saa Henseende, hvilket de Sagsøgte ikke bestrider. Ej heller kan der gives de Sagsøgte Medhold i deres Vægning ved at optage Sagsøgeren som Medlem paa Grund af den af ham overfor Forbundet udviste Opførsel, allerede fordi Sagsøgeren paa det paagældende Tidspunkt ikke var Medlem af Forbundet.

Den af Sagsøgeren nedlagte Paastand vil herefter være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger vil de Sagsøgte have at betale til Sagsøgeren 200 Kr.

Nr 73/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Edvard Christian Jensen (Martensen-Larsen),

der tiltales for Overtrædelse af § 179 i Lov af 20 Maj 1933 om offentlig Forsorg m v.

Dom afsagt af Retten for Københavns Amts søndre Birk den 1 December 1933: Tiltalte, Værkfører Edvard Christian Jensen, bør for Tiltale af Anklagemyndigheden for Overtrædelse af Lov om offentlig Forsorg af 20 Maj 1933 (Væggeraadsloven) fri at være. For Overtrædelse af Lov om Folkeregistre af 14 Marts 1924 betaler Tiltalte inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse en Rødovre Kommunes Kasse tilfaldende Bøde paa 50 Kr. Forvandlingsstraffen bestemmes til 8 Dages Hæfte. Tiltalte bør udrede Sagens Omkostninger med Halvdelen, dog at Salæret til Forsvareren ved Forundersøgelsen betales af det offentlige, der ligeledes udreder den anden Halvdel af Omkostningerne.

Østre Landsrets Dom af 17 Januar 1934: Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Det fremgaar af det oplyste, at Forundersøgelsen i den mod Tiltaltes Søn Arne rejste Sag blev sluttet den 14 November 1932 og at Sagen derefter af Politimesteren den 19 s M blev oversendt til Rødovre Værgeraad, idet Politiet udbad sig en Udtalelse fra Værgeraadet om, hvorvidt Raadet kunde anbefale Frafald af Tiltale mod at Drengen undergaves Værgeraadsforsorg, samt at Værgeraadet i denne Anledning tilsagde Fader og Søn til Møde den 9 December.

Ved nu paa et Tidspunkt, da Tiltalte maatte gaa ud fra, at Værgeraadet vilde faa Sagen angaaende Drengen til Behandling, at sende Drengen bort fra Hjemmet for, som det maa antages, at hindre Gennemførelsen af Raadets Undersøgelser og Foranstaltninger, og ved derefter i Mødet den 9 December at nægte at give Oplysninger om Drengens Opholdssted, findes Tiltalte at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Værgeraadslovens § 84 Stk 1 og vil saaledes være at anse efter Lov om offentlig Forsorg af 20 Maj 1933 § 179 Stk 1.

Idet Landsrettens Afgørelse med Hensyn til Tiltaltes Overtrædelse af Lov Nr 57 af 14 Marts 1924 § 12 tiltrædes, vil Tiltalte herefter være at anse under et med en Bøde, der findes at burde bestemmes til 300 Kroner, hvoraf 50 Kroner tilfalder Rødovre Kommunes Kasse og Resten Statskassen.

Forvandlingsstraffen bestemmes til 30 Dages Hæfte.

Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger for alle Retter, derunder de nedennævnte Salærer.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Edvard Christian Jensen bør bøde 300 Kroner, hvoraf 50 Kroner tilfalder Rødovre Kommunes Kasse og 250 Kroner Statskassen. I Mangel af Bødens Betaling bør Tiltalte straffes med Hæfte i 30 Dage. Tiltalte betaler derhos Sagens Omkostninger for alle Retter, derunder i Salær til Overretssagfører Schlichtkrull 30 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Martensen-Larsen 80 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 3 November 1933 fra Politimesteren i Københavns Amts søndre Birk m v er Værkfører Edvard Christian Jensen, boende Risum Allé 1, Rødovre, sat under Tiltale for Overtrædelse af § 179, Stk 1 i Lov af 20 Maj 1933 om offentlig Forsorg (Værgeraadslovens § 84, Stk 1) i Anledning af, at han den 5 December 1932 har

sendt sin for Tyveri sigtede Søn Arne Thorkild Jensen, født den 3 Juni 1917, til Sverrig for at forhindre Rødovre Værgeraad i at træffe de paa Grund af Drengens Forhold nødvendige Foranstaltninger i Henhold til Lov om offentlig Forsorg Afsnit II (Værgeraadsloven) (Forhold I).

Den 24 November 1933 har Politimesteren i et Retsmøde, hvor Tiltalte var mødt, mundtligt til Retsbogen rejst Tiltale mod Tiltalte til Strafs Lidelse for Overtrædelse af § 4 i Lov om Folkeregistre af 14 Marts 1924 i Anledning af, at han siden den ham den 22 August 1932 overgaede Dom stadig har undladt at tilmelde sig selv og sin Husstand til Folkeregistret i Rødovre (Forhold II).

Tiltalte der er født den 24 Maj 1891 i Skern Sogn, er c 1927*) idømt en Bøde paa 30 Kr for Overtrædelse af Folkeregisterlovens § 4. Den 20 April 1932 har Tiltalte for Politimesteren i Københavns Amts søndre Birk m v vedtaget en Bøde paa 15 Kr for Overtrædelse af samme Bestemmelse. Ved nærværende Rets Dom af 22 August 1932 er Tiltalte anset med en Bøde paa 20 Kr for Overtrædelse af samme Bestemmelse samt en Bøde paa 60 Kr for Overtrædelse af Radiospredningsloven.

Ad I. Tiltalte, der har afgivet Forklaring for Retten, nægter sig skyldig. Han erkender, at han den 5 December 1932 har sendt sin Søn, der da var sigtet for Tyveri, til Sverrig; men han nægter, at dette var for at hindre Værgeraadet i at træffe Foranstaltninger mod Sønnen.

Efter de foreliggende Oplysninger var der paa det Tidspunkt, da Tiltalte sendte sin Søn til Sverrig, indledet strafferetlig Undersøgelse mod Sønnen som sigtet for Tyveri, og Sønnen havde inden Retten afgivet Tilstaaelse med Hensyn til de ham paasigtede Tyverier. Der har derimod hverken paa det Tidspunkt eller paa noget senere Tidspunkt foreligget nogen Resolution om Frafald af Tiltale for de paagældende Tyverier, og da Tiltaltes Bortsendelse af Sønnen herefter i Medfør af Bestemmelsen i Straffelovens § 125, Stk 2 (Straffelov 1866 § 110) ikke er strafbar, findes dette at maatte medføre, at der ikke i det foreliggende Tilfælde, hvor Sagen i Henhold til Hovedreglen i Værgeraadslovens § 16, Stk 2 ikke har været moden til Behandling ved Værgeraadet, vil kunne paalægges Tiltalte et særligt Strafansvar, fordi han ved den samme Handling har afskaaret Værgeraadet fra paa det Tidspunkt at træffe Foranstaltninger, hvorfor han allerede af denne Grund vil være at frifinde med Hensyn til dette Forhold.

Ad II. Tiltalte har inden Retten erkendt, at han stadig ikke er tilmeldt Folkeregistret, og da han ikke har anført nogen gyldig Grund til denne Undladelse, vil han være at anse som skyldig i det ham paasigtede Forhold, hvorfor han i Medfør af Folkeregisterlovens § 12, jfr § 4, vil være at anse med en Rødovre Kommunes Kasse tilfaldende Bøde af 50 Kr.

Forvandlingsstraffen bestemmes til 8 Dages Hæfte.

Tiltalte vil have at udrede Sagens Omkostninger med Halvdelen, dog at Salæret til Forsvareren ved Forundersøgelsen betales af det offentlige, der ligeledes betaler den anden Halvdel af Omkostningerne.

---

*) c: 5 Maj 1926.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 1 December 1933 af Københavns Amts søndre og Amager Birks Ret, er af Anklagemyndigheden paaanket til Forandring til Skade for Tiltalte Edvard Christian Jensen, der paastaas dømt i Overensstemmelse med den rejste Tiltale, samt til Skærpelse af den idømte Straf.

Da Værgeraadet med Hensyn til Tiltaltes i Sagen nævnte Søn den 9 December 1932 alene har besluttet at anbefale, at Tiltale frafaldes af Anklagemyndigheden for de af ham udviste Forhold paa Vilkaar af, at han endeligt fjernes fra Hjemmet og anbringes under Værgeraadets Forsorg paa en Opdragelsesanstalt, og da det ikke ses, at Værgeraadet har ønsket at foretage videre, førend Tiltale mod Sønnen bliver frafaldet, maa det tiltrædes, at Tiltalte er frifundet for Straf for sit Forhold ved den 5 December 1932 paa egen Haand at anbringe Sønnen andetsteds.

Herefter og idet Dommens Afgørelse med Hensyn til Tiltaltes Overtrædelse af Lov Nr 57 af 14 Marts 1924 § 12 samt med Hensyn til Sagens Omkostninger tiltrædes, vil Dommen være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

F r e d a g d e n 2 5 M a j .

Nr 116/1933.   **Gaardejer N O Andersen (Meyer)**

m o d

Forretningsbestyrer H True (Heilesen),

betræffende Betaling af Skylden efter et Pantebrev.

Dom afsagt af **V i b o r g K ø b s t a d s R e t** den 19 September 1932: Sagsøgte, Forretningsbestyrer H True, Viborg, bør til Sagsøgeren, Gaardejer N O Andersen, Vanmen, betale de paastævnte 5237 Kr 69 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 11 August 1932 af 5000 Kr, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 400 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

V e s t r e L a n d s r e t s D o m af 13 Maj 1933: Fornævnte af Retten for Viborg Købstad m v den 19 September 1932 afsagte Dom opheves, saaledes at ethvert personligt Krav paa Sagsøgeren, Forretningsbestyrer H True, i Henhold til Pantebrevet af 9 Februar 1932 til Sagsøgte, Gaardejer Niels O Andersen, bortfalder. Sagsøgte bør til Sagsøgeren betale 400 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 29 November 1932, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 350 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om, at den mellem Parterne af Retten for Viborg Købstad den 19 September 1932 afsagte Dom kun kan gøres gældende for et Beløb af 2000 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra den 11 August 1932, til Betaling sker samt Sagens Omkostninger med 400 Kr, og at Appellanten iøvrigt frifindes for Indstævntes Tiltale.

Af de efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger fremgaar det, at True i den Tid, han hensad paa Ejendommen i Hegedal har undladt at overtage Prioritetsgælden og undladt at betale Prioritetsrenter, Skatter og Afgifter samt Skadesforsikringspræmie. Herved og ved at udeblive med Renter og Afdrag af sin til Appellanten udstedte Panteobligation har han misligholdt sine Forpligtelser i en saadan Grad, at den af Appellanten foretagne Retsforfølgning har været berettiget. Ved denne har Appellanten kun opnaaet delvis Dækning for sit Krav paa Indstævnte. Efter det om Ejendommens Værdi oplyste findes han yderligere at have Krav paa et Beløb, der kan fastsættes til ialt 1400 Kroner.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Forretningsbestyrer H True, bør til Appellanten, Gaardejer N O Andersen, betale 1400 Kroner og Sagens Omkostninger for begge Retter med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag søges Sagsøgte, Forretningsbestyrer H True, Viborg, af Sagsøgeren, Gaardejer N O Andersen, Vammen, til Betaling af 5237 Kr 69 Øre, som han skal skyldes denne i Hh t Pantebrev, lyst 18 Februar 1932, stort 5000 Kr, for Renter af nævnte Panteskyld indtil 10 August 1932, 125 Kr 69 Øre, samt for Omkostninger, Mødesalær ved Udlæg paa Grundlag af nævnte Pantebrev 112 Kr, med Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra den 11 August 1932, til Betaling sker.

Da Sagsøgte har givet Møde under Sagen uden at fremsætte Indsigelser, der vil være at tage i Betragtning under nærværende Sag, der behandles efter Retsplejelovens Kap 41, vil der være at give Dom efter den af Sagsøgeren derom nedlagte Paastand, der stemmer med hans mundtlige Fremstilling, mod hvilken intet er fundet at indvende, saaledes at Sagens Omkostninger bestemmes til 400 Kr, idet bemærkes, at Renter kun vil være at beregne af Pantebrevets Hovedstol fra den i Stævningen anførte Dato.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den 9 Februar 1932 blev der mellem Sagsøgeren, Forretningsbestyrer H True i Viborg, og Sagsøgte, Gaardejer Niels O Andersen af Vammen, indgaaet en Byttehandel, idet Sagsøgte ved Skøde af samme Dato til Sagsøgeren overdrog Ejendommen Matr Nr 10 e af Hegedal, Hobro Købstads Markjorder, for en ansat Købesum af 17 400 Kr, der for et Beløb af 4800 Kr berigtigedes ved, at Sagsøgeren ved et samtidigt udstedt Skøde til Sagsøgte overdrog Ejendommen Matr Nr 520 i og 520 l af Viborg Købstads Markjorder, hvorhos Sagsøgeren skulde overtage to i førstnævnte Ejendom indestaaende Laan oprindelig store henholdsvis 6000 Kr og 1600 Kr, og samme Dag udstedte Pantebrev til Sagsøgte for Restkøbesummen 5000 Kr, der fra Udstedelsesdagen skulde forrentes og afdrages, saaledes at Ydelsen skulde erlægges af Sagsøgeren første Gang i Juni Termin 1932. Et i Viborgejendommen indestaaende Laan paa 3200 Kr fra Viborg Byes og Omegns Sparekasse skulde overtages af Sagsøgte og — ligeledes fra den 9 Februar 1932 — forrentes og afdrages, saaledes at Ydelsen skulde erlægges af Sagsøgte første Gang i Juni Termin s A. Skøderne og det nævnte Pantebrev blev oprettet af Landsretssagfører Sorvad, Viborg, som Sagfører for begge Parter, der derhos overlod ham at foranledige Dokumenterne ekspederet til Tinglysning samt at foranledige Gældsovertagelsen med Hensyn til Sparekasselaanet bragt i Orden. Medens Skødet paa Hobroejendommen og fornævnte Pantebrev blev tinglyst den 18 Februar 1932, forblev Skødet paa Viborgejendommen henliggende paa Landsretssagfører Sorvads Kontor i uekspederet Stand, idet der faa Dage efter Oprettelsen mellem Parterne var Tale om, at nævnte Ejendom skulde gaa tilbage til Sagsøgeren, hvilket dog blev opgivet. Den 22 August s A indfandt Sagsøgeren sig efter Anmodning paa Landsretssagfører Sorvads Kontor, hvor han samme Dag underskrev et nyt Skøde paa Viborgejendommen, hvilket Skøde blev tinglyst den 5 September s A. Sagsøgeren, der i den foregaaende Juni Termin havde bragt i Erfaring, at han stadig stod som Skyldner overfor Sparekassen, og som derfor havde undladt at erlægge Terminsydelsen ifølge Pantebrevet til Sagsøgte, fik af Sorvad den 22 August s A Meddelelse om, at han ikke længere repræsenterede Sagsøgte, der faa Dage forinden havde ladet Sorvad paa Sagsøgerens Vegne vide, at Pantebrevet af Sagsøgte betragtedes som forialdent paa Grund af Udeblivelse med nævnte Ydelse. Sagsøgeren tog derefter straks samme Dag — den 22 August — ud paa Sagsøgtes Bopæl for at tale med ham. Forhandlingerne førte imidlertid ikke til noget Resultat, og den 2 September s A lod Sagsøgte derefter foretage Udlæg i Hobroejendommen, der paa en den 12 November s A foretaget Tvangsauktion blev udlagt Sagsøgte som ufyldstgjort Panthaver. Under en af Sagsøgte efter Reglerne i Retsplejelovens Kap 41 anlagt Retssag blev Sagsøgeren derhos ved Viborg Købstads Rets Dom af 19 September s A dømt til Betaling af Skylden efter Pantebrevet til Sagsøgte med Renter og Omkostninger ialt 5237 Kr 69 Øre tilligemed Renter 5 pCt aarlig fra den 11 August 1932 af 5000 Kr til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 400 Kr.

Under nærværende Sag har derefter Sagsøgeren i Henhold til et af

ham under fornævnte Sag taget Forbehold paastaet Dommen ophævet, saaledes at ethvert personligt Krav paa Sagsøgeren paa Grundlag af Pantebrevet af 9 Februar 1932 bortfalder, og Sagsøgte dømt til i Erstatning at betale Sagsøgeren 1900 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 29 November 1932, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte anbragt, at Sagsøgerens Undladelse af rettidig i Juni Termin 1932 at erlægge Ydelsen efter Pantebrevet af 9 Februar s A har været uhjemlet og maa antages at skyldes, at Sagsøgeren, paa hvem der paa det paagældende Tidspunkt var forskellige Inkassationer, var i Pengevanskeligheder. Sagsøgtes Overtagelse af Gældsansvaret overfor Sparekassen var ganske vist endnu ved Udgangen af nævnte Termin ikke bragt i formel Orden, men heri var Sagsøgte uden Skyld. Allerede den 19 Februar s A havde Sagsøgte rettet Henvendelse om Gældsovertagelsen til Sparekassen, der havde svaret, at Sparekassen vel intet havde at erindre mod Overtagelsen, men at denne først kunde bringes formelt i Orden, naar Sagsøgte havde faaet tinglyst Skøde paa Viborgejendommen; at dette endnu ikke ved Terminens Udløb var sket, maa — efter Sagsøgtes videre Anbringende — Sagsøgeren bære Ansvar for.

Heri findes der imidlertid ikke at kunne gives Sagsøgte Medhold. Ved Udfærdigelsen af Skødet den 9 Februar 1932 paa Viborgejendommen — for hvis Tinglysning intet er oplyst at have været til Hinder — havde Sagsøgeren opfyldt den ham paahvilende Pligt til at hjemle Sagsøgte nævnte Ejendom, og — i Mangel af anden udtrykkelig Aftale — maatte det herefter være Sagsøgtes egen Sag at foranledige Skødet ekspederet til Tinglysning saa betids, at Gældsovertagelsen i Forhold til Sparekassen kunde ske inden Udløbet af Juni Termin s A. Idet Sagsøgeren maatte være berettiget til at holde den ham iøvrigt paahvilende Vederlagsydelse — derunder Erlæggelsen af Renter og Afdrag ifølge Pantebrevet — tilbage, indtil han i Overensstemmelse med den trufne Aftale til Gengæld blev endelig frigjort for Gældsansvaret overfor Sparekassen, maa det statuere, at Sagsøgte ikke har været berettiget til at betragte Udeblivelsen af Juni Terminsydelsen som en saadan Misligholdelse af nævnte Pantebrev, at Skylden efter dette var forfaldet til Betaling, og at han følgelig har handlet retstridigt overfor Sagsøgeren ved at lade Hobroejendommen stille til Tvangsauktion.

Hvad angaar Størrelsen af det paastaede Tab har Sagsøgeren gjort gældende, at Sagsøgte, der har videresolgt Viborgejendommen, ved Overtagelsen af Hobroejendommen udover de indestaende Prioriteter til Beløb ialt 12 600 Kr — derunder Skylden til ham selv paa 5000 Kr — har indvundet en Fortjeneste paa 1900 Kr, nemlig Forskellen mellem den Værdi 14 500 Kr, hvortil Ejendommen ved en foretaget Syns- og Skønforretning er ansat, og nævnte Beløb af 12 600 Kr. Sagsøgte har heroverfor gjort gældende, at han højst har indvundet nogle faa Hundrede Kroner ved Overtagelsen af Ejendommen, der til Ejendomsskyld er vurderet til 13 000 Kr, idet dels betydelige Omkostninger er løbet paa, dels den af Skønsmændene ansatte Værdi er altfor højt ansat. Skønsmændene har ved den under Domsforhandlingen skete Afhjæmning af Forretningen

erklæret, at de ved Værdiansættelsen af Ejendommen har fulgt samme Principper som ved Vurdering til Laaneefterretning.

Efter hvad der for Landsretten er oplyst om Ejendommens Beliggenhed, Vedligeholdelse, Lejeforhold m v findes det at maatte antages, at Ejendommens virkelige Værdi har ligget væsentlig under den af Skønsmændene ansatte, og Sagsøgerens Tab herefter og efter det iøvrigt foreliggende ikke at burde ansættes til et højere Beløb end 400 Kr.

Overensstemmende med det anførte vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge, saaledes at Erstatningen vil være at ansætte til 400 Kr.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 350 Kr.

Nr 27/1934. **Vejlby-Riisskov Sygekasse (Møller)**

m o d

Tømrersvend **Harald Laursen Helbo** og Forsikringsaktieselskabet »**Norden**« (Bruun),

betræffende Erstatning for Appellantens Udgifter i Anledning af et Ulykkestilfælde.

Dom afsagt af Retten for Østerlisbjerg og en Del af Sønderhald Herred den 15 Maj 1933: Tiltalte Gudrun Hjortshøj Petersen bør til Rougsø m fl Herreders Politikasse betale en Bøde af 10 Kr, subsidiært udstaa Hæfte i 2 Dage. Tiltalte Harald Laursen Helbo bør til Statskassen betale en Bøde af 65 Kr, subsidiært udstaa Hæfte i 10 Dage. Tiltalte Helbo bør derhos in solidum med Forsikringsaktieselskabet »Norden« udrede i Erstatning til Frk Dorthea Petersen, Ebeltoft, 513 Kr samt til Vejlby-Riisskov Sygekasse 1534 Kr 50 Øre. Tiltalte Gudrun Hjortshøj Petersens Erstatningskrav saavel som Vejlby-Riisskov Sygekasses mulige yderligere Erstatningskrav forbeholdes. Forsikringsaktieselskabet »Norden« bør ikke have Regres mod Tiltalte Helbo for de Erstatninger, Selskabet maatte komme til at udrede i nærværende Sag. Tiltalte Helbo bør udrede de af Sagen lovlige flydende Omkostninger. De idømte Erstatninger at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse.

Vestre Landsrets Dom af 26 Oktober 1933: Tiltalte Harald Laursen Helbo bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Tiltalte, Forsikringsaktieselskabet »Norden« og Frøken Gudrun Hjortshøj Petersen bør een for alle og alle for een til Frøken Dorthea Petersen betale 513 Kr. Tiltalte og Forsikringsaktieselskabet »Norden« bør een for begge og begge for een til Vejlby-Riisskov Sygekasse betale 512 Kr 25 Øre. Sagens Omkostninger — i første Instans for saa vidt angaar Tiltalte Helbo — udredes af det offentlige. De idømte Erstatninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af Vejlbys-Riisskov Sygekasse.

I Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde tiltrædes det, at Hovedskylden for det passerede maa lægges paa Indstævnte Helbo; men den af Frk Hjortshøj Petersen ved hendes Færdsel over Vejen udviste Uagtsomhed skønnes at være saa betydelig, at hun — som af Landsretten statueret — bør bære en Del af Skaden. Idet hendes Andel findes at kunne ansættes til $\frac{1}{4}$ af Skaden, vil der efter den i Landsrettens Dom anvendte Opførelsesmaade, som Parterne maa antages at være enige om, være at tilkende Appellanten 1023 Kroner 38 Øre med Renter hos de Indstævnte in solidum.

Med denne Ændring vil Landsrettens Dom, forsaavidt den er paaanket, kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes de Indstævnte at burde betale Appellanten in solidum med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at det Appellanten Vejlbys-Riisskov Sygekasse tilkendte Beløb fastsættes til 1023 Kroner 38 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 19 April 1933 til Betaling sker. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler de Indstævnte, Tømrersvend Harald Laursen Helbo og Forsikringsaktieselskabet »Norden«, een for begge og begge for een, til Appellanten med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 1 Juli 1932 er Damefrisørinde Gudrun Hjortshøj Petersen og Tømrersvend Harald Laursen Helbo sat under Tiltale for Overtrædelse af henholdsvis Færdselsloven og Motorloven.

Anklageskriftet er saalydende:

Herved rejser jeg Tiltale imod:

1. Damefrisørinde Gudrun Hjortshøj Petersen, f den 16 Maj 1901 og boende i Vejlbys for Overtrædelse af Lov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 3, idet hun, der den 17 April d A Kl ca 17 færdedes til Fods paa Landevejen nordøst for Løgten, ikke har udvist fornøden Agtpaagivenhed overfor den paa Landevejen værende Færdsel. Hun, der havde gaaet i Landevejens højre Side mod Løgten, begyndte nemlig uden at se sig tilbage efter muligt kommende Færdsel at skraa over Vejen, hvorved

hun, da hun var kommet midt ud paa denne, blev paakørt af en i samme Retning kommende Motorcykel V 4455, og

2. Tømrersvend Harald Laursen Helbo, f den 16 Januar 1902 og boende i Holme pr Ebeltoft, for Overtrædelse af Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 29, Stk 1, idet han, der ved den ovennævnte Lejlighed førte den ham tilhørende Motorcykel V 4455 paa Landevejen mod Løgten, ikke under sin Kørsel har udvist tilstrækkelig Agtpaagivenhed og Forsigtighed, idet han, der i længere Afstand havde bemærket Tiltalte 1's Færdsel over Vejen, ikke forsøgte at foretage Opbremsning til Afværgelse af Paakørsel, uagtet han havde bemærket, at denne ikke havde observeret hans Komme.

Ai det under Sagen oplyste fremgaar, at Tiltalte Frk Hjortshøj Petersen var kommet kørende fra Aarhus med Montør Johan Hillers som Passager paa dennes Motorcykel. Lidt nord for Løgten kørte Motorcyklen tom for Benzin, hvorfor Hillers kørte tilbage til Løgten efter en ny Forsyning, hvorimod Tiltalte blev tilbage paa Vejen og gik frem og tilbage for at holde Varmen. Ca 10 Min efter kom Hillers tilbage og standsede paa Vejrabatten i Landevejens højre Side, hvor han blev holdende uden at standse Motoren. Tiltalte Frk Hjortshøj Petersen, der havde gaaet i Vejens venstre Side, gik nu — uden at se sig tilbage — tværs over Vejen for at naa over til Hillers. I det samme kom Tiltalte Helbo kørende paa Motorcykel fra Nord med Frk Dorthea Petersen, Ebeltoft, som Passager bag paa Motorcyklen. Han kørte efter sin Forklaring med en Fart af ikke over 40 km i Timen og i Vejens højre Side. Han saa nu Tiltalte Frk Hjortshøj Petersen i en Afstand af ca 20 Meter begynde at skraa over Vejen til den holdende Motorcyklist, hvorfor han gav Signal og holdt til venstre paa Vejen for at komme foran om hende. Det lykkedes imidlertid ikke, idet Frk Hjortshøj Petersen, der først ved et advarende Raab fra Hillers blev opmærksom paa Helbos Motorcykel, nu — efter Helbos Forklaring — gjorde et Skridt frem, hvorefter Paakørslen skete. Frk Hjortshøj Petersen blev slynget til Jorden og paadrog sig et aabent Benbrud af venstre Underben, og Motorcyklen væltede om paa venstre Side og kurede et Stykke henad Vejen, hvorved saavel Helbo som hans Passager kom noget til Skade.

Om de nærmere Omstændigheder ved Paakørslen foreligger der modstridende Forklaringer.

Tiltalte Helbo har saaledes forklaret, at Tiltalte Frk Hjortshøj Petersen kom gaaende imod ham, og at hun foranlediget ved hans Signal vendte Hovedet og saa efter ham, hvorfor han gik ud fra, at hun vilde blive staaende, og at han vilde kunne køre venstre om hende. Han tør ikke paastaa, at han bremsede, men han holdt til venstre for at komme foran hende. Da hun imidlertid gik et Skridt frem, undgik han ikke at paakøre hende; han mener, hun blev ramt af Motorcyklens højre Fodhviler, og han hævder, at hun blev slynget til højre ind over Midten af Vejbanen og blev flyttet ud paa Vejkanten af de tilstedeværende.

Tiltalte Frk Hjortshøj Petersen har forklaret, at hun ikke har set Helbo komme, ikke har vendt Hovedet imod ham og ikke har hørt ham

give Signal. Hun mener ikke at have set sig tilbage, før hun begyndte at skraa over Vejen, hun vendte da Ryggen imod Helbo. Hun blev først opmærksom paa denne ved Hillers Advarselsraab, og hun var da kommet over i Vejens østlige Side, hvor Paakørslen fandt Sted. Hun har ingen Erindring om at have været i Tvivl om, hvorvidt hun, da hun blev opmærksom paa Helbo, skulde gaa frem. Hun faldt paa Vejens østlige Græskant og mener ikke at være blevet flyttet, før hun blev baaret ind i Ambulancen. Rigtigheden af hendes Paastand om, at hun faldt paa Græskanten, mener hun ogsaa bestyrkes ved, at hun bortset fra Benbrudet ikke fik nogen som helst Skrammer eller Saar ved Faldet, hvilket hun næppe havde kunnet undgaa, hvis hun var faldet imod Vejbanen.

Tømrer Niels Julius Nørlem, Segalt, har som Vidne forklaret, at han paa nært Hold var Vidne til Paakørslen. Frk Hjortshøj Petersen gik i den vestlige Side af Vejen i Retning mod Aarhus. Helbo kom kørende paa Motorcykel med en Passager paa Bagsædet med alm Fart vel 20 til 25 km i Timen, og hans Fart var noget nedsat i Paakørselsøjeblikket. Han gav Signal, da han var 10 a 15 M fra Tiltalte Frk Hjortshøj Petersen og straks efter igen, formentlig da hun begyndte at skraa over Vejen. I det samme raabte den Motorcyklist, der ventede paa hende, en Advarsel til hende, hvorefter hun, som nu var kommet midt ud paa Vejen, stod et Øjeblik stille, som om hun var i Tvivl om, hvilken Side hun skulde springe til. Det saa ud til, at Helbo vilde køre venstre om hende, men i det samme traadte hun et Skridt til samme Side og blev paakørt, saa hun slyngedes om paa Vejen i dennes venstres Side, ligesom Motorcyklen væltede og kurede henad Vejen med Fører og Passager. Han mener, at Frk Hjortshøj Petersen først ved Advarselsraabet blev opmærksom paa Helbo. Vidnet i Forbindelse med den Motorcyklist, med hvem Frk Hjortshøj Petersen var kørende, løftede hende op og lagde hende paa Vejkanten, men det Stykke, de flyttede hende, var ikke mere end 1 a 1½ Meter.

Montør Johan Henrik Housgaard Hillers af Fredericia har som Vidne forklaret, at Frk Hjortshøj Petersen den ommeldte Dag var Passager paa hans Motorcykel. Da han efter at have paafyldt Benzin holdt i Landevejens østlige Vejkant for at tage hende paa, saa han Helbos Motorcykel komme nord fra med en Fart af 45 a 50 km, og midt i Vejbanen, men holdende mere og mere til venstre formentlig for at komme foran Frk Hjortshøj Petersen, der skraaede over Vejen. Ved at dreje Hovedet saa Vidnet Sammenstødet finde Sted 3 a 4 Meter sydligere, end hvor han holdt, og helt ovre i den østlige Side af Vejen. Han lukkede Øjnene af Forskrækkelse, og da han igen lukkede dem op, saa han Frk Hjortshøj Petersen ligge paa Bunden af den østlige Vejgrøft. Nørlem, der omtrent samtidig kom tilstede, hjalp ham med at løfte hende op og lægge hende paa Grøftekanten ind mod Vejen ud for, hvor de fandt hende. Han har ikke hørt Signal fra Helbos Motorcykel, men erklærer, at han muligvis paa Grund af sin Motorcykels Gang har overhørt saadant Signal.

Om de Læsioner, som Tiltalte Gudrun Hjortshøj Petersen paadrog sig ved Paakørslen, hedder det i en Attest af 18 Januar 1933 fra Over-

kirurg Fabricius Møller, Amtssygehuset i Aarhus: »Frk Hjortshøj Petersen af Vejlbj, der blev indlagt her den 14 April 1932 er stadig Patient paa Sygehuset.

Ved Ulykkestilfældet paadrog hun sig et aabent Brud af venstre Underben. Hun vil næppe faa sin fulde Førlighed igen, der vil hengaa Mdr endnu inden man kan afgøre Invaliditetsgraden.«

Tiltalte har endnu ikke kunnet opgøre sit Erstatningskrav, hun er udskrevet af Hospitalet den 28 Marts d A, men er ikke helbredet, idet hun har et dybt aabent Saar paa Benet og vanskelig kan gaa og kun ved Hjælp af en Stok. Hun er stadig under Lægebehandling, hun ved ikke endnu, om hun bliver saa rask, at hun kan genoptage sin tidligere Virksomhed som Damefrisørinde, hun forbeholder sig senere at nedlægge Erstatningspaastand for Næringstab, Svie og Smerte og eventuel Invaliditet m v. Tiltalte har endvidere forklaret, at hun daglig bliver forbundet af en Sygeplejerske, og at Benet er noget skævt og stift i Fodledet, hvilke følger dog efter Lægens Udtalelse maaske dog kan forventes i nogen Grad at fortage sig.

Vejby-Riisskov Sygekasse har nedlagt Paastand om Erstatning for de Udgifter, som Sygekassen har haft i Anledning af det Frk Hjortshøj Petersen overgaaede Ulykkestilfælde, hvilke Udgifter ifølge en fremlagt Opgørelse til Dato har andraget 1534 Kr 50 Øre. Sygekassen har endvidere reserveret sig Erstatning for de yderligere Udgifter, som Sygekassen maatte komme til at afholde i forannævnte Anledning.

Tiltalte Helbo har fremlagt en Attest fra Læge Rasmus Jensen i Ebeltoft saalydende:

»Det attesteres, at Hr Tømrer Harald Helbo, Holme, har været uarbejdsdygtig fra 17 April 1932 og i ca 1 Md (hans egen Angivelse) som Følge af nogle Saar paa Benene foraarsaget af en Væltning med Motorcykel den 17 April 1932. Jeg har tilset ham 23 April 1932.«

Han har paastaaet Medtiltalte tilpligtet at yde følgende Erstatning:

Ugeløn i 1 Md efter Uheldet 17 April 1932.....	240 Kr
Et Sæt Tøj ødelagt	80 —
1 Par Motorstøvler ødelagt.....	15 —
1 Motorkappe ødelagt	10 —
Reparation af Motorcyklen	65 —
Svie og Smerte	100 —

---

510 Kr.

Frk Dorthea Petersen, Ebeltoft, der var Passager paa Helbos Motorcykel, har fremlagt Attest fra Rasmus Jensen, Ebeltoft, saalydende: »Undertegnede Læge har behandlet Frk Dorthea Petersen, Ebeltoft, for Følgerne af en Paakørselsulykke den 17 April 1932. Hun havde ved Paakørslen paadraget sig et Par med Grus og Tjære forurenede Blødelssaar paa venstre Knæ og foran v (ulæselig). Særlig det sidstnævnte helede meget langsomt og efter Helingen holdt der sig længe Ødem af Foden og Smerte i Benet ved Gang.«

Hun var paa Grund heraf uarbejdsdygtig 17 April til 1 Juli 1932, deraf sengeliggende 17 April—22 Maj 1932 og har fremsat følgende Erstatningskrav:

Tab af Gage 55 Kr pr Md i 2 Md.....	110 Kr
Kost og Logi i samme Tid.....	225 —
Svie og Smerte	300 —
Underkjole, Benklæder og Strømper ødelagt.....	28 —
	<hr/>
	663 Kr.

og bilagt Post 2 med kvitteret Regning.

Tiltalte Frk Hjortshøj Petersen har paastaaet sig frifundet for den mod hende rejste Tiltale for Overtrædelse af Lov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 3 og har som Grund til, at hun ikke har set sig tilbage, før hun skraaede over Vejen, anført, at der var meget lidt Færdsel paa Vejen paa det paagældende Tidspunkt. Endvidere hævder hun ikke at have hørt Tiltalte Helbos Signal. Mod Størrelsen af de nedlagte Erstatningspaastande har hun ingen Indsigelse kunnet fremsætte, men hun har protesteret imod at være erstatningspligtig.

Tiltalte Helbo har ligeledes paastaaet sig frifundet, idet han har hævdet, at Paakørslen udelukkende skyldtes Medtiltalte, hvorimod han nægter selv at have begaaet nogen Overtrædelse af Motorloven. Han har intet imod Størrelsen af den af Frk Dorthea Petersen paastaaede Erstatning at indvende, men han protesterer imod for sit vedkommende at være erstatningspligtig.

Tiltalte Helbos Motorcykel er ansvarsforsikret i Forsikringsaktieselskabet »Norden«, der er indtraadt som Part i Sagen forsaavidt angaar Erstatningsspørgsmaalet. Forsikringsselskabet har ikke kunnet anerkende nogen Erstatningspligt, idet Paakørslen efter Selskabets Skøn skyldes Uagtsomhed fra Frk Hjortshøj Petersens Side. Selskabet har endvidere protesteret imod Størrelsen af Frk Dorthea Petersens Krav, specielt Posterne Kost og Logis samt Svie og Smerte, som efter Selskabets Skøn bør nedsættes med mindst 100 Kr respektive 200 Kr.

Det maa anses tilstrækkelig godtgjort, at Paakørslen er sket i Vejens østlige Halvdel, og at Tiltalte Helbo ikke ved Bremsning har søgt at sagtne Farten, skønt Tiltalte Gudrun Hjortshøj Petersen var ca 20 Meter fjernet fra ham, da han opdagede, at hun begyndte at skraa over Vejen. Der kan herved overfor Tiltalte Helbos Erklæring om, at han ikke tør paastaa, at han bremsede, ikke tillægges Vidnet Nørlems Forklaring om, at Motorcyklens Fart var sagtnet noget inden Paakørslen, afgørende Vægt i modsat Retning.

Tiltalte Gudrun Hjortshøj Petersen burde vel have set sig om, forinden hun begyndte at skraa over Vejen, men til hendes Undskyldning tjener, at Vejen paa det paagældende Tidspunkt ikke var meget befærdet, og at Lyden fra den kommende Motorcykel og dennes Signalthorn sandsynligvis er druknet i Larmen fra Hillers Motorcykel, der paa samme Sted holdt stille med arbejdende Motor. Hovedskylden for det passerede synes derimod at maatte lægges paa Tiltalte Helbo, der antagelig ved at have foretaget Opbremsning, da han blev opmærksom paa, at en Fodgænger i en Afstand af ca 20 Meter var ved at skraa over Vejen og iøvrigt ved at holde sig i sin højre Side af Vejen og ikke ved Kørsel over i sin venstre Halvdel af Vejen at søge under en i al Fald i det væsentligste bibeholdt Fart at komme foran om Fodgængerens, kunde have undgaaet Paakørslen.

Tiltalte Gudrun Hjortshøj Petersen vil herefter efter Lov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 22 for Overtrædelse af samme Lovs § 3 være at anse med en Bøde, der efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til 10 Kr til Rougsø m fl Herreders Politikasse, subsidiært Hæfte i 2 Dage, hvorimod der ikke findes tilstrækkelig Grund til at paalægge hende nogen Del af det fra Paakørslen hidrørende Erstatningsansvar.

Tiltalte Helbo findes at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Lov Nr 44 af 1 Juli 1927 § 29, Stk 1, og vil derfor i Henhold til samme Lov § 41 være at anse med en Bøde, der findes at kunne bestemmes til 65 Kr til Statskassen, subsidiært Hæfte i 10 Dage. Han vil derhos in solidum med Forsikringsaktieselskabet »Norden« have at udrede i Erstatning til Frk Dorthea Petersen i Ebeltoft 513 Kr, idet det for Kost og Logis beregnede Beløb 225 Kr findes at burde nedsættes med 50 Kr og det for Svie og Smerte paastaaede Beløb 300 Kr findes at burde nedsættes med 100 Kr samt til Vejlbj-Riisskov Sygekasse 1534 Kr 50 Øre til Dækning til de til den 19 April d A paaløbne Udgifter hvorved bemærkes, at Sygekassen har reserveret sig senere at nedlægge Erstatningspaastand, forsaavidt angaar de Udgifter, som Sygekassen yderligere maatte komme til at udrede i fornævnte Anledning.

Tiltalte Gudrun Hjortshøj Petersen har forbeholdt sig Ret til senere at nedlægge Erstatningspaastand.

Betingelserne for, at Forsikringsaktieselskabet »Norden« kan have Regres imod sin Forsikringstager, Tiltalte Helbo, i Henhold til Motorlovens § 39, Stk 7, skønnes ikke at være til Stede.

Tiltalte Helbo bør udrede alle af denne Sag lovlig flydende Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag, der i 1ste Instans tillige angik en Medtalt, for hvis Vedkommende Sagen ikke er indanket, af Retten for Østerlisbjerg og en Del af Sønderhald Herred den 15 Maj 1933 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

Efter Sagens Indankning for Landsretten er der afgivet Vidneforklaringer af Fru Mariane Nørlem, Fru Caroline Neergaard og Frøken Agnes Petersen. Efter disse Forklaringer i Forbindelse med de iøvrigt foreliggende Oplysninger skønnes det betænkeligt at statuere, at det af Tiltalte udviste Forhold vil kunne tilregnes ham som en Overtrædelse af Motorloven af 1 Juli 1927 § 29, Stk 1, og han vil derfor være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Færdig fra Trykkeriet den 13 Juni 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 8

Mandag den 28 Maj.

Angaaende de under Straffesagen rejste Erstatningskrav bemærkes, at Tiltalte ikke skønnes at have godtgjort, at Sammenstødet ikke kunde have været afværget ved fornøden Agtpaagivenhed og Omhu, og han maa herefter anses erstatningspligtig med Hensyn til den skete Skade. En saadan Erstatningspligt maa imidlertid ogsaa paahvile Frøken Hjortshøj Petersen, idet hun ved sin Færdsel over Vejen har vist en saa høj Grad af Uagtsomhed, at den indtraadte Skade maa antages delvis at være foraarsaget herved. Herefter vil Frøken Hjortshøj Petersen, Tiltalte og Forsikringsaktieselskabet »Norden« i Overensstemmelse med den af Frøken Dorthea Petersen nedlagte Paastand in solidum være at tilpligte at betale hende 513 Kr.

Den af Vejlbj-Riisskov Sygekasse indsogte Erstatning for den Skade, Frøken Hjortshøj Petersen har lidt, findes under Hensyn til den af hende udviste Uagtsomhed at burde nedsættes til Halvdelen, og af samme Grund maa hun bære Halvdelen af den Tiltalte Helbo tilføjede Skade. Sygekassens Udlæg udgør 1534 Kr 50 Øre og Tiltaltes Tab 510 Kr, saaledes at den samlede Skade beløber sig til 2044 Kr 50 Øre, hvoraf Tiltalte Helbo og Forsikringsaktieselskabet »Norden« skal bære Halvdelen. Tiltalte og nævnte Forsikringsaktieselskab vil herefter være at tilpligte in solidum at betale Vejlbj-Riisskov Sygekasse 512 Kr 25 Øre.

Sagens Omkostninger — i første Instans for saa vidt angaar Tiltalte Helbo — bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har draget Omsorg for sit Forsvar her for Retten.

Nr 247/1933. Damefrisørinde **Gudrun Hjortshøj Petersen**
(Møller)

m o d

Tømrersvend **Harald Laursen Helbo** og Forsikrings-Aktieselskabet
»Norden« (Bruun),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Motorulykke.

Vestre Landsrets Dom af 31 Oktober 1933: De Sagsøgte, Tømrersvend Harald Laursen Helbo og Forsikrings-Aktieselskabet Norden, bør een for begge og begge for een, til Sagsøgerinden, Damefrisørinde Gudrun Hjortshøj Petersen, betale 3084 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 28 August 1933, indtil Betaling sker.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter det oplyste maa Hovedskylden for det passerede lægges paa Indstævnte Helbo, der ved at have foretaget Opbremsning, da han blev opmærksom paa, at en Fødgænger i en Afstand af ca 20 m var ved at gaa over Vejen, og iøvrigt ved at holde sig i sin højre Side af Vejen maa antages at kunne have undgaaet Paa-kørslen eller dog formindsket dennes Følger. Paa den anden Side skønnes den af Appellantinden ved hendes Færdsel over Vejen udviste Uagtsomhed at have været saa betydelig, at hun — som af Landsretten statueret — bør bære en Del af Skaden. Idet denne Del findes at burde sættes til $\frac{1}{4}$, og idet der ikke skønnes at være Grund til at nedsætte det af Appellantinden opgjorte og specificerede Erstatningsbeløb 7768 Kroner, vil der herefter være at tilkende Appellantinden 5826 Kroner med Renter hos de Indstævnte in solidum.

Med denne Ændring vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes de Indstævnte in solidum at burde betale Appellantinden med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Beløbet fastsættes til 5826 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler de Indstævnte, Tømrersvend Harald Laursen Helbo og Forsikrings-Aktieselskabet »Norden«, een for begge og begge for een, til Appellantinden, Damefrisørinde Gudrun Hjortshøj Petersen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 17 April 1932 blev Sagsøgerinden, Frøken Gudrun Hjortshøj Petersen af Vejlbjby, medens hun færdedes til Fods paa Aarhus—Grenaa Landevej, paakørt af Sagsøgte, Tømrersvend Harald Laursen Helbo af Holme, der kom kørende paa Motorcykel, for hvilken han havde tegnet Ansvarsforsikring hos de Sagsøgte Forsikrings-Aktieselskabet Norden i København. I den Anledning blev saavel Sagsøgerinden, der ved Paakørslen havde paadraget sig et aabent Brud af venstre Underben, som Sagsøgte Helbo ved Anklageskrift af 1 Juli 1932 sat under Tiltalte ved Østerlisbjerg og en Del af Sønderhald Herreds Ret for Overtrædelse henholdsvis af § 3 i Færdselslov af 1 Maj 1923 og § 29, Stk 1, i Lov om Motorkøretøjer af 1 Juli 1927. Ved denne Rets den 15 Maj 1933 afsagte Dom blev Anklagemyndighedens Paastand taget til Følge, saaledes at Sagsøgerinden og Sagsøgte Helbo idømtes Bøder af 10 Kr og 65 Kr. Ved Dommen statueredes det endvidere, at Sagsøgte Helbo havde Hovedskylden for Sammenstødet, og han og det sagsøgte Forsikrings-selskab blev derfor tilpligtet foruden en Erstatning til en Tredjemand fuldt ud at betale et Beløb af 1534 Kr 50 Øre, som Vejlbjby-Riisskov Sygekasse paastod sig tilkendt i Erstatning for Udlæg til Kur og Pleje af Sagsøgerinden. Denne Dom paaankede Sagsøgte Helbo baade for Straffens og Erstatningens Vedkommende til nærværende Ret, som ved Dom af 26 Oktober 1933 frifandt Sagsøgte Helbo for Straf. Med Hensyn til Erstatningsspørgsmaalet udtales det i Dommen, dels at Sagsøgte Helbo ikke skønnedes at have godtgjort, at Sammenstødet ikke kunde have været afværget ved fornøden Agtpaagivenhed og Omhu fra hans Side, og at han derfor maatte anses erstatningspligtig for den skete Skade, dels at Sagsøgerinden ved sin Færdsel over Vejen umiddelbart før Sammenstødet havde udvist en saa høj Grad af Uagtsomhed, at den hendes ovennævnte Sygekasse hos Sagsøgte Helbo og det sagsøgte Ansvarsforsikrings-selskab tilkommende Erstatning maatte nedsættes til det halve.

Sagsøgerinden, der under Straffesagen forbeholdt sig senere, naar det var hende muligt at overse, hvilke Følger Ulykkestilfældet vilde faa for hendes Vedkommende, at rejse selvstændig Erstatningssag mod de Sagsøgte, har nu under nærværende Sag opgjort sit Erstatningskrav saaledes:

1) Falks Redningskorps	Kr	25,00
2) Udgifter til Medicin, Forbindinger etc.....	—	25,00
3) Massage, $\frac{1}{3}$ af Udgiften til 30 Behandlinger a Kr 1,20..	—	12,00
4) Røntgenfotografering og Specialundersøgelse.....	—	101,00
5) Befordring ved do	—	5,00
6) Tabt Arbejdsfortjeneste		
a) Fuldstændig Arbejdsudygtighed i 1 Aar, idet en af hende nylig aabnet Frisørsalon var lukket fra Ulykken til medio April d A.....	—	1800,00
b) Halv Arbejdsudygtighed, foreløbig beregnet for 4 Maaneder	—	300,00
7) Erstatning for Svie og Smerte.....	—	1500,00
8) Invaliditetserstatning	—	4000,00

Ialt.... Kr 7768,00,

hvilket Beløb hun har paastaet de Sagsøgte tilpligtet in solidum at betale hende tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 28 August 1933, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerindens Tiltale.

Da Spørgsmaalet om Erstatningspligten under nærværende Sag maa afgøres paa samme Maade som sket ved Landsrettens fornævnte Dom af 26 Oktober 1933, vil de Sagsøgte under Hensyn til den af Sagsøgerinden udviste Uagtsomhed alene kunne tilpligtes at erstatte hende Halvdelen af den Skade, hun har lidt.

Af en af Overkirurg, Dr med Fabricius Møller den 19 Juli 1933 afgivet Lægeattest vedrørende det Brud paa venstre Underben, som Sagsøgerinden har paadraget sig, fremgaar, at Bruddet har været alvorligt, idet der har været Besvær med at faa Knogleenderne til at vokse sammen, men at der nu er Fasthed paa Brudstedet — der sidder 10 a 14 cm over Fodlæddet og med Vinkeldannelse med Spids fortil og udadtil. Ved Sagsøgerindens Udskrivning fra Hospitalet den 28 Marts 1933 forefandtes endnu en Fistel, som siden har holdt sig. Det udtales endvidere i Lægeattesten, at Røntgenbilledet og de objektive Fund er i Overensstemmelse med Sagsøgerindens Klager, der gaar ud paa, at hun, som fra April 1933 har genoptaget sin Virksomhed som Damefrisørinde, faar Smerter i venstre Fodled, Stortaa og Underben, naar hun har staaet blot en Time, og at hun gaar daarligt. Der vil muligt senere blive Spørgsmaal om operativt Indgreb for at rette Benets Stilling, naar Fistlen er lægt, eller Operation for at faa Fistlen lægt. I en Erklæring af 4 Oktober 1933 har Direktoratet for Ulykkesforsikringen udtalt, at det, saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde have truffet en midlertidig Afgørelse af Invaliditetsspørgsmaalet, hvorved der efter de for Tiden tilstedeværende Forhold vilde være blevet tillagt Sagsøgerinden en Erstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad af 30 pCt, og at Direktoratet først tre Aar efter Ulykkestilfældets Indtræden vilde have genoptaget Sagen til Afgørelse af Spørgsmaalet, om der tilkom hende Invaliditetserstatning herudover.

Der er ikke af de Sagsøgte rejst Indsigelse mod de af Sagsøgerinden under 1—5 indsogte Poster, hvorimod det af de Sagsøgte er gjort gældende, at den for tabt Arbejdsfortjeneste, Svie og Smerte og Invaliditet krævede Erstatninger er for høj.

Idet Sagsøgerindens Krav for mistet Arbejdsfortjeneste, for Svie og Smerte samt for den foreliggende Invaliditet under eet findes at kunne fastsættes til 6000 Kr, vil de Sagsøgte in solidum være at tilpligte at betale hende Halvdelen af dette Beløb tilligemed Halvdelen af de under 1—5 anførte Summer, eller ialt 3084 Kr tilligemed Renter af Beløbet som paastaet.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte, ligeledes in solidum, have at betale til Sagsøgerinden med 300 Kr.

O n s d a g d e n 3 0 M a j .

Nr 204/1933. »Assekuranz-Verein von Küstenfahrern in Schulau«, Wedel Schulau, Tyskland (Steglich-Petersen)

m o d

Aktieselskabet Nr Aaby Iltfabrik (Gorrissen), Vognmand **Johs Rasmussen** (Fich) og Smedemester N P **Jørgensen** (Henriques),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Eksplosion af Iltbeholder.

Østre Landsrets Dom af 8 September 1933: De Sagsøgte, A/S Nr Aaby Iltfabrik og Vognmand Johs Rasmussen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, »Assekuranz-Verein von Küstenfahrern in Schulau«, i denne Sag fri at være, og for disse Sagsøgtes Vedkommende ophæves Sagens Omkostninger. Sagsøgte, Smedemester N P Jørgensen, bør til Sagsøgerne betale 19 223 Kr 52 Øre og 6734,60 Rmk med Renter heraf 5 pCt p a fra den 13 August 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 1500 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at de Indstævnte Aktieselskabet Nr Aaby Iltfabrik, Vognmand Johs Rasmussen og Smedemester N P Jørgensen tilpligtes in solidum at betale Appellanten Kroner 19 223,52 og Rmk 6734,60 med Renter.

Forsaavidt angaar Indstævnte Vognmand Rasmussen tiltrædes det, at han er frifundet for Appellantens Tiltale, idet der ikke er oplyst noget Forhold fra hans eller hans Chaufførs Side, der kunde begrunde noget Medansvar for den indtrufne Eksplosion. Ligeledes tiltrædes det, at Indstævnte Smedemester Jørgensen er fundet ansvarlig, idet det under Hensyn til det i Dommen anførte maa betegnes som en Uagtsomhed, at Henriksen, der var tilkaldt af Kaptajn Dreyer som fagkyndig Haandværker og havde fremskaffet den omhandlede Flaske, ikke sikrede sig, hvad den umærkede Flaske indeholdt.

Foruden Jørgensen findes imidlertid ogsaa Indstævnte A/S Nr Aaby Iltfabrik at være ansvarlig for den skete Skade, idet det maa betegnes som i høj Grad uforsvarligt, at der har fundet Udlevering Sted af den paagældende Flaske, hvis Indhold ikke som paabudt var angivet ved Mærkning af Flasken, uden at Ekspedienten, der vidste, at den Bestilling, han havde modtaget, var gaaet gennem en Række Mellemmænd paa nogen Maade sikrede sig, at Budet, som fik Flasken udleveret, var klar over, hvad den indeholdt.

Herefter vil de Indstævnte Smedemester Jørgensen og A/S Nr Aaby Iltfabrik være at dømme til in solidum at betale Appel-

lanten den paastaaede Erstatning, mod hvis Størrelse der ikke for Højesteret er rejst Indsigelse.

Efter den ved Proceduren givne Anledning bemærkes, at Erstatningen i det indbyrdes Forhold mellem de to nævnte Indstævnte findes at burde fordeles saaledes, at $\frac{1}{4}$ paalægges Smedemester Jørgensen og $\frac{3}{4}$ A/S Nr Aaby Iltfabrik.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes de to nævnte Indstævnte in solidum at burde betale Appellanten med 1500 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Nr Aaby Iltfabrik at burde betale Appellanten med 1000 Kroner, medens disse Omkostninger ophæves for Jørgensens Vedkommende.

Til Indstævnte Rasmussen findes Appellanten at burde betale Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Salær til den for Indstævnte Jørgensen for Højesteret beskikkede Sagfører vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Vognmand Johs Rasmussen bør for Tiltale af Appellanten Assekuranz-Verein von Küstenfahrern in Schulau i denne Sag fri at være.

De Indstævnte A/S Nr Aaby Iltfabrik og Smedemester N P Jørgensen bør een for begge og begge for een til Appellanten betale Kroner 19 223,52 og Rmk 6734,60 med Renter 5 pCt aarlig fra den 13 August 1931, til Betaling sker.

Sagens Omkostninger for Landsretten betaler de nævnte to Indstævnte paa samme Maade til Appellanten med 1500 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Indstævnte A/S Nr Aaby Iltfabrik til Appellanten med 1000 Kroner, medens disse Omkostninger for Indstævnte Jørgensens Vedkommende ophæves.

Til Indstævnte Rasmussen betaler Appellanten Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

I Salær for Højesteret samt for Udlæg tillægges der Højesteretssagfører Fich 300 Kroner og 67 Kroner 65 Øre, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 3 April 1931 gik Motorskibet »Willy Marie« af Hamburg, der ejedes og førtes af Kaptajn Wilhelm Dreyer, paa en Rejse fra Lysekil til Højer Sluse, ind i Middelfart Havn, idet der var Vanskeligheder med Motoren. Efter at Kaptajn Dreyer havde fundet og afhjulpet en Fejl — der var trængt Vand ind i et Filter — vilde han den 4 s M om Morgenen starte Motoren, men trods flere Forsøg lykkedes det ikke at starte den. Dreyer henvendte sig derefter hos Smedemester N P Jørgensen; denne var bortrejst, men paa Værkstedet traf han Smedesvend Andreas Henriksen, hvem han anmodede om at efterse Motoren. Henriksen fulgte straks ombord med Dreyer, eftersaa Motoren og fandt denne i Orden, men konstaterede, at der paa Trykluftbeholderen — der anvendes til Startbrug — kun var et Tryk af 4 a 5 Atmosfærer, medens der til Startning af den paagældende Motor (80 HK) skulde bruges 10 a 12 Atmosfærers Tryk. Dreyer anmodede ham om at skaffe en Flaske komprimeret Luft, Henriksen gik hen til Vognmand Johs Rasmussen og bad denne hente en Flaske Luft paa Nr Aaby Iltfabrik; Rasmussen gav i Henriksens Overværelse sin Chauffør Korsgaard Besked om at hente en Flaske Luft og gentog: »Husk paa, det skal være Luft«. Chauffør Korsgaard kørte straks med en Lastvogn til Nr Aaby, fandt Ilt-Fabriken lukket (det var Paaske Lørdag) og henvendte sig paa det lige overfor liggende Elektricitetsværk — som efter hans Mening hørte til Fabriken — her traf han Maskinpasser Petersen, hvem han spurgte, om han kunde faa en Flaske Luft; Petersen svarede, at han ikke »var for at udlevere den«, men lovede at ringe efter en Mand, der kunde give ham Luften. Petersen gik ind paa Iltfabrikens Kontor og kom kort efter tilbage og meddelte Korsgaard, at nu vilde der komme en Mand, der kunde levere ham en Flaske Luft.

Petersen ringede til Cykel-Fabriken »Grand«s Kontor og meddelte den derværende Kontordame, at der var Bud efter en Flaske Luft; Kontordamen, der var alene paa Kontoret, lovede at skaffe Besked til Iltfabrikens Maskinpasser Wamberg, der har med Udleveringen at gøre. Da Wamberg ikke har Telefon, ringede hun til Mekaniker Jensen, der bor ligeoverfor Wamberg, traf Fru Jensen og bad denne sende Bud til Wamberg, da der var et Bud, der skulde have en Flaske. Fru Jensen bad Arbejdsmand Rich Jørgensen, der arbejder paa Cykelfabriken, og som tilfældigvis stod udenfor, om at gaa over til Wamberg og sige ham, at der var et Bud, der skulde have en Flaske. Jørgensen gik over til Wamberg og meddelte denne, at der var en Mand, der skulde have en Flaske — muligvis har han sagt en Flaske Ilt. Wamberg har forklaret, at Rich Jørgensen bragte ham den Besked, at der var en Mand ved Fabriken, der skulde have en Flaske Ilt; han cyklede straks til Iltfabriken, traf der Korsgaard og spurgte ham, om det var galt med en Flaske, hvilket Korsgaard bekræftede, hvorefter Wamberg hentede Flasken, som Korsgaard læssede paa Vognen og kørte til Middelfart, hvor han aflæssede den paa Kajen ved Skibet. Da Smedesvend Henriksen fik Underretning om, at Flasken var kommet, gik han ombord, forbandt Trykluftbeholderen med Flasken og fyldte Beholderen til 12 Atmosfærer. Han startede nu Motoren, men det mislykkedes, og der

indtraf en mindre Eksplosion i Udstødningsrøret, hvilket sædvanligvis sker, naar Motoren inden Starten har faaet Indsugninger; efter et Øjebliks Forløb forsøgte han igen at starte Motoren, og der skete da en voldsom Eksplosion, hvorved Motoren sprængtes, og saavel Henriksen som Kaptajn Dreyer og Skibets Styrmand blev alvorlig forbrændt af Ilden, der stod ud af den ene Cylinder; de blev alle tre ført til Sygehuset, hvor de henlaa til den 27 s M.

Fabrikstilsynet foretog samme Dag en Undersøgelse, hvorved konstateredes, at den omhandlede Flaske indeholdt Ilt; den var ikke forsynet med nogensomhelst Betegnelse, hvoraf kunde ses, at den indeholdt Ilt.

Fabriken, der leverer baade Ilt og komprimeret atmosfærisk Luft, har oplyst, at man siden Foraaret 1930 mærkede alle Luftflasker med et malet hvidt Baand, tæt oppe ved Flaskens Hals, derover stod paa malet Ordet »Luft« med hvidt; tidligere blev paa hver Luftflaske, naar den var fyldt, skrevet med Kridt »Luft«.

Smedemester Jørgensen og Smedesvend Henriksen har overensstemmende forklaret, at de i de sidste 6 a 7 Aar har faaet en Del Luftflasker fra Fabriken og tidligere enkelte Iltflasker, men i de sidste Par Aar fik de Ilt fra en Forhandler for Fabriken i Middelfart. Efter Foraaret 1930 har de kun modtaget een Luftflaske fra Fabriken — i Januar 1931 — og denne var mærket med det hvide Baand og Ordet »Luft«; de tidligere leverede har været mærket »Luft« paa skrevet med Kridt, og i ethvert Tilfælde en uden noget Mærke, hvorfor Jørgensen inden Brugen undersøgte Fragtbrevet og derved forvissede sig om, at den indeholdt Luft.

Den 20 April s A blev foretaget en Syns- og Skønsforretning over Skibet, hvorved konstateredes, hvilken Skade der var sket paa Motor og Skib m m; Udgiften til Reparationen, derunder en hel ny Motor, ansloges til 18 418 Kr; Udgiften til Bugsering til Lossehavn og Reparationshavn sattes til 1000 Kr; der toges i Forretningen Forbehold for Skader, der senere maatte vise sig som Følge af Eksplosionen; Tiden for Reparationen skønnedes at andrage 16 Arbejdsdage.

Efter at Kaptajn Dreyer var blevet udskrevet fra Sygehuset, slæbtes Skibet til Aabenraa, hvor Ladningen blev losset; da Skibet ikke kunde blive repareret der, slæbtes det til Brake, hvor den Fabrik, der havde leveret Motoren, er beliggende, og hvor Kaptajn Dreyer og Mandskabet var hjemmehørende. Den 11 Juni s A, efter at Skibet var kommet paa Værftet, foretoges en Eftertaksation, hvorved Reparationen af senere opdagede Skader ansattes til 790 Rmk; medens tabt Fortjeneste ansloges til 6669 Rmk, idet Reparationstiden regnedes til 30 Dage, Liggetiden i Middelfart og Slæbningen udgjorde 24 Dage, hvorved der regnedes med en Erstatning af 123,5 Rmk pr Dag.

Under denne ved Retten for Middelfart Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgerne, »Assuranz-Verein von Küstenfahrern in Schulau«, der har erstattet en Del af Skaden paa Motor og Skib, og til hvem de skadelidte har transporteret deres Erstatningskrav, paaستاet de Sagsøgte, A/S Nørre Aaby Iltfabrik, Smedemester N P Jørgensen og Vognmand Johs Rasmussen, begge af Middelfart, dømt til in solidum at

betale 20 941 Kr 48 Øre og 10 744,20 Rmk med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 13 August 1931, idet det hævdes, at alle de Sagsøgte har begaaet Fejl og Forsømmelser og derfor in solidum maa være ansvarlige for den tilføjede Skade.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, hvorhos de har fremsat forskellige Indsigelser mod Erstatningens Beregning.

Skadeserstatningen opgøres af Sagsøgerne saaledes:

1) Skade opgjort ved Taksationen af 20 April 1931..	19 418 Kr 00 Øre
2) Læge, Sygehusophold.....	436 — 00 —
3) Konsulats- og anden Bistand i Anledning af Ulykkestilfældet, Smaaudgifter, Udrustning, ialt.....	423 — 38 —
4) Varetagelse af Assurandørernes Interesser m m..	664 — 10 —

---

20 941 Kr 48 Øre

5) Skade opgjort ved Taksationen af 12 Juni 1931..	7 459,00 Rmk
6) Gebyr for denne Taksation	120,00 —
7) Taksators Rejse til Middelfart og til Brake.....	125,20 —
8) Styrmandens Hjemrejse	40,00 —
9) Erstatning for Svie og Smerte for Kaptajn Dreyer og Styrmanden	1 800,00 —
10) Erstatning til Styrmanden for tabt Fortjeneste i 1 Aar	1 200,00 —

---

10 744,20 Rmk.

Sagsøgte, Ilt-Fabriken, har til Støtte for sin Frifindelspaastand anført, at der hverken foreligger Fejl ved Ekspeditionen, o: Udleveringen eller ved Mærkningen. Fabriken kan ikke have noget Ansvar for de Forvekslinger, der er opstaaet ved Viderebringelse af Chauffør Korsgaards Udtalelser til Maskinpasser Petersen ved Elektricitetsværket; da Meddelelsen naar frem til Wamberg, gaar den ud paa, at Budet skal have en Flaske Ilt, og det er derfor forklarligt, at Wamberg ikke nærmere spørger Chaufføren, hvad han skal have, idet Fabriken sælger godt 98 pCt Ilt og knap 2 pCt Luft. Det er vel rigtigt, at Flasken ikke — overensstemmende med Bekendtgørelse Nr 532 af 27 Oktober 1917 Nr 4 — var forsynet med den internationale Betegnelse for Ilt (»O«), men hverken Korsgaard eller Henriksen kendte Betydningen af dette Bogstav. Flasker som den paagældende var oprindelig kun bestemt til Ilt, men blev benyttet til komprimeret Luft, da denne Artikel kom i Brug, og blev da mærkede som forlangt af Fabriksdirektoratet. Dette praktiseres ogsaa ved andre Iltfabriker, og Haandværkerne ved derfor, at en ikke med »Luft« mærket Flaske indeholder Ilt.

Der maa nu vel gives Sagsøgerne Medhold i, at Fabriken Ekspedition burde have været omhyggeligere, idet særlig Wamberg, forinden han udleverede Flasken, burde have forespurgt Korsgaard, hvad han skulde have; men denne Forsømmelighed skønnes for ringe til at paadrage Ilt-Fabriken et Erstatningsansvar, hvorfor denne Sagsøgte vil være at frifinde, medens Sagens Omkostninger for dennes Vedkommende findes at burde ophæves.

Sagsøgte, Vognmand Rasmussen, har gjort gældende, at han ikke har udvist noget til Erstatning forpligtende Forhold. Han har for det første indskærpet sin Chauffør, at det skulde være en Flaske Luft; Chauffør Korsgaard har afgivet en rigtig Bestilling til en Person, som han efter de foreliggende Forhold maatte anse for rette Vedkommende; det blev ham svaret, at han vilde faa udleveret en Flaske Luft, og dermed maatte hans Hverv være behørigt opfyldt.

Ihvorvel Korsgaard, hvem det udtrykkelig var indskærpet at hente en Flaske Luft, ved Flaskens Modtagelse burde have forvissat sig om dens Indhold, findes Undladelsen heraf ikke under de foreliggende Omstændigheder at kunne paadrage Sagsøgte Rasmussen Ansvar, og han vil derfor være at frifinde; Sagens Omkostninger vil ligeledes for hans Vedkommende være at ophæve.

Sagsøgte, Smedemester Jørgensen, har endelig hævdet, at hans Svend Henriksen har givet en rigtig Besked til Vognmanden og sikret sig, at den blev givet rigtig til Chauffør Korsgaard; han maa derfor være berettiget til at gaa ud fra, at han ogsaa faar, hvad han har bestilt. At der manglede Kridtmærke eller anden Betegnelse for Luft kan ikke gøre ham mistænksom; han har kun set een Flaske med den hvide Krans og har ikke fra Fabriken faaet Meddelelse om, at en saadan fremtidig skulde findes paa alle Luftflasker, og han har som anført før set i hvert Fald een Luftflaske uden nogetsomhelst Mærke.

Retten maa imidlertid finde Sagsøgte Jørgensen ansvarlig for den skete Skade; han var anmodet om at skaffe en Flaske Luft og maa være ansvarlig for, at der i Stedet leveres en Flaske Ilt. Henriksen, som i flere Aar har arbejdet baade med Luft- og med Iltflasker, maa vide, at disse Flasker normalt er Ilt-Flasker, og at der bør findes en særlig Betegnelse, naar de benyttes til Luft. Han blev ogsaa særlig opfordret til at passe paa, idet Kaptajn Dreyer under Startningen to Gange spurgte ham, om det var Luft; da der manglede Betegnelsen Luft, burde han i hvert Fald have prøvet, om det var Ilt eller Luft.

Med Hensyn til Skadeserstatningens Størrelse bemærkes følgende:

1) Af den første Post paa Opgørelsen anerkender Sagsøgte 18 418 Kr til Reparation af Motor og Skib, endvidere til Erstatningen for Bugsering 100 Kr, hvilket vilde være tilstrækkeligt til Bugsering til Aabenraa, hvor der imidlertid ikke findes Slip. Det er oplyst, at Slæbningen til Brake kostede 650 Rmk; og da det skønnes rimeligt, at Reparationen fandt Sted i Brake, hvor Kaptajnen og Mandskabet var hjemmehørende og kunde arbejde med ved Reparationen, vil Sagsøgte foruden de	18 418 Kr 00 Øre
have at betale 650 Rmk for Bugsering.	
2) Post 2 er anerkendt med	436 — 00 —
3) af Post 3 er anerkendt	369 — 52 —
og mere vil ikke kunne tilkendes Sagsøgerne.	
4) Post 4 er bestridt af Sagsøgte, og det skønnes ikke bevist, at det har været nødvendigt at paa kalde Bistand til at varetage Assurandørernes Interesser.	

Der vil altsaa være at tilkende Sagsøgerne..... 19 223 Kr 52 Øre.

Post 5 er bestridt; efter den af de udmeldte Skønsmænd for Landsretten afgivne Forklaring maa der gaas ud fra, at Afhjælpning af senere opdagede Skader vil koste 345 Rmk, der altsaa maa tilkendes Sagsøgerne.

Erstatningen for Kaptajn Dreyers tabte Fortjeneste under Sygdom og Reparation er ved Taksationen af 12 Juni 1931 ansat til 6669 Rmk, idet der regnes med et Dagetal af 54, og Tabet bestemmes til Overliggedagene, der for et Skib som det omhandlede udgør 123,5 Rmk pr Dag.

Sagsøgte har bestridt denne Beregningsmaade og hævdet, at der ikke kunde regnes med noget højere Dagetal end 38, og at Erstatningen maatte beregnes efter Dreyers Nettofortjeneste, der har udgjort 50 a 60 Rmk pr Dag.

Efter de foreliggende Oplysninger findes Erstatningen for tabt Fortjeneste passende at kunne sættes til 2500 Rmk.

5) Af Post 5 anerkendes altsaa ialt	2845 Rmk	
6) Post 6 er bestridt, men maa anerkendes, da en Taksation har været nødvendig.....	120	—
7) Af Post 7 er anerkendt.....	79	— 60
og mere vil ikke kunne tilkendes Sagsøgerne.		
8—10) Post 8—10 er anerkendt med ialt.....	3040	— 00

Der vil altsaa, foruden fornævnte Krone-Beløb være at tilkende Sagsøgerne	6084	— 60
hvortil kommer, jfr herom Post 1.....	650	— 00

6734 Rmk 60.

Af de tilkendte Beløb vil Sagsøgte have at svare Renter som paa-
staaet samt i Sagsomkostninger 1500 Kr.

Nr 256/1933. Smedesvend **Andreas Henriksen** (Fich)

m o d

Aktieselskabet Nørre Aaby Iltfabrik (Gorrissen),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Eksplosion af Iltflaske.

Østre Landsrets Dom af 8 September 1934: Sagsøgte, A/S Nr Aaby Iltfabrik, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Smedesvend Andreas Henriksen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Til Sagfører G Møller, Middelfart, udreder det offentlige i Salær og Godtgørelse for Udlæg 225 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det findes at maatte betegnes som i høj Grad uforsvarligt, at der har fundet Udlevering Sted af den paagældende Flaske, hvis Indhold ikke som paabudt var angivet ved Mærkning af Flasken, uden at Ekspedienten, der vidste, at den Bestilling, han havde modtaget, var gaaet gennem en Række Mellemmænd, paa nogen Maade sikrede sig, at Budet som fik Flasken udleveret, var klar over, hvad den indeholdt.

Herefter maa Indstævnte anses ansvarlig for den Appellanten overgaaede Skade.

Da imidlertid ogsaa Appellanten har udvist nogen Uagtsomhed ved ikke under de foreliggende Omstændigheder at sikre sig, hvad den umærkede Flaske indeholdt, findes han selv at burde bære en Fjerdedel af Skaden, og Erstatningen findes herefter passende at kunne fastsættes til 1500 Kroner med Renter.

Indstævnte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger for begge Retter efter Reglerne for beneficerede Sager.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Aktieselskabet Nørre Aaby Iltfabrik bør til Appellanten Smedesvend Andreas Henriksen betale 1500 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra den 11 Juli 1931 til Betaling sker.

Til det offentlige betaler Indstævnte det stemplede Papir som skulde bruges og de Retsafgifter, som skulde erlægges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for begge Retter. Saa betaler Indstævnte og til Sagfører G Møller i Salær og Godtgørelse for Udlæg 225 Kroner og til Højesteretssagfører Fich i Salær for Højesteret 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 3 April 1931 gik Motorskibet »Willy Marie« af Hamborg, der ejedes og førtes af Kaptajn Wilhelm Dreyer, paa en Rejse fra Lysekil til Høyer Sluse ind i Middelfart Havn, idet der var Vanskeligheder med Motoren. Efter at Kaptajn Dreyer havde fundet og afhjulpet Fejlen, vilde han den 4 s M starte Motoren, men trods flere Forsøg lykkedes det ikke. Dreyer henvendte sig derefter hos Smedemester N P Jørgensen i Middelfart; denne var bortrejst, men paa Værkstedet traf han Smedesvend Andreas Henriksen, hvem han anmodede om at efterse Motoren. Henriksen fulgte straks ombord med Kaptajn Dreyer, eftersaa

Motoren og fandt den i Orden, men konstaterede, at der paa Trykluftbeholderen — der anvendes til Startning — kun var et Tryk af 4 a 5 Atmosfærer, medens der til Startning af den paagældende Motor (80 HK) skulde bruges 10 a 12 Atmosfærers Tryk. Dreyer anmodede Henriksen om at skaffe en Flaske komprimeret Luft; Henriksen gik hen til Vognmand Rasmussen og bad denne hente en Flaske Luft paa Nr Aaby Iltfabrik. Senere paa Dagen fik Henriksen Underretning om, at Flasken var kommet; han gik ombord, forbandt Trykluftbeholderen med Flasken og fyldte Beholderen til 12 Atmosfærers Tryk. Han startede Motoren, men det mislykkedes; efter et Øjeblikks Forløb forsøgte han igen at starte Motoren, og der indtraf nu en voldsom Eksplosion, hvorved Motoren sprængtes, og saavel Henriksen som Kaptajn Dreyer og Styrmanden blev alvorlig forbrændt af Ilden, der stod ud af den ene Cylinder; de blev alle tre førte til Sygehuset, hvor de henlaa til den 27 s M.

Fabrikstilsynet foretog samme Dag en Undersøgelse, hvorved konstateredes, at den anvendte Flaske indeholdt Ilt; den var ikke forsynet med nogensomhelst Betegnelse, hvoraf kunde ses, at den indeholdt Ilt.

Under en i Anledning af Ulykkestilfældet indledet offentlig Undersøgelse blev det oplyst, at Vognmand Rasmussens Chauffør Korsgaard fandt Iltfabriken lukket (det var Paaske Lørdag) og derfor henvendte sig paa det ligeoverfor liggende Elektricitetsværk, — som efter hans Mening hørte til Fabriken — her traf han Maskinpasser Petersen, hvem han spurgte, om han kunde faa en Flaske Luft. Petersen, der ikke selv ønskede at udlevere noget fra Iltfabriken, lovede at ringe efter en Mand, der kunde give ham Luften. Dette gjorde han ogsaa, Meddelelsen gik gennem flere Mellemed, og da den kom frem til Iltfabrikens Maskinpasser Wamberg, der har med Udleveringen at gøre, gik den ud paa, at der var et Bud, der skulde have en Flaske Ilt; han cyklede derfor til Fabriken, traf Korsgaard og udleverede ham en Flaske Ilt, uden nærmere at forhøre sig om, hvad Korsgaard skulde have. — Smedesvend Henriksen laa som sagt paa Sygehuset til den 27 s M, han var fuldstændig uarbejdsdygtig til den 11 Maj s A og delvis uarbejdsdygtig til den 11 Juli s A.

Af Arbejderforsikringsraadet er der udbetalt ham en Erstatning paa 446 Kr, hvorhos Raadet i Skrivelse af 2 Januar 1932 har udtalt, at han efter Raadets Skøn med Føje vil kunne søge yderligere Erstatning hos Ilt-Fabriken.

Under denne ved Retten for Middelfart Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Smedesvend Andreas Henriksen, Middelfart, hvem der er meddelt fri Procces, paastaaet Sagsøgte, A/S Nr Aaby Iltfabrik, dømt til Betaling af en Erstatning for Næringstab, Svie og Smerte m m 2011 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Forligsklagens Dato, den 11 Juli 1931.

Sagsøgte procederer til Frifindelse og gør til Støtte herfor gældende, at der ikke foreligger nogen Fejl fra Fabrikens Side, men at det er Sagsøgeren, der har Hovedskylden for den skete Skade. Fabriken kan ikke bære Ansvar for den Forvanskning, der er foregaaet med Korsgaards Bestilling efter Afgivelsen; da den kom frem til Wamberg,

lød den paa Ilt, og da Fabriken leverer godt 98 pCt Ilt og 2 pCt Luft, er Wamberg ogsaa forberedt paa, at der forlanges Ilt, hvilket forklarer, at han ikke spørger Korsgaard om, hvad han skal have.

Om Mærkning af Flaskerne har Sagsøgte oplyst, at der siden Foraaret 1930 males et hvidt Bælte paa hver Luft-Flaske og paamales ligeledes med hvidt Ordet Luft.

Sagsøgeren har forklaret, at de i Aarenes Løb har faaet adskillige Flasker Luft fra Sagsøgte, men i flere Aar ikke Ilt, der leveredes af Fabrikens Forhandler i Middelfart; han har set en Flaske med paamalet hvidt Bælte; tidligere var der med Kridt paa langs af Flasken skrevet »Luft«; men han har i ethvert Tilfælde faaet en Flaske uden saadan Paaskrift.

Omend Sagsøgtes Ekspedition kunde have været omhyggeligere, idet Wamberg, der ikke modtog Ordren direkte fra Korsgaard, burde have spurgt denne, hvad han skulde hente, skønnes denne Fejl for ubetydelig til at paalægge Sagsøgte Ansvar, navnlig overfor Sagsøgeren, der, som fortrolig baade med Ilt- og Luft-Flasker nærmere burde have prøvet, hvad der var i Flasken.

Herefter vil Sagsøgte være at frifinde, medens Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Der tillægges den for Sagsøgeren for Underretten og for Landsretten beskikkede Sagfører, Sagfører G Møller, Middelfart i Salær 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 25 Kr, hvilket Beløb udredes af det offentlige.

Fredag den 1 Juni.

Nr 185/1933. **Brudager Menighedsraad (Aagesen)**

mod

Hofjægermester Jørgen Sehested, Broholm (Cohn),

betræffende Betaling for Klokkeringning i Brudager Kirke.

Østre Landsrets Dom af 26 Maj 1933: Sagsøgte, Hofjægermester Jørgen Sehested, bør for Sagsøgerne, Brudager Menighedsraads Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Til Overretssagfører Schmidt, Svendborg, udredes af det offentlige i Salær 225 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 51 Kr 45 Øre.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Indstævnte som Ejer af Broholm tilpligtes at anerkende, at han er

pligtig som hidtil at udrede Ringerens Løn ved Brudager Kirke eller i al Fald Vederlaget for den sædvanlige Ringnings Udførelse.

Som i Dommen nævnt blev i Aarene fra 1813 til 1902 den sædvanlige Ringning udført af en Fæster af den Stamhuset Broholm tilhørende Lod Matr Nr 48 — senere Matr Nr 48 a — af Brudager i Henhold til derom i de paagældende Fæstebreve fastsat Vilkaar og som en Del af Fæsterens Vederlag for Brugen af Lodden. Idet Stamhuset saaledes i hele det anførte Tidsrum uden Forbehold og uden at der foreligger Omstændigheder, der tyder paa, at det har drejet sig om en frivillig Ydelse, der naarsomhelst ensidigt kunde bringes til Ophør, har draget Omsorg for Udførelsen af et Arbejde, der ellers vilde have paahvilet Kirkebylæreren og senere Kommunen, findes en blivende Forpligtelse at maatte anerkendes. Denne Forpligtelse kan ikke antages at have haft Forbindelse med Stamhusets Stilling som Ejer af Kirketienden. Ligesom derfor den senere stedfundne Afløsning af Tienden og Kirkens Overgang til Selveje maa blive uden Betydning for Forpligtelsen, saaledes findes denne ej heller at være paavirket af den Omstændighed, at Størstedelen af den omhandlede Fæstelod i 1902 inddroges under Brudager Kirkegaard, medens Stamhuset bortsolgte Resten. Og naar Stamhuset i Tiden efter 1902 betalte et Pengevederlag for Ringningens Udførelse, maa dette antages at bero paa, at ingen rejste eller nærede Tvivl om Stamhusets Pligt til at foranstalte den sædvanlige Ringning udført. Da den senere stedfundne Afløsning af Stamhuset ikke ses at kunne vedkomme det heromhandlede Retsforhold, maa den paagældende Forpligtelse kunne gøres gældende mod Indstævnte som Broholms nuværende Ejer.

Der maa imidlertid gives Indstævnte Medhold i, at Forpligtelsens Omfang maa være upaavirket af, at den nugældende Lovgivning med Stillingen som Ringer har forbundet omfattende Virksomhed af anden Art og idet Indstævntes Forpligtelse som nævnt kun angaar den sædvanlige Ringning, hvorved maa forstaas den daglige Ringning og Ringning til de sædvanlige Gudstjenester, vil Indstævnte, der ikke har fremsat nogen særlig Indsigelse mod, at hans Forpligtelse nu er en Pligt til at udrede Vederlaget for den sædvanlige Ringnings Udførelse, kun kunne tilpligtes at udrede saadant Vederlag til Appellanten.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsretsdommen kunne stadfæstes. Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Hofjægermester Jørgen Sehested, Broholm, er pligtig til at udrede Vederlag til Appellanten, Brudager Menighedsraad, for Udførelse af den sædvanlige Ringning ved Brudager Kirke. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Sunds-Gudme Herreders Ret forberedte Sag har Sagsøgerne, Brudager Menighedsraad, efter meddelt Bevilling til fri Proces paastaet Sagsøgte, Hofjægermester Jørgen Sehested, som Ejer af Ejendommen Broholm dømt til at betale — eller dog besørge — al Klokkeringning i Brudager Kirke fra den 1 Juni 1931 at regne. Subsidiært paastaas Sagsøgte dømt til at betale Sagsøgerne til Afløsning af Pligten til Klokkeringning 3000 Kr eller mere subsidiært 2500 Kr med nærmere angivet Rente.

Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Gennem lang Tid har der med Hensyn til Klokkerne i Brudager Kirke eksisteret det ejendommelige Forhold, at Klokkerne og Indtægterne af Ringning ansaas, tilhørende Sognets Beboere, medens Stamhuset Broholm, der var Kirkeejer, sørgede for Udførelse af Ringning. Forskellige fra Godskontoret fremskaffede ældre Fæstebreve og Lejekontrakter viser, at »den sædvanlige Ringning« i hvert Fald fra 1813 har været paalagt en af Fæsterne under Broholm, saaledes at Ringningen blev anset som en Del af Fæsteafgiften af Matr Nr 48 Brudager, hvis Hus og Tofte laa nær ved Kirken. Denne Ordning vedblev, indtil der i 1902 maatte inddrages Jord fra Fæstestedet til Brudager Kirkegaard, og Fæstehuset samtidig blev nedbrudt. Den paagældende sidste Fæster, som købte den resterende Jord, vedblev imidlertid ogsaa efter Fæstets Ophør med at ringe og oppebar herfor et Vederlag fra Godskontoret, først 24 Kr, derefter 40 Kr og 50 Kr aarlig, indtil Menighedsraadet omkring 1920 fik Lønnen sat op til 120 Kr aarlig.

Da Provstiudvalget i Begyndelsen af 1924 modtog Overslag for Kirkebetjeningskassen og Menighedsraadskassen — hvoraf fremgik, at der ingen Udgift var afsat til Klokkeringning, idet denne angaves at paahvile Stamhuset Broholm, uden at Grunden hertil kunde oplyses —, og da endvidere Godskontoret paa Forespørgsel udtalte, at den ydede Betaling for Klokkeringning antagelig var en rent godvillig Sag fra Kirketiendeejerens Side — stridende mod den almindelige Regel, hvorefter Klokkeringning paahvilede Menigheden og ikke Kirken, og særligt daarligt stemmende med, at Sognets Beboere her oppebar Indtægterne ved Ringning —, forelagde Provstiudvalget Kirkeministeriet Spørgsmaalet om, hvem der skulde afholde Udgifterne til Klokkeringning i Brudager Kirke, og Ministeriet udtalte da den 16 April 1924: »at det efter de almindelige Regler paahviler Menigheden at udrede nævnte Udgifter gennem Kirkebetjeningskassen, saaledes at der maa særlig Hjemmel til, hvis der skulde gælde noget andet ved denne Kirke, men at Ministeriet af de foreliggende Oplysninger ikke kan skønne over, hvorvidt dette er Tilfældet her.«

Færdig fra Trykkeriet den 20 Juni 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 9

Fredag den 1 Juni.

Efter at Stamhuset i Henhold til Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 var blevet afløst og Skøde paa Hovedejendommen i 1930 udstedt til Sagsøgte, samt Kirken var overgaaet til Selveje, vægrede i 1931 Sagsøgte sig ved at udrede Betaling for Ringningen, idet han ikke mente at have nogen Pligt hertil. Protest herimod var allerede i 1924 fremsat af Godsforvalteren.

Sagsøgerne gør nu gældende, at Pligten til at sørge for Ringning i saa lang Tid har paahvilet Sagsøgtes Ejendom, at Sognets Beboere herpaa har vundet Alderstidshævd. De mener derhos, at denne Ordning har faaet en kontraktlig Bekræftelse under de Forhandlinger, som i 1902 førtes angaaende Jords Afgivelse til Kirkegaarden.

I førstnævnte Henseende har Sagsøgerne bl a fremhævet, at det i Stamhusets Jordebog er anført, at Sognebeboerne i umindelige Tider har hævet Indtægterne ved Brugen af Klokkerne, at Ordningen havde saadan Fasthed, at der om Anvendelsen af Beløbene, der erlagdes ved Bryllup, Begravelse eller anden Højtid dels i 1840 ved Herredsfogdens Bistand tilvejebragtes Forlig mellem Gaardejere og Husmænd, dels i 1899 afsluttedes nyt privat Forlig mellem Sognets Hartkornsejere, at Kirkesynsprotokollen den 6 Maj 1862 har en Tilførsel om, at Sognebeboerne betragter Klokkerne som deres Ejendom og fra umindelig Tid har hævet Indtægterne ved Brugen af Klokkerne, og at Kirkeklokkernes Paaskrifter kan stemme med denne Ordning, forsaavidt som en af Paaskrifterne angiver Sognemændenes Navne fra 1447 og en anden nævner, at Lensmanden Mogens Kaas i 1641 lod Klokkerne omstøbe »med Brudager Sogne Mens Hielp«. Netop fordi Indtægterne ikke tilfaldt den, der afholdt Udgifterne, mener Sagsøgerne, at Stamhuset ikke vedvarende vilde have sørget for Ringningen, hvis det ikke havde haft en Forpligtelse dertil. Angaaende det i 1902 passerede er det oplyst, at Kirkegaarden da skulde udvides, og at Stamhuset Broholm som Kirketiende-ejer havde Pligt til at skaffe den fornødne Jord. Forhandlingerne herom førtes mellem Broholms daværende Godsforvalter Olsen og Brudager Bylaug. Efter Godsets Ønske blev den saakaldte »Ringerjord«, der bestod af 2 Skpr Land bagved Ringerhuset, lagt ind til Kirkegaarden. Bylauget mente, at Ringerjorden tilhørte dette, og da Godsforvalteren gik ud fra, at Stamhuset fremdeles maatte sørge for Ringning, traf han Aftale med Ringeren, der havde Lejekontrakt paa Ringerjorden samt et Hus med Have, om, at denne for nærmere aftalt aarlig Betaling

skulde besørge Ringning som hidtil, og samtidig købte denne som ovenfor nævnt Huset for 200 Kr. Det synes at have været Bylaugets Mening, at der af Ringerjorden ikke betaltes Fæsteafgift, idet denne Jord var givet i Fæste mod Besørgelse af Ringning, og at Fæsteren eller Lejeren saaledes kun svarede Afgift af Hus med Have og øvrige Jord. Af Forhandlingerne om Ringerjordens Inddragning til Kirkegaard blev intet nedskrevet, saa at Oplysningerne herom alene beror paa, hvad den i 1914 afskedigede Godsforvalter og et Medlem af Bylauget har kunnet udtale.

Sagsøgte hævder, at Stamhuset aldrig har faaet Ejendommen paalagt nogen Forpligtelse vedrørende Klokkringning. En personlig Forpligtelse for den tidligere Stamhusbesidder maatte derhos være Sagsøgte uvedkommende, allerede fordi han ikke er den tidligere Besidders Arving og fordi der ved dennes Død i 1924 udstedtes præklusivt Proklama. Adskilligt tyder derimod paa, at Ringerpligten kan have hvilet paa den saakaldte Ringerjord. Da Stamhuset omkring 1750 oprettedes, kaldtes Jorden her for »Brudager Kirkejord«. Først ved Matrikuleringen i 1844 blev Hus og Toft udstykket fra den fjernere beliggende Udjord.

Efter at det ved et Fæstebrev i 1813 til Peder Hansen var paalagt denne at udrede forskellige Byrder og Afgifter »samt forrette den sædvanlige Ringen med Kirkeklokkerne i Brudager Kirke uden Betaling eller Vederlag«, hedder det i 1846 i Konditioner for Fæsteauktion over Anders Nielsens Hus, at »i Tilfælde af at Peder Hansen Skomagars Hus i Brudager skulde blive udflyttet paa Lodden, skal Fæsteren være pligtig til, hvis det forlanges, at besørge Ringningen med Kirkeklokkerne, men til Godtgørelse herfor skal Fæsteren i saa Fald blive overdraget den udlagte Ringerjord tilligemed Peder Hansens Have og Gaardsplads, hvilket vel vil være af 3½ Skp Ld Størrelse«. Naar der i disse og følgende Dokumenter stedse kun tales om den »sædvanlige« Ringen, hævder Sagsøgte, at der efter gængs Sprogbrug, og som Forholdene var, kun kan være sigtet til den daglige Ringning, og denne paahviled efter Lovgivningen netop ikke Kirkeejeren. Siden DL har saadan Ringning paahvilet Degnen eller, hvor ingen Degn var, Sognemændene og derefter Kirkebylæreren, indtil dennes Ringepligt ved Lov Nr 47 af 24 Marts 1899 overgik til Kommunen, og endelig hele Ringerstillingen blev ordnet og nærmere bestemt ved Lovene om Menighedsraad af 1903 og 1904 med senere dertil sig sluttende nyere Love.

Sagsøgte bestrider videre, at Godsforvalteren i 1902 har truffet eller kunde træffe nogen Stamhuset forpligtende Aftale om vedvarende Pligt til Ringning. Værdien af den Jord, som Kirkegaarden dengang havde Brug for og fik, oversteg derhos næppe 300 Kr.

Efter alt foreliggende findes der herefter at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at de tilvejebragte Oplysninger om Forholdet før 1902 kun synes at vise, at der til Brugen af Ringerjorden har været knyttet en vis Ringerpligt, og i, at Udredelsen af Betaling for Ringning i den følgende Tid kan have sin Forklaring i, at Stamhuset var Kirketiende-ejer, og at man ikke lagde Vægt paa Adskillelse mellem daglig Ringning og Ringning ved Bryllup, Begravelse og anden Højtid, hvilken sidste Ringning antagelig ofte er udført af andre end Ringeren.

Da det herefter og under Hensyn til den ved Lovgivningen skete gennemgribende Forandring af Ringerstillingen og af Kirkens hele Forhold til Stamhuset ikke ses, at der inden Stamhusets Afløsning paa hvilede dette nogen særlig Pligt til at bekoste eller udføre Ringning, og endmindre er godtgjort, at saadan Pligt nu paa hviler Sagsøgte, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Til den for Sagsøgerne beskikkede Sagfører, Overretssagfører Schmidt, Svendborg, vil der af det offentlige være at udrede i Salær og Godtgørelse for Udlæg — indbefattende de ved den forberedende Ret fastsatte Beløb — som nedenfor bestemt.

M a n d a g d e n 4 J u n i .

Nr 86/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Nikolai Gottlieb Blædel (David),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 129, jfr § 1.

København's Byrets Dom af 29 Januar 1934: Tiltalte, Nikolai Gottlieb Blædel, bør inden 14 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse til Statskassen bøde 500 Kr samt betale Sagens Omkostninger. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 30 Dage.

Østre Landsrets Dom af 27 Februar 1934: Den indankede Dom bør ved Magt at stande, dog at Bøden bestemmes til 200 Kr og Forvandlingsstraffen til Hæfte i 10 Dage. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Som det fremgaar af Dommen var Mødet i Statsministeriet indkaldt af Statsministeren til fortrolig Drøftelse af Lovforslagene mellem ham, Justitsministeren og de 4 store Rigsdagspartiers Formænd. Forhandlingerne herom indenfor den i Henhold til det anførte sammentraadte Forsamling omfattes af Strfl § 129, og Forelæggelsen af Lovforslagene for Medlemmer af Rigsdagens Partier — en Forelæggelse, der fandt Sted med Tilkendegivelse

om, at Forslagene maatte behandles som fortrolige, — har ikke kunnet berettigede Tiltalte til paa det Tidspunkt, da Offentlighedsloven fandt Sted, at offentliggøre Indholdet af de i Mødet med Partiformændene forhandlede Lovforslag og de disse ledsagende Bemærkninger.

Den efter den fornævnte Bestemmelse forskyldte Straf findes at burde bestemmes som ved Dommen sket og Dommen vil her-efter i det hele kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Københavns Politis Anklageskrift af 17 Januar 1934 er Nikolai Gottlieb Blædel, boende Gefionsgade Nr 1, sat under Tiltale ved Københavns Byret til Strafs Lidelse for Overtrædelse af Straffelovens § 129 i Anledning af, at han, der er ansvarshavende Redaktør af Dagbladet »Dagens Nyheder«, dets Nummer for Tirsdag den 11 Januar 1934, uberettiget har givet offentlig Meddelelse om Forhandlinger indenfor offentligt Raad eller Myndighed ved ordret at gengive Dele af tre Udkast til Lovforslag, nemlig om Forbud mod visse Sammenslutninger, om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m v og om Tillæg til Borgerlig Straffelov af 15 April 1930, som paa et den 10 Januar 1934 afholdt Møde var Genstand for fortrolige Forhandlinger mellem Medlemmer af Regeringen og de fire store Rigsdagspartiers Formænd.

Tiltalte, der er født den 16 April 1882 og ikke ses tidligere at være straffet, har erkendt, at han er ansvarshavende Redaktør af det nævnte Dagblad, at der i dets Nummer for den 11 Januar 1934 findes en Artikel, der for en Dels Vedkommende indeholder ordret Gengivelse af de tre nævnte Udkast og Bemærkningerne til disse, og at han var bekendt med, at det nævnte Møde var af fortrolig Karakter, men har paastaaet sig frifundet, idet han har gjort gældende, dels at der ikke er Hjemmel til at anvende Straffelovens § 129 paa de Forhandlinger, om hvilke Bladet har givet offentlig Meddelelse, idet han har fremhævet, at der den 10 Januar 1934 efter Afholdelsen af det nævnte Møde blev afholdt et Partimøde indenfor det konservative Folkeparti, hvorpaa Forslagene blev drøftet, og at »Dagens Nyheder« først er kommet til Kundskab om Lovforslagenes Indhold efter Afholdelsen af Partimødet, dels at den af »Dagens Nyheder« givne offentlige Meddelelse har været berettiget, idet der under Hensyn til, at Statsministeren paa Forhaand offentligt havde udtalt, at der vilde blive forelagt Lovforslag mod Korpsdan- nelser, at Forslaget om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m v var en Reprise, og at et Forslag om Tillæg til Straffeloven ikke bør behandles hemmeligt, ikke var nogen reel Basis for Hemmeligholdelse af Forslagenes Indhold og ikke som i andre Tilfælde, for

Eksempel ved Udenrigsministerens ugenlige Møder med Pressen, hvor bestemte Emner ønskes behandlet som fortrolige fra Regeringens Side, i nærværende Tilfælde var paalagt Pressen nogen Diskretionspligt, ligesom en Række andre Blade samtidig med »Dagens Nyheder« bragte Oplysninger om Lovforslagenes Indhold.

Det fremgaar af de under Sagen foreliggende Oplysninger, at Folketingsmand J P Nielsen den 3 Januar 1934 bebudede, at der vilde blive ansøgt om Tilladelse til at oprette frivillige Korps i Sønderjylland som Modvægt mod de nazistiske Korps, at Statsministeren den 4 Januar 1934 i Interviews blandt andet med »Berlingske Tidende« udtalte, at der fra Regeringens Side vilde blive forelagt et Lovforslag mod de militære Korpsdannelser, at der derefter i Justitsministeriet blev udarbejdet Udkast til de ovennævnte Lovforslag, at disse blev behandlede i et Ministermøde, og at der herefter den 10 Januar 1934 Klokken 10 efter Statsministerens Indbydelse afholdtes et Møde i Statsministeriet, hvori foruden Statsministeren og Justitsministeren Formændene for de fire store Rigsdagspartier deltog, og hvorunder de paagældende Forslag blev overgivet Partiformændene til Forelæggelse for Partierne med Tilkendegivelse om, at Forslagene maatte behandles som fortrolige, og at der samme Dag fandt Partimøder Sted indenfor Oppositionspartierne.

Redaktør Jens Tang, der er ansat ved »Dagens Nyheder«, har som Vidne forklaret, at han, der er Forfatter af den i Anklageskriftet omhandlede Artikel, vidste, at Forhandlingerne i Statsministeriet fandt Sted under Paaskriften »fortrolig«, at han, ligesom de øvrige Rigsdagsjournalister var paa Jagt efter Oplysninger om Forhandlingerne, at han først, efter at Partimødet indenfor det konservative Folkeparti var forbi, fik Kendskab til Forslagenes Indhold, at han kunde indse, at der var partipolitisk Interesse for Regeringen i at faa Forslagene forhandlet fortroligt, men at han som Repræsentant for Oppositionspresen ikke ansaa sig for bundet til at tage Hensyn hertil, idet han ikke mente, at der var nogen berettiget Grund til Hemmeligholdelse og var af den Formening, at Reporteren selv maa skønne over, hvad han kan forsvare at bringe.

Iøvrigt har han nægtet at opgive, hvem der er hans Kilde til Kendskabet til Lovforslagenes Indhold, og dette er trods Politiundersøgelse i hvert Fald ikke endnu blevet oplyst.

Det fremgaar endelig af en af det konservative Folkeparti til Partiets Rigsdagsmænd udsendt Skrivelse af 12 Januar 1934, at den konservative Generalkorrespondance den 10 Januar 1934 udsendte en Radiomeddelelse om, at Statsministeren samme Dag Klokken 10 havde indkaldt Partiformændene til et fortroligt Møde, og at der efter Ordre fra Partiformændene intet kunde meddeles om hverken Mødets Forløb eller dets Forhandlinger.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder maa det anses for fastslaaet, at Tiltalte offentligt har givet Meddelelse om de Forhandlinger, der havde fundet Sted den 10 Januar 1934 paa det i Statsministeriet afholdte Møde, saaledes at Spørgsmaalet herefter bliver, om disse Forhandlinger omfattes af den ved Straffelovens § 129 hjemlede

Beskyttelse, om Meddelelsen under de foreliggende Omstændigheder kan anses for berettiget eller ej, og om der kan tillægges den Omstændighed, at der efter Mødet i Statsministeriet er afholdt Partimøder med samme Forhandlingsgenstand, nogen Betydning.

Med Hensyn til det første Punkt bemærkes, at der ikke i Straffeloven af 10 Februar 1866 fandtes nogen til Straffelovens § 129 svarende Bestemmelse. I Straffelovskommissionens Udkast af 1912 fandtes i § 138, 1 Stk, en Bestemmelse, hvorefter den, der uberettiget giver eller foranlediger offentlig Meddelelse om det ved de i § 127 og § 131 nævnte Valghandlinger og Stemmeafgivelser foregaaede, eller om Forhandlingerne i de i § 132 nævnte Myndigheder, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel.

I Udkastets § 132 nævnes følgende Myndigheder: Statsraadet, Rigsdag, Alting, det færøske Lagting, kommunale, kirkelige eller koloniale Raad i den danske Stat eller de nævnte Forsamlings Afdelinger eller Udvalg, Domstole, Politiet eller andet offentligt Hverv røgtende Myndighed, civil eller militær, og Kommissioner anordnet ifølge Lov eller af Regeringen.

I Bemærkningerne til Udkastet i Betænkningens Side 155 og 156 udtales det blandt andet, at det har været Meningen at medtage alle Organer for offentlige Myndigheder, og at Affattelsen formentlig ogsaa er saa vid, at alle er indbefattede, og at de Ministerraad, der i Virkeligheden er Statsraad, selvfølgelig er beskyttede ved Paragraffen, men at der bortset herfra ikke kan tilkomme Ministerraadet taget i dagligdags Betydning nogen særlig Beskyttelse, da det ikke er et af den offentlige Myndigheds Organer.

I det paa Rigsdagen i Samlingen 1924—25 fremsatte Straffelovs-Forslag fandtes i § 132 en Bestemmelse, svarende til Lovens § 129, og selv om der ikke i dette Forslag eller i Loven findes en til Udkastet af 1912 § 132 svarende Opremsning af Myndigheder, kan det ikke antages, at der er tilsigtet nogen Ændring i Bestemmelsens Omraade, men at denne maa antages at omfatte Forhandlinger indenfor ethvert Organ for offentlig Myndighed.

Med Hensyn til det i Statsministeriet den 10 Januar 1934 afholdte Møde er det fra Anklagemyndighedens Side gjort gældende, at dette Møde ikke var nogen privat Sammenkomst, men et efter Statsministerens Opfordring afholdt Møde, hvori alene Repræsentanter for offentlige Myndigheder deltog, og hvori et offentligt Anliggende drøftedes, idet Justitsministeren forelagde et indenfor hans Embedsomraade hørende Lovforslag, og at det ikke efter Straffelovens § 129 kan kræves, at Forhandlingerne sker under en ved Lov eller Forretningsorden foreskrevet Form.

Tiltalte har heroverfor gjort gældende, at offentlige Raad og Myndigheder kun er saadanne Korporationer, Institutioner og Organer, til hvem Udøvelsen af visse offentlige Funktioner er henlagt.

Efter Bestemmelsens Ordlyd og efter det i Motiverne til Udkastet af 1912 anførte maa det antages, at Bestemmelsen i Straffelovens § 129 direkte kun omfatter egenlige Organer for den offentlige Myndighed, hvorved maa forstås en Person eller Kreds af Personer, til hvem eller

hvilke Udøvelsen af den offentlige Funktion er henlagt, det være sig ved Lov, Forretningsorden eller hvilken som helst anden — eventuelt af et andet Organ truffet — gyldig Bestemmelse, for Eksempel ogsaa et af et Ministerium til Behandling af en offentlig Sag nedsat Udvalg eller en til Varetagelse af en offentligretlig Opgave udpeget Repræsentant. Det i Statsministeriet afholdte Møde maa imidlertid efter det under Sagen oplyste betragtes som en Forhandling mellem Organer henholdsvis for den udøvende Magt og for de politiske Partier og findes ikke at kunne betegnes som en Forhandling indenfor et Organ for den offentlige Myndighed, idet det ikke er dokumenteret, at saadanne Møder har antaget en saa fast Karakter, at de kan betegnes som en Institution, og Bestemmelsen i § 129 findes derfor ikke direkte at omfatte denne Forhandling. Derimod findes Mødet ganske at maatte ligestilles med de i Paragraffen omhandlede Organer, idet der reelt ikke ses at være nogen afgørende Forskel mellem et af Regeringen nedsat Udvalg bestaaende af Repræsentanter for Regeringen og de store Rigsdagspartier og et efter forudgaaende Opfordring fra Statsministeren afholdt Møde, naar dettes Formaal som i det foreliggende Tilfælde er at drøfte et bestemt offentligretlig Anliggende, ligesom Trangen til Beskyttelse af Forhandlingerne maa siges at være den samme i begge Tilfælde, idet det offentlige Livs Interesse maa kræve, at Regeringen under Omstændigheder som de foreliggende uden formelt at nedsætte et Udvalg kan tilkalde Partiernes Repræsentanter til Møde med Sikkerhed for, at de under dette stedfindende Forhandlinger i Tilfælde af, at der kræves Hemmeligholdelse, nyder samme Beskyttelse, som hvis de finder Sted indenfor et med samme Formaal nedsat Udvalg, og som Følge heraf findes uberettiget offentlig Meddelelse om Forhandlingerne paa et saadant Møde i Medfør af Straffelovens § 1 at kunne rammes efter Analogien af Straffelovens § 129.

For saa vidt Tiltalte dernæst har gjort gældende, at han under de foreliggende Omstændigheder har været berettiget til at give offentlig Meddelelse om de paagældende Lovforslags Indhold, idet der ikke var nogen reel Basis for at hemmeligholde dette, vil der ikke kunne gives Tiltalte Medhold heri. Afgørende for, om Meddelelsen er berettiget eller ej, findes det alene at være, om Regeringen gyldigt har kunnet træffe Bestemmelse om, at Forhandlingerne skulde foregaa hemmeligt, og dette maa anses for at være Tilfældet her, hvor det drejer sig om et af Regeringen selv foranstaltet Møde, hvis Deltagere iøvrigt efter de foreliggende Oplysninger maa antages at være indgaaet paa Regeringens Krav om Behandling i Fortrolighed. Det findes derfor ganske uden Betydning, om Tiltalte — der har erkendt, at han var klar over Mødets fortrolige Karakter — personligt har været af den Opfattelse, at Regeringens Krav var ubegrundet eller uberettiget. Ligesaa findes det allerede af den Grund, at der ikke i nærværende Tilfælde fandt nogen direkte Meddelelse til Pressen Sted, uden Betydning, at der ikke har været paalagt Pressen Diskretionspligt, ligesom det heller ikke findes at kunne fritage Tiltalte for Ansvar, at andre Blade eventuelt maatte have bragt mere eller mindre vidtgaaende Oplysninger om de paagældende Forslags Indhold.

Naar Tiltalte endelig har gjort gældende, at han ikke direkte har givet Meddelelse om Forhandlingerne paa Mødet i Statsministeriet, men derimod kun om Forhandlingerne paa det efterfølgende Partimøde, findes der heller ikke at kunne tages noget Hensyn til denne Paastand. Den Omstændighed, at alene Partiformændene har deltaget i Mødet i Statsministeriet og derefter har forelagt Lovforslagene i Partimøder, findes ikke under de foreliggende Omstændigheder, hvor Overgivelsen til Partiformændene er sket med Tilkendegivelse om, at Forslagene skulde behandles som fortrolige, at kunne influere paa den Forhandlingerne i Statsministeriet tilkommende Beskyttelse, idet der ikke under disse Omstændigheder i Overgangen fra det ene til det andet Møde findes at ligge en Opgivelse af Kravet om Hemmeligholdelse, og det findes herefter uden Betydning for Tiltaltes Strafskyld, om Kendskabet til Forhandlingerne er erhvervet direkte fra en Deltager i det første Møde eller gennem en eller flere Mellemmænd, ligesom det i subjektiv Henseende findes ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte efter sin Stilling som Redaktør af et større københavnsk politisk interesseret Dagblad og sit Kendskab til politiske Forhold ikke har kunnet være uvidende om, at Genstanden for Forhandlingerne paa Partimødet var ganske den samme som for Forhandlingerne paa Mødet i Statsministeriet, og at ogsaa Partimødet fandt Sted som fortroligt, jfr den ovenfor nævnte Radio-meddelelse fra Partiets Generalkorrespondance. Iøvrigt maa det, saafremt det forudsættes, at alene Forhandlingerne paa det konservative Partimøde kan siges at være offentliggjort, ogsaa antages, at Partimødet, selv om det ikke kan betegnes som et egenligt Organ for en offentlig Myndighed, i det foreliggende Tilfælde i Medfør af Analogien af Straffelovens § 129 maa nyde samme Beskyttelse som saadanne Organer. idet et Møde indenfor et politisk Partis Rigsdagsgruppe, naar denne, som i det foreliggende Tilfælde, træder sammen efter Regeringens Opfordring for at behandle et den af Regeringen forelagt offentligretligt Anliggende i Modsætning til, naar alene Partianligger behandles, findes ganske at maatte sidestilles med Mødet i Statsministeriet, da den samme reelle Trang til Beskyttelse af Forhandlingerne gør sig gældende som ved dette Møde, ligesom det maa antages, at Deltagerne i begge Møderne i lige Grad omfattes af Reglen i Straffelovens § 152.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte derfor være at anse efter Analogien af Straffelovens § 129, jfr § 1, med en Straf, der under Hensyn til de foreliggende Omstændigheder, derunder at det ikke er oplyst, at der ved den uberettigede offentlige Meddelelse er forvoldt nogen Skade, passende findes at kunne fastsættes til en Statskassen tilfaldende Bøde af 500 Kr, subsidiært Hæfte i 30 Dage.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 1 Afdeling den 29 Januar 1934 (B 15/1934) og paaanket af Tiltalte Nikolai Gottlieb Blædel til Frifindelse samt af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Som ved Dommen statueret, maa det antages, at de under Sagen omhandlede Forhandlinger mellem Medlemmer af Regeringen og de fire Rigsdagspartiers Formænd i ethvert Fald analogisk nyder Beskyttelse efter Straffelovens § 129.

Da Tiltalte derhos har erkendt, at han var vidende om, at disse Forhandlinger fandt Sted som fortrolige, og da — idet bemærkes, at det ikke kan anses af Tiltalte erkendt, at Oplysningerne hidrørte fra Medlemmer af det konservative Folkeparti — det maa blive uden Betydning, om Tiltalte maatte have faaet sin nærmere Viden fra en Deltager i et af de efterfølgende af Rigsdagens Medlemmer afholdte Partimøder, allerede fordi han har maattet være klar over, at Genstandene for Forhandlingerne paa Partimøderne var ganske de samme som for Forhandlingen paa Mødet i Statsministeriet og var fortrolige, maa det med Tiltræden af de i den indankede Dom anførte Grunde billiges, at Tiltalte for det af ham udviste Forhold er anset efter Straffelovens § 129, ifr § 1.

Tiltalte findes dog under Hensyn til de om Forhandlingerne og Genstandene for disse og om Møderne forinden Tiltaltes Artikel offentlig foreliggende Meddelelser at have haft nogen Anledning til at mene, at hans mere indgaaende og udførlige Referater ikke i dette Tilfælde kunde i nogen væsentlig Grad tilsidesætte de Hensyn, der ligger til Grund for Forbudet mod Offenliggørelse, og den forskyldte Straf findes derfor passende at kunne sættes til en Statskassen tilfaldende Bøde af 200 Kr, subsidiært Hæfte i 10 Dage.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar under Sagen.

Nr 212/1933.   Fru **Thyra Therese Rand** (Selv)

mod

Fhv Stationsforstander **J Chr Jørgensen**
(Martensen-Larsen efter Ordre),

betræffende Appellantindens Forpligtelse til at fraflytte Indstævntes Bolig.

Østre Landsrets Dom af 23 Oktober 1933: Sagsøgte, Fru Thyra Therese Rand, bør fravige Sagsøgeren, fhv Stationsforstander J Chr Jørgensens Bopæl, Asylgade Nr 18, St Jørgensbjerg. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 200 Kr. Til Landsretssagfører Thuesen, Esbjerg, betaler det offentlige i Salær 15 Kr og til Landsretssagfører Mygind, Roskilde, i Salær 100 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 20 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til den for Indstævnte beskikkede Sagsfører vil Appellanten have at betale 150 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Martensen-Larsen betaler Appellantinden Fru Thyra Therese Rand 150 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1910 blev Stationsforstander J Chr Jørgensens Datter Thyra Therese gift med Bogholder Rand og tog Bopæl i Italien; i 1929 døde hendes Mand pludselig, og hun var med to Fællesbørn næsten blottet for Subsistensmidler. Fru Rand henvendte sig gentagne Gange til sin Mands Familie og til sin Fader om Hjælp; denne sendte af og til mindre Pengebeløb til hende, men opfordrede hende iøvrigt stadigt til at vende tilbage til Danmark; hun vil i en Skrivelse til sin Fader have betonet, at hun kun vilde vende hjem paa den Betingelse, at hun fik sit Ophold og Underhold hos ham; paa denne Skrivelse fik hun intet Svar. Da hun havde udtømt alle sine Muligheder for at leve i Italien, vendte hun i Slutningen af 1932 tilbage her til Landet og tog Ophold hos sin Fader. Forholdet mellem dem var i Begyndelsen godt, men efter nogle Maaneders Forløb blev det daarligt, og Faderen forlangte, at hun skulde flytte, hvilket hun nægtede.

Under denne ved Retten for Roskilde Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, fhv Stationsforstander J Chr Jørgensen, Sct Jørgensbjerg, paastaaet Sagsøgte, Fru Thyra Therese Rand, sammesteds, kendt pligtig at fravige hans Bolig, Asylgade Nr 18, Sct Jørgensbjerg.

Til Støtte herfor anfører Sagsøgeren, at han, der er 84 Aar gammel, ikke vedblivende kan have Datteren, der er umedgørlig og ubehagelig, hos sig; han har ogsaa daarligt Raad dertil, idet hans hele Indtægt kun er ca 1800 Kr.

Sagsøgte, hvem der er meddelt fri Proces, procederer til Frifindelse, idet hun gør gældende, at Sagsøgeren er indgaaet paa at modtage hende i sit Hjem og underholde hende der.

For Landsretten har begge Parter afgivet Forklaring; under denne har Sagsøgeren vedholdende benægtet at have afgivet noget Løfte som af Sagsøgte anført og endmindre lovet at have hende i Huset for Livstid.

Da Sagsøgte ikke heroverfor har ført noget som helst Bevis for Rigtigheden af sit Anbringende, vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgeren 200 Kr.

Til de for Sagsøgte beskikkede Sagførere vil det offentlige have at udrede nedennævnte Beløb.

Nr 188/1933.   Fabrikant **R Mengelberg** (Bruun efter Ordre)

mod

Grosserer **M Itkin** (Hvidt),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at forhandle en af ham fremstillet Barnegyng.

Sø- og Handelsrettens Dom af 5 Juli 1933: Sagsøgte, Grosserer M Itkin, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Fabrikant R Mengelberg, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse med 75 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Indstævnte kendes uberettiget til i erhvervsmæssig Hensigt at benytte de for Appellanten under Reg Nr 8527 og 8797 beskyttede Mønstre henholdsvis forsaavidt angaar Sædets og Aagets Udformning som Forbillede, og til at forhandle den af ham fremstillede Barnegyng, idet denne forsaavidt angaar Sædets Udformning er i Strid med Appellantens ovennævnte Mønster Nr 8527 samt tilpligtes at betale Appellanten Erstatning efter Rettens Skøn.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de efter dens Afsigelse tilvejebragte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog saaledes at Sagens Omkostninger for Sø- og Handelsretten ophæves. Med Hensyn til Sagens Omkostninger for Højesteret forholdes som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes at Sagens Omkostninger for Sø- og Handelsretten ophæves. Sagens Om-

kostninger for Højesteret ophæves ligeledes. Der tillægges Højesteretssagfører Bruun i Sælær for Højesteret 200 Kroner og til Dækning af Udlæg 150 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Fabrikant R Mengelberg, har under Numrene 8527, 8542 og 8797 til Indførelse i Mønsterregisteret anmeldt nogle af ham fremstillede Barnegynger og til disse anvendte Trækfjedre. Han gør nu gældende, at Sagsøgte, Grosserer M Itkin, fremstiller en Barnegynges, der i den Grad frembyder Lighed med Sagsøgerens Gynges, at Fremstilling og Forhandling maa anses for retstridig, og han har derfor paa-staaet Grosserer M Itkin kendt uberettiget til at forhandle den af ham fremstillede Barnegynges samt dømt til at betale ham en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning.

Sagsøgerens Gynges, hvis Tov er forsynet med en Sikkerhedsfjeder, er en saakaldt Gaa- og Siddegynge. I Sædet, der er af Tøjstof, er anbragt to firkantede Aabninger, gennem hvilke man lader Barnets Ben glide ned, indtil Fødderne kan naa Gulvet. Paa Siderne er Gyngen aaben, og ved at skifte en i Sædet indstukket Tværstok kan man opnaa, at Barnet i Stedet for en oprejst Stilling faar en Hvilestilling.

Sagsøgte har paa-staaet sig frifundet. Han gør gældende, at der er saa stor Forskel mellem de to Gynges, at der ikke kan være Tale om Plagiat, og Princippet med Hullerne til Barnets Ben er gammelkendt. Iøvrigt hævder Sagsøgte, at den Beskyttelse, Sagsøgeren mulig maatte have opnaaet ved Registrering, ikke omfatter den praktiske Anordning af den paagældende Gynges, samt at det ydre Udstyr og den ydre Skikkelse af Sagsøgerens Gynges ikke fyldestgør det Krav, som efter Lov af 1 April 1905 § 4 Nr 5 maa stilles for Indtrædelse af Mønsteret.

Forskellighederne mellem de to Gynges bestaar efter det oplyste i forskellige Detailler, saaledes er Sagsøgtes Sæde fremstillet af Voksdug og polstret med Vat, ligesom hele Stellet er fremstillet af Staal, og der er i og for sig ikke Grund til at betvivle, at Sagsøgtes Gynges i det store og hele er en Efterligning af Sagsøgerens; men Sagsøgeren har ikke kunnet paavise, at der ved hans Gynges foreligger et Mønster, der i ydre Udstyr og ydre Skikkelse frembyder noget ejendommeligt, og der er derfor ikke Hjemmel til at tage Sagsøgerens Paastand til Følge. Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde betale med 75 Kr.

Onsdag den 6 Juni.

Nr 246/1933. Gaardejer, Sognefoged **Hans Nielsen** (Bülow)
mod

Gaardejer **Rasmus Frederik Christensen** (Gelting),

betræffende Erstatning for Overtagelse af Gæld til Elektricitetsværk ved Køb af Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 21 November 1933: Sagsøgte, Gaardejer, Sognefoged Hans Nielsen, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Rasmus Frederik Christensen, betale 1500 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 3 Juni 1933, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 250 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter en af Indstævnte nedlagt subsidiær Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer, Sognefoged Hans Nielsen, til Indstævnte, Gaardejer Rasmus Frederik Christensen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 24 April 1931 købte Gaardejer, Sognefoged Hans Nielsen af Gaardejer Hans Chr Thorkildsen den denne tilhørende Ejendom Matr Nr 1 a m fl af Gl Grøftebjerg, Vissenbjerg Sogn, Vissenbjerg Møllegaard kaldet, idet det i Skødet siges: »Køber indtræder i Ejendommens Rettigheder og Forpligtelser overfor Andelsmejeriet i Bred og overfor Elektricitetsværket, til hvilket sidste Køberen overtager Gælden, dog ikke udover 500 Kr«.

Ved betinget Skøde af 8 August s A, endeligt Skøde af 20 s M, solgte Nielsen Ejendommen af Areal mindst 39 Tdr Land, af Hartkorn godt $3\frac{1}{4}$ Tdr, til Husejer Rasmus Frederik Christensen for 51 000 Kr, idet det i det betingede Skøde siges: »Køber indtræder i Ejendommens

Rettigheder og Forpligtelser overfor Andelsmejeriet i Bred og overfor Elektricitetsværket, til hvilket sidste Køberen overtager Gælden, dog ikke udover 854 Kr«.

Ved det i Skøderne benyttede Ord Elektricitetsværket sigtes til Andelsselskabet Grøftebjerg og Omegns Transformatorforening. Denne er stiftet den 28 September 1926, og § 4 i dens Love bestemmer følgende:

»Den til Andelsselskabets Formaal nødvendige Kapital skaffes tilveje af Bestyrelsen ved et eller flere Laan, for hvilke samtlige Andelshavere hæfter solidarisk een for alle og alle for een. Indbyrdes hæfter de i Forhold til det installerede Antal Lampesteder og HK, idet en HK regnes lig 6 Lamper.

Til Dækning ved Udgifterne af Husinstallationerne optager Bestyrelsen et særligt Laan, som forrentes og afdrages i 10—15 Aar af hver enkelt Andelshaver i Forhold til det Beløb, hans Installation har kostet.

Ogsaa for Installationslaanene hæfter samtlige Andelshavere solidarisk uden Hensyn til, hvor stort et Beløb de har betalt kontant. Indbyrdes hæfter de i Forhold til det til Installationen laante Beløb«.

Til Anlæg af et Luftledningsnet optog Andelsselskabet i Marts 1928 et Laan paa 130 500 Kr, der skulde tilbagebetales i Løbet af 28 Aar og pr 1 August 1931 var nedbragt til 120 606 Kr 58 Øre. Udgifterne derved fordeltes under Betegnelsen »Faste Afgifter« paa Medlemmerne med 1 Kr pr 1000 Kr Ejendomsskyld, 1 Kr pr Lampested og 3 Kr pr Hestemotor; disse Afgifter skulde for Møllegaardens Vedkommende normalt udgøre 85 Kr 50 Øre aarlig, men reguleres efter Foreningens økonomiske Forhold og udgjorde for Aarene

1 April 1928—1 April 1929.....	Kr 85,50
1 April 1929—1 April 1930.....	— 119,70
1 April 1930—1 April 1931.....	— 188,10
1 April 1931—1 April 1932.....	— 188,10
1 April 1932—1 April 1933.....	— 102,06,

altsaa gennemsnitlig 136 Kr 80 Øre aarlig.

Til Husinstallationerne optoges et Laan paa 53 250 Kr, at afvikle paa 10 Aar fra 1 December 1927. Tre af Selskabets Medlemmer betalte deres Installation kontant; de øvrige betaler i Afviklingsperioden en efter Selskabets Forhold afpasset Rente, for Tiden 15 pCt aarlig, af deres Installationsregning. For Møllegaarden var Installationsregningen 1069 Kr 33 Øre og antoges til 1 August 1931, da Installationslaanet var nedbragt til 36 846 Kr 48 Øre, at være nedbragt til 854 Kr.

Christensen har forespurgt Bred Elektricitetsværk, om Ejendommen kunde faa Tilslutning til dette, men har faaet Meddelelse om, at Odense kommunale Elektricitetsværk, der er Leverandør af Elektricitet til begge Selskaber, ikke vil godkende en saadan Overførelse. Idet Christensen hævder, at Indtrædelse som Medlem i Andelsselskabet og dermed Overtagelse af det solidariske Ansvar for Betalingen af de to Restlaan herefter faktisk er en Ejendommen paahvilende Forpligtelse, og at den i Skødet fastsatte Grænse for hans Pligt til Overtagelse af Gælden til Selskabet gælder ikke alene Installationslaanet, men ogsaa Laanet til

Luftledningsnettet, har han under denne ved Retten for Nyborg Købstad m v forberedte Sag paastaet Gaardejer Nielsen tilpligtet at betale ham 3000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 3 Juni 1933. Han har derved anført, at Afdragsperioden for Ledningslaanet udgør 24 Aar og 7 Maaneder fra August 1931, og at Gældsforpligtelsen for dette Laan efter Oplysningerne om de deraf flydende aarlige Ydelser og under Hensyn til det dermed forbundne solidariske Ansvar ikke kan sættes lavere.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet. Han har oplyst, at han, som ved Salget til Sagsøgeren kun havde ejet Ejendommen i godt 3 Maaneder og ikke kendte Ejendommens Forhold nærmere, idet den var beboet og bestyret af hans Broder, var ukendt med den for Ledningslaanet trufne Ordning, hvorved han har henvist til sit eget Skøde paa Ejendommen. I Modsætning til Installationslaanet, som vedrører en Udgift til selve Ejendommen, vedrører Ledningslaanet kun for saa vidt Ejendommen, som dennes Indehaver maa være ansvarlig derfor som Medlem af Selskabet, og det maa være uden Betydning for Ejendommens Stilling overfor et saadant Laan, om Selskabet opkræver Afdrag m v som særlig Afgift, saaledes som i dette Tilfælde eller indbefattet i Elektricitetsprisen, hvad der sker andre Steder. Subsidiært har Sagsøgte protesteret mod Størrelsen af Sagsøgerens Krav, særlig under Paaberaabelse af, at der i de »faste Afgifter« indeholdes Renter og maaske Administrationsudgifter, medens Kravet gaar ud paa kontant Betaling.

Under Sagen er oplyst, at Sagsøgeren ved sit første Besøg paa Ejendommen spurgte Sagsøgtes Broder, om der var Gæld paa »det elektriske«, og at Sagsøgtes Broder svarede, at han ikke erindrede Beløbet, og at Selskabet krævede op hver Maaned. Ved et Møde i Sagsøgerens tidligere Hjem krævede Sagsøgeren oplyst Størrelsen af Gælden til Elektricitetsværket, og der blev da særlig talt om Installationsgælden. Da det endelige Skøde skulde underskrives, oplyste Sagsøgerens Sagfører, der er Inkassator for Andelsselskabet, at den tidligere Ejer af Ejendommen Thorkildsen var i Restance med Betaling af baade Strømforbrug, faste Afgifter og Installationsgæld, hvorfor han paa Sagsøgerens Vegne krævede og af Sagsøgte fik deponeret et Beløb af 618 Kr 35 Øre til Sikkerhed for Restancen.

Under de foreliggende Forhold, hvor Sagsøgeren har ønsket Gælden til Andelsselskabet oplyst, og der er aftalt en bestemt Grænse for hans Ansvar ved Overtagelse af denne Gæld, maa Sagsøgeren være beføjet til at gaa ud fra, at et saaledes udskilt Gældsforhold, som det af Ledningslaanet følgende er indbefattet under Opgivelsen og Garantien, og det maa komme Sagsøgte til Skade, at han har afgivet saadan Garanti uden behørigt at have undersøgt Forholdene.

Sagsøgte maa derfor tilsvare Sagsøgeren en Erstatning, som efter de foreliggende ikke helt klare Oplysninger om Forpligtelsens Omfang findes at kunne fastsættes til 1500 Kr med Renter som paastaet.

Sagsøgte vil derhos være at tilpligte at betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Fredag den 8 Juni.

Nr 252/1933. Overinspektør **N H Lindholm Nielsen** og Forsikrings-Aktieselskabet **Nye Danske af 1864** (Bache)

mod

Tjenestekarl **Søren Peter Wissing** og Tjenestekarl **Christian Henrik Wissing** (Landsretssagfører Sebbelov),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Motorulykke.

Vestre Landsrets Dom af 14 December 1933: De Sagsøgte, Overinspektør N H Lindholm Nielsen og Forsikrings-Aktieselskabet »Nye Danske af 1864«, bør een for begge og begge for een, betale til Sagsøgeren, Tjenestekarl Søren Peter Wissing 23 063 Kr og til Tjenestekarl Chr Henrik Wissing 5648 Kr, alt tilligemed Renter af Beløbene 5 pCt p a fra den 9 August 1933, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger til Sagsøgerne 1200 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret gaar Appellanternes Paastand ud paa Nedsættelse efter Rettens Skøn af de tilkendte Erstatninger. De Indstævnte paastaar Stadfæstelse, dog at den Søren Peter Wissing tilkendte Invalidentserstatning forhøjes med 4000 Kroner.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at den Søren Peter Wissing tilkommende Invalidentserstatning findes at burde nedsættes til 16 000 Kroner, hvorefter den samlede Erstatning for hans Vedkommende andrager 19 063 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale Indstævnte Christian Henrik Wissing med 300 Kroner, medens disse Omkostninger for Indstævnte Søren Peter Wissing Vedkommende vil være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Søren Peter Wissing tilkendte Beløb fastsættes til 19 063 Kroner. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Overinspektør N H Lindholm Nielsen og Forsikrings-Aktieselskabet Nye Danske af 1864, een for begge og begge for een til Indstævnte, Christian Henrik Wissing, 300 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret for Søren Peter Wissing ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 19 September 1932 fandt der ved højlys Dag i klart og tørt Vejr paa Landevejen gennem Tebstrup et Sammenstød Sted mellem en Motorvogn, der førtes af Ejeren, Sagsøgte Overinspektør N H Lindholm Nielsen, Mølholm, og var ansvarsforsikret i det medsagsøgte Forsikrings-Aktieselskab »Nye Danske af 1864«, København, og en Motorcykel, der førtes af Sagsøgeren, Tjenestekarl Søren Peter Wissing, Langkjær, med hans Broder, Medsagsøgeren, Tjenestekarl Chr Henrik Wissing, Eg, som Passager paa Bagsædet. Motorcyklen havde Sagsøgeren S P Wissing laant af Fisker Ernst Friis Laursen, Eg, uden Vederlag. Den var ansvarsforsikret i Forsikring-Aktieselskabet »Haand i Haand«. Ved Sammenstødet tilføjedes der Sagsøgerne alvorlige legemlige Beskadigelser, ligesom der skete Skade saavel paa Motorvognen som paa Motorcyklen. Begge Sagsøgerne blev straks indlagt paa Amtssygehuset i Skanderborg. I Anledning af Sammenstødet blev der rejst Tiltale mod Sagsøgte Lindholm Nielsen og Sagsøgeren S P Wissing for Overtrædelse af Færdselsloven, under hvilken Sag Forsikrings-Aktieselskaberne »Nye Danske af 1864« og »Haand i Haand« indtraadte som Parter. Ved en af Retten for Skanderborg Købstad m v den 29 Maj 1933 afsagt Dom blev S P Wissing frifundet for Anklagemyndighedens Tiltale saavel til Straf som til Erstatning, medens Lindholm Nielsen for Overtrædelse af Færdselslovens §§ 9 og 10 blev idømt en Bøde af 200 Kr og tilpligtet in solidum med »Nye Danske af 1864« at udrede Erstatninger til Fisker Friis Laursen og Tved Sogns Sygekasse, henholdsvis for Reparation af Motorcyklen og for Udgifter i Anledning af Brødrene Wissings Ophold og Behandling paa Amtssygehuset i Skanderborg idet Dommen statuerede, at hele Skylden for Sammenstødet paahvilede Sagsøgte Lindholm Nielsen. Sagsøgerne Brødrene Wissings Erstatningskrav i Anledning af den dem tilføjede Skade kunde paa Grund af Læsionernes Alvorlighed ikke endeligt opgøres under Straffesagen til Paakendelse samtidig med Strafspørgsmaalet, men blev udskudt for at blive behandlet under en selvstændig Sag.

Under nærværende Sag har derpaa Sagsøgerne under Anbringende af, at Skylden for Sammenstødet alene paahviler Sagsøgte Lindholm Nielsen paastaet denne og Forsikrings-Aktieselskabet »Nye Danske af 1864« dømt til in solidum at betale Erstatning til Sagsøgeren S P Wissing med 27 783 Kr og til Sagsøgeren Chr H Wissing med 6258 Kr, subsidiært Erstatningsbeløb efter Rettens Skøn, alt tilligemed Renter af Beløbene 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 9 August 1933, indtil Betaling sker.

Endvidere har Fisker Ernst Fr Laursen og Forsikrings-Aktieselskabet »Haand i Haand« været procestilvarslede under Sagen, under hvilken de har givet Møde.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, subsidiært mod Betaling af Erstatning efter Rettens Skøn.

De indsøgte Erstatningsbeløb fremkommer saaledes: Erstatningsopgørelse for Sagsøgeren, Tjenestekarl Søren Peter Wissing.

I. Positive Udgifter og Tab:	
a) Falcks Redningskorps	Kr 25,00
b) Et Par Benklæder ødelagt af Blod og sprættet op	— 30,00
c) Et Par nye Gummistøvler ødelagt, købt et Par Dage før Ulykken for.....	— 18,00
d) Anskaffelse af et kunstigt Ben, ifølge Opgørelse fra Direktoratet for Syge- kassevæsnet	— 455,00
e) Erklæringer fra Sygehuslæge H Bruun, Skanderborg	— 35,00
	<hr/>
	Kr 563,00
II. Tabt Arbejdsfortjeneste.	
For fuldstændig Arbejdsudygtighed i 1 Aar fra den 19 September 1932, beregnet efter den før Ulykken oppebaarne Aarsløn	— 1 220,00
III. Invaliditetserstatning beregnet efter en Invaliditets- grad paa 75 pCt.....	— 24 000,00
IV. Lidelse, Lyde og Vansir.....	— 2 000,00
	<hr/>
	Ialt.... Kr 27 783,00

Erstatningsopgørelse for Tjenestekarl Chr Henrik Wissing.

I. Positive Udgifter.	
a) To Erklæringer fra Sygehuslæge H Bruun, Skanderborg	Kr 35,00
b) Udlæg til Specialerklæring og Røntgen ifølge Regning fra Overkirurg Fabricius- Møller	— 73,00
c) Udlæg til Specialerklæring fra Overlæge Aage Th B Jacobsen	— 40,00
	<hr/>
	Kr 148,00
II. Tabt Arbejdsfortjeneste:	
For fuldstændig Arbejdsudygtighed fra den 19 Sep- tember 1932—1 November 1933 lig 1 Aar 40 Dage, beregnet efter den før Ulykken oppebaarne Aarsløn (1000 Kr)	— 1110,00
III. Invaliditetserstatning, foreløbig beregnet efter en Invaliditetsgrad af 15 pCt, samt for Lidelse og Lyde under eet.....	Kr 5000,00
	<hr/>
	Ialt.... Kr 6258,00.

Om de nærmere Omstændigheder, hvorunder Sammenstødet fandt Sted, er der Uenighed mellem Parterne.

Sagsøgte Lindholm Nielsen har afgivet Forklaringer, bl a for Landsretten under en af Retten foretaget Besigtigelse af Aastedet, hvilke Forklaringer gaar ud paa følgende:

Han kom ved den paagældende Lejlighed kørende i sin Motorvogn i nordlig Retning paa Landevejen gennem Tebstrup By mod Skanderborg med en Fart af ca 30 km i Timen. Da han var 8—10 Meter fra det

Sted, hvor Vejen mod Katstrup, hvilken Vej gaar i Retning sydvest-nordøst, udmunder i Landevejens østre Side, blev han opmærksom paa, at der kom en Motorcyklist imod ham. Motorcyklisten kørte i sin venstre — østlige — Kørebane og gjorde udfor Katstrupvejens Udmunding i Landevejen et Sving mod Øst, hvorfor Lindholm Nielsen mente, at Motorcyklen, hvis Fører dog ikke gav noget Tegn hertil, vilde køre om ad Katstrupvejen. Lige foran ham holdt et Hestekøretøj i Vejens østlige Side. Da han begyndte at køre forbi dette, lagde han Mærke til, at Motorcyklen alligevel ikke kørte hen ad Katstrupvejen, men svingede over i sin højre (vestre) Kørebane. Lindholm Nielsen, der for at give Føreren af Motorcyklen Lejlighed til at komme om ad Katstrupvejen var svinget et Stykke ud til venstre, bremsede nu saa haardt op, han kunde, men uagtet Motorvognen standsede paa ganske kort Afstand, kunde Sammenstødet ikke undgaas. Han havde allerede paa et tidligere Tidspunkt, da Motorcyklen kom kørende ned ad Landevejen, der skraaner mod Syd, faaet Øje paa den, men det var først i en Afstand af 8—10 Meter, at han — som nævnt — blev opmærksom paa Motorcyklistens urigtige Manøvre. Lindholm Nielsen har yderligere forklaret, at Motorcyklisten ned ad Bakken kørte helt ovre i sin venstre (østlige) Side af Landevejen.

Føreren af Motorcyklen, Sagsøgeren S P Wissing, der ligeledes sammen med sin Broder Chr H Wissing var til Stede ved Rettens Besigtigelse af Aastedet og afgav Forklaringer, har udsagt, at han den anførte Dag kom kørende paa den laante Motorcykel med sin Broder paa Bagsædet ad bemeldte Landevejsstykke mod Syd. Der var tidligere under Kørslen gaaet fire Eger i Baghjulet itu, hvilket dog ikke indvirkede paa Styringen eller Maskinens Gang, men foranledigede ham til at køre meget forsigtigt. I den Anledning havde han været inde hos en Mekaniker imellem Aarhus og Skanderborg. Denne, der ikke havde de Eger, der passede, sagde til ham, at han roligt kunde køre til en anden Mekaniker, idet der ikke var Fare for noget Brud. Han og Broderen var derefter kørt til Skanderborg. Da de heller ikke hos en Mekaniker dersteds kunde faa indsat ny Eger, fortsatte han Kørslen. Han kørte som nævnt meget forsigtigt og med en Fart af ca 20 km i Timen og holdt sig hele Tiden i sin højre Side af Landevejen, ogsaa umiddelbart forinden han mødte Sagsøgte Lindholm Nielsen. Da han kørte ned ad Bakken henimod Katstrupvejens Udmunding i Landevejen, gjorde han et lille Udsving til venstre (mod Øst) over imod Landevejens Midte, hvilket Udsving var nødvendigt, fordi der i den vestlige Side af Landevejen laa en Dynge Vejmateriale. Han gav intet Signal eller andet Tegn til, at han vilde køre om ad Katstrupvejen. Sagsøgte Lindholm Nielsen havde han allerede faaet Øje paa, da han kørte ned ad Bakken. Han sagtnede derfor Farten, idet han mente, at Lindholm Nielsen, der kørte ud i Landevejens vestre Halvdel, allerede, forinden han vilde passere det holdende Hestekøretøj, igen vilde dreje til højre (mod Øst), saaledes at Motorcyklen kunde komme forbi. Lige indtil sidste Øjeblik før Sammenstødet havde det været muligt at komme forbi med Motorcyklen, men Lindholm Nielsen blev ved med at svinge tilvenstre (mod Vest), hvorved Forbikørsel blev umulig. S P Wissing kørte saa

langt til højre, som han kunde, men Motorvognens Kofanger eller venstre Forskærm ramte hans venstre Ben, der blev knust ved Sammenstødet; hans Broder fik det venstre Ben brækket. Sagsøgeren Chr Wissing har forklaret, at hans Broder ved den paagældende Lejlighed kørte meget langsomt, og at Kørslen foregik støt og ikke i mindste Maade usikkert. De kørte i deres højre Side af Landevejen, nærmest midt i højre Halvdel, medens Motorvognen var saa langt ovre i Motorcyklens Kørselsbane, at det var umuligt for Broderen at komme forbi.

Der er derhos afgivet Forklaringer af forskellige Vidner bl a under Rettens Besigtigelse af Sammenstødsstedet. Af disse har i hvert Fald et enkelt efter sin endelige Forklaring udsagt, at Sagsøgeren S P Wissing forinden Sammenstødet kom kørende i sin højre Halvdel af Kørebanelen, medens en i Sagsøgte Lindholm Nielsens Motorvogn under den paagældende Kørsel værende kvindelig Passager om S P Wissings Kørsel har forklaret væsenligt i Overensstemmelse med Lindholm Nielsen, dog at dette Vidne ikke har ment, at Motorcyklisten var saa langt ovre i Landevejens østre Side som af Lindholm Nielsen forklaret.

Under Aastedsforretningen blev det konstateret, at Materialdyngen, som da var fjernet, havde ligget i Landevejens vestre Side udenfor den tjærebelaagte Kørebane, et lille Stykke nord for Kattrupvejens Udmunding i Landevejen. Det oplystes derhos, at der fra Sammenstødsstedet, som paavistes at ligge i Landevejens vestre Side omtrent overfor den nordlige Del af Hestekøretøjet, der oplystes at bestaa af to Arbejdsvogne, og til Midten af Kattrupsvejens Udmunding er ca 20 m.

Efter alt det foreliggende findes den af Sagsøgte Lindholm Nielsen afgivne Forklaring om de nærmere Omstændigheder ved Sammenstødet som usandsynlig og paa væsenlige Punkter endog i Strid med det under Aastedsforretningen om de stedlige Forhold oplyste at maatte forkastes. Det maa derimod antages, at Sagsøgeren S P Wissing som af ham forklaret, har holdt sig i sin højre Halvdel af Kørebanelen, og at Lindholm Nielsen ved at køre brat udenom de holdende Arbejdsvogne over i Landevejens vestre Side i det afgørende Øjeblik har spærret Adgangen for S P Wissing — der ikke har kunnet regne med denne Manøvre — til at køre forbi.

Herefter og idet det efter det oplyste ikke kan antages, at Motorcyklens Baghjulsegers Tilstand har indvirket saaledes paa dens Kørsel, at det har haft Betydning for Sammenstødet, maa hele Skylden for dette paahvile Sagsøgte Lindholm Nielsen, og han og det sagsøgte Forsikrings-Aktieselskab maa derfor bære det fulde Erstatningsansvar for den ved Sammenstødet forvoldte Skade.

Med Hensyn til de paastaaede Erstatningers Størrelse bemærkes: For Sagsøgeren S P Wissings Vedkommende:

Posten under I. Positive Udgifter og Tab 563 Kr er anerkendt af de Sagsøgte.

ad Posterne II, III og IV.

Angaaende Behandlingen af denne Sagsøger og hans nuværende Tilstand har Sygehuslæge Bruun ved Amtssygehuset i Skanderborg afgivet en Erklæring af 20 Juli 1933 saalydende:

»— — — —

Søren Peter Wissing indbragtes med et aabent Brud af venstre Underben. Knoglerne var splintret i flere Stykker og Bløddelene var meget stærkt læderede med flere store, dybe Saar helt ind til Knoglerne. Da Foden var varm, var der Mulighed for at en primær Amputation kunde undgaas. Men i Løbet af 3—4 Dage udviklede der sig Gangræn af hele Underbenet, og en Amputation midt paa Laaret blev nødvendigt for at redde hans Liv. Tilstanden var yderst kritisk, men efter Amputationen rettede han sig hurtigt. Som Forholdene var maatte Operationen udføres (»cirkulær«); uden Lapdannelse, hvorfor der senere maatte foretages Operation for at dække Knoglen. Han udskreves med et »Kunstigt Ben« af Pap som foreløbig Protese den 18 December 1932.

Ved Undersøgelsen den 17 Juli 1933 mødte han endnu med omtalte Papben og to Stokke. Paa jævnt Underlag kan han nøjes med en Stok.

Laaramputationen er foretaget omtrent paa Midten af venstre Laar. Saaret er lægt. Stumpen pæn uden Trykspor, men Knoglen er dog adhærent til Arret, og kun dækket af tynd Hud. Der er ingen ømme Steder i Arret, men ved Tryk paa Bagsiden af Stumpen svarende til Nervus ischiadicus fremkaldes Neuralgier helt ud i Foden. Der er fri Bevægelighed i Hoffen. Det højre Ben fuldstændig normalt uden Ødemer.

Den øvrige Undersøgelse viser normale Forhold.

Han har ikke genoptaget sit Arbejde og vil formentlig aldrig kunne genoptage sin Gerning som Tjenestekarl paa Landet.«

I Skrivelse af 25 September 1933 har Arbejderforsikrings-Raadet bl a udtalt, at det, saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde have tillagt S P Wissing en Invaliditetserstatning, beregnet efter en Invaliditetsgrad af 75 pCt.

Det er oplyst, at han, da Ulykken skete, var Tjenestekarl paa Landet og oppebar et aarligt Vederlag af 11—1200 Kr.

Ved Fastsættelsen af Erstatningen for Invaliditet vil der særlig være at lægge Vægt paa den Omstændighed, at han, der er født den 7 Januar 1910, ikke vil kunne ernære sig ved sit tidligere Erhverv, og at han vil være udelukket fra saadanne Stillinger, som kræver Kræfter og Bevægelighed. Under Hensyn hertil findes Erstatningen at burde sættes til 20 000 Kr.

Idet der herved er taget Hensyn til den efter en rimelig Sygetid konstaterede Nedsættelse af hans Erhvervsevne, findes 500 Kr at være en passende Erstatning for Tab af Arbejdsfortjeneste.

Efter det oplyste om hans Sygeleje og Tilstand i det hele findes der at burde tilkendes ham 2000 Kr for Lidelse, Lyde og Vansir.

Den Sagsøgeren S P Wissing tilkommende Erstatning bliver heretter ialt 23 063 Kr.

For Sagsøgeren Chr H Wissings Vedkommende: Posten under I, Positive Udgifter 148 Kr, er anerkendt af de Sagsøgte. ad Posterne II og III.

I den fornævnte af Sygehuslæge Bruun, Amtssygehuset i Skanderborg, hvorfra Chr H Wissing, der er født den 23 Februar 1912, først blev udskrevet den 9 April 1933, under 20 Juli 1933 afgivne Erklæring udtaler han om denne Sagsøgers Tilstand saavel ved Indlæggelsen som senere:

»Der fandtes et meget »løst« Brud af v Laar omtrent paa Midten med betydelig Forskydning af Brudenderne i Forhold til hinanden. Under disse Forhold anvendtes Søm-Extensions Behandlingen, idet man hamrede et Staalsøm igennem nederste Brudstykke lige ovenfor Knæet og anbragte derpaa et Træk af 10 kg's Vægt. Trods denne Behandling var det meget vanskeligt at opnaa en god Stilling, ligesom Knoglerne i det hele viste ringe Tendens til Heling. Den 23 November maatte man foretage en Korrektion med Brud af det nydannede Knoglevæv og ny Extensionsbehandling med 20 kg's Træk i nogle Dage. Herved lykkedes det at hæve Forkortningen, men der holdt sig stadig nogen Forskydning af Knogleenderne fra Side til Side.

Under Sygehusopholdet optraadte en Nyreblødning $\ominus$): en hæmoorhagisk Nefritis, og der holdt sig i længere Tid Symptomer her. Ved Udskrivelsen noteredes imidlertid, at Urinen ikke indeholdt Blod eller Æggehvide.

Trods disse forskellige Komplikationer indtraadte dog efterhaanden Fasthed paa Brudstedet og Pt udskreves fra Sygehuset 9 April 1933. Han gik da nogenlunde ved en Stok.

Ved Undersøgelsen den 17 Juli 1933 gaar han flinkt uden Stok. Han oplyser, at han heller ikke til Hverdag bruger Stok. Venstre Underextremitet er ca 2 ctm længere end højre, v Laar maaler 3 cmt mindre i Omfang end højre, v Læg maaler $1\frac{1}{2}$ ctm mindre i Omfang end højre, Knæet bøjes aktivt til en Vinkel paa 50° og mangler $5-10^{\circ}$ i fuld Extension. Der er en betydelig benet Fortykkelse paa Brudstedet.

Hofterleddet frit i sine Bevægelser.

Der er lidt Fortykkelse omkr Anklernerne paa v Ben, ca 2 ctm i Omfang. Lidt Indskrænkn af saavel Hængsel som Rotationsbevægelserne. Der er ingen Smerter i Benet og intet yderligere Ankelødem naar Pt har gaaet. Han gaar flinkt uden Stok, men trættes hurtigt.

Urinen giver nu atter middelstærk Albuminreaktion ved Hellers Prøve, som Udtryk for den Nyrelidelse, som opstod under Sygelejet. Det skal udtrykkelig bemærkes, at Urinen var normal ved Indlæggelsen.

Den øvrige Undersøgelse normal.

Han vil ikke foreløbig kunne genoptage sin Gerning, og det er maaske tvivlsomt, om han oftere vil kunne genoptage den i fuld Udstrækning.

Efter Opfordring af Arbejderforsikringsraadet blev Sagsøgeren Chr H Wissing derpaa undersøgt paa Aarhus Amtssygehus, hvis Overkirurg Dr med Fabricius Møller i en Erklæring af 11 Oktober 1933 bl a udtaler:

»Fra Maj Maaned 1933 har han arbejdet smaat. Han kan nu paa tage sig alt Arbejde undtagen det grovere, saasom bære tunge Byrder. Derimod kan han godt følge Heste og køre med Bør.

Han klager over manglende Bevægelse i Knæet og over, at han hurtigere bliver træt i venstre Ben end højre. Han halter lidt paa højre Ben, idet venstre Ben gør Indtryk af at være længere end højre. Klæder sig let af og paa.

— — —

Betydelig Skuren i venstre Knæ, ikke i højre. $3\frac{1}{2}$ ctm Laarsvind,

2 ctm Lægsvind. Intet Ødem. Benets Stilling god. Ubetydelig Udadrejning af Foden. Kraftigt Brudspor paa Brudstedet et Par Haandflader over Knæet. God Fasthed. Der er 2 ctm Forlængelse af venstre Ben. Kraften i Benet en Del nedsat.«

Ifølge en af Overlæge, Dr med Jacobsen ved samme Sygehus den 16 Oktober 1933 udstedt Erklæring frembød Sagsøgeren Chr H Wissing ikke Tegn paa egenlig Nyrelidelse eller Betændelse i Nyrene, hvorhos Overlægen udtaler, at han anser hans Albuminuri for fuldstændig uskadelig.

Efter at have modtaget de af Overlægerne afgivne Erklæringer har Direktoratet for Ulykkesforsikring i Skrivelse af 11 November 1933 udtalt, at det, saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde have tillagt Chr H Wissing en Invaliditetserstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad af 15 pCt, men at det vilde have truffet Afgørelsen som en midlertidig Afgørelse i Henhold til Ulykkesforsikringsloven af 14 Juli 1927 § 34, 1 Stk, 2 Pkt, saaledes at Sagen, naar der yderligere var forløbet ca 2 Aar, vilde blive genoptaget til Behandling og endelig Afgørelse.

Efter det saaledes oplyste, hvorefter Sagsøgeren Chr H Wissingss Sygeleje har været meget smertefuldt, findes Erstatningen for Lidelse og Lyde samt Invaliditetserstatningen at burde fastsættes under eet til det af ham herfor indsogte Beløb af 5000 Kr, hvorhos Erstatningen for tabt Arbejdsfortjeneste under Hensyn til, at der ved Ansættelsen af foranførte Erstatning — ligesom for hans Broders Vedkommende — er taget Hensyn til den efter en rimelig Sygetid konstaterede Nedsættelse af hans Arbejdsevne, findes at burde ansættes til 500 Kr.

Den Sagsøgeren Chr H Wissing tilkommende Erstatning bliver herefter 5648 Kr.

De Sagsøgte vil saaledes være at tilpligte in solidum at betale til Sagsøgeren Søren Peter Wissing 23 063 Kr og til Sagsøgeren Chr H Wissing 5648 Kr tilligemed Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte — ligeledes in solidum — at burde godtgøre Sagsøgerne med 1200 Kr.

Mandag den 11 Juni.

Nr 132/1933. Kaptajn **L Sederholt** som Fører af S/S »Chickasaw« af New York (Ballhausen)

mod

Firmaet **Franck & Tobiesen** for Rederiet for S/S »Bore VIII« af Åbo (Kondrup),

betræffende Erstatning for Tab forvoldt ved et Skibssammenstød.

Sø- og Handelsrettens Dom af 21 April 1933: Sagsøgte, Kaptajn L Sederholt som Fører af S/S »Chickasaw« af New York, bør

til Sagsøgerne, Firmaet Franck & Tobiesen som Repræsentanter for den i Åbo hjemmehørende Dampner »Bore VIII«s Rederi, betale Fmk 184 387,97, Danziger Gùlden 10 831,59, £ 83.0.3 og danske Kroner 1901,14 med Renter af samtlige disse Beløb 5 pCt p a fra den 6 Marts 1931, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 1000 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret gaar Appellantens principale Paastand ud paa Frifindelse mod Betaling af Fmk 130 877,66 med Renter, hvorhos han har nedlagt forskellige subsidiære Paastande. Indstævnte gentager sin Paastand for Sø- og Handelsretten, dog med en Ændring i Renteberegningen.

Med Hensyn til det i Dommen under I 4 d nævnte Provisionsbeløb af Fmk 1788,00 er det for Højesteret oplyst, at Appellantens Sagfører den 24 November 1932 gav saavel Indstævntes Sagfører som Firmaet Aug Borgen skriftlig Meddelelse om, at Bankgarantien ikke ønskedes forlænget, at Aug Borgen allerede den 23 November 1932 paa Grundlag af mundtlig Meddelelse fra Appellantens Sagfører telegrafisk underrettede vedkommende finske Assuranceselskab om, at Garantien ikke skulde fornyes, samt at »Bore VIII«s Rederi den 24 November 1932 gav Besked herom til sin Bank i Helsingfors, der imidlertid ikke lod Meddelelsen gaa videre til sin herværende Bankforbindelse, gennem hvilken Garantien var stillet. Idet Appellanten herefter maa være uden Ansvar for, at Garantien dog løb videre i yderligere 3 Maaneder vil det nævnte Provisionsbeløb ikke kunne tilkendes Indstævnte.

Iøvrigt vil Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde med den nedenfor angivne Ændring i Renteberegningen være at stadfæste, idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke findes at kunne medføre Ændring i Dommens Afgørelse af Sagens øvrige Punkter, forsaavidt disse foreligger Højesteret til Prøvelse. Der vil herefter være at tilkende Indstævnte nedennævnte Beløb med Renter.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Kaptajn L Sederholt som Fører af S/S »Chickasaw« af New York, bør til Indstævnte, Firmaet Franck & Tobiesen som Repræsentanter for den i Åbo hjemmehørende Dampner »Bore VIII«s Rederi, betale Fmk 182 599,97, Danziger Gùlden 10 831,59, £ 83.0.3 og danske Kroner 1 901,14 med Renter af disse Beløb 5 pCt aarlig af Fmk 175 265,27 og danske Kroner 1 901,14 fra den 3 April 1931 og af Fmk 7 334,70,

Danziger Gülden 10 831,59 og £ 830.3 fra den 1 December 1931, alt til Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Sø- og Handelsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 24 Februar 1931 Kl ca 2¹/₄ om Eftermiddagen fandt der i det isfyldte Farvand udfør Hangö en Kollision Sted mellem S/S »Chickasaw« af New York, som et Par Timer i Forvejen var afgaaet fra Hangö paa Rejse til USA via København, og S/S »Bore VIII« af Åbo, der var paa Rejse fra Syd-Amerika til Hangö, men under Sejladsen ind til sidstnævnte Havn var blevet siddende fast i Isen ca 2 Sømil øst for Galterne. Det var sigtbart Vejr. Sammenstødet skete, da »Chickasaw« i Isrenden vilde passere forbi »Bore VIII« paa dette Skibs Bagbords Side, derved at »Chickasaw« pludselig svingede Bagbord over og tørnede mod »Bore VIII«s Stævn med sin Styrbords Bov. Ved Sammenstødet fik begge Fartøjer ikke ubetydelige Skader, men var dog begge i Stand til at fortsætte deres Rejser. »Chickasaw« anløb den 28 s M København, hvor Skibet i de følgende Dage fik Havariskaderne udbedret, medens »Bore VIII«, der samme Dag, Kollisionen fandt Sted, indkom til Hangö, hvor Skibet blev underkastet Besigtigelse, senere har faaet de ved denne konstaterede Skader repareret i Danzig under Skibets Anløb af denne Havn dels i Marts 1931, dels i November s A.

Under denne i Henhold til Parternes Vedtagelse for nærværende Ret indbragte Sag har nu Sagsøgerne, Firmaet Franck & Tobiesen som Repræsentanter for den i Åbo hjemmehørende Damper »Bore VIII«s Rederi, der gør gældende, at Skylden for Kollisionen udelukkende ligger hos »Chickasaw«, paastaaet Sagsøgte, Kaptajn L Sederholt som Fører af S/S »Chickasaw« af New York, dømt til at erstatte Sagsøgerne den Skade og det Tab, som ved Sammenstødet er tilføjet »Bore VIII«s Rederi, og som nu af Sagsøgerne endeligt er opgjort til Fmk 211 062,98, Danziger Gülden 14 560,90, £ 191.7.11 og d Kroner 1901,14. Af Beløbene har Sagsøgerne derhos paastaaet Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 6 Marts 1931.

Sagsøgte har principalt nedlagt Paastand om Frifindelse.

I Anledning af Kollisionen har »Bore VIII«s Besætning den 4 Marts 1931 aflagt Søforklaring for Rådstuvurätten i Hangö, og Besætningen paa »Chickasaw« har den 5 s M under Skibets Ophold i København aflagt Søforklaring her ved Retten. Under Sagen har derhos Lods Erik Arvid Sjösten, der ved den paagældende Lejlighed var ombord i »Chickasaw« som Lods, afgivet Vidneforklaring for Rådstuvurätten i Hangö.

Af »Bore VIII«s Søforklaring fremgaar det, at dette Fartøj, efter den 23 Februar 1931 om Eftermiddagen at være naaet til Iskanten udfør Utö, samme Dags Aften af Isbryder blev assisteret gennem Pakisen, hvorefter Skibet, der i Mellemtiden havde faaet Lods ombord, den følgende Dags Morgen Kl 5,20 fortsatte gennem Isrenden uden Isbryderassistance, indtil Skibet Kl 1 om Eftermiddagen som anført blev siddende fast i Isen ca 2 Sømil øst for Galterne.

Paa dette Sted var ifølge den af »Chickasaw«s Besætning under Søforklaringen her for Retten givne Fremstilling Isrenden, som gik i Retning Øst til Vest, delt af en lang fast Isstrimmel i et nordligt og et sydligt Løb, i hvilket sidste »Bore VIII« befandt sig. Da »Chickasaw«, der kom øst fra, var naaet hen til det Sted i Isrenden, hvor Løbet delte sig, var Afstanden mellem Fartøjerne ifølge Førerens, Kaptajn Sederholts, Forklaring ca 6—7 Skibslængder. Klokken var da 2,12, og der blev nu ifølge Besætningens Forklaringer ved dette Tidspunkt paa »Chickasaw«, som gik for fuld Kraft frem, men paa Grund af Ishindringerne ikke gjorde større Fart end 4—5 Mil, slaaet Stop og ved samme Tid givet haardt Styrbords Ror for at gaa ind i det af Isflagen dannede nordlige Løb. Ifølge den fra »Chickasaw«s Side givne Fremstilling skete der derefter det, at »Chickasaw« et halvt Minut efter, at der Kl 2,12 var slaaet Stop, rørte den faste Iskant paa sin Styrbords Side. Skibet blev derved vist af, og skønt der ifølge de afgivne Forklaringer straks blev slaaet fuld Kraft Bak, og Roret stadig laa haardt Styrbord, svingede Skibet dog vedblivende Bagbord over, gik gennem den faste Isflage og tørnede mod »Bore VIII« paa den tidligere anførte Maade. Kollisionen skete Kl 2,15 efter »Chickasaw«s Ur, og ifølge de af »Chickasaw«s Maskinpersonale afgivne Forklaringer var der efter Optegnelserne i Maskinrummet slaaet Stop 3 Minutter og fuld Kraft Bak 2½ Minut før Kollisionen.

Der er mellem de fra »Chickasaw«s Side afgivne Forklaringer nogen Uoverensstemmelse med Hensyn til Bredden af den omhandlede Isflage paa det Sted, hvor »Chickasaw« brød igennem. Medens saaledes Skibets Fører, Kaptajn Sederholt, har forklaret, at Isflagens Brede paa dette Sted var 75 engelske Fod, og Skibets 2 Styrmand, at den havde en Brede af ½ Skibsbredde, har derimod Kaptajn de Barr, der efter det oplyste maa antages at have været ombord i »Chickasaw« som særlig farvandskendt under Sejladsen fra København til Hangö og tilbage, forklaret, at Bredden efter hans Formening var noget mindre end en Skibslængde (400 Fod). Saavel efter Kaptajn Sederholts som efter Kaptajn de Barrs Forklaringer havde Isen imidlertid ikke været helt fast det paagældende Sted, men der havde været et Brud i Isflagen.

Efter de af »Chickasaw«s Besætning afgivne Forklaringer maa det antages, at man ombord i »Chickasaw« er gaaet ud fra, at Isen i Renden paa det Sted, hvor »Chckasaw« vilde passere »Bore VIII«, var brudt, og at der ingen Fare var forbundet med at gaa frem, samt at man ikke i »Chickasaw« har været klar over, at »Bore VIII« laa fast i Isen. Kaptajn de Barr har saaledes forklaret, at han ikke var sikker paa, at »Bore VIII« laa helt stille, og Kaptajn Sederholt har forklaret,

at han i Tilfælde af, at »Bore VIII« havde ført Signal, der viste, at det laa fast i Isen, ikke vilde have ladet »Chickasaw« gaa frem, idet han ikke vilde risikere, at »Chickasaw« ogsaa kom til at ligge fast i Isen. Disse Forklaringer stemmer imidlertid ikke med den Fremstilling, »Chickasaw«s finske Lods Erik Sjösten har givet under sin Vidneforklaring for vedkommende finske Ret. Ifølge Lodsens Forklaring observerede han, da »Chickasaw« i Isrenden nærmede sig »Bore VIII«, at Renden var frosset, og at »Bore VIII« laa stille. Lodsens videre forklaret, at han gjorde Kaptajn de Barr opmærksom herpaa, og da han (Lodsens) frygtede, at en Kollision kunde indtræffe, anmodede de Barr om at stoppe Skibet, men at de Barr ikke tog noget Hensyn hertil. Ifølge Lodsens Forklaring var Renden saa haardt frosset, at den var lige saa stærk som fast Is, og den faste Is var saa stærk, at et Fartøj af »Chickasaw«s Størrelse ikke kunde skære sig ind i den.

Fra Sagsøgtes Side gøres det under Henviisning til de af »Chickasaw«s Besætning afgivne Forklaringer, som Sagsøgte hævder maa lægges til Grund, gældende, at Kollisionen maa antages at skyldes et hændeligt Uheld, og at der i hvert Fald ikke kan lægges »Chickasaw«, fra hvis Side der ifølge Sagsøgtes Anbringende er gjort, hvad der kunde gøres for at afværge Kollisionen, noget til Last.

Retten finder imidlertid ikke at kunne give Sagsøgte Medhold heri. Retten mener ikke at kunne forkaste Lodsens Forklaring og maa mene, at man ombord i »Chickasaw« har været klar over, at »Bore VIII« sad fast i Isen, og at Renden var haardt frosset, samt endvidere at »Chickasaw«s Ledelse har været eller i hvert Fald burde have været ganske klar over den Fare, der var forbundet med et Forsøg paa at forcere Isen for at komme forbi »Bore VIII«. Det maa derfor bebrejdes »Chickasaw«s Ledelse, at den, uagtet det maatte staa den klart, at der ikke fra »Bore VIII«s Side kunde foretages nogetsomhelst, der kunde hjælpe til at modvirke en Kollision, saafremt der — som Tilfældet blev — skulde opstaa Fare for en saadan, i Stedet for at følge den erfarne Lods' Raad om straks at stoppe Skibet, er vedblevet at gaa frem og først, da Faren for Kollisionen var overhængende, har truffet Foranstaltninger for at afværge dennes Indtræden, uden at dette dog var muligt ved Manøvrer, »Chickasaw« selv var i Stand til at foretage. Ansvar for Kollisionen maa følgelig paahvile »Chickasaw« alene, saaledes at »Chickasaw«s Rederi maa være pligtig at erstatte hele den »Bore VIII« ved Kollisionen tilføjede Skade.

Med Hensyn til denne har Sagsøgte særlig bestridt, at der kan paahvile »Chickasaw« noget Ansvar for den ved Besigtigelsen af »Bore VIII« i Hangö konstaterede Beskadigelse af Skibets Broncepropel, hvis fire Blade alle viste sig at være knækkede, idet der paa to af Blade var afbrækket et Stykke af ca 18" og paa to et Stykke af ca 12". Efter Sagsøgtes Formening maa denne Skade antages at være opstaaet forinden Kollisionen under Skibets Sejlads gennem Isen.

Ifølge den af »Bore VIII«s Besætning afgivne Søforklaring blev Skibet ved Kollisionen trykket ca 45 Meter agterover, og det fremgaar endvidere af »Bore VIII«s Søforklaring, at det, medens Skibet efter Kollisionen var paa Vej ind til Hangö, konstateredes, at Maskinen havde

flere Omdrejninger pr Minut ved samme Damptryk end tidligere. Retten finder det herefter efter Omstændighederne tilstrækkelig sandsynliggjort, at ogsaa hele Skaden paa Skruen er en saadan Følge af Kollisionen, at det bør paalægges »Chickasaw« at erstatte den.

Sagsøgte, der subsidiært har fremsat forskellige Indsigelser mod den af Sagsøgerne foretagne Opgørelse, har derunder, under Forudsætning af, at hele Skylden for Kollisionen lægges paa »Chickasaw«, og at tillige Ansvaret for hele Skaden paa Skruen findes at paahvile dette Fartøj, nedlagt Paastand om Frifindelse mod Betaling af Fmk 171 515,57, Danz G 10 831,59 og £ 82.19.5.

Uoverensstemmelsen mellem Parternes Paastande hidrører fra, at Sagsøgte har rejst forskellige Indvendinger mod en Række Poster, der er opførte paa en af Sagsøgernes Repræsentanter opstillet Generalregning over »Bore VIII«s Rederis Udgifter og Tab i Anledning af Kollisionen.

Sagsøgtes Indvendinger refererer sig til:

- I. De nedennævnte paa Generalregningen i Finmark opførte Poster:
  1. Rederiets Udgifter til Bundrengøring og Maling af Skibet under Doksætningen i Danzig i Marts 1931 Fmk 11 455,20.
  2. Rederiets Udgifter til Bundfarve ved samme Lejlighed Fmk. 11 869,50.

Af disse to Poster vil Sagsøgte kun anerkende $\frac{1}{9}$ eller henholdsvis Fmk 1272,78 og Fmk 1310,83 under Henvi sning til, at »Bore VIII« sidst var i Dok den 8 Juli 1930, og der saaledes, da Skibet doksattes i Marts 1931 i Anledning af Kollisionen, kun var $\frac{1}{9}$ tilbage af den Tid, man ifølge Sagsøgtes Anbringende almindeligvis regner, at en Bundmaling skal vare, nemlig 9 Maaneder.

Da de omhandlede Foranstaltninger findes at have været nødvendigt ogsaa af andre Grunde end i Anledning af Reparationen af Kollisionsskaderne, og da Rederiet, ved at de foretoges ved denne Lejlighed, maa antages at have sparet en Udgift, der nogenlunde svarer til de Beløb, Sagsøgte kræver fradraget, henholdsvis Fmk 10 182,42 og Fmk 10 550,67, findes disse to Beløb derfor at burde fradrages i det af Sagsøgerne krævede Beløb.

3. Rederiets Tab som Følge af, at »Bore VIII«s Tidsbefragtere i Anledning af Skibets Reparation i Marts 1931 har fradraget Hyre i 7 Dage med Fmk 50 700,07.

Af denne Post vil Sagsøgte alene anerkende Fmk. 45 483, 15, der udgør Hyren for Tiden fra 8 Marts Kl 9 til 14 Marts Kl 17 lig 6 Dage og 8 Timer.

Der maa antages at være Enighed mellem Parterne om, at Skibet alene har været unddraget Tidsbefragternes Disposition i det nævnte Tidsrum af 6 Dage 8 Timer, og da det er sædvanligt ved Tidsbefragtning, at Befragterens Betaling af Hyre beregnes ikke blot pr Maaned og pr Dag, men naar det drejer sig om mindre Tidsrum, pr Time, samt da endvidere det mellem »Bore VIII«s Rederi og Tidsbefragterne afsluttede Certeparti findes at maatte forstaas overensstemmende hermed, maa Differencen, forsaavidt angaar den heromhandlede Post, nem-

lig Fmk 5216,92, fradrages i Sagsøgernes Paastand som af Sagsøgte hævdedet.

4. a.	Garantiprovision	Fmk.	944,00
b.	do	„	4642,90
c.	do	„	5497,50
d.	do	„	1788,00
e.	Sagførersalær	„	725,00.

Af disse Poster angaar a—d Sagsøgernes Udlæg til Provision af en af dem efter »Chickasaw«s Rederis Begæring stillet Bankgaranti til Sikkerhed for den »Chickasaw« ved Kollisionen tilføjede Skade, medens Post e udgør Sagsøgernes Udlæg til Sagfører i den Anledning. Sagsøgte hævder nu, at samtlige disse Poster, mod Størrelsen af hvilke der ikke fremsættes Indsigelse, ikke bør medtages under selve Erstatningen, men maa henregnes under Sagens Omkostninger. Med Hensyn til det under d nævnte Beløb, der udgør den pr 26 November 1932 forfaldne Garantiprovision, har Sagsøgte derhos anført, at denne Post i hvert Fald maa være »Chickasaw«s Rederi uvedkommende, da Sagsøgtes Sagfører den 23 s M har givet »Bore VIII«s Rederis herværende Repræsentanter, Firmaet August Borgen, Meddelelse om, at »Chickasaw«s Rederi ikke længere ønskede Garantien opretholdt.

Med Hensyn til det under e nævnte Beløb findes der at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at dette alene bør tages i Betragtning ved Fastsættelsen af Sagens Omkostninger.

De under å—d nævnte Garantiprovisioner findes derimod med Rette medtaget under den »Bore VIII«s Rederi tilkommende Erstatning. Dette gælder særlig ogsaa det under d opførte Provisionsbeløb, idet det ikke under Sagen er godtgjort, at det skyldes Forsømmelse fra »Bore VIII«s Rederis Side, at der ikke før den 26 November 1932 er givet Banken Meddelelse om, at Garantien skulde bortfalde, hvorfor »Chickasaw«s Rederi, der selv burde have givet Banken denne Meddelelse, findes at maatte bære Risikoen for, at saadan Meddelelse ikke er kommet Banken i Hænde saa tidligt, at det forhindredes, at Garantien løb videre i en ny 3-Maaneders Periode.

II. De nedennævnte paa Generalregningen i Danziger-Gülden opførte Poster:

1. Rederiets Udgifter til Bundrengøring og Maling af Skibet under Doksætningen i Danzig i November 1931 Danz G 1480,00.
2. Rederiets Udgifter til Bundfarve ved samme Lejlighed Danz G 1637,50.

Af disse to Poster vil Sagsøgte kun anerkende $\frac{1}{18}$ eller henholdsvis Danz G 82,22 og Danz G 90,97 under Henvisning d e l s til, at Skibet sidst var doksat den 8 Marts 1931, og der derfor, da Skibet paany kom i Dok i November, 1931, kun var $\frac{1}{9}$ tilbage af den Tid, man ifølge Sagsøgtes Anbringende almindeligvis regner, at en Bundmaling varer (9 Maaneder), d e l s til, at Doksætningen af Skibet var nødvendig af Hensyn til Reparation af andre — ikke Kollisionen vedrørende — Skader paa Skibet, nemlig som Følge dels af, at der ved Skibets Afgang fra Helsingfors den 30 Oktober 1931 var kommet en wire i Skruen, dels

af at Skibet havde rørt Bunden ved Ankring i Danzig den 11 November s A.

Da det ikke kan antages, at en Doksætning af Skibet alene for Indsættelse af ny Skrue vilde have nødvendiggjort en Maling af Skibets Bund, og da »Chickasaw«s Rederi i hvert Fald ikke findes at burde bidrage til Udgifterne til saadan Maling med et større Beløb end af Sagsøgte anerkendt, vil disse Poster kun være at tilkende Sagsøgerne med dette Beløb. Differencen, henholdsvis Danz G 1397,78 og Danz G 1546,53, maa derfor som af Sagsøgte hævdet, fradrages i Sagsøgernes Paastand.

3. Rederiets Udgifter til Reparation Dans G 11 242,00.

Med Hensyn til denne Post har Sagsøgte rejst Indvending mod Beløb paa tilsammen Danz G 785. Efter den af Lloyds Surveyor i Danzig afgivne Besigtigelsesrapport af 3 December 1931 maa det antages, at dette Beløb angaar Skader, der ikke hidrører fra Kollisionen mellem »Chickasaw« og »Bore VIII«, og det maa derfor fradrages i Sagsøgernes Paastand.

III. De nedennævnte paa Generalregningen i Pund Sterling opførte Poster:

1. Bergenske Baltic's Regning £ 13.6.0.

Heraf anerkender Sagsøgte alene £ 3.6.0, og da det ikke mod Sagsøgtes Benægtelse findes godtgjort, at de resterende £ 10.0.0 — der maa antages at udgøre Bergenske Baltic's Honorar for Assistance i November 1931 ved Besigtigelse af Skader paa »Bore VIII«, og som efter Sagsøgtes Anbringende angaar de ovenfor under II nævnte, Kollisionen med »Chickasaw« uvedkommende Skader, — har Hensyn til de ved denne Kollision opstaaede Skader, vil dette Beløb ikke kunne medregnes i Sagsøgernes Erstatning.

2. Rederiets Tab som Følge af, at »Bore VIII«s Tidsbefragtere paa Grund af Skibets Reparation i November 1931 har fradraget Hyre i 4 Dage, £ 150.2.3.

Sagsøgte vil kun anerkende Tiden fra 11 November Kl 11—14 November Kl 11,30 lig 3 Dage $\frac{1}{2}$ Time som tabt Hyretid og hævder, at Halvdelen af den mistede Hyre for dette Tidsrum maa bæres af Rederiet selv, da »Bore VIII« navnlig blev doksat for at faa repareret de ovenfor omtalte Skader, som ikke vedrørte Kollisionen. Sagsøgte vil derfor for denne Posts Vedkommende kun anerkende et Beløb paa £ 56.13.9.

Der maa antages at være Enighed mellem Parterne om, at »Bore VIII« kun har været unddraget Befragternes Disposition i 3 Dage $\frac{1}{2}$ Time, og Rederiet har derfor som ovenfor under I 3 anført ikke Krav paa at faa erstattet tabt Hyre for noget længere Tidsrum. Da det endvidere under Hensyn til, at Tabet ogsaa skyldtes de ommeldte Kollisionen uvedkommende Skader, findes rimeligt, at Tabet deles lige mellem »Bore VIII«s Rederi og »Chickasaw«, vil Differencen £ 93.8.6, som af Sagsøgte hævdet, være at fradrage i Sagsøgernes Paastand.

3. Kul og Olieforbrug under Reparationen i Danzig i November 1931 £ 9.18.5.

Af samme Grund som ovenfor under III 2 nævnt vil Sagsøgte alene anerkende denne Post med Halvdelen eller £ 4.19.3, og da det findes

rimeligt, at ogsaa denne Udgift deles lige mellem de to Rederier, vil derfor Differencen for denne Posts Vedkommende, £ 4.19.2, være at fradrage i den »Bore VIII«s Rederi tilkommende Erstatning.

IV. De nedennævnte paa Generalregningen i danske Kroner anførte Poster:

1. Franck & Tobiesens Regning d Kr 676,14.
2. August Borgens Regning d Kr 1225,00.

Disse to Poster hævder Sagsøgte alene henhører under Sagens Omkostninger, men da Retten efter Omstændighederne finder, at »Bore VIII«s Rederi har Krav paa at faa disse Udgifter dækket under selve Erstatningen for Skaden, kan den anerkende, at de er medtaget i Sagsøgenes Opgørelse af denne.

I Henhold til det anførte vil der herefter i den af Sagsøgerne krævede Erstatning i Finmark, Fmk 211 062,98, være at fradrage de under Posterne I 1—3 nævnte Differencer, henholdsvis Fm 10 182,42, Fmk. 10 550,67 og Fmk 5216,92 samt det under Post I 4 e opførte Beløb, Fmk 725,00, eller ialt Fmk 26 675,01, hvorefter den af Sagsøgerne krævede Erstatning i Finmark alene findes at burde anerkendes med Fmk 184 387,97.

I den af Sagsøgerne i Danziger Gùlden krævede Erstatning, Danz G 14 560,90 bør fragaa Differencerne under Posterne II 1—3, henholdsvis Danz G 1397,78, Danz G 1546,53 og Danz G 785,00, eller ialt Danz G 3729,31, hvorefter Sagsøgenes Erstatningskrav i Danziger Gùlden overensstemmende med Sagsøgtes subsidiære Paastand kun bør anerkendes med Danz G 10 831,59.

Og i den af Sagsøgerne i Pund Sterling forlangte Erstatning, £ 191.7.11, bør fragaa Differencerne under Posterne III 1—3, henholdsvis £ 10.00.00, £ 93.8.6 og £ 4.19.2, eller ialt £ 108.7.8, og den af Sagsøgerne i Pund Sterling krævede Erstatning anerkendes saaledes alene med £ 83.0.3.

Herefter vil Sagsøgte være at dømme til at betale til Sagsøgerne Fmk 184 387,97, Danz G 10 831,59, £ 83.0.3 og d Kr 1901,14, alt med Renter som paastaaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte derhos at burde godtgøre Sagsøgerne med 1000 Kr.

T i r s d a g   d e n   1 2   J u n i .

Nr 59/1934.   Fhv Dommere **L Andersen, V Baller, I Feddersen,**
S F Grundtvig, R E L Hyrup og **A B Richter**
 m o d

Justitssekretæren ved Østre Landsret.

Østre Landsrets Kendelse af 8 Marts 1934:

Ved kongelig Resolution af 10 November 1933 blev Dommerne **L Andersen, V Baller, I Feddersen, S F Grundtvig, R E L Hyrup** og **A B**

Richter i Medfør af Lov Nr 193 af 20 Maj 1933 afskediget fra den 31 December 1933 at regne hver især med den ham »efter Loven om Statens Tjenestemænd tilkommende Pension.«

Ved Stævning af 18 Januar 1934 har de nævnte fhv Dommere anlagt Sag ved nærværende Ret mod Finansministeriet paa Statskassens Vegne til Betaling af 1338 Kr 03 Øre, hvilket Krav de i Stævningen har begrundet saaledes:

Lov Nr 193 af 20 Maj 1933, ifølge hvilken Dommere skal søge deres Afsked, naar de er fyldt 70 Aar, og skal afskediges med Pension efter Tjenestemandsløven fra Udgangen af den Maaned, hvori de fylder 70 Aar, er stridende imod Grundlovens § 71, hvorefter Dommere kun kan afskediges »uden Tab af Indtægter«. Sagsøgerne har derfor Krav paa nu efter deres Afskedigelse at oppebære den Indtægt, som de havde ved deres Afskedigelse; »da Sagsøgerne for Januar Maaned kun har faaet udbetalt Pension efter Tjenestemandsløven, kræver de foreløbig ved dette Søgmaal Forskellen mellem det Beløb, de fik udbetalt af Finansministeriet pr 1 December f A, og det Beløb, de har faaet udbetalt pr 1 Januar d A«; denne Forskel udgør efter deres Opgørelse for alle Sagsøgerne det paastævnte Beløb 1338 Kr 03 Øre.

Justitssekretæren ved Østre Landsret har under Hensyn til Stævningens Begrundelse af Sagsøgernes Krav anset sig berettiget til at opfatte deres Paastand som gaaende ud paa, at der tillægges dem hver for sig en Ret til en større Pension end den dem af Finansministeriet tildelte, og har overensstemmende hermed beregnet Berammelsesafgifter særskilt for hver af de 6 Sagsøgere, saaledes at han har multipliceret Differencen mellem den af den paagældende paastaaede Pension for 1 Maaned og den af Finansministeriet udbetalte med 12 til Beregning af den aarlige Difference og denne med 5, jfr Retsplejelovens § 227. Over denne Beregning, efter hvilken Afgifternes samlede Beløb udgør 348 Kr, har Sagsøgerne i Medfør af Retsplejelovens § 54 fremsat Klage til Retten, idet de gør følgende gældende: da der ikke er noget til Hinder for, at flere Parter kan sagsøge under eet, i hvert Fald ikke naar Modparten ikke gør Indsigelse derimod, jfr Retsplejelovens § 250, og da Sagens Værdi, naar Søgsmålet bestaar af flere Poster eller Fordringer, bestemmes saaledes, at disse sammenlægges, jfr Retsplejelovens § 226, maa Sagen afgiftsmæssigt betragtes ikke som 6 Sager, men som een Sag; denne drejer sig dernæst ikke om Rettigheder til periodiske Indtægter, idet Sagsøgerne netop ikke har anlagt noget Anerkendelsessøgmaal, men søger eksigibel Dom for et Beløb, svarende til Forskellen mellem fuld Løn for en Maaned og den udbetalte Pension for Januar 1934; for senere forfalden Pension har de paa den anden Side ikke kunnet paastaa eksigibel Dom, og iøvrigt er det usikkert, om og i hvilket Omfang de forskellige Sagsøgere faar Krav paa fremtidige Pensionsbeløb. Hvis de faar Medhold, vil Dommen ikke formelt binde Finansministeriet til for Fremtiden at udbetale dem fuld Løn i Stedet for Pension; at de formentlig regner med, at Finansministeriet i det forudsatte Tilfælde vil bøje sig for den Opfattelse, der faar Udtryk i Dommen, er en anden Sag.

Der ses ikke at findes Hjemmel, heller ikke i Retsplejelovens § 226,

til ved Afgiftsberegningen at sammenlægge de paagældende Beløb, uanset at disse indtales under samme Sag.

Under Hensyn til den i Stævningen givne Begrundelse af Sagsørgernes Paastand og til det ved Søgsmålet forfulgte Øjemed maa dernæst Sagen, skønt der er givet Paastanden det foran angivne begrænsede Indhold, siges rettelig at dreje sig om, hvorvidt Sagsøgerne har Ret til efter deres Afskedigelse at oppebære den Løn, de havde ved Afskedigelsen. Den paaklagede Afgiftsberegning vil herefter være at stadfæste.

T h i b e s t e m m e s:

Den foran omhandlede Afgiftsberegning stadfæstes.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede af Østre Landsret afsagte Kendelse anførte Grunde

b e s t e m m e s:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Kæremaalets Omkostninger ophæves.

O n s d a g d e n 1 3 J u n i.

Nr 119/1933. Forpagter **Chr Pedersen (Fich)**

m o d

Enkefru **Andrea Hansen (Oluf Petersen)**,

betræffende Fuldbyrkelse af en Handel om en fast Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 15 Maj 1933: Den ovennævnte Arrestforretning bør som lovlig gjort og forfulgt ved Magt at stande. Sagsøgte, Forpagter Chr Pedersen, bør til Sagsøgerinden, Enkefru Andrea Hansen, betale 55 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 20 November 1932, til Betaling sker, Arrestforretningens Omkostninger 326 Kr og denne Sags Omkostninger med 5000 Kr. Betalingen sker mod samtidig Udstedelse af ovennævnte Skøde med Panteobligation. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afgivelse har Appellanten opfyldt Handlen, idet han har forbeholdt sig at gøre sine Indsigelser gældende til Nedsættelse af Købesummen.

Appellantens Paastand for Højesteret gaar ud paa, at Indstævnte tilpligtes at betale Appellanten et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, dog ikke udover 5000 Kroner, samt at Indstævnte tilpligtes at afholde de Udgifter, som de i en Landvæsenskommissionskendelse af 18 September 1931 og Overlandvæsenskommissionsforlig af 15 November 1932 omhandlede Arbejder vil paaføre Appellanten som Ejer af Niverødgaard.

Det første Beløb kræves som Erstatning, fordi Nabogaarden har Ret til at tage Vand fra Gaardens Vandværk, hvilket ikke er blevet omtalt for Appellanten forinden Købet, og efter hans Anbringende er en Byrde, der væsenlig forringer Gaardens Værdi.

Det maa nu vel efter de for Højesteret tilvejebragte Oplysninger, derunder en Syns- og Skønsforretning, antages, at nævnte Ret for Nabogaarden kan medføre nogen Gene for Appellanten, men i Betragtning af, at Nabogaarden er en mindre Gaard med ringe Kreaturhold, og at der efter det oplyste er rigeligt med Vand, findes denne Gene ikke at være af en saadan Betydning, at Appellanten af denne Grund kan kræve noget Afslag i Købesummen. Det bemærkes herved, at Nabogaarden bidrager forholdsmæssigt til Udgifterne ved Vandværket.

Landvæsenskommissionskendelsen af 18 September 1931 og Overlandvæsenskommissionsforliget af 15 November 1932 angik Mangler ved Vandafledningen for Dele af Nivaagaard og Niverødgaard m m under Nivaa Station, hvorhos der under Sagen var inddraget Spørgsmaal om Tilvejebringelse af en ny Hoveddræning over Nivaagaards Jorder paa Niverødgaards Bekostning.

Paa det foreliggende Grundlag stiller det sig imidlertid usikkert, hvor store Udgifter Kendelsen med tilhørende Forlig vil paaføre Ejeren af Niverødgaard, men i al Fald kan disse Udgifter under Hensyn til Handlens Størrelse og de stedfundne Forhandlinger ikke antages at blive af nogen væsenlig Betydning, ligesom det er usikkert, i hvilket Omfang de vil opvejes af tilsvarende Fordele. Appellantens Paastand vil derfor ikke heller paa dette Punkt kunne tages til Følge.

Herefter vil i Overensstemmelse med Indstævntes Paastand den indankede Dom, forsaa vidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste og Indstævnte være at frifinde for Appellantens Tiltale.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Indstævnte, Enkefru Andrea Hansen, bør for Tiltale af Appellanten, Forpagter Chr Pedersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgte, Forpagter Chr Pedersen, Odense, først alene med en Mægler og derefter sammen med sin Broder, Gaardejer Alberth Pedersen havde beset den Sagsøgerinden, Enkefru Andrea Hansen, tilhørende Ejendom »Niverødgaard« med Jorder i Karlebo og Asminderød Sogn, blev der den 10 November 1932 Enighed om Handel, og der oprettedes samme Dag af Sagsøgerindens Repræsentant, hendes Søn, Landsretssagfører Fischer-Hansen, en Slutseddel, hvorefter Sagsøgte købte Ejendommen for en Købesum af 410 000 Kr, der skulde berigtiges ved, at Sagsøgte overtog eller indfrie de den i Ejendommen indestaaende 1 Prioritet til Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne til Rest stor ca 292 500 Kr, udstedte et Pantebrev til Sælgerinden, stort ca 62 500 Kr med Selvskyldnerkaution af Køberens nævnte Broder og udbetalte kontant ved Overtagelsen den 20 November s A Kr 55 000,00,— De sidste Forhandlinger, inden Enighed opnaaedes, angik navnlig Købesummen. Sælgerinden havde oprindelig iorlangt 475 000 Kr, men var gaet ned til 425 000 Kr — og de blev ført om Aftenen paa en Restaurant i samme Ejendom, hvor Landsretssagfører Fischer-Hansen havde Kontor. Da Slutsedlen skulde oprettes, ønskede Fischer-Hansen at skrive den paa sit Kontor, for at han kunde gøre den saa nøjagtig som mulig ved Hjælp af de derværende Papirer for Ejendommen, der bestod af en Mængde Matr Nr — over 30 ialt — som var sammenkøbt af hans afdøde Fader ved mange forskellige Skøder. Alberth Pedersen, der førte Forhandlingerne for Sagsøgte, og som efter hvad han selv bemærkede, havde afsluttet mange Handler før i Tiden, foretrak imidlertid at faa Slutsedlen skrevet i sin Nærværelse paa Restauranten, og han deltog Punkt for Punkt i dennes Affattelse. Den var derhos oplæst baade stykkevis og samlet, inden den underskrevet af de to Brødre og Fischer-Hansen i Nærværelse af dennes Farbroder, Grosserer Heinrich Hansen og Mægleren Søren Chr Pedersen. Slutsedlen omhandler i Post 1: Ejendommens Areal, der angaves at være »ca 337 Tdr (1 pCt op eller ned)«, og hvad der fulgte med Ejendommen, 2: Avl, Besætning, Inventar og alt andet undtagen privat Indbo og nogle Rideheste, i Post 2: Købesummen og dens Berigtigelse, derunder hvorledes Obligationen til Sælgerinden nærmere skulde opfattes, i Post 3: Overtagelses- og Skæringsdag, der var 20 November s A, dog at Skæringsdag for Skatter var 31 December s A, og at Sælgerindens Obligation først forrentedes fra 11 December s A; tillige nævntes der Køberens Overtagelse af Folkehold, og i Post 4: en med Ejendommen dreven Forpagtning paa ca 13 Tdr Land. Post 5 lød saaledes:

»Ejendommen er i Dag besigtiget af Køberen og overtages saaledes som den er og forefindes og med de Byrder og Forpligtelser, hvormed den har tilhørt Sælgeren, idet der herom henvises til Ejendommens Blad i Tingbogen.«

Endelig fastsættes i Post 6, at Køberen skulde betale Omkostningerne ved Handlen, derunder et Sagførersalær til Fischer- Hansen paa 1500 Kr, medens Mæglersalær paahvilede Sælgerinden.

Efter Slutseddels Underskrift tog Sagsøgte og hans Broder tilbage til Fyen. Den 15 s M kom Sagsøgte igen til København, ledsaget af Sagfører M Sørensen af Odense. Der forelaa nu Tingbogsattest — paa 6 maskinskrevne Sider — der tilligemed Ejendommens øvrige Papirer gaves Sagfører Sørensen til Gennemsyn. Man tog derpaa ud paa Ejendommen, hvor Sagsøgte traf forskellige Aftaler med Folkene om Fortsættelse af Tjenesten hos ham. En af Husmændene forlangte og fik en skriftlig Kontrakt med Sagsøgte. Vistnok den følgende Dag blev der af Sagsøgte givet Telefonselskabet Besked om hans Overtagelse af Gaardens Telefon. Den 16 d M var atter Sagsøgte og Sagfører Sørensen paa Fischer-Hansens Kontor. Overfor Fischer-Hansens Kompagnon gjorde Sagfører Sørensen efter Gennemgang af Tingbogsattesten Bemærkning om, hvorvidt Arvefæsteafgift og Kloakbidrag henhørte under Skatter, hvad han ikke mente; endvidere bad han nærmere oplyst, hvorledes Hovedparcelforpligtelserne paa Ejendommen var, og rettede nogle Spørgsmaal om enkelte Servituter. Efter at Sagsøgte og Sagfører Sørensen derpaa var rejst hjem til Odense, sendte Fischer-Hansen næste Dag, den 17 s M, Sagsøgte efter Aftale til Gennemsyn Udkast til Skøde, Tingbogsattest, Udskrift af Matrikulens Arealberegning, en Landinspektørs Arealfortegnelse, Refunderings-Opgørelse med Bilag, Udkast til Pantebrev samt Fortegnelse over Besætning og Inventar. Først derefter meddelte Sagsøgte i et Brev af 18 s M, at han ikke kunde godkende de modtagne Papirer, og henviste til, at der, da Handlen fandt Sted, ved Slutseddelsens Oprettelse af Fischer-Hansen uden noget Forbehold var svaret benægtende paa hans Spørgsmaal, om der paahvilede Ejendommen »Byrder, Afgifter, Hæftelser eller Servituter«. Papirerne og Tingbogsattesten viste, at der forelaa adskillige saadanne. Han forlangte derfor disse fjernede. Endvidere gjorde han Indsigelse mod, at Sælgerindens Pantebrev fik oprykkende Prioritet, og bemærkede, at han ikke kunde se, om Gaarden havde det opgivne Areal. Han gik ud fra, at Berigtigelse af det paatalte ikke kunde ske i Løbet af den 19 s M, og meddelte derfor, at han ikke fandt Anledning til at rejse til København den 20 s M.

Der fandt derpaa Telefonsamtaler og Brevvekslinger Sted, Fischer-Hansen hævdede straks bestemt, at Sagsøgte aldrig havde hørt eller kunnet tro, at Ejendommen ingen Byrder havde; han stillede derfor Ejendommen til Sagsøgtes Disposition, idet han vilde gøre Sagsøgte ansvarlig for alle Følger af, at han undlod at berigtige Handlen. Han afventede Sagsøgtes Kommen til København og var rede til Forhandling om Enkeltheder. Sagsøgte blev imidlertid ved sit tidligere og henviste til, at Tingbogen indeholdt næsten »4 Sider« Byrder m v; han fremhævede 14 forskellige Byrder, der ikke havde været omtalt; endvidere anførtes det, at der var lyst forskellige Servituter om Byggelinier, elektriske Master, Afgivelse af Jord til Byggeplads og Forlig om Ret til at ændre Vandløb, hvorom heller intet var oplyst; og Sagsøgte udtalte allerede i sin Skrivelse af 21 s M: »Saavel Slutsedlen som de Oplysninger, der er givet mig om Gaarden og dens Byrder, forinden Handlen,

er saa lidet udtømmende og mangelfulde, at der ikke herpaa kan bygges nogen Paastand om endelig Handel.« Fischer-Hansen fremhævede for Sagsøgte, at det af ham inden Handlen til Sagsøgte for Skatter og Afgifter opgivne aarlige Beløb 6800 Kr omfattede samtlige Pengeydelse paahvilende Ejendommen (med i Beløbet var iøvrigt ogsaa Brandpræmie ca 1001 Kr vedrørende den faste Ejendom). Sagsøgte bemærkede hertil, at han kun havde spurgt om Skatter og faaet opgivet Tallet 6700 Kr.

Da Brevvekslingen intet førte til, paabegyndte Sagsøgerinden den 5 December s A Arrestforfølgning mod Sagsøgte til Sikring af den kontante Købesum 55 000 Kr, som Sagsøgte ifølge Slutsedlen skulde have betalt. Ved Kendelse, afsagt af Fogden i Odense den 13 s M, blev Arresten mod en Sikkerhedsstillelse af 5000 Kr fremmet, dog — under Hensyn til, at der var Tvist om Byrder paa Ejendommen af antagen Kapitaliseringsværdi ca 14 000 Kr — kun for et Beløb af 41 000 Kr, og Sagsøgte stillede derpaa Sikkerhed ved Deponering af Sparekassebog for dette Beløb.

Sagsøgerinden har derefter under nærværende ved Odense Købstads Ret forberedte Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale Beløbet 55 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 20 November 1933. Hun paastaar derhos Arrestforretningen stadfæstet og sig tilkendt dennes Omkostninger med 326 Kr.

Sagsøgte procederer til Frifindelse. Subsidiært kræver han, at eventuel Betaling af det Beløb, som han maatte findes pligtig at betale, sker mod Skødeudstedelse og under Forbehold af behørigt Regnskab for Gaardens Drift, og saaledes at han samtidig udsteder 2 Prioritets Obligation til Sagsøgerinden. I alle Tilfælde paastaar han derhos Arrestforretningen ophævet som ulovlig gjort og sig tillagt en Erstatning for Tort, Tab og Kreditspilde af 6000 Kr.

Sagsøgte hævder, at Slutsedlen er saa mangelfuldt affattet, at ingen endelig Handel kan anses kommen i Stand, at Ejendommens Byrder er flere end forudsat, og at der er givet ham urigtige Oplysninger om Købesætningens Ydeevne, om Jordens Areal og om Høstens Størrelse.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Servituter og Byrder paa Ejendommen har saavel Grosserer Heinrich Hansen som Mægleren Søren Christian Pedersen forklaret, at der, inden Slutsedlen blev skrevet, til Sagsøgte og hans Broder blev sagt af Heinrich Hansen, at der altid var nogle Smaaservituter og Byrder, og han spurgte, om der skulde tales derom, men han fik af Alberth Pedersen til Svar, at der skulde tales om Prisen og Udbetalingen; de vilde ikke hænge sig i Smaapillerier.

Paa den anden Side har Gaardejer Alberth Pedersen forklaret, at han ved Gennemgangen af Slutsedlens Post 5 paa det Papir, som han benyttede, noterede: »ingen Byrder, Afgifter, Servituter eller Hæftelser af nogen Art«.

Naar imidlertid henses til, at allerede Besigtigelsen af Ejendommen, — rent bortset fra, hvad dennes Størrelse og særlige Beliggenhed og Beskaffenhed maatte indicere — maa have givet Sagsøgte og Broderen Formodning om Tilstedeværelsen af adskillige af de Servituter, som Sagsøgte senere gjorde Ophævelser over, og endvidere til, at Sagsøgte ikke straks, da Tingbogsattesten forelaa, gjorde Indsigelse i saa Hen-

seende, findes der at maatte gaas ud fra, at Handlen er sket saaledes, at Sagsøgte ikke havde Krav paa at erholde Ejendommen overdraget fri for Servituter og Byrder, og Spørgsmaalet er da, om Ejendommen viste sig at være behæftet med mere væsentlige Byrder, end Sagsøgte kunde vente.

I saa Henseende skal først med Hensyn til de fremdragne Vejretigheder bemærkes, at disse angaar eksisterende Veje og næppe kan have uheldig Betydning for Ejendommens Udnyttelse, idet denne indenfor sine Jorder har adskillig anden Bebyggelse og derhos iforvejen gennemskæres af Amtslandevejen nord paa til Kvistgaard og af Byvejen til Nivaa Station.

Sagsøgtes Indsigelse med Hensyn til, at Tingbogen indeholdt ikke blot Hovedparcelforpligtelser ifølge sidste Udstykningsskrivelse, men ogsaa Forpligtelserne herom ifølge ældre Skrivelser, skønnes ikke at være tilstrækkelig begrundet.

Servituter om Fremførelse af elektriske Ledninger maatte Sagsøgte være forberedt paa, da saadanne Ledninger med Master gik over Ejendommen.

Forskellige Dokumenter om Fastsættelse af Byggelinjer ved Vejene i Henhold til Lov Nr 275 af 28 November 1928 kan efter Ejendommens Beliggenhed ved de nævnte Veje heller ikke antages at være usædvanlige.

Den af Sagsøgte fremdragne Arvefæsteafgift angaar Afdrag paa Afløsningssum i Henhold til Lov Nr 95 af 26 Marts 1924, og denne Afgift saavel som den ligeledes fremdragne Ydelse til Tiendebanken i Henhold til Lov Nr 100 af 15 Maj 1903 vil i Løbet af nogle Aar bortfalde. Om disse Ydelser og om et Aabidrag til Vedligeholdelse af Nivaa har Sagsøgerinden derhos oplyst, at de henhører til de aarlige Amtstueafgifter, der ialt nu andrager 3500 Kr 85 Øre. Naar hertil lægges det aarlige Beløb for kommunal Grundskyld og Ejendomsskyld 2774 Kr 48 Øre plus 24 Kr 64 Øre, udkommer et samlet Beløb af 6299 Kr 97 Øre for alle Skatter og Afgifter.

Sagsøgerinden har som ovenfor anført inden Handlen opgivet disse til 6800 Kr (eller efter Sagsøgtes Paastand 6700 Kr), og dette Opgivende dækker da rigeligt samtlige økonomiske Byrder.

Indenfor det opgivne Beløb skønnes ogsaa et Ejendommen paahvilende Kloakbidrag paa 1942 Kr 63 Øre, der skulde afdrages og forrentes i Løbet af 15 Aar, at maatte ligge.

Rene Skatter androg aarligt alene 4240 Kr 28 Øre, og Sagsøgtes under Proceduren fremsatte Anbringende om, at der, hvis baade Skatter og Afgifter m m er opgivet, ogsaa herunder burde være medregnet Præmie til tvungen Ulykkesforsikring ca 600 Kr og til Løsøre-Brandforsikring ca 1000 Kr, findes ikke stemmende med sædvanlig Opfattelse af, hvad der henhører under Skatter og Afgifter. Det maa tværtimod komme Sagsøgerinden tilgode, at der under det af hende opgivne Beløb er indbefattet Brandkontingent af fast Ejendom ca 1001 Kr.

At den nærmere Ordning med Hensyn til Gaardens Vandværk heller ikke er omtalt, skønnes efter det oplyste ikke at kunne bebrejdes Sagsøgerinden.

Alt i alt findes det af Sagsøgte anførte ikke at vise, at der paahvilede Ejendommen større Byrder og Afgifter, end Sagsøgte maatte være forberedt paa. Det maa herved og ved Sagens Afgørelse i det hele tages i Betragtning, at Købet angik en Liebhaverejendom, paa hvis Indretning og Forbedring der i Tidens Løb har været anvendt store Udgifter.

Sagsøgtes først under Domsforhandlingen nærmere fremhævede Indsigelse med Hensyn til Ejendommens Areal har Hensyn til, at en Landinspektør i Odense paa Grundlag af Matrikulens Arealberegning over Ejendommens Jorder og hans egen Beregning af Veje efter Kortet opgør det samlede Areal til $336\frac{1}{4}\frac{3}{10}\frac{1}{100}\frac{1}{100}$ Tdr Land, hvoraf $7\frac{8}{1}\frac{4}{4}\frac{6}{0}\frac{8}{00}$ Tdr Land Veje, og Sagsøgte hævder, at Vejenes Areal ikke bør medregnes til Ejendommens Areal.

Det beregnede Vejareal angaar saavel Dele af Landevej som af Byvej og Markveje uden tilstrækkelig klar Adskillelse mellem disse, og der findes at maatte gives Sagsøgerinden Medhold i, at det ikke ved det saaledes fremkomne er tilstrækkeligt godtgjort, at Arealmangel foreligger. Der vil derfor i hvert Fald under denne Sag ikke kunne tages Hensyn til Sagsøgtes Indsigelse herom.

Ejendommens, som det maa antages, fortrinlige Kobesætning, var af hollandsk Race; den maatte derfor forventes at give rigelig nok Mælkeydelse, men noget ringere Fedtindhold end det røde Malkekvæg. Angaaende Opgivenderne om Besætningens Ydeevne har Sagsøgte nu paabe-raabt sig — overensstemmende med, hvad der første Gang anførtes af ham i en Skrivelse af 9 December 1932 — at det under Besigtigelsen inden Handlen blev opgivet, at Fedtprocenten var 3,65, medens Gennemsnitsprocenten kun var 3,20 à 3,30.

Det er herom oplyst, at Udtalelse om det høje Fedtprocentindhold blev fremsat til Sagsøgte, paa hans Forespørgsel, den 9 November af Inspektøren paa Ejendommen og til Broderen Alberth Pedersen, paa hans Forespørgsel, den 10 November af Fodermesteren. Opgivendet stemmede med, hvad Dyrlægen den 9 November havde meddelt Inspektøren, men ved den næste Kontrolprøve viste det sig, at Fedtindholdet kun var 3,20 pCt, saaledes at den forrige Prøve har været fejlagtig.

De afgivne Forklaringer viser imidlertid, at man maa have forstaaet, at den opgivne Fedtprocent var overraskende høj. Særligt har Fodermesteren som Vidne forklaret, at han til Sagsøgtes Broder Alberth Pedersen ved Besigtigelsen sagde, at Fedtprocenten var steget til 3,50, men sædvanligvis var 3,20 og 3,30. Naar hertil kommer, at dette Punkt meget let af Sagsøgte kunde være opklaret ved Gennemgang af Kontrolbøgerne, men ikke blev det, og at dets Betydning heller ikke blev fremhævet for Sagsøgerinden eller hendes Repræsentant, skønnes det usikkert, hvormegen Vægt Sagsøgte har lagt paa Opgivendet, og Ansvar herfor findes i hvert Fald ikke at burde paahvile Sagsøgerinden.

Sagsøgtes Anbringende om, at der skulde være givet ham urigtige Oplysninger om Høstens Størrelse, fremsattes første Gang i en Skrivelse af 9 December 1932, og der klagedes da over, at Høsten nu var anslaaet til 20 Fold og over, at man »undlod at oplyse, hvor ringe Udbyttet havde været tidligere Aar«. Denne Indsigelse gentoges noget ændret i Svarskriftet, men dog uden fornøden Præcision. Under Domsforhandlin-

gen hævdede Sagsøgte, at han, efter hvad han saa og hørte under Besigtigelsen, havde Grund til at vente, at Høstudbyttet blev ca 3500 Tdr Sæd, mens der kun antoges at være blevet ca 3077 Tdr (o: ca 21 Fold). Det ses, at Foldudbyttet i de foregaaende Aar har været omkring 19, 20, 18 og 16.

Det er imidlertid mod Sagsøgerindens Benægtelse ikke nærmere godtgjort, at der af Høst er lovet Sagsøgte andet og mere, end hvad han saa og forefandt under Besigtigelsen.

Efter alt det saaledes foreliggende, og idet det findes uforløst nærmere at komme ind paa det af Sagsøgte iøvrigt under Sagen anførte, maa Retten mene, at Sagsøgte har været uberettiget til at undslaa sig for at berigtige den mellem Parterne ved Slutsedlen indgaaede Handel.

Der er mellem Parterne Enighed om, at der i Sagsøgtes Udbetaling af de 55 000 Kr vil være at fradrage ifølge Refunderingsopgørelse et Beløb paa over 6000 Kr, men allerede fordi der er Uenighed om Beløbets Størrelse, finder Retten ikke nu at kunne tage Stilling til den Indflydelse paa Parternes Mellemværende, som Refunderingsopgørelse vil have, ligesom der ej heller nu kan ske Afgørelse med Hensyn til Regnskabet over Ejendommens Drift. Der vil herefter i det hele være at give Dom efter Sagsøgerindens Paastand, dog at Sagsøgtes Betaling bør ske mod Udstedelse af Skøde og saaledes, at Sagsøgte samtidig giver Sagsøgerinden Panteobligation for et Beløb af 62 433 Kr 63 Øre — sva- rende til en Restgæld af 1 Prioriteten paa 292 566 Kr 47 Øre —; det bemærkes herved, at der under Proceduren ingen Uenighed iøvrigt mere er om disse Dokumenters Affattelse.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerinden med 5000 Kr.

Torsdag den 14 Juni.

Nr 24/1934.   **Aktieselskabet Ribe Svineslagteri (H Jacobsen)**

mod

Aktieselskabet Rødding Korn- og Foderstofforretning (Ingen),

betræffende Appellantens Forpligtelse til at udbetale det indstævnte A/S et dette tiltransporteret Beløb.

Dom afsagt den 26 Juli 1933 af Retten for Ribe Købstad m v: De Sagsøgte A/S Ribe Svineslagteri, Ribe, bør for Tiltale af Sagsøgerne A/S Rødding Korn- og Foderstofforretning, Rødding, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte 30 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Vestre Landsrets Dom af 6 November 1933: De Indstævnte, A/S Ribe Svineslagteri, bør til Appellanterne, A/S Rødding Korn- og Foderstofforretning, betale 124 Kr 23 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Oktober 1932, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte til Appellanterne 150 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne A/S Rødding Korn- og Foderstofforretning, Rødding, paastaaet de Sagsøgte A/S Ribe Svineslagteri, Ribe, dømt til Betaling af 124 Kr 23 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 1 Oktober 1932 til Betaling sker.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Landmand Jørgen Lorentzen af Jenning, som havde 15—16 Grise paa Købekontrakt med de Sagsøgte, gav den 10 November 1932 Sagsøgerne Transport for deres Tilgodehavende 124 Kr 23 Øre paa Provenuet af de fornævnte Grise, naar de blev leveret. Transporten blev forkyndt for Slagteriets Direktør den 12 November 1932. De Sagsøgte Sagfører tilskrev den 15 s M Sagsøgernes Sagfører, at Slagteriet ikke skyldte Transportudstederen Penge og at Slagteriet, saafremt det kom til at skyldte Transportudstederen Penge, da vilde udbetale disse til Kreditor og ikke til Transporthaveren.

Lorentzen leverede 12 af de fornævnte Svin i April 1933 til Slagteriet, som tiltrods for den anmeldte Transport har udbetalt ham Provenuet, der har udgjort mindst 200 Kr og de Sagsøgte har nægtet at betale Transportens Beløb til Sagsøgerne.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet de gør gældende, at Landmand Lorentzen, da Transporten den 12 November 1932 blev anmeldt for Slagteriet, ikke havde noget Tilgodehavende hos Slagteriet, hvilket Sagsøgernes Sagfører straks blev underrettet om.

Sagsøgernes Sagfører var længe forinden Transporten blev udstedt gjort bekendt med, at Slagteriet ikke vilde modtage den Slags Transporter.

Den første Betingelse for at transportere en Fordring er, at denne Fordring eksisterer, men Lorentzen havde ingen Fordring paa de Sag-

søgte, da han udstedte Transporten. Lorentzen havde paa Kontrakt købt nogle Grise af Slagteriet, først naar han havde opdrættet disse, saa de var tjenlige til Slagtning, d v s naar de havde en levende Vægt af ca 90 kg, fik han ved Levering af Grisene en Fordring paa Slagteriet. Transporthaverne kunde ikke præstere Modydelsen, og Slagteriet var udsat for, at Lorentzen ikke viste den fornødne Interesse for Opdrætning af Grisene, naar han ikke selv fik Udbyttet af sit Arbejde.

Under Sagen er fremlagt et Eksempel af de af Ribe Svineslagteri benyttede Købekontrakter, og af Kontrakten fremgaar bl a, at Slagteriet giver Kredit i 5 Maaneder, at Slagteriet bevarer Ejendomsretten til de solgte Grise, at Køberen er uberettiget til at disponere over Grisene paa anden Maade end ved Levering til Ribe Svineslagteri, samt at Købesummen straks forfalder til Betaling, saafremt Køberen forsømmer Dyrenes Pasning, hvis Køberen paa Anfordring ikke straks betaler, er Slagteriet berettiget til at sætte sig i Besiddelse af Dyrene ved Fogden og realisere dem paa den Maade, der findes mest hensigtsmæssig, og Køberen er pligtig til at godtgøre, hvad der eventuelt maatte mangle af Købesummen.

Da Transporten blev anmeldt for Slagteriet, havde Lorentzen intet Tilgodehavende hos Slagteriet, der tværtimod var hans Kreditor. Om Lorentzen overhovedet fik noget Tilgodehavende hos Slagteriet, beroede paa Grisenes Trivsel og Priserne paa Leveringstiden.

Der maa gives de Sagsøgte Medhold i, at Lorentzen, da han udstedte den ommeldte Transport og da denne blev anmeldt for de Sagsøgte, ikke havde noget Tilgodehavende hos de Sagsøgte, og at det eventuelle Tilgodehavende, som Lorentzen kunde faa hos de Sagsøgte, var afhængig af en Modydelse, som Transporthaverne ikke kunde præstere, samt at Lorentzens Interesse i at præstere denne Modydelse var udsat for at svækkes, naar han ikke selv fik Udbyttet af sit Arbejde.

Sagsøgerne blev straks underrettet om, at Lorentzen ikke havde noget Tilgodehavende, og at de Sagsøgte ikke vilde modtage disse Transporter, saa Sagsøgerne havde Leilighed til paa anden Maade at sikre sig deres Tilgodehavende hos Lorentzen.

Som Følge heraf vil de Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte 30 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 26 Juli 1933 af Retten for Ribe Købstad m v.

Appellanterne har gentaget deres for Underretten nedlagte Paastand, medens de Indstævnte har paastaaet Underretsdommen stadfæstet.

Efter det oplyste har Lorentzen udover de 12 Grise, der leveredes til de Indstævnte i April 1933, senere leveret Resten af de af Købekontrakten omfattede Grise. Efter hvad der er ubestridt, oversteg de Indstævntes Skyld til Lorentzen for samtlige leverede Svin det indsøgte Beløb, og da det ikke vil kunne statuere, at Lorentzens Forpligtelse

overfor de Indstævnte var af en saadan Karakter, at deres Interesse i Forpligtelsens Opfyldelse kunde berettige dem til uden Hensyn til den foreliggende Transport at udbetale det af denne omfattede Beløb til Lorentzen, vil Appellanternes Paastand være at tage til Følge.

Med Sagens Omkostninger for begge Retter vil være at forholde som nedenfor anført.

Nr 222/1933.

Fritz Nielsens Bogtrykkeri
(Overretssagfører Dalberg)

m o d

Firmaet **Hertz' Annoncebureau** (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse til at betale for bestilte men senere afmeldte Annoncer. .

Østre Landsrets Dom af 2 November 1933: De Sagsøgte, Kemigraf J F Østergaard, Klichéfabrikant V A Ovesen og Firmaet Hertz' Annoncebureau ved Direktør Albin Hansen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Fritz Nielsens Bogtrykkeri ved Bogtrykker Fritz A Nielsen, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til Sagsøgte J F Østergaard betale 509 Kr 38 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 27 September 1932, til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 150 Kr til hver af de Sagsøgte. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten paastaaet Hertz' Annoncebureau dømt til at betale 3142 Kroner 61 Øre, nemlig 50 pCt af Beløbet for tegnede, men senere afmeldte Annoncer, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, alt med Renter.

Der er under Sagen Enighed om, at Afmeldelsen af Annoncerne — foruden Annoncørens manglende Betalingsevne og lignende — skyldes Misligheder af Agenten ved Annoncernes Tegning. Da det efter den naturlige Forstaaelse af Overenskomsten af 29 April 1932 ikke kan antages, at Annoncebureauet har paataget sig at betale for ikke indrykkede Annoncer i saadanne Tilfælde, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saa vidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for

Højesteret betaler Appellanten, Fritz Nielsens Bogtrykkeri til Indstævnte, Firmaet Hertz' Annoncebureau, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Overenskomst af 14 Juli 1932 mellem Interessentskabet Ugebladet »Illustreret Sport« paa den ene Side og Redaktør H G Fehrend og Fritz Nielsens Bogtrykkeri paa den anden Side overdroges »Illustreret Sport«, der hidtil havde været redigeret fra »Dansk Klichéfabrik«s Lokaler, til Fehrend og Nielsen imod, at disse overtog Interessentskabets Gæld 6861 Kr 95 Øre, hvoraf 5611 Kr 95 Øre var Skyld til Fritz Nielsens Bogtrykkeri, samt alle Tilgodehavender pr 14 Juli 1932. De forpligtede sig derhos bl a til at overtage en bestaaende Kontrakt med Hertz' Annoncebureau.

For »Illustreret Sport« underskrev Klichéfabrikant A Ovesen og Redaktør Max Lind.

Hertz' Annoncebureau fik under 15 Juli 1932 Meddelelse om Overdragelsen og om, at Bureauet fremtidig skulde afregne med Fritz Nielsens Bogtrykkeri, og anerkendte dette under 21 Juli 1932.

Ved Overenskomst af 15 Juli 1932 mellem Fritz Nielsens Bogtrykkeri og Redaktør Fehrend overtog disse i Fællesskab »Illustreret Sport« paa nærmere angivne Vilkaar.

Den ovennævnte Kontrakt med Hertz' Annoncebureau er oprettet den 29 April 1932 og giver Bureauet Eneret til Placering af alle Annoncer i Bladet. Dens § 4 er saalydende:

»Hertz' Annoncebureau leverer Udstregningsnummer over alle af Bureauet tegnede Annoncer samt læser Korrektur paa disse, betaler Agentprovision, besørger Incasso, afholder Risiko og erholder til Dækning heraf 50 pCt paa alle Annoncer. — — —«

Ved Overtagelsen forefandtes ca 164 Slutsedler om løbende Annoncer tegnede til »Illustreret Sport« af Redaktør Fehrend i hans Egenkab af Agent for Hertz' Annoncebureau.

Ved Udgangen af Juli Maaned 1932 udtraadte Redaktør Fehrend af Interessentskabet, da det viste sig, at han ved Tegningen af en stor Del af de ovennævnte Annoncer havde givet vildledende Meddelelser til Annoncørerne, saaledes at de maatte annulleres.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Fritz Nielsens Bogtrykkeri ved Bogtrykker Fritz A Nielsen, nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte, Kemigraf J F Østergaard, Klichéfabrikant V A Ovesen og Firmaet Hertz' Annoncebureau ved Direktør Albin Hansen, in solidum tilpligtes at lade den under 14 Juli 1932 afsluttede Handel angaaende Overdragelsen af »Illustreret Sport« med dertil sig sluttende Overenskomster af 29 April 1932 og 15 Juli 1932 gaa tilbage, saaledes at Sagsøgeren frigøres for enhver i Anledning af Overtagelsen paataget Forpligtelse og skadesløsholdes for de Udgifter, han i Anledning af Handlen har haft, og de

Afdrag paa den paa Foretagendet hvilende Gæld, han har præsteret, hvorhos de Sagsøgte tilpligtes at erstatte Sagsøgeren hans Tab ved Annoncer, der angaves at foreligge ved Overtagelsen, men som har vist sig at være tegnede paa fejlagtigt Grundlag og ikke er betalte, efter Rettens Skøn inden for et Beløb af 8000 Kr, tilligemed Renter 5 pCt p a af Erstatningsbeløbet fra Sagens Anlæg, til Betaling sker, subsidiært at de Sagsøgte tilpligtes at udrede en Erstatning indtil 10 000 Kr efter Rettens Skøn, enten in solidum eller af en eller flere af de Sagsøgte.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at da Redaktør Fehrend af Hertz' Annoncebureau var blevet benyttet som Annonceagent for »Illustreret Sport« inden Sagsøgerens Overtagelse af Bladet, maatte saavel Bureauet som Ovesen og Østergaard vide, at den Annonceportefeuille, der forelaa ved Overtagelsen, og som dannede Udgangspunktet for Sagsøgerens Handel om Bladet, ikke var til at stole paa, saa at hele Forudsætningen for Forretningen hvilede paa et falsk Grundlag. Naar Østergaard er inddraget under Søgsmålet, er det, fordi Sagsøgeren betragter Handlen som indgaaet med »Dansk Klichéfabrik«, hvoraf saavel Østergaard som Ovesen var Indehavere. Endvidere har Sagsøgeren anført, at Hertz' Annoncebureau og Ovesen, der vidste Besked med Fehrends Maade at tegne Annoncer paa, og som desuagtet anbefalede ham saa varmt til Sagsøgeren, at denne knyttede ham til Foretagendet, har Ansvar for Mislighederne civilretligt, hvorfor de ogsaa maa være forpligtede til at skadesløsholde Sagsøgeren for den Forretning, de saaledes har faaet ham ind i.

Hvad særlig angaar Hertz' Annoncebureau har Sagsøgeren anført, at da Bureauet i Henhold til den ovenfor citerede § 4 i Overenskomsten af 29 April 1932 »afholder Risikoen« og faar en meget høj Provision, nemlig 50 pCt, for at afholde den, er det »Illustreret Sport« uvedkommende. om Annoncer, der engang er tegnede for et vist Antal Gange, efter først at være godkendte senere annulleres; Bladet har desuagtet Krav paa Betaling for Annoncerne i den Tid, de ifølge Tegningen skulde være løbende, og hvis der har bestaaet en Underhaands-Aftale mellem Bureauet og Ovesen om, at annullerede Annoncer ikke skulde betales, kan den ikke være bindende for Sagsøgeren, der ikke har kendt noget til en saadan Aftale.

Østergaard har paastaaet sig frifundet samt Sagsøgeren dømt til at betale ham 509 Kr 38 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 27 September 1932 for Klichéer leverede »Illustreret Sport« af »Dansk Klichéfabrik«.

Dette Modkrav har Sagsøgeren anerkendt.

Til Støtte for sin Frifindelspaastand har Østergaard anført følgende: Hverken »Dansk Klichéfabrik«, som Østergaard ejede sammen med Ovesen, indtil han overtog den alene, eller Østergaard personlig har nogensinde været Medindehaver af »Illustreret Sport«. »Dansk Klichéfabrik«s Forbindelse med »Illustreret Sport« indskrænker sig til, at »Dansk Klichéfabrik« har leveret Bladet Klichéer til en Favørpris, og Østergaards Forbindelse med »Illustreret Sport« indskrænker sig til, at han fra omkring Nytaar 1931 til omkring 1 Juli eller 1 August 1931 har virket som Pressefotograf for »Illustreret Sport«, for hvilket Arbejde han fik et Honorar af 2 Kr pr Billede.

Ovesen har ligeledes paastaet sig frifundet, idet han med Hensyn til Handlen, hvilken han i Modsætning til Østergaard anser for indgaaet med »Dansk Klichéfabrik«, har forklaret følgende: »Illustreret Sport« var kommet i Betalingsvanskeligheder, og man henvendte sig derfor om Henstand til Sagsøgeren, der var Bladets Trykker, idet man gav Trykkeriet Lejlighed til at kontrollere Bladets Drift ved en Gennemgang af Regnskab, Bøger og Bilag. Denne Revision og Gennemgang fandt Sted paa Dansk Klichéfabriks Kontor i Overværelse af Sagsøgeren, Trykkeriets Bogholder og Ovesen og resulterede i, at Sagsøgeren udtrykte sin Tilfredshed med Bladets Budget. Sagsøgeren gav derhos i Forstaaelse af de Vanskeligheder, Bladet havde at kæmpe imod, Tilsagn om at hjælpe dette ved en lempelig Afvikling af Bladets Gæld. Paa Trods af dette Tilsagn modtog Bladet kun faa Dage efter Rykkerbreve fra Trykkeriet, der fordrede hurtig og omgaaende Afvikling af Gælden. Aarsagen hertil maa søges i de Forhandlinger, der samtidig førtes imellem Sagsøgeren og den af Firmaet Hertz' Annoncebureau til Foretagendet benyttede Annonceagent, Redaktør Fehrend, der som ingen anden var inde i Forholdene vedrørende Bladets Annoncer. Efter at have dannet et Interessentskab rettede Sagsøgeren og Fehrend en Henvendelse til Dansk Klichéfabrik om i Betragtning af »Illustreret Sport«s økonomiske Vanskeligheder at afstaa Bladet. Efter nogle Forhandlinger indvilgede Dansk Klichéfabrik i at tiltræde dette Forslag, hvorefter den ovennævnte Overenskomst af 14 Juli 1932 kom i Stand, hvorhos Dansk Klichéfabrik gav Afkald paa sit Tilgodehavende hos »Illustreret Sport« for leverede Klichéer for ialt ca 10 000 Kr. Ovesen var ikke paa det daværende Tidspunkt klar over, at Fehrend havde begaaet Misligheder i større Omfang med Hensyn til Tegning af Annoncerne. I Overensstemmelse hermed har han bestridt, at der fra hans og Dansk Klichéfabriks Side er forholdt Sagsøgeren nogen Oplysning eller Redegørelse eller foretaget eller undladt noget, der kan begrunde et Erstatningskrav fra Sagsøgerens Side. Endvidere har han bestridt at have anbefalet eller tilskyndet Sagsøgeren til at indgaa Interessentskab med Redaktør Fehrend.

Endelig har han hævdet, at der ikke har eksisteret nogen Underhaandsaftale eller mundtlig Aftale mellem Hertz' Annoncebureau og ham eller »Illustreret Sport« gaaende ud paa, at Annoncebureauet, til Trods for Bestemmelserne i § 4 i Overenskomsten af 29 April 1932 om Provision, Risiko og Incasso, desuagtet ikke skulde betale for Annoncer, som enten ikke blev honorerede fra Annoncørernes Side, eller som Bureauet saa sig foranlediget til at standse paa Grund af manglende Betaling for tidligere Annoncer. Hertz' Annoncebureau havde standset ca 8 Annoncer, og dem krævede man af Kulance ikke Betaling for, men heri laa ikke nogen Anerkendelse af, at Bureauet ikke i Virkeligheden skulde bære Risikoen for Annoncer, der ikke blev betalt.

Endelig har ogsaa Hertz' Annoncebureau paastaet sig frifundet, idet det hævder intetsomhelst at have haft at gøre med Handlen af 14 Juli 1932 angaaende Overdragelsen af »Illustreret Sport« og ikke hverken direkte eller indirekte at have givet Sagsøgeren Oplysninger om det til »Illustreret Sport« tegnede Antal Annoncer, samt at Bureauet ikke har anbefalet Fehrend til Sagsøgeren. Bureauet hævder derfor, at den ind-

gaaede Handel er det aldeles uvedkommende; det eneste, der paa nogen Maade kunde blive Spørgsmaal om, at Bureauet kunde blive ansvarlig for, maatte være Værdien af de annullerede Annoncer, ca 3500 Kr. Men heller ikke dette Beløb mener Bureauet sig forpligtet til at betale, idet det er en fast Kutyme, at Annoncebureauers Risiko kun omfatter alle indrykkede Annoncer, medens Risikoen ikke omfatter Annoncer, som maa annulleres paa Grund af en Annoncørs Død eller manglende Betalingsevne eller som her paa Grund af Misligheder fra en Agents Side. Bureauet mener ogsaa, at dette har fundet Udtryk i Kontraktens § 4, hvorefter Bureauet »leverer Udstregningsnummer«, d v s et Nummer af Bladet, hvor det er angivet, hvilke Annoncer der skal optages, og hvilke der skal udgaa, samt at »Illustreret Sport« har godkendt Bureauets Standsningsret ved ikke at kræve Betaling for de ovennævnte 8 annullerede Annoncer og ved en Skrivelse af 24 August 1932 fra Sagsøgeren selv til Bureauet, hvor der er Tale om nogle standsede Annoncer, som Bladet ikke har krævet Betaling for, da »det kun drejede sig om relativt faa Annoncer, hvad man jo altid maa regne med falder fra«. Bureauet mener ikke, at 50 pCt — hvoraf 20 pCt afgives til Agenten — kan siges at være en særlig høj Provision, selv om Bureauets Risiko er begrænset til Betalingen for indrykkede Annoncer. »De forenede Annoncebureauer«, med hvem »Illustreret Sport« tidligere havde Kontrakt, oppebar ogsaa 50 pCt; den almindelige Provision ved Blade af den her omhandlede Art er 40 pCt.

Sagsøgeren har afgivet Partsforklaring i Overensstemmelse med det af ham ovenfor anførte, idet han dog ikke har villet fastholde, at Ovesen og Hertz' Annoncebureau udtrykkeligt har anbefalet Fehrend til ham, men de har sagt, at Fehrend var en meget dygtig Mand.

De Sagsøgte har afgivet Partsforklaring i Overensstemmelse med det af dem ovenfor anførte.

Der er under Sagen afgivet Vidneforklaring bl a af Direktør for »De forenede Annoncebureauer« Rutli Andersen, hvis Forklaring gaar ud paa, at det er fast Kutyme, at Annoncebureauerne kun betaler for indrykkede Annoncer, og at deres Risiko ikke omfatter Annoncer, som annulleres paa Grund af Annoncørers Død, manglende Betalingsevne eller af andre Grunde af lignende Art.

Efter det i Sagen oplyste har Sagsøgeren haft Lejlighed til at foretage alle fornødne Undersøgelser, inden Overenskomsten af 14 Juli 1932 om Overtagelse af »Illustreret Sport« blev indgaaet, og det kan ikke anses godtgjort, at de Sagsøgte har givet urigtige Oplysninger, hvorfor Sagsøgeren hverken er berettiget til at hæve Kontrakten eller til at forlange nogen Erstatning af den eller de tidligere Indehavere. Det vil herefter ikke være nødvendigt for Retten at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Østergaard har været Medindehaver af »Illustreret Sport«.

Hvad angaar Søgsmålet mod Hertz' Annoncebureau, hvis Ansvar alene maa bedømmes paa Grundlag af Overenskomsten af 29 April 1932, bemærkes, at det ikke klart fremgaar af denne Overenskomst, hvad der skal forstaas ved Ordene »afholder Risiko« i dens § 4. Parterne maa i saa Henseende antages at have henholdt sig til, hvad der er Kutyme indenfor Branchen. Herom er det nu saavel fra det sagsøgte Bureau som

fra »De forenede Annoncebureauer«s Side oplyst, at Bureauerne alene betragtes som ansvarlige med Hensyn til Betalingen for indrykkede Annoncer, og da der ikke fra Sagsøgerens Side er oplyst noget, der kan afkræfte Rigtigheden heraf, maa Retten finde det betænkeligt at statuere et videregaaende Ansvar i Henhold til Overenskomstens lidet bestemte Udtryk, og der vil derfor ikke kunne tilkendes Sagsøgeren nogen Erstatning.

Samtlige Sagsøgte vil herefter være at frifinde, medens Sagsøgeren vil være at dømme til at betale Østergaard det anerkendte Modkrav, 509 Kr 38 Øre, med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre hver af de Sagsøgte med 150 Kr.

Nr 116/1934.   Fru **Johanne Margrethe Sørensen**
   m o d
Overretssagfører Oskar Sjøstrand.

Østre Landsrets Kendelse af 15 Maj 1934:

Da Landsdommer Gammeltoft selv ønsker at vige sit Sæde og derfor ikke herefter kommer til at handle som Dommer i Sagen, bortfalder det rejste Spørgsmaal for hans Vedkommende.

Med Hensyn til Landsdommer Spang-Hanssen finder Retten ikke, at de af Sagsøgte Sagfører Overretssagfører C Dalberg fremdragne Omstændigheder vækker Tvivl om Landsdommer Spang-Hanssens fuldstændige Upartiskhed i den foreliggende Retssag, hvorfor den af Overretssagfører Dalberg nedlagte Paastand paa, at Landsdommer Spang-Hanssen skal vige sit Sæde, ikke kan tages til Følge.

T h i   b e s t e m m e s :

Den af Overretssagfører Dalberg nedlagte Paastand paa, at Landsdommer Spang-Hanssen skal vige sit Sæde, kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede af Østre Landsret afsagte Kendelse anførte Grunde

b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Færdig fra Trykkeriet den 27 Juni 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 10

Mandag den 18 Juni.

Nr 2/1934. »Hovedstadens Auktioner Aktieselskab« i Likvidation (Gamborg)

mod

Direktør Alvin Olsson (Bruun),

betræffende Afkræftelse af en Udbetaling.

Østre Landsrets Dom af 9 November 1933: Sagsøgte, Direktør Alvin Olsson, bør for Tiltale af Sagsøgerne, »Hovedstadens Auktioner A/S« i Likvidation, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 250 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Der er mellem Parterne Enighed om, at Selskabet efter 1 Januar 1932 var i fortsat Tilbagegang, idet Indtægterne næsten ganske svigtede. Underskudet var ved Udgangen af Marts 1932 7506 Kroner 22 Øre. Efter den pr ultimo August optagne Status var der som i Dommen nævnt et Tab paa 38 139 Kroner 50 Øre udover Aktiekapitalen. Der maa herefter gaas ud fra, at Aktiekapitalen har været fuldstændig tabt og Selskabet insolvent i Slutningen af April. Under disse Omstændigheder har Indstævnte efter sin Stilling til Selskabet været uberettiget til paa dette Tidspunkt i Forening med Poul Jensen at træffe et Arrangement, hvorved 8000 Kroner af Selskabets Midler anvendtes til at skaffe Indstævnte Betaling til pari Kurs for hans Aktier i Selskabet, og det kan ikke herved faa nogen Betydning, at Poul Jensen, der var fuldkommen insolvent, efter Selskabets Bøger var Kreditor overfor Selskabet for et større Beløb, thi de Beløb, hvorfor Jensen var krediteret, maa, efter hvad der er oplyst under Sagen, antages at have hidrørt fra, at Jensen havde tilført Selskabet Møbler, som han ikke havde betalt, og med dette Forhold maa Indstævnte Olsson antages at have været fuldtud bekendt. Det bemærkes herved, at Jensens Møbelgæld pr 31 Marts 1932 udgjorde ca

87 000 Kroner, og at Likvidatorerne har anerkendt Leverandørerne af Møblerne som Kreditorer for et meget betydeligt Beløb.

Herefter findes Indstævnte at være pligtig at tilbagebetale omnævnte 8000 Kroner, og Appellantens Paastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Direktør Alvin Olsson, bør til Appellanten »Hovedstadens Auktioner, Aktieselskab« i Likvidation, betale 8000 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra 11 Juni 1933 til Betaling sker og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgerne, »Hovedstadens Auktioner A/S« i Likvidation, anbragt følgende:

»Hovedstadens Auktioner A/S« stiftedes i Januar 1930 med en Aktiekapital af 10 000 Kr. Eneste Bestyrelsesmedlem indtil 21 April 1931 og derefter Bestyrelsens Formand indtil 6 August 1932 var Sagsøgte Direktør Alvin Olsson, der ejede for 8000 Kr Aktier i Selskabet, fuldt indbetalt. Forretningsfører var fra Stiftelsen Møbelhandler Poul Jensen. Selskabets Formaal var at drive Auktionsforretning. Den egentlige Hensigt med Selskabets Oprettelse var imidlertid at sætte Sagsøgte, der driver Møbelforretning under Firma Ole Olsen & Søn, i Stand til derigennem at afsætte sine Møbler, og da dette ikke længere vilde være muligt efter den nye Næringslovs Ikrafttræden fra 1 April 1932, idet dennes § 52 forbyder Bortsalg ved Auktion af industrielle eller haandværksmæssige Produkter, der af den paagældende er købt eller fremstillet med Auktionssalg for Øje, ønskede Sagsøgte i Efteraaret 1931 at udtræde af »Hovedstadens Auktioner« og afvikle sit Mellemværende med Selskabet, hos hvilket han paa dette Tidspunkt havde et større Tilgodehavende. I den Anledning blev der den 3 Oktober 1931 mellem Sagsøgte og Forretningsfører Poul Jensen indgaaet en Overenskomst, hvorefter Sagsøgte skulde have hele sit Tilgodehavende udbetalt og Poul Jensen derefter være berettiget til at overtage hans Aktier til pari Kurs.

Ved Statusopgørelsen pr 31 December 1931 stod Sagsøgte som Kreditor for Kr 19 306,76. I Løbet af Januar og Begyndelsen af Februar 1932 fik han suksessivt udbetalt 22 500 Kr, hvorved hans Tilgodehavende udlignedes og ændredes til en Skyld til Selskabet, der pr 31 Marts 1932 er opgjort til Kr 2254,17. I April 1932 blev han endvidere debiteret for en fra De forenede Annoncebureauer indgaaet Annoncebonus stor Kr 7311,84,

hvorefter hans samlede Gæld til Selskabet udgjorde ca 9600 Kr. Den nævnte Annoncebonus, der efter Aftale med Annoncebureauet skulde komme til Udbetaling i hvert Aars April eller Marts efter Opgørelse af det foregaaende Aars Annoncebeløb, var for Aaret 1930 holdt udenfor Selskabets Regnskab, hvorimod man pr ultimo 1931, formentlig for at skaffe Balance paa Aarsregnskabet, over en »Ultimo Konto« krediterede Selskabet en anslaaet Bonus paa 7000 Kr. Samtidig blev der meddelt Sagsøgte Transport paa Bonusfordringen, som af ham blev hævet i Slutningen af April 1932, hvorhos han til Udligning af Krediteringen paa »Ultimo Konto« samtidig debiteredes for Beløbet. Selskabets Tilgodehavende hos Sagsøgte udlignedes nu bl a ved Kreditering af Købesummen 8000 Kr for de af Sagsøgte til Poul Jensen overdragne Aktier i Selskabet, hvorhos Poul Jensen samtidig debiteredes i Selskabets Bøger for de 8000 Kr.

Paa en den 31 Marts 1932 afholdt Generalforsamling udtraadte Sagsøgte af Selskabets Bestyrelse, og Virksomheden fortsattes derefter under Poul Jensens Ledelse med det Resultat, at Selskabet den 2 August 1932 maatte træde i Likvidation. En efter Likvidationens Begyndelse optaget Status pr ultimo August 1932 udviste et Tab paa Kr 38 139,50.

Sagsøgerne gør nu gældende, at Selskabets Aktiekapital — uanset den pr 31 December 1931 optagne Status — i Virkeligheden for en væsentlig Del har været tabt allerede paa dette Tidspunkt, og at der i Tiden indtil 31 Marts 1932 yderligere er lidt saadanne Tab, at Selskabet har været insolvent. Efter Sagsøgernes Mening har Sagsøgte under disse Forhold, som han har maattet være fuldtud vidende om, været uberettiget til som Bestyrelsens Formand at lade Selskabet foretage store Udbetalinger til ham selv, og navnlig til at lade Betalingen af de 8000 Kr for Aktierne effektuere som foran beskrevet, idet Selskabet — eller rettere dettes Kreditorer — derved som Debitor for Beløbet fik Poul Jensen, der paa det Tidspunkt var fuldkommen insolvent, i Stedet for Sagsøgte, hvis økonomiske Stilling anses for særdeles god.

Idet Sagsøgerne har forbeholdt sig et eventuelt Erstatningskrav i Anledning af de til Sagsøgte i Januar—Februar 1932 skete Udbetalinger, har de nu under denne Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale Likvidationsboet 8000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 11 Juli 1933, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet Frifindelse. Han gør gældende, at det drejer sig om en fuldkommen normal Disposition. Poul Jensen havde, da Handlen om Aktierne blev berigtiget, et Tilgodehavende hos Selskabet, der oversteg 8000 Kr — ifølge Revisor Palsteens Beretning af 7 November 1932 udgjorde hans Tilgodehavende pr 31 Marts 1932 Kr 25 726,19 — medens Sagsøgte havde en tilsvarende Skyld til Selskabet, og den nemmeste Maade at ordne Sagen paa var derfor at kreditere Sagsøgte og debitere Poul Jensen for Beløbet i Selskabets Bøger. Iøvrigt hævder Sagsøgte, at han reelt var fratraadt som Bestyrelsens Formand allerede den 31 December 1931, og at det maa være uden Betydning, at den formelle Ordning af dette Spørgsmaal først er sket paa Generalforsamlingen den 31 Marts 1932. Sagsøgte har intet haft at gøre med Selskabets Ledelse og har ikke kunnet have nogen Indflydelse paa Selskabets Disposi-

tioner efter 31 December 1931. Dernæst bestrider Sagsøgte, at Sagsøgerens Kritik af den pr 31 December 1931 optagne Status, der hviler paa en Indberetning fra Revisor Palsteen, har nogen Berettigelse. Udbetalingerne til Sagsøgte, derunder — selv om Bogføringen, hvad Sagsøgte har været ubekendt med, først er sket senere — ogsaa de 8000 Kr til Aktiekøb, har fundet Sted i Tiden fra 1 Januar—2 Februar 1932, altsaa paa en Tid, da Selskabet var fuldkommen solvent. Sagsøgte kunde have valgt at lade Selskabet likvidere pr 31 December 1931, hvorved han vilde have faaet fuld Dækning for sit Tilgodehavende og for sin Andel i Aktiekapitalen. Naar han ikke har valgt denne Fremgangsmaade, er det, fordi han mente, at Selskabets Forretning kunde føres videre med Fordel, og ønskede at overlade Poul Jensen denne Chance. Sagsøgte har endvidere fremhævet, at nærværende Sag vel ikke er en Afkræftelsessag, men at Sagsøgerens Krav dog maatte grundes paa lignende Hensyn som Bestemmelserne i Konkurslovens § 24. Herefter maatte det kræves, at Selskabet var insolvent, da Betalingen fandt Sted, og at Sagsøgte var vidende herom, men selv om det første maatte have været Tilfældet — hvad der ikke er godtgjort — har Sagsøgte i al Fald været i velbegrundet god Tro med Hensyn til Selskabets Solvens, hvorved bemærkes, at den i Sagen producerede Status pr 31 Marts 1932, hvis Rigtighed Sagsøgte ikke anerkender, først er udarbejdet efter at Selskabet var traadt i Likvidation.

Overfor det af Sagsøgte saaledes anførte findes Sagsøgerne ikke paa fyldestgørende Maade at have godtgjort, at »Hovedstadens Auktioner« i Virkeligheden har været insolvent, da den omhandlede Transaktion fandt Sted. Sagsøgerens Standpunkt hviler for en væsentlig Del paa den Betragtning, at Poul Jensen, der siden Efteraaret 1931 har indkøbt største Delen af de Møbler, der blev solgt paa Selskabets Auktioner, hvorved store Tab opstod, i Virkeligheden har foretaget disse Indkøb for Selskabets Regning, saaledes at de fremkomne Tab er Selskabets. Men Rigtigheden af denne Betragtningssmaade skønnes ikke at være tilstrækkelig godtgjort.

Herefter findes Sagsøgtes Frifindelsespaastand at maatte tages til Følge. Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at godtgøre Sagsøgte med 250 Kr.

Nr 48/1934. **Tømrer Frode Bendixen** (Gamborg)

m o d

Redaktør **Asbjørn Bendixen** (Møller),

betræffende Refusion af et udbetalt Kautionsbeløb.

V e s t r e L a n d s r e t s D o m af 1 Februar 1934: Sagsøgte, Redaktør Asbjørn Bendixen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Tømrer Frode Bendixen, og Sagsøgerinden, Fru Astrid Stampe, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Overfor Kautionsdokumentets Lydende, hvoraf maa følge, at Indstævnte skulde godtgøre Halvdelen af den indfrieede Kautionsforpligtelse, findes Sagens af Indstævnte paaberaabte Oplysninger ikke tilstrækkelige til at føre til andet Resultat.

Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge, hvorved bemærkes, at der ikke er fremsat nogen Indsigelse mod Rentepaastanden.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Redaktør Asbjørn Bendixen, bør til Appellanten Tømrer Frode Bendixen, betale 2906 Kroner 16 Øre, med Renter 6 pCt aarlig fra den 11 December 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Redaktør L Bendixen i Herning var afgaaet ved Døden den 22 Marts 1926, og Boet, der er blevet behandlet af afdøde Sagfører Dejgaard, sammesteds, taget til privat Skifte af hans Arvinger, nemlig hans 4 myndige Børn: Sagsøgeren, Tømrer Frode Bendixen i Aarhus, Sagsøgerinden, Fru Astrid Stampe i København, Redaktør Hakon Bendixen i Herning og Sagsøgte, Redaktør Asbjørn Bendixen, sammesteds, blev der i Boet anmeldt og af dette den 3 Februar 1927 betalt følgende Krav:

Til Hammerum Herreds Spare- og Laanekasse i Herning 10 369 Kr 98 Øre
og til Herning Hede- og Diskontobank i Herning . . . . 12 382 — 50 —

---

ialt: 22 752 Kr 48 Øre

idet Redaktør L Bendixen i Henhold til Paategninger paa henholdsvis en Kassekreditiv-Kontrakt af 9 December 1925 og en Obligation af 27 Februar 1926 var Selvskyldnerkautionist med Hensyn til de anførte Beløb for daværende Redaktør Johs Stampe, der var gift med Sagsøgerinden, Fru Astrid Stampe, og siden 1910 ansat ved »Herning Folkeblad«. Afdøde Redaktør Bendixen var Indehaver af nævnte Blad, indtil han i 1923 overdrog Bladet og den paagældende Ejendom til Sagsøgte og dennes Broder ovennævnte Redaktør Hakon Bendixen for ialt 130 000 Kr, hvilket dog skete saaledes, at afdøde Redaktør Bendixen foreløbig skulde oppebære Indtægterne og afholde Udgifterne ved Bladets Drift.

Forinden Boet i Begyndelsen af 1927 sluttedes, havde Sagfører Dejgaard rettet Forespørgsel til Sagsøgerinden, Fru Stampe, der havde

fuldstændig Særeje, angaaende Afgørelsen af de ovennævnte Kautionsforpligtelser, og hun tilskrev den 3 December 1926 Sagfører Dejgaard saaledes:

»Kun for at meddele, at jeg personlig ikke vil betale de af min Mand Redaktør Stampe og min afdøde Fars Mellemværende til Banken: 12 000 Kr, det fordrer jeg indgaaet i Dødsboet. Og da jeg af Sagkyndige ved, at Bladet er bleven solgt til en saa latterlig Pris, hvorved jeg faar 20 000 Kr mindre for min Part, som hvis det var overgaaet til Aktieselskab, finder jeg ingen som helst Grund til yderligere at forstrække Bladet, da jeg har lidt økonomisk Tab nok ved Testamentets Oprettelse. Men den Slags Ting bærer jo altid selv Straffen i sig.«

I Skrivelse af 27 December 1926 fra Redaktør Stampe til Dejgaard udtalte førstnævnte derhos, at hans Hustru bestemt nægtede at indfri de paagældende Gældsposter, og at han selv ikke var i Stand dertil. Derefter indfrie Boet som ovenfor nævnt Kautionsforpligtelserne den 3 Februar 1927, saaledes at en Fjerdedel deraf eller 5688 Kr 12 Øre fradroges i hver af Arvingernes Boeslod, der udgjorde ca 80 000 Kr.

Under nærværende Sag har henholdsvis Sagsøgeren Frode Bendixen og Sagsøgerinden, Fru Astrid Stampe, under Paaberaabelse af, at ikke blot Redaktør L Bendixen, men ogsaa Sagsøgte havde underskrevet som Selvskyldnerkautionist paa Gældsdokumenterne til ovennævnte Sparekasse og Bank i Herning, og at Boet derfor kun burde have udredet Halvdelen af de paagældende Gældsforpligtelser, medens Sagsøgte hæftede for den anden Halvdel af Gælden, paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale til Sagsøgeren 2906 Kr 16 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 11 December 1932, indtil Betaling sker, og til Sagsøgerinden 2844 Kr 06 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 3 Februar 1927, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet for saavel Sagsøgerens som Sagsøgerindens Tiltale, idet han vel har erkendt, hvad ogsaa fremgaar af de paagældende Gældsdokumenter, at have kautioneret som nævnt, men har anført, at det var en Aftale mellem ham og hans Fader ved Kautionsforpligtelsernes Indgaaelse, at hans Fader, saafremt det skete, at Kautionerne skulde indfries, vilde drage Omsorg for, at Sagsøgte blev friholdt for ethvert Ansvar.

Sagsøgeren og Sagsøgerinden har til Støtte for deres Paastande anført, at de ikke kan erkende Rigtigheden af det af Sagsøgte anbragte, idet der ikke foreligger nogensomhelst Dokumentation for, at deres Fader skulde have lovet i paakommende Tilfælde at holde Sagsøgte skadesløs med Hensyn til de omhandlede Kautionsforpligtelser, og at de først i Slutningen af 1932 eller i 1933 er blevet bekendt med, at Sagsøgte var Medkautionist, hvorfor den i sin Tid foretagne Deling af Boet ikke kan være bindende for dem.

Angaaende Sagens nærmere Sammenhæng gaar Sagsøgtes Partsforklaring ud paa følgende:

»Da de under Sagen omtalte 2 Laan blev stiftet, ejede Sagsøgte en Villaejendom, der var behæftet til Ejendomsskylden, samt Halvpart i Ejendommen paa Østergade med Trykkeri og »Folkebladet«. Denne Ejendom var behæftet med den fulde Købesum 130 000 Kr for Ejendom-

men, Bladet m v. Sagsøgte aarlige Indtægt udgjorde da 6000 Kr. Denne Indtægt havde Sagsøgte haft i de sidste Par Aar, før det første Laan blev stiftet. Det første Laan blev stiftet i fornævnte Sparekasse, efter at Sagsøgte paa Redaktør Stampes Anmodning havde forhandlet med sin Fader om at skaffe Stampe et Laan paa 10 000 Kr, som efter Stampes Udtalelser skulde benyttes til at indkøbe nogle Aktier i Herning Biograf-teater. Der var først Tale om, at Sagsøgte's Fader skulde yde Laanet, men da hans Fader mente, at der var mere Udsigt til, at Stampe betalte Renterne, naar Laanet blev stiftet i Sparekassen, blev denne Ordning truffet. Laanet blev som Kassekredit, saaledes at Stampe kunde slippe for at betale Afdrag. For at opnaa Laanet i Sparekassen var det nødvendigt, at der var 2 Kautionsister, og da Stampe var ked over at skulle skaffe fremmede Kautionsister, gik Sagsøgte ind paa at være 2 Kautionsist. Under Samtale mellem Sagsøgte og dennes Fader om Laanet udtalte Sagsøgte's Fader, at Laanet altid kunde dækkes i hans Dødsbo af Datteren Astrids og Stampes Anpart i Boet. Stampe overværede ingen af Sagsøgte's Samtaler med Faderen. Der skete ingen andre Drøftelser, end hvad Sagsøgte nu har forklaret, mellem Sagsøgte og Faderen om det omforklarede Laan. Da Laanet blev stiftet i den ommeldte Bank, maatte Stampe selv forhandle med sin Svigerfader om et Laan, der skulde tjene til Dækning af Varegæld for ca 12 000 Kr hos Købmand Poul Nørgaard. Efter at Stampe havde henvendt sig til Sagsøgte's Fader, talte Sagsøgte og dennes Fader om Sagen og blev enige om, at Laanet skulde stiftes i Banken paa samme Maade som det tidligere Laan i Sparekassen. Inden Laanedokumenterne blev underskrevet, indfandt Sagsøgte sig efter Anmodning i Banken, hvis daværende Direktør Poulsen spurgte Sagsøgte, om han troede, at Sagsøgte's Søster, Fru Astrid Stampe, var indforstaaet med, at Laanesummen skulde fradrages i hendes Arvepart. Sagsøgte svarede Direktør Poulsen, at Stampe havde fortalt ham, at Fru Stampe var indforstaaet med, at Laanet engang kunde dækkes af Fru Stampes Arvepart. Da Sagsøgte kom tilbage paa Redaktionskontoret, spurgte Redaktør Stampe Sagsøgte om, hvad Banken vilde tale med ham om vedrørende Laanet, og da Sagsøgte havde refereret Direktør Poulsens Udtalelser, sagde han: »Ja, det har jeg jo fortalt Poulsen, at min Kone er fuldstændig indforstaaet med det hele.« Sagsøgte har ikke drøftet Sagen med sin Broder Frode og heller ikke med sin Søster Astrid. Han ved derfor ikke, om det var rigtigt, at Stámpe havde givet sin Hustru fuld Besked. Under Boets Behandling har Sagsøgte refereret til nu afdøde Sagfører Dejgaard de af Sagsøgte gengivne Samtaler med Sagsøgte's Fader vedrørende Laanene.«

Sagsøgeren Frode Bendixen har som Part forklaret, at han først ved et Brev fra Sagsøgerinden, Fru Astrid Stampe, i Efteraaret 1932 eller i Begyndelsen af Foraaret 1933 erfarede, at Sagsøgte var Medkautionsist for de ommeldte 2 Laan, hvilket bekræftedes under et Møde i Skifteretten i Herning den 11 Maj 1933.

Sagsøgerinden, Fru Astrid Stampe, har som Part forklaret, at hun først i Efteraaret 1932 erfarede, at Sagsøgte havde paategnet de ommeldte Gældsdokumenter som Selvskyldnerkautionsist, idet hendes Mand, der dengang var blevet løsladt efter at have afsonet Straf for Bedrageri og Falsk, fortalte hende det.

Fhv Redaktør Johs Stampe har som Vidne forklaret, at Spørgsmaalet om Sagsøgtes Kaution ikke var paa Tale under Boopgørelsen i Februar 1927, men han havde paa den Tid en Samtale med Sagsøgte, hvorunder han gjorde denne opmærksom paa, at han jo ogsaa var Kautionist for Laanet. Vidnet fortalte først i Efteraaret 1932 sin Hustru, at Sagsøgte var Medkautionist, og han har aldrig hørt, at der mellem Sagsøgte og dennes Fader skulde være truffet en Aftale om, at alene sidstnævnte skulde tilsvare Beløbet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at de ommeldte Gældsdokumenter, der i kvitteret Stand blev udleveret til Boet, nogen Tid efter Boets Slutning blev overgivet til Sagsøgte tilligemed et Skøde, medens Boets Papirer iøvrigt forblev hos Sagfører Dejgaard.

Det er fra Sagsøgtes Side under Domsforhandlingen erkendt, at det ikke kan antages, at Spørgsmaalet om Sagsøgtes Kautionsforpligtelse har været drøftet med de andre Arvinger under Boets Behandling.

Naar nu henses til, at Sagsøgtes foranførte Forklaring bl a med Hensyn til Faderens Udtalelse gaaende ud paa, at Sagsøgte ikke i Forhold til Medkautionisten skulde svare til nogen Del af Kautionsforpligtelserne i Tilfælde af disses Indfrielse, bestyrkes ved de under Sagen oplyste Omstændigheder, derunder navnlig, at Faderen var velhavende og ejede en betydelig kontant Formue, saa at en eventuel Indfrielse af Kautionsforpligtelserne med det fulde Beløb vilde betyde forholdsvis lidt for ham eller hans Bo, samt at Sagsøgte, der ikke havde nogen likvid Formue og en ret beskeden Indtægt, heller ikke efter det oplyste iøvrigt kan antages at have haft nogen særlig Grund til at kautionere for Redaktør Stampe, findes det under Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder at maatte statuere, at Redaktør L Bendixen paa en for ham og hans Bo bindende Maade har lovet Sagsøgte, at denne skulde blive holdt fri for ethvert Ansvar i Anledning af den af ham paatagne Kautionsforpligtelse. Herefter vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale og Sagsøgerindens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde opheves.

T i r s d a g   d e n   1 9   J u n i .

Nr 11/1934.   Fhv Baneformand **Niels Marius Olsen**
 (Landsretssagfører Lynæs)

m o d

Kolding Sydbaner A m b A og Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898 (Steglich-Petersen),

betræffende Appellantens Ret til Pension.

Østre Landsrets Dom af 29 November 1933: De Sagsøgte, Kolding Sydbaner A m b A og Danske Privatbaners Pensions- og Enke-

kasse af 1898, Odder, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Baneformand Niels Marius Olsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, fhv Baneformand Niels Marius Olsen til de Indstævnte, Kolding Sydbaner, AmbA og Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, fhv Baneformand Niels Marius Olsen, der er født den 21 Marts 1892, og som fra 1 Juni 1919 havde været ansat som Banearbejder og fra 1 August s A som Baneformand ved Kolding Sydbaner, blev i Efteraaret 1927 syg med Smerter i Bagsiden af venstre Laar. Smerterne fortog sig, men begyndte igen i Efteraaret 1928, og efter at han havde været sygemeldt fra 16 November 1928 — med en Afbrudelse paa et Par Maaneder i Foraaret 1929, hvorunder han dog kun udførte lettere Arbejde — ansøgte han den 14 August 1929 om Afsked med Pension fra Udgangen af Oktober Maaned 1929. Grundlaget herfor var en saalydende Erklæring af 13 s M fra den Læge, der havde behandlet ham, Jærnbanelæge L Ortmann:

»Hr Baneformand Olsen er D D undersøgt af mig, Han lider af Lændegigt og Ischias, og taaler ikke strængt Arbejde hvor han er udsat for Kulde og Fugtighed. Da der er al mulig Udsigt til, at Sygdommen vil vende tilbage i hans nuværende Arbejde, anbefales han til indendørs Arbejde eller Afsked fra hans Tjeneste som Baneformand.«

Banens Bestyrelse, der ikke mente at kunne beskæftige Olsen ved indendørs Arbejde, ønskede for sit Vedkommende at afskedige ham med Pension og gjorde Indstilling herom til Privatbanernes Pensionskasse, hvis Samtykke var nødvendigt. Efter Pensionskassens Ønske blev Olsen den 28 August undersøgt af Kassens Tillidslæge, Overlæge Lam-brethsen, Odder, som afgav en Erklæring, der slutter saaledes:

»Der er i Øjeblikket saa ringe Symptomer paa Sygdom, at han maa kunne optage sit Arbejde, og i Tilfælde af Tilbagefald, som er muligt, kan tilraades Indlæggelse paa Hospitalsafdeling med tilstrækkeligt langt Sengeleje, hvorefter en Mand i hans Alder maa kunne blive rask igen.

Om at afskedige ham paa Grund af Svagelighed kan der paa nuværende Tidspunkt efter min Formening slet ikke være Tale.«

Pensionskassen vilde herefter ikke samtykke i Olsens Afskedigelse med Pension. Banens Bestyrelse fastholdt sit Standpunkt bl a under Henvisning til, at Olsen altid havde vist sig som en særdeles paalidelig og pligttro Arbejder, der paa ingen Maade kunde mistænkes for at ville give sig Udseende af at være daarligere end han var. Efter Pensionskassens Henstilling om at lade Olsen undersøge af en Specialist i Gigt-sygdomme blev han den 14 Oktober undersøgt af Læge B H Arendrup, Folkekuranstalten ved Hald, hvis Erklæring om Undersøgelsen slutter saaledes:

»Der er saaledes ikke ved den af mig foretagne Undersøgelse fundet objektive Tegn til Ischias og i det hele taget ingen Tegn til organisk Sygdom. Jeg har saaledes ikke fundet Grundlag for hans Klager og kan ikke finde Grund til at underkaste ham Behandling.«

Olsen begyndte derefter at gøre Tjeneste igen og havde i de paa-følgende ca 5 Fjerdingaar kun enkelte kortere Sygemeldinger. Imidlertid indgav Overbanemesteren den 14 November 1930 en Indberetning, hvorefter Olsen paa Grund af sin Helbredstilstand ikke kunde udfylde sin Plads, idet hans Arbejdsydelse kun svarede til knapt $\frac{1}{3}$ af hans Ekstramands, saa at der maatte regnes med en Assistance paa $\frac{2}{3}$ Mand à 1200 Kr pr Aar. Efter at der i den Anledning var indhentet en ny Erklæring fra Læge Ortmann, der henholdt sig til sin Erklæring fra Efter-aaret 1929, gjorde Banebestyrelsen den 17 November 1930 paany Indstilling til Pensionskassen om Olsens Afskedigelse med Pension, men Kassen fastholdt i Skrivelse af 26 Januar 1931 sit tidligere Standpunkt under Henvisning til følgende fra Overlæge Lambrethsen indhentede Erklæring:

»Jeg mener fremdeles, at en 38-aarig Mand ikke kan afskediges med Pension, fordi han klager over Smarter i Ryg og Ben, naar Lægeundersøgelsen ikke kan godtgøre, at der foreligger nogen Lidelse eller skaffe Sandsynlighed derfor. Man vilde komme for langt ud, enhver vilde kunne forlange sig pensioneret ved ikke at følge med i sit Arbejde.

Hvis han stadig er syg, maa han jo indlægges paa et Sygehus for at søge at komme sig.«

Den 3 Februar 1931 meldte Olsen sig syg uden at indgive Læge-attest. Efter at der var givet ham Paalæg om at fremskaffe en saadan, henvendte han sig den 14 Februar til Læge Ortmann, der imidlertid, da Olsen ikke gjorde Indtryk af at være syg, nægtede at udstede Attest, medmindre han vilde lade sig indlægge paa Sygehus til Undersøgelse og eventuel Behandling, hvad Olsen nægtede at gøre. Banen gav ham ved Skrivelse af 19 Februar Ordre til omgaaende at melde sig til Tjeneste eller inden Udløbet af 3 Dage at efterkomme Lægens Anordninger. Olsen efterkom ikke denne Ordre, som derefter blev gentaget i Skrivelse af 24 Februar med samme Resultat.

I denne Anledning blev der den 15 April 1931 afholdt et Auditørforhør, hvorunder Olsen bl a forklarede:

Han var endnu ikke rask, da han modtog Bestyrelsens Skrivelse om eventuelt at melde sig til Tjeneste igen. Senere har han jo nok kunnet gøre Tjeneste ligesaa vel som forud for 3 Februar, men han har ikke meldt sig til Tjeneste, da han i Henhold til Driftsbestyrerens Skrivelse var klar over, at man ikke følte sig tilfreds med hans Arbejdsydelse. Naar han ikke meldte sig til Undersøgelse og eventuel Behandling paa et Sygehus, var det ifølge den Tankegang, at det ikke vilde medføre andet Resultat end de tidligere Undersøgelser af Doktorerne Lambrethsen og Arendrup, nemlig at man ikke kunde konstatere, at han fejlede noget, og at han da, idet man helt tilsidesatte Dr Ortmanns Erklæringer om hans Tilstand, vilde blive beordret til Tjeneste igen. Han var ogsaa af den Mening, at Banen næppe havde Ret til at forlange af ham, at han skulde underkaste sig Indlæggelse paa et Sygehus — hvad han har nogen Antipati imod. Det er stadig hans Standpunkt, at han ikke — i al Fald ikke paa nærværende Tidspunkt, og saaledes som hans Befindende for Tiden er — vil lade sig indlægge paa Sygehus.

Olsen blev derefter den 30 April 1931 afskediget fra April Maanedes Udgang uden Pension med den Begrundelse, at han havde brudt Forudsætningerne for Indehavelsen af sin Stilling, saa at Banen var berettiget til at afskedige ham uden Varsel, og at Pensionskassen havde erklæret, at han ikke vilde kunne afskediges paa Grund af Svagelighed.

Olsen, der ansaa Banen for uberettiget til at afskedige ham uden Pension, klagede til Ministeriet for offentlige Arbejder, der ved Skrivelse af 14 Januar 1932 henviste ham til eventuelt at indbringe sit Krav paa Pension for Domstolene.

Under denne Sag har Sagsøgeren nu indstævnet de Sagsøgte, Kolding Sydbaner A m b A og Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898 med Paastand om, at de Sagsøgte in solidum, subsidiært alene Pensionskassen, mere subsidiært alene Kolding Sydbaner dømmes til at betale ham Pension for Aaret 1 Maj 1931 til 30 April 1932, opgjort til 1256 Kr, med nærmere angivne Renter.

De Sagsøgte har paastaaet Frifindelse.

Der er, forsaavidt Sagsøgeren kendes berettiget til Pension, ingen Strid om Beløbets Størrelse.

Til Støtte for Kravet om Pension gøres det fra Sagsøgerens Side dels gældende, at hans rheumatiske Lidelse har været af en saadan Beskaffenhed, at han ikke har kunnet udføre den Tjeneste, der var paalagt ham, og at han derfor har været berettiget til Afsked med Pension, eller at Banen i al Fald, naar den valgte at afskedige ham, maatte være forpligtet til at give ham Pension. Men dernæst gøres det gældende, at Sagsøgeren i den Periode, der gik forud for Afskedigelsen, har været i en abnorm Sindstilstand, der har forhindret ham i at udføre sin Tjeneste og tillige er Aarsag i, at han har vægret sig ved at efterkomme det givne Paalæg om enten at melde sig til Tjeneste eller lade sig indlægge paa Sygehus, hvilket sidste Banen efter Sagsøgerens For-
mening iøvrigt ikke har været berettiget til at paalægge ham.

Sagsøgeren har — som det fremgaar af de i Sagen afgivne Vidne-

forklaringer — navnlig i de sidste Maaneder før Afskedigelsen været i en irritabel og uligevægtig Sindstilstand, der, naar noget gik ham imod, gav sig Udslag i »Raserianfald«, hvorunder han skældte Kone og Børn ud eller fremkom med ubeherskede Udtalelser om Driftsbestyreren.

Fra 10 til 27 August 1931 har Sagsøgeren været indlagt til Undersøgelse paa Afdelingslæge Gulstads Nerveklinik i Aarhus. Resultatet af Undersøgelsen sammenfattes i Læge Gulstads Erklæring af 7 September 1931 saaledes:

»Efter min Undersøgelse lider Niels Olsen af en rheumatisk Ischias af v Ben — væsentlig Muskelrheumatisme. Lidelsen er en Del paavirkelig af den nervøse Tilstand. Under Forhold der er gunstige — baade derved, at han ikke udsættes for stærkere Kuldepaavirkning eller stærk og længere varende Anstrengelse — og ikke udsættes for stærkere Sindsbevægelser — vil Lidelsen formentlig tabe sig i Løbet af ca 1 Aar.

Forsaavidt hans Nægtelse af at lade sig indlægge paa Sygehus til Behandling har bevirket hans Afskedigelse, maa det fremhæves, at han efter det foreliggende paa paagældende Tidspunkt har været i en abnorm Sindstilstand, og at hans Nægtelse af at lade sig indlægge har haft sin Aarsag heri.«

Denne Erklæring har været forelagt Læge Ortmann, der i Skrivelse af 27 April 1932 har erklæret at kunne tiltræde den i et og alt, hvorhos han bl a udtaler, at »Olsens Tilstand var saaledes, navnlig hans mentale Tilstand, at han efter min Mening ikke kunde passe sit sædvanlige Arbejde ved Banen de sidste Maaneder før Afskedigelsen«, samt at »ved hans sidste Consultation her den 14 Februar 1931 var hans Sindstilstand absolut abnorm, idet han var meget uligevægtig, opfarende og ubehersket.«

I en supplerende Erklæring af 8 Juli 1932 har Læge Gulstad anført, »at de sidste Maaneder før Afskedigelsen var hans rheumatiske Tilfælde og til Slut navnlig hans mentale Tilstand ham en Hindring for Genoptagelsen af Arbejdet.«

Endelig har Sagen været forelagt Retslægeraadet, hvis Besvarelse — dateret 24 April 1933 — af en Række af Sagsøgerens Sagfører stillede Spørgsmaal i det væsentlige gaar ud paa, at det maa antages, at Olsen i Tidsrummet August 1929 til April 1931 har haft en ubetydelig Rest af Muskelrheumatisme, der til Tider har kunnet medføre lidt Smerte i venstre Ben, og desuden har været i en tiltagende abnorm Sindstilstand, at det maa antages, at den omtalte Sygdom periodevis har gjort ham uskikket til at udføre sit Arbejde, særlig efterhaanden som den abnorme Tilstand tiltog, at den rheumatiske Lidelse har været ubetydelig og navnlig ikke kan antages at have været af Betydning, da Olsen i Februar 1931 henvendte sig til Dr Ortmann, men at Raadet slutter sig til Dr Gulstads Udtalelse angaaende den mentale Tilstand som Hindring for Genoptagelsen af Arbejdet.

I en yderligere Erklæring af 23 August 1933 har Retslægeraadet i Besvarelse af nogle fra de Sagsøgte Side stillede Spørgsmaal bl a udtalt, at der næppe har foreligget en udtalt Sindssygdom, men en stærkere nervøs-depressiv Tilstand af sygelig Natur.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte under

Henvisning til de gældende Bestemmelser om Pension — derunder Løn- ningsreglementets § 31 — hvorefter Pension kun tilkommer dem, der afskediges paa Grund af Alder eller Svagelighed eller anden dem util- regnelig Aarsag, anført, at der overhovedet ikke er Spørgsmaal om Afskedigelse paa Grund af Sygdom, men alene om Afskedigelse paa Grund af Sagsøgerens Nægtelse af at efterkomme Paabudet om enten at melde sig til Tjeneste eller at rette sig efter Lægens Forskrift, saa at det kunde afgøres, om han virkelig var syg. Sagsøgeren har i omtrent 3 Maaneder undladt at gøre Tjeneste uden at dokumentere Sygdom, og herefter har Afskedigelse uden Varsel og uden Pension været fuldt be- rettigt. Kun hvis Sagsøgeren, da han nægtede at efterkomme de givne Paalæg, har været i utilregnelig Tilstand, altsaa sindssyg, har han alligevel Krav paa Pension. Men noget saadant kan ikke erkendes at være godtgjort. Hele Grundlaget for, at Sagsøgeren paa det paagæl- dende Tidspunkt skulde have været i abnorm Sindstilstand, hviler paa Dr Gulstads Erklæring, men Dr Gulstad har først set Sagsøgeren ca et halvt Aar senere og kan derfor ikke med Sikkerhed bedømme Tilstanden dengang. Dr. Ortmann, der senere har sluttet sig til Dr Gulstads Er- klæring, har i Februar 1931 aldeles ikke udtalt sig om nogen abnorm Tilstand hos Sagsøgeren, hvad han dog burde have gjort, hvis han havde konstateret den, og Retslægeraadet har alene udtalt sig paa Grundlag af de foreliggende Erklæringer. De Sagsøgte erkender, at Sagsøgeren har reageret abnormt, o: anderledes end de fleste vilde have reageret, overfor de givne Paalæg, men derfor behøver han ikke at have været utilregnelig, og det kan ikke anses godtgjort, at han har været det.

Retten finder i det væsentlige at maatte give de Sagsøgte Medhold i de af dem anførte Betragtninger, hvorved yderligere bemærkes, at det maa anses for en nærliggende Mulighed, at Sagsøgerens Afskedigelse uden Pension har indvirket paa hans mentale Tilstand. Idet Sagsøgerens Forhold herefter findes at have givet Banens Bestyrelse berettiget Grund til Afskedigelse uden Varsel, og idet de foreliggende Oplysninger ikke afgiver tilstrækkeligt Grundlag for at antage, at Sagsøgeren forinden Afskedigelsen kunde betegnes som uansvarlig for sine Handlinger, findes han ikke at have Krav paa Pension, og de Sagsøgte Frifindelsespaa- stand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre de Sagsøgte med 300 Kr.

Torsdag den 21 Juni.

Nr 25/1934. Arbejdsmand **Vilh Andersen** (Bache efter Ordre)
m o d

Dansk Arbejdsmands Forbund Afdeling A, Odense (Gamborg),

betræffende Spørgsmaalet om Gyldigheden af en Eksklusion.

Østre Landsrets Dom af 14 November 1933: Sagsøgte, Dansk Arbejdsmands Forbund Afdeling A, Odense, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Arbejdsmand Vilhelm Andersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at den skete Eksklusion kendes ugyldig, og at Indstævnte tilpligtes at genoptage Appellanten som Medlem med Rettigheder, som om han ikke havde været ekskluderet, samt at Indstævnte endvidere tilpligtes at udrede til Appellanten en Erstatning af 1000 Kroner.

Som i Dommen anført er det ikke tilstrækkeligt oplyst, om Appellantens Prisaftale var i Strid med de gældende Regler; hans Eksklusion kan saaledes ikke støttes herpaa. Ej heller kan Appellantens Adfærd overfor Formanden efter det oplyste berettigede til Eksklusion.

Herefter og idet bemærkes, at ogsaa de i Dommen omtalte Mangler ved den formelle Fremgangsmaade maatte gøre Generalforsamlingens Beslutning om Eksklusion ugyldig, vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Indstævnte findes at burde betale Sagens Omkostninger for Landsretten med 200 Kroner og Sagens Omkostninger for Højesteret efter Reglerne om beneficerede Sager som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Den af Indstævnte, Dansk Arbejdsmands Forbund Afdeling A, Odense, foretagne Eksklusion af Appellanten, Arbejdsmand Vilhelm Andersen er ugyldig og Indstævnte tilpligtes at genoptage Appellanten som Medlem med Rettigheder, som om han ikke havde været ekskluderet, hvorhos Indstævnte til Appellanten betaler 1000 Kroner. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Indstævnte til Appellanten 200 Kroner. Indstævnte betaler derhos de Retsafgifter, som skulde erlægges og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret, saavel som Udgifterne ved Tilvejebringelse af Højesteretsekstrakten, samt i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache 200 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Fyens Social-Demokrat for 13 Oktober 1932 var under Fagmeddelelser indrykket en Meddelelse fra Arbejdsmændenes Forbund Afdeling A i Odense om, at Sagsøgeren, Arbejdsmand Vilhelm Andersen, Odense, »har begyndt at optræde som Entreprenør og ikke aflønner de Arbejdere, som han beskæftiger, efter Landsoverenskomsten med Entreprenørforeningen« og om, at han derefter var »ekskluderet af Forbundet, hvorfor ingen af Forbundets Medlemmer maa tage Arbejde hos vedkommende før der foreligger en Ordning.«

Anledningen til denne Meddelelse var, at Afdelingens Formand Valdemar Thomsen kort forinden havde henvendt sig til Sagsøgeren for at kontrollere et mindre Opgravningsarbejde til Indlægning af Vand i en Ejendom, hvilket Sagsøgeren med Bistand af to andre Arbejdere udførte for en Gas- og Vandmester. Formanden udspurgte Sagsøgeren og forstod dennes Svar saaledes, at Arbejdet var til 1 Kr 05 Øre i Timen, og at Sagsøgeren stod for Arbejdet, hvorfor han meddelte Sagsøgeren, at Arbejdet eftter Overenskomsten skulde udføres enten i Akkord eller til en Timeløn af 1 Kr 26 Øre, nemlig sædvanlig Timeløn med Tillæg af 20 pCt, fordi Arbejdet henhørte til Arbejde, der sædvanlig gives i Akkord. Sagsøgeren skældte derefter ud og truede med selv at fjerne Formanden, hvis han ikke gik; Formandens Henvisning til, at Overenskomstens Bestemmelser skulde overholdes, besvarede han med, at det bestemte han selv, her var han Entreprenør, og da Formanden truede ham med Eksklusion, svarede han, at han var ligeglad.

Sagsøgeren havde paataget sig Arbejdet, der varede to Dage og angik ca 26 m's Udgravning, for 2 Kr pr løbende Meter. Han havde garanteret de andre Arbejdere 1 Kr 05 Øre i Timen og lagde Redskaber til, men opnaaede, efter den Tid Arbejdet tog, ikke selv 1 Kr 05 Øre i Timen.

Straks efter Avismeddelelsen søgte Sagsøgeren Bistand af Sagfører, og Afdelingens Bestyrelse vedtog i et Møde den 18 Oktober, at Sagsøgeren »skulde give en Undskyldning der skulde være til Formandens og Bestyrelsens Tilfredshed, ellers lade Sagen gaa videre«. Der affattedes under 21 s M et Udkast til en saadan Erklæring, men Sagsøgeren afslod at underskrive den, og Bestyrelsen lod derfor den 27 s M Sagen gaa til Afgørelse paa en samme Dag afholdt ordinær Generalforsamling, der godkendte Eksklusionen af Sagsøgeren. Ved Generalforsamlingen var Sagsøgeren ikke tilstede; han spurgte forinden Kassereren, om han kunde møde der, og Kassereren svarede, at det mente han ikke, idet Sagsøgeren allerede var ekskluderet af Formanden.

Sagsøgeren, der allerede inden Oktober havde været arbejdsløs i længere Tid og i Restance med Kontingent til Forbundet, maa derefter antages ikke at have foretaget sig noget i Anledning af Eksklusionen, før han den 10 Juli 1933 lod udtage Stævning i nærværende Sag, der er forberedt ved Odense Købstad. Han paastar nu Sagsøgte, Dansk Arbejdsmands Forbund Afdeling A, Odense, dømt til at anerkende den i Efteraaret 1932 foretagne Eksklusion af ham som ulovlig og at genoptage ham som Medlem samt tilpligtet at betale ham i Erstatning for mistet Arbejdsfortjeneste 600 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra

Stævningens Dato. Han anser Eksklusionen for at have været ulovlig, baade fordi almindelige formelle Regler ikke er iagttagne overfor ham, inden Generalforsamlingsbeslutningen blev taget — han blev ikke forud varslet, fik ikke Adgang til at møde — og endvidere fordi der mangler Grund til Eksklusionen; han var nemlig ikke Entreprenør, og han gik ud fra, at Akkordprisen androg 1 Kr 74 Øre pr m, saa at han ved at kræve 2 Kr pr m havde forlangt tilstrækkeligt; de to Medarbejdere havde han lovet mindst 1 Kr 05 Øre pr Time og Deling af eventuel Merfortjeneste. Han antog iøvrigt, at 1 Kr 05 Øre var tilstrækkelig Timebetaling.

Sagsøgte paastaar Frifindelse. Efter Lovene er Generalforsamlingsbeslutningerne ikke afhængige af særlige formelle Regler, og Sagsøgeren var tilstrækkelig varslet gennem de foregaaende Forhandlinger. Sagsøgerens Forhold var lovstridigt, baade fordi han lagde Formanden Hindringer i Vejen for at udøve den Kontrol, som han skulde udøve, tilmed under ikke sømmelig Adfærd, og fordi Sagsøgeren arbejdede paa Vilkaar, der stred mod Overenskomsten, idet denne af Forbundet forstaaes saaledes, at Arbejde som det paagældende er Akkordarbejde, at Akkordprisen er 2 Kr 38 Ør pr m, og at Timeløn, hvis Akkord ikke tages, skal kræves med 1 Kr 26 Øre pr Time. Arbejdet er i Priskuranten anført som Akkordarbejde, og ifølge Lovenes § 6 3 Stk maa saadant Arbejde ikke uden særlig Tilladelse udføres paa Time- eller Dagløn.

At Sagsøgeren til Formanden opgav, at han arbejdede paa Timeløn, og at denne var 1 Kr 05 Øre, er bekræftet af et under Sagen anført Vidne.

De foreliggende Oplysninger viser ikke tilstrækkeligt klart, hvorvidt Sagsøgerens Prisaftale om paagældende Arbejde paa nogen væsentlig Maade var i Strid med de for ham gældende Regler. Sagsøgeren synes dog selv at have haft Forstaaelsen af, at han ikke iagttog sædvanlig Fremgangsmaade for saadant Arbejde; baade i Stævning og under Partsforklaring har han fremstillet Sagen saaledes, at han udførte Arbejdet under Tilsyn af en Entreprenør Johansen, og denne Fremstilling er først forladt, efter at Johansen som Vidne har forklaret, at han ikke havde noget med Arbejdet at gøre.

Det maa derhos antages, at hans afvisende og fornærmelige Adfærd mod Formanden var uforenelig med hans Medlemspligter.

Retten kan herefter ikke fastslaa, at der har manglet fornøden Grund til den skete Eksklusion.

At der ikke har været givet Sagsøgeren særligt Varsel om Generalforsamlingen og Lejlighed til at møde paa denne, maa vel anses for stridende mod de efter Sagens Natur for et saadant Forhold gældende almindelige Regler, men da Sagsøgeren var bekendt med Generalforsamlingen, ikke dengang var videre interesseret i at faa sit Medlemsforhold i Orden og derefter i det forløbne lange Vidsrum, mulig for at være uden Pligter overfor Forbundet, acquiescerede ved Generalforsamlingsbeslutningen, findes der heller ikke paa Grundlag af de formelle Mangler ved denne nu at kunne gives Sagsøgerens Paastand Medhold.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-
hæves.

Fredag den 22 Juni.

Nr 107/1934.

Rigsadvokaten
 mod
Laurids Duelund (Bache),
 der tiltales for Tyveri.

Dom afsagt af Retten for Randers Købstad m v den 4 December 1933: Tiltalte, Arbejdsmand Laurids Duelund, Vinkelstræde 22, Randers, straffes med Fængsel i 40 Dage og betaler Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Barlag, 40 Kr, heri indbefattet det Forsvareren under Forundersøgelsen tillagte Salær, samt i Erstatning til Randers Gasværk 5 Kr 41 Øre. Straffens Fuldbyrkelse udsættes, og Straffen bortfalder ved Udløbet af en Prøvetid paa 2 Aar, saafremt Tiltalte senest 15 Januar 1934 betaler den idømte Erstatning og iøvrigt opfylder de i Loven foreskrevne Betingelser.

Vestre Landsrets Dom af 22 Marts 1934: Tiltalte Laurids Duelund bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder det ved Underrettsdommen bestemte Salær samt i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Landsretssagfører H Jørgensen, 50 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Efter Underrettsdommens Afsigelse har Tiltalte betalt det i denne Dom omhandlede Erstatningsbeløb.

Efter alt foreliggende maa Tiltalte antages at have været klar over, at han var uberettiget til at tilegne sig det i Maalerens plomberede Pengerum beroende, Gasværket tilhørende Beløb, der var bragt ud af Tiltaltes Besiddelse. Herefter vil den stedfundne Tilegnelse af Beløbet være at tilregne Tiltalte som Tyveri, og det samme maa gælde hans senere Tilegnelse af Gas. Forholdet findes under Hensyn til samtlige Omstændigheder at burde henføres under Strfl § 287 og Straffen at bestemmes til Hæfte i 30 Dage.

Straffens Fuldbyrkelse findes at burde udsættes, saaledes at den bortfalder ved Udløbet af en Prøvetid af 2 Aar, saafremt de i Loven foreskrevne Betingelser opfyldes. I Henseende til Sagens Omkostninger vil Underrettens Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte, Laurids Duelund, bør straffes med Hæfte i 30 Dage, dog at Straffens Fuldbyrkelse udsættes og bortfalder ved Udløbet af en Prø-

vetid af 2 Aar fra denne Højesteretsdoms Afgivelse at regne, saafremt de i Loven foreskrevne Betingelser opfyldes. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Underrettens Dom ved Magt at stande. I Salær til Landsretssagfører H Jørgensen og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler Tiltalte 50 Kroner og 80 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 4 November 1933 fra 1 jydsk Statsadvokatur er der her ved Retten rejst Tiltale mod Arbejdsmand Laurids Duelund, Vinkelstræde 22, Randers, der er født den 28 April 1900 i Gassum Sogn og ikke fundet forhen straffet, til at lide Straf efter Straffelovens § 285, Stk 1, for Overtrædelse af dens § 276 for Tyveri ved til de nedennævnte Tider — for derigennem at skaffe sig uberettiget Vinding — uden Samtykke af Besidderen, Randers Gasværk

- 1) en Dag i August 1933 at have borttaget et Pengebeløb af ca 4 Kr tilhørende Randers Gasværk og beroende i den af Gasværket i Tiltaltes Lejlighed anbragte plomberede Gasautomat,
- 2) i Tiden fra den foran anførte Dag indtil den 25 September 1933 at have tilegnet sig Gas til en Værdi af ca 1 Kr 41 Øre gennem fornævnte Gasautomat.

Tiltalte har forklaret, at da han den 17 Juli 1933 flyttede ind i sin nuværende Lejlighed, var Gasmaaleren plomberet og i fuld Orden. Den 31 August d A kom Tiltaltes Hustru paa Sygehuset, og da Tiltalte ikke er hjemme om Dagen, og han ikke vilde risikere, at Pengene blev stjålet fra Gasmaaleren under hans Fraværelse, idet Gasværket i Tilfælde af Tyveri forlanger, at han skal betale en Gang til, frabrød han Plomben til Maaleren og udatog Beholdningen ca 4 Kr, og siden da skaffede han sig Gas ved Hjælp af den samme 10 Øre ialt til Beløb 1 Kr 41 Øre. Den Dag, Maaleropstilleren var hos Tiltalte for at hente Maaleren, var han i Stand til at betale hele Beløbet 5 Kr 41 Øre, men paagældende vidste ikke, hvor meget Tiltalte skulde betale og henviste ham til Gasværket, og siden da har Tiltalte forbrugt Pengene.

Ved saaledes at have brudt Plomben fra Maaleren, der under de foreliggende Omstændigheder maa anses at have været i Gasværkets Besiddelse, og have tilegnet sig og forbrugt Indholdet maa Tiltalte anses skyldig i Tyveri, og det maa ligeledes betragtes som Tyveri, at Tiltalte under Anvendelse af den samme 10 Øre har tilegnet sig Gas fra Maaleren.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 285, Stk 1, jfr § 276, med Fængsel i 40 Dage samt efter derom nedlagt Paastand have at betale i Erstatning til Randers Gasværk 5 Kr 41 Øre.

Straffens Fuldbyardelse findes dog at kunne udsættes, saaledes at den bortfalder ved Udløbet af en Prøvetid af 2 Aar, saafremt Tiltalte senest

den 15 Januar 1934 betaler den idømte Erstatning, og de i Loven foreskrevne Betingelser opfyldes.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Barlag, 40 Kr, heri indbefattet det Forsvareren under Forundersøgelsen tillagte Salær.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Randers Købstad den 4 December 1933 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

I Regulativet for Levering af Gas fra Randers kommunale Gasværk hedder det bl a:

»§ 6.

Gasværket opstiller de efter Gasværkets Skøn fornødne Gasmaalere til Forbrugerne. Gasværket bestemmer, hvorvidt der skal anvendes almindelige Maalere eller Automatmaalere, men Begæring om at blive forsynet med Automatmaaler, vil i Almindelighed saavidt muligt blive efterkommet — — —«.

»§ 7.

De paa Automatmaalere anbragte Plomber maa kun fjernes af Gasværkets Funktionærer, og Forbrugeren bærer Ansvar for at Plomberne ikke beskadiges af Uvedkommende. Sker saadant, skal Anmeldelse herom uopholdelig sendes til Belysningsvæsnets Kontor.

Forbrugeren er ligeledes ansvarlig for de Pengebeløb, der til enhver Tid skulle findes i Maalerens Pengekasse.

Gasforbruget bestemmes udelukkende af Maalerens almindelige Viserværk, og skulde Automatværket af en eller anden Grund komme i Uorden, saaledes at Gas er forbrugt, uden at Indbetaling har fundet Sted, er Forbrugeren forpligtet til, efter Regning fra Gasværket, at betale den forbrugte Gasmængde efter almindelig Opgørelse af det af Maaleren angivne Gasforbrug — — —«.

»§ 8.

Betalingen for forbrugt Gas erlægges af Forbrugeren til Belysningsvæsnets til de Tider, som Belysningsudvalget bestemmer — — —«.

»§ 12.

Enhver, der forsynes med Gas fra Randers Gasværk, modtager et Eksemplar af nærværende Betingelser og er forpligtet til at efterkomme de deri indeholdte Forskrifter. Overholdes disse ikke, er Gasværket berettiget til at afskære Forbindelsen med Hovedledningen samt til at kræve skadesløs Erstatning for ethvert Tab som dermed maatte være paaført Kommunen«.

Efter det oplyste opkræves Betalingen af Gassen kvartalsvis bagud.

Efter alt det foreliggende, derunder navnlig a t Forbrugerne hæfter ogsaa for Trediemands Tilegnelse af de i Automatmaaleren værende

Penge, og at der for alle Forbrugeres Vedkommende finder en kvartalsvis Afregning Sted, findes det betænkeligt at anse Tiltaltes i Anklageskriftet ommeldte Tilegnelse af Penge og Gas som Tyveri, og han vil herefter være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter liver at uderede af det offentlige som nedenfor anført.

M a n d a g d e n 25 J u n i .

Nr 82/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Ernst Gerhardt Vilhelm Ertner (Knudtson),

der tiltales for Overtrædelse af Loven om Lukketid for Butiker og Lagre m v.

Dom afsagt af Retten for Københavns Amts søndre Birk m v den 25 Oktober 1933: Tiltalte, Kioskejer Ernst Gerhardt Vilhelm Ertner, frifindes for Politimesterens Tiltale. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 21 December 1933: Tiltalte Ernst Gerhardt Vilhelm Ertner bør til Dragør Kommunes Kasse bøde 20 Kr, saaledes at Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 2 Dage. Tiltalte betaler Sagens Omkostninger i begge Instanser, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Steinthal, 40 Kr. Den idømte Bøde at udrede inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Tiltalte.

Den i de to Lokaler drevne Handel maa betragtes som een Forretning. Da der nu inden Lukketid er forhandlet andre Varer end de i § 2 b i Lovbekendtgørelse Nr 204 af 20 Maj 1933 omtalte, kan denne Bestemmelse ikke fritage Tiltalte for Ansvar for den af ham efter Lukketid drevne Handel.

For Højesteret gør Tiltalte endvidere gældende, at hans Frifindelse maa følge af Bestemmelsen i § 2 c. Efter hvad der er oplyst, derunder at Bygningen er beliggende i en Udkant af Stationens Grund, og at Salget alene foregaar ud til offentlig Vej, kan imidlertid ej heller denne Bestemmelse komme til Anvendelse.

Herefter vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Knudtzon 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 12 September 1933 fra Politimesteren i Københavns Amts søndre Birk er Kioskejer Ernst Gerhardt Vilhelm Ertner, boende i Dragør, sat under Tiltalte for Overtrædelse af § 1, jfr § 10 i Lov om Lukketid for Butiker og Lagre m v af 14 April 1932 samt Bekendtgørelse Nr 204 af 20 Maj 1933 og Cirkulære Nr 205 af 14 September 1932 i Anledning af, at den paa Hjørnet af Stationspladsen og Stationsvej i Dragør beliggende Kiosk, der ved et Skillerum er delt i to Afdelinger for Salg af Konfiture og Aviser fra den ene Afdeling og Tobak, Øl, Sodavand o m fra den anden, saaledes at Ekspeditionen til Publikum sker gennem Vinduer i Kioskens to Rum og de to Rum ved en Dør staar i direkte indbyrdes Forbindelse, af Tiltalte holdes helt eller delvis aaben efter almindelig Lukketid.

Tiltalte har under Sagen nægtet sig skyldig.

Han har erkendt at have drevet Handel som i Anklageskriftet beskrevet, men har hævdet, at dette er lovligt, da Døren fra Afdelingen med Tobak holdes aflaaet efter almindelig Butikslukketid.

Som Sagen foreligger oplyst for Retten drejer den sig alene om dette Spørgsmaal: om Lokalerne i denne Henseende udgør e e n Butik eller t o Butiker.

Lokalerne findes som nævnt i Anklageskriftet i en Kioskbygning bestaaende af to Rum, mellem hvilken der findes en Dør, der kan aflaaes. I det ene Rum findes Kioskvarer, i det andet Tobak m v. Salget sker gennem to Vinduer, et i hvert Rum.

Da de omhandlede Lokaler efter de foreliggende Oplysninger er og fremtræder som adskilt i to Afdelinger, saaledes at det ene Udsalgsvindue alene giver Publikum Adgang til Køb af Kioskvarer og det andet alene til Køb af Tobaksvarer, og da der ikke findes nogen for Publikum bestemt indendørs Forbindelse mellem de to Rum, maa der gives Tiltalte Medhold i, at Lokalerne i denne Relation maa betragtes som to Butiker.

Tiltalte vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 25 Oktober 1933 af Retten for Københavns Amts søndre Birk m v, er med Justitsministeriets Tilladelse af 23 November 1933 af Anklagemyndigheden indbragt her for Retten med Paastand om, at Tiltalte Ernst Gerhardt Vilhelm Ertner

dømmes i Overensstemmelse med Politimesterens Anklageskrift af 12 September 1933.

Under Hensyn til den i Dommen omhandlede indendørs Forbindelse mellem de to Rum findes Tiltalte at have overtraadt § 1 i Lovbekendtgørelse Nr 204 af 20 Maj 1933, og han vil derfor være at anse efter Lovens § 10 med en Dragør Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, som under Hensyn til Bestemmelsen i Straffelovens § 84, Stk 1 Nr 3, findes at kunne fastsættes til 20 Kr, og saaledes at Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 2 Dage.

Onsdag den 27 Juni.

Nr 46/1934. Godsejer **Carl Lawaetz** (Graae)

mod

Indenrigsministeriet og Kalundborg Byraad (Rode),

betræffende Gyldigheden af Indlemmelsen af Kalundborg Landdistrikt under Kalundborg Købstadkommune.

Østre Landsrets Dom af 19 Februar 1934: De Sagsøgte, Indenrigsministeriet og Kalundborg Byraad, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Godsejer Carl Lawaetz, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 400 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Lovens System og Indhold iøvrigt kan § 8, 3 Stk, 2 Pkt, ikke forstaas som indeholdende en særlig Betingelse for Indlemmelse i en Købstad af Arealer, der benyttes til Landbrug, men Bestemmelsen maa i Overensstemmelse med Udtalelserne i Lovens Forarbejder antages alene at skulle fremhæve et Hensyn, der vil være at tage i Betragtning ved Indlemmelsens Iværksættelse, men som kan tilsidesættes, saafremt Administrationen skønner, at det kommer i Strid med andre berettigede Hensyn. Af § 5, sidste Stk, hvortil § 8, 3 Stk, 1 Pkt henviser, fremgaar det saaledes, at Hensynet til Landejendommene maa vige, hvis den tilbageblivende Del af en Sognekommune ikke skønnes egnet til at bestaa som selvstændig Kommune, og Arealet ikke kan indlemmes i en dertil villig Nabokommune.

Herefter vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Godsejer Carl Lawaetz, til de Indstævnte, Indenrigsministeriet og Kalundborg Byraad, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Godsejer Carl Lawaetz, overfor de Sagsøgte, Indenrigsministeriet og Kalundborg Byraad, nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte kendes pligtige til at anerkende, at den ved kgl Resolution af 14 November 1932 bestemte Indlemmelse af Kalundborg Landdistrikt under Kalundborg Købstadkommune er ugyldig.

De Sagsøgte har paastaaet Frifindelse.

Indlemmelsen af Kalundborg Landdistrikt er paabudt i Henhold til § 2 i Lov Nr 379 af 28 Juni 1920, hvorefter Indlemmelse skal finde Sted, dersom Byraadet og Sogneraadet (Landdistriktsraadet) er enige om Indlemmelsen og Vilkaarene for samme. Den væsentligste Del af det tidligere Landdistrikts Omraade udgøres af den Sagsøgeren tilhørende Ejendom, Hovedgaarden Kaalund Kloster og af den Godsejer Poulsen tilhørende Ejendom Lerchenfeldt, der begge er rene Landbrugsejendomme, og Sagsøgerens Paastand støttes paa, at man ved at paabyde Indlemmelsen har handlet i Strid med Bestemmelsen i den ovennævnte Lovs § 8, Stk 3, 2 Punktum, der er saalydende: »Arealer, der benyttes til Landbrug, bør ikke indlemmes i en Købstad, medmindre Arealerne efter deres Beliggenhed og øvrige Forhold maa antages i en ikke fjern Fremtid at ville blive bymæssigt bebyggede.« Det er efter Sagsøgerens Mening uomtvisteligt, at de her omhandlede Ejendommers Jorder ikke kan antages at ville blive bymæssigt bebyggede i en ikke fjern Fremtid, og der er saaledes ikke Plads for noget Skøn i denne Henseende. Der kan efter Sagsøgerens Mening ikke være Tvivl om, at den anførte Bestemmelse lige saa vel som de øvrige Bestemmelser i Lovens § 8 maa finde Anvendelse ikke alene ved Indlemmelse i Henhold til Lovens §§ 3—5, men ogsaa ved Indlemmelse i Henhold til Lovens § 2, altsaa i Tilfælde, hvor de paagældende kommunale Raad er enige om Indlemmelsen og om Vilkaarene. Endvidere gør Sagsøgeren gældende, at Bestemmelsen i § 8, Stk 3, 2 Pkt, maa forstaaes som en egenlig Retsforskrift, hvis Ikke-lagttagelse derfor medfører Ugyldighed af den paagældende Øvrighedsakt. Det kan ikke herimod anføres, at der i Bestemmelsen er brugt Udtrykket »bør ikke indlemmes«. Dette Udtryk maa efter Sagsøgerens Mening forstaaes som et ubetinget Forbud, ganske som om der havde staaet »maa ikke«. Sagsøgeren henviser herved til, at Ordet »bør« i Domskonklusionen netop betegner, hvad der ubetinget skal ske. Det er efter Sagsøgerens Mening ogsaa en fuldkommen Urimelighed at indlemme rene Landbrugsejendomme i en Købstad og derfor ganske natur-

ligt, at Loven har givet Beskyttelse herimod. Idet Administrationen nu i det foreliggende Tilfælde ikke kan henvise til, at man har skønnet over Sandsynligheden af Bebyggelse, ligger det ganske klart, at man har sat sig ud over en Bestemmelse, der skal iagttages, og Følgen heraf maa blive Resolutionens Ugyldighed.

Til nærmere Belysning af Sagen har Sagsøgeren givet en Oversigt over Indlemmelsens Historie. Det fremgaar heraf, at Kravet om Indlemmelse oprindeligt er rejst af Kalundborg Byraad, medens Landdistriktsraadet modsatte sig dette Krav, ligesom det langt overvejende Flertal af Landdistriktets Vælgere og Grundejere protesterede mod Indlemmelsen, hvorhos speciel Protest blev nedlagt af de to største Grundejere, Sagsøgeren og Godsejer Poulsen. Imidlertid blev der i Henhold til den ovennævnte Lovs § 8 udnævnt en Indlemmelseskommision til Forberedelse af Sagen. Overfor Kommissionen fastholdt Landdistriktsraadet, hvis Standpunkt tiltraadtes af Amtsraadet og af Amtet, foreløbig sin Modstand mod Indlemmelsen, ogsaa mod en partiel Indlemmelse. Fra Byraadets Side krævede man under alle Omstændigheder Indlemmelse i Henhold til Lovens § 5, Stk 2 af de til Byen umiddelbart grænsende, tildels af Byen omsluttede Arealer, og iøvrigt forhandlede der om forskellige Delingslinier, hvorefter større eller mindre Dele af de egenlige Landbrugsarealer medtoges. Det endte imidlertid med, at der opnaaedes Enighed mellem Byraadet og Landdistriktsraadet om Indlemmelse af hele Landdistriktet uden at der fra dettes Vælgeres Side blev forlangt Afstemning i Henhold til Lovens § 2, og Sagsøgeren kom til at staa alene med sin Protest.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Frifindelsespaastand anført følgende:

Det bestrides ikke, at Lovens § 8 i sin Helhed gælder ogsaa ved frivillig Indlemmelse efter § 2, men Bestemmelsen i § 8, Stk 3, 2 Pkt, der kun er Udtryk for et Ønske fra Lovgivningsmagtens Side, jfr Ordet »bør«, kan ikke komme i Betragtning overfor det ubetingede Paabud i § 2. Bestemmelsen er helt og holdent givet i Administrationens Haand, og den kgl Resolution kunde derfor ikke omstødes, selv om Bestemmelsen var tilsidesat. At Bestemmelsen kun indeholder en Udtalelse om, hvad der maa anses for ønskeligt, fremgaar efter de Sagsøgtes Mening ogsaa af den til Grund for Loven liggende Kommissionsbetænkning, hvori det om denne Bestemmelse siges, at man har fremhævet Ønskeligheden af, at rene Landbrugsdistrikter ikke indlemmes i en Købstad. Iøvrigt er det efter de Sagsøgtes Mening et Spørgsmaal, om ikke Bestemmelsen alene har partielle Indlemmelser for Øje.

De Sagsøgte har endvidere fremhævet, at Sagsøgeren, som Indlemmelsesspørgsmaalet nu engang laa, er blevet behandlet saa hensynsfuldt som muligt. En Indlemmelse af de til Byen grænsende Dele af Landdistriktet var praktisk set blevet en Nødvendighed, og i Virkeligheden var man fra alle Sider klar over, at den skulde finde Sted. Spørgsmaalet var derfor alene, efter hvilken Linie der skulde deles, eventuelt om hele Landdistriktet skulde indlemmes. Det var dernæst givet, at de to store Gaarde ikke kunde bestaa som selvstændig Kommune. Efter Lovens § 5, sidste Stk maatte de derfor enten indlemmes i en Nabokommune,

der var villig hertil, eller hele Landdistriktet maatte indlemmes i Købstaden. Af de to Nabolandkommuner, der kunde være Tale om, var den ene, Tømmerup, ikke villig, medens Raklev Kommune erklærede sig villig til at modtage dem. Sagsøgeren vilde imidlertid endnu nødigere til Raklev end til Købstaden, fordi Indlemmelse i Raklev Kommune vilde medføre større Forøgelse af hans Skattebyrde. Det har saaledes i Virkeligheden været i Sagsøgerens egen Interesse, at Indlemmelsen kom til at omfatte hele Landdistriktet.

Det kan være tvivlsomt, om ikke den i den ovennævnte Lovs § 8 indeholdte Bestemmelse angaaende Landbrugsarealer alene har en partiel Indlemmelse for Øje, jfr Bestemmelsens Plads i Paragraffens Stk 3, der iøvrigt handler om Indlemmelse af en Del af en Sognekommune. Men selv om der gaas ud fra, at Bestemmelsen i og for sig har Gyldighed ogsaa ved Indlemmelse af en hel Kommune, finder Retten at maatte give de Sagsøgte Medhold i, at Bestemmelsen ikke er af en saadan Natur, at dens Til sidesættelse vil kunne medføre Ugyldighed af den Resolution, hvorved en Indlemmelse er paabudt. Bestemmelsens Anvendelse forudsætter i Almindelighed et Skøn over Udsigten til fremtidig Bebyggelse, et Skøn, der maa siges at være af udpræget administrativ Art og ikke egnet til at undergives Domstolenes Prøvelse, og den Omstændighed, at det i det foreliggende Tilfælde ikke gøres gældende fra Administrationens Side, at man har skønnet, at den i Bestemmelsen angivne Betingelse var til Stede, findes ikke at kunne medføre, at Domstolenes Stilling med Hensyn til Bestemmelsens Haandhævelse skulde blive en anden.

Herefter vil de Sagsøgte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre de Sagsøgte med 400 Kr.

Fredag den 29 Juni.

Nr 50/1934. Hofjægermester **C O H L Lensbaron Løvenskiold**
(Graae)

mod

Godsejer **Simon Teisen** (Trolle),

betræffende Indstævntes Eneret til at oppebære Erstatningen for Jordafgivelsespligten paa en ham af Appellanten solgt Hovedgaard.

Østre Landsrets Dom af 15 Marts 1934: Sagsøgeren, Godsejer Simon Teisen, bør være eneberettiget til at oppebære Erstatningen for den Jordafgivelsespligt, der i Henhold til Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 paahvilede Hovedgaarden Vognserup. Sagsøgte, Hofjægermester C O H L Baron Løvenskiold, bør til Sagsøgeren i Sagsomkostninger

betale 1000 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Appellanten frifindes for Tiltale af Indstævnte, dog at der af den i Sagen omhandlede Mererstatning fra Statens Jordfond i Forholdet til Appellanten tilkommer Indstævnte et Beløb af 10 800 Kroner med Renter, idet det maa antages at skyldes en Fejl, at den i 1922 beregnede Erstatning ikke allerede da blev forhøjet med dette sidste Beløb.

Foreløbig bemærkes, at den ved Omvurderingen af Vurderingsraadet fastsatte Værdi af de afgivne Jorder til 163 687 Kroner er stadfæstet ved Overskyldraadets Kendelse af 16 Maj 1934.

Efter det foreliggende kan der ikke gaas ud fra, at det ved Handlens Afslutning har været en afgørende Forudsætning for Parterne, at Vurderingen af den Jord, der skulde afgives til Staten, skete efter de ved Ansættelsen til Grundskyld benyttede Principper, der dengang faktisk fulgtes af Vurderingsraadene.

Herefter findes Appellanten ikke at have Krav paa nogen Del af den ved Overvurderingen fremkomne Mererstatning og Landsrettens Dom vil saaledes kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Hofjægermester C O H L Lensbaron Løvenskiold, til Indstævnte, Godsejer Simon Teisen, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 1 Maj 1915 forpagtede Simon Teisen af Baroniet Løvenborg Hovedgaarden Vognstrup (Vognstrup) for et Tidsrum af 7 Aar fra Kontraktens Indgaelse at regne; ifølge Købekontrakt af 24 Oktober 1921 solgte Baroniet den nævnte Hovedgaard til Forpagter Teisen at overtage ved Forpagtingens Ophør den 1 April 1922. I Kontraktens § 3 hedder det: »Køberen overtager den Ejendommen paahvilende Jordafgivelsespligt til Staten i Overensstemmelse med den af Landinspektør Feilberg udarbejdede og godkendte Plan og paatager Sælgeren sig intet Ansvar i saa Henseende, hvorhos udtrykkelig bemærkes, at Staten fordrer Jorden afgivet til 1ste April 1922, forsaavidt ikke nu bestaaende Forpagtnings- eller Lejeforhold maatte være til Hinder derfor, og Kø-

beren, der oppebærer Købesummen for den afgivne Jord, maa selvfølgelig betale det Afdrag, som Creditkassen maatte forlange for Jordens Relaksation af dens Pant. Med Hensyn til Jordafgivelsen indeholder mit Skøde følgende Bestemmelser, som respekteres af Køberen: — — —

Erstatningen for den afstaaede Jord fastsættes af Vurderingsraadet (jfr Lov om Ejendomsskyld af 15 Maj 1903 § 9) saaledes som nærmere bestemt i Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 § 3, 4 Stk. — — —.

Den 22 November s A udstedtes Skøde, der blev tinglæst den 24 s M.

I Skrivelse af 14 November s A udbad Statens Jordlovsudvalg sig af Baroniet Løvenborgs Sagfører, Overretssagfører O Thaarup en skriftlig Udtalelse »vedrørende den af Lensbaronen med Køberen af Vognserup Hovedgaard truffne Ordning, hvorefter Erstatningen for de Arealer, der er stillet til Raadighed for Staten fra nævnte Hovedgaard, og for de paa Arealerne værende Bygninger tilkommer Køberen Godsejer Teisen.«

Den 16 s M svarede Overretssagfører Thaarup, at »Vognserup Hovedgaard er solgt til Godsejer Teisen, saaledes at han har overtaget Jordafgivelsespligten og har Krav paa Erstatningen for Jorden og til hvem Henvendelse derfor bedes rettet.«

Paa Foranledning af Statens Jordlovsudvalg blev de afstaaede Jorder vurderede i Henhold til Lensafløsningslovens § 3, 4 Stk, og Erstatningen blev af vedkommende Vurderingsraad fastsat til 132 000 Kr.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Vurderingen er sket paa Basis af den foreliggende Jordskyldsvurdering, idet man fra Hovedgaardens samlede Jordskyldsværdi har trukket den ikke solgte Dels Jordskyld. Godsejer Teisen, der havde ventet en noget højere Vurdering, 150 à 160 000 Kr, mente ikke, at det kunde nytte at appellere til Overskyldraadet og acqviescerede ved Ansættelsen.

Efter at Godsejer Teisen til Staten havde udstedt Skøde paa de afstaaede Jorder, blev Erstatningen udbetalt ham i August 1922. I den følgende Tid fandt Vurderingen af de fra de andre Majorater afstaaede Arealer Sted; Vurderingssummen vakte megen Utilfredshed hos Ejerne; der blev rejst Retssag, og ved Højesterets Domme af 16 April 1928 og 1 September 1930 blev det statueret, at Vurderingerne var sket efter urigtige Principer, der skulde ydes fuld Erstatning, ikke blot Jordskyldsværdien. Godsejer Teisen krævede herefter Omvurdering, og i Skrivelse af 22 Oktober 1933 meddelte Vurderingsraadet ham, at Værdien af de afgivne Jorder var ansat til 163 687 Kr; Teisen indbragte ikke Vurderingen for Overskyldraadet, men det gjorde Baron Løvenskjold, der imidlertid havde meldt sig med Krav paa at erholde Differencen mellem de 2 Vurderinger; Overskyldraadets Kendelse er endnu ikke afgivet.

Under denne ved Retten for Holbæk Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Godsejer Simon Teisen, Vognserup, paastaet Sagsøgte, Hofjægermester C O H L Baron Løvenskjold, Løvenborg, kendt pligtig at anerkende, at Sagsøgeren er eneberettiget til at oppebære Erstatningen for den Jordafgivelsespligt, der i Henhold til Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 paahvilede Hovedgaarden Vognserup.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte for sin Paastand anfører Sagsøgeren, at Sagsøgte ved Købekontrakten overførte til Sagsøgeren Forpligtelsen til at afgive Jord

til Staten, men til Gengæld overdrog han ham det samme Krav mod Staten, som han selv havde, nemlig Krav paa, hvad der tilkom ham i Henhold til Loven af 1919; hvor meget dette var, havde Sagsøgeren ingen Viden om; han havde under Salgsforhandlingerne forhørt sig hos kyndige Folk, der havde ment ca 800 Kr pr Td Land; derfor blev han skuffet over Vurderingen af 1922, men han var klar over, at han havde overtaget Risikoen.

Sagsøgte har heroverfor hævdet, at Sagsøgeren, reelt set, aldrig har været Ejer af de Jorder, der skulde afstaas til Staten; men, for Nemheds Skyld, overdrog man hele Hovedgaarden til Sagsøgeren med Forpligtelse til at afgive Jorderne; man var fra begge Sider klar over, hvilken Erstatning der vilde blive givet, nemlig Jordskyldværdien. Sagsøgeren har faaet, hvad han efter de fastsatte Regler — Overskyldraadets Cirk af 21 Januar 1921 — og de alt foretagne Vurderinger for andre Majoraters Vedkommende maatte vente; Sagsøgte derimod har lidt Tab, idet Vurderingen er sket paa en urigtig Basis, og Kravet paa Erstatning herfor maa tilkomme Sagsøgte.

Sagsøgeren har for Landsretten som Part forklaret, at han ikke kendte Grundskyldvurderingen for Vognserup Hovedgaard — denne Vurdering var efter de da gældende Regler ikke Grundlag for Skatteudskrivningen — at han ikke kendte Resultatet af de da foretagne Vurderinger for andre Majorater, og at han ikke ved Købet var klar over, at Erstatningen vilde blive beregnet efter Grundskylden; han benægter, at Købet skete under denne Forudsætning.

Da Parterne ved Handlen om Vognserup er gaaet den Vej at paalægge Køberen Forpligtelsen til at afgive Jorderne og at overdrage ham Retten til Erstatningen herfor, skønnes den Omstændighed, at Vurderingsmyndighederne i Begyndelsen lagde urigtige Principer til Grund for Vurderingen, ikke at kunne betage ham Retten til den Erstatning, som han utvivlsomt vilde have været berettiget til, hvis Myndighederne fra første Færd havde anvendt den rette Fremgangsmaade; Sagsøgte har overladt Sagsøgeren, og denne har overtaget Risikoen for denne Erstatnings Størrelse.

Der vil saaledes være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand; i Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale 1000 Kr.

Nr 232/1933. **Børglum Menighedsraad** (d kst Kammeradvokat)

m o d

Førstelærer **Anton Pilgaard** (Stein),

betræffende Indstævntes Ret til at oppebære Renten af en til Organiststillingen ved Børglum Kirke knyttet Kapital.

Vestre Landsrets Dom af 7 Oktober 1933: De Sagsøgte, Børglum Menighedsraad, bør anerkende Sagsøgerens, Førstelærer Anton

Pilgaards, Ret til at oppebære Renten af den fornævnte til Organiststillingen ved Børglum Kirke knyttede Kapital og udbetale Sagsøgeren Renten med 640 Kr 40 Øre aarlig fra den 1 April 1931 at regne. De Sagsøgte bør derhos til Sagsøgeren betale 960 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 December 1932, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 500 Kr, hvilke Beløb udredes inden 15 Dage. Der tillægges den for de Sagsøgte ved Underretten og Landsretten beskikkede Sagsfører, Overretssagfører Lytzen, i Salær 300 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kr, hvilke Beløb betales af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret gør Appellanten gældende, at Bestemmelsen i § 25, 2 Stk, 2 Pkt i Lov Nr 286 af 30 Juni 1922 kun har Hensyn til de i Lovens § 24 omhandlede Stillinger. Heri kan der imidlertid ikke gives Appellanten Medhold.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand forsaa-vidt den herefter foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Børglum Menighedsraad, til Indstævnte, Førstelærer Anton Pilgaard, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en den 11 Maj 1754 oprettet, den 5 Juli s A med kongelig Konfirmation forsynet Fundats skænkede den daværende Ejer af Børglumkloster Generalmajor Lauritz de Thurah og Hustru en Kapital af 200 Rdl til Børglum Kirke saaledes, at Renterne af Kapitalen aarlig skulde anvendes til Kirkens Bedste mod, at Kirkens Ejere fremtidig skulde vedligeholde en af de nævnte Ægtefæller i Kirken indrettet »Be-gravelse« med Epitaphium m v samt et af dem i Kirken anbragt Orgel-værk. Det hedder derhos i Fundatsen: »— — — og skal efterkommende Børglum Kirkes Ejere stedse forsyne Sognet med saadan en Degn, som tillige hver Hellig- Søn- og Højtidsdag kan spille paa Orgelværket eller og paa anden Maade forsyne det med en Organist, som derpaa kan spille de sædvanlige Kirpepsalmer, medens Gudstjenesten i Kirken for-rettes, saaledes: at Orgelværket stedse og altid bliver vedligeholdt og

brugt, og paa det at Orgelværket med en retskaffen Organist og Sognet tillige med en dygtig Degn kan blive forsynet, som begge Tjenester kan forvalte og Degnen for denne ham tilliggende Tjeneste som Organist kan have nogen Løn eller Vederlag saa vil vi for os og efterkommende Børglumklostres Ejere dertil have givet og hermed dertil give det Sted i Frøkjær, som nu beboes af Birkeskriver Christen Christensen, staaende for Hartkorn 2 Tdr 4 Skp 3 Fdk, som naar bemeldte Birkeskriver ved Døden afgaaet ej maa eller skal til nogen bortfæstes paa anden Maade end at saasnart Degnekaldet med saadan en Degn vorder forsynet som tillige kan være Organist, skal han have samme Sted med sine Bygninger og Ejendomme til Brug, hvad heller han paa samme Sted, eller i den sædvanlige Degnebolig vil bo og opholde sig, dog at han deraf svarer alle paakommende Kongl Contributioner, ordinære og extraordinære samt Konge- Kirke- og Præstetiende; men at Landgilde, Egt eller Arbejde til Husbonden skal han da være aldeles befriet for og derimod skal saadan Degn være forpligtet de paa bemeldte Sted og Hartkorn staaende Huse og Bygninger Mand efter Mand, forsvarlig og i god Stand at bygge, forbedre og i god Stand at vedligeholde, samt de dertil liggende Jorder at bruge dyrke og omgaas paa brugelig og lovlig Maade og samme ikke til Upligt bruge eller bruge lade, og altsaa maa ingen Degn kaldes eller antages til bemeldte Børglum Sogn og Kirke uden den som tillige kan være en dygtig Organist og kunstmæssig kan spille paa Orgelværk; men skulde Degnen derudi findes forsømmelig og nachlässig at han enten ej selv er dygtig til kunstmæssig at spille paa Værket eller dertil holder en som samme Tjeneste retskaffen og tilbørlig kan beopagte, da skal bemeldte Sted og Hartkorn med sine Bygninger og Ejendomme igen falde til Børglumklostres Ejer, sig samme saa nyttig at gøre som andet Bøndergods, og da, som formeldt er, paa anden Maade forsyne Orgelværket med en dygtig Organist, som derpaa hver Søn-Hellig og Højtidsdag kan og skal spille de sædvanlige Kirkepsalmer medens at Gudstjenesten i Kirken forrettes, og i saa Fald skal Degnen have til Beboelse det Hus i Børglum By som itzige Degn nu bebor, hvilket Hus og Bolig han endog skønt han besidder Frøkjær maa beholde og betjene sig af saalænge han Orgelværket retskaffen forsyner; dog at han de sammesteds staaende Huse stedse ret vedligeholdet bygger og forbedrer, men sker det ikke, og han efter vores Foundation for sin Nachlässighed i Embedet, mister Frøkjær Hus og Hartkorn saa bliver denne Vaaning i Børglumby herefter som tilforn Bolig for Degnen og Frøkjær med sit Hartkorn overlades den retmæssige Organist som af Kirkens Ejere beskikkes. Naar Degnen nu saaledes tillige bliver Organist, da skal den i Sognet værende constituerede Skoleholder medens Gudstjenesten i Kirken forrettes, opvarte Præsten, tænde Lysene, gaa med Tavlen og oppasse andet Degnen ellers vedkommende.«

Efter at Skoledirektionen for Dronninglund og Børglum Herreder i Anledning af, at der var opstaaet Spørgsmaal om, hvorledes der skulde forholdes med Vedligeholdelsen af Skolestuen for Børglum østre Skole, der var opført som Tilbygning til det fornævnte Sted i Frøkjær, i Oktober 1851 til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet havde indstillet, »at en Bestemmelse maatte blive truffen, hvorefter Organist og

Skolelærerembedet, — der nu, under Forudsætning af, at Skolelæreren befandtes forsømmelig i sin Funktion som Organist, kan blive skilt ad, i hvilket Tilfælde Opførelsen af en egen Skolelærerbolig vilde blive nødvendig — blive uadskilleligt forenede, og Organistboligen i Frøkjær for bestandigt overdrages til Bolig for Skolelæreren,« optoges der paa Ministeriets Foranledning Forhandlinger bl a med den daværende Ejer af Børglumkloster, Godsejer Rottbøll. Den 31 Marts 1853 tilsendte Ministeriet derefter Skoledirektionen en Skrivelse, hvori det bl a hedder: »det — — — bifaldes, at Skolelærer og Organistembedet i Børglum for bestandig forenes, og at Organistboligen for bestandig overgaar til Bolig for Skolelæreren, saaledes at Kommunen bliver pligtig at bygge og vedligeholde denne Bolig, for saa vidt angaar Vaaningshuset, samt Udhuse til Fourage, Brændsel, Avl og Kreaturer henhørende til den egentlige Skolelod, medens det maa være Organist — og Skolelærerens egen Sag at drage Omsorg for de Udhusbygninger, der ere nødvendige for Organistembedets Embedsjord. — Iøvrigt bliver Indtægten af Organistembedets Jord fremdeles at betragte som en særlig Godtgørelse for Organistforretningerne, og saaledes Skolelærerembedets Indtægter uvedkommende, ligesom det anses som en Selvfølge, at den nuværende Organist, saalænge han tilfredsstillende kan udføre sine Forretninger som saadan, maa være berettiget til at blive boende i Organistboligen og benytte den til samme hørende Jord om han ogsaa skulde blive entlediget som Skolelærer, i hvilket Tilfælde Kommunen da maa skaffe den nye Skolelærer, der ikke vil kunne tiltræde Organistforretningerne førend ved den nuværende Organists Afgang, midlertidig Bopæl andetsteds i Nærheden af Skolen.« Det udtaltes derhos i Skrivelsen, at Ministeriet intet havde at erindre imod, at forskellige af Godsejer Rottbøll stillede Betingelser for at tiltræde den nævnte Ordning blev opfyldt, herunder at der udfærdigedes et Dokument, hvorved Bestemmelsen i den ommeldte Fundats angaaende Børglumklosters Ejers Forpligtelse til at forsyne Børglum Kirke med en retskaffen Organist i alle dens Dele annulleredes, saa at Børglumklosters Ejer fritoges for enhver Forpligtelse i bemeldte Henseende, samt at Ministeriet maatte have det overladt til Skoledirektionen at ordne det fornødne i Overensstemmelse dermed. Ved Skrivelse af 24 Januar 1901 bifaldt Ministeriet derhos, at visse Dele af den Børglum østre Skoles Førstelærerembede tilhørende Organistlod bortsolgtes til Fordel for Embedet blandt andet paa Betingelse af, at det ved Salget indkommende Beløb bevaredes som særlig Organistindtægt for Embedet. Ved Skrivelse af 9 Juli 1901 bifaldt Ministeriet endvidere, at Organistloden eller Renten af den Kapital, der træder i Stedet herfor, som saadan medtoges i den pensionsberettigede Indtægt, og endelig approberedes det ved Skrivelse af 18 Marts 1907, at Resten af Organistloden solgtes paa samme Vilkaar som i ovennævnte Skrivelse af 24 Januar 1901 anført, saaledes at Resten af den samlede ved Salget af Organistloden indvundne Kapital — der udgør 16 010 Kr — udbetaltes Læreren som en med Førstelærerembedet fast forbundet pensionsgivende Indtægt for Udførelsen af Organisttjenesten i Børglum Kirke.

Den 1 November 1907 blev Sagsøgeren, Førstelærer Anton Pilgaard

af Børglum, kaldet til Lærer ved Børglum østre Skole og Organist ved Børglum Kirke. Medens Sagsøgeren i Tiden fra sin Ansættelse til 1 Oktober 1919 som Organist oppebar Renten af den fornævnte Kapital 16 010 Kr med 640 Kr 40 Øre aarlig, har han fra sidstnævnte Dato yderligere som Betaling for Organisttjenesten faaet udbetalt 300 Kr aarlig — som det maa antages som Honorar i Henhold til Lov Nr 543 af 4 Oktober 1919 § 34, 1 Stk Nr 4, Lov Nr 181 af 1 April 1921 § 5, Nr 5 første Stk, og Lov Nr 286 af 30 Juni 1922 § 23, 1 Stk, saaledes som denne Lov er ændret ved Lov Nr 183 af 8 Juli 1927, jfr nu Lov Nr 144 af 28 April 1931 § 21, 2 Stk. Den 12 December 1918 tilskrev Undervisningsministeriet Skoleraadet for Hjørring Amt saaledes:

»I Anledning af Skoleraadets Skrivelse af 28 f M angaaende Beregning af midlertidigt Løntillæg i Henhold til Lov af 28 September 1918 til Førstelæreren ved Børglum Skole, der som Organist oppebærer Renten af en Kapital, stor 16 010 Kr, hvilken Indtægt — ca 675 Kr aarlig — ifølge Bestemmelse i Skoleplanen medregnes som pensionsgivende, skal Ministeriet bemærke, at der bør tilstaas Læreren midlertidigt Løntillæg af bemeldte Renteindtægt.«

Paa et den 1 August 1925 af de Sagsøgte, Børglum Menighedsraad, afholdt Møde, hvori Sagsøgeren som Medlem af Raadet deltog, vedtoges det, at de Beboere, der ønskede Organistens Medvirken til kirkelige Handlinger udenfor Gudstjenesten, for denne Medvirkning skulde yde en Betaling af 4 Kr til Organisten. Denne Ydelse er imidlertid kun enkelte Gange blevet erlagt. Den 30 December 1928 tilskrev Sagsøgeren de Sagsøgte saaledes:

Undertegnede er kommen til Kundskab om, at jeg som Organist ved Børglum Kirke har faaet for lidt udbetalt i Lønning fra 1 Oktober 1919, idet jeg i Henhold til Lønningslovene Nr 181 af 1 April 1921 § 5, 5 Stk og Nr 286 af 30 Juni 1922 § 23, 4 Stk formener at have Krav paa den i disse Love fastsatte Minimumsbetaling af 15 Kr aarlig for hver paa-begyndt 100 til Folkekirken hørende Beboere i Sognet, som ikke tilhører en Valgmenighed.

Nævnte Lovbestemmelse har tilbagevirkende Kraft fra 1 Oktober 1919. Jeg tillader mig derfor ærbødigst at henstille til det ærede Menighedsraad at foranledige, at jeg faar det saaledes for lidt udbetalte refunderet.«

Efter at Sagsøgeren i en senere Skrivelse havde opgjort sit Tilgodehavende i nævnte Henseende for Tiden fra 1 Oktober 1919 til 1 April 1929 til ialt 2317 Kr 50 Øre, vedtog de Sagsøgte paa et den 30 Januar 1929 afholdt Møde at afvise Sagsøgerens Krav, hvorpaa Sagsøgeren

Færdig fra Trykkeriet den 4 Juli 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 11

Fredag den 29 Juni.

forelagde Spørgsmaalet for Kirkeministeriet. I Skrivelse af 27 Marts 1931 til Aalborg Stiftsøvrighed udtalte Ministeriet derefter, at der efter dets Formening »paa den ene Side maa gives Lærer Pilgaard Medhold i, at hans Vederlag for Organisttjeneste vel maa beregnes efter Reglerne i Lønningslovens § 23, 1 og 4 Stk, saaledes som denne senere er ændret ved Lov Nr 183 af 8 Juli 1927, medens paa den anden Side den aarlige Rente af Embedskapitalen ifølge dennes Oprindelse og senere ministerielle Afgørelser maa holdes indenfor Lønningsreguleringen, jfr ogsaa Lønningslovens § 25, 2 Stk sammenholdt med § 12, 2 Stk, saaledes at Renten af Embedskapitalen for Fremtiden ikke vil kunne udbetales Lærer Pilgaard.«

Sagsøgeren har derpaa fra 1 April 1931 — foruden som hidtil at oppebære det fornævnte Honorar af 300 Kr aarlig — som Vederlag for sit Organistarbejde faaet udbetalt det i nysnævnte Lovs § 23, 4 Stk ommeldte Vederlag for Medvirksomhed ved Udførelsen af kirkelige Handlinger udenfor Gudstjenesten — hvilket Vederlag gennemsnitlig andrager ca 240 Kr aarlig — hvorimod han fra nævnte Dato ikke længere har faaet udbetalt Renterne af den oftnævnte Kapital.

Idet Sagsøgeren har gjort gældende, at denne Kapital henhører til de i § 25, 2 Stk 2 Pkt i Loven af 30 Juni 1922 nævnte Legater, der skal bibeholdes udenfor den stedfundne Lønregulering, hvorfor han maa have Krav paa vedblivende at oppebære Renterne af Kapitalen udover de ham efter Loven tilkommende Honorarer og Vederlag, samt at han allerede fra 1 Oktober 1919 har haft Krav paa at faa udbetalt det i Lovens § 23, Stk 4 omhandlede aarlige Vederlag, jfr Lovens § 29, hvorfor han maa kunne kræve Vederlaget efterbetalt for Tiden fra sidstnævnte Dag til 1 April 1931 — fra hvilken Dag han som nævnt har modtaget Vederlaget — har han under nærværende Sag nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte dømmes til

- 1) at anerkende hans Ret til at oppebære Renten af oftnævnte til Organistembedet ved Børglum Kirke knyttede Embedskapital hidrørende fra L d Thurahs Legat og udbetale Renten med 640 Kr 40 Øre aarlig fra den 1 April 1931, samt
- 2) at betale ham 2797 Kr 50 Øre — til hvilket Beløb han har opgjort sit ovennævnte Efterbetalingskrav — tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 12 December 1932, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har principalt paastaaet Frifindelse og har derhos nedlagt subsidiære Paastande.

Til Støtte for deres principale Paastand har de Sagsøgte — der ikke har bestridt, at Reglen i § 25, 2 Stk, 2 Pkt i Loven af 30 Juni 1922 kan komme til Anvendelse i nærværende Tilfælde, anført, at den paagældende Kapital er indgaaet under den ved Loven stedfundne Lønregulering, hvorfor Sagsøgeren, siden Regulering fandt Sted, ikke har haft Krav paa at oppebære Renterne af Kapitalen, som han derfor siden da med Urette har oppebaaret. Da nu den uretmæssig oppebaarne Renteindtægt overstiger det Beløb, som nu indsøges som Efterbetaling af Vederlag efter Lovens § 23, Stk 4, kan Sagsøgeren ikke have Krav paa saadan Efterbetaling. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Sagsøgerens Berettigelse til at oppebære Rentebeløbet har de Sagsøgte nærmere anført, at Formaålet med den ved oftnævnte Fundats stedfundne Disposition over Stedet i Frøkjær har været at muliggøre Oprettelsen og den fortsatte Bestaaen af den heromhandlede Organiststilling, at Brugen af det paagældende Hus med tilliggende Jordlod eller senere Nydelse af Renteindtægten af den ved Salget af Jordloden indvundne Kapital stedse har været betragtet som Vederlag eller Løn for Udførelsen af det med Organiststillingen forbundne Arbejde, at dette fremgaar af de fornævnte ministerielle Skrivelser og særlig deraf, at Renteindtægten er blevet betragtet som pensionsgivende, ligesom Sagsøgeren har oppebaaret midlertidigt Løntillæg af den, og at Kapitalen derfor ikke kan henregnes til de i § 25, 2 Stk, 2 Pkt i Loven af 30 Juni 1922 ommeldte Legater, i hvilken Forbindelse de Sagsøgte yderligere har anført, at Bestemmelsen i Lovens § 12, 2 Stk om de Præsteembeder tillagte Legater maa være vejledende ved Fortolkningen af Bestemmelsen i § 25, 2 Stk, 2 Pkt, og at Indtægten af en Kapital som den heromhandlede efter Udtrykkene i § 12, 2 Stk maatte indgaa under Lønreguleringen, idet det som nævnt har været Meningen, at den paagældende Indtægt skulde muliggøre Stillingens Oprettelse. Sagsøgeren har heroverfor anført, at der allerede før Fundatsens Oprettelse fandtes et Orgel i Børglum Kirke, der blev betjent af Degnen, og at Legatstifterne ved at oprette Legatet alene har haft til Formaal at sikre sig, at Orglet blev betjent af en særlig dygtig Organist, hvilket fremgaar af Fundatsens Indhold særlig af Bestemmelsen om, at Legatet skulde falde tilbage til Børglumklosters Ejer i Tilfælde af, at Organisten viste Forsømmelighed ved Orgelets Betjening. Endvidere har Sagsøgeren anført, at der ikke kan lægges afgørende Vægt paa, at Indtægten af Kapitalen tidligere — i Modsætning til, hvad der er Tilfældet efter Loven af 30 Juni 1922 — er blevet medregnet som pensionsgivende, idet det i saa Henseende drejer sig om en Velvillighedsakt fra Administrationen, at Forarbejderne til Bestemmelsen i nævnte Lovs § 25, 2 Stk, 2 Pkt intet viser om, at det har været Meningen at undergive Reglen om, at de der omhandlede Legater bibeholdes udenfor Lønreguleringen, en lignende Begrænsning som Bestemmelsen i Lovens § 12, 2 Stk, og at Bestemmelsen i § 25, 2 Stk, 2 Pkt derfor maa forstaas efter sin Ordlyd. Endelig har Sagsøgeren henvist til, at han, hvis den her omhandlede Kapital ikke henregnes til de i nysnævnte Lovbestemmelse ommeldte Legater, vil faa en ringere Indtægt

som Organist end tidligere, idet det ham efter Loven tilkommende Mindstehonorar og særlige Vederlag tilsammen kun udgør ca 540 Kr aarlig, men at det af Forarbejderne til Loven fremgaar, at det netop har været Meningen at forbedre Organisternes Kaar.

Efter Kapitalens Oprindelse som hidrørende fra den ved Fundatsen af 11 Maj 1754 af Generalmajor de Thurah og Hustru foretagne Disposition til Fordel for Indehaveren af den herommeldte Organiststilling maatte Kapitalen betegnes som et Organiststillingens Indehaver ved særlig privatretlig Viljestilkendegivelse tillagt Legat. Idet derhos Kapitalens Egenskab af Legat ikke kan anses bortfaldet ved de Ændringer, som Fundatsen senere er undergaaet, lige saa lidt som ved den Omstændighed, at Renten af Kapitalen er blevet betragtet som en Art Embedsindtægt, der er medtaget ved Beregning af Pension og midlertidig Løntillæg, maa Kapitalen henregnes til de i § 25, 2 Stk, 2 Pkt i Loven af 30 Juni 1922 nævnte Legater. Herefter maa Sagsøgeren stadig have Krav paa — foruden det ham efter Loven tilkommende Honorar m v — at oppebære Renten af nævnte Kapital — og Sagsøgerens under 1 fremsatte Paastand vil derfor være at tage til Følge som nedenfor anført.

Ifølge Proceduren bliver der herefter med Hensyn til det under 2 rejste Efterbetalingskrav alene Spørgsmaal om, hvorvidt dette Krav — som af de Sagsøgte subsidiært hævdet — maatte være forældet. I saa Henseende har de Sagsøgte nærmere anført, at da nærværende Sag først er anlagt i December 1932, maa Efterbetalingskravet i Medfør af §1 i Lov Nr 274 af 22 December 1908 delvis være forældet. Da et Krav som det her fremsatte findes at maatte jævnstilles med et Lønkrav, maa det anses at omfattes af Bestemmelsen i nævnte Lovs § 1, Nr 2, og da Sagsøgeren ikke — som af ham hævdet — findes at have været i utilregnelig Uvidenhed om sit Krav, maa der gives de Sagsøgte Medhold i den heromhandlede Indsigelse. Da der nu under denne Forudsætning er Enighed mellem Parterne om, at Efterbetalingskravet er bortfaldet, for saa vidt angaar Tiden før 1 April 1927, og at der herefter paa denne Post kun tilkommer Sagsøgeren 960 Kr, vil der være at tilkende ham dette Beløb tilligemed Renter heraf som paastaet.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 500 Kr. Der vil være at tillægge den for de Sagsøgte ved Underretten og Landsretten beskikkede Sagfører Salær og Godtgørelse for Udlæg som nedenfor anført. — — —

M a n d a g d e n 1 6 J u l i .

Nr 127/1934. Fyrbøder **Carl Frederik Jensen** om Umyndiggørelse af Ægtefælle, Fru **Lovise Jensen**, f Thomsen.

Østre Landsrets Kendelse af 26 Maj 1934: Under nærværende Sag har Fyrbøder Carl Frederik Jensen af Esbjerg fremsat

Begæring om Umyndiggørelse af Ægtefælle Fru Lovise Jensen, f Thomsen, født den 14 Februar 1888, i saavel formueretlig som i personlig Henseende.

Da Fru Lovise Jensen efter de fremkomne Oplysninger maa antages paa Grund af Sindssygdøm at være uskikket til at varetage sine Anliggender i saavel formueretlig som i personlig Henseende,

bestemmes:

Fru Lovise Jensen, f Thomsen, umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende.

Saa vil hun have at godtgøre Fyrbøder Carl Frederik Jensen Sagens Omkostninger med 55 Kr samt have at betale i Salær til den for hende beskikkede Sagfører, Overretssagfører A H Siesby af København, 40 Kr.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Østre Landsret, anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Dertillægges Højesteretssagfører Kondrup i Salær for Højesteret 80 Kroner, som udredes af det offentlige.

Hermed endte første ordinære Session.

Ekstrasessionen.

Onsdag den 29 August.

Nr 17/1934. Grosserer **L Ib Petersen** (Selv)

mod

Firmaet Vanløse Blikkenslageri ved V Hansen & Co
(Overretssagfører Chr Bentzen),

betræffende Betaling for leveret Blikkenslagerarbejde.

Østre Landsrets Dom af 15 Januar 1934: Sagsøgte, Grosse-
rer L Ib Petersen, bør til Sagsøgerne, Firmaet Vanløse Blikkenslageri
ved V Hansen & Co, betale 2965 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra
den 20 November 1933, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr.
At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Ad-
færd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa Frifindelse
mod Betaling af 615 Kroner — nemlig de paastaaede 465 Kroner
for Ledninger m v og 150 Kroner for Arealmanglen samt mod
Udstedelse af Skøde til Indstævnte paa Matr Nr 60 x af Solrød
By og Sogn.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse til-
vejebragte Oplysninger maa det antages, at Appellanten ved en
Forhandling mellem ham og Blikkenslager V Hansen kort forud
for Oprettelsen af Overenskomsten af 18 Februar 1933 udtalte,
at han, der havde opgivet den omhandlede Grunds Størrelse til
2100—2200 Kvadratalen, vilde garantere for, at Grunden i hvert
Fald var 2000 Kvadratalen, og at han vilde godtgøre Indstævnte
1 Krone pr Kvadratalen, saafremt Grunden var mindre, samt at
Indstævnte erklærede sig tilfreds hermed. Herefter maa den Gar-
ranti, der er optaget i Overenskomsten med Hensyn til Grundens
Størrelse forstaaes paa den af Appellanten hævdede Maade, saa-
ledes at Indstævnte i Anledning af den foreliggende mindre Areal-
mangel kun er berettiget til et Afslag i Købesummen paa 150 Kro-
ner, og Appellantens Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at
burde betale til Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Grosserer L Ib Petersen, bør
til Indstævnte, Firmaet Vanløse Blikkensla-
geri ved V Hansen & Co, betale 615 Kroner med
Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 20 November

1933 til Betaling sker, og udstede Skøde til Indstævnte paa Matr Nr 60x af Solrød By og Sogn i Overensstemmelse med Overenskomsten af 18 Februar 1933.

Sagens Omkostninger betaler Indstævnte til Appellanten for begge Retter med 400 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 18 Februar 1933 paatog Sagsøgerne under nærværende Sag, Firmaet Vanløse Blikkenslageri, sig for Sagsøgte, Grosse-
rer L Ib Petersen, at udføre Blikkenslagerarbejde m v som nærmere specificeret i Kontrakten paa en Ejendom, som Sagsøgte vilde opføre paa Hjørnet af La Cours Vej og Dalgas Boulevard. Entreprisesummen var fastsat til 3620 Kr, der skulde afgøres dels ved kontant Betaling af 1120 Kr i forskellige Rater — sidste Rate 370 Kr, naar Sagsøgte havde overtaget Huset — dels for Restbeløbet 2500 Kr derved, at Sagsøgte skulde overdrage Sagsøgerne en Grund ved Solrød Strand, hvilken Grund i Kontrakten »garanteres af Sælgeren at være mindst 2000 kv Al«. Sagsøgerne gør nu gældende, at Grunden, der af Sagsøgte opgaves at være ca 24—2500 Kv Alen, hvad der ogsaa svarede til den af Sagsøgte opgivne Grundpris af 1 Kr pr Kv Alen, viste sig at være kun 729 m² inclusive Vej altsaa 1850 Kv Alen. Der havde for Sagsøgerne hersket nogen Usikkerhed om Grundens nærmere Betegnelse og Grænser, men ved et Møde mellem Parterne den 19 August 1933 fik Sagsøgerne Oplysning om Matr Nr og fik derefter den forannævnte Oplysning om Grundens Størrelse, hvorefter de den 23 August meddelte Sagsøgte, at de nu paany vilde se paa Grunden og derefter tage Standpunkt til, om de kunde bruge den mod en Godtgørelse, eller om de maatte refusere den. Da Sagsøgerne ved fornyet Undersøgelse fandt, at de ikke kunde bruge Grunden, meddelte de i Skrivelse af 19 September 1933 Sagsøgte, at de maatte bede ham »beholde Grunden som ukontraktlig«. Sagsøgte vilde imidlertid fastholde Handlen om Grunden, saaledes at han gav en Dekort paa 150 Kr i Købesummen for Grunden, og Sagsøgerne har herefter under nærværende Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale dem dels følgende Beløb for Arbejder:

1. »Afleveringsraten«	370 Kr
2. for indlagt Gasledning til Bageri.....	60 —
3. for indlagt Gasledning m m i Lejligheden paa 1 Sal.....	35 —
dels »Refundering for Grunden i Solrød«.....	2500 —

2965 Kr

med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 20 November 1933.

Sagsøgtes endelige Paastand gaar ud paa Frifindelse imod, at han udsteder Skøde til Sagsøgerne paa den nævnte Ejendom Matr Nr 60x

af Solrød samt til Sagsøgerne betaler kontant 290 Kr; han har reserveret sig under en senere Sag at søge Sagsøgerne dømt til at betale nogle yderligere Beløb for Tilgodehavender, han først nyligt mener at have konstateret.

Til det ovennævnte Beløb 290 Kr kommer Sagsøgte derved, at han anerkender Sagsøgernes ovenfor anførte Poster 1 og 2 ialt....	430 Kr
og for Arealmangel vil godtgøre Sagsøgerne.....	150 —
	580 Kr.

Sagsøgernes Post 3: 35 Kr vil han ikke anerkende, og han kræver refunderet et af ham tidligere til Sagsøgerne under Forbehold udbetalt Beløb	290 —
	Rest 290 Kr.

Med Hensyn til Grunden har Sagsøgte anført, at han under de Forhandlinger, der gik forud for Kontrakten, stadig har nævnt, at Grunden var noget over 2000 Kv Alen — formentlig ca 2200—, men at han aldrig har sagt, at den var ca 24—2500 Kv Alen, og at Aftalen var, at han garanterede for 2000 Kv Alen, saaledes at han, hvis der manglede noget i Arealet, skulde give en Dekort i Købesummen paa 1 Kr pr Kv Alen. Men Hensyn til Sagsøgernes Post 3: 35 Kr hævder Sagsøgte, at dette Beløb er inkluderet i Post 2: 90 Kr i en Regning stor 641 Kr for Ekstraarbejder udført af Sagsøgerne, og som Sagsøgte har betalt dem. Det Beløb 290 Kr, som Sagsøgte fordrer refunderet, er identisk med Post 1 i fornævnte Regning for Ekstraarbejder: Vandstikledning m m 290 Kr. Ved Betalingen af dette Beløb tog Sagsøgte i sin Tid — som foran anført — Forbehold; han hævder nu, at denne Ledning falder ind under Entreprisen og derfor ikke kan opføres som Ekstraregning, idet kun »udvendige« Gas- og Vandledninger efter Kontrakten falder udenfor Entreprisen, men denne Vandstikledning ligger paa Grunden omend udenfor Bygningen, hvorved Sagsøgte har anført, at Ordet »udvendige« skal forstaas som udenfor Ejendommen beliggende. Iøvrigt hævder Sagsøgte yderligere, at Sagsøgerne, saaledes som Arbejdet senere formede sig, har kunnet spare en Gasledning af ganske samme Længde og samme Dimension som Vandstikledningen, og at derfor Udgifterne til Vandstikledningen i ethvert Fald er ophævede ved Besparelsen af Gasledningen. Overfor Sagsøgtens Indsigelser har Sagsøgerne anført følgende. De bestrider, at det nogensinde har været aftalt, at Sagsøgtens Garanti alene gik ud paa, at han, hvis der manglede Areal, skulde kunne afgøre Arealmanglen ved Dekort som af ham paastaet; herom indeholdes ej heller noget i Kontrakten; en Arealmangel paa 150 Kv Alen i Forhold til 2000 Kv Alen er for dem væsenlig. Posten 35 Kr for Gasledning refererer sig til Gasledning paa 1 Sal, medens den af Sagsøgte paaberaabte Post 2 i den ommeldte Regning vedrører Gasledning paa 2 Sal; Gasledningen paa 1 Sal er bestilt, efter at den nævnte Regning var betalt; det paahvilede overhovedet ikke dem at levere Gasledningen oppe i Huset, idet det var Meningen, at der skulde benyttes Elektricitet i Køkkenerne; det eneste Gasledningsarbejde, de skulde levere indenfor Entreprisen, var til en Gasvaskekedel i Kælderen (Kontraktens Post 13). Med Hensyn til Posten

290 Kr hævder Sagsøgerne, at der ved en udvendig Vandledning forstaaes en Vandledning udenfor Bygningen, saaledes som den heromhandlede. Da de aldrig har paataget sig i Entreprisen at lægge Gasledninger udenfor Huset, har de altsaa ikke haft nogen Besparelse i Entreprisen ved, at en paatænkt udvendig Gasledning ikke blev lagt.

For Landsretten er der afgivet Forklaringer af Blikkenslager Viggo Hansen o: en af Indehaverne af det sagsøgende Firma, af Sagsøgte og af Sagsøgtes Arkitekt Eiler Janager.

Retten finder at maatte give Sagsøgerne Medhold i, at den Omstændighed, at der mangler 150 Kv Alen i de 2000 Kv Alen Grund, som Sagsøgte som Minimum har garanteret Sagsøgerne, maa berettige dem til at nægte at overtage Grunden og til i Stedet for at kræve betalt kontant 2500 Kr. Efter de i Sagen foreliggende Oplysninger findes Sagsøgte dernæst hverken at have godtgjort Rigtigheden af sin Indsigelse mod Sagsøgernes Post 3 eller sit Krav om af disse at faa tilbagebetalt det omhandlede Beløb 290 Kr. Herefter vil Sagsøgernes Paastand i dens Helhed være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 300 Kr.

Nr 169/1934. Murermester **Sigurd Christensen** og Tømrermester **Sofus Thomsen**
m o d

Realskolebestyrer **Axel Munck.**

Vestre Landsrets Kendelse af 18 Juli 1934: Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Murermester Sigurd Christensen af Thorsager og Tømrermester Sofus Thomsen af Ryomgaard paastaaet Sagsøgte, Realskolebestyrer Axel Munck af Ryomgaard, tilpligtet at betale henholdsvis 4933 Kr 06 Øre og 2810 Kr 89 Øre tilligemed Renter.

Af Sagen fremgaar, at Kravene hidrører fra et Mellemværende vedrørende et Byggeforetagende, som Sagsøgte lod udføre, og hvor Sagsøgeren Christensen havde overtaget Murerarbejdet m m og Sagsøgeren Thomsen Tømrerarbejdet m m for en Entreprisenum af ialt 38 800 Kr i Henhold til et Tilbud af 7 Marts 1933 og iøvrigt i Henhold til nogle af en Arkitekt udarbejdede Konditioner. Det fremgaar derhos af det oplyste, at Sagsøgte traf Aftale med et Firma i Aarhus om Levering af Byggematerialerne og underskrev en Slutseddel af 18 Marts s A, hvori det hedder, at Sagsøgte af det paagældende Firma køber Materialer for et Beløb af indtil ca 22 000 Kr, og at Sagsøgte forinden af vedkommende Arkitekt havde faaet oplyst, at den fornævnte Entreprisenum fordelte sig saaledes, at for Christensens Vedkommende kunde 10 000 Kr beregnes at udgøre Arbejds løn og 13 900 Kr Betaling for

Materialer og at de tilsvarende Beløb for Thomsens Vedkommende udgjorde henholdsvis 7000 Kr og 7900 Kr.

Det viste sig imidlertid, at Materialeleverancerne vilde overstige 22 000 Kr. Det paagældende Firma nægtede derfor at levere yderligere, men efter forskellige Forhandlinger indgik Firmaet paa at fortsætte med Leveringerne, idet Sagsøgte indestod for Betalingen. Byggearbejdet blev herefter fuldendt, dog at den sidste Del af Tømrerarbejdet ikke blev udført af Sagsøgeren Thomsen.

Sagsøgeren Christensen støtter sit Krav paa, at han af sin Del af Entreprisesummen ikke har faaet udbetalt hele det til Arbejdsløn for hans Vedkommende beregnede Beløb, at han har betalt forskellige Materialer, uanset at Sagsøgte ved Overenskomsterne med det ommeldte Firma havde paataget sig Betalingen af samtlige Materialer, og at han har Krav paa Betaling for Udførelsen af en hel Del Ekstraarbejder m m. Sagsøgeren Thomsen anfører til Støtte for sit Krav, at ogsaa han kan kræve Betaling for en stor Del Ekstraarbejde, og at han har maattet indfri en Veksel, som det paahvilede Sagsøgte at betale.

Sagsøgte, der har bestridt, at han skylder Sagsøgerne noget, har nedlagt Paastand om, at Sagen afvises, idet han har henvist til en Bestemmelse i § 9 i de i de fornævnte Konditioner indeholdte »Almindelige Betingelser«, hvori det hedder: »Tvistigheder om Spørgsmaal angaaende Arbejdet, Materiale eller andet, Byggeriet vedrørende skal, naar mindelig Overenskomst ikke kan naas, afgøres ved Voldgift«, og Parterne har herefter begært særskilt Paakendelse af Sagens Formalitet.

Da Tvisten mellem Parterne angaar Forhold, der i det væsentlige vedrører den retlige Bedømmelse af Parternes økonomiske Mellemværende, medens den citerede Bestemmelse maa antages at tage Sigte paa Uoverensstemmelser af faglig eller teknisk Art, vil den nedlagte Afvisningspaastand ikke kunne tages til Følge, men Sagen vil være at henvise til Fortsættelse af Forberedelse til Domsforhandling i Realiteten.

Thi bestemmes:

Den nedlagte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge.

Sagen henvises til Underretten til Fortsættelse af Forberedelse til Domsforhandling i Realiteten.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede af Vestre Landsret afsagte Kendelse anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Kæresagens Omkostninger findes den Kærende at burde betale de Indstævnte med 60 Kroner.

Thi er agtes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Kæremaalets Omkostninger betaler den Kærende, Realskolebestyrer Axel Munck, til

de Indstævnte, Murermester Sigurd Christensen og Tømrermester Sofus Thomsen med 60 Kroner inden 15 Dage efter denne Kendelses Forkyndelse.

Torsdag den 30 August.

Nr 79/1934.

Rigsadvokaten

mod

Fængslede **Albert Emilius Reimann Hansen** (N Cohn),

der tiltales for Forbrydelse mod Kønssædeligheden.

Dom afsagt af Københavns Byret den 22 November 1933: Den af Tiltalte Albert Emilius Reimann Hansen forskyldte Straf bortfalder. Fabriksinspektør, Fru Ragna Skov, beskikkes til at føre Tilsyn med Tiltalte i Overensstemmelse med Reglerne i Straffelovens § 71, jfr § 70. Sagens Omkostninger, derunder Salæret til den under Domsforhandlingen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Anker Jensen, 400 Kr, udredes af det offentlige med $\frac{1}{3}$ og af Tiltalte med $\frac{2}{3}$.

Østre Landsrets Dom af 26 Februar 1934: Tiltalte Albert Emilius Reimann Hansen bør anbringes i et Sindssygehospital. Med Hensyn til Udredelsen af Sagens Omkostninger for Byretten bør dennes Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 60 Kr i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører M Wreschner, udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Tiltalte.

Efter Dommens Afsigelse har Tiltalte, for hvem Fabriksinspektør Fru Ragna Skov i Medfør af Straffelovens § 70, 2 Stk er beskikket som Tilsynsværge, været indlagt til Observation paa Kommunehospitalets 6 Afdeling, hvis fungerende Overlæge under 20 Juli 1934 har afgivet en Erklæring om Observationens Resultat. I Erklæringens Konklusion udtales det bl a, at der efterhaanden hos Tiltalte har dannet sig et dominerende Komplex af paranoide Forestillinger, der er saa fremtrædende, at man kan tale om en i sin Vorden værende Forfølgelsesforykthed. Paa Grund af hans sindssygelige Indstilling og hele Væremåde er der for Tiden ingen Udsigt til, at han vil undlade at søge at tilfredsstille sine perverse Tilbøjeligheder paa samme Maade som tidligere eller overhovedet lade sig korrigere af nogen Paavirk-

ning, herunder ej heller en Straf. Tiltalte maa efter Overlægens Mening betragtes som farlig for Retssikkerheden, og han foreslaar derfor, at Tiltalte indtil videre — ogsaa til Kur — anbringes paa et Sindssygehospital.

Retslægeraadet har under Henvisning til sine tidligere Erklæringer udtalt, at Raadet ganske kan tiltræde Observationserklæringen, hvorefter Tiltalte vedblivende er sindssyg, og Raadet har paany anbefalet, at han som farlig for Retssikkerheden anbringes i et Sindssygehospital, da det maa antages, at han paa fri Fod ogsaa i Fremtiden vil gøre sig skyldig i straffbare seksuelle Handlinger.

Efter det saaledes om Tiltaltes nuværende mentale Tilstand oplyste og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Cohn betaler Tiltalte Albert Emilius Reimann Hansen 300 Kroner.

Byrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Statsadvokaten i København ved Tilkendegivelse af 22 April 1933 rejst Tiltale mod Albert Emilius Reimann Hansen som sigtet for uterligt Forhold efter Straffelovens § 232 eller Forsøg herpaa efter Straffelovens § 232, jfr § 21, ved i uterlig Hensigt:

1

i Februar 1929 at have grebet efter stud theol Kai Naamansens nøgne Laar, medens Naamansen var iført Spejderuniform, og ved nogle Gange at have klappet samme paa Bagen uden paa Tøjet,

2

i Efteraaret 1929 at have befølt stud med Albert Robert Welter i Skridtet og at have opfordret denne til at blotte sig,

3

i Foraaret 1930 gentagne Gange at have klappet stud med Erik Yde Andreasen paa Bagen uden paa Tøjet og herunder gramset efter Endetarmsaabningen,

4

i September 1930 at have grebet stud med Christian Balslev i Skridtet uden paa Tøjet,

5

i Efteraaret 1930 at have ført sin Haand indenfor Benklæderne paa Drengen Thure Bruun Vilstrup, født den 5 August 1917,

6

i Slutningen af 1930 eller Begyndelsen af 1931 at have befølt Drengen Alfred Robert Dyrbye, født den 15 Juni 1917, paa Lænderne indenfor Benklæderne,

7

i Vinteren 1930—1931 at have grebet fat i Bagen paa Drengen Kurt Broe, født den 10 August 1918,

8

i Begyndelsen af Januar 1931 at have klappet Drengen Kurt Walther Jensen, født den 23 Juni 1914, paa Laaret ved Bagen,

9

i Januar—Februar 1931 at have klappet Drengen Valdemar Christian August Knud Odefer Nielsen, født den 30 Marts 1914, paa Bagen,

10

ved den 14 Februar 1931 udfor Slangerupbanens Station at have befølt Drengen Verner Eigil Hansen, født den 1 April 1920, og Ejnar Hytholm, født den 8 Februar 1920, paa Laarene indenfor Benklæderne, og nedlagt følgende Paastand:

principalt i Medfør af Straffelovens § 71, at Tiltalte, der ifølge en fra Retslægeraadet indhentet Erklæring af 31 Marts 1933 er sindssyg og maa anses for farlig for Retssikkerheden bør anbringes paa et Sindsygehospital,

subsidiært at Tiltalte i Medfør af de ovenfor citerede Straffebestemmelser idømmes Straf, der, saafremt Frihedsstraf i et Aar eller derover idømmes i Medfør af Straffelovens § 17 vil være at udstaa i særlig Anstalt (Psykopatfængsel) og

mest subsidiært at Tiltalte idømmes almindelig Straf.

Tiltalte har ved sin beskikkede Forsvarer nedlagt Paastand principalt paa Frifindelse, subsidiært at der træffes mindre vidtgaaende Foranstaltninger f Eks Beskikkelse af Tilsyn, mest subsidiært, at Tiltalte idømmes en mindre betinget Straf.

Tiltalte er født den 5 Januar 1888 og er ikke tidligere idømt Straf, hvorimod han den 4 Juni 1925 inden Retten for Tønder Købstad m v har vedtaget at erlægge en Bøde paa 200 Kr for uterligt Forhold overfor Drengene.

En mod Tiltalte i 1926 indledet Undersøgelse angaaende lignende Forhold som omhandlet i nærværende Sag blev sluttet paa Grund af Bevisets Stilling.

Hvad angaar de enkelte Forhold bemærkes følgende: angaaende det under Nr 1 beskrevne Forhold har Naamansen afgivet Forklaring, der stemmer med Anklageskriftet, hvorimod Tiltaltes Forklaring er noget afvigende. Da Forholdet imidlertid under alle Omstændigheder maa anses for forældet, idet det er foregaaet i 1926 og ikke som anført i 1929, vil det være uforholdt at komme nærmere ind herpaa, idet Tiltalte for saa vidt vil være at frifinde,

angaaende det under Nr 2 beskrevne Forhold har Welter afgivet Forklaring, som stemmer med Anklageskriftet, men Tiltalte benægter dettes Rigtighed. Da Welter imidlertid har erklæret i Retten, at han ikke har opfattet det som uterligt Forhold fra Tiltaltes Side, vil Tiltalte ogsaa for saa vidt angaar dette Forhold være at frifinde;

angaaende det under Nr 3 beskrevne Forhold har Andreasen afgivet Forklaring, der stemmer med Anklageskriftet, og som findes at maatte lægges til Grund. Tiltalte har erkendt at have klappet ham bagi, men

har nægtet at have gramset efter Endetransaabningen, hvorimod han har forklaret, at han en Gang har opfordret Andreasen til at vise penis frem, idet Andreasen led af en Betændelse heri;

angaaende det under Nr 4 beskrevne Forhold har Balslev og Tiltalte afgivet Forklaringer, der i det væsentlige stemmer med Anklageskriftet, dog at Tiltalte kun betegner det som et Klap eller Slag bagi.

De under Nr 5—9 beskrevne Forhold stemmer ligeledes med Tiltaltes og de paagældende Drenges i det væsentlige overensstemmende Forklaringer.

Med Hensyn til det under Nr 10 beskrevne Forhold har Tiltalte forklaret, at han saa Drengene sidde med korte Benklæder, der kun gik til midt paa Laarene, og han fik den Opfattelse, at de frøs. Han erkender, at han har følt dem begge midt paa det ene Laar, men bestrider at have haft Haanden under Drengenes Benklæder,

De nævnte Drengene er afhørt som Vidner og har begge forklaret, at Tiltalte tog med en Haand op under Benklæderne og følte rundt omkring paa Laaret. Ejnar har forklaret, at Tiltalte havde sin Haand helt oppe ved Skridtet og om paa Sædet, hvor han ligesom «nev» ham lidt, medens Verner har forklaret, at Tiltalte ikke havde sin Haand saa højt oppe paa ham.

Ved disse Forklaringer i Forbindelse med Tiltaltes egen Forklaring og Sagens øvrige Oplysninger maa det anses bevist, at Tiltalte for dette Forholds Vedkommende har udført de i Anklageskriftet nævnte Handlinger.

Tiltalte har om alle Forholdene forklaret, at han ikke har haft uterlig Hensigt, men denne Forklaring maa efter samtlige Sagens Omstændigheder forkastes.

Som Sagen herefter foreligger, findes Tiltalte i hvert af de under 3—10 nævnte Tilfælde at have gjort sig skyldig i en efter Straffelovens § 232 strafbar Krænkelser af Blufærdigheden.

Tiltalte har under Sagen været undergivet mental Observation hos Professor Dethlefsen og Overlæge Ph Levison. Den førstnævnte Observation fandt Sted i Marts og April 1931, og Professor Dethlefsen har i sin Erklæring ikke givet nogen sammenfattende Udtalelse om, hvad han som Resultat af sine Undersøgelser mener om Tiltaltes Mentalitet, dog at han udtrykkelig anfører, at Tiltalte ikke frembyder Symptomer paa Sindssygdom.

Overlæge Levison udtaler i sin Erklæring af 15 December 1932 blandt andet følgende:

»I Henhold til ovenstaaende, vil jeg ikke anse Albert Emilius Reimann Hansen for at lide af mb:mentalis i Øjeblikket, men vil tro, at han maa henregnes til de saakaldte psykopatiske Personligheder af den Type, der let kommer i Affekt, naar man giver sig af med dem (die Erregbaren). Han er noget depressivt anlagt, men tillige stærkt tankeproduktiv og talende men uden synderlig anden Uro.

Hvorvidt han er homoseksuel tør jeg ikke udtale mig om. Han selv siger nej; han har ikke vist Tegn dertil paa Hospitalet, og jeg synes heller ikke hans Psyke ligner de homosexuelles, som jeg før har haft at gøre med, idet de gerne plejer at prale hermed, anse sig for bedre

end andre Mennesker, slaar om sig med Citater og Navne paa berømte homoseksuelle og lignende. Den Omstændighed at han mest har givet sig i Kast med Studenter, synes jeg ogsaa taler noget derimod, da man maa gaa ud fra, at disse gennemgaaende er saa oplyste, at de ikke er nemme at forlokke. Hans Udseende, hvilket ganske vist ikke siger meget, ligner heller ikke Typen.

Jeg vilde ikke tro, at Reimann Hansen er farlig for den offentlige Sikkerhed og heller ikke, at han ikke skulde have været fuldt ud tilregnelig.«

Sagen har derefter været forelagt Retslægeraadet, som i to Erklæringer af 7 Februar og 31 Marts 1933 udtaler følgende:

»Det fremgaa af Sagens Akter, at Sigtede Albert Emilius Reimann Hansen er et udpræget psykisk degenereret Individ, egocentrisk, selvovervurderende, rethaverisk og kværulerende noget aandelig smalsporet og ensidig optaget af hypokondre og filantropiske Idéer, der efterhaanden har faaet et lidet tiltalende pervers-sexuelt Præg. Den med Tilstanden følgende Tilbøjelighed til Stemningsuligevægt synes efter det foreliggende i den senere Tid at have fixeret sig i manisk Form og i den Grad at have berøvet ham Evnen til at korrigere sine Handlinger, at han nu maa karakteriseres som værende sindssyg (hypomanisk) og trængende til Ophold i et Sindssygehospital.«

»Sigtede Albert Emilius Reimann Hansen maa for Tiden betegnes som farlig for Retssikkerheden, og Retslægeraadet maa anbefale hans Anbringelse i et Sindssygehospital.«

Efter de saaledes foreliggende Erklæringer og Sagens øvrige Oplysninger maa det antages, at Tiltalte efter Handlingernes Begaaelse er kommet i en ikke blot forbigaaende Tilstand af Sindssygdom eller dog Svækkelse eller Forstyrrelse af Sjælsevernerne, og Retten finder herefter, at den af Tiltalte forskyldte Straf bør bortfalde, hvorimod der af Hensyn til Retssikkerheden bør træffes Foranstaltninger overfor ham.

Da imidlertid de under Sagen oplyste Tilfælde er af forholdsvis mindre grov Beskaffenhed, og ingen alvorlig Skade er oplyst i noget Tilfælde, og da Tiltalte siden Februar 1931 ikke vides at have begaaet nogen strafbar Handling, skønnes det at maatte være tilstrækkeligt indtil videre at beskikke ham et Tilsyn.

Forsvareren har i saa Henseende foreslaaet Fabriksinspektør Fru Ragna Skov, som har været Tilsynsværge for Tiltalte under Sagen, og som har erklæret sig villig til at overtage Tilsynet.

Da Retten maa anse Fru Skov for at være egnet til at udøve Tilsynet, og da Fru Skov paa Grund af sit indgaaende Kendskab til Tiltalte ogsaa maa antages at være i Stand til at gennemføre dette paa fyldestgørende Maade, kan Forsvarerens Paastand i saa Henseende tages til Følge.

Sagens Omkostninger, derunder Salær til den under Domsforhandlingen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Anker Jensen, 400 Kr, uddedes af det offentlige med $\frac{1}{3}$ og af Tiltalte med $\frac{2}{3}$.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 9 Afdeling den 22 November 1933 (43/1931) og paaanket af Tiltalte Albert Emilius Reimann Hansen til Frifindelse samt af Anklagemyndigheden til Domfældelse i Overensstemmelse med Anklageskriftet, idet Anklagemyndigheden dog under Domsforhandlingen har frafaldet Ændring forsaavidt angaar Forholdene 1 og 2.

Efter Sagens Oplysninger maa det tiltrædes, at Tiltalte forsaavidt angaar de under 3—10 anførte Forhold er anset skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 232, og ligeledes, at den forskyldte Straf bør bortfalde som Følge af, at han efter Retslægeraadets Erklæring nu maa karakteriseres som værende sindssyg, saaledes at der af Hensyn til Retssikkerheden træffes Foranstaltninger overfor ham, men da Tiltalte af Retslægeraadet betegnes som farlig for Retssikkerheden — hvilken Udtalelse efter alt foreliggende ikke findes at kunne tilsidesættes, vil i Henhold til Retslægeraadets Indstilling Tiltalte i Medfør af Straffelovens § 71, jfr § 70, være at anbringe i et Sindssygehospital.

Nr 134/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Ørnfeldt Sørensen (Møldrup),

der tiltales for Tyveri.

Dom afsagt af Frederiksberg Birks Ret den 26 Marts 1934: Tiltalte Ørnfeldt Sørensen bør straffes med Fængsel i 4 Maaneder samt have at betale Sagens Omkostninger. Borgerlige Rettigheder vil være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 8 Maj 1934: Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr i Salær til den for Tiltalte Ørnfeldt Sørensen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Steinthal, udredes af det offentlige. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til Dommens Grunde tiltrædes det, at Tiltalte er anset efter Straffelovens § 276, jfr § 285, og at der i Medfør af Straffelovens § 57 er idømt en Fællesstraf for det nu begaaede Tyveri og det tidligere paadømte Forhold, men idet Straffen for

det nu begaaede Tyveri findes at burde bestemmes til Fængsel i 40 Dage, vil Fællesstraffen efter Straffelovens § 57 være at fastsætte til Fængsel i 140 Dage.

I Henseende til Bestemmelsen angaaende Sagens Omkostninger og Fortabelse af de borgerlige Rettigheder vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde udredes af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Ørnfeldt Sørensen bør straffes med Fængsel i 140 Dage. I Henseende til Bestemmelsen om Sagens Omkostninger og Fortabelsen af de borgerlige Rettigheder bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

Der tillægges Højesteretssagfører Møldrup i Salær for Højesteret 80 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende i Henhold til Retsplejelovens § 925 behandlede Sag tiltaler Politimesteren i Frederiksberg Birk paa Anklagemyndighedens Vegne Vinduespudser Ørnfeldt Sørensen for Tyveri.

Tiltalte er født den 23 September 1912 i København og tidligere straffet ved Københavns Byrets Dom af 17 Marts 1932 efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage. Betinget Dom paa sædvanlige Vilkaar.

Ved det under nærværende Sag oplyste, saaledes som det er stemmende med den af Tiltalte afgivne Forklaring, maa det anses for godtgjort, at Tiltalte den 14 Februar 1934, da han var beskæftiget med at pudse Vinduer i Lejligheden Vodroffsvej Nr 43, 2, efter en pludselig opstaaet Indskydelse har tilvendt sig en Tikroneseddel, der laa i en uafaaaset Taske i et af Lejlighedens Værelser.

Tiltalte findes herefter skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 276, jfr § 285. I Medfør af samme Lovs § 57 vil der for det nu udviste og det af Tiltalte ved ovennævnte Dom af 17 Marts 1932 udviste Forhold være at fastsætte en fælles Straf, der findes at kunne ansættes til Fængsel i 4 Maaneder.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger.

Borgerlige Rettigheder vil være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Færdig fra Trykkeriet den 10 Oktober 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 12

Torsdag den 30 August.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 26 Marts 1934 af Frederiksberg Birks Rets 1 Afdeling, er paaanket af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den Tiltalte Ørnfeldt Sørensen idømte Straf.

Anken er, som det fremgaar af Anklagemyndighedens Procedure, rejst af den formelle Grund, at Idømmelse af den i Underretsdommen bestemte Straf menes at stride mod Forskrifterne i Straffelovens § 57.

Da den idømte Straf imidlertid findes passende, og dens Ikendelse har Hjemmel i Ordene i Straffelovens § 57 om Fastsættelse af en fælles Straf for begge Lovovertrædelser, uden at andre Bestemmelser i Loven ses at indskrænke den almindelige Forstaaelse af de i Paragraffen brugte Udtryk, vil Dommen i Henhold til de deri iøvrigt anførte Grunde være at stadfæste.

Fredag den 31 August.

Nr 153/1934.

Rigsadvokaten

mod

Harald Andersen og Jens Christian Corfixen (Martensen-Larsen),

der tiltales for Undergivelse af Sikkerhedsforvaring.

Dom afsagt af Retten for Frederikshavn Købstad m v den 3 April 1934: Tiltalte Jens Christian Corfixen bør hensættes i Arbejdshus, og Tiltalte Harald Andersen tages i Sikkerhedsforvaring, hvorhos de Tiltalte for bestandig bør have deres borgerlige Rettigheder forbrudt. Ved de ikendte Foranstaltningers Fuldbyrkelse afkortes for hver af de Tiltaltes Vedkommende for udstaaet Varetægtsfængsel 3 Maaneder. I Erstatning til Firmaet Aug Jensen & Co betaler Tiltalte Corfixen 33 Kr og til Assurance-Compagniet »Baltica« samt Købmand A Jensen de Tiltalte een for begge og begge for een henholdsvis 3768 Kr

80 Øre og 60 Kr. Saa udreder de Tiltalte og i lige Maade denne Sags Omkostninger, Tiltalte Corfixen til den for ham beskikkede Forsvarer, Sagfører Alster, i Vederlag 150 Kr og Tiltalte Andersen til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Høy, 150 Kr. Erstatningerne at udrede inden 15 Dage, og Dommen iøvrigt at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Vestre Landsrets Dom af 28 Maj 1934: Tiltalte Jens Christian Corfixen bør tages i Sikkerhedsforvaring. Iøvrigt bør Underrettsdommen ved Magt at stande, dog at der for Varetægtsfængsel afkortes 100 Dage for hver af de Tiltalte, og at Erstatningerne til Assurance Compagniet Baltica og Købmand A Jensen nedsættes til henholdsvis 3668 Kr 80 Øre og 55 Kr. Saa udreder de Tiltalte og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger for Landsretten samt hver for sig i Salær til de for dem beskikkede Forsvarere sammesteds, Overretts-sagførerne Jørgensen og Sørensen, 100 Kr til hver. De idømte Erstatninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af de Tiltalte.

I Henhold til Dommens Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Martensen-Larsen betaler de Tiltalte Harald Andersen og Jens Christian Corfixen een for begge og begge for een 200 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Jens Christian Corfixen, som er født den 29 September 1897, og Harald Andersen, som er født den 2 Februar 1895, ved Statsadvokatens Anklageskrift af 20 d M sat under Tiltale til i Medfør af Straffelovens § 65 at dømmes til at tages i Sikkerhedsforvaring i Anledning af, at de har gjort sig skyldig:

A. Begge de Tiltalte:

i Overtrædelse af dens § 276 for Tyveri ved uden Besidderens Samtykke at have borttaget fremmede rørlige Ting for at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding ved deres Tilegnelse, idet de

1) Natten mellem den 19 og 20 Juni 1933 i Forening med den ikke under nærværende Sag tiltalte Christian Vedsted Madsen har borttaget et Pengeskab indeholdende et Beløb af ca 210 Kr, der tilhørte Skørping Kommune og beroende i Kommunekontoret i Skørping. (Forundersøgelsens Forhold X);

2) Natten mellem den 11 og 12 Juli 1933 i Forening har borttaget et Pengeskab, der tilhørte Købmand Anders Jensen og beroede i dennes Forretningslokale i Bælum. (Forundersøgelsens Forhold XI);

3) Natten mellem den 27 og 28 Juli 1933 i Forening har borttaget et Pengeskab, indeholdende et Beløb af 3400 Kr, og fra et Kasseapparat et Beløb af ca 5 Kr, alt tilhørende Lendum Brugsforening og beroende i Foreningens Forretningslokale i Lendum. (Forundersøgelsens Forhold I);

B. Tiltalte Jens Christian Corfixen:

I. i Overtrædelse af dens § 276 for Tyveri ved uden Besidderens Samtykke at have borttaget fremmede rørlige Ting for at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding ved deres Tilegnelse, idet han:

1) Natten mellem den 10 og 11 April 1933 i Forening med ovennævnte Christian Vedsted Madsen har borttaget et Pengeskab indeholdende et Beløb af 56 Kr, der tilhørte Brygger Jacob Jensen og beroede i dennes Forretningslokale i Aabybro. (Forundersøgelsens Forhold II);

2) Natten mellem den 13 og 14 Maj 1933 har borttaget et Pengeskab indeholdende et Beløb af ca 120 Kr, der tilhørte Købmand Fisker og beroede i dennes Forretningslokale i Hallund. (Forundersøgelsens Forhold V);

3) Natten mellem den 8 og 9 Juni 1933 i Forening med ovennævnte Christian Vedsted Madsen har borttaget et Beløb af ca 36 Kr, der tilhørte Stenhuggerfirmaet Aug Jensen & Co og beroede i en aflaaet Pengebox i Firmaets Kontor i Nørresundby. (Forundersøgelsens Forhold VIII);

4) Natten mellem den 10 og 11 Juni 1933 i Forening med ovennævnte Christian Vedsted Madsen har borttaget et Pengeskab indeholdende et Beløb af ca 90 Kr, der tilhørte Produkthandler Meyer Anthonson og beroede i dennes Kontor i Nyhavnsgade i Aalborg. (Forundersøgelsens Forhold IX);

5) Natten mellem den 25 og 26 Juli 1933 i Forening med ovennævnte Christian Vedsted Madsen har borttaget et Beløb af ca 5 Kr, der tilhørte Boghandler Viktor Jønsson og beroede i et Kasseapparat i dennes Forretningslokale i Dronninglund. (Forundersøgelsens Forhold XIV);

6) samme Nat som foran under 5) anført ligeledes i Forening med ovennævnte Christian Vedsted Madsen har borttaget et Beløb af 19 Kr 85 Øre, der tilhørte Manufakturhandler Kristen Kjær og beroede i et Kasseapparat i dennes Forretningslokale i Dronninglund. (Forundersøgelsens Forhold XV);

7) samme Nat som foran under 5) og 6) anført ligeledes i Forening med ovennævnte Christian Vedsted Madsen har borttaget 1 Flaske Akvavit, 1 Flaske Vin og 1 Flaske Rom, til Værdi 57 Kr, der tilhørte Købmand Jens Clemmensen Jensen og beroede i dennes Forretningslokale i Dronninglund. (Forundersøgelsens Forhold XVI);

II. for Overtrædelse af dens § 276, jfr § 21, Stk 1, for Forsøg paa Tyveri ved til de nedennævnte Tider i den Hensigt, uden vedkommende Besidderes Samtykke, fra dem at borttage fremmede rørlige Ting for at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding ved deres Tilegnelse:

1) Natten mellem den 15 og 16 April 1933 i Forening med Christian

Vedsted Madsen at have forsøgt at skaffe sig Adgang til Kommunekon-toret i Hasseris i den Hensigt at borttage det der beroende Pengeskab. (Forundersøgelsens Forhold III);

2) Natten mellem den 25 og 26 Juli 1933 i Forening med den oven-nævnte Christian Vedsted Madsen at have forsøgt at skaffe sig Adgang til Try Brugsforenings Forretningslokale i Try. (Forundersøgelsens Forhold XVII);

C. Tiltalte Harald Andersen:

for Overtrædelse af dens § 276 for Tyveri ved uden Besidderens Sam-tykke at have borttaget en fremmed rørlig Ting for at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding ved dens Tilegnelse, idet han Natten mellem den 4 og 5 August 1933 har borttaget en til 75 Kr vurderet Cykel, der tilhørte Carl Emil Sørensen og beroede i Ladebygningen til bestjaalnes Faders Ejendom paa Ørtoft Hede. (Forundersøgelsens Forhold XIX).

Til Paakendelse i Forbindelse med Sagen er nedlagt følgende Er-statningspaastande:

1) mod de Tiltalte in solidum af Assurance-Compagniet Baltica 3768 Kr 80 Øre,

2) mod de Tiltalte in solidum af Købmand A Jensen, Bælum, 60 Kr.

3) mod Tiltalte Corfixen af Stenhuggerfirmaet Aug. Jensen & Co, Nørresundby, 33 Kr.

De Tiltalte er tidligere fundet anset saaledes:

Jens Christian Corfixen, efter at være fritaget for Tyveri ifølge Justitsministeriets Skrivelse af 21 Juli 1915 for Tyveri ved Aalborg Birks og Fleskum Herreds Ret,

1. ved samme Rets Dom af 29 Februar 1916 efter Straffelov 1866 § 238 tildels sammenholdt med § 37 og Lov 3 Marts 1860 § 3, jfr Lov 1 April 1911 § 13, er Varetægtsarresten traadt i Stedet for Straf,

2. ved Nørre Herreds Politirets Dom af 4 Januar 1917 efter Lov 3 Marts 1860 § 3, jfr Lov 1 April 1911 § 8, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage,

3. ved Hellum Hindsted Herreders Ekstrarets Dom af 8 December 1917 efter Straffelov 1866 § 230 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 90 Dage,

4. ved Nibe Købstad og Hornum Herreds Rets Dom af 14 August 1918 efter Straffelov 1866 § 247, jfr § 47, samt Værnepligtslovens § 13 II med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 15 Dage,

5. ved Aalborg Birk m v Rets Dom af 26 September 1918 efter Straffelov 1866 § 231 I med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder,

6. ved Nørresundby Købstad m v Rets Dom af 7 Juli 1919 efter Straffelov 1866 § 232 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar,

7. ved Aalborg Købstads Rets Dom af 7 Juni 1921 efter Straffelov 1866 § 232 I med Forbedringshusarbejde i 15 Maaneder,

8. ved Københavns Byrets 2 Afdelings Dom af 26 April 1922 efter Lov 3 Marts 1860 § 3 med Tvangsarbejde i 18 Dage,

9. ved Aalborg Købstads Rets Dom af 12 Oktober 1922 efter Straffe-lov 1866 § 232 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar,

10. ved samme Rets Dom af 30 Marts 1925 efter Straffelov 1866

§ 232 I og Lov 3 Marts 1860 § 3 sammenholdt med Straffelov 1866 § 62 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar,

11. ved Nørresundby Købstads Rets Dom af 15 September 1928 efter Straffelov 1866 § 232 I, tildels sammenholdt med § 55, med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder,

12. ved Aalborg Købstads Rets Dom af 24 Maj 1930 efter Lov 3 Marts 1860 § 1 med Tvangsarbejde i 18 Dage,

13. ved Sæby Købstads Rets Dom af 19 Januar 1931 efter Straffelov 1866 § 232 og 247, jfr § 62, med Forbedringshusarbejde i 2½ Aar, Harald Andersen:

1. ved Hjørring Kriminalrets Dom af 21 Februar 1929 for Groft Tyveri m m efter Straffelov 1866 §§ 229, 4 Stk, 228 og 236, jfr Retsplejelovens § 722, med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder,

2. ved Løgstør Købstads Rets Dom af 26 Juni 1931 for Tyveri efter Straffelov 1866 § 230, 1 Stk, og 230, 2 Stk, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar,

3. ved Frederikshavn Købstad m v Rets Dom af 23 Marts 1932 efter Straffelov 1866 §§ 228, 229, 229 jfr § 46, 230, 1 og 2 Stk, 230, jfr 46 sammenholdt med §§ 64 og 62 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Ved de Tiltaltes, hvor Samarbejde har fundet Sted, samstemmende og iøvrigt uforbeholdne Tilstaaelse, der findes bestyrket ved det iøvrigt under Sagen oplyste, findes det behørigt godtgjort, at de har gjort sig skyldig i efternævnte Adfærd:

A. 1. Om Aftenen den 19 Maj f A begav de Tiltalte sig sammen med en Person ved Navn Christian Vedsted Madsen efter fælles Aftale i den Hensigt at stjæle fra Aalborg til Skørping. Her underborede de Hasperne til et Vindue i Kommunekontoret, og medens Madsen stod Vagt, steg Andersen ind og aabnede en Dør for Corfixen. Et i Kontoret forefundet Pengeskab kantede de ud, hvorefter de paa en Sækkevogn, som de i Forvejen havde taget fra en Lastbil ved Brugsforeningen, kørte Skabet ud i en nærliggende lille Granplantage, hvor de med et Koben og et Stemmejern opbrød det og tilegnede sig Indholdet af Penge, ca 210 Kr, som de delte.

2. Natten til den 12 Juli f A cyklede de Tiltalte fra Aalborg til Bælum, hvor de enedes om at forsøge Indbrud hos Købmanden, hvilket Indbrud de derpaa gennemførte paa den Maade, at de, efter først at have forsøgt at dirke Bagdøren op og ad denne Vej skaffe sig Adgang, hvilket de imidlertid maatte opgive, da det viste sig, at der var Slaa eller Skyder indvendig, underborede en Vindueshaspe, hvorpaa Andersen steg ind og aabnede en Dør for Corfixen. Det i Kontoret forefundne Pengeskab kantede de derpaa ud, idet de for at undgaa Støj benyttede en Sæk med Hø, som de i denne Hensigt havde tilvendt sig paa en Gaard i Nabolaget, som Underlag, og Skabet kørte de paa en Sækkevogn, som de tilvendte sig paa Købmandens Lager, af Sted mod Jærnbanesporet. Da imidlertid en Hund begyndte at gø, maatte de opgive at foretage sig videre.

3. Natten til den 28 Juli f A cyklede de Tiltalte fra Aalborg til Lendum for efter fælles Aftale at begaa Indbrud der. Ved Hjælp af en Skruetrækker fik de aabnet et Vindue til Lendum Brugsforenings For-

retningslokale, hvorefter de inde i Lokalet tilvendte sig ca 5 Kr fra et Kasseapparat. Endvidere bemægtigede de sig det der beroende Pengeskab, som de kantede ud, hvorefter de paa en Sækkevogn, som de fandt ved Smedien, rullede Skabet ud til et Buskads, hvor de ved at afskrue nogle Skruer fik skrællet Bagklædningen bort og aabnet for Boksrummene. Her fandt de i en Cigarkasse i Sedler et Beløb af 3400 Kr, som de delte.

B. 1. Engang i Foraaret, antagelig Natten mellem den 10 og 11 April 1933, cyklede Corfixen sammen med den foran omtalte Madsen fra Aalborg til Aabybro for at begaa et Tyveri. Ved Bryggeriet i Aabybro opdirkede de en Bagdør fra Gaarden til Lageret, hvorefter der var fri Adgang til alle Lokaler. I Kontoret bortfjernede de Pengeskabet, som de kantede ud og anbragte paa en Trækvogn, som de havde fundet hos en Snedker i Byen, og kørte det til Byens Anlæg, hvor de ved Hjælp af en Økse skrællede Bagklædningen af. De i Skabet forefundne Penge, ca 50 Kr, delte de.

2. Natten til den 14 Maj f A cyklede Tiltalte Corfixen fra Aalborg til Hellum for at stjæle. I en Købmandsforretning der opbrød han med et Stemmejern et Vindue til Korridoren, hvorfra han bortfjernede Pengeskabet ved at kante det ud. Paa en Trillebør, som han fandt i et Hus ved Siden af, kørte han Skabet ud paa en Mark, hvor han opskrællede det og tilvendte sig Indholdet 120 Kr.

3. Natten mellem den 8. og 9. Juni f. A. tilvendte Tiltalte Corfixen i Forening med den tidligere omtalte Madsen sig fra et Stenhuggerværksted i Nr Sundby et Beløb af ca 36 Kr, som de delte. De skaffede sig Adgang til Værkstedet ved at opdirke en Port til Pladsen og derpaa en Dør til Kontoret. Den der forefundne Pengeboks opbrød de med en Mejsel.

4. Natten mellem den 10 og 11 Juni f A skaffede de samme sig Adgang til Produkthandler Meyer Anthonsens Kontor i Aalborg, idet de kravlede over et Plankeværk til Gaarden og derfra gennem en indvendig stænget Port til Lageret, hvorfra der var uhindret Adgang til Kontoret. Det der beroende Pengeskab kantede de ud paa Lageret, hvor de med en Jærnstang og en Boltesaks, som de fandt paa Stedet, opbrød det og tilegnede sig Indholdet, ca 90 Kr, som de delte.

5. Natten mellem den 25 og 26 Juli f A opdirkede de samme en Dør til Boghandler Jønssons Forretning i Dronninglund, hvor de fra et Kasseapparat tilvendte sig ca 5 Kr, som de delte.

6. Samme Nat skaffede de sig ved at underbore en Haspe og stige ind gennem Vinduet sig Adgang til Manufakturhandler Kjærs Forretning i Dronninglund, hvor de fra et uafloaset Kasseapparat tilvendte sig et Beløb af 19 Kr 85 Øre.

7. Samme Nat skaffede de sig Adgang til et Baglokale til Købmand Jensens Butik i Dronninglund, hvorfra de tilvendte sig en Flaske Akvavit, en Flaske Vin og en Flaske Rom til samlet Værdi 57 Kr, hvilket de i Fællesskab konsumerede.

C. 1. Natten mellem den 15 og 16 April begav Corfixen og fornavnte Madsen sig i den Hensigt at stjæle til Hasseris. De underborede Hasperne til et Vindue til Kommunekontoret og kom paa denne Maade

ind i Kontoret, hvor de gav sig til at flytte Pengeskabet, men førend de havde faaet Skabet ud af Kontoret, blev der tændt Lys ovenpaa, hvorefter de opgav videre Forsøg.

2. Natten til den 26 Juli f A forsøgte de samme at skaffe sig Adgang til Brugsforeningens Forretningslokale i Try, idet Madsen knuste en Rude og stak sin Arm ind gennem denne. Han kunde saaledes naa et Kasseapparat, som stod lige indenfor paa Disken og var uafloaset, men det viste sig, at der ingen Penge fandtes i Kasseapparatet, hvorfor de undlod at foretage sig videre.

D. En Nat, antagelig Natten til den 5 August f A, medens Tiltalte Andersen sammen med føromtalte Madsen var paa Hjemvejen fra Frederikshavn til Aalborg, tilvendte de sig ved en Landejendom ved Albækvejen syd for Ørtoft en Herrecykel, som de fandt henstillet i en uafloaset Vognport. Madsen tilvendte sig Cyklen og overlod den straks til Tiltalte Andersen, som benyttede den og senere bortkastede den.

Efter det saaledes fremkomne findes Tiltalte Corfixen ved sine under A samt B ommeldte Forhold at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 276 og ved sine under C beskrevne Forhold i Overtrædelse af samme Straffelovbestemmelse sammenholdt med Straffelovens § 21, Stk 2, og Tiltalte Andersen ved sine under A beskrevne Forhold samt sit under D ommeldte Forhold at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 276.

De Tiltalte har i Sagens Anledning været underkastet Undersøgelse med Hensyn til deres mentale Tilstand.

Kredslægens herom afgivne Erklæringer konkluderer derhen, at Tiltalte Corfixen frembyder ingen Tegn til Sindssygdom, og hans intellektuelle Evner ligger indenfor normal Gennemsnitsbegavelses Rammer. Udover de moralske Defekter, der giver sig tilkende i Tiltaltes talrige Tyverier, er der ikke paavist psykopatiske Træk, og han kan ikke betegnes som upaavirkelig af almindelig Straf; som Særforanstaltning anbefales Arbejdshus, idet Tiltalte formentlig ikke tør betegnes som saa farlig for Retssikkerheden, at Sikkerhedsforvaring bør anvendes.

Med Hensyn til Tiltalte Andersen udtales, at han staar i intellektuel Henseende noget under Gennemsnittet, men er hverken sindssyg eller aandssvag og frembyder ikke egentlige psykopatiske Træk udover de moralske Defekter, der giver sig til Kende i hans Forbrydelser. Han maa formentlig betegnes som upaavirkelig af almindelig Straf, og under Hensyn til hans omfattende forbryderiske Virksomheds specielle Karakter maa han betegnes som farlig for Retssikkerheden, hvorhos Anvendelse af Sikkerhedsforvaring tilraades.

I Tilslutning hertil har Retslægeraadet, for hvilket Sagen har været forelagt til Erklæring, udtalt, at Corfixen ikke er sindssyg, aandssvag eller egentlig Psykopat, men en noget karakterslap Vaneforbryder, hvorhos Raadet om Andersen udtaler, at han ikke er sindssyg, aandssvag eller egentlig Psykopat, men en intellektuel noget underlødige og ret moralsk defekt Vaneforbryder. Retslægeraadet har for Corfixens Vedkommende anset det for meget tvivlsomt, om Straf vil have nogen pacificerende Indflydelse paa ham, og da han efter al Rimelighed paa fri Fod atter vil gøre sig skyldig i nye, formentlig væsenlig ligeartede, Lov-

overtrædelser, har Raadet anbefalet hans Anbringelse i Arbejdshus. Med Hensyn til Andersen mener Retslægeraadet, at han sikkert vil vise sig uegnet til Paavirkning gennem Straf, og da han med ganske betydelig Grad af Sandsynlighed kan antages at ville falde tilbage til nye, ligeartede Lovovertrædelser og saaledes med Hensyn til denne Art Lovovertrædelser (Ejendomsforbrydelser) vil kunne blive farlig for Retssikkerheden, har Raadet anbefalet at han tages i Sikkerhedsforvaring.

Ved Anklageskriftet er der nedlagt Paastand om, at begge de Tiltalte i Medfør af Straffelovens § 65 tages i Sikkerhedsforvaring.

Efter det om Tiltalte Andersen oplyste findes den fremsatte Paastand at burde tages til Følge, saaledes at han i Stedet for at idømmes den ved hans under nærværende Sag behandlede Forhold forskyldte Fængselsstraf dømmes til at tages i Sikkerhedsforvaring.

Tiltalte Corfixen har vel tidligere gjort sig skyldig i adskillige Begigelsesforbrydelser, men de Forhold, hvorunder disse saavel som de under nærværende Sag behandlede Lovovertrædelser er begaaede, findes ikke saa meget at tyde paa en viljebestemt antisocial Indstilling som paa en paa Grund af uheldig ydre Paavirkning og Mangel paa Energi til hæderligt Erhverv og regelmæssigt Arbejde svigtende Modstandskraft overfor forbryderiske Indskydelser. Da hverken Kredslægen eller Retslægeraadet har villet betegne Corfixen som saa farlig for Retssikkerheden, at Sikkerhedsforvaring skønnes nødvendig, findes det betænkelig at bringe Straffelovens § 65 til Anvendelse overfor ham. Da han imidlertid betegnes som upaavirkelig af almindelig Straf, vil han i Medfør af Straffelovens § 62 være at dømme til Hensættelse i Arbejdshus.

Idet de Tiltalte siden 29 December f A, uden at det findes at skyldes deres eget Forhold under Sagen, har været underkastet Varetægtsfængsel, vil der ved de idømte Foranstaltningers Fuldbrydelse i Medfør af Straffelovens § 88 i de henholdsvis i Straffelovens § 63 og § 66 foreskrevne Mindstefrister for hver af de Tiltaltes Vedkommende være at afkorte 3 Maaneder. De borgerlige Rettigheder findes derhos at burde frakendes begge de Tiltalte for bestandig, hvorhos de Tiltalte til de for dem beskikkede Forsvarere, Sagfører H Alster, Frederikshavn, og Overretssagfører C J Høy, sammesteds, vil have at betale i Vederlag henholdsvis 150 Kr og 150 Kr, samt iøvrigt in solidum udrede denne Sags Omkostninger.

De Tiltalte findes derhos in solidum at burde tilsvare Assurance Compagniet »Baltica« 3768 Kr 80 Øre (Forhold A 3) og Købmand A Jensen, Bælum, (Forhold A 2) 60 Kr i Erstatning, og Tiltalte Corfixen betale i Erstatning til Stenhuggerfirmaet Aug Jensen & Co, 33 Kr, idet de paagældende Skader findes behørigt dokumenteret under Sagen.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Frederikshavn Købstad m v den 3 April 1934 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte Andersen som af det offentlige for begge Tiltaltes Vedkommende.

Det bemærkes, at Tiltalte Corfixen ved den af Aalborg Birk og Fleskum Herreds Ret den 29 Februar 1916 afsagte Dom er anset efter Straffelovens § 228 i Stedet for, som i Dommen nævnt, § 238.

Efter alt foreliggende findes Tiltalte Corfixen i Medfør af Straffelovens § 65 at burde dømmes til at tages i Sikkerhedsforvaring. Iøvrigt vil Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde være at stadfæste, dog at der for Varetægtsfængsel vil være at afkorte 100 Dage for hver af de Tiltalte, og saaledes at Erstatningerne til Assurance Compagniet Baltica og Købmand A Jensen vil være at nedsætte til henholdsvis 3668 Kr 80 Øre og 55 Kr.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af de Tiltalte som nedenfor anført.

Nr 133/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Fængslede **Søren Milius Palholm** (tidligere **Nielsen**) (Henriques),

der tiltales for Tyveri og Legemsbeskadigelse.

Østre Landsrets Dom af 25 Maj 1934: Tiltalte Søren Milius Palholm bør tages i Sikkerhedsforvaring. I de for Hensidten i Sikkerhedsforvaring fastsatte Tidsrum afkortes 50 Dage, hvorhos de borgerlige Rettigheder frakendes ham for bestandig. Saa bør Tiltalte og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Sagfører Lind af Holbæk, 470 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Henriques betaler Tiltalte Søren Milius Palholm (tidligere Nielsen) 200 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Søren Milius Palholm (tidligere Nielsen) er ved Anklageskrift af 21 Marts 1934 sat under Tiltale ved Østre Landsret til Straf for:

1) Tyveri (Straffelovens § 276) ved Natten mellem den 22 og 23 December 1933 i Grandløse for at skaffe sig uberettiget Vinding uden Mejerist paa Grandløse Andelsmejeri Axel Nielsens Samtykke i dennes Lejlighed, hvortil han skaffede sig Adgang gennem et Vindue, i hvilket han knuste en Rude, at have tilegnet sig en Pengekasse indeholdende ca 138 Kr samt 2 Par Skindhandsker,

2 a) Røveri af særlig farlig Karakter (Straffelovens § 288, Stk 2) ved Natten mellem den 23 og 24 Februar 1934 i Vipperød, efter at han i tyvagtig Hensigt uden Uddeler Hilstrøms Samtykke fra Vipperød Brugsforenings Butik, hvortil han skaffede sig Adgang gennem et Vindue, i hvilket han knuste en Rude, havde tilegnet sig nogle Kroner i rede Penge samt nogle Pakker Cigaretter og Cerutter, og medens han fjernede sig med dette Udbytte fra Brugsforeningen, men lige udenfor denne blev forfulgt af Kommiss Peter Gunnar Olsen for derigennem at skaffe sig uberettiget Vinding ved Vold at have bragt det stjaalne i Sikkerhed, idet han med en medbragt Dolk forsætlig tilføjede Olsen et Knivstik, saa denne opgav Forfølgningen, og

b) forsætligt Manddrab (Straffelovens § 237) ved med det foran under a) nævnte Knivstik at tilføje Kommiss Olsen et dybt Saar i højre Side af Brystet over højre Brystvorte, et Saar, der trængte ind i Lungen, og som gennem Fremkaldelse af stærk Nedsættelse af Blodmængden samt Lungehindebetændelse og Lungebetændelse foraarsagede Olsens Død den 3 Marts 1934 paa Amtssygehuset i Holbæk.

Tiltalte er født den 23 November 1899 og tidligere efter sit fyldte 18 Aar anset ved:

1) Dom afsagt den 29 November 1919 af Retten for Fredericia Købstad m v i Medfør af Straffelov af 1866 § 229, 4°, og Værnepligtslovens § 13, 1°, med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder,

2) Østre Landsrets Dom af 23 November 1921 i Medfør af Straffelov af 1886 § 230, 1°, og § 230, 2°, jfr tildels § 46, med Forbedringshusarbejde i 2½ Aar,

3) Dom afsagt den 19 April 1922 af Retten for Holbæk Købstad m v i Medfør af Straffelov af 1866 § 231, 1°, jfr § 62, og Lov 3 Marts 1860 § 3 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar,

4) Østre Landsrets Dom af 12 September 1924 i Medfør af Straffelov af 1866 § 232 med Forbedringshusarbejde i 3 Aar,

5) Vestre Landsrets Dom af 1 December 1926 i Medfør af Straffelov af 1866 § 232, 1°, med Forbedringshusarbejde i 2 Aar, og

6) Roskilde Købstad Kriminalrets Dom af 11 Juli 1928 i Medfør af Straffelovens § 232, tildels jfr § 46, Lov 3 Marts 1860 § 3 og Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41, jfr § 21, med Tugthusarbejde i 5 Aar.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig i de i Anklageskriftet under 1 og 2 a nævnte Forhold, dog saaledes, at sidstnævnte Forhold er henført under Straffelovens § 286, 1°; ved Nævningernes Kendelse er Tiltalte med Hensyn til det i Anklageskriftet under 2 b ommeldte Forhold kendt ikke-skyldig i Mand-

drab, og han vil forsaavidt være at frifinde. Men ved Nævningernes Kendelse, som Retten forsaavidt lægger til Grund, er Tiltalte for dette Forholds Vedkommende kendt skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 245, Stk 2.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens §§ 276, jfr 286 og 245, 2 Stk, og vil i Medfør af Straffelovens § 65 være at dømme til at tages i Sikkerhedsforvaring.

I de for Hensidten i Sikkerhedsforvaring fastsatte Tidsrum vil i Medfør af Straffelovens § 86, 2 Pkt, 50 Dage være at afkorte.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for bestandig.

Mandag den 3 September 1934.

Nr 148/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Christian Peter Hansen Duus (Otto Bang),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 119, subsidiært § 121.

Dom afsagt af Retten for Sønderborg Købstad m v den 9 Februar 1934: Christian Peter Hansen Duus bør for det offentlige Tiltale under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder til den for Tiltalte under Domsforhandlingen beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Hammerich, i Salær 25 Kr, udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 20 April 1934: Underretsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer sammesteds, Overretssagfører Jørgensen, 50 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Efter Lærer Sands Forklaring, der ikke ses at lide af nogen Usikkerhed af Betydning, og det iøvrigt oplyste, maa det anses godtgjort, at Tiltalte overfor Lærer Sand har fremsat de paatalte Ytringer, og efter alt foreliggende maa disse opfattes som Trusler om at øve Vold mod Lærer Sand i Anledning af dennes Udøvelse af Lærergerningen.

Idet Tiltaltes Paabud til Drengen om trods Lærerens Forbud at forlade Skolen ikke omfattes af Tiltalen, vil Tiltalte være

at anse efter Strfl § 119, 1 Stk efter Omstændighederne med Straf af Hæfte i 14 Dage.

Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor nævnt.

Thi kendes for Ret:

Christian Peter Hansen Duus bør straffes med Hæfte i 14 Dage samt betale Sagens Omkostninger for Underretten, derunder i Salær til Landsretssagfører Hammerich 25 Kroner og endvidere i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Otto Bang 80 Kroner. I Salær for Landsretten tillægges der Overretssagfører Jørgensen 50 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Christian Peter Hansen Duus, der er født den 13 Oktober 1897 i Brunsnæs, og tidligere her i Landet er anset ved:

1) Frøs og en Del af Kalvslund Herreders Rets Dom af 31 August 1927 for Tyveri efter Straffeloven af 1866 § 228 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage, betinget,

2) samme Rets Dom af 16 Februar 1928 for Tyveri efter Strfl af 1866 § 230 I med lige Fængsel i 60 Dage, betinget fritaget for Udstaaelsen ved kgl Resolution af 5 November 1928, og ved

3) Haderslev Købstads Rets Dom af 21 September 1929 frifundet for Tiltalte for Tyveri,

tiltales under denne Sag ved Anklageskrift af 1 Februar 1934 fra Statsadvokaten i Sønderborg for Overtrædelse af Strfl § 119, subsidiært § 121, ved den 13 September 1933 Kl ca 12 Middag, da han indfandt sig i Iller Skole for at hente sin mindreaarige Søn Peder, der skulde »sidde over«, at have overfaldet Lærer Knud Sand med Trusler og Skældsord, idet Tiltalte i en ophidset Tone udtalte, at han, naar han traf Lærer Sand alene, nok skulde huske denne, samt at Sagen havde faaet et andet Udfald, dersom der ikke havde været en Skoledreng til Stede.

Tiltalte har paastaaet sig frifundet, idet han vel erkender at have fremsat nogle Udtalelser i omtrent samme Skikkelse som de paatalte, men hævder, at han ikke ved disse har tænkt paa at true Lærer Sand med Vold, derimod alene at søge at faa denne bort fra Skolen ved Forflyttelse. Han har iøvrigt gjort gældende, at det passerede i det hele og de anførte Udtalelser i Særdeleshed skyldtes Lærer Sands Optræden overfor ham.

Tiltalte har herom nærmere forklaret, at han ved den paagældende Lejlighed indfandt sig paa Skolen, hvor han i en rolig Tone spurgte Lærer Sand, hvorfor hans Søn Peter skulde »sidde efter«. Hertil svarede Lærer Sand, at det bl a var, fordi Drengen var kommet for sent i Skolen om Morgen.

Efter at have udtrykt sin Utilfredshed med, at Drengen skulde straffes for dette, som han mente maatte være Hjemmets Sag, og efter i Anledning af Lærer Sands Henvisning til Skolekommissionen at have afvist Henvendelse til denne som ikke formaalstjenlig, tilkendegav han nu Lærer Sand, at han var kommet for at hente Drengen hjem, og gav, efter at Lærer Sand havde udtalt, at Drengen kunde gaa, denne Ordre til at gaa ud af Skolestuen.

Inden Drengen var kommet ud, rejste Lærer Sand, der indtil da havde siddet ved Katedret, sig og raabte i en ophidset Tone til Tiltalte, at nu kunde det være nok og anmodede Tiltalte om at gaa sin Vej, idet han samtidig stillede sig op tæt foran Tiltalte i en truende Stilling med begge Hænder knyttede.

I den Anledning sagde Tiltalte til Lærer Sand, at det skulde han lade være med, for hvis det kom til Slagsmaal, var Tiltalte bange for, at det blev ham (Lærer Sand), der fik »de blaa Brillen«.

Under en paafølgende Diskussion mellem dem udtalte Lærer Sand, da Tiltalte var kommet helt hen til Døren for at gaa, at Tiltalte trængte til at komme under Laas og Slaa, i hvilken Anledning Tiltalte svarede, at han »nok skulde huske Lærer Sand, naar de traf hinanden«.

Angaaende den paatalte Udtalelse, »at det godt kunde være, at Sagen havde faaet et andet Udfald, hvis der ikke havde været en Skoledreng til Stede«, har Tiltalte erklæret, at han ikke kan huske, om han har fremsat den, men at det er meget sandsynligt, at han har gjort dette, og har i den Forbindelse hævdet, at han anser det for sikkert, at de var kommet i Haandgemæng, hvis ikke han havde behersket sig saa godt, som han gjorde, men at saadant Udfald kun vilde være fremkommet paa Grund af Lærer Sands Optræden.

Det har ikke været Tiltaltes Hensigt med de anførte Udtalelser at true eller fornærme Lærer Sand, og disse Udtalelser skyldes, hævder Tiltalte, alene den ophidsede Sindstilstand, som Lærer Sands Adfærd havde bragt ham i.

Lærer Knud Sand har som Vidne forklaret, at Tiltalte straks, da han var kommet ind i Skolestuen, i en højrøstet Tone spurgte Vidnet, hvad de to Drengene sad der for, hvorefter Vidnet og Tiltalte vekslede Bemærkninger som af Tiltalte forklaret, dog at Vidnet benægter at have samtykket i, at Drengen gik, men tværtimod tilkendegav Tiltalte, at denne var uberettiget til at give saadan Ordre, men at han kunde henvende sig til Skolekommissionen, hvis han havde noget at beklage sig over.

Vidnet har erkendt, at det godt kan være, at han har spurgt Tiltalte om, hvorfor de ikke kunde faa Børnene tidligt nok op om Morgen.

Tiltalte udtalte nu, medens han stod foran Katedret med den ene Haand knyttet og halvt løftet, og idet han pegede paa den Skoledreng, der var til Stede, at Sagen, hvis ikke den Dreng havde været der, havde faaet et andet Udfald, hvilken Udtalelse Vidnet opfattede som indeholdende en Trusel om Vold.

Vidnet bad nu, medens han stadig sad paa Katedret, Tiltalte gaa sin Vej og udtalte, at Tiltalte trængte til at komme under Laas og Slaa, hvorefter Tiltalte fremkom med Udtalelsen om, at han nok skulde huske

Vidnet, naar han traf Vidnet »en Aften alene«, som Vidnet ligeledes opfattede som en Trusel om Vold.

Vidnet rejste sig derefter og gik ned foran Katedret, og Tiltalte gik da henimod Vinduet med knyttede Hænder. Vidnet, der ogsaa for sit Vedkommende havde begge Hænder knyttede og holdt dem som til Forsvar, tilkendegav nu Tiltalte, at »han ikke var bange for ham«, og at »han havde set større Folk end ham«. Medens de saaledes stod overfor hinanden, fremsatte Tiltalte en Udtalelse om, at Vidnet skulde have »blaa Brillen«, men om denne Udtalelse blev fremsat som en direkte Trusel eller kun i Forbindelse med en Opfordring til Vidnet om ikke at indlade sig i Slagsmaal, har Vidnet ikke kunnet udtale sig om.

Ved sin Udtalelse om, at Tiltalte trængte til at komme under Laas og Slaa, sigtede Vidnet til, at Tiltalte ved en tidligere Lejlighed havde truet Vidnet med Vold.

Vidnet har ikke turdet udtale sig om, hvorvidt Tiltalte har anvendt Udtrykket »Kujon« eller andre Ringeagtsytringer overfor Vidnet, men har derimod følt sig forhaanet ved en Udtalelse fra Tiltalte om, at det ikke nyttede Vidnet noget at gaa til Politiet, idet han henviste til, at der ikke var foretaget noget i Anledning af Vidnets Anmeldelse om det ved den tidligere Lejlighed passerede.

Tiltaltes foran anførte Udtalelser har Vidnet opfattet som alvorligt mente Trusler om Vold, hvis Iværksættelse Vidnet har frygtet.

Den førnævnte Skoledreng, der var til Stede, har forklaret, at Lærer Sand ikke sagde noget om, at Drengen kunde gaa, men tværtimod tilkendegav Tiltalte, at denne ikke havde Lov til at give Drengen Ordre til at gaa.

Tiltalte udtalte overfor Lærer Sand, at han, hvis Drengene ikke havde været der, nok skulde have »kørt« med denne.

Baade Tiltalte og Lærer Sand var højrostedede, men nærmere husker han ikke, særlig heller ikke, at Tiltalte har fremsat andre Trusler overfor Lærer Sand.

Efter det saaledes foreliggende maatte der vel gives Anklagemyndigheden Medhold i, at Tiltalte uberettiget har gjort Indgreb i Lærer Sands Udøvelse af dennes Tjenestegerning, men det ses ikke at kunne statueres, at Tiltalte har overfor ham med Trusler om Vold under Udførelsen af Tjenesten eller i Anledning af denne eller paa lige Maade søgt at hindre ham i dens Udførelse.

Det maa vel erkendes, at Lærer Sand har haft Føje til at anse Tiltaltes Ordre til dennes Søn om at forlade Skolen som et uberettiget Indgreb i hans Udførelse af hans Tjeneste som Skolens Lærer og til at føle sig i nogen Grad pikeret herover og at paatale dette Indgreb, men saaledes som det videre passeredes Sammenhæng og Motivering efter det ved Tiltaltes Forklaring og Lærer Sands meget usikre Vidneforklaring oplyste maa antages at være, maa det antages, at Tiltaltes Udtalelser, selv om de virkelig kunde opfattes som alvorligt mente Trusler om Vold, og uanset at de er fremsatte i Skolelokalet, ikke stod i nogen direkte Forbindelse med dette Indgreb eller med Lærer Sands Udførelse af Tjeneste som Lærer, men udelukkende med Lærer Sands kritiske Forespørgsel om Forholdene i Tiltaltes Hjem og hans krænkende

og uberettigede Udtalelse om, at Tiltalte trængte til at komme under Laas og Slaa, og endvidere at Udtalelserne er fremsat i den derved motiverede uligevægtige Sindsstemning. Der bliver herefter ingen Anledning til at komme ind paa Spørgsmaalet, om Lærer Sand havde Grund til at opfatte Udtalelserne som alvorligt mente Trusler.

Da de paatalte Udtalelser derhos ikke i sig indeholder Haan, Skældsord eller anden fornærmelig Tiltale vil det af Tiltalte udviste Forhold heller ikke kunne tilregnes ham efter Strfl § 121, og han vil følgelig være at frifinde for det offentlige Tiltale under denne Sag.

Sagens Omkostninger udredes af det offentlige som nedenfor anført.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Sønderborg Købstad m v den 9 Februar 1934 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Onsdag den 19 September.

Nr 171/1934. Overbetjent **Christian Agerbæk**

p a a k æ r e r

Vestre Landsrets Kendelse af 30 Juni 1934.

Kendelse afsagt af Aarhus Købstads Ret den 2 Juni 1934: Idet en Politibetjents Fremmøde i Retten under de foreliggende Omstændigheder maa sidestilles med anden beordret Tjeneste, findes der ikke at kunne tillægges Overbetjent Agerbæk Vidnegodtgørelse i Henhold til Retsplejelovens § 192.

T h i b e s t e m m e s :

Den fremsatte Begæring om Vidnegodtgørelse afslaaes.

Vestre Landsrets Kendelse af 30 Juni 1934: Under en af Politimesteren i Aarhus mod Chauffør Ernst Johansen af Viby anlagt Sag for Overtrædelse af Motorloven gav den Kærende, Overbetjent Agerbæk i Aarhus, efter Indkaldelse begært af Politimesteren Møde som Vidne i Aarhus Købstads Ret den 30 Maj 1934 Kl 11,15 for at afgive Forklaring angaaende Rigtigheden af en af Politibetjent Ballegaard over Tiltalte optaget Rapport. En af den Kærende fremsat Begæring om Vidnegodtgørelse blev ved en af Dommeren den 2 Juni s A

afsagt Kendelse afslaaet. Denne Kendelse er derpaa af den Kærende paakæret her til Retten.

Til Støtte for Kæremaalet har den Kærende anført, dels at han efter at have haft Tjeneste fra den 29 Maj Kl 10 Aften til den 30 s M Kl 6 Morgen, havde Frihed til sidstnævnte Dag Kl 10 Aften, saaledes at hans Fremmøde i Retten faldt indenfor hans Fritid, dels at hans lagttagelse af Tiltaltes Forhold fandt Sted, medens han efter endt Tjeneste var paa Vej hjem, saaledes at hans Virksomhed ved den paagældende Lejlighed alene bestod i, at han foranledigede Tiltalte noteret.

Det er under Sagen oplyst, at der efter Overenskomsten mellem Aarhus Kommune og Aarhus Politiforening ydes et nærmere bestemt Vederlag for forskudt Arbejdstid og Overarbejde.

Med Bemærkning, at den Kærende efter det oplyste ved den ommeldte Lejlighed er optraadt overfor Tiltalte som Indehaver af Politi-myndighed og iøvrigt i Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

b e s t e m m e s :

Kendelsen bør ved Magt at stande.
Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i nærværende Sag af Vestre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Færdig fra Trykkeriet den 17 Oktober 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 13

Onsdag den 19 September.

Nr 183/1934. Ang foreløbig Ophævelse af Sikkerhedsforanstaltninger truffet overfor Johan Pedersen i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925.

Vestre Landsrets Kendelse af 17 August 1934:

Ved Vestre Landsrets Dom af 6 November 1925 blev Johan Pedersen, i den 21 Marts 1897, dømt til Tvangsindlæggelse paa Forvaringsanstalten Sundholm i Anledning af, at han, der gentagne Gange var straffet for i beruset Tilstand at have gjort sig skyldig i uterligt Forhold overfor Smaa piger, paany under Paavirkning af Alkohol havde gjort sig skyldig i saadan Forbrydelse. Efter godt to Aars Ophold paa Forvaringsanstalten blev han den 1 Februar 1928 løsladt paa Prøve i Henhold til Justitsministeriets Skrivelse af 26 Januar s A paa Vilkaar, at han indmeldte sig i en Afholdsforening og overholdt dennes Love, samt at han underkastede sig Tilsyn af en Tilsynsværge. Som Følge af, at han efter at være bleven løsladt atter i beruset Tilstand gjorde sig skyldig i usømmelig Adfærd overfor Smaa piger, blev han efter Justitsministeriets Ordre den 3 Juli 1928 paany indsat i Anstalten, hvor han nu opholdt sig i godt tre Aar, indtil han den 26 Juli 1931 atter af Justitsministeriet blev løsladt paa Prøve paa visse nærmere Vilkaar, derunder at han indmeldte sig i en Afholdsforening og overholdt dennes Love. Ogsaa under denne Løsladelse gjorde Johan Pedersen sig i beruset Tilstand skyldig i uterligt Forhold overfor Smaa piger og blev derpaa i Henhold til Justitsministeriets Skrivelse af 14 August 1931 for 3 Gang indsat i Forvaringsanstalten, hvor han endnu opholder sig.

Derpaa har den for Johan Pedersen beskikkede Tilsynsværge ved Skrivelser af 13 Februar og 22 April d A til Justitsministeriet ansøgt om, at Johan Pedersen maa blive løsladt paa Prøve, og da Andragendet blev afslaaet ved Justitsministeriets Skrivelse af 2 Juli 1934, har han i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 5, jfr § 5 i Lov om Ikrafttræden af borgerlig Straffelov m v, henvendt sig til Landsretten med Anmodning om, at Johan Pedersen maa blive løsladt paa Prøve.

Forvaringsanstalten har i en i Sagen afgiven Erklæring udtalt, at manglende Beskæftigelse under de tidligere Løsladelser paa Prøve var Aarsag til, at der indtraadte Depression hos Pedersen, under hvilken han berusede sig og begik de fornævnte Forbrydelser. Efter Anstaltens

Formening vil der, hvis han nu løslades, blive sikret ham passende Beskæftigelse, og dels under Hensyn hertil, dels i Betragtning af Pedersens stadig tiltagende Evne til at kunne beherske sig, gaar Anstalten, der i Skrivelse af 2 Maj d A har indstillet til Justitsministeriet at imødekomme Tilsynsværgens Andragende, ud fra, at Pedersen vil kunne afholde sig fra Alkoholnydelse og dermed fra at begaa Forbrydelser, idet han kun har gjort sig skyldig i Lovovertrædelser, naar han har været beruset. Under disse Forhold anbefaler Forvaringsanstalten og Tilsynsværgeren, at han løslades paa Prøve paa Vilkaar, at han indmelder sig i en Afholdsforening og fuldt ud overholder dens Love, at han — i hvert Fald foreløbig — faar Bolig og Værkstedlokale i umiddelbar Nærhed af den for ham beskikkede Tilsynsværge med Adgang for Tilsynsværgeren til paa enhver Tid at udøve Kontrol med ham, at det gøres ham til Pligt ikke at skifte Forretningslokaler eller Opholdssted uden Justitsministeriets forud indhentede Tilladelse, og at han sættes under Tilsyn af Forvaringsanstalten, saaledes at dennes Ledelse bemyndiges til straks at bringe ham tilbage til Anstalten, dersom det skønnes, at han overtræder Vilkaarene for Løsladelsen.

Endvidere har Retslægeraadet i en den 1 Juni d A afgivet Erklæring udtalt, at det, omend med ikke ringe Betænkelighed, kan anbefale, at Johan Pedersen løslades paa Prøve paa de af Forvaringsanstalten foreslaaede Vilkaar med Tilføjende, at det ved Fremskaffelse af Opholdssted til Johan Pedersen bør undgaas, at der det paagældende Sted findes mindreaarige Pigebørn. Rigsadvokaten, hvem Sagen har været forelagt, har ligesom Statsadvokaten bestemt modsat sig, at Pedersen paa Prøve løslades paa Prøve.

Efter alt det foreliggende findes det, at Johan Pedersen under Forudsætning af, at der ved hans Løsladelse kan sikres ham varig Beskæftigelse og et Opholdssted udenfor Arbejdstiden, hvor der ikke findes mindreaarige Pigebørn, bør løslades paa Prøve paa de ovennævnte af Forvaringsanstalten indstillede Vilkaar, dog saaledes, at Tilladelse til at skifte Opholdssted eller Forretningslokaler gives af Forvaringsanstalten. Herefter

b e s t e m m e s :

Johan Pedersen bør under Forudsætning af, at der kan sikres ham varig Beskæftigelse og et Opholdssted udenfor Arbejdstiden, hvor der ikke findes mindreaarige Pigebørn, løslades paa Prøve paa de forommeldte af Forvaringsanstalten for Psykopater paa Sundholm og hans Tilsynsværge indstillede Vilkaar, dog saaledes at Forvaringsanstalten faar Afgørelsen af, om det kan tillades ham at skifte Forretningslokale eller Opholdssted.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Vestre Landsret.

Da det efter det foreliggende maa anses overvejende betænkeligt paa nuværende Tidspunkt at løslade Domfældte paa Prøve fra Forvaringsanstalten, vil den af hans Tilsynsværge derom fremsatte Begæring ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den af Tilsynsværgeren fremsatte Begæring om Løsladelse paa Prøve af Domfældte Johan Pedersen kan ikke tages til Følge.

Anden ordinære Session.

Onsdag den 3 Oktober.

Nr 177/1933. **Peder P Hedegaard** Aktieselskab (Kemp)

m o d

Georges Portolo, Braila, Rumænien (Overretssagf C T Levinsen),

betræffende Erstatningsansvar for for sen Afsejling.

Vestre Landsrets Dom af 30 Juni 1933: Sagsøgte, Georges Portolo, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Peder P Hedegaard A/S, i denne Sag fri at være. Den af Fogden i Nørresundby Købstad m v den 22 Juli 1932 foretagne Arrestforretning ophæves. Til Sagsøgte betaler Sagsøgerne 1600 Kr og i Sagsomkostninger 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret er der fremlagt en ny, af begge Parter som rigtig anerkendt Oversættelse af den af Handels- og Industri-kammeret i Braila den 24 November 1932 afgivne Erklæring. I denne Oversættelse lyder de to sidste i Dommen citerede Stykker saaledes:

»Som Følge af denne usædvanlige Stigning af Vandstanden og af Oversvømmelserne foraarsaget i Donau Omraadet kunde Varerne ikke paa normal Vis bringes ned til Havnepladserne ved Donau, og derfor fandt Ankomsten til Braila af Varer til Om-ladning i søgaaende Skibe for Eksport Sted med Forsinkelse i dette Tidsrum.

Paa denne Maade kan det forklares, at i Løbet af Maanederne April og Maj maatte nogle af de søgaaende Dampere, der var ankommet for Indtagning af Ladning i Braila Havn, vente paa Varerne og blev forsinkede udover normal Indladningstid.«

Der er endvidere fremlagt en Erklæring fra Grosserer-Societetets Komité af 20 Oktober 1933, hvori Komitéen svarer bekræftende paa en Forespørgsel om, hvorvidt det er Komitéen bekendt, at Oversvømmelser eller lignende Omstændigheder er for Ladningsafskiberne ved Donau kendte Afskibningshindringer, der kan forsinke Skibenes Afgang, og som Afskiberne maa regne

med, naar det drejer sig om Afskibning af Korn fra Donau i Forarsmaanederne. Komitéen har i nævnte Erklæring videre udtalt, at naar Afskibningshindringer som de nævnte foreligger, bliver alle Beregninger om Størrelsen af det Tidsrum en Afskibning ellers vil tage, mere eller mindre forrykket.

Som i Dommen anført, kunde Appellanten som cif-Køber af det omhandlede mindre Parti ikke vente, at Skibet skulde afgaa straks efter Konnossementets Udstedelse den 30 April, og selv om den Tid, Skibet efter Konnossementets Udstedelse blev liggende i Afskibningshavnen for at komplettere sin Ladning, var meget lang, saa findes dog det under Sagen om Afskibningsforholdene ved Donau i Foraaret og Forsommeren 1932 oplyste at maatte fritage Indstævnte for Ansvar for Afrejsens Udsættelse, idet der ikke kan antages at være udvist nogen Forsømmelighed fra Indstævntes Side.

Idet Indstævnte herefter vil være at frifinde for Appellantens Tiltale, vil Landsrettens Dom være at stadfæste, dog at den Indstævnte tilkommende Erstatning for Arrestens Foretagelse i Overensstemmelse med den af Indstævnte for Højesteret nedlagte Paastand findes at burde forhøjes og passende vil kunne ansættes til 2500 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at den Indstævnte, Georges Portolo, Braila, Rumænien, tillagte Erstatning fastsættes til 2500 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Peder P Hedegaard, Aktieselskab, til Indstævnte med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skrivelse af 4 Marts 1932 til det hollandske Firma Nidera Handelskompagni i Rotterdam stadfæstede Sagsøgerne, Peder P Hedegaard A/S, Nørresundby, at de gennem Firmaet L Paulsen & Co, København, af det hollandske Firma havde købt et Parti paa ca 750 Tons à 1000 kg 10 pCt mere eller mindre, Donau/Bulgarsk Foderhvede. Om de nærmere Betingelser for Købet hedder det bl a i Skrivelsen:

»Konossementer dateret indtil 20 April 1932 inkl Afladning fra Donau og/eller Sortehavet.

Pris: Hfl 5,40 (Fem Gylden og fyrretyve cents) pr 100 kg cif Nørresundby.

Betaling: Netto Kassa mod Konnossementer og/eller Udleveringsordre,

— — — —«

Efter Overenskomst ændredes Aftalen senere saaledes, at Sagsøgerne indgik paa at tage Partiet med April Konnossement imod en Godtgørelse af 10 Cents pr 100 kg, hvilket stadfæstedes ved en Skrivelse af 21 April 1932 fra Firmaet L Paulsen & Co til Sagsøgerne.

Nidera Handelskompagni fragtede, uden at Certeparti blev oprettet, af Sagsøgte, Georges Portolo, Braila, Rumænien, S/S »Max Wolf«, stor 9300 Tons, hvilket Skib ejedes af Sagsøgte og Direktøren for Nidera Handelskompagni, hver med Halvdelen. I dette Skib, der ankom til Braila den 22 eller 23 April 1932, indladedes der den 30 s M ialt 1971 Tons, derunder det til Sagsøgerne bestemte Parti Hvede, og om dette Parti, der udgjorde 739,164 kg, oprettedes s D et af Sagsøgte underskrevet Konnossement, i hvilket det i Oversættelse bl a hedder:

»Afskibet i god Bekaffenhed og Tilstand af Hr Georges Portolo i og paa det gode Dampskib »Max Wolf«, som nu ligger i Brailas Havn og er bestemt for Nørresundby via en eller anden Havn eller Havne — — —

Rederen er ikke ansvarlig for Tab eller Skade, foraarsaget — — — eller for nogetsomhelst Tab eller Skade, foraarsaget af Rejsens Forlængelse.«

Den betingede Fragt var i Konnossementet anført i engelsk Mønt.

Skibet afgik fra Braila den 14 Juni 1932 om Morgenens, efter at det i Tiden fra 4 s M havde indtaget yderligere Last, og ankom til Sulinas Red den 14 om Eftermiddagen; her fortsattes med Indladning, saaledes at der, da denne afsluttedes den 18 Juni, var indladet ialt 9297 Tons bestemt til 4 Havne i Danmark. Samme Dags Eftermiddag afsejlede Skibet og ankom — efter at have udlosset Partier af Ladningen i Aarhus og Aalborg — den 21 Juli til Nørresundby. Det for Sagsøgenes Del af Ladningen skyldige Fragtbeløb indbetaltes derefter af Sagsøgerne med 10 390 Kr 52 Øre til et Mæglerfirma i Nørresundby, men da Sagsøgerne forment, at Skibets Afgang fra Braila og derved dets Ankomst til Nørresundby var blevet forsinket i 41 Dage paa Grund af Forhold, for hvilke Sagsøgte som Reder for Skibet maatte bære Ansvar, og at Sagsøgerne derved paa Grund af det i dette Tidsrum indtraadte Fald i Hvedepriisen havde lidt et Tab som de opgjorde til Hfl 6000, omregnet til 12 639 Kr, begærede Sagsøgerne til Sikkerhed for deres Erstatningsfordring mod Sagsøgte Arrest foretaget i det nævnte Fragtbeløb, og den 22 Juli blev der af Fogden for Nørresundby Købstad m v for et Beløb, der under Forretningen opgjordes til ialt 12 923 Kr, dekretet Arrest i Fragtbeløbet, hvorefter der af Mæglerfirmaet til Fogden afleveredes en af Sagsøgerne for det fornævnte Fragtbeløb udstedt Check lydende paa 10 390 Kr 52 Øre.

Under nærværende Sag har derefter Sagsøgerne, der endelig har opgjort deres Tab til 4065,40 hollandske Gylden, paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale dem dette Beløb tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 22 Juli 1932, indtil Betaling sker, hvorhos de har paastaaet den fornævnte Arrestforretning stadfæstet som lovlige gjort og forfulgt, og Sagsøgte tilpligtet at betale de med Arrestforretningen forbundne Om-

kostninger 284 Kr. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale og har derhos paastaet Arrestforretningen ophævet som ulovlig, og Sagsøgerne tilpligtet at betale Erstatning for den ulovlige Arrest efter Rettens Skøn.

Af Sagsøgte er det hævdet, at Skibets sene Afgang skyldes Vandstandsforholdene ved Braila og iøvrigt paa Donau og dens Bifloder i Foraaret 1932, og der foreligger i Sagen i saa Henseende bl a efternævnte Oplysninger.

I den af Kaptajnen for S/S »Max Wolf« førte Skibsdagbog er det angaaende Skibets Henliggen i Braila — hvor der som anført indtoges Last den 30 April — anført, efter at det er noteret, at Dagene 1—3 Maj var Helligdage, at der fra 4—29 Maj ikke lastedes paa Grund af Flodens Oversvømmelse. For Dagene fra 30 Maj til 2 Juni er noteret, at Skibet blev paa samme Sted for at afvente Ordre, og for den 3 Juni er anført, at, efter at Vandet var faldet tilstrækkeligt, forhaledes der til anden Lastplads for at indtage Ladning. Der indeholdes derefter Notater om den foran omtalte yderligere Indladning i Braila, om Afsejlingen til Sulina og Afgangen derfra efter Indtagning af Last. Der foreligger endvidere en paa Foranledning af Sagsøgte afgivet Erklæring af 24 November 1932 fra Handels- og Industri-kammeret i Braila, hvori der udtales bl a følgende:

»Paa Grund af Tøvejret og det usædvanlige Regnfald i Foraaret steg Donaus Bifloder i Omfang, og det foraarsagede en usædvanlig Stigning i Donauflodens Vandstand samt Oversvømmelser ved dens Bredder.

Gennem hele Aaret 1932 mærkedes særdeles Vandets Stigen.

Den største Stigen i Vandstanden i den øverste Flodregion indtraf omkring Slutningen af April Maaned, og den havde et Tilbagefald i den nedre Donauregion ogsaa i Løbet af Maj Maaned.

Det var knapt nok, at Vandet begyndte at falde bemærkelsesværdigt i Juni Maaned.

Begrundet paa denne usædvanlige Stigning af Vandet og de Oversvømmelser, som hermed foraarsagedes i Donaugebetet, kunde Varerne ikke komme frem paa normal Maade fra Donaus Ladestationer, og Varnernes Ankomst til Braila for at blive overført i søgaaende Eksportskibe blev derfor meget forsinket i dette Mellemrum af Tid.

Dette er Forklaringen paa, at nogle Dampere, som kom for at indlade i Braila Havn, i Løbet af April og Maj Maaned maatte vente paa deres Ladninger og blev forsinkede udover almindelig Ladetid.« Der nævnes derefter fire forskellige Dampere, der under tilsvarende Omstændigheder som S/S »Max Wolf« omtrent paa samme Tidspunkt og i lignende Tidsrum, i nogle Tilfælde betydeligt længere, maatte vente i Havnen ved Braila.

Lignende Oplysninger indeholdes i en Skrivelse af 10 August 1932 fra en Speditør i Braila, og det udtales bl a i denne Skrivelse, at foruden S/S »Max Wolf« befandt ca 15 Dampere sig i samme Situation som denne, og at det ikke alene var »Dampere som havde indladet Korn, som blev ramt af denne Vanskæbne, men ogsaa saadanne, som

kun eller delvis ogsaa har indladet Træ,« saaledes at »Vanskelighederne med Indladningen var af almen Natur.«

Tillige er der fremlagt en paa Sagsøgernes Foranledning indhentet Erklæring af 17 Februar 1933 fra det danske Konsulat i Bukarest, der indeholder bl a følgende:

»Det er rigtigt, at der i April—Maj 1932 var en usædvanlig høj Vandstand i Donau, men denne Omstændighed har ingenlunde en ugunstig Indflydelse paa Varernes Fremkomst fra Flodens Ladestationer til Braila, tværtimod begunstiger snarere den høje Vandstand Transporten, der ogsaa i Foraarsperioden er særlig livlig. Vandstanden og den stærke Strøm kan medføre visse lokale Vanskeligheder, dog ikke Forsinkelse af mere end een eller ganske faa Dage.

— — — —
Braila er Rumæniens første Korneksporthavn og udstyret moderne med Kornelevatorer m m, saaledes at Tiden for Indtagelsen af en fuld Kornlast der turde være den samme som i de fleste andre moderne Kornhavne — — —«

Sagsøgerne har til Støtte for deres Søgemaal anført, at der maa lægges afgørende Vægt paa de Oplysninger, der indeholdes i den nysnævnte Skrivelse fra det danske Konsulat i Bukarest, og at der derfor maa gaas ud fra, at Vandstandsforholdene ved Braila i Foraaret 1932 ikke var saaledes, at de har dannet nogen Hindring for, at S/S »Max Wolf« kunde have fuldendt Indladningen i Dagene fra 4—7 Maj, hvilket Tidsrum maatte være tilstrækkeligt i saa Henseende. Skibet kunde derefter være afgaaet fra Braila sidstnævnte Dag, og naar det først afgik saa meget senere, maa dette skyldes, at Skibet blev holdt tilbage for at medtage Partier, som Befragteren ønskede at komplettere Ladningen med. Sagsøgerne har i denne Forbindelse henvist til en Skrivelse af 30 Maj 1932 til dem fra Firmaet L Paulsen & Co, hvorefter Forsinkelsen angives at hidrøre fra, at det paa Grund af Prisforholdene for Donaumajs og Hvede var umuligt at finde Købere i Danmark. Forsinkelserne maa derfor, efter hvad Sagsøgerne videre har anført, anses retsstridige overfor dem, og Ansvar i saa Henseende maa kunne gøres gældende mod Sagsøgte som Reder for Skibet, uanset at det var Nidera Handelskompagni, som overfor Sagsøgerne havde paataget sig at sørge for Transporten af det af Sagsøgerne købte Parti, i hvilken Forbindelse Sagsøgerne har henvist til, at Nidera Handelskompagni og Sagsøgte var i meget nøje Forretningsforbindelse med hinanden. Sagsøgerne har dernæst hævdet, at selv om det, efter hvad der iøvrigt foreligger, maatte kunne antages, at S/S »Max Wolf« paa Grund af Vandstandsforholdene paa det paagældende Tidspunkt var hindret i at fuldende Indladningen tidligere end sket, maa Ansvar for Forsinkelsen dog paahvile Sagsøgte, idet denne ved at udstede Konnossement den 30 April angaaende det til Sagsøgerne bestemte Parti — hvilken Udstedelse efter Sølovens Regler ikke burde være sket før Skibets fulde Ladning var indtaget — har paataget sig en Pligt overfor Sagsøgerne som Indehavere af Konnossementet til uden Ophold og uden at afvente yderligere Indladning i Skibet at afsejle med den i Konnossementet ommeldte Ladning.

Der findes imidlertid ikke at kunne gives Sagsøgerne Medhold i de anførte Betragtninger.

Med Hensyn til Oplysningerne om Vandstandsforholdene ved Braila og i det hele i Donauområdet paa det heromhandlede Tidspunkt maa der lægges særlig Vægt paa Erklæringen fra Handels- og Industri-kammeret i Braila, der bestyrkes ved Erklæringen fra den fornævnte Speditør i Braila, hvilke Erklæringer maa antages at støtte sig til nøje Kendskab til Forholdene paa Stedet. Der foreligger derhos tvende Skrivelser henholdsvis af 14 April og 10 Maj 1932 fra Sagsøgte til Nidera Handelskompagni, hvori omtales Lastevanskelighederne paa Grund af Oversvømmelser, og det maa — efter hvad der er oplyst — iøvrigt antages, at Sagsøgerne i hvert Fald i Slutningen af Maj gennem Firmaet L Paulsen & Co fik Underretning om de vanskelige Lasteforhold ved Braila uden i den Anledning at rette nogen Henvendelse til Sagsøgte. Efter det saaledes foreliggende maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Vandstandsforholdene har hindret, at der indladedes i S/S »Max Wolf« i Tiden fra Begyndelsen af Maj til Begyndelsen af Juni, og der findes derfor ikke Holdepunkter for Sagsøgernes Paastand om, at der i denne Henseende foreligger retsstridigt Forhold fra Sagsøgtes Side.

Hvad dernæst angaar Sagsøgtes Udstedelse af Konnossementet, maa det antages, at selv om Pligt til at udstede Konnossement for en Del af en Ladning i et Tilfælde som nærværende ikke maatte foreligge, forinden Skibet er fuldt lastet, følges der dog, naar Ladningen bestaar af flere Partier bestemt til forskellige Modtagere, sædvanlig den Fremgangsmaade, at Konnossementer udstedes efterhaanden, som de enkelte Partier er indladede. Sagsøgerne kunde derfor som Køber af et Parti ikke regne med, at det paagældende Skib vilde afgaa straks efter Konnossementets Udstedelse, og da nogen Forsømmelse med Hensyn til S/S »Max Wolf«s Afsejling — efter hvad foran er anført — ikke har foreligget, findes Sagsøgerne ej heller paa det heromhandlede Grundlag overfor Sagsøgte — som ved den foran citerede Bestemmelse i Konnossementet iøvrigt havde fralagt sig Ansvar for Tab ved Rejsens Forlængelse — at kunne rejse noget Krav paa Erstatning. Efter det saaledes anførte vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale, og den forommeldte Arretsforretning vil følgelig som ulovlig gjort være at ophæve.

Efter det foreliggende maa det antages, at Sagsøgte har lidt Tab ved Arrestens Foretagelse særlig paa Grund af det derefter indtraadte Fald i Kronekursen, idet Sagsøgte ved Arresten blev hindret i at disponere over Fragten, der som nævnt i Konnossementet var stipuleret i engelsk Mønt, og den Sagsøgte tilkommende Erstatning findes skønsmæssigt at kunne ansættes til 1600 Kr, hvilket Beløb Sagsøgerne vil være at tilpligte at betale Sagsøgte.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 500 Kr.

Torsdag den 4 Oktober.

Nr 176/1934

Anklagemyndigheden

mod

Erik Johannes Launil.

Østre Landsrets Kendelse af 13 Juli 1934:

Ved Østre Landsrets Dom af 12 December 1931 blev Erik Johannes Launil efter Straffeloven af 1866 § 251, jfr tildels § 46, § 268 og § 275 anset med Tugthusarbejde i 6 Aar.

Ved Fængselsnævnets Afgørelse af 18 Oktober 1933 bestemtes, at Launil vilde være at overflytte til Psykopatfængselsafdelingen i Vridsløselille til Udstaaelse af den resterende Del af Straffen.

Launil har klaget over denne Afgørelse, idet han ikke mener, at Fængselsnævnet har haft Hjemmel til at træffe en saadan Afgørelse, og har under Henvisning til Retsplejelovens § 998 anmodet om, at Spørgsmaalet indbringes for Landsretten.

Da de paaklagede Foranstaltninger maa anses at have Hjemmel i Lov af 15 April 1930 om Ikrafttræden af borgerlig Straffelov m m § 10 og Straffelovens § 17, 2, og da Bestemmelserne i Retsplejelovens § 998 ikke findes at angaa det foreliggende Tilfælde, vil den fremsatte Klage være at afvise, hvorved bemærkes, at der efter Sagens Beskaffenhed ikke findes Anledning til at efterkomme Domfældtes Begæring om Fremstilling eller Beskikkelse af Defensor.

Thi bestemmes:

Den fremsatte Klage afvises.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede af Østre Landsret afsagte Kendelse anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Fredag den 5 Oktober.

Nr 155/1934.

Rigsadvokaten

mod

Dynnes Christian Dynnesen (Karsten Meyer),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 104 Nr 3, jfr Justitsministeriets Bekendtgørelse af 10 April 1915.

Københavns Byrets Dom af 28 Marts 1934: Tiltalte Dynnes Christian Dynnesen bør for Anklagemyndighedens Tiltale under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige, hvorved bemærkes, at Tiltalte under Sagen har haft valgt Forsvarer.

Østre Landsrets Dom af 14 Juni 1934: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Dommen er det rettelig antaget, at Sagens Behandling og Paakendelse ikke kræver Medvirkning af Nævninger, at der maa anses at være flaget med Sovjet-Unionens Flag, og at dette er i Strid med den endnu delvis gældende Lovregel i den kgl Resol af 21 December 1833.

Bestemmelsen i Straffelovens § 104, Stk 3, kan efter sit Indhold ikke anses begrænset til kun at gælde under en foreliggende Krigssituation, men findes ganske i Almindelighed anvendelig paa saadanne ved Lov forbudte Handlinger, som ved deres direkte eller indirekte Følger kan befrygtes at ville kunne skade den danske Stats Forhold til fremmede Magter, derunder Flagning med fremmede Nationers Flag, og Tiltalte vil derfor for den af ham iværksatte Overtrædelse af det gældende Flagforbud være at anse efter den nævnte Bestemmelse efter Omstændighederne med en Bøde til Statskassen af 50 Kroner, saaledes at Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 5 Dage. De beslaglagte, af Tiltalte benyttede Flag vil derhos i Medfør af Straffelovens § 77 Nr 1 være at inddrage til Fordel for Statskassen.

Thi kendes for Ret:

Dynnes Christian Dynnesen bør til Statskassen bøde 50 Kroner og i Mangel af Bødens Betaling straffes med Hæfte i 5 Dage. Saa bør og de under Sagen beslaglagte 10 Flag inddrages til Fordel for Statskassen. Tiltalte betaler derhos Sagens Omkostninger for Underret og Højesteret, derunder i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Meyer 60 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er der i Henhold til Justitsministeriets Resolution af 25 Januar 1934 ved Anklageskrift fra Statsadvokaten for København af 30 s M rejst Tiltale mod Dynnes Christian Dynnesen for Overtrædelse af Straffelovens § 104 Nr 3, jfr Justitsministeriets Bekendtgørelse af 10 April 1915, ved den 7 November 1933 Kl 14,15

ud for Ejendommen Sct Annægade Nr 17 i Anledning af 16 Aarsdagen for Sovjet Republikens Oprettelse at have flaget med et stort og 10 mindre Flag, bestaaende af en rød Dug med en Hammer og et Segl. De paagældende Flag er derhos i Medfør af Straffelovens § 77, Stk 1 Nr 1, paastaet inddraget til Fordel for Statskassen.

Tiltalte er født den 2 April 1889 og tidligere anset ved nærværende Rets Dom af 6 Marts 1915 efter Straffelov 1866 § 245 tildels sammenholdt med dens § 46 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar.

Tiltalte har erkendt at have flaget som ommeldt i Anklageskriftet, men har under Paaberaabelse af, at en eventuel Forseelse fra hans Side er af politisk Natur, principalt paastaet Sagen afvist i Medfør af Retsplejelovens § 687 c, subsidiært har han paastaet sig frifundet under nærværende Sag, idet han særlig har gjort gældende, at der ikke foreligger en saadan Lov, som Straffelovens § 104, Stk 3, forudsætter, for at den i Paragraffen indeholdte Straffebestemmelse kan komme til Anvendelse, samt at de ommeldte Flag under alle Omstændigheder er saaledes afvigende fra Sovjetunionens Flag og kun er Symboler for den internationale Arbejderbevægelse, at de overhovedet ikke kan falde ind under et eventuelt Forbud mod Flagning med fremmed Nationalitetsflag.

For saa vidt den nedlagte Afvisningspaastand angaar bemærkes, at der maa gives Anklagemyndigheden Medhold i, at et Forbud mod Flagning med fremmed Nationalitetsflag maa anses for at være af en saadan ordensmæssig eller præventiv Natur, at Overtrædelse af Forbudet ikke findes at kunne karakteriseres som politisk, selv om den eventuelle Straffehjemmel maatte findes i Straffelovens Kapitel 12 om Forbrydelser mod Statens Selvstændighed og Sikkerhed. Den nævnte Paastand findes herefter ikke at burde tages til Følge.

Idet nu henvises til, at Lov Nr 200 af 9 September 1914, der indeholdt Straffebestemmelsen for Overtrædelse af Justitsministeriets Bekendtgørelse af 10 April 1915, er ophævet ved Ikrafttrædelseslovens § 3, og at en eventuel Straffehjemmel herefter maa søges i Straffelovens § 104, bliver det i Henhold til Bestemmelsen i denne Paragrafs 3 Stk først at undersøge, om nævnte Bekendtgørelse er udstedt i Henhold til en Lov eller til en Bestemmelse, der kan sidestilles med Lov.

Herom bemærkes følgende:

I Kanc Skrivelse af 7 Januar 1834, der bekendtgør allerhøjeste Resolution af 21 December 1833, udtales, at ligesom ingen Privatmand maa lade noget Flag vaje fra sine Ejendomme i Købstæderne eller paa Landet, saaledes kan saadant ej heller tilstedes andre Magters i de danske Stater ansatte Konsuler.

Ved Justitsministeriets Cirkulære af 2 August 1854 er det bekendtgjort, at Kongen under 7 Juli s A har bestemt, at det ved fornævnte Kanc Cirk indeholdte Forbud mod Flaghejsning maa være ophævet, saaledes at det for Fremtiden tillades alle og enhver i Kongeriget at hejse Dannebrogflaget uden Split fra deres Ejendomme eller Boliger i Købstæderne og paa Landet, og at det ligeledes for Fremtiden bliver fremmede Magters her bosatte Konsuler uformeent sammesteds at lade deres respektive Nationalflag vaje.

Justitsministeriets fornævnte Bekendtgørelse af 1915 er udstedt i

Tilslutning til de gældende Bestemmelser, jfr kgl Resolution af 7 Juli 1854, bekendtgjort ved sidstanførte Cirkulære.

Uanset om den kongelige Resolution af 21 December 1833 maatte kunne sidestilles med en Lov, findes den indholdsmæssigt at være ophævet ved Resolutionen af 7 Juli 1854, og selv om der maa gaas ud fra, at det ved sidstnævnte Resolutions Udstedelse har været betragtet som en Selvfølge, at der med særlige Undtagelser stadig gjaldt Forbud mod Flagning her i Landet med andet Flag end Dannebrog, findes en saadan Forudsætning efter Affattelsen af Resolutionen, og idet der ikke ses at foreligge andre Bestemmelser, der kan bringes i Anvendelse, alene at have Rod i Forholdets Natur og Lovgivningens Grundsætninger, og der findes derfor ikke at foreligge det til Anvendelsen af Straffelovens § 104 nødvendige Lovgrundlag for Justitsministeriets Bekendtgørelse af 10 April 1915.

Allerede i Henhold til det anførte vil Tiltalte derfor være at frifinde, hvorhos den nedlagte Konfiskationspaastand ikke vil kunne tages til Følge, jfr herved tillige Straffelovens § 1.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 7 Afdeling den 28 Marts 1934 (17/1934) og paaanket af Anklagemyndigheden til Domfældelse i Overensstemmelse med Anklageskriftet.

Tiltalte har paastaaet Dommen stadfæstet.

Foreløbig bemærkes, at det i den indankede Dom med Hensyn til den nedlagte Afvisningspaastand udtalte kan tiltrædes, og at de i Sagen omhandlede Flag kun i saa ringe Grad adskiller sig fra det officielle Sovjetflag, at de almindeligt vil blive opfattede som dette Flag og i hvert Fald ganske maa sidestilles dermed.

Overfor det i den indankede Dom anførte bemærkes iøvrigt, at den kgl Resolution af 21 December 1833 findes ganske at maatte sidestilles med en Lov og ikke kan anses for ophævet, men alene modificeret — efter udviklet Praksis — ved den ved Justitsministeriets Cirkulære af 2 August 1854 bekendtgjorte kgl Resolution af 7 Juli s A, saaledes at de formelle Betingelser for at anse Tiltalte efter Straffelovens § 104 III foreligger.

Retten finder det imidlertid efter Ordene i Straffelovens § 104 III »Statens Forsvars- eller Neutralitetsforanstaltninger« overvejende betænkeligt at anvende Straffebestemmelsen i § 104 paa den foreliggende ulovlige Flagning, hvorved iøvrigt bemærkes, at Justitsministeriets omhandlede Bekendtgørelse af 10 April 1915 er udstedt under Krigsforhold.

Herefter findes Tiltalte at maatte frifindes, saaledes at den nedlagte Konfiskationspaastand ej heller kan tages til Følge.

Da Dommen har samme Resultat, vil den kunne stadfæstes.

Det bemærkes, at Tiltalte selv har sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Fredag den 12 Oktober.

Nr 201/1933. Direktør E V Petersen og Filmsaktieselskabet
Paramount (Poul Jacobsen)

mod

Nordisk Tone-Film, Aktieselskab (Cohn),

betræffende Indgreb i en Patentrettighed.

Østre Landsrets Dom af 13 Oktober 1933: Det ovennævnte Forbud stadfæstes som lovlig gjort og forfulgt. De Sagsøgte 2) Filmsaktieselskabet Paramount er uberettiget til her i Landet at indføre eller forhandle Films optaget efter den ved dansk Patent Nr 46385 patenterede Metode. For Sagsøgte 1) Direktør E V Petersens Vedkommende ophæves Sagens Omkostninger. Sagsøgte 2) Filmsaktieselskabet Paramount bør til Sagsøgerne A/S Nordisk Tonefilm betale Sagens Omkostninger med 1000 Kr. De idømte Sagsomkostninger at uredes og Dommen idet hele at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Foreløbig bemærkes, at Patentloven af 13 April 1894 § 28, 2 Stk, saaledes som dette er ændret ved Lov Nr 40 af 29 Marts 1901, er ændret ved Lov Nr 59 af 12 Januar 1915.

Under Domsforhandlingen for Højesteret har Direktør Petersen til Støtte for sin Frifindelspaastand særlig anbragt, at han efter den Brug, han har gjort af den omhandlede Film ikke hører til den Kreds af Personer, der rammes af Patentloven, men til denne Indsigelse vil der mod Indstævntes Protest ikke kunne tages Hensyn ved Sagens Bedømmelse.

Filmsaktieselskabet Paramount har ikke for Højesteret gentaget den for Landsretten nedlagte Erstatningspaastand og har ikke gjort gældende, at Indstævnte ved sin Holdning overfor Filmsaktieselskabet skulde have afskaaret sig fra at gøre Patentretten gældende overfor dette. Derimod har Appellanterne til Støtte for deres Paastand om, at det danske Patent burde have været nægtet i Henhold til Patentlovens § 1, Nr 3, foruden den i Dommen omtalte engelske Patentansøgning og Homer G Taskers Artikel paaberaabt sig forskellige andre Artikler og Patentbeskrivelser, derunder navnlig to franske Patenter Nr 664 767 og Nr 685 341 og særlig en Kombination af hvad der er beskrevet i disse Patenter.

De har herved særlig henvist til, at Professor Dr phil Chr Winther i en af ham til Brug under Sagen afgivet Erklæring har udtalt, at det i det danske Patents Krav 1 angivne Princip var kendt i Forvejen, og at den i Krav 2 beskrevne Fremgangsmaade til Fremstilling af de i Krav 1 omtalte Films er holdt i en saadan

Almindelighed, at det efter hans Formening, naar henses til, hvad der var kendt i Forvejen vedrørende Fremgangsmaader af lignende Art, f Eks fra de franske Patenter Nr 664 767 og 685 341 kun kan opfattes som en videre sproglig Udformning af det i Krav 1 fremsatte Princip, uden at der er tilkommet noget teknisk Nyt.

Til Professor Winthers Opfattelse har flere andre Videnskabsmænd sluttet sig.

Skønsmændene har imidlertid under Fremhævelse af, at det maa blive et Skøn, om der foreligger en Opfindelse eller ikke, fastholdt at det var en Opfindelse at gaa over fra, hvad der tidligere var kendt, til den Metode, som er beskrevet og nærmere udformet i Petersens og Poulsens danske Patent Nr 46 385, og denne Opfindelse har de nærmere uddybet og forklaret i en Række Udtalelser.

Idet det ej heller efter det nu fremkomne kan anses godtgjort, at den omhandlede Opfindelse før den 15 December 1930 fandtes saaledes beskrevet, jfr Patentlovens § 1 Nr 3, at sagkyndige derigennem var i Stand til at udøve Opfindelsen, vil Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste i Henhold til dens Grunde.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Filmsaktieselskabet Paramount at burde betale til Indstævnte med 10 000 Kroner, medens de vil kunne hæves for Direktør Petersens Vedkommende.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Filmsaktieselskabet Paramount, til Indstævnte, Aktieselskabet Nordisk Tone-Film, 10 000 Kroner.

Forsaavidt angaar Appellanten, Direktør E V Petersen, ophæves Sagens Omkostninger for Højesteret.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved dansk Patent Nr 46 385 er der med Beskyttelse fra 7 September 1931 meddelt Ingeniørerne A C G Petersen og A Poulsen Patent bl a paa »Fremføringsfilm med Lydskrift efter Intensitetsmetoden, kendetegnet ved, at Middelværdien af Sværtningen af det af Lydskriften dækkede Omraade af Filmen er des større, jo mindre Amplituden af de nedskrevne Lyde er« (Patentkrav 1). Udnyttelsesretten af dette Patent indehaves af Sagsøgerne, A/S Nordisk Tone-Film. Det drejer sig om saakaldt støjfri Film, en Opfindelse fra de seneste Aar, med Hensyn til hvilken der foreligger en Række forskellige udenlandske Patenter.

De Sagsøgte 2) Filmsaktieselskabet Paramount, der er Datterselskab af det amerikanske Paramount Selskab, indfører til Brug her i Landet Film, der fremstilles efter Western Electric's støjfri Metode, og Sagsøgerne, der mener, at disse Film her i Landet kommer i Strid med deres Patent, fremsatte derfor ved Skrivelse af 14 September 1932 til Paramount Selskabet en Protest herimod. Paramount vedblev imidlertid med at udleje og lade fremføre saadanne Film, deriblandt Filmen »Dr Fu Manchu's Datter«, og da Sagsøgerne havde bragt i Erfaring, at denne Film bl a blev opført paa Biografteatret »Apollo«, Langelandsvej 48 A, der indehaves af Sagsøgte 1) Direktør E V Petersen, begærede de den 9 November 1932 nedlagt Forbud imod Filmens Opførelse, hvilket Forbud samme Dag blev nedlagt mod en Sikkerhedsstillelse af 2000 Kr.

Sagsøgerne har derefter ved Stævning af 15 November 1932 anlagt denne Sag, hvorunder de har nedlagt følgende Paastand:

Det af Frederiksberg Birks Fogedret den 9 November 1932 overfor Sagsøgte 1) Direktør E V Petersen nedlagte Forbud stadfæstes som lovlig gjort og forfulgt, hvorhos de Sagsøgte 2) Filmsaktieselskabet Paramount kendes uberettiget til her i Landet at indføre eller forhandle Films optaget efter den ved dansk Patent Nr 46 385 patenterede Metode.

Sagsøgte 1) Direktør E V Petersen paastaar Forbudet ophævet og sig tillagt en Erstatning for det ham ved Forbudet paaførte Tab, Tort m v paa 1000 Kr, idet han bestrider, at der ved Opførelsen af den paagældende Film sker nogen Krænkelse af Sagsøgernes Patentret.

De Sagsøgte 2) Filmsaktieselskabet Paramount paastaar principalt, at Sagsøgernes danske Patent Nr 46 385 kendes ugyldigt, samt at de Sagsøgte frifindes og tilkendes en Erstatning paa 20 000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 7 December 1932. Subsidiært paastaar de alene Frifindelse og Tilkendelse af den nævnte Erstatning.

Der er for denne Sags Vedkommende Enighed mellem Parterne om, at den Metode, der anvendes ved de af Paramount importerede og fremførte Film, i det væsentlige er den samme som den ved Sagsøgernes Patent beskyttede, og at disse Film for saa vidt kommer i Strid med dette Patent, men Paramount gør til Støtte for sin principale Paastand gældende, at det danske Patent burde have været nægtet i Henhold til Patentlovens § 1, Nr 3. Den Opfindelse, Patentet angaar, har nemlig, forinden Ansøgningen den 7 September 1931 blev indleveret, foreligget beskrevet i en i England indleveret Patentansøgning, der efter de Sagsøgte's Mening maa siges at fyldestgøre Fordringerne i den citerede Lovbestemmelse. Denne Ansøgning, der er indleveret den 24 Juni 1929, har fra 24 Juni 1930 været almindelig tilgængelig, for saavidt som der ifølge de i England gældende Regler har været Adgang for enhver til ved Henvendelse i det britiske Patentkontor at gøre sig bekendt med Ansøgningen og efter Bestilling at faa Fotostatkopier af Beskrivelse og Tegninger. Det kan efter de Sagsøgte's Mening ikke være afgørende, at Patentloven af 1894 kun nævner »trykt Skrift«, idet der efter den Tid er fremkommet andre Mangfoldiggørelsesmaader, der i heromhandlede Henseende maa tillægges ganske samme Betydning. De Sagsøgte har endvidere dokumenteret, at Adgangen til at faa Kopier udleveret ogsaa

er blevet benyttet for den omhandlede Ansøgnings Vedkommende, medens det maa staa hen, i hvor stort Omfang dette er sket.

Sagsøgerne har herimod anført, at den Omstændighed, at der i et Patentkontor foreligger en maskinskrevet Ansøgning, hvori en Opfindelse er beskrevet, og hvoraf Kopier paa Forlangende kan faas udleveret, ikke kan sidestilles med, at Opfindelsen findes beskrevet »i almindelig tilgængeligt trykt Skrift«, og heri findes Retten at maatte give Sagsøgerne Medhold.

De Sagsøgte gør endvidere gældende, at Opfindelsen allerede findes beskrevet i en i Oktober 1930 i Amerika offentliggjort Artikel af Homer G Tasker, der omhandler den saakaldte »Film Støj« og de Metoder, hvorved denne kan formindskes. Der sigtes til en enkelt Passus i denne Artikel, der i Oversættelse lyder saaledes: »Der findes visse fotografiske Metoder, som forøger Lydstrimlens gennemsnitlige Tæthed ved Perioder med svag Lysstyrke (during periods of low volume), hvorved den af »Schott« Virkningen foraarsagede Støj formindskes.« Denne Beskrivelse dækker efter de Sagsøgtes Anbringende ganske Ingeniørerne Petersen og Poulsens Patentkrav 1, der findes citeret foran.

Under en til Brug for Sagen optaget Skønsforretning er der stillet Skønsmændene en Række Spørgsmaal til Belysning af Forholdet mellem Taskers Artikel og det danske Patent. Af Skønsmændenes Besvarelse fremgaar, at Taskers Artikel, der ikke indeholder nogen bestemt Angivelse af, hvilke fotografiske Metoder, der sigtes til i den foran citerede Passus, efter Skønsmændenes Mening lige saa vel kan tænkes at sigte til andre Fremgangsmaader som til den i det danske Patent Krav 1 beskyttede, og der henvises i saa Henseende til Beskrivelserne til tre forskellige udenlandske Patenter. Skønsmændene har iøvrigt for Retten udtalt som deres Opfattelse, at det er tvivlsomt, om det danske Patentkrav 1 isoleret set kan siges at indeholde Beskrivelsen af en Opfindelse.

Hvorledes det end forholder sig med dette sidste, maa Retten gaa ud fra, at Patentet er meddelt paa en Opfindelse, der i og for sig er egnet til Patentbeskyttelse, og det kan efter Skønsmændenes Besvarelse ikke antages, at denne specielle Opfindelse er saaledes beskrevet i Taskers Artikel, at sagkyndige derigennem er i Stand til at udøve den.

Herefter vil de Sagsøgtes principale Paastand ikke kunne tages til Følge.

De Sagsøgtes subsidiære Paastand støttes i første Række paa, at de, før Ansøgningen om Patentet er indleveret, altsaa før den 7 Sep-

Færdig fra Trykkeriet den 24 Oktober 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 14

Fredag den 12 Oktober.

tember 1931, har taget Opfindelsen i Brug her i Landet og saaledes erhvervet en Forbenyttelsesret i Henhold til Patentlovens § 6, 1 Stk. De har nemlig siden Foraaret 1931 i betydeligt Omfang indført Film, der er fremstillet efter den omhandlede Metode. Disse Film er her i Landet ovenikøbet paa en Sagsøgernes Datterselskab »A/S Nordisk Films Kompagni af 1929« tilhørende Fabrik blevet kopieret og derefter udlejet til en Mængde Biografteatre. Herved maa Opfindelsen efter de Sagsøgtes Mening siges at være taget i Brug her i Landet, idet Metoden er benyttet i de Sagsøgtes Bedrift, endda paa meget intensiv Maade. At fordre, at selve de originale Film skulde være optaget her i Landet, vilde være en Urimelighed.

Imod den paastaaede Forbenyttelsesret indvender Sagsøgerne for det første, at der ikke kan regnes med Datoen for Ansøgningens Indlevering her i Landet. Petersen og Poulsen har nemlig allerede den 15 December 1930 i Tyskland indgivet Ansøgning om Patent paa den samme Opfindelse, og det maa følge af Patentlovens § 28, saaledes som denne er affattet ved Lov af 29 Marts 1901, at Patentet herefter er beskyttet fra 15 December 1930 ogsaa imod Forbenyttelsesret. Det skal efter Sagsøgernes Mening staa fast, at Forbenyttelsesret ikke kan erhverves i Prioritetstiden.

Rigtigheden heraf bestrides af de Sagsøgte, der henviser til, at Patentlovens § 28 udtrykkelig angiver, i hvilke Retninger der kan tillægges Prioritetstiden Betydning og herunder ikke nævner Forbenyttelsesretten.

Sagsøgerne gør dernæst gældende, at Opfindelsen ikke kan siges at være taget i Brug her i Landet af de Sagsøgte. Det danske Paramount Selskab har ikke gjort andet end at importere og her i Landet udleje de paagældende Film. At disse kopieres her, kan ikke have nogen Betydning. Opfindelsen kan kun siges at være udøvet her i Landet, naar Metoden er bragt til Anvendelse her ved Fremstilling af Produktet, og det er der ikke Tale om her.

Det vil ikke være nødvendigt for Retten at komme ind paa Spørgsmaalet, om Forbenyttelsesret kan erhverves i den saakaldte Prioritetstid. Der maa nemlig gives Sagsøgerne Medhold i, at Opfindelsen ikke kan siges at være taget i Brug her i Landet derved, at de paagældende Film er kopieret her i Landet og Kopierne anvendt ved Fremførelsen paa herværende Teatre.

De Sagsøgte har endelig gjort gældende, at Sagsøgerne — selv om der ikke er erhvervet en Forbenyttelsesret efter Patentlovens § 6, 1 Stk — i al Fald ved deres Holdning overfor de Sagsøgte maa have afskaaret sig fra at gøre Patentretten gældende overfor dem. Kopieringen af de af de Sagsøgte importerede Film er — som før anført — udført paa en af Sagsøgerne gennem et Datterselskab drevet Fabrik, hvorved de maa være blevet bekendt med, at disse Film er fremstillet efter den omstridte Metode, og Sagsøgerne har ikke gjort nogen Indsigelse herimod. Disse Film er dernæst i mange Tilfælde udlejet til Teatre, der drives af Sagsøgerne selv, eller til hvilke disse i al Fald har nær Tilknytning, og fremført paa Apparater, der tilhører Sagsøgerne. Efter alt dette kan Sagsøgerne formentlig ikke nu paaberaabe sig deres Patentret imod de Sagsøgte.

Ved de for Retten i saa Henseende afgivne Forklaringer kan det ikke mod Sagsøgernes Benægtelse anses godtgjort, at de ved de anførte Omstændigheder er blevet opmærksom paa, at de af de Sagsøgte importerede Film har været fremstillet efter den omhandlede Metode, men i al Fald ses der ikke at være nogen Hjemmel for, at Sagsøgerne, selv om de i nogen Tid maatte have tolereret et Indgreb i deres Patentret, skulde miste Retten til at gøre Ansvar herfor gældende.

Efter det saaledes anførte vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge saavel overfor Sagsøgte 1) Direktør E V Petersen som overfor de Sagsøgte 2) Filmsaktieselskabet Paramount. Sagens Omkostninger findes for førstnævntes Vedkommende at burde ophæves, medens de sidstnævnte vil have at godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 1000 Kr.

Nr 139/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Kristen Lindbjerg Kærgaard og Johannes Alfred Borchsenius
(Harboe),

der tiltales for Overtrædelse af Lovbekendtgørelse af 20 Maj 1933 m m.

København's Byrets Dom af 13 Januar 1934: Tiltalte I, Forretningsbestyrer Kristen Lindbjerg Kærgaard, boende Frederiksborggade Nr 41, 2 Sal, og Tiltalte II, Fabrikant Johannes Alfred Borchsenius, boende Rosenborggade Nr 19, 1 Sal, bør inden 14 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse hver især bøde 65 Kr til Københavns Kommunes Kasse. Forvandlingsstraffene fastsættes til Hæfte i 8 Dage. De Tiltalte vil derhos have een for begge og begge for een at betale Sagens Omkostninger.

Østre Landsrets Dom af 13 April 1934: Den af Tiltalte Kristen Lindbjerg Kærgaard og Johannes Alfred Borchsenius forskyldte

Straf bortfalder. Med Hensyn til Sagens Omkostninger for Byretten bør denne Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr i Salær til den for de Tiltalte beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører, Dr juris Stephan Hurwitz, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Anklagemyndigheden til Domfældelse i Overensstemmelse med Anklageskrifterne.

Den af de Tiltalte for Overtrædelse af Næringsloven forskyldte Straf findes, som i Dommen anført, at kunne bortfalde.

Da der ikke findes nogen Hjemmel til at undtage den af Tiltalte drevne Haandværksvirksomhed fra Paabudet i Lukkelovens § 1, vil hver af dem efter Lovens § 10 være at anse med en Bøde af 50 Kroner til Københavns Kommunes Kasse, subsidiært Hæfte i 5 Dage.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Kristen Lindbjerg Kærgaard og Johannes Alfred Borchsenius bør hver bøde 50 Kroner til Københavns Kommunes Kasse, og saafremt vedkommende Bøde ikke betales, straffes med Hæfte i 5 Dage.

I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Harboe betaler de Tiltalte, een for begge og begge for een, 60 Kroner.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

I. Forretningsbestyrer Kristen Lindbjerg Kærgaard, boende Frederiksborggade Nr 41, 2 Sal, og II. Fabrikant Johannes Alfred Borchsenius, boende Rosenborggade Nr 19, 1 Sal, tiltales under denne Sag ved Københavns Politis Anklageskrifter af 27 Oktober 1933 til Straf for Overtrædelse af Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 2, jfr § 95, og af Lov-Bekendtgørelse af 20 Maj 1933 § 10, jfr § 1, i Anledning af, at de i For-ening her i Staden fra fast Forretningssted, Vesterbrogade Nr 2 D, siden den 12 Oktober 1933 uden at have Næringsadkomst som Erhvervsvirksomhed har optaget Tale og Sang m v paa Grammofonplader og leveret disse paa Stedet til Kunderne, som selv præsterer den vokale Ydelse.

Endvidere har de Hverdage den 12, 13 og 14 Oktober og Søndagen den 15 Oktober 1933 til Klokken 22 holdt nævnte Virksomheds Forretningslokale aabent for Publikum og foretaget Salg.

De Tiltalte har erkendt, at de for fælles Regning har paabegyndt den paagældende Virksomhed uden forinden at have erhvervet Næringsadkomst dertil.

De Tiltalte har ligeledes erkendt, at de har holdt nævnte Virksomheds Forretningslokale aabent for Publikum som anført i Anklageskriftet, men de har dog anført, at den i Lukkeloven indeholdte Adgang for Fotografer til at holde aabent i videre Omfang end den almindeligt gældende Regel, ogsaa maa gælde for deres Virksomhed, idet de Hensyn, der ligger til Grund for Bestemmelsen i § 5, i lignende Grad taler for, at Publikum kan blive betjent i deres Virksomhed udenfor den almindelige Lukketid. Det er i saa Henseende gjort gældende, at Folk faktisk alene kommer om Aftenen og om Søndagen.

Der findes imidlertid ikke at kunne gives de Tiltalte Medhold i, at Lukkelovens § 5 direkte eller analogisk kan finde Anvendelse paa deres Virksomhed.

De Tiltalte vil derfor i Medfør af de anførte Bestemmelser hver især være at anse med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde paa 65 Kr, subsidiært med Hæfte i 8 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 2 Afdeling den 13 Januar 1934 (7294/33) og paaanket af de Tiltalte Kristen Lindbjerg Kærgaard og Johannes Alfred Borchsenius til Frifindelse samt af Anklagemyndigheden til Skærpelse af de idømte Straffe.

Efter de efter Dommens Afsigelse fremkomne Oplysninger maa det antages, at de Tiltalte i Oktober f A, inden de paabegyndte Virksomheden, rettede Forespørgsel til Magistraten om Næringsbevis til denne Virksomhed, hvorhos er oplyst, at de, efter at Magistraten havde stillet Sagen i Bero, indtil Byrettens Dom i den mod de Tiltalte rejste Sag var afsagt, har i Januar d A i Overensstemmelse med Magistratens Afgørelse løst Næringsbevis paa almindeligt Haandværk.

Medens den indankede Doms Afgørelse med Hensyn til, at der kræves Næringsbevis til den omhandlede Virksomhed tiltrædes, findes der at maatte gives de Tiltalte Medhold i, at Beskaffenheden af Virksomheden og de Hensyn, der har bevirket Lukkelovens Undtagelsesbestemmelser for Fotografer, er saaledes, at en analogisk Anvendelse af denne Bestemmelse maa anses berettiget, og de Tiltalte vil derfor forsaavidt være at frifinde.

Den af de Tiltalte for Overtrædelse af Næringsloven forskyldte Straf findes derhos i Medfør af Straffelovens § 84 Nr 3 at kunne bortfalde.

Mandag den 15 Oktober.

Nr 136/1934.

Rigsadvokaten
m o d

Jens Christian Olsen, Joen Pouli Sophus Olsen, Andreas Elias Olsen og Debes Olsen (Bache),

der tiltales for Overtrædelse af § 3 i Lov Nr 70 af 27 Marts 1929.

Dom afsagt af Færøernes Ret den 11 Marts 1933: De Tiltalte, I Jens Christian Olsen, II Gudmund Danberg, III Joen Pouli Sophus Olsen, IV Andreas Elias Olsen og V Debes Olsen, alle af Thorsvig, bør til Statskassen hver især bøde 50 Kr eller i Mangel af Bødernes Betaling hensættes i Hæfte i 8 Dage, hvorhos de in solidum bør betale Sagens Omkostninger.

Østre Landsrets Dom af 6 Februar 1934: Tiltalte Gudmund Danberg bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Bestemmelsen om denne Tiltaltes Deltagelse i Udredelse af Sagsomkostninger for Underretten bortfalder. Iøvrigt bør Underrettsdommen ved Magt at stande, dog at Bøden for Jens Christian Olsens Vedkommende bestemmes til 75 Kr, saaledes at Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 10 Dage. De Tiltalte Jens Christian Olsen, Joen Pouli Sophus Olsen, Andreas Elias Olsen og Debes Olsen betaler een for alle og alle for een Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 70 Kr i Salær og 9 Kr 11 Øre som Godtgørelse for Udlæg til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører H Bærentsen. De idømte Bøder at udrede inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af de Tiltalte Jens Christian Olsen, Joen Pouli Sophus Olsen, Andreas Elias Olsen og Debes Olsen, dels af det offentlige for disse Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, saavidt den er paaanket, dog at Bøderne vil være at tillægge Færø Amts Fattigkasse.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Bøderne tillægges Færø Amts Fattigkasse. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler de Tiltalte Jens Christian Olsen, Joen Pouli Sophus

Olsen, Andreas Elias Olsen og Debes Olsen, een for alle og alle for een, 80 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

De Tiltalte I. Jens Christian Olsen, født den 12 August 1902, II. Gudmund Danberg, født den 14 Juli 1875, III. Joen Pauli Sophus Olsen, født den 21 August 1910, IV. Andreas Elias Olsen, født den 22 November 1909 og V. Debes Olsen, født den 17 Marts 1908, alle af Thorsvig og alle ustraffede, dog at Tiltalte I har erlagt to mindre Bøder for Polituorden for en halv Snes Aar siden — — — tiltales under denne Sag for Overtrædelse af Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden § 3.

Sagens Omstændigheder er, saaledes som det fremgaar af de Tiltaltes Forklaringer og det iøvrigt med disse stemmende oplyste, følgende:

Den 5 December f A blev Arbejderforeningen »Bremsan« stiftet, omfattende Kvalvig Sogn. Til Bestyrelse valgtes de fem Tiltalte, saaledes at Tiltalte I blev Formand og Tiltalte II Næstformand. Den 5 Januar 1933 talte Foreningen 36 Medlemmer, heraf fire i Kvalvig og Resten i Thorsvig Bygd. Denne Dag hørte Tiltalte I, at der vilde blive Arbejde ved Afmonteringen af Hvalstationen i Thorsvig, og at Arbejdet skulde ledes af Joen Conrad Joensen. Da Tiltalte I tilfældigt mødte Joensen og fik bekræftet, at der vilde blive Arbejde, spurgte Tiltalte I Joensen, hvilke Folk han agtede at benytte, og da Joensen afviste Spørgsmaalet, spurgte Tiltalte, om »Bremsan«s Medlemmer ikke kunde faa Arbejdet overdraget; hertil svarede Joensen nej; han havde allerede antaget Folk, og disse stod alle udenfor nævnte Forening. Denne Samtale fandt Sted Kl 11 Formiddag, hvorefter der blev afholdt Møde i »Bremsan« og vedtaget, at Bestyrelsen o: de Tiltalte skulde forhandle med Joensen. En saadan Forhandling fandt Sted, dog at Tiltalte II ikke deltog i den. Forhandlingerne endte resultatløse; Tiltalte I, III, IV og V udtalte, at de organiserede Arbejdere fastholdt deres Krav, og at de uorganiserede Arbejdere maatte tage de Følger, som maatte flyde heraf. Fredag den 6 Januar indfandt »Bremsan«s Medlemmer sig fuldtalligt paa Arbejdspladsen, dog at Tiltalte II og III først kom til Stede op ad Dagen. De antagne Arbejdere var beskæftiget med at føre to Kedler over en Elv. Den ene Kedel kom over, uden at der skete noget fra »Bremsan«s Medlemmers Side, men da den anden Kedel skulde føres over, greb »Bremsan«s Medlemmer ind og standsede Arbejdet ved at forhindre Arbejderne i at foretage noget. Arbejdet stod nu stille en Tid, hvorefter Arbejderne gav sig til at trille Tønder ned til Landingsstedet, men ogsaa dette Arbejde forhindrede »Bremsan«s Medlemmer. De Tiltalte var til Stede som nævnt og forsøgte vel at opfordre »Bremsan«s Medlemmer til at overholde Ro og Orden og lade være med at hindre Arbejdet, men uden Resultat. Ogsaa hele Lørdagen hvilede Arbejdet, og først da Joensen Søndag Eftermiddag den 8 Januar saa sig nødsaget til at bøje sig for »Bremsan«s Krav, fortsattes Arbejdet Mandag Morgen den 9 Januar.

For det af dem udviste Forhold vil de Tiltalte hver især være at anse i Henhold til § 3 i nævnte Lov med en Statskassen tilfaldende Bøde af 50 Kr, subsidiært Hæfte i 8 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 11 Marts 1933 af Færøernes Ret, er i Henhold til Justitsministeriets Tilladelse af 18 Juli 1933 indanket for Landsretten, hvor de Tiltalte Jens Christian Olsen, Gudmund Danberg, Joen Pouli Sophus Olsen, Andreas Elias Olsen og Debes Olsen paastaar Frifindelse, medens Anklagemyndigheden paastaar Skærpelse af de idømte Straffe.

Efter Sagens Indbringelse for Landsretten er der paa dennes Foranledning tilvejebragt yderligere Oplysninger i Sagen. Det er herved bl a oplyst, at der Torsdag den 5 Januar 1933 om Aftenen blev afholdt et Møde i Thorsvig af »Bremsan«s Medlemmer. Forhandlingerne paa Mødet drejede sig om, at man skulde søge at faa Arbejderne i Kvalvig til at melde sig ind i Foreningen, at Bestyrelsen endnu engang skulde forhandle med Joen Conrad Joensen samt om, paa hvilket Tidspunkt Medlemmerne skulde møde op næste Morgen paa Hvalstationen for at være klare til at tage fat paa Arbejdet, hvis Forhandlingerne gik i Orden. Det maa antages, at de mødte Bestyrelsesmedlemmer har udtalt, at der ikke maatte lægges de ikke organiserede Arbejdere Hindringer i Vejen.

Ved Fremmødet paa Arbejdspladsen den 6 Januar om Morgenens maa det antages, at Bestyrelsen forgæves har søgt at faa en Forhandling i Stand med Joensen, og at denne gentagne Gange har opfordret »Bremsan«s Medlemmer til at forlade Arbejdspladsen, samt at han, da dette ikke skete, derefter udtalte, at der ikke var Arbejde for saadanne Smaadrenge.

Ved Bestyrelsens hele Holdning og navnlig ved dens Unladelse af at gøre noget effektivt for at modvirke, at de menige Medlemmer lagde de uorganiserede Arbejdere Hindringer i Vejen for deres Arbejde, end ikke ved selv at fjerne sig fra Arbejdspladsen, da det trak op til, at Arbejdet vilde blive søgt standset, findes dens Medlemmer at være ansvarlige til Straf som statueret ved Underretsdommen, dog med Undtagelse af Tiltalte Danberg, der som nævnt i Dommen ikke var til Stede ved den i Dommen nævnte Forhandling med Joensen den 5 Januar og ej heller deltog i ovennævnte Møde samme Dags Aften og kun ganske kort var til Stede paa Arbejdspladsen den 6 Januar. Tiltalte Danberg vil herefter være at frifinde. Den Tiltalte Jens Christian Olsen idømte Bøde findes at burde forhøjes til 75 Kr, saaledes at Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 10 Dage. Med de af det anførte følgende Ændringer vil Dommen iøvrigt være at stadfæste.

Onsdag den 17 Oktober.

Nr 192/1934.

Erik Ferdinandsen

paakærer

Vestre Landsrets Kendelse af 30 August 1934.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Under nærværende Sag har Erik Ferdinandsen, som ved Vestre Landsrets Dom af 21 Juni 1934 i Medfør af Straffelovens § 181, 2 Stk og § 17, 2 Stk blev idømt 3 Aars Psykopatfængsel, hvoraf 3 Maaneder ansaas udstaaet ved Varetægtsfængsel — hvilken Sag behandlede under Medvirkning af Nævninger — anholdt om Sagens Genoptagelse.

Da de af Dømfældte paaberaabte Omstændigheder findes aabenbart betydningsløse

bestemmes:

Den af Erik Ferdinandsen fremsatte Begæring om den forommeldte Sags Genoptagelse afvises.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Vestre Landsret, anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 178/1934. Aktieselskabet **Vølund** (Steglich-Petersen)

mod

Knud Børge Christensen, Axel Nolin Enemark, Svend Erik Olsson m fl (Martensen-Larsen),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Deltagelse i en Strejke er retstridig overfor Appellanten.

Sø- og Handelsrettens Dom af 16 August 1934: Denne Sag afvises.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Som i Dommen anført gør Appellanten gældende, at de 25 indstævnte Funktionærers Deltagelse i den paagældende Strejke er retstridig overfor Selskabet, da Indholdet af de mellem Selskabet og de Indstævnte bestaaende Kontraktsforhold hjemler et

længere Opsigelsesvarsel mellem Parterne end det overfor Selskabet afgivne Strejkevarsel, der var i Overensstemmelse med Ordlyden i »Septemberforligets« Punkt 2. Som Sagen herefter foreligger til Paakendelse savnes der Hjemmel i Voldgiftsretsloven til at unddrage Sagens Afgørelse fra Sø- og Handelsretten og den vil derfor efter Appellantens Paastand være at hjemvise til denne Ret til Paakendelse i Realiteten.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag hjemvises til Sø- og Handelsretten til Paakendelse i Realiteten.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Maj 1932 rejste Handels- og Kontormedhjælperforeningen i København og i August s A Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund, af hvilket Foreningen er en Underafdeling, Krav overfor Sagsøgerne i nærværende Sag, A/S Vølund, om en Forhandling angaaende Afslutning af kollektive Lønftaler for de hos Sagsøgerne beskæftigede Kontormedhjælpere. Disse Henvendelser blev afvist og ligeledes en Henvendelse af 4 November 1932 til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforening fra De samvirkende Fagforbund i Danmark, i hvilket Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund fra den 1 Oktober 1932 at regne var indtraadt som Medlemsorganisation. Afvisningen blev af Sagsøgerne særlig begrundet ved, at Sagsøgerne ikke i det omhandlede Forhold kunde betragte sig som Enkeltvirksomhed, men som Medlem af en — under Dansk Arbejdsgiverforening hørende — Organisation, nemlig Foreningen af Fabrikanter i Jærindustrien i København, og derfor ikke kunde optage en Forhandling om kollektive Lønftaler, der er et Organisationsspørgsmaal. Arbejdsgiverforeningens Afslag paa Opfordringen til at deltage i de ommeldte Forhandlinger begrundedes i Skrivelse af 12 November 1932 med, at Sagsøgerne ikke ønskede oprettet nogen kollektiv Overenskomst paa det omhandlede Omraade, og at dette efter de af Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg foretagne Undersøgelser stemmede overens med det Ønske, der var til Stede hos Arbejdsgiverforeningens øvrige Medlemmer.

Spørgsmaalet blev derefter stillet i Bero, men blev genoptaget i en Skrivelse af 11 Juni 1934, i hvilken Forbundet paany anmodede Sagsøgerne om en Forhandling, hvilket Sagsøgerne imidlertid i Skrivelse af 20 s M atter afslog med samme Motivering som i 1932. Herefter tilskrev Forbundet under 14 Juli 1934 Arbejdsgiverforeningen, at det agtede »at forelægge den indenfor Forbundet dertil kompetente Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor A/S Vølund fra det Tidspunkt, den kompetente Forsamling maatte bestemme, og som vil blive meddelt i et senere Varsel.« Da Arbejdsgiverforeningen i Skrivelse af 18 Juli saavel paa egne som paa Sagsøgernes Vegne stil-

lede sig ganske afvisende overfor det i Forbundets Skrivelse af 14 Juli ogsaa indeholdte Tilbud om Forhandling og henviste til, at en Ændring i Aftaleforholdene maatte ske ved Henvendelse fra hvert enkelt Medlem af Forbundet overfor Sagsøgerne, meddelte Forbundet i Skrivelse af 21 Juli Arbejdsgiverforeningen og Sagsøgerne, at Arbejdsstandsningen vilde blive iværksat den 31 Juli ved normal Arbejdstids Ophør.

Ved Skrivelse ligeledes af 21 Juli til Arbejdsgiverforeningen varselede De samvirkende Fagforbund Sympatistrejke, forsaavidt angaar Fagforbundenes hos Sagsøgerne beskæftigede Medlemmer, i Anledning af at der ikke var opnaaet Enighed om en Overenskomst mellem Forbundet og Sagsøgerne. Arbejdsgiverforeningen nedlagde i Skrivelse af 23 Juli i Henhold til Lov om Den faste Voldgiftsret Nr 536 af 4 Oktober 1919 § 4 B, Punkt 5, Protest imod Lovligheden af dette Sympatistrejkevarsel. Ved Fagforbundenes Skrivelser af 27 og 30 Juli udsattes (fastsattes) henholdsvis Hovedstrejkens og Sympatistrejkens Ikrafttræden til den 7 August ved normal Arbejdstids Ophør, hvorefter Arbejdsgiverforeningen ved Skrivelse af 31 Juli afgav 1ste Varsel om Lockout overfor Medlemmerne af De samvirkende Fagforbund. Senere er Iværksættelsen af den nævnte Arbejdsstrid yderligere stillet i Bero, indtil der foreligger en retslig Afgørelse i nærværende Sag.

Sagen er anlagt ved Stævning mod nedennævnte Kontormedhjælpere hos Sagsøgerne, nemlig:

1. Knud Børge Christensen,
2. Axel Nolin Enemark,
3. Svend Erik Olsson,
4. Poul Christian Jeppesen,
5. Axel Christian Christensen,
6. Svend Marinus Mikkelsen,
7. Børge Steen-Johnsen,
8. Arne Jensen Holm,
9. Carl Egon Frederiksen,
10. Jens Peter Fritz Jensen,
11. Knud Erik Kjærsgaard Nielsen,
12. Wilmar Thorkild Midtgaard,
13. Arne Leonard Petersen,
14. Poul Svend Aage Pedersen,
15. Johan Jensen,
16. Erik Georg Sørensen,
17. Ingolf Ring,
18. Poul Erik Hansen,
19. Vidar Peter Christian Jensen,
20. Svend Hakon Smith,
21. Helge Andreas Møgelvang Johansen,
22. Børge Valdorff Hansen,
23. Svend Aage Christian Aagaard,
24. Ove André Heede,
25. Viggo Christian Nielsen,

forsaavidt angaar Sagsøgte Nr 10, Jens Peter Fritz Jensen, der er umyndig, ved Faderen og Værgen, Hr Snedkermester Fritz Jensen, og for-

saavidt angaar Sagsøgte Nr 12, Wilmar Thorkild Midtgaard, der ligeledes er umyndig, ved Faderen og Værgen, Hr Idrætsinstruktør Ejnar Midtgaard, hvilke Funktionærer alle er Medlemmer af Handels- og Kontormedhjælperforeningen i København og har erklæret at ville deltage i den varslede Arbejdsstandsning.

Sagsøgerne gør gældende, at de hverken som Enkeltvirksomhed eller som Medlem af Arbejdsgiverforeningen staar i noget som helst overenskomstmæssigt Forhold til Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund, og at de sagsøgte Kortormedhjælperes Deltagelse i den varslede Arbejdsstandsning derfor er retstridigt, idet de — i hvert Fald de aller fleste af dem — ifølge deres Stilling maa være forpligtede til at give Sagsøgerne et Opsigelsesvarsel paa 3 Maaneder til den 1ste i en Maaned. Sagsøgernes Paastand under Sagen gaar derfor ud paa, at det fastslaas, at de Sagsøgte Deltagelse i den af Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund overfor Sagsøgerne varslede Arbejdsstandsning vil være retstridig overfor Sagsøgerne.

De Sagsøgte paastaar principalt Sagen afvist som henhørende under den faste Voldgiftsret i Henhold til Lov 4 Oktober 1919 § 4 A, jfr § 5 B 1. Subsidiært paastaar de sig frifundet, idet de gør gældende, at Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund maa have Ret til at erklære Strejke for sine hos Sagsøgerne arbejdende Medlemmer, og at som Medlemsorganisation af De samvirkende Fagforbund maa Forbundets overfor en under Arbejdsgiverforeningen hørende Virksomhed (Sagsøgerne) i Henhold til den mellem de to nævnte Hovedorganisationer den 5 September 1899 indgaaede Overenskomst (»Septemberforliget«) afgivne Strejkevarsel være tilstrækkeligt, selv om der med Hensyn til de enkelte Personer maatte bestaa en Særordning med Hensyn til Opsigelsesvarsel. Iøvrigt gør de Sagsøgte gældende, at de Sagsøgte ifølge deres Stilling og de for denne gældende Vilkaar kun kan være pligtige at give et Opsigelsesvarsel paa 14 Dage, og at denne Forpligtelse er opfyldt ved det givne Strejkevarsel, som bør anses som Opsigelsesvarsel for de enkelte Funktionærer, uanset at det ikke er afgivet af dem selv, men af Forbundet paa deres Vegne.

Ifølge det oplyste bestaar Sagsøgernes Handels- og Kontorpersonale — udover Direktionen — af 62 over- og underordnede Funktionærer, hvoraf 9 Lærlinge. Af Personalet er 26 fagorganiserede, hvorved bemærkes, at det eneste Medlem af Fagorganisationen, som ikke er sagsøgt her under Sagen, for Tiden er bortrejst i Sagsøgernes Tjeneste. Alle de 25 sagsøgte Funktionærer er i Alderen 20—27 Aar, og de har — med Undtagelse af 3 — forud for deres Ansættelse faaet deres Lærlingeuddannelse hos Sagsøgerne, hvilket efter Sagsøgernes Anbringende er Grunden til, at der ikke i Almindelighed ved Antagelsen som Kontorfunktionærer er oprettet Kontrakt med dem eller paa anden Maade truffet nogen nærmere Aftale om den gensidige Adgang til Opsigelse. De Sagsøgte maanedlige Lønning andrager 125—250 Kr, bortset fra to, som hver oppebærer 300 Kr maanedlig, og er bestemt ikke efter faste Regler, men rent individuelt efter Arbejdets Beskaffenhed og den paa gældende Funktionærs Anciennitet og øvrige Kvalifikationer. Beskæftigelsen er af højst forskellig Art og Selvstændighed og angaar Virk-

somheden indenfor Selskabets forskellige Afdelinger (Værksteder, Ekspedition, Bogholderi, Materialekontor, Lager og Salgskontor o s v).

De Sagsøgte har anført, at Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund, som stiftedes i 1900, med stadig stigende Tilslutning nu har ca 23 000 Medlemmer, og at Forbundet i Øjeblikket har løbende 232 Overenskomster med Arbejdsvirksomheder, hvoraf flere — i Aarene 1917—22 — er afsluttet gennem Arbejdsgiverforeningen, deriblandt ogsaa Overenskomster med Virksomheder som Sagsøgernes.

Sagsøgerne bestrider, at den foreliggende Sag falder ind under Lov 4 Oktober 1919 § 4 A. Sagsøgerne gør gældende, at Septemberforliget ikke finder Anvendelse, da Handels- og Kontormedhjælperforbundets Indmeldelse i 1932 i De samvirkende Fagforbund ikke bør anses tilstrækkelig til, at Forbundet kun gøre Septemberforliget gældende overfor Sagsøgerne, der alene af Hensyn til sine Værkstedsarbejdere er inde under dette. Desuden maa efter Sagsøgernes Mening Septemberforliget saavel efter sin Ordlyd som efter Hensigten med det antages i Mangel af anden udtrykkelig Aftale udelukkende at angaa Arbejdere i teknisk Forstand (manuelle Arbejdere, Værkstedsarbejdere), men ikke Kontormedhjælperne (intellektuelle Arbejdere), for hvem det ikke er egnet til at anvendes dels som Følge af de særlige Hensyn, der gør sig gældende paa Grund af Kontorarbejdets Beskaffenhed (fortroligt Arbejde, Tillidsarbejde, Kontrolarbejde o s v), dels fordi det i Septemberforliget fastsatte kollektive Varsel (Strejkevarsel) normalt er kortere end det for Kontormedhjælperne gældende individuelle Opsigelsesvarsel, medens Forholdet — som for manuelle Arbejderes Vedkommende — maa antages at skulle være det, at det kollektive Varsel skal være længere eller i hvert Fald lige saa langt som det for vedkommende Arbejdere typisk gældende individuelle Varsel.

Hvad nu først de Sagsøgtes Paastand om Sagens Afvisning angaar, skal Retten bemærke følgende:

Uanset Sagsøgernes her under Sagen fremsatte Anbringende, at de alene af Hensyn til deres Værkstedsarbejdere er Medlem af Arbejdsgiverforeningen, finder Retten, at Sagen bør anses som et Tvistemaaal mellem en Enkeltvirksomhed og en Arbejderorganisation, der hører henholdsvis under Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, mellem hvilke Hovedorganisationer det saakaldte Septemberforlige blev afsluttet, og Tvisten angaar et af de i denne Overenskomst omhandlede Hovedspørgsmaal, nemlig Spørgsmaalet om Berettigelsen af en af et Fagforbund erklæret Strejke. Herefter og under Hensyn til, at Tvisten — ogsaa efter det af Sagsøgerne anførte — i første Række findes at burde afgøres efter rent faglige Synspunkter og Hensyn, hvis Bedømmelse naturligt henhører under Den faste Voldgiftsret med den denne Ret givne særlige Sammensætning, maa Sø- og Handelsretten skønne, at den foreliggende Tvist om Udstrækningen af Septemberforligets Gyldighed er et Spørgsmaal, der i Medfør af Lov 4 Oktober 1919 § 4 A, jfr § 5 B 1 og Punkt 1 i Tillægsbestemmelserne til Septemberforliget, bør finde sin Afgørelse ved den faste Voldgiftsret. Sagen vil derfor overensstemmende med de Sagsøgtes principale Paastand være at afvise her fra Retten.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-
hæves.

Nr 147/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Niels Christensen og Alfred Kristensen (Stein),

der tiltales for Overtrædelse af Beværterloven.

Dom afsagt af Retten for Kolding Købstad m v den 27 Januar 1934: De Tiltalte, fhv Hovedkasserer Niels Christensen og Tømrersvend Alfred Kristensen, begge af Kolding, bør til Kolding Kommunekasse bøde henholdsvis 600 Kr og 100 Kr, og fastsættes Forvandlingsstraffene til Hæfte i henholdsvis 48 Dage og 14 Dage. Principalt hver med Halvdelen, men iøvrigt solidarisk bør de Tiltalte derhos erstatte det offentlige denne Sags Omkostninger.

Vestre Landsrets Dom af 25 April 1934: De Tiltalte Niels Christensen og Alfred Kristensen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder i Salær til den for de Tiltalte ved Landsretten beskikkede Forvarer, Landsretssagfører Jensbye, 50 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Efter Sagens Oplysninger er de hos Tiltalte Niels Christensens Hustru indkøbte Spirituosa under Festen solgt til almindelige Restaurationspriser.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Underrettsdommen anførte Grunde, — hvorved dog bemærkes, at Henvisningen til Beværterlovens § 34, 5 Stk maa udgaa — vil Underrettsdommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler de Tiltalte Niels Christensen og Alfred Kristensen een for begge og begge for een 80 Kroner.

Der tillægges Landsretssagfører Jensbye i Salær 50 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er der af Politimesteren i Kolding m v ved Anklageskrift af 19 Januar d A rejst Tiltale mod:

1) fhv Hovedkasserer Niels Christensen af Kolding for Overtrædelse af Beværterlov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 24, jfr §§ 25 og 34, Stk 2, 3 og 5,

derved, at han Natten til 1 Januar d A i sine Lokaler i Ejendommen Haderslevgade Nr 25, Kolding, for Kolding Billard- og Kegleklub, i hvis Navn Festen blev afholdt, har beværtet med stærke Drikke for Betaling uden at have erhvervet den dertil fornødne Næringsadkomst, og i et saadant Omfang, at Overtrædelsen maa antages at have medført betydelig Indtægt for ham — og mod

2) Tømrersvend Alfred Kristensen af Kolding for Overtrædelse af Beværterlovens § 24, jfr §§ 25 og 34, derved, at han som Formand for Kolding Billard- og Kegleklub har tilladt, at der ved ovennævnte Fest blev udskænket stærke Drikke mod Betaling.

Tiltalte Niels Christensen er født den 28 December 1888, og findes han tidligere straffet saaledes:

1. Ved Vestre Landsrets Dom af 5 Februar 1930 for Overtrædelse af Straffelovens §§ 268, 274 og 253, anset med Forbedringshusarbejde i 3 Aar, men er han dog ved kgl Resolution løsladt 26 September 1931 og fritaget for at udstaa den resterende Del af Straffen paa Vilkaar af 5 Aars straffri Vandel.

2. Ved nærværende Rets Dom af 18 Februar 1933 for Overtrædelse af Beværterlovens § 1, jfr § 34, anset med Bøde 40 Kr, subsidiært Hæfte i 5 Dage.

3. Ved samme Rets Dom af 26 Oktober 1933 for Overtrædelse af samme Lovs § 24, jfr §§ 25 og 34, anset med Bøde 50 Kr, subsidiært Hæfte i 5 Dage.

4. Ved samme Rets Dom af 27 November 1933 for Overtrædelse af samme Lovs §§ 1^a og 24^a, samt § 32, jfr §§ 25 og 34 ¹ og ², anset med Bøde 125 Kr, subsidiært Hæfte i 12 Dage, og

5. Ved samme Rets Dom af 29 December 1933 for Overtrædelse af de samme Lovbestemmelser anset med Bøde 200 Kr, subsidiært Hæfte i 20 Dage.

Tiltalte Alfred Kristensen er født den 24 April 1900 i Kolding, og findes han tidligere straffet saaledes:

1. Ved nærværende Rets Dom af 22 Juni 1931 for Overtrædelse af Værnepligtslov af 8 Juni 1912 § 28, jfr Straffelov for Krigsmagten af 7 Maj 1881 og § 98, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, og

2. Ved samme Rets Dom af 24 Oktober 1921 for Overtrædelse af Lov Nr 625 af 13 December 1917 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Begge de Tiltalte har nægtet sig skyldige.

Tiltalte Niels Christensen har forklaret, at han som Formand for Kolding Billard- og Kegleklub havde udsendt Indbydelse til en Nytaarsfest den 31 December 1933 i Klubben, men da Formen for Festens Afholdelse paa en Generalforsamling den 29 December 1933 blev ændret, saaledes at den ikke blev afholdt overensstemmende med de udstedte Indbydelse, nedlagde han sit Hverv som Formand i Bestyrelsen, men vedblev iøvrigt at være ordinært Medlem af Bestyrelsen. Han har nærmere forklaret, at han selv havde udlejet den Sal til Kolding Billard- og Kegleklub, der benyttedes under Klubbens Nytaarsfest, og var han selv tilstede under hele denne Fest. Hverken Klubben eller han selv har Næringsadkomst til Udskænkning af stærke Drikke i de paagældende

Lokaler, men han ved, at hans Hustru nogle Dage forinden havde solgt og leveret et Parti Spiritus til Klubben til Brug ved Servering under den ommeldte Fest. Ved Festen var der arrangeret en Art Tombola, hvorved der mod Indbetaling af et eller andet Beløb kunde faas Spiritus, og hver Indbetaling gav Gevinst, som bestod i Øl, C L O C, Akvavit og lignende, og hvis Gevinsterne ønskedes byttet med andet Spiritus af tilsvarende Værdi, kunde dette ogsaa lade sig gøre. Med enkelte af Lodderne fulgte der dog en Ekstrapræmie. Det var Foreningen, der selv var Vært ved den paagældende Fest med eget antaget Personale, og der blev til Festen solgt 101 Adgangstegn. Tiltalte er alene Vært for Kolding Billard- og Kegleklub, men kun i dennes egne Lokaler og ikke i Funkissalen, hvor Nytaarsfesten afholdtes.

Tiltalte Alfred Kristensen har forklaret, at han blev Formand for Billard- og Kegleklubben paa en Generalforsamling den 29 December 1933. Han arrangerede Nytaarsfesten i Funkissalen og var selv med til at kontrollere, at kun Medlemmer af Klubben fik Adgang. Der blev solgt 101 Adgangstegn. Salget af Spiritus skete for Foreningens Regning og fandt Sted paa den Maade, at de, der ønskede Spiritus, maatte købe Lodder i en Tombola, hvor man for 1 Kr kunde vinde 2 Pilsnere, for 2 Kr en større Gevinst som f Eks 4 Pilsnere eller en lille Akvavit, og for 5 Kr en C L O C, Madeira eller lignende. Hvert Lod i Tombolaen gav Gevinst, og enkelte Lodder yderligere en Tillægsgevinst, der ogsaa bestod af Spiritus af en eller anden Art. De paagældende kunde altsaa forud være klar over, hvad de vilde faa, naar de indbetalte et Beløb. Overskudet af Fortæring og af Entreprindtægt anvendtes til Betaling af Solister samt Udpyntning af Salen, men der blev dog ved Festen et Nettooverskud paa 74 Kr, som indgik i Foreningens Kasse. Der blev ved Festen solgt Spiritus gennem Tombolaen for 375 Kr, og har han indrømmet, at Foreningen ikke har nogen Næringsadkomst til Beværtning med stærke Drikke. Der var den 30 December 1933 hos Tiltalte Niels Christensens Hustru blevet købt Spiritus for 369,50 Kr, men en Del af denne Spiritus blev ikke solgt ved Festen og blev derfor tilbageleveret Fru Christensen.

Da den Form for Tombola vedrørende Spiritus, der efter det oplyste har fundet Sted ved Billard- og Kegleklubbens Nytaarsfest den 31 December 1933 i Funkissalen i Ejendommen »Borggaarden« efter hele sin Karakter skønnes at maatte betragtes som Servering af stærke Drikke for Betaling, da hverken Foreningen eller nogen af de Tiltalte har Næringsadkomst til Beværtning med stærke Drikke i de paagældende Lokaler og da Serveringen efter Tiltalte Alfred Kristensens Forklaring er arrangeret af ham selv som Formand for Billard- og Kegleklubben, medens Tiltalte Niels Christensen, der ligeledes er Medlem af denne Klubs Bestyrelse, maa antages at have billiget den stedfundne Servering, idet der ikke ses foretaget noget fra hans Side for at forandre Forholdet, skønt han var tilstede under hele Festen, vil begge de Tiltalte for det saaledes udviste Forhold være at anse for Overtrædelse af Beværterlovens § 24, Stk 1, jfr § 25.

Selv om Tiltalte Niels Christensen, saaledes som Sagen er oplyst, ikke ses at have haft nogen direkte Indtægt ved den stedfundne Spiritus-

udskænkning, saa skønnes han, der som Formand for den ommeldte Klub 3 Gange tidligere er anset for ulovlig Spiritusudskænkning, ved desuagtet i et af ham selv udlejet Lokale at have ladet Festen finde Sted under den beskrevne Form, herved at have gjort sig skyldig i en grov Overtrædelse af Beværterloven, og vil han derfor i Medfør af denne Lovs § 34, Stk 2 og 5, være at anse med en Kolding Kommunekasse tilfaldende Bøde, der fastsættes til 600 Kr, og bestemmes Forvandlingsstraffen til Hæfte i 48 Dage.

I Medfør af Beværterlovens § 34, Stk 1, vil Tiltalte Alfred Kristensen ligeledes være at anse med en Kolding Kommunekasse tilfaldende Bøde, og under Hensyn til det betydelige Omfang af den skete Servering fastsættes Bøden til 100 Kr med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 14 Dage.

De Tiltalte bør derhos principalt hver med Halvdelen, men iøvrigt solidarisk erstatte det offentlige denne Sags Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Kolding Købstad m v den 27 Januar 1934 afsagte Dom er paaanket saavel af de Tiltalte som af det offentlige.

Det bemærkes, at Tiltalte Niels Christensen ved den under Nr 5 anførte Dom af 29 December 1933 ikke er anset for Overtrædelse af Beværterlovens § 32.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Foreningen havde indkøbt Spiritus til sædvanlige Butikspriser for et Beløb af 369 Kr 50 Øre og udsolgt den flaskevis gennem Tombolaen for et Beløb af 375 Kr, idet hvert Medlem betalte en Pris, der svarede til Foreningens Indkøbspris for de af ham købte Varer, uden at det er oplyst, hvorledes Differencen paa 5 Kr 50 Øre er fremkommet.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder findes Udskænkningen ikke at kunne betegnes som sket for Betaling, og begge de Tiltalte vil herefter — hvad den stedfundne Anke ikke ses at være til Hinder for — være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Torsdag den 18 Oktober.

Nr 231/1933. Assistent **Georg Børge Helmuth Varlev**
(Ballhausen)
m o d

Boelsmand **Regus Wingren (Wegrzyn)** som Værge for sin umyndige Søn **Frantz Wingren (Wegrzyn)** (Møldrup e O),

betræffende Erstatning for Skade ved Paakørsel.

Østre Landsrets Dom af 9 Oktober 1933: Sagsøgte, Assistent Georg Børge Helmuth Varlev, bør til Sagsøgeren, Boelsmand Regus Wingren (Wegrzyn) som Værge for sin Søn Frantz Wingren (Wegrzyn) betale 4500 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 August 1933, til Betaling sker, saaledes at 3000 Kr deraf vil være at indbetale til Overformynderiet. Saa bør Sagsøgte og betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 350 Kr og derhos til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stempede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagen ikke for Sagsøgeren havde været beneficeret. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat tiltrædes det, at det fulde Ansvar for den tilføjede Skade er fundet at paahvile Appellanten.

Erstatningens Størrelse findes imidlertid at burde forhøjes til 5500 Kroner, hvoraf 4000 Kroner vil være at indbetale til Overformynderiet.

Med denne Ændring vil Dommen saaledes kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningens Størrelse fastsættes til 5500 Kroner, hvoraf 4000 Kroner vil være at indbetale i Overformynderiet. Appellanten, Assistent Georg Børge Helmuth Varlev betaler til det offentlige de Retsafgifter som skulde erlægges og Godtgørelse for det stempede Papir, som skulde bruges, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Indstævnte for Højesteret, samt i Salær for Højesteret og som Godtgørelse for Udlæg til Højesteretssagfører Møldrups 200 Kroner og 150 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Søndag den 12 Juni 1932 ca Kl 12½ Eftm kom den den 23 Februar 1918 fødte Frantz Wingren (Wegrzyn), da han paa Vejen fra Slagelse til Skelskør cyklede nedad den ret stærkt skraanende Bakke ca 300 m nord for Lundforlund, til Skade ved Sammenstød med den bagfra kommende Bil A 21 652, der førtes af Sagsøgte, Assistent Georg Børge

Helmuth Varlev. Han indlagdes paa Slagelse kommunale Sygehus, hvor han behandlede til 12 April 1933 for Brud af venstre Laarben, 2 Fortænder slaæet ud, vansirende Ar paa Overlæben og Snitsaar i Hovedet. Hospitalets Overlæge har i Erklæring af 27 Juni 1933 udtalt: »Laarbensbruddet nødvendiggjorde en Operation, der foretoges 7 Juli 1932. Ved Udskrivelsen fra Sygehuset var der følgende blivende Men efter Ulykkestilfældet:

1) Mangel af 2 Fortænder;

2) vansirende Ar paa højre Halvdel af Overlæben, bestaaende af et Parti indtagende det meste af denne Halvdel af Overlæben, hvor Huden er stærkt sribet med skraa, lodrette Striber.

Angaaende hans Laarfractur er denne helet med nogen Krumning, saaledes at der er en Forkortning paa $1\frac{1}{2}$ cm af venstre Underextremitet.

Muligvis vil denne Krumning og Forkortning rette sig en Del i Tidens Løb under hans fortsatte Vækst, saaledes at det varige Men, han faar af dette Brud, vil blive mindre med Tiden end de Gener, han har nu.

Han maa for Tiden gaa med Stok paa Grund af den omtalte Forkortning af hans Underextremitet.

Patienten fremstillede sig for mig for ca 1 Uge siden; hans Tilstand var da som ved Udskrivelsen; han gik let haltende ved en Stok.«

Under Anbringende af, at Sammenstødet skyldtes manglende Agtpaagivenhed fra Sagsøgtes Side har Boelsmand Regus Wingren (Wegrzyn), hvem der er meddelt fri Proces uden Beskikkelse af Sagsfører, under denne ved Retten for Slagelse Købstad m v forberedte Sag som Værges for sin nævnte Søn Frantz paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale:

1) Erstatning for ødelagt Tøj og Cykel	Kr 146,00
2) Tabt Restløn for Sommerhalvaaret 1932	— 110,00
3) Tabt Løn til 1 November 1933 samt Kostpenge fra Udskrivelsen fra Sygehuset	— 595,50
4) Refusion af Vemmelev-Hemmeshøj Sygekasses Udgift til Sygehusophold og Massage	— 725,00
5) Refusion af vedkommende Kommunes Udgift hertil.....	— 178,00
6) For Svie, Smerte, Invaliditet og Vansir	— 4000,00

altsaa ialt: Kr 5754,50

med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Indlevering den 7 August 1933.

Sagsøgte paastaar sig frifundet under Hævdelse af, at Sammenstødet skyldes, at Frantz pludselig kørte ind foran Bilen og derfor ikke kunde være undgaaet. Subsidiært har Sagsøgte protesteret mod Paastandens Poster 3 og 6.

Under Sagen har Frantz og hans den 25 December 1920 fødte Broder Johannes forklaret, at de cyklede langsomt ned ad Bakken ved Siden af hinanden i højre Kørebane, Johannes yderst. Johannes har Paakørselsdagen til en Politibetjent forklaret, at han havde hørt Bilen give Hornsignaler og bemærket den ved at dreje Hovedet; i det samme skred hans Cykel i Vejrabattens Grus, hvorfor han slog ud med venstre

Arm og tror derved at have stødt mod Broderens Skulder, hvorved Broderen svungede til venstre og væltede foran Bilen; inden Retten har han den 12 September 1933 forklaret at have kørt en Smule bag Broderen, og da hans Cykel begyndte at svinge i Gruset, med dennes Forhjul at have stødt til Baghjulet paa Broderens Cykel. Frantz, som den 21 Juni til samme Betjent forklarede intet at kunne huske om selve Paakørslen, har den 12 September og 5 Oktober 1933 inden Retten forklaret, at han ved at se sig tilbage efter to bag ham cyklende Søkende bemærkede Bilen og bad Broderen køre længere ud til højre, og at Bilen pludselig svungede ind paa ham og væltede ham.

Sagsøgte har Paakørselsdagen til samme Betjent forklaret, at han af Hensyn til Drengen, der syntes at lege, gav 3 Gange Hornsignal, og at Frantz lige før Forbikørslen drejede brat til venstre ind foran Bilen og væltede, saa at han kurede paa Siden fremefter foran Bilen, som Sagsøgte derfor drejede brat til venstre gennem en Hæk ind paa Marken. I Retten den 5 Oktober 1933 har Sagsøgte forklaret, at han i den lukkede venstrestyrede Bil var kørt med sin Søster fra København for at besøge Søsterens Svigerforældre i Kobæk til Frokost; han mindes ikke noget Klokkeslet, men mener at have kørt med en Fart af 40 à 45 km/Time; Drengen kørte midt paa Vejen og drejede ved hans tredje Hornsignal brat til højre; derefter gik det hele saa hurtigt, at han intet saa, men han antager, at den væltede Cykel har blokeret hans Styreapparat og givet Bilen et lille Sving til højre, før han fik den drejet til venstre ud over Vejen.

Sagsøgtes Søster, Fru Inge Buch, født Varlev, har Ulykkesdagen forklaret til samme Betjent, at hun kort før Forbikørslen saa Frantz dreje brat til venstre foran Bilen, men at hun, der sad ved Sagsøgtes højre Side med sin lille Datter paa Skødet, ikke kan oplyse Sammenstødet nærmere. I Retten den 5 Oktober 1933 har hun forklaret at have set den yderste af Cyklisterne før Sammenstødet puffe til den til venstre kørende, men ikke ellers at have bemærket andet end noget sort, maaske Cyklen, hænge paa Bilens højre Forskærm; hun ved i Grunden ikke rigtig, hvorledes det gik til.

For Retten er fremlagt nogle straks efter Paakørslen optagne Fotografier, hvorefter Bilen synes at have foretaget et mindre Sving til højre, før den med et Sving til venstre kørte ind i Hækken, og at have optaget Størstedelen af højre Halvdelen af den 5,5 m brede, tjærelagte Kørebane under Forbikørslen.

Da det ikke af det saaledes foreliggende findes at fremgaa, at Paakørslen ikke kunde være afværget ved Agtpaagivenhed og Omhu fra Sagsøgtes Side, f Eks ved Forbikørsel i større Afstand fra Drengene og Nedsættelse af Kørehastigheden, vil Sagsøgte være at tilpligte at betale en Erstatning, som findes at kunne fastsættes til 4500 Kr med Renter som paastaaet, hvoraf 3000 Kr som svarende til Erstatningspaastandens Post 6 vil være at indbetale til Overformynderiet.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 350 Kr og iøvrigt efter Reglerne for beneficerede Sager.

Fredag den 19 August.

Nr 94/1934.

Rigsadvokaten

mod

Niels Theodor Lerche Jensen (Bruun),

der tiltales for Bedrageri.

Dom afsagt af Retten for Aalborg Købstad m v den 3 Juni 1933: Tiltalte, Repræsentant Niels Theodor Lerche Jensen, Peder Barkesgade 17, Aalborg, eller Fredensvej 14, Nr Uttrup, bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder 60 Kr i Vederlag til den for Tiltalte under Domsforhandlingen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Hasselbalch, Aalborg, udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 21 December 1933: Tiltalte Niels Theodor Lerche Jensen bør straffes med Fængsel i 60 Dage. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. I Erstatning til Købmand J C Petersen Bach betaler Tiltalte 140 Kr 41 Øre. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder det ved Underretsdømmen bestemte Salær og i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, 80 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til Dommens Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat, vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 3 Maaneder.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 3 Maaneder. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun betaler Tiltalte Niels Theodor Lerche Jensen 150 Kroner.

Underretsdømmens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales i Henhold til Statsadvokatens Anklageskrift af 28 Marts 1933: Repræsentant Niels Theodor Lerche Jensen, Peder Barkesgade 17, Aalborg, der er født i Brønderslev den 19 November 1902, og tidligere er anset ved:

1) Nørhald-Støvring og Galten Herreders Dom af 8 Oktober 1928 efter Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 §§ 27, 29 og 19, jfr § 25, med en Statskassen tilfaldende Bøde af 200 Kr,

2) Aalborg Købstads Kriminalrets Dom af 14 November 1928 efter Straffelovens § 269, I, og § 257, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar, hvilken Straf ved kgl Resolution af 21 December 1928 er formildet til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage,

3) ved Nørresundby Købstad m v Ret med en den 25 April 1932 for Overtrædelse af Motorlovens §§ 21, 15 og 39 vedtagen, Statskassen tilfaldende Bøde af 75 Kr,

hvorhos der i Efteraaret 1929 ved Aalborg Købstads Kriminalret og i Foraaret 1932 ved Nørresundby Købstads m v Ret har været indledet Undersøgelser mod Tiltalte for Bedrageri med Hensyn til Optagelse af fingerede Ordre, uden at disse Sager gennemførtes til Tiltalte,

til at lide Straf: efter Borgerlig Straffelov af 15 April 1930 § 285 for Overtrædelse af dens § 279 for Bedrageri

1) p r i n c i p a l t ved formentlig den 19 Marts 1932 i sin Egenskab af Repræsentant for Firmaet Petersen Bach, Aalborg — for derigennem at skaffe sig uberettiget Vinding — at have bestemt dette til formentlig samme Dag at hensætte 4 Dunke Empire Olie ved Brohuset i Aalborg ved retstridigt hos Firmaet at fremkalde den Vildfarelse, at det anførte Parti Olie af Tiltalte var solgt til en Skipper Brun, Frederikshavn, og at der af Tiltalte var truffet Aftale med denne om Afhentning af Olien paa det anførte Sted, medens der i Virkeligheden ikke var optaget nogen Ordre paa de nævnte Dunke Olie, som Tiltalte senere har afhentet ved Brohuset og disponeret over til egen Fordel, hvorved der paaførtes Købmand Jens Christian Petersen Bach, Aalborg, et Formuetab af 35 Kr 11 Øre;

s u b s i d i æ r t ved formentlig den 19 Marts 1932 i sin Egenskab af Repræsentant for Firmaet Petersen Bach, Aalborg — for derigennem uberettiget at skaffe sig udbetalt 3 Kr 51 Øre i Provision fra nævnte Firma — at have bestemt dette til formentlig samme Dag at hensætte 4 Dunke Empire Olie ved Brohuset i Aalborg ved retstridig hos Firmaet at fremkalde den Vildfarelse, at det anførte Parti Olie af Tiltalte var solgt til en Skipper Bruun, Frederikshavn, og at der af Tiltalte var truffet Aftale med denne om Afhentning af Olien paa det anførte Sted, medens der i Virkeligheden ikke var optaget nogen Ordre paa de nævnte Dunke Olie, der gik tabt, saaledes at der paaførtes Købmand Jens Christian Petersen Bach, Aalborg, et Formuetab af 35 Kr 11 Øre;

2) p r i n c i p a l t ved formentlig den 29 Marts 1932 i sin Egenskab af Repræsentant for Firmaet Petersen Bach, Aalborg — for derigennem at skaffe sig uberettiget Vinding — at have bestemt dette til den følgende Dag at hensætte 1 Tromle Olie ud for Stegmanns Kontor eller ved Hedegaards Pakhus i Nørresundby ved retstridig hos Firmaet at fremkalde den Vildfarelse, at det anførte Parti Olie af Tiltalte var solgt til en Skipper Jensen, og at der af Tiltalte var truffet Aftale med denne om Afhentning af Olien paa det anførte Sted, medens der i Virkeligheden ikke var optaget nogen Ordre paa den nævnte Tromle Olie, som Tiltalte senere har afhentet paa det anførte Sted og disponeret

over til egen Fordel, hvorved der paaførtes Købmand Jens Christian Petersen Bach, Aalborg, et Formuetab af 105 Kr 30 Øre;

subsidært ved formentlig den 29 Marts 1932 i sin Egenskab af Repræsentant for Firmaet Petersen Bach, Aalborg — for derigennem uberettiget at skaffe sig udbetalt 10 Kr 53 Øre i Provision fra nævnte Firma — at have bestemt dette til den følgende Dag at hensætte en Tromle Olie ud for Stegmanns Kontor eller ved Hedegaards Pakhus i Nørresundby ved retstridig hos Firmaet at fremkalde den Vildfarelse, at det anførte Parti Olie af Tiltalte var solgt til en Skipper Jensen, og at der af Tiltalte var truffet Aftale med denne om Afhentning af Oliien paa det anførte Sted, medens der i Virkeligheden ikke var optaget nogen Ordre paa den nævnte Tromle Olie, der gik tabt, saaledes at der paaførtes Købmand Jens Christian Petersen Bach, Aalborg, et Formuetab af 105 Kr 30 Øre.

Til Paakendelse i Forbindelse med Sagen er af fornævnte Købmand Jens Christian Petersen Bach, Aalborg, nedlagt Paastand paa, at Tiltalte tilpligtes at yde ham en Erstatning paa 140 Kr 41 Øre for de foran omhandlede to Partier Olie.

Tiltalte har nægtet sig skyldig. Han har forklaret, at han gennem flere Aar har ernæret sig som Repræsentant for Oliefirmaer, og at han fra Oliesalget til Fiskere var godt kendt med disse. Han blev omkring den 14 Marts 1932 antaget som provisionslønnen Agent ved Salg af Olie for Købmand Petersen Bach, Aalborg, og skulde have en Provision, varierende fra 2 til 15 pCt. Han fik straks et Forskud paa 50 Kr, og Tiltalte, der selv ejede Bil, kørte saa rundt og optog Ordre, men overnattede sjældent ude. Tiltalte har forklaret, at han for Firmaet Petersen Bach optog ialt en halv Snes Ordre, og at han i Provisionsforskud har oppebaaret ialt ca 140 Kr, derunder henholdsvis 3 Kr 51 Øre paa Leverancen til Fisker Bruun, Frederikshavn, og 10 Kr 53 Øre paa Leverancen til Skipper Jensen, Nørresundby.
ad Anklageskriftets Afsnit 1)

Tiltalte har forklaret, at han den 18 eller 19 Marts 1932 var i Frederikshavn, og at han paa en der liggende Fiskekutter, hvis Navn og Nummer han ikke erindrer, traf en Doggerbanksfisker, vistnok Niels Bruun, med hvem Tiltalte tidligere havde handlet, og som Tiltalte bestemt mener boede i Frederikshavn. Til den oprindelige Rapport har Tiltalte forklaret, at nævnte Bruun er en Mand paa ca 30 Aar, men ser ud til at være ældre, og i Retten har Tiltalte forklaret, at Bruun var en ca 40-aarig Mand med Overskæg, og at Tiltalte til ham solgte 4 Dunke Olie, der skulde leveres næste Dag, og som efter Aftale skulde betales kontant ved Leveringen, idet Tiltalte skulde have kvitteret Regning med, naar han kom med Varerne. Saavidt Tiltalte erindrer, blev der udfærdiget en Ordreseddel, der blev underskrevet af Bruun, og Tiltalte ringede straks Ordren ind til sit Firma i Aalborg og talte med Prokurist Petersen og bad om, at de 4 Dunke maatte blive sat af ved Brohuset i Aalborg. Tiltalte kørte hjem til Aalborg, men var ikke inde i Firmaets Forretning, forinden han næste Morgen kørte af Sted, og han afhentede i Brohuset de 4 Dunke Olie samt en kvitteret Regning, men husker ikke hvem i Brohuset der overleverede ham disse Effekter. Han har

ikke turdet sige, om Firmaet fik Ordresedlen fra Bruun, da Ordren jo var ringet ind til Firmaet, men han har forklaret, at han, da han fratraadte sin Tjeneste hos Firmaet, afleverede sine Ordrebøger med Kopierne. Tiltalte kørte derefter til Frederikshavn med de 4 Dunke og afleverede dem ombord til en anden Mand end Skipperen, og Tiltalte beholdt den kvitterede Regning, da han ingen Penge fik. Tiltalte har forklaret, at han slog sig til Taals med, at han nok senere fik Penge, da Skipper Bruun havde sagt til Tiltalte, at han og hans Skib fiskede i Læsø Rende og kom ind hvert Døgn. Tiltalte har forklaret, at han derefter samme Dag kørte hjem uden at have truffet Skipper Bruun, og at han først kom til Frederikshavn en Maanedstid senere og derefter forgæves har eftersøgt Skipper Bruun ialt en halv Snes Gange, saavel i Frederikshavn som i Skagen, idet Tiltalte har forklaret, at det jo kunde tænkes, at Skibet hørte hjemme sidstnævnte Sted.

Tiltalte har i Almindelighed forklaret, at han ikke maatte eller skulde opkræve Penge for Varerne, og naar Tiltalte indlod sig paa at tage kvitteret Regning med, var det blot for at gøre Skipper Bruun en Tjeneste, da Bruun ikke ønskede at faa Opkrævning.

Købmand Jens Christian Petersen Bach har som Vidne forklaret, at Tiltalte var engageret som Agent paa en fast Provision af 10 pCt af det solgte, og at Tiltalte ikke i Almindelighed maatte inkassere Penge, men maatte sælge paa Vilkaar 30 Dage netto. Tiltalte fik udleveret Prøveetui og Ordrebog, og Vidnet har ikke turdet benægte at have faaet disse tilbage, da Tiltalte fratraadte Stillingen.

Vidnet har forklaret, at Firmaet af de Ordre, Tiltalte indgav, kun har effektueret Ordre til Skipper Bruun, Frederikshavn, og Skipper Jensen, Nørresundby, samt en Ordre til Købmand Justesen, Brønderslev, hvilken sidste Ordre dog camouflerede Afviklingen af et privat Mellemværende mellem Tiltalte og bemeldte Justesen.

Prokurist i Firmaet Petersen Bach, Johannes Petersen, har forklaret, at Tiltalte fra Asaa eller Voersaa Kro telefonerede ind, at han havde faaet en Prøveleverance til en Fisker Bruun, der var Formand for Fiskeriforeningen i Frederikshavn, og at der kunde blive Tale om Levering af 100 Tromler Olie, hvis Prøven faldt heldigt ud. Olien skulde leveres omgaaende, og Tiltalte skulde have Olien med, hvorfor den skulde stilles ind i Aalborg Brohus til Afhentning, og Tiltalte skulde have kvitteret Regning med. Dunkene og den kvitterede Regning maa være leveret i Brohuset samme Dags Eftermiddag. Vidnet har ment, at han først fik Slutsedlen den næste Dag eller følgende Dag, og har forklaret, at der paa Ordresedlen vistnok stod »Skipper Brun« foroven, men at Køberens Underskrift i hvert Fald ikke var paa. Mening var, at Tiltalte skulde inkassere Regningsbeløbet ved Aflevering af Varerne, og Vidnet har forklaret, at paagældende Ordreseddel er tilintetgjort.

Købmand Petersen Bach har forklaret overensstemmende med forrige Vidne om, hvorledes Slutsedlen saa ud.

Tiltalte har under Retssagen senere anbragt, at den paagældende Fisker Bruun ikke er nogen Person fra Hals, Asaa, Sæby, Løkken eller Lønstrup, men anført, at det godt kan være en fra Hirtshals.

Under Sagen har der ved Anklagemyndighedens Foranstaltning

været anstillet forskellige Efterforskninger til Udfindelse af den ommeldte Skipper Bruun.

Fisker Peter Gerhard Bruun af Frederikshavn har forklaret, at han er Doggerbanksfisker og Medejer af »F. N. 19«, og at Vidnets Broder, Richard Bruun, Bangsbostrand pr Frederikshavn, ogsaa er Doggerbanksfisker og Ejer af »F. N. 56«.

Vidnet har forgæves været konfronteret med Tiltalte, og Vidnet har forklaret, at hans Broder er yngre end Vidnet, der har oplyst at være 33 Aar. Vidnet har benægtet at have handlet med Tiltalte eller at have brugt Empire Olie og har forklaret, at der i 1932 ikke var nogen med Skæg ombord i Vidnets Fartøj. Vidnet har forklaret, at han sejlede paa Doggerbanksfiskeri vistnok den 29 Marts 1932. Han har forklaret, at der i Frederikshavn nok er andre Fiskere ved Navn Bruun, men ikke andre Skippere af dette Navn end Vidnet og dennes Broder, Richard Bruun. Vidnet har forklaret, at der paa Skagen findes saavel Skippere som Fiskere af Navnet Bruun og muligt en af Navnet Niels Bruun, men har iøvrigt henvist til »Fiskernes Aarbog«.

Førrige Vidnes Hustru, Karen Marie Bruun, født Petersen, har forklaret, at Fisker Richard Bruun sejlede paa Englandsfiskeri den 1 Marts 1932 og først kom hjem igen hen paa Efteraaret, og Vidnet Gerhard Bruun har forklaret, at hans Fader, Forretningsfører Carl Bruun ikke har købt noget Olie til Vidnet eller dennes Broder, idet de dengang handlede hos Konradsen.

Forretningsfører Carl Bruun har til Rapport forklaret, at der til hans nævnte Sønners Kuttere kun er købt Olie hos Købmand Konradsen.

Af en Rapport af 21 Februar 1933 fremgaar det, at der af Aarvog for den danske Fiskerflaade 1933 fremgaar, at der i Skagen skal være 4 Fiskeskippere ved Navnet Bruun, medens der ikke findes nogen i Hirtshals, og at der i Frederikshavn ikke findes andre end de i Sagen afhørte.

Til en Rapport af 24 Februar 1933, optaget af Statspolitiet i Skagen, har Skipper Anders Bruun forklaret, at han i de sidste 4 Aar har været Fører af Kutteren »Maja«, og at han i den Tid kun har købt Olie i Fiskernes Indkøbsforretning i Skagen og ikke af Tiltalte.

Skipper Niels Jensenius Christian Bruun har til samme Rapport forklaret i de sidste 5 Aar at have været Fører af Kutteren »Lilly« og har forklaret i den Tid at have købt Olie hos andre og ikke af Tiltalte.

Skipper Jens Christian Bruun, der er Fører af Kutteren »Christence«, har forklaret, at han fik dette Fartøj bygget i Sommeren 1932 og gik i Fart den 5 September s A, og han har benægtet at have været i Frederikshavn med sit Fartøj og at kende noget til Tiltalte.

Det fremgaar af bemeldte Rapport, at der paa Skagen har været en Fiskehandler Niels Bruun, der druknede i Efteraaret 1932, og at denne Niels Bruun fra 1916 og til sin Død var Fiskehandler i Skagen og i den Tid ikke har været Fører af nogen Fiskekutter eller noget andet Fartøj.

ad Anklageskriftets Afsnit 2)

Tiltalte har herom forklaret, at han allerede ca en Maanedstid før Handlen med Bruun fandt Sted havde truffet en Skipper Jensen i Vestre

Baadehavn i Aalborg. Tiltalte kendte ikke Jensens Fornavn, og Jensen havde ingen Bopæl, idet han boede ombord i sit Skib, med hvilket Jensen sejlede Fragtfart, men hvis Navn eller Kendingsbogstav Tiltalte ikke erindrer. Jensen sagde ved denne Lejlighed, at han engang ved Lejlighed vilde have en Tromle Olie, og da nu Tiltalte, nogle Dage efter Handlen med Fisker eller Skipper Bruun, paa Mørups Plads i Aalborg traf nævnte Skipper Jensen, der var ca 50 Aar gammel, men hvem Tiltalte iøvrigt ikke nærmere har kunnet signalisere, sagde Jensen til Tiltalte, at han nu godt vilde have Olien, og der blev paa Gaden oprettet en Slutseddel, og Aftalen blev, at Olien samme Dags Eftermiddag eller snarest skulde leveres ved Pælebroen i Nørresundby ud for Skibsmægler Stegmanns Kontor, idet Jensen saa selv vilde hente Olien. Da Jensen ikke havde nogen fast Bopæl, blev det aftalt, at Tiltalte skulde lægge eller foranledige indlagt ukvitteret Regning hos Træhandler Nielsen, Kirkegade, Nørresundby, hvor Jensen sagde, at han af og til kom og fik Fodtøj repareret.

Tiltalte har forklaret, at han angaaende denne Handel personlig var ovre i Petersen Bachs Firma og afleverede Slutsedlen til Prokurist Petersen og bad om, at Tromlen maatte blive leveret og Regningen sendt som af Jensen begæret. Tiltalte har intet haft med Tromlens eller Regningens Fremsendelse at bestille.

Ovennævnte Prokurist Petersen har som Vidne forklaret, at Tiltalte en Dag, altsaa formentlig den 29 Marts 1932, kom ind og fortalte, at han til en Skipper Jensen, der boede ombord i sit Skib, havde solgt en Tromle Olie og at Faktura skulde sendes over til Træhandler Nielsen, hvor Skipper Jensen af og til kom.

Vidnet har forklaret, at der næste Dags Formiddag var en arrig, tilsyneladende yngre Mandsstemme, der ikke var Tiltaltes eller ikke nogen Stemme, Vidnet kendte, der ringede og bebrejdede, at Olien ikke var kommet, da Personen stod for at skulle sejle. Vidnet lovede, at Værerne skulde komme, og afsendte Tromlen, men Vidnet husker ikke, hvem af Firmaets Folk der ekspederede Tromlen, eller om Vedkommende talte med nogen, men forøvrigt gik Beskeden, saavel oprindeligt fra Tiltalte som fra den senere telefonerende, blot ud paa, at Tromlen skulde leveres ud fra Stegmanns Kontor eller ved Hedegaards Pakhus.

Ved Ordrens Indgivelse afleverede Tiltalte en Ordreseddel med Underskrift »Jensen«. Vidnet husker ikke, om der var noget Fornavn, men tror det ikke, og Underskriften var tilsyneladende en anden end Tiltaltes øvrige Skrift i Ordresedlen, der er tilintetgjort.

Vidnet har forklaret, at han først senere sendte et Adviseringspostkort til Træhandler Nielsen, og da Tiltalte havde opgivet, at Beløbet kunde trækkes pr Postopkrævning, sendte Vidnet over til Træhandleren en saadan, der kom uindløst tilbage.

Tiltalte har forklaret, at Underskriften paa Slutsedlen bestod af to Navne.

Træhandler og Skomager Cilius Nielsen, Kirkegade, Nørresundby, har som Vidne forklaret, at han kender Tiltalte og dennes Fader, hvilken sidste har handlet hos Vidnet. Vidnet har intet kendt til Tiltaltes Oliehandel med bemeldte Skipper Jensen, før Vidnet hørte herom ved

nærværende Sags Opkomst, men Vidnet vidste, at Tiltalte handlede med Olie for Petersen Bach, og da Vidnet en Dag i Foraaret 1933 fik en fra Petersen Bach til »Skipper Jensen« adresseret Konvolut sendende med Posten, tænkte Vidnet sig, at det var en Faktura vedrørende en Handel, Tiltalte havde afsluttet, og afleverede Konvolutten til Tiltaltes Fader. Vidnet har forklaret, at han overhovedet ikke kender nogen Skipper eller Fisker Jensen, og at heller ikke nogen saadan har henvendt sig til Vidnet for at spørge efter Faktura eller for at betale. Vidnet har forklaret, at der efterhaanden kom yderligere et eller flere Breve til Skipper Jensen, hvilke Breve Vidnet ligeledes afleverede til Tiltaltes Fader.

Tiltalte har senere under Sagen forklaret, at Jensen flere Gange i længere Perioder har sejlet paa udenlandsk Havn, og at han mener, at Baaden var paa 80 Tons.

Tiltaltes Stedfader, Savskærer Jens Jørgen Jensen, har som Vidne forklaret, at han kender Træhandler Nielsen og er kommet hos denne, hvorimod Vidnet ikke kender noget til nogen Skipper Jensen. Han har forklaret, at han en Dag for lang Tid siden, muligt et Aarstid siden, da han var henne hos Cilius Nielsen, af denne fik at vide, at der var et Brev til Tiltalte. Han har forklaret, at Cilius Nielsen intet kendte til Forholdet, men at Nielsen bad Vidnet tage et Brev med til Tiltalte. Vidnet har forklaret, at han egentlig fik to Breve paa een Gang af Nielsen, og at Vidnet saa, at Firmastemplet var fra et Oliefirma, formentlig fra Petersen Bach. Vidnet gav Brevene til Tiltalte, der sagde, at Vidnet kunde bringe dem tilbage til Cilius Nielsen, hvad Vidnet ikke vilde, og Vidnet tror, at Tiltalte saa, at Vidnet lagde Brevene op paa et Skab, hvor de vistnok laa i Maanedsviis.

Vidnet har forklaret, at der engang for længere Tid siden — om det var før eller efter Episoden med Brevene erindrer Vidnet ikke — kom en Mand hjem og spurgte efter Tiltalte. Manden sagde ikke, hvad han hed, eller hvad han var, men var iført Kasket og blaa, strikket Trøje. Han sagde blot, at han skulde have noget Olie. Manden var en ældre, ret velvoksen Mand med Overskæg. Vidnet har forklaret, at der kom saa mange og spurgte efter Olie hos Tiltalte.

Under Sagen har Tiltalte, der paahørte forrige Vidnes Forklaring, paa Anledning heraf udtalt først, at denne Episode forefaldt efter, og derefter, at denne Episode forefaldt før det med Brevene, og har derefter udtalt, at Tiltaltes Fader Signalement af bemeldte Person netop passer paa Skipper Jensen og har anført, at det passerede skete netop i de Dage, da Jensen (Skipper Jensen) ringede til Petersen Bach.

Tiltalte har iøvrigt forklaret, at det er rigtigt, at han sagde til sin Fader, at denne maatte bringe Brevene tilbage til Cilius Nielsen, og Tiltalte har forklaret, at han ikke regnede med, at hans Fader smed Brevene op paa Skabet, og han har forklaret, at naar han ikke foretog sig yderligere, var det fordi han regnede med, at Faderen nok alligevel vilde bringe Brevene tilbage, og Tiltalte følte sig ej heller foranlediget til at henvende sig til Cilius Nielsen.

Ved Aihøringen til Rapporten har Tiltalte signaliseret Skipper Jensen som ca 60 Aar gammel, Middelhøjde og -Bygning, mellembloodt eller mørkt Haar og med mørkt Overskæg.

Det fremgaar af Sagen, at Tiltalte inden Sagens Forelæggelse for Retten til Politiet under 16 Januar 1933 har deponeret Halvdelen af det ommeldte Beløb eller 70 Kr med Løfte om at betale den resterende Halvdel, uden at Tiltalte dog herved har indrømmet sig skyldig i de paasigtede Forhold, og under Forundersøgelsen har Tiltalte ved dennes Afslutning den 10 Marts 1933 erklæret, at han havde de fleste af de manglende Penge, men at han dog ikke ønskede at deponere dem af Frygt for, at dette kunde betragtes som en Indrømmelse fra ham af at have gjort sig skyldig i de paatalte Forhold.

Tiltalte har under Sagen gjort gældende, at han siden Sagens Opkomst forskellige Gange forgæves har eftersøgt saavel Fisker Bruun som Skipper Jensen.

Tiltalte har paastaaet sig frifundet og har protesteret mod den nedlagte Erstatningspaastand, idet han har anbragt, at naar han under Sagen har erklæret sig villig til at betale det paastaaede Beløb, er dette sket, for at han kunde faa Kvittering for Beløbene og paa Grundlag heraf eventuelt senere gøre civilretligt Regreskrav gældende mod Fiskerne Bruun og Jensen, naar de engang kommer frem. Han har i saa Henseende stærkt pointeret, at der hverken i den skete Deponering eller hans Tilbud om at afvikle de resterende Restbeløb maatte indlægges nogen Indrømmelse fra Tiltalte af de paasigtede Forhold og har fremhævet, at det skete Depositum og hans Tilbud er sket under Forudsætning af, at Tiltalte mod ham undlodes.

Af en efter Sagens Optagelse til Dom under stedfundet Reassumption fremlagt Politirapport fremgaar, at den i Skagen afdøde Fiskehandler Niels Bruun afgik ved Døden i Efteraaret 1932 i en Alder af 54 Aar, og at han var en Mand nærmest under Middelhøjde, med graasprængt Haar og skægløs, dog med et lille, mørkt, graaligt, engelsklignende Overskæg.

Under Reassumptionen har Tiltalte heroverfor anført, at det ommeldte Signalement af bemeldte Fiskehandler Niels Bruun ikke passer paa den af Tiltalte under Sagen omforklarede Bruun, der var en 40—45-aarig Mand, nærmest noget over Middelhøjde og med mørkeblondt Haar, uden at Tiltalte har turdet udtale sig nærmere om, hvorvidt Bruun havde Skæg.

Under Reassumptionen fremkom Tiltalte derhos med den Oplysning, at han paa sin Uskyldighed havde to Vidner, som han ønskede ført under Sagen, og hvorom Tiltalte samme Dag havde konfereret med sin beskikkede Forsvarer, der oplyste, at Tiltalte samme Dags Eftermiddag et Par Timer før den berammede Domsafsigtelse sammen med sin Broder havde indfundet sig hos Forsvareren og der berettet, at Broderen havde været med, da Tiltalte bragte Dunkene om Bord i Kutteren i Frederikshavn, hvorhos Tiltalte fortalte, at hans Søster skulde have talt med Skipper Jensen.

Tiltalte har derfter under Reassumptionen forklaret følgende:

Tiltalte har forklaret, at hans Boder, Bødker Hans Henrik Jensen var kørende med Tiltalte i dennes Bil til Frederikshavn den Dag, da Tiltalte leverede de tre Dunke Olie til Fisker Bruun, og at Tiltaltes Broder bragte de to Dunke Olie om Bord, medens Tiltalte selv bragte den

trede Dunk Olie ombord. Han har forklaret, at de begge hentede Olien ved Brohuset ved Aalborg-Siden ved den gamle Pontonbro, og at de afleverede Olien i Frederikshavn vistnok ved Middagstid, og at Tiltaltes Broder, der dengang var arbejdsløs, ikke talte med Fisker Bruun.

Under den derpaa følgende yderligere Undersøgelse har Tiltalte af Politiet været udfuldt til Paavisning og har paavist en Pælebro i Frederikshavns Havn, ved hvilken den paagældende Kutter skulde have ligget, samt paavist en 1-mastet Fiskekutter, der efter de foreliggende Oplysninger ikke er nogen Kutter, der bruges til Doggerbanksfiskeri, som en Kutter, svarende til den, hvorpaa Olien blev bragt om Bord, dog at Tiltalte senere inden Retten har forklaret, at Kutteren muligt havde en lille Mast bagtil. Overfor den Omstændighed, at han til Politirapporten i Strid med den oprindelige Forklaring har forklaret, at Kutteren laa udenfor et andet Skib og ikke som oprindelig anført direkte ved Bolværket, har han anført, at han paa Grund af det siden da forløbne Tidsrum ikke erindrer de nærmere Omstændigheder, og med Hensyn til, hvorvidt der var nogen ombord, har han senere inden Retten forklaret, at det forekommer ham, at der var en ung Mand ombord, men at han ligeledes paa Grund af det forløbne Tidsrum ikke erindrer noget bestemt herom.

Overfor den Omstændighed, at der oprindelig under Sagen har været Tale om fire Dunke Olie, har Tiltalte anført, at det kun drejede sig om tre Dunke Olie, og overfor forskellige til Rapport foreliggende Oplysninger, der skulde belyse, at Tiltalte kan have disponeret over Olien til andre, har Tiltalte benægtet dette og fastholdt, at der kun ved Pontonbroen blev udleveret ham tre Dunke Olie, og at disse af ham er videreleveret som forklaret.

Bud Alfred Hansen hos Firmaet Petersen Bach har forklaret, at han sammen med Bud Møller Larsen en Aften for et Aarstid siden ved Brohuset for Firmaet Petersen Bach afleverede fire Dunke Olie, som Tiltalte skulde afhente næste Morgen. Dunkene var almindelige 18½ kg's Dunke, nemlig firkantede Oliedunke, der var paamalet »Empire Oil« med blaa Maling, der let kan fjernes med Terpentin.

Tidligere nævnte Prokurist Johannes Petersen har paany først forklaret, at han ikke med Bestemthed har turdet udtale sig om Antallet af de Dunke Olie, der skulde leveres til Skipper Bruun, men har senere bestemt hævdedet, at det drejede sig om fire Dunke Olie, idet Prisen var beregnet efter 53 Øre pr kg, saaledes at Prisen skulde have været 39 Kr 22 Øre, men at Differencen mellem dette Beløb skyldes, at Prisen har været sat til 52 Øre pr kg.

Tiltalte har heroverfor hævdedet, at tre Dunke maa passe med Prisen ifølge Opgørelsen, nemlig 65 Øre pr kg, saaledes at den samlede Pris herefter skulde være 36 Kr 08 Øre.

Tiltaltes Broder, Bødkersvend Hans Henrik Jensen, har forklaret, at han en Dag traf Olieforhandler Skov, og at denne, da de talte om Tiltaltes Sag, sagde, at Vidnet burde melde sig som Vidne, hvilket gav Anledning til, at Vidnet sammen med Tiltalte gik op til Forsvareren samme Dag umiddelbart før Domsafsigtelsen var berammet. Vidnet har forklaret, at han godt kendte Sagen, men at Vidnet efter Tiltaltes Ud-

talelse til Vidnet ikke behøvede at møde, da Tiltalte havde udtalt, at der ikke blev noget ud af Sagen.

Vidnet har derefter forklaret, at han i en Periode for et Aarstid siden, medens han var arbejdsløs, ofte ledsagede Tiltalte paa dennes Ture og kørte for Tiltalte, og at Vidnet en Formiddag i denne Periode sammen med Tiltalte ved Brohuset paa Aalborg-Siden hentede tre Dunke Olie, firkantede, glatte, og med blaa Bogstaver, paamalet »Empire Oil«. Tiltalte fortalte, at disse skulde leveres i Frederikshavn til en Skipper, hvis Navn Vidnet i hvert Fald ikke erindrer, og Vidnet kørte sammen med Tiltalte til Frederikshavn, hvortil de ankom ved Middagstid, og her bar Vidnet de to Dunke ned til Havnen, medens Tiltalte bar den ene.

Han har forklaret, at de kom ud til en 1-mastet Kutter, noget lignende som den, Tiltalte under sin Paavisning har udpeget, og at Kutteren laa direkte ved Kajen omtrent midt for Pælebroen. Han har forklaret, at Tiltalte paaviste Kutteren for Vidnet, der gik i Forvejen med de to Dunke, som Vidnet satte ned paa Rælingen af Kutteren, og medens Vidnet gik op og vendte Vognen, gik Tiltalte alene med den tredje Dunk ned til Kutteren, paa hvilken Vidnet saa, at Tiltalte gik om Bord. Tiltalte var væk et Par Minutter. Vidnet talte ikke med nogen ombord og saa ingen Personer ombord. Kort efter kom Tiltalte op til Vognen, og derefter gik Tiltalte alene en Tur ned til Havnen. Vidnet har forklaret, at de paa ommeldte Tur ikke havde andre Oliedunke med end de tre.

Ved den af Anklagemyndigheden yderligere anstillede Undersøgelse er det ikke lykkedes at finde det Skib, paa hvilket Olien skulde være leveret, ligesom det ej heller blandt Personalet ved Pontonbroen (Limfjordsbroen) er lykkedes at finde den eller de Kontrollører, der skal have modtaget og udleveret de omhandlede Dunke Olie, hvorved bemærkes, at Kontrollør Valdemar Jensen, der havde Vagt ved Broen paa Aalborg-Siden den 18 Marts om Eftermiddagen, er afgaaet ved Døden.

Med Hensyn til den Olietromle, der skal være leveret til den i Sagen ommeldte Skipper Jensen, har Tiltalte under Reassumptionen anført, at hans Søster, Frøken Helga Jensen, dengang denne Tildragelse fandt Sted, var Husbestyrerinde hos Tiltaltes Fader, og at hun havde fortalt Tiltalte, at hun var alene hjemme en Dag, og at hun da havde haft Besøg af Skipper Jensen, der fortalte, at han hos Tiltalte havde bestilt Olie, der skulde henlægges paa Nørresundby Havn, og at denne Olie ikke var kommet, hvorfor Personen havde været vred og skældt ud.

Tiltaltes nævnte Søster, Husassistent Helga Gudrun Jensen, der blev foranlediget ført som Vidne inden Retten under Sagen umiddelbart efter, at Tiltalte havde fremsat fornævnte Anbringende, har forklaret, at hun førte Hus for sin Fader, hos hvem Tiltalte ogsaa boede hjemme i den Periode, Tiltalte handlede for Firmaet Petersen Bach, og at hun erindrer, at der en Dag, i det Tidsrum, da Tiltalte handlede for Petersen Bach — det var vinterligt og koldt — kom en ældre, ret høj Mand paa ca et halvt Hundrede Aar, med Overskæg og med blankskygget Kasket og nærmest fisker- eller sømandsklædt, vistnok iført blaa Jakke, og spurgte, om Lerche Jensen boede her, og udtalte, at noget Olie, han havde bestilt, og som skulde leveres ved Nørresundby Havn ved Stegmanns Pakhus, ikke var kommet. Paagældende Mand var meget vred

over dette, idet han udtalte, at han fandt det urigtigt, at Olien ikke var kommet, naar han havde bestilt den.

Om Aftenen, da Tiltalte kom hjem, fortalte Vidnet om det passerede, og Tiltalte sagde da, at han nok skulde sørge for det og udtalte, at det var den Olie ovre fra Petersen Bach. Vidnet, der ikke kendte Manden, der ikke navngav sig, har forklaret, at Manden ikke talte om Petersen Bach, ligesom Manden heller ikke sagde noget om, at han havde ringet eller vilde ringe dertil, men han sagde dog noget om, at han selv kunde prøve at ringe efter det, hvis han ikke fik det.

Vidnet har forklaret, at hun nok har hørt Tale om Tiltaltes Sag, men at hun ikke tænkte over at sige noget til Tiltalte, før han, Dagen før Domsafsigtelsen var berammet, fortalte, at han skulde møde i nærværende Sag, og at Vidnet hertil svarede, at han jo saa maatte være uskyldig, da hun kunde bevidne, at en saadan Mand havde været hjemme at spørge efter Tiltalte. Hertil svarede Tiltalte først, at det syntes han ikke, hun skulde blande sig i, men at de bagefter blev enige om, at hun alligevel skulde vidne.

Forskellige af Anklagemyndigheden under Reassumptionen tilvebragte Oplysninger lader formode, at Tiltalte tidligere, blandt andet i Forsommeren 1932, har brugt den Fremgangsmaade at henstille Olie-dunke til Kunder, blandt andet ved Hedegaards Pakhus i Nørresundby, nemlig dels til en Skipper Petersen, »Nordstjernen«, og dels til en Skipper Jensen, Yachten »Clara«, men Tiltalte har forklaret, at bemeldte Skipper Jensen ikke er identisk med den her under Sagen omhandlede, og har benægtet, at saadanne Olie-dunke har hidrørt fra Petersen Bach.

Yderligere Oplysninger om den i Sagen omhandlede Skipper Jensen som Aftager af Olie-tromlen er ikke fremkommet.

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger og Forklaringer findes der ingen Grund til at bevirke, at Firmaet Petersen Bach har leveret henholdsvis de fire Dunke Olie og den omhandlede Tromle Olie til videre Levering gennem Tiltalte paa de af denne angivne eller forlangte Leveringssteder.

Det findes endvidere — navnlig under Hensyn til, at de originale Ordresedler er tilintetgjorte, og at Tiltaltes til Firmaet tilbageleverede Ordrebøger eller Kopier ikke senere er tilvejebragt — ikke at kunne forkastes, at der med Hensyn til de i Anklageskriftet ommeldte, af Tiltalte til Firmaet indleverede og af dette paa den af Tiltalte foreskrevne eller ønskede Maade effektuerede Ordre har foreligget Ordresedler, underskrevne eller med Navngivelse eller Henvisning til Aftagere af Navnene henholdsvis Bruun og Jensen.

Det maa vel indrømmes, at Tiltalte henset til visse foreliggende Omstændigheder, derunder særligt den løse — begyndende — Tilknytning, Tiltalte havde til Firmaet Petersen Bach, det ringe Antal Ordre, han optog, og den efter Tiltaltes Ansættelsesforhold i og for sig usædvanlige Optagelsesmaade for og Ekspedition af de heromhandlede Ordre — en Fremgangsmaade, Firmaet Petersen Bach dog akcepterede — navnlig vedrørende den til Fisker Bruun foreliggende Ordre, hvor Tiltalte skulde medhave kvitteret Regning for at inkassere Beløbet samtidig med Varens Aflevering, har haft særdeles Ansporing og Anledning til i

enhver Henseende at sikre Beviset for de paagældende Køberes senere Identificering med Hensyn til saavel Person, Fartøj som iøvrigt.

Det maa endvidere indrømmes, at det foreliggende, absolut negative Resultat af de med Hensyn til de paagældende Købere anstillede Efterforskninger — navnlig med Hensyn til Køberen Bruun — sammenholdt med Tiltaltes Fortid til en vis Grad synes at kunne sandsynliggøre eller indicere, at de af Tiltalte opgivne Købere er fingerede eller ikkeeksisterende Personer.

Efter samtlige foreliggende Omstændigheder maa det imidlertid findes overvejende betænkeligt at paalægge Tiltalte ogsaa den kriminelle Risiko for den totale Svigten i de ovennævnte Henseender.

Angaaende Leverancen til Skipper Bruun tør det mod Tiltaltes og dennes Broders overensstemmende Forklaringer ikke statuere, at de ved Brohuset har erholdt udleveret mere end tre Dunke Olie, og efter den af Bud Alired Hansen og Tiltaltes Broder givne, overensstemmende Beskrivelse af Olieudviklingen, maa det antages, at de nævnte tre Dunke har hidrørt fra det ommeldte, ved Brohuset leverede Parti af fire Dunke Olie.

Efter Tiltaltes og dennes Broders overensstemmende Forklaringer, ogsaa med Hensyn til Paavisningsstedet og den udpegede Kutter, maa det, idet der i saa Henseende — navnlig henset til det siden da forløbne Tidsrum — ikke kan lægges afgørende Vægt paa den Vaklen, Tiltaltes Forklaringer i saa Henseende har frembudt, antages, at de tre Dunke Olie er leverede ombord paa en i Frederikshavns Havn liggende Fiskekutter. Angaaende Leverancen til Skipper Jensen maa det, navnlig under Hensyn til og efter Indholdet af den af Tiltaltes Søster givne Samtale med den af hende omfklarede Køber, anses sandsynliggjort, at der vedrørende denne Tromle Olie har foreligget en Handel som af Tiltalte paastaet.

Da det herefter ikke mod Tiltaltes Benægtelse med tilstrækkelig Sikkerhed findes godtgjort, at Tiltalte til egen Fordel har tilegnet sig de ommeldte Varepartier eller den eventuelle Betaling herfor, vil han være at frifinde for det offentlige Tiltale.

Den nedlagte Erstatningspaastand vil herefter ikke være at tage under Paakendelse her under Sagen.

Sagens Omkostninger, derunder 60 Kr i Vederlag til den for Tiltalte under Domsforhandlingen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Hasselbalch, Aalborg, udredes af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Aalborg Købstad m v den 3 Juni 1933 afsagte Dom er paaanket alene af det offentlige.

Det bemærkes, at Tiltalte den 24 Juni 1933 inden Aalborg Købstads Ret for Overtrædelse af Straffelovens § 298 Nr 3 har vedtaget en Bøde til Statskassen af 40 Kr.

Efter alt det foreliggende — derunder hvad der er oplyst om et af Tiltalte tidligere udvist ganske lignende Forhold, med Hensyn til hvilket Tiltalte i Henhold til Retsplejelovens § 723, Punkt 1 efter Omstændighederne frafaldtes ved Statsadvokatens Resolution af 24 Juni 1932 — findes det ubetænkeligt at statuere, at begge de omhandlede af Tiltalte indgivne Ordre har været fingerede, og at Tiltalte til egen Fordel har disponeret over den udleverede Olie. Herefter vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 285, jfr § 279, med Fængsel i 60 Dage.

De borgerlige Rettigheder vil være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Tiltalte vil derhos have at betale i Erstatning til Købmand J C Petersen Bach 140 Kr 41 Øre.

Sagens Omkostninger for begge Retter bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført.

Mandag den 22 Oktober.

Nr 177/1934.

Rigsadvokaten

mod

Ole Peder Olsen (Teist),

der tiltales for Overtrædelse af Lukkeloven.

Dom afsagt den 7 Marts 1934 af Retten for Københavns Amts søndre Birk m v: Tiltalte, Kioskejer Ole Peder Olsen, bør inden 3 Dage fra denne Doms Forkyndelse betale en Bøde af 50 Kr, der tilfalder Høje Thorstrups Kommunes Kasse. Forvandlingsstraffen bestemmes til 8 Dages Hæfte. Sagens Omkostninger udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 25 Juni 1934: Tiltalte Ole Peder Olsen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Den Bygning, hvori den omhandlede Kiosk findes, og som tillige indeholder Garderobe og Cykelstald er beliggende overfor Stationsbygningen, adskilt fra denne ved en for offentlig Færdsel bestemt Vej. Det fra Kiosken skete Salg kan herefter ikke anses for at være sket paa Jærnbanestationen. Idet Bestemmelsen i § 2 c i Lov Bekg Nr 204 af 20 Maj 1933 saaledes ikke er anvendelig og idet Tiltalte inden Lukketid har forhandlet andre Varer end de i § 2 b omtalte, har han ikke haft Hjemmel til det stedfundne Salg efter almindelig Lukketid.

Tiltalte vil herefter være at anse efter nævnte Lovbekg § 10, jfr § 1. Underrettens Afgørelse med Hensyn til Straffen og Sagens Omkostninger tiltrædes, og denne Dom vil saaledes kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskriit af 12 Februar 1934 fra Politimesteren i Københavns Amts søndre Birk er Kioskejer Ole Peder Olsen, boende Stationsvej, Taastrup, sat under Tiltale for Overtrædelse af § 1 i Lov om Lukketid for Butiker og Lagre m v af 14 April 1932 og § 26 i Næringsloven af 28 April 1931 i Anledning af, at han, der har Butik i et Cykel-

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 15

Mandag den 22 Oktober.

skur, der ligger paa Pladsen Nord for Jærnbane-stationens Hovedbygning i Taastrup, 1. efter almindelig Butikslukketid forhandler almindelige Kioskvarer og Chokolåde, uagtet han om Dagen (inden Lukketid) fra samme Butik forhandler Tobaksvarer, 2. hvorhos han fra en paa Jærnbane-stationens nordlige Ydermur anbragt Automat sælger Tobaksvarer.

Tiltalte er født i Herstedvester den 26 September 1868 og ses ikke tidligere straffet.

Tiltalte har under Sagen nægtet sig skyldig. Han har erkendt, at han har drevet og endnu driver Handel som i Anklageskriftet beskrevet, men mener ikke herved at have overtraadt Lukke- eller Næringsloven.

Med Hensyn til Kiosksalget begrundet Tiltalte sin Frifindelsespaastand paa, at Kiosken ligger paa den Statsbanerne tilhørende Grund ved Taastrup Station, og at Salg efter almindelig Lukketid herefter er hjemlet ved Lukkelovens § 20. Herved har Tiltalte oplyst, at Kioskens Tobaksvarer ved almindelig Lukketid tildækkes og laases inde i dertil bestemte Skabe i Kiosken.

Med Hensyn til Automatsalget har Tiltalte oplyst, at Automaten er anbragt paa Stationens Ydermur i en ved Overdækning af Adgangs-trappen til Stationen dannet Vestibule. Tiltalte har hævdet, at Automaten herefter er anbragt »paa Jærnbane-stationen«, saaledes at Næringslovens § 26, 2 Stk hjemler ham Ret til Salg herfra.

Da der fra Kiosken (før almindelig Lukketid) sælges Tobaksvarer og da Undtagelsesbestemmelsen i Lukkelovens § 2 c — ligesom Lovens § 2 b — maa antages alene at omfatte Udsalg, der kun forhandler de i Lovens § 2 b og c nævnte Varer, vil der allerede af denne Grund være at give Anklagemyndigheden Medhold i, at Kiosksalget efter almindelig Lukketid indeholder en Overtrædelse af Lukkelovens § 1.

Efter de om Cigarautomatens Anbringelse foreliggende Oplysninger, hvorefter denne er anbragt i en overdækket Vestibule til Stationen, maa der gives Tiltalte Medhold i, at Salg fra denne Automat er hjemlet ved Næringslovens § 26, og han vil derfor forsaavidt være at frifinde.

Tiltalte vil herefter i Medfør af Lukkelovens § 10, jfr § 1 være at anse med en Bøde af 50 Kr, der tilfalder Høje Thorstrup Kommunes Kasse.

Forvandlingsstraffen bestemmes til 8 Dages Hæfte.
Sagens Omkostninger udredes af Tiltalte.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 7 Marts 1934 af Retten for Københavns Amts søndre Birk m v, er af Tiltalte Ole Peder Olsen med Justitsministeriets Tilladelse af 28 April 1934 paaanket til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Som Sagen af Anklagemyndigheden er forelagt Landsretten, afhænger Sagens Udfald af, om den af Tiltalte drevne Kiosk kan anses for at være saaledes beliggende, at Salg derfra kan henføres under »Salg paa JærnbaneStationer«, jfr Lov Nr 132 af 14 April 1932 § 2 c.

Efter de om de lokale Forhold foreliggende Oplysninger findes dette at være Tilfældet, og Tiltalte vil herefter være at frifinde.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Onsdag den 24 Oktober.

Nr 251/1933.   Hotelforpagter **Hans Nissen** (Gamborg)

m o d

Kapelmester **Freddy Jensen** og Pianistinde Frøken **Inga Bolbjerg** (Svane),

betræffende Erstatning for Afbrydelse af Engagement.

Østre Landsrets Dom af 11 December 1933: Sagsøgte, Hotelforpagter Hans Nissen, bør til Sagsøgerne, Kapelmester Freddy Jensen og Pianistinde, Frk Inga Bolbjerg, betale 600 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 19 Juni 1933, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Da det ikke er godtgjort, at de Indstævnte har givet Appellanten Føje til at ophæve Forholdet som sket, vil de Indstævntes Paastand om en Erstatning stor 1450 Kroner med Renter være at tage til Følge.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil Landsretsdommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Hotelforpagter Hans Nissen, bør til de Indstævnte, Kapelmester Freddy

Jensen og Pianistinde Frøken Inga Bolbjerg, betale 1450 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 19 Juni 1933 til Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til de Indstævnte med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 25 April 1933 engagerede Sagsøgte, Hotelforpagter Hans Nissen, Nakkov, Sagsøgeren, Kapelmester Freddy Jensens Trio i Restauranten »Den borgerlige Forening« i Svingelen i Nakskov fra den 14 Maj til 1 September s A. Trioen begyndte at spille hos Sagsøgte allerede den 7 Maj, men det blev en af Sagsøgte antaget ungarsk Violonist, der fik Ledelsen af Musiken. Sagsøgeren Freddy Jensen, der spillede anden Violin, og hans Forlovede, Medsagsøgerinden, Frk Inga Bolbjerg, der spillede Klaveret, havde forskellig Vanskelighed ved under Første-Violinistens Ledelse at præstere et Sammenspil, der tilfredsstillede de Krav, som Sagsøgte maatte stille af Hensyn til de dansende Gæster. Dette blev dog først Sagsøgerne tilkendegivet den 3 Juni, da Sagsøgte spurgte dem, om de vilde rejse straks mod at faa udbetalt 200 Kr.

Ifølge Sagsøgernes Forklaring sagde Sagsøgte ved samme Lejlighed, at hvis han ikke fik Besked i Løbet af et Par Dage, maatte Sagsøgerne betragte det passerede som en Opsigelse til 15 s M. Da senere Forhandlinger ikke førte videre, rejste Sagsøgerne den 16 s M.

Sagsøgerne har derefter under nærværende ved Retten for Nakskov Købstad m v forberedte Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale dem Gage for 2½ Maaned a 200 Kr for hver: 1000 Kr og for Kost og Logis i samme Tid 450 Kr; ialt 1450 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 19 Juni 1933.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet han bestrider at have opsagt Sagsøgerne til Fratrædelse den 15 Juni. Han mener derhos, at Sagsøgerne ikke kunde kræve Kontrakten opretholdt, da deres Spil ikke var tilfredsstillende. Han har i sin Partsforklaring erkendt, at han ved Ordskiftet den 3 Juni sagde, at det ikke kunde blive ved at gaa, som det gik. Han har ikke udtrykkelig sagt, at det skulde være Opsigelse til den 15 s M. Den 11 s M sagde han atter til Sagsøgerne, at det ikke kunde gaa, som det gik. Selv om det skulde koste ham 2000 Kr, maatte han hellere det, hvis de ikke forbedrede dem, og da de den 15 s M spurgte, om de saa skulde rejse, henviste han dem til deres juridiske Raadgiver.

Overretssagfører Haubroe, der senere er afgaaet ved Døden, havde paa Sagsøgernes Vegne mellem den 3 og 15 s M en Telefonsamtale med Sagsøgte og udtalte derefter ifølge Vidneforklaring afgivet af den hos ham ansatte cand jur Cuno Gjerstrup til denne, at der ikke kunde op-

naas nogen mindelig Ordning, og at Sagsøgte havde erklæret, at Sagsøgerne skulde ud, hvad det saa end kostede.

Det maa iøvrigt antages, at Sagsøgernes Spil har været tilfredsstillende andre Steder.

Efter det saaledes foreliggende findes Sagsøgerne med Føje at have forstaaet Sagsøgtes Udtalelser saaledes, at deres Medvirken ikke længere ønskedes, og da de maatte have Krav paa, at Sagsøgte ikke ophævede Forholdet uden passende Varsel, findes der at burde tilkendes dem en Erstatning, der vil kunne bestemmes til ialt 600 Kr.

Sagsøgte vil herefter være at dømme til at betale Sagsøgerne dette Beløb med Renter som paastaaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale Sagsøgerne med 200 Kr.

Nr 84/1933. **Fru Pethrine Jensen**
(Overretssagfører Andreas Christensen efter Ordre)

m o d

Sydøstsjællandss Elektricitets-Aktieselskab (Heilesen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til Fjernelse af en Stærkstrømsledning.

Østre Landsrets Dom af 19 Februar 1934: Sagsøgte, Sydøstsjællandsk Elektricitets-Aktieselskab, bør for Tiltalte af Sagsøgerinden, Fru Pethrine Jensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Det offentlige udreder til Sagfører Th Weber, Haslev, 260 Kr 10 Øre og til Overretssagfører Vald Jensen 119 Kr 40 Øre.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved i 1916 at give Indstævnte Tilladelse til at anbringe de omhandlede Ledninger som i Dommen nævnt maa de daværende Ejere af Jorderne anses at have forpligtet sig til at respektere de i det dagældende Stærkstrømsreglement af 18 November 1912 indeholdte Forskrifter, hvorefter Luftledninger skulde holdes udenfor Rækkevidde fra Jorden, Tage, Udbygninger, Frugtræer, Vinduer eller fra andre for Mennesker tilgængelige Steder. Den i det senere Stærkstrømsreglement af 26 Januar 1924 foretagne nærmere Udformning af de til Afværgelse af Fare tjenende Forskrifter, hvorefter Minimumsafstanden fra Luftledninger til Bygninger fikses til 5 m, ses ikke med Hensyn til Raadighedsindskrænkningen for Grundejerne at betyde nogen væsentlig Forandring, og det samme gælder Bestemmelserne i det af Appellantinden paaberaabte Stærkstrømsreglement af 8 Februar 1930,

som sammenlignet med Reglementet af 1924, der var gældende, da Appellantinden erhvervede de omhandlede Parceller, ikke i Almindelighed indeholder nogen Skærpelse af væsenlig Betydning. Et under Sagen optaget Syn og Skøn støtter ikke den Antagelse, at det nuværende Stærkstrømsreglement skulde have medført større Indskrænkninger i Appellantindens Raaden end hun efter den ved hendes Erhvervelse af Ejendommen i 1925 forefundne Tilstand — som hun før Købet var bekendt med — maatte være forberedt paa.

Idet der herefter ikke findes at være noget Grundlag for de af Appellantinden overfor det indstævnte Selskab fremsatte Krav, vil Selskabet være at frifinde, og Landsrettens Dom vil saaledes kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

I Salær for Højesteret og i Godtgørelse for Udlæg tillægges der Overretssagfører Andreas Christensen henholdsvis 200 Kroner og 45 Kroner, der udredes af det offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1920 købte Tømrermester Chr Jensen Parcellen Matr Nr 10 s af Braaby By og Sogn, paa hvilken han i 1921 opførte et Beboelseshus; langs Parcellens vestlige Skel, som tillige er Sogneskel til Testrup Sogn, var der (fra 1916 eller 1917) anbragt nogle Master med en Stærkstrømsledning i Retning Nord-Syd. I 1924 købte Jensen yderligere Parcellen Matr Nr 2 d af Skuderløse By, Testrup Sogn; af denne Parcel ligger en lille Del som Nabo til Matr Nr 10 s (paa den anden Side Sogneskellet), medens den største Del ligger paa den modsatte Side af Landevejen og af Højspændingsledningen. Efter at Jensen var kommet under Konkursbehandling, solgte Boet i November 1925 begge Ejendommene til hans Hustru, Fru Pethrine Jensen, som Særeje. I 1931 paa-begyndte Jensen Støbningen af Fundamenter til en Tilbygning til Huset paa Matr Nr 10 s, men han fik af Elektricitetsselskabets Folk Underretning om, at der ikke maatte bygges nærmere Højspændingsledningen end 5 m maalt i vandret Projektion; Byggeforetagendet blev derefter stillet i Bero. I 1933 rettede Fru Jensens Sagfører Henvendelse til Elektricitetsselskabet og opfordrede det til enten at flytte Ledningen eller skadesløsholde hende for det Tab, hun led ved Raadighedsindskrænkningen; Selskabet afslog begge Dele og nægtede ligeledes at lade aiholde Voldgift til Bestemmelse af Erstatningens Størrelse, idet det oplystes, at der forelaa Tilladelse af 1916 fra Ejendommens da-værende Ejere til Ledningens Anbringelse.

Under denne ved Bregentved-Gisselfeld Birks Ret forberedte Sag har Sagsøgerinden, Fru Pethrine Jensen, Braaby, hvem der er meddelt fri Proces, principalt paastaet Sagsøgte, Sydøstsjællandss Elektricitets-Aktieselskab, Haslev, kendt uberettiget til fortsat Anbringelse og tilpligtet at fjerne den Stærkstrømsledning, som er anbragt langs Skellet af hendes Ejendom Matr Nr 10 s af Braaby By og Sogn og Matr Nr 2 d af Skuderløse By, Testrup Sogn; subsidiært paastaas Sagsøgte dømt til enten at fjerne Ledningen eller at betale Erstatning 5800 Kr eller et Beløb efter Rettens Skøn; mest subsidiært paastaar hun Retten til Erstatning anerkendt saaledes, at dens Størrelse fastsættes ved Voldgift efter de Regler, der gælder for nye Ledninger.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at der den 14 Januar 1916 er udstedt to Deklarationer, hvorved Ejerne af de Ejendomme, hvorfra de Sagsøgerinden tilhørende Parceller er udstykkede, uden Vederlag gav Sagsøgte Tilladelse til at føre Luftledninger over Jorderne; disse Deklarationer er ikke blevet tinglyst.

Til Støtte for sine Paastande anfører Sagsøgerinden, at hun ikke har kendt de nysnævnte Deklarationer; da hendes Mand købte Parcellerne, var Ledningerne der allerede, men medførte ingen væsentlige Indskrænkninger i Retten til at bebygge Ejendommen, thi i 1921 byggedes Beboelseshuset, skønt det ligger lige ved Skellet og indenfor de omhandlede 5 m. Da hun købte Ejendommen i 1925 var den af Ledningens Eksistens følgende Raadighedsindskrænkning i alt væsentlig den samme, dog at mindste Afstand mellem Ledninger og Bygninger ved Reglement 26 Januar 1924 var fastsat til 5 m; først ved Reglement af 8 Februar 1930 bestemtes, at der ikke maatte bygges indenfor 5 m i vandret Projektion paa Ledningen; en saadan Raadighedsindskrænkning hvilede ikke paa Ejendommen, da hun købte den, hun har ej heller givet Samtykke til en saadan og maa derfor have Krav paa at faa den fjernet eller i hvert Fald paa at faa Erstatning for det Tab, der er paaført hende.

Sagsøgte gør gældende, at Ledningen er lovlig anbragt, derfor kan der ikke være Tale om at fjerne den; højst kunde der tilkomme Sagsøgerinden Erstatning, men heller ikke hertil mener Sagsøgte sig forpligtet, idet det ikke er Selskabet, der har udvidet det Baand, som Ledningernes Eksistens lægger paa disses Ejendomme; det er Staten, som, efter de nyere Erfaringer, har ment det nødvendigt at forhindre Bebyggelse m m indenfor den titnævnte Afstand fra Ledninger. Saadanne almindelige Indskrænkninger, der rammer alle Ejere, over hvis Ejendomme der gaar Stærkstrømsledninger, maa Samfundet i alles velforstaaede Interesse være berettiget til at paabyde. Dertil kommer, at baade Sagsøgerinden og hendes Mand før Erhvervelsen har kendt Ledningens Eksistens og maa have været klar over, at den kunde medføre Indskrænkninger i Raadigheden. Subsidiært hævder Sagsøgte, at der ikke er paaført Sagsøgerinden noget Tab, idet der vil kunne bygges andetsteds paa Ejendommen uden større Bekostning.

Da Sagsøgerinden før Erhvervelsen af Ejendommene kendte Ledningen og maatte være klar over, at dens Eksistens medførte visse Ind-

skrænkninger, derunder de i Henhold til de dagældende Reglementer fastsatte, maa hun være pligtig at taale de Indskrænkninger, som den til enhver Tid gældende Lovgivning medfører, uden at kunne forlange Erstatning, idet der er lagt samme Baand paa alle Ejendomme, hvorover saadanne Ledninger føres.

Herefter vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne op-
hæves.

Der vil være at tillægge de for Sagsøgerinden for den forberedende Ret og for Landsretten beskikkede Sagførere i Salær og Godtgørelse for Udlæg nedennævnte Beløb, der udredes af det offentlige.

Torsdag den 25 Oktober.

Nr 42/1934.

Konsul **Chr Juncker** (Møller)

mod

Hotelejer **W Mathiesen** (Bache),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved et Ulykkestilfælde.

Vestre Landsrets Dom af 22 Januar 1934: Sagsøgte, Hotelejer W Mathiesen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Konsul Chr Juncker, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 350 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Konsul Chr Juncker, til Indstævnte, Hotelejer W Mathiesen, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 28 Juni 1932 deltog Sagsøgeren, Konsul Chr Juncker i Randers, i en selskabelig Sammenkomst, der afholdtes paa det Sagsøgte, Hotel-

ejer W Mathiesen, sammesteds, tilhørende Hotel Randers i nævnte Købstad. Efter at Selskabet havde spist i et i en højere liggende Etage værende Lokale, begav det sig ned i et af Selskabslokalerne i nederste Etage, den saakaldte Gobelinsal, hvor der blev drukket Kaffe og indtaget forskellige andre Drikkevarer. Da Selskabet følte sig generet af Varme, blev Hotellets Personale anmodet om at skaffe frisk Luft, og i Henhold til dette Ønske blev Skydedøren til den ved Siden af Gobelinsalen liggende Festsal trukket til Side. Noget efter Midnat begav Sagsøgeren sig ind i Festsalen, der ikke var fuldt oplyst, idet — som det maa antages — kun tre af de under Loftet anbragte elektriske Lamper var tændt. Han naaede hen til en Dør og gennem denne ud paa en ikke med Rækværk forsynet Bro, der i en Højde af ca 3 Meter over Gaardspladsen forbinder Festsalen med en Elevator i Gaarden. Fra Broen faldt Sagsøgeren ned paa det underliggende Terræn, hvorved han paadrog sig en Beskadigelse af en Lændehvirvel. Sagsøgeren var som Følge af Læsionen uarbejdsdygtig i 2—3 Maaneder og havde ogsaa i den følgende Tid Ulemper deraf, idet bl a hans Gang blev besværliggjort og til Tider var ledsaget af Smerter, særlig i Anklerne. Ifølge en fra Direktoratet for Ulykkesforsikringen indhentet Erklæring vilde Direktoratet, saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, have tillagt Sagsøgeren en Invaliditetserstatning, beregnet efter en Invaliditetsgrad af 20 pCt.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at Uheldet skyldes en uforsvarlig Indretning af de paagældende Lokalteter paa Hotellet, og at Sagsøgte er ansvarlig herfor, har han under nærværende Sag i Erstatning for Uarbejdsdygtighed i 200 Dage og Invaliditet samt for Svie og Smerte paastaaet sig tilkendt 20 000 Kr tillige med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 12 August 1933, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, idet han næst at benægte, at der fra Hotellets Side er udvist nogen Uagtsomhed, har hævdedet, at Sagsøgeren, der var kendt med Lokalteterne og maatte vide, at Festsalen laa i et højere Niveau end Gaarden, selv er Skyld i Ulykken, hvorhos han subsidiært har anført, at Sagsøgeren ikke har lidt noget økonomisk Tab ved det passerede.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, derunder lagttagelser, som Landsretten har haft Lejlighed til at gøre under en umiddelbart forud for Domsforhandlingen foretaget Besigtigelse af Stedet, at der i Festsalens mod Gaarden vendende Væg foruden nogle Vinduer, der er indrettede paa sædvanlig Maade, og under hvilke der er installeret Radiatorer, findes et saakaldet fransk Vindue, der er lukket med almindelige Vindueshasper og ført helt ned til Gulvet, idet der langs dette kun findes et forholdsvis højt Dørtrin. Foran det franske Vindue er der anbragt Gardiner af samme Slags som foran de andre Vinduer. Hensigten med den gennem det franske Vindue tilvejebragte Forbindelse med Elevatoren i Gaarden er, at tungere Genstande, der skal bruges i Festsalen, ved Hjælp af Elevatoren paa en let og praktisk Maade kan bringes ind i Salen, hvorimod Aabningen ikke er tænkt anvendt af Hotellets Gæster. I en tilstødende Væg er anbragt en almindelig Dør, der

giver Adgang til de bagved liggende Lokaler, i hvilke der bl a findes Toiletter til Afbenyttelse for Gæsterne i Selskabslokalerne.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at det franske Vindue, der af ham kaldes en Dør, var lukket op, saaledes at begge Fløje stod aabne, da han begav sig ind i Festsalen, i hvilken der var saa mørkt, at han havde vanskeligt ved at finde Vej. Han vil have regnet med, at han gennem den aabentstaaende Dør kunde gaa lige ud i Gaarden; men iøvrigt er han efter sin for Landsretten afgivne Forklaring paa Grund af en Hjernerystelse, han paadrog sig ved Faldet, ude af Stand til at erindre de nærmest forud for dette liggende Begivenheder.

En af Deltagerne i Middagen har i en til Brug under Sagen afgivet Erklæring udtalt, at den omhandlede Dør stod aaben, før Sagsøgeren gik ind i Festsalen, og han har under en Vidneforklaring tilføjet, at han vel ikke positivt har set, at det var denne Dør, der blev lukket op, da det af Selskabet blev forlangt, at der skulde skaffes frisk Luft ved, at der blev lukket op ud til Gaarden, men han føler sig dog overbevist herom, idet han, da han kom tilstede, efter at Sagsøgeren var faldet ned, saa, at Dørens Skod ikke var lukket ned.

Nuværende Hotelbestyrer Valdemar Jørgensen i Vejle, der tidligere har været ansat paa Hotel Randers og havde Serveringen ved den paa-gældende Lejlighed, har forklaret, at han paa Opfordring aabnede den store Skydedør til Festsalen, i hvilken de tre øverste Blus i den midterste Krone blev tændt af Hensyn til Passagen til Toiletterne. Da Jørgensen tændte Lyset, saa han sig omkring, om alt var i Orden, og han mener ganske bestemt at kunne sige, at det franske Vindue da var lukket. Han kom i Anledning af Opdækningen af et Smørrebrødsbord i et til Selskabslokalerne hørende Kabinet flere Gange gennem Festsalen uden at bemærke noget særligt. Da han den fjerde eller femte Gang gik gennem Festsalen, bemærkede han et Vindpust, hvorover han undrede sig. Jørgensen gik saa over til det franske Vindue, som han fandt aabent, og der blev fra Gaarden raabt op til ham, at Sagsøgeren var faldet ned. Jørgensen har ikke kunnet udtale sig om, hvorvidt Vinduets Skod var oppe eller nede.

Heroverfor findes der nu ikke at kunne tillægges det af den ovennævnte Fstdeltager anførte nogen væsenlig Betydning, idet han efter det oplyste maa antages paa det paagældende Tidspunkt ligesom Sagsøgeren at have været under ikke ringe Paavirkning af de nydte Drikkevarer, hvorhos hans Forklaring om det passerede paa andre Punkter er i Strid med Sagens Oplysninger.

Det kan herefter ikke anses godtgjort, at det oftnævnte franske Vindue har staaet aabent, da Sagsøgeren gik ind i Festsalen, og idet selve Indretningen af Vinduet efter sin hele Beskaffenhed ikke findes at have frembudt en saadan Fare, at der alene som Følge heraf maa paa-hvile Sagsøgte Ansvar overfor Sagsøgeren, findes der ikke at være Grundlag for Sagsøgerens Erstatningskrav, og Sagsøgtes Frifindelsespaastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagsøgeren vil derhos have at godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 350 Kr.

Efter at Sagsøgerinden overfor Ejendommens Ejer, Københavns Magistrat, havde erklæret, at der ikke i den aftalte Købesum var indbefattet nogen Afstaaelsessum for selve Virksomheden, gav Magistraten Samtykke til, at Sagsøgerindens Lejemaal af Stuebutikken til højre og 1ste Sals Lejligheden til højre i den nævnte Ejendom overgik til Sagsøgte, som den 20 November 1933 underskrev Lejekontrakt, og betalte Lejen for Tiden 15 Januar—15 April 1934 med 573 Kr. Da Sagsøgte derefter gennemgik Forretningen for at overtage den, erklærede han, at der manglede Varer og forlangte et Afslag i Købesummen paa 200 Kr; Sagsøgerindens Forlovede, fhv Fyrbøder Niels Lønved, tilbød at betale Sagsøgte 50 Kr, men Sagsøgte nægtede at modtage dette Beløb og at overtage Forretningen. Den 22 s M forsøgte den Mægler, ved hvis Hjælp Handlen var afsluttet, ved Henvendelse til Sagsøgte at faa Handlen gennemført, men Sagsøgte afslog dette ved Brev af 23 s M.

Ved Stævning af 28 November 1933 har Sagsøgerinden anlagt denne Sag, hvorunder hun har paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale hende den aftalte Købesum 1200 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg den 2 December 1933, idet hun i Stævningen har udtalt, at hun fortsat holder Forretningen til Sagsøgtes Disposition.

Sagsøgte, som den 15 Januar 1934 under Forbehold overtog Lejligheden og Forretningen, har paastaaet sig frifundet mod at betale Købesummen

	Kr 1200,00
med Fradrag af Erstatning for manglende Varer	Kr 400,00
samt Huslejen for Tiden 20 November 1933—	
15 Januar 1934	— 351,79
	————— — 751,79

altsaa Kr 448,21.

Sagsøgerinden har som Part forklaret, at hun havde købt Forretningen den 30 September 1933 for 3000 Kr. I Tillid til de af hendes Sælger givne urigtige Oplysninger om Forretningen antog hun Ekspeditrice for Oktober Maaned og købte efter Overtagelsen den 1 Oktober i Begyndelsen noget større Varepartier, men forstod snart, at Indkøbene var for store for Omsætningen, saa at hun, der indgav Bedragerianmeldelse mod sin Sælger, reducerede Varelageret til for mellem 50 og 75 Kr, størst sidst paa Ugen; saaledes har hun haft det fra sidste Halvdel af Oktober 1933 til sin Fratræden den 15 Januar 1934, navnlig ogsaa den 15 og den 20 November 1933. Ved hendes Fratræden optog hendes Forlovede og Mejeriejer H Chr Petersen i Sagsøgtes Overværelse en specificeret Optegnelse over Varelageret og ansatte det til 83 Kr 86 Øre, hvad Sagsøgte tog Forbehold overfor. Sagsøgte havde indledet Købsforhandlinger allerede i Slutningen af Oktober og bød den 1 November 1933 1500 Kr, som hun efter nogen Overvejelse akcepterede; men da Sagsøgte derefter ikke lod høre fra sig, betragtede hun dette Tilbud som bortfaldet. Da den den 20 November 1933 forudbetalte Husleje udgjorde over 350 Kr og Inventaret er over 800 Kr værd, mener hun ikke ved Prisen 1200 Kr at have faaet nogen Afstaaelsessum for Forretningen eller at have ansat Varelageret til mere end dets anførte Værdi. Ifølge hendes autoriserede Kassebog har Forretningens Indtægt i Tiden 20 No-

vember 1933—15 Januar 1934 ikke dækket Driftsudgifterne, men hun har bortset fra at kræve Underskudet betalt af Sagsøgte. Hun har haft Bolig andetsteds og derfor intet indvundet ved at have den til Butiken hørende Lejlighed til Afbenyttelse.

Sagsøgte har erkendt før den endelige Handel at have budt en højere Købesum for Forretningen, men har bemærket, at han da var ukendt med Magistratens Standpunkt, at der ikke maatte tages Afstaaelssum ved Overdragelse af Forretninger i Magistratens Ejendomme. Han har hævdet, at Varelageret den 20 November 1933 var væsentlig mindre, skønmæssig ansat 400 Kr mindre, end den 15 s M, og at Sagsøgerinden burde have udlejet den til Butiken hørende Lejlighed.

Under Sagen er afgivet Vidneforklaringer af Sagsøgerindens nævnte Forlovede, fhv Fyrbøder Lønved, der har forklaret som Sagsøgerinden, af den ligeledes nævnte Mejeriejer Petersen, der har bekræftet Sagsøgerindens Forklaring om hendes Drift af Forretningen og forklaret, at Inventarets Værdi godt kan ansættes til ca 1000 Kr, samt af Frøken Ella Petersen, der var Sagsøgerindens Ekspeditrice i Oktober 1933 og senere hyppigt har besøgt hende; disse har alle forklaret, at Varelageret den 20 November 1933 var paa Niveau med Varelageret den 15 s M. Endvidere er afgivet Forklaringer af Mejeriejer C P Sørensen, der efter Slutsd lens Oprettelse fra Gaden saa ind i Forretningen og skønmæssigt ansatte dens Varebeholdning til 300 Kr, og af Repræsentant Steen Larsen, der ikke har foretaget nogen Undersøgelse af Varebeholdningen.

Ved det saaledes foreliggende kan det ikke anses godtgjort, at Varebeholdningen den 20 November 1933 var mindre end den 15 s M. Sagsøgte findes derfor at have været uberettiget til at vægre sig ved at opfylde Handlen efter Slutsd lens Bestemmelser.

Da det derhos ved det foreliggende findes godtgjort, at Sagsøgerinden ikke har haft økonomisk Fordel ved sin Bestyrelse af Forretningen paa Sagsøgtes Vegne i Tidsrummet 20 November 1933—15 Januar 1934, vil der være at give Dom efter Sagsøgerindens Paastand.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerinden med 125 Kr.

Fredag den 26 Oktober.

Nr 188/1934.

Rigsadvokaten

mod

Jens Silius Vejs (F Bülow),

der tiltales for Forbrydelse mod Kønssædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 4 September 1934: Tiltalte Jens Silius Vejs bør hensættes i Fængsel i 2 Aar, hvori for udstaaet Vare-tægtsfængsel afkortes 4 Maaneder. De borgerlige Rettigheder frakendes

Tiltalte i 10 Aar. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for Landsretten og herunder til den for ham beskikkede Forsvarer sammesteds, Landsretssagfører N Chr Larsen, i Salær 300 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret under Medvirken af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Jens Silius Vejs til Højesteretssagfører F Bülow 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, der er behandlet under Medvirkning af Nævninger, er Tiltalte Jens Silius Vejs ved 1 jyske Statsadvokators Anklageskrift af 21 Marts 1934 sat under Tiltale til at lide Straf:

I. efter Straffelovens § 224, jfr § 222 for anden kønslig Omgængelse end Samleje med et Barn under 15 Aar ved:

a. en Dag i Vinteren 1932—1933 paa sin ovennævnte Bopæl siddende paa en Stol at have ført sit blottede mandlige Lem ind under det den 27 April 1923 fødte Pigebarn Ellen Margrethe Sofie Petersens Benklæder gennem et af Benklædebenene op mod hendes Underkrop;

b. antagelig den 21 Marts 1933 paa sin ovennævnte Bopæl at have blottet nævnte Ellen Margrethe Sofie Petersens Kønsdel, derefter lagt sig oven paa hende og ført sit blottede mandlige Lem ind mellem hendes Ben under Foretagelse af Samlejebevægelser;

II. efter Straffelovens § 232 for ved uterligt Forhold at have krænket Blufærdigheden, idet han en Aften i Vinteren 1932—33 paa Hjørnet af Lundsgaardsgade og Østergade i Aalborg har udtalt til den 17-aarige Pige Hilda Hyltonia Madsine Petersen og den 16-aarige Herdis Nielsine Jensen: »Vil I have noget Pik«.

Ved Tillægsanklageskrift af 28 Juni 1934 er han yderligere sat under Tiltale til yderligere at lide Straf efter Straffelovens § 224, jfr § 216, for ved Vold eller Frihedsberøvelse at have tiltvunget sig anden kønslig Omgængelse end Samleje med en Kvinde, idet han den 23 Maj 1934 om Formiddagen i Køkkenet til den af Blylodder Sigurd Alexander Jensen beboede Lejlighed i Baghuset til Ejendommen Hadsundvej 48, Vejgaard, har grebet fornævnte Sigurd Alexander Jensens Hustru, Laura Augusta, f Olsen, med sin venstre Arm og trods hendes Mod-

stand holdt hende foran sig, medens han, der sad paa en Stol, med sin højre Haand løftede hendes Kjole op og derpaa bagfra stak sit blottede Kønsllem op under hendes Benklæder og gned det mellem hendes Ben op mod hendes Kønsskel, indtil han fik Sædafgang.

Tiltalte er født den 15 November 1882 og er tidligere anset ved Hellum-Hindsted Herreders Rets Dom af 22 September 1898 efter Straffeloven af 10 Februar 1866 § 228, jfr §§ 37 og 29 med 15 Slag Rotting, og ved Dom afsagt den 28 December 1899 efter samme Lovs § 228, jfr §§ 37 og 21 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 15 Dage.

Der er i Sagens Anledning forelagt Nævningerne følgende Spørgsmaal til Besvarelse:

Hovedspørgsmaal 1.

Er Tiltalte Jens Silius Vejs skyldig i det i Straffelovens § 224, jfr § 222, ommeldte strafbare Forhold (anden kønslig Omgængelse end Samleje med et Barn under 15 Aar) ved en Dag i Vinteren 1932—33 paa sin Bopæl, Lundsgaardsgade 2, Kælderen, i Vejgaard, siddende paa en Stol at have ført sin Finger ind under Benklæderne paa Pigebarnet Ellen Margrethe Sofie Petersen, der er født den 27 April 1923, gennem et af Benklædebenene op mod hendes Underkrop.

Hovedspørgsmaal 2.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 1 besvares med »Ja«).

Er Tiltalte Jens Silius Vejs skyldig i det i Straffelov af 10 Februar 1866 § 176, jfr § 173, ommeldte strafbare Forhold (uterligt Forhold med et Pigebarn under 12 Aar, uden at legemlig Omgang finder Sted), ved en Dag i Vinteren 1932—33 paa sin Bopæl Lundsgaardsgade 2, Kælderen, i Vejgaard, siddende paa en Stol at have ført sin Finger ind under Benklæderne paa Pigebarnet Ellen Margrethe Sofie Petersen, der er født den 27 April 1923, gennem et af Benklædebenene op mod hendes Underkrop.

Hovedspørgsmaal 3.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 1 besvares med »Nej«).

Er Tiltalte Jens Silius Vejs skyldig i det i Straffelovens § 232 ommeldte strafbare Forhold (Krænkelser af Blufærdigheden ved uterligt Forhold) ved en Dag i Vinteren 1932—33 paa sin Bopæl Lundsgaardsgade 2, Kælderen, Vejgaard, siddende paa en Stol at have ført sin Finger ind under Benklæderne paa Pigebarnet Ellen Margrethe Sofie Petersen, der er født den 27 April 1923, gennem et af Benklædebenene op mod hendes Underkrop.

Hovedspørgsmaal 4.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 3 besvares med »Ja«.)

Er Tiltalte Jens Silius Vejs skyldig i det i Straffelov af 10 Februar 1866 i 185 ommeldte strafbare Forhold (Krænkelser af Blufærdigheden ved uterligt Forhold) ved en Dag i Vinteren 1932—33 paa sin Bopæl, Lundsgaardsgade 2, Kælderen, Vejgaard, siddende paa en Stol at have ført sin Finger ind under Benklæderne paa Pigebarnet Ellen Margrethe Sofie Petersen, der er født den 27 April 1923, gennem et af Benklædebenene op mod hendes Underkrop.

Hovedspørgsmaal 5.

Er Tiltalte Jens Silius Vejs skyldig i det i Straffelovens § 224, jfr § 222, ommeldte strafbare Forhold (anden kønslig Omgængelse end Samleje med et Barn under 15 Aar) ved antagelig den 21 Marts 1933 paa sin Bopæl, Lundsgaardsgade 2, Kælderen, i Vejgaard, at have trukket Benklæderne ned paa Pigebarnet Ellen Margrethe Sofie Petersen, der er født den 27 April 1923 og derefter lagt sig ovenpaa hende og ført sit blottede mandlige Lem ind mellem hendes Ben under Foretagelse af Samlejebevægelser.

Hovedspørgsmaal 6.

Er Tiltalte Jens Silius Vejs skyldig i det i Straffelovens § 232 ommeldte strafbare Forhold (Krænkelse af Blufærdigheden ved uterligt Forhold) ved en Aften i Vinteren 1932—33 paa Hjørnet af Lundsgaardsgade og Østergade i Vejgaard at have udtalt til den 17-aarige Pige Hilda Hyltonia Madsine Petersen og den 16-aarige Pige Herdis Nielsine Jensen: »Vil I have noget Pik«.

Hovedspørgsmaal 7.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 6 besvares med »Ja«).

Er Tiltalte Jens Silius Vejs skyldig i det i Straffelov af 10 Februar 1866 § 185 ommeldte strafbare Forhold (Krænkelse af Blufærdigheden ved uterligt Forhold) ved en Aften i Vinteren 1932—33 paa Hjørnet af Lundsgaardsgade og Østergade i Vejgaard at have udtalt til den 17-aarige Pige Hilda Hyltonia Madsine Petersen og den 16-aarige Pige Herdis Nielsine Jensen: »Vil I have noget Pik«.

Hovedspørgsmaal 8.

Er Tiltalte Jens Silius Vejs skyldig i det i Straffelovens § 224, jfr § 216, ommeldte strafbare Forhold (Tiltvingelse af anden kønslig Omgængelse end Samleje med en Kvinde ved Vold eller Frihedsberøvelse) ved den 23 Maj 1934 om Formiddagen i Køkkenet til den af Blylodder Sigurd Alexander Jensen beboede Lejlighed i Baghuset til Ejendommen Hadsundvej 48, Vejgaard, at have grebet fornævnte Sigurd Alexander Jensens Hustru Laura Augusta, født Olsen, med sin venstre Arm og trods hendes Modstand holdt hende foran sig, medens han, der sad paa en Stol, med sin højre Haand løftede hendes Kjole op og derpaa bagfra stak sit blottede Kønsllem op under hendes Benklæder og gned det mellem hendes Ben, indtil han fik Sædafgang.

Tillægsspørgsmaal 1.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 8 besvares med »Ja«).

Er det i foranstaaende Hovedspørgsmaal 8 ommeldte strafbare Forhold udøvet under skærpene Omstændigheder.

Tillægsspørgsmaal 2.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 8 besvares med »Ja« og Tillægsspørgsmaal 1 med »Nej«).

Er det i foranstaaende Hovedspørgsmaal 8 ommeldte strafbare Forhold udøvet under formildende Omstændigheder.

Nævningerne har besvaret Hovedspørgsmaalet 1, 2, 5, 6, 7 og 8 med Ja, Tillægsspørgsmaal 1 med Nej og Tillægsspørgsmaal 2 med Ja.

Hovedspørgsmaal 3 og 4 udgaar.

Idet Nævningernes Kendelse findes at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 224, jfr § 222, § 232 og § 224, jfr § 216 med en Straf, der findes at kunne bestemmes til Fængsel i 2 Aar, hvori for udstaaet Varetægtsfængsel vil være at afkorte 4 Maaneder. De borgerlige Rettigheder vil være at frakende Tiltalte for 10 Aar.

Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Onsdag den 31 Oktober.

Nr 34/1934. Gaardejer **Vilhelm Mazur** (Teist)

mod

Parcellist **Christian Jensen** (Harboe efter Ordre), Handelsmand **Christian Nielsen**, kaldet **Brun** (Selv) og Sagfører **Hans Andreas Rasch** (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Forpligtelse til at godtgøre Appellanten et denne fradømt Beløb.

Østre Landsrets Dom af 15 Januar 1934: De Sagsøgte, Parcellist Chr Jensen, Handelsmand Chr Nielsen, kaldet Brun, og Sagfører Hans Andreas Rasch, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer Vilhelm Mazur, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til hver af de Sagsøgte 75 Kr inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedsat sin Paastand med Kroner 178,29, som er godskrevet ham af Indstævnte Rasch.

Rasch's efter Dommens Afsigelse afgivne Forklaring gaar ud paa, at de 3 Indstævnte var blevet enige om at overtage Rasch's to Skadesløsbreve i Fællesskab og ved Ejendommens Realisation

---

Færdig fra Trykkeriet den 7 November 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolskretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 16

Onsdag den 31 Oktober.

dele Tab og Gevinst med hver $\frac{1}{3}$, og at han senere udtraadte; først ved en Overenskomst af 11 August 1931 — efter Salget til Appellanten — ses de Indstævnte at have opgjort deres Mellemværende.

Foruden det her i Sagen nævnte Tærskværk omhandlede Salget til Appellanten tillige en Kværn, der ligeledes var solgt med Ejendomsforbehold og for hvilken Rasch har betalt Restkøbesummen.

Det maa endvidere antages, at Appellanten Mazur først efter Købet af Ejendommen fik at vide, at Rasch, der ogsaa optraadte som Sagfører for ham, selv var interesseret i Salget.

Efter alt, hvad der foreligger, har Appellanten haft Føje til at forstaa Rasch's Udtalelse den 28 August 1931, da Appellanten var uvillig til at underskrive Pantebrevet, saaledes, at Rasch lovede at holde Appellanten skadesløs med Hensyn til Tærskværket.

Herefter vil Rasch være at dømme efter Appellantens Paastand, idet der ikke findes Grund til, som af Rasch paastaet, yderligere at nedsætte Beløbet.

De Indstævnte Jensen og Nielsen vil efter deres Paastand være at frifinde i Henhold til de i Dommen anførte Grunde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte Rasch at burde betale til Appellanten med 500 Kroner, medens Sagens Omkostninger for begge Retter i Forholdet mellem Appellanten og de Indstævnte Jensen og Nielsen findes at burde ophæves.

I Salær for Højesteret tillægges der den for Indstævnte Jensen beskikkede Sagfører 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Sagfører Hans Andreas Rasch, bør til Appellanten, Gaardejer Vilhelm Mazur, betale 1170 Kroner 16 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 11 August 1933 til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

De Indstævnte, Parcellist Chr Jensen og

Handelsmand Chr Nielsen, kaldet Brun, bør for Tiltale af Appellanten i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for deres Vedkommende for begge Retter ophæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Harboe 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Appellanten tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsegnelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 30 Maj 1931 gav Sagsøgte, Sagfører Hans Andreas Rasch, Næstved, Transport til Sagsøgte, Parcellist Chr Jensen, Ladby, paa sine Panterettigheder i Ejendommen Matr Nr 9 a og 36 a af Hjelmsøllille By, Tybjerg Sogn. Transporten skete efter Sagsøgte Jensens Fremstilling af formelle Grunde. Paa en den 10 Juni 1931 over Ejendommen afholdt Tvangsauktion blev Sagsøgte Jensen højestbydende med 44 000 Kr og erklærede, at han som ufyldstgjort Panthaver agtede at begære sig Ejendommen udlagt ved Fogden. Med Bistand af Sagsøgte, Handelsmand Chr Nielsen, kaldet Brun, Gelsted, transporterede Sagsøgte Jensen den 13 Juli 1931 den ham saaledes tilkommende Ret til at erholde Udlægsskøde til Sagsøgeren, Gaardejer Vilhelm Mazur, Hjelmsøllille, og i Henhold hertil udstedtes der den 14 August 1931 Fogedudlægsskøde paa Ejendommen til Sagsøgeren. Købesummen for Ejendommen var 55 000 Kr. Den 11 August 1931 var der imidlertid af Firmaet A Blom & Søn, Skanderborg, i Henhold til Rekvisition af 5 August 1931 paa-begyndt en Indsættelsesforretning i et paa Ejendommen værende Tærskværk, der af A Blom & Søn ved Slutseddel af 8 Maj 1930 med Ejendomsforbehold var solgt for 750 Kr, hvoraf intet var betalt. Under Henvisning til Tinglysningslovens § 38 protesterede Sagsøgeren mod Forretningens Fremme, og ved Kendelse afsagt af Fogden for Næstved Købstad m v den 25 August 1931 blev Protesten taget til Følge. Den 16 September 1931 nedbrændte Ejendommen, og Tærskværket brændte ved samme Lejlighed. Omkring Begyndelsen af 1933 anlagde A Blom & Søn ved Retten for Næstved Købstad m v Sag mod Sagsøgeren og paastod sig kendt berettiget til af vedkommende Brandforsikringsselskab at erholde udbetalt Restforsikringssummen for Tærskværket 800 Kr. Ved nævnte Rets Dom af 6 Marts 1933 blev Sagsøgeren frifundet, men ved Østre Landsrets Dom af 15 Juni 1933 blev A Blom & Søn's Paastand taget til Følge og Sagsøgeren derhos dømt til at betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Da Sagsøgeren formener, at det paahviler de Sagsøgte at godtgøre ham det Tab, han har lidt ved Søgsmaalet, har han anlagt nærværende ved Retten for Næstved Købstad m v forberedte Sag, hvorunder han nedlægger Paastand paa, at de Sagsøgte in solidum dømmes til at betale ham 1348 Kr 45 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 11 August 1933.

Beløbet fremkommer saaledes:

Den i Østre Landsrets Dom af 15 Juni 1933 omhandlede

Restforsikringssum	800 Kr 00 Øre
De ved samme Dom paalagte Sagsomkostninger.....	300 — 00 —
Sagsøgerens Omkostninger ved Sagens Førelse.....	248 — 45 —

1348 Kr 45 Øre.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand gør Sagsøgeren nærmere gældende, at Sagsøgte Jensen, der overdrog ham Retten til at erholde Udlægsskøde, og de Sagsøgte Nielsen og Rasch, der deltog i Forhandlingerne, burde have sat ham ind i, hvordan det forholdt sig med Ejendomsretten til Tærskværket paa en saadan Maade, at han havde forstaaet det, og at de, da de ikke har gjort dette, maa erstatte ham det Tab, han har lidt ved at købe Ejendommen i den Tro, at Tærskværket virkelig fulgte med.

Med Hensyn til Sagsøgte Rasch gør Sagsøgeren yderligere gældende, at der paahvilede Rasch som den egenlige Indehaver af Retten til Udlægsskøde og som Sagfører en særlig Pligt til at sørge for, at Sagsøgeren blev sat ind i det virkelige Forhold med Hensyn til Tærskværket, og at en Henviisning til, at Salget var sket med Ejendomsforbehold, men at dette formentlig ingen Betydning fik paa Grund af Bestemmelsen i Tinglysningslovens § 38, ikke var tilstrækkelig vejledende for Sagsøgeren, der er Polak.

Dernæst gør Sagsøgeren ogsaa med Hensyn til Sagsøgte Rasch gældende, at Rasch, efter at Handlen var indgaaet, dels den 15 August 1931 paa Rasch's Kontor, dels den 28 s M paa Ejendommen, da Sagsøgeren skulde underskrive et nyt 1ste Prioritets Pantebrev, har lovet, at han, hvis der blev Vanskeligheder med Tærskværket, da selv vilde betale.

Heroverfor gør Sagsøgte Jensen gældende, at han kun pro forma stod som den, der var berettiget til Udlægsskøde, og at han ikke har forhandlet med Sagsøgeren om Salg af Ejendommen, og at der derfor ikke kan paahvile ham noget Ansvar.

De Sagsøgte Nielsen og Rasch gør gældende, at de ved Salgsforhandlingerne udtrykkelig gjorde Sagsøgeren opmærksom paa, at Tærskværket var solgt med Ejendomsforbehold, og at der skyldtes et betydeligt Beløb paa samme. Sagsøgte Rasch benægter derhos, at han paa noget Tidspunkt har lovet Sagsøgeren at betale for Tærskværket.

De Sagsøgte bestrider saaledes, at der fra deres Side paa noget Punkt foreligger et Forhold, der kan medføre Pligt for dem til at godtgøre Sagsøgeren det af ham krævede Beløb, med Hensyn til hvis Størrelse de iøvrigt fremsætter forskellige Indsigelser bl a gaaende ud paa, at Værdien af Tærskværket kun kan sættes til 500 Kr, og at Sagsøgte Rasch paa forskellig Maade har godtgjort Sagsøgeren 403 Kr 29 Øre, der i hvert Fald maatte fradrages, samt at de forskellige Procesomkostninger er dem uvedkommende.

Til Brug under nærværende Sag er der ved Retten for Næstved Købstad m v afgivet Partsforklaring af Sagsøgeren og samtlige Sagsøgte.

Ved samme Ret er der endvidere til Brug for den ved Østre Landsrets Dom af 15 Juni 1933 paakendte Sag bl a afgivet Vidneforklaring af Slagter Frits Herman Jacobsen, Haslev, Slagter Niels Rasmus Jensen, Ulse Olstrup, og Ejendomsmægler Jens Peter Hemmingsen, Gelsted.

De af Sagsøgeren og de Sagsøgte afgivne Partsforklaringer gaar i det væsentlige ud paa det samme, som af dem er gjort gældende under Domsforhandlingen for Landsretten.

Den af Slagter Jacobsen under den tidligere Sag afgivne Forklaring gaar ud paa, at han engang i Sommeren 1931 var til Stede paa den af Sagsøgeren købte Ejendom i Hjlemsølille, og at Sagsøgte Rasch, da Sagsøgeren og hans Hustru nægtede at underskrive paa nogle Papirer om Ejendomshandlen, fremkom med nogle Udtalelser, som Vidnet forstod saaledes, at Rasch for at faa Sagsøgeren til at underskrive lovede at indestaa Sagsøgeren for, at der ikke skulde blive Vrøvl med Maskinerne, og Slagter Jensen, der oplyste, at han var i Følge med Vidnet Jacobsen ved den af denne omfoklarede Lejlighed, forklarede derpaa ganske overensstemmende med Slagter Jacobsen.

Sagsøgte Rasch har derefter i samme Retsmøde i Anledning af disse to Forklaringer benægtet, at han havde afgivet noget Løfte om, at han vilde indestaa for, at der ikke skulde blive noget Vrøvl med Maskinerne. Han udtalte kun til Sagsøgeren, at han ikke risikerede noget ved at skrive under paa Obligationen, da hans Ret efter Købekontrakten ikke blev mindre af den Grund.

Den af Ejendomsmægler Hemmingsen afgivne Forklaring gaar ud paa, at Sagsøgte Nielsen udtrykkelig udtalte til Sagsøgeren, at der skyldtes Penge paa Tærskværket, men at Tærskværket ifølge Tinglysningssloven ikke kunde fjernes fra Ejendommen, og at, hvis der blev Vrøvl, maatte selvfølgelig han og Sagfører Rasch ordne denne Sag.

Rigtigheden af denne Forklaring har Sagsøgte Nielsen bortset fra Forklaringens Begyndelse bestridt under Domsforhandlingen i Landsretten.

Efter det saaledes oplyste maa det antages, at Sagsøgeren, før der gaves ham Transport paa Retten til Udlægsskøde, er gjort opmærksom paa, at Tærskværket var solgt med Ejendomsforbehold, og det maa herefter komme ham til Skade, saafremt han ikke har forstaaet Betydningen heraf. Med Hensyn til, at Sagsøgte Rasch skulde have lovet Sagsøgeren at holde denne skadesløs med Hensyn til Tærskværket, findes der overfor den af Sagsøgte Rasch fremsatte bestemte Benægtelse af at have afgivet et saadant Løfte ikke at være fremskaffet tilstrækkeligt Bevis ved de af Slagterne Jacobsen og Jensen og Ejendomsmægler Hemmingsen under en anden Retssag afgivne Forklaringer, der iøvrigt ikke klart angiver Rækkevidden af den Forpligtelse, Sagsøgte Rasch skulde have paataget sig.

Herefter vil den af de Sagsøgte nedlagte Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at betale til hver af de Sagsøgte 75 Kr.

M a n d a g d e n 5 N o v e m b e r .

Nr 104/1934. Fhv Dommere **L Andersen, V Baller, J Feddersen, S F Grundtvig, R E L Hyrup og A B Richter** (Gorrissen)

m o d

Finansministeriet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Ret til at efter deres Afskedigelse at oppebære fuld Lønning som Dommere.

Østre Landsrets Dom af 30 April 1934: De Sagsøgte, Finansministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgerne, fhv Dommer L Andersen, fhv Dommer V Baller, fhv Dommer J Feddersen, fhv Dommer S F Grundtvig, fhv Dommer R E L Hyrup og fhv Dommer A B Richter, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Grundlovens § 71, 2 Pkt maa antages at aabne Plads for, at det ved Lov bestemmes, at Dommere ubetinget skal afgaa ved en bestemt Alder, naar Aldersgrænsen fastsættes saaledes, at Dommerne ved denne Alder ikke længer kan anses fuldt egnede til at bestride deres Embedsforretninger, hvilket findes at være Tilfældet med den Aldersgrænse, der er indført ved Loven af 20 Maj 1933, der ikke berører Dommernes Uafhængighed og ikke giver Plads for nogen Vilkaarlighed fra Administrationens Side.

Bestemmelsen i Grundlovens § 71, 3 Pkt maa efter det oplyste om dens Tilblivelse og Formaal antages alene at have saadanne Afskedigelser for Øje, som sker af Regeringen efter et Skøn over vedkommende Dommers personlige Forhold. De ved Loven af 20 Maj 1933 givne Bestemmelser om Dommernes Afskedigelse ved en bestemt Alder med Pension efter de almindelige Pensionsregler kommer derfor ikke i Strid med nævnte Grundlovsbestemmelse, og en saadan Regel kan heller ikke siges at stride mod Appellanternes velerhvervede Rettigheder.

Uanset Bestemmelsen i Grundlovens § 71, 2 Pkt findes der derhos i det foreliggende Tilfælde ikke at have været noget til Hinder for, at Afskedigelserne skete ved kgl Resolution, idet der ikke har været rejst nogen Tvivl om, at Appellanterne efter Bestemmelserne i Loven af 20 Maj 1933 skulde afgaa til den bestemte Dag, hvortil Afskedigelserne fandt Sted.

Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde opheves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Tjenestemandsløven af 31 Marts 1931 § 53 er enhver Tjenestemand forpligtet til at søge sin Afsked fra Udgangen af den Maaned, hvori han fylder 70 Aar. Hertil var i Paragraffen føjet følgende Undtagelse: »denne Bestemmelse gælder dog ikke for Dommere, jfr Grundlovens § 71«. Ved § 1 i Lov Nr 193 af 20 Maj 1933 om Ændring i Tjenestemandsløven blev denne Undtagelse ophævet og følgende Bestemmelse tilføjet:

»Dommere skal afskediges med Pension efter denne Lov (o: Tjenestemandsløven) fra Udgangen af den Maaned, hvori de fylder 70 Aar.« I Lovens § 3, hvorefter den træder i Kraft den 1 Januar 1934, indeholdes bl a følgende Overgangsbestemmelse: »De Dommere, der maatte være fyldt 72 Aar inden den 1 Januar 1934, skal afgaa fra Udgangen af December Maaned 1933.«

I Henhold til denne Bestemmelse blev Sagsøgerne, fhv Dommer L Andersen, Nakskov, fhv Dommer V Baller, Sorø, fhv Dommer J Feddersen, Assens, fhv Dommer S F Grundtvig, Frederiksberg, fhv Dommer R E L Hyrup, fh Høng, nu København, og fhv Dommer A B Richter, fh Stege, nu Vallø, der alle var fyldt 72 Aar inden den nævnte Dato, ved kgl Resolution af 10 November 1933 afskediget fra den 31 December 1933 at regne med den hver især »efter Loven om Statens Tjenestemænd tilkommende Pension«.

Idet Sagsøgerne nu gør gældende, at Loven af 20 Maj 1933 ikke kan anvendes paa dem, fordi den er stridende mod Grundlovens § 71, ifølge hvilken de kun har kunnet afskediges »uden Tab af Indtægter«, har de under denne Sag paastaet de Sagsøgte, Finansministeriet paa Statskassens Vegne, dømt til at betale dem Forskellen mellem den Embedsløn, de fik udbetalt for December 1933, og det Beløb, de har faaet udbetalt som Pension for Januar 1934, hvilken Difference for Sagsøgerne i Forening er opgjort til 1255 Kr 25 Øre, med Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 18 Januar 1934, til Betaling sker. Sagsøgte har paastaet Frifindelse.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne nærmere anført følgende:

Ifølge § 71 i Grundloven af 5 Juni 1915, der er enslydende med de tilsvarende Bestemmelser i de tidligere Grundlove, kan Dommerne ikke afsættes uden ved Dom. Dog kan den Dommer, der har fyldt sit 65de Aar, afskediges, men uden Tab af Indtægter. Der er saaledes ved Grundloven indført en Aldersgrænse. Af Hensyn til Alder maa en Dommer finde sig i at blive afskediget, men kun, naar det sker uden Tab af Indtægter. Det er herved i selve Grundloven udtømmende bestemt, i hvilke Tilfælde og paa hvilke Vilkaar en Dommer kan afskediges paa Grund af Alder. Denne materielle Regel er det væsenlige, men i Be-

stemmelsen indeholdes ligeledes en Kompetenceregulering, nemlig at Afskedigelsen i disse Tilfælde kan foretages af Regeringen. Udenfor disse Tilfælde kan Dommere kun afsættes ved Dom, og medens det iøvrigt er overladt den almindelige Lovgivningsmagt at fastsætte, under hvilke Betingelser dette kan ske, vil der ikke ved simpel Lov kunne indføres nogen Forandring i eller Forringelse af den Retsstilling, der ved Grundloven er tilsikret Dommerne med Hensyn til Afskedigelse paa Grund af Alder. Dommerne er i denne Henseende beskyttet overfor Lovgivningsmagten. Indtil den nyeste Tid har ingen tvivlet herom, og man har ved de forskellige Grundlovsrevisioner ikke fundet Anledning til at forandre disse Bestemmelser, navnlig heller ikke i 1920 efter at Tjenestemandsløven af 12 September 1919 havde indført en fast Aldersgrænse for alle andre Tjenestemænd.

Til Støtte for, at Loven af 20 Maj 1933 ikke er grundlovsstridig, er det blevet anført, at det Formaal, der maa antages at ligge bagved Grundlovens § 71, nemlig at beskytte Domstolenes Uafhængighed, varetages lige saa godt ved en fast Aldersgrænse. Sagsøgerne bestrider i og for sig ikke dette. Grundloven kunde have valgt denne Vej, hvorefter Forslaget ogsaa i sin Tid har foreligget i Monrads første Udkast, der havde en obligatorisk Aldersgrænse af 65 Aar; men Grundloven har valgt et andet System, og Spørgsmaalet er ikke, om den ny Lov kan forenes med Grundlovens Motiver, om hvilke man iøvrigt altid kan tvistes, men om den er forenelig med det System, Grundloven har indført til Varetagelse af Formaalet.

Sammenholder man nu Grundlovens § 71, 3 Pkt med Loven af 1933, vil det ses, at man dels faar den Regel, at Regeringen kan afskedige Dommere fra 65 Aar og opefter, men uden Tab af Indtægter, dels den Regel, at Regeringen kan (og skal) afskedige Dommere fra 70 Aar med Tab af Indtægter. Det er indlysende, at disse Regler ikke lader sig forene. Der er ved Loven af 1933 tillagt Regeringen en videregaaende Ret overfor Dommerne end ved Grundloven. Kan man sætte Grænsen ved 70 Aar, maatte man iøvrigt ogsaa kunne sætte den ved 65, hvorved det vilde blive særlig klart, at Reglen er i Strid med Grundlovens § 71, 3 Pkt, idet denne Bestemmelse da vilde blive helt uden Indhold. Forøvrigt vilde en Aldersgrænse ved 65 Aar i en Henseende være at foretrække. Som Regel nu er, vil der nemlig for den Dommer, der er mellem 65 og 70 Aar kunne være en særlig Fristelse til at forsøge paa at opnaa Afskedigelse med fuld Gage inden det Tidspunkt, da han ubetinget skal afskediges med sædvanlig Pension, og der er derved skabt en større Fare for Vilkaarlighed fra Regeringens Side, end der før var til Stede. Ogsaa dette viser, at Loven af 1933 ikke passer ind i Grundlovens System. En Aldersgrænse, ved hvilken Dommere skal afskediges med almindelig Pension, vil kun kunne indføres ved en Grundlovsændring, der samtidig ophæver § 71, 3 Pkt.

Endvidere gør Sagsøgerne gældende, at selv om det maatte antages, at det ved almindelig Lov kunde bestemmes, at Dommere ved en vis Alder skulde afgang med Pension, kunde Afskedigelsen i al Fald ikke ske ved kgl Resolution, men kun ved Dom, idet Grundlovens § 71, 3 Pkt har givet udtømmende Bestemmelser om Regeringens Kompetence til at

afskedige Dommere. Allerede af denne Grund maa de skete Afskedigelser anses ugyldige.

For det Tilfælde, at Sagsøgerne ikke skulde faa Medhold i, at Loven af 1933 er grundlovsstridig, gør de subsidiært gældende, at denne Lov i al Fald ikke kan anvendes paa dem. Sagsøgerne, der alle er udnævnt til Dommere i 1919, har været berettigede til at gaa ud fra og har indrettet deres Forhold paa, at de med Hensyn til Afskedigelse alene var underkastet de i Grundlovens § 71 indeholdte Regler, og Anvendelsen af nye og ugunstigere Lovregler paa dem vil derfor være i Strid med deres velerhvervede Rettigheder.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte, der har givet Møde ved den konstituerede Kammeradvokat, anført:

Grundlovens § 71 indeholder intet om de materielle Betingelser for at afsætte Dommere. Disse er nu fastsat i Retsplejeloven, men der er intet til Hinder for, at der ved Lov kan tilføjes nye materielle Betingelser, f. Eks. ved Fastsættelse af en generel, obligatorisk Aldersgrænse. Sagsøgerne lægger efter de Sagsøgtes Mening med Urette Hovedvægten paa Grundlovens § 71, 3 Pkt. Hovedbestemmelsen er Bestemmelsen i 2 Pkt angaaende Dommernes Uafsættelighed. Herfra er der ved 3 Pkt for Samfundets Skyld gjort en Undtagelse, men for at værne Dommerne mod vilkaarlig Afskedigelse fra Administrationens Side tilføjes der: uden Tab af Indtægter. Regelen, der er uden Sidestykke i andre Forfatninger bortset fra den islandske, er i sig selv ikke heldig, og den er — frasat et enkelt Tilfælde — aldrig blevet benyttet efter sin Hensigt. Den er iøvrigt efter 1919, da den først fik Gyldighed for Underretsdommere, aldrig anvendt paa nogen Underretsdommer, saa at Sagsøgerne, hvis de fik Medhold, vilde opnaa en faktisk Fordel, som deres Kolleger ikke før har kunnet opnaa.

Med Hensyn til Spørgsmaalet, om Loven af 1933 er i Strid med Grundloven, er for det første alle enige om, at den ikke er i Strid med Princippet i Grundlovens § 71. Sagsøgerne hævder, at man maa holde sig til Lovens Ord, men disse kan i og for sig forstaas saa vel i Overensstemmelse med det af Sagsøgerne som med det af de Sagsøgte hævdede Standpunkt, og Meningen med al Fortolkning maa være at finde Regelens virkelige Formaal. Grundloven har villet sikre Dommerne overfor den diskretionære Afskedigelsesret, som man ikke mente, at Regeringen kunde undvære. Det har ikke været Meningen at give Dommerne et Pensionsprivilegium, men kun at neutralisere Betænkelighederne ved den administrative diskretionære Afskedigelse.

Forholdet mellem 2 og 3 Pkt i § 71 maa ses saaledes, at 2 Pkt omhandler Afskedigelse efter bestemte Regler, der fastsættes ved Lov, 3 Pkt konkret, diskretionær Afskedigelse. Loven af 1933 udnytter nu dette Mandat. Grundloven har givet den til at fastsætte almindelige Habilitetsbetingelser, og der er, som anført, intet til Hinder for at indføre som ny Habilitetsbetingelse en fast Aldersgrænse, i al Fald naar den sættes saa højt, at det kan forudsættes, at Evner og Kræfter til at bestride Embedet i Almindelighed vil være i Aftagende. Naar det herimod indvendes, at Grundlovens § 71, 3 Pkt derved gøres overflødig for et vist Omraade, maa hertil siges, at det gør intet, at der ikke

bliver Brug for den diskretionære Afskedigelsesret, og Aldersgrænsen kunde for saa vidt godt være sat ved 65 Aar, uden at Loven derved vilde være kommet i Strid med Grundloven. Naar Sagsøgerne har henvist til, at Kombinationen af fakultativ Aldersgrænse ved 65 Aar og en fast Aldersgrænse ved 70 Aar er noget enestaaende, er hertil kun at sige, at allerede Grundlovens § 71, 3 Pkt er enestaaende. Derfor er en vis Disharmoni uundgaelig, men Ulemperne ved den sidstnævnte Bestemmelse er blevet væsenlig begrænsede ved den ny Lov, og i Praksis vil den fremtidig næppe blive anvendt.

Naar Sagsøgerne dernæst har hævdet, at deres Afskedigelse burde være sket ved Dom, er dette efter de Sagsøgte's Mening en rent formalistisk Betragtning, idet det vilde være urimeligt, om en saa klar Afskedsbetingelse som Alderen nødvendigvis skulde konstateres ved Dom. Sagsøgerne har da heller ikke i sin Tid taget Forbehold overfor Afskedigelsesformen, men alene overfor Pensionsberegningen.

For saa vidt Sagsøgerne endelig subsidiært har henvist til, at den nye Lovs Anvendelse paa dem skulde være i Strid med velerhvervede Rettigheder, bemærker de Sagsøgte, at Sagsøgerne — som det fremgaar af det foran anførte — ikke har kunnet have nogen i Erfaringen begrundet Forventning om, at de skulde kunne opnaa Afskedigelse med fuld Gage, samt at de iøvrigt som Tjenestemænd i det hele, med Hensyn til Lønning og Pension er undergivet de Bestemmelser, Lovgivningen til enhver Tid fastsætter, saa at der ikke i denne Henseende kan tales om velerhvervede Rettigheder.

Efter Rettens Mening kan Bestemmelsen i Grundlovens § 71, 3 Pkt, ved hvilken der — som af de Sagsøgte fremhævet — er givet Dommere over 65 Aar et Værn mod vilkaarlig Anvendelse af den Regeringen tillagte diskretionære Afskedigelsesret, ikke være til Hinder for, at der ved Lov fastsættes en Aldersgrænse, ved hvilken Dommere skal afskediges med Pension efter de almindelige Regler, naar denne Aldersgrænse er ufravigelig, saa at al Vilkaarlighed ved Reglens Anvendelse er udelukket. Da nu den ved Loven af 20 Maj 1933 indførte Aldersgrænse ved 70 Aar opfylder denne Betingelse, vil Loven af 1933 ikke kunne tilsidesættes som stridende mod Grundloven.

Hvad dernæst angaar den af Sagsøgerne fremsatte Indsigelse, at deres Afskedigelse i al Fald ikke gyldigt har kunnet ske ved kgl Resolution, men burde være sket ved Dom, bemærkes, at da Sagsøgerne ikke havde indvilliget i at afskediges i Henhold til Loven af 20 Maj 1933, havde det efter Bestemmelsen i Grundlovens § 71, 2 Pkt været det formelt rigtige, om det offentlige under en mod dem anlagt Sag havde paastaaet dem afsat, om end saadan Fremgangsmaade efter den her omhandlede Afskedigelsesgrunds Beskaffenhed kan synes mindre naturlig. Det afgørende med Hensyn til det Værn, der ved den nævnte Grundlovsbestemmelse er tilsikret Dommere imod Vilkaarlighed fra Administrationens Side er imidlertid, at det kan forlanges prøvet ved Dom, om de materielle Betingelser for Afskedigelse er opfyldte. For Sagsøgernes Vedkommende foreligger Spørgsmaalet herom til Paakendelse under nærværende Sag, og saafremt Spørgsmaalet besvares bekræftende, findes det at maatte kunne have sit Forblivende ved de skete

Afskedigelser, saaledes at Sagsøgerne overensstemmende med Loven af 20 Maj 1933 er afgaaet fra Udgangen af December s A.

Med Hensyn til Sagsøgernes subsidiære Anbringende, hvorefter Anvendelse paa dem af Bestemmelserne i Loven af 20 Maj 1933 skulde være udelukket som stridende mod deres velerhvervede Rettigheder, bemærkes endelig, at der maa gives de Sagsøgte Medhold i, at Dommere indenfor de ved Grundloven dragne Grænser maa være undergivet de Bestemmelser, der til enhver Tid fastsættes med Hensyn til Lønning og Pension. Loven af 20 Maj 1933 maa derfor, naar det først staar fast, at dens Indhold ikke er i Strid med Grundloven, ogsaa kunne anvendes paa de tidligere nævnte Dommere.

I Henhold til det saaledes anførte vil de Sagsøgte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Tirsdag den 6 November.

Nr 52/1934. **Østbirk-Yding Sogneraad** (Aagesen)

mod

Fabrikant **J A Nielsen** og Gaardejer **Anders Just** (Oluf Petersen),

betræffende Appellantens Berettigelse til at foretage Udpantning for et Skattebeløb.

Kendelse afsagt af Fogedretten for Bjerre-Hatting Herreder den 8 April 1933: Den ovenfor refererede af Pantefogden for Østbirk-Yding Kommune den 30 f M foretagne Udpantningsforretning ophæves.

Vestre Landsrets Dom af 20 December 1933: Den begærte Udpantningsforretning vil være at fremme for en Hovedstol af 70 Kr tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 1 April 1932, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Appellanterne, Østbirk-Yding Sogneraad, til de Indstævnte, Fabrikant J A Nielsen og Gaardejer Anders Just, 150 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

For Højesteret er der Enighed om, at hvis Appellanten har været berettiget til at anvende Krisehjælpen til Dækning af Skatten for tidligere Kvartaler end Oktober Kvartal 1931, udgør det Beløb, for hvilket Udpantningsret er bevaret, 407 Kroner 86 Øre,

medens Beløbet i modsat Fald kun andrager 141 Kroner 45 Øre, og Parternes Paastande for Højesteret er ændret i Overensstemmelse hermed.

For Højesteret har Appellanten gjort gældende, at Bestemelsen i Lov Nr 243 af 19 Oktober 1931 § 5 om, at Krisehjælpen anvendes til Dækning af de for de der nævnte Kvartaler paaliggede Skatter til Kommunen ikke kan paaberaabes af de Indstævnte, idet det er dem uvedkommende, hvorledes Krisehjælpen anvendes. Heri kan der imidlertid ikke gives Appellanten Medhold.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til Dommens Grunde vil Udpantningsforretningen kun være at fremme for et Beløb af 141 Kroner 45 Øre med Renter.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den begærte Udpantningsforretning vil være at fremme for et Beløb af 141 Kroner 45 Øre med Renter 6 pCt aarlig af 16 Kroner 42 Øre fra den 1 Juli 1931 og af 125 Kroner 03 Øre fra den 1 Oktober 1931, alt til Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Østbirk-Yding Sogneraad, til de Indstævnte, Fabrikant J A Nielsen og Gaardejer Anders Just, med 300 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Præmisserne til Fogedretskendelsen er saalydende:

Den 30 Marts d A har Pantefogden for Østbirk-Yding Kommune foretaget Udpantning i Ejendommen Matr Nr 2 a, 1 b, 2 n og 2 g Birknæs, Østbirk Sogn, Fruerholm kaldet, for et Beløb af ialt 934 Kr 19 Øre. Gaardens Ejere Fabrikant J A Nielsen, Alderslyst pr Silkeborg og Gaardejer Anders Just af Fruerholm har protesteret mod Forretningen, førstnævnte ved forskellige Skrivelser til Sogneraadet, sidstnævnte under selve Forretningen, hvorefter Udskrift af det passerede er indsendt til Fogden til Paakendelse og modtaget den 4 d M. Det fremgaar af Udskriften, at af Beløbet skyldes Kr 924,19 i Kommuneskat for Tiden 1 Jan 1931 til 1 Jan 1933, medens Resten udgør Opkrævnings- og Fogedgebyr. Parterne har ved Møde for Fogedretten d 8 s M haft Lejlighed til at ytre sig om Indsigelsen, hvorved der er oplyst følgende:

Fruerholm blev ved Tvangsauktion den 27 Juli 1932 overtaget af fornævnte Fabrikant Nielsen som ufyldstgjort Panthaver, og det af Kommunen krævede Beløb udgør saavel den den tidligere Ejer paa-

hvilende personlige Skat som Skat af Ejendommen for det anførte Tidsrum. Den ved Lov Nr 243 af 19 Oktober 1931 om ekstraordinære Foranstaltninger i Anledning af Landbrugskrisen indførte Krisehjælp, bl a til Dækning af de for Oktbr Kvartal 1931 og de derefter følgende tre Kvartaler paalignede Skatter til Kommunen har Sogneraadet imidlertid i det foreliggende Tilfælde anvendt til Dækning af Amtskueskat for Oktbr Termin 1931 og April Termin 1932 samt de indtil 1 Jan 1931 resterende saavel personlige som reelle Skatter; til Støtte herfor paa-beraabes et af Landbrugsministeriet den 1 Decbr 1931 udsendt utrykt Cirkulære, der bl a siger, at der ikke er noget til Hinder for, at Krisehjælpen anvendes til Dækning af Skatterestancer fra Tiden før Oktbr Kvartal 1931, og Sogneraadet formener nu, at det maa paahvile de nuværende Ejere at betale de herefter resterende Skatter, idet det dog erkendes at være en Fejltagelse, at der er afkrævet disse personlig Skat, som paahvilede den tidligere Ejer.

Fabrikant Nielsen, der har givet Møde for Ejerne, gør gældende, at Krisehjælpen efter den nævnte Lov udelukkende kan anvendes til Dækning af Skatter for de i Loven nævnte Kvartaler, saaledes at det er med Urette, at Sogneraadet har anvendt det den forrige Ejer tilkommende Beløb til Betaling af Skatter, der ligger forud for Oktbr Kvartal 1931. Krisehjælpen udgjorde 840 Kr, og der er Enighed mellem Parterne om, at Amtstueskatten som anført ovenfor med Hjemmel i Loven er udredet heraf, hvorhos Fabrikant Nielsen har oplyst, at han straks efter at have modtaget Kommunens Opgørelse over Kravet har reklameret og samtidig tilbudt Betaling af Skat af Gaarden fra og med Juli Kvartal 1932, i hvilket han overtog Ejendommen.

Da der maa gives Ejeren af Fruerholm Medhold i, at der i det foreliggende Tilfælde ikke har været Lovhjemmel til at anvende Krisehjælpen paa anden Maade end af dem anført, vil den af Pantefogden afholdte Forretning være at ophæve.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den paaankede Kendelse er afsagt den 8 April 1933 af Fogedretten for Bjerre-Hatting Herreder og er med Justitsministeriets Tilladelse af 20 Maj 1933 indbragt for Landsretten.

Her for Retten har Appellanterne principalt paastaaet Udpantningsforretningen fremmet for et Beløb af 752 Kr 24 Øre, subsidiært for et Beløb af 461 Kr 73 Øre, alt tilligemed nærmere betegnede Renter.

De Indstævnte har paastaaet Kendelsen stadfæstet, dog saaledes, at Udpantningsforretningen fremmes for et Beløb af 70 Kr, der udgør Restancen for Kommuneskat for Januar Kvartal 1930/31 tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra 1 April 1932.

Da der maa gives de Indstævnte Medhold i, at Reglen i Lov Nr 243 af 19 Oktober 1931 § 10 ikke hjemler Administrationen Beføjelse til at træffe Afgørelser, der gaar ud over de i samme Lovs § 5 fastsatte Grænser med Hensyn til, for hvilke Skattekvartaler Krisehjælpen kan anvendes, vil de Indstævntes Paastand være at tage til Følge, hvorved

bemærkes, at det er ubestridt, at de Indstævnte til 1 Prioritetshaver har udredet et Beløb svarende til de 252 Kr 61 Øre, som Appellanterne ligger inde med som Rest af Krisehjælpen, hvilket Beløb de Indstævnte overensstemmende med deres Paastand maa være berettigede til at bringe i Modregning, samt at der efter den af Appellanterne for Fogedretten fremsatte Opgørelse ikke nu kan tilkomme dem Udpantningsret for et større Beløb end 70 Kr som Restance for Januar Kvartal 1930/31 tilligemed Renter heraf.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Appellanterne have at godtgøre de Indstævnte med 150 Kr.

Onsdag den 7 November.

Nr 83/1934. **Skorstensfejermester Carl Ludvig Larsen**
(Overretssagfører Raaschou)

mod

Generaldirektoratet for De danske Statsbaner (Graae),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved et Ulykkestilfælde.

Østre Landsrets Dom af 23 Marts 1934: Sagsøgte, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, bør i Overensstemmelse med Forskrifterne i Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 erstatte Sagsøgeren, Skorstensfejermester Carl Ludvig Larsen, Halvdelen af den ovennævnte Skade. Sagsøgte bør til Sagsøgeren betale i Sagsomkostninger 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det oplyste maa der gaas ud fra, at Appellanten, da han naaede frem til Gennemgangsvognen for 2 Klasse, fandt Vogn-døren staaende aaben, og idet det ikke under de foreliggende Forhold kan bebrejdes Appellanten, at han ikke søgte at tage Plads i de nærmeste Vogne, og at han ikke var klar over, at Toget var lige ved at skulle sætte sig i Bevægelse, findes Appellantens Forsøg paa at stige ind i det endnu holdende Tog ikke at kunne betragtes som en saadan Uagtsomhed, at den i Betragtning af det Statsbanerne efter Loven af 11 Marts 1921 paahvilende Ansvar ogsaa for hændelig Skade kan betage ham Retten til fuld Erstatning.

Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Indstævnte at burde betale Appellanten for begge Retter med 650 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, bør i Overensstemmelse med Forskrifterne i Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 erstatte Appellanten, Skorstensfejermeister Carl Ludvig Larsen, den ham ved det omhandlede Ulykkestilfælde overgaaede Skade.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 650 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 22 Juni 1933 Kl ca 18,18 kom Sagsøgeren, Skorstensfejermeister Carl Ludvig Larsen, paa Københavns Nørreport Station til Skade med sin venstre Arm, der overkørtes af Tog Nr 327, idet Sagsøgeren under Togets Fremkørsel efter Opholdet paa Stationen faldt ned mellem to Trinbrædter paa Banelegemet mellem Perronen og den nærmeste Skinne. Som Følge af Armens Beskadigelse blev Armen amputeret midt paa Overarmen.

Af en efter Ulykkestilfældet optaget Rapport fremgaar, at Sagsøgeren og dennes Søn, Skorstensfejer K T Larsen, ovennævnte Dag havde deltaget i et Kursus paa Teknologisk Institut, at de derefter skulde hjem med Toget til Hillerød, og at Toget kom ind paa Stationen paa højre Side af Perronen, da de var kommet lidt henad denne. Sønnen standsede nu op ved en Cigarkiosk for at købe Cigarer, idet han ifølge sin Forklaring samtidig sagde til Faderen, at han bare skulde gaa frem og gaa ind i den første 2 Klasses Vogn, idet han af Erfaring vidste, at der var mindst Trængsel ved Indgangen til 2 Klasses Kupeerne, og idet de derefter vilde gaa igennem 2 Klasses-Vognen til den nærmeste 3 Klasses Vogn. Da Sønnen kom løbende fra Cigarkiosken, saa han ifølge sin videre Forklaring Sagsøgeren med højre Haand tage fat i den faste Bøjle ved Siden af den aabentstaaende Dør til den bagerste Indgang til en 2 Klasses Gennemgangsvogn, medens han med venstre Haand tog fat i Dørhaandtaget — senere ændret til Skraastangen — paa den indvendige Side af Døren; netop som han saaledes havde faaet fat med begge Hænder og løftede det ene Ben for at træde op paa Trinbrættet satte Toget sig i Bevægelse, og han fik derfor ikke Fodfæste, hvorimod Ulykken skete som ovenfor anført, til Trods for, at Sønnen styrtede til og greb fat i ham for at søge at faa ham trukket ind paa Perronen, hvilket viste sig umuligt. Det er oplyst, at Sagsøgeren, der er født 1876 og ret svær, ikke har sin fulde Førlighed, idet han ved en Nedstyrtningsulykke for en Del Aar siden har paadraget sig en Hofte-skade, som Følge af hvilken hans højre Ben er et Stykke kortere end det andet, hvorfor han gaar med en Støvle med en meget tyk Saal og tillige med Stok.

Ifølge Oplysning til ovennævnte Rapport bestod Toget foruden af Lokomotivet af fire Gennemgangsvogne, af hvilke den sidste var den

ovennævnte 2 Klasses-Vogn, endvidere af en Pakvogn og tre store Kupevogne. Pakmester H C Pedersen forklarede, at da Ulykken skete, havde han netop lukket Døre i de to umiddelbart foran Pakvognen værende Vogne, og han befandt sig ved den forreste Del af den første af disse Vogne, da Toget satte sig i Bevægelse. Da han vendte sig om for at gaa ned mod Pakvognen, som han skulde op i, saa han en Mand forsøge at stige ind i Toget, men da Toget, som anført, netop havde sat sig i Bevægelse, mislykkedes dette, og Manden faldt ned mellem Perronen og Vognene. Pakmesteren sprang straks henad Perronen, gik op i Pakvognen og trak i Vacuum-Bremsen, der øjeblikkelig fungerede og standsede Toget.

Den 12 Oktober 1933 afholdtes inden Københavns Byrets 5 Afdeling et Forundersøgelserforhør i Anledning af en Sigtelse mod Pakmester Pedersen for Overtrædelse af Tjenesteplichter uden at der derefter ses foretaget videre imod ham.

Statsbanerne har ikke kunnet erkende at have nogen Erstatningspligt overfor Sagsøgeren, og denne paastaar herefter under Sagen ifølge den endelige Paastand Sagsøgte, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, kendt pligtig at betale Erstatning til ham i Overensstemmelse med Forskrifterne i Lov Nr 117 af 11 Marts 1921.

Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Under Sagen er der afgivet Partsforklaring af Sagsøgeren og Vidneforklaring af dennes ovennævnte Søn.

Det er oplyst, at der fra Trappen til den ovennævnte Cigarkiosk er ca 35 Skridt i Togets Kørselsretning, at den bagerste Kupevogn, efter at Toget var kørt ind paa Stationen, holdt med Midten udfor Kiosken, at Kupevognene hver har en Længde af 17 m, at Pakvognen er 10 m lang og Gennemgangsvognene hver 20 m. Sagsøgeren har herefter, inden han forsøgte Indstigning, passeret en Toglængde af ca 61 m, deraf fra Kiosken ca 52 m. Togets normale Holdetid er $\frac{1}{2}$ Minut, men det holdt faktisk 1 Minut. Overassistent H G Christensen gav Stationens Afgangssignal (grønt Lys) fra en Kontakt, der ligger 50 m bag den bagerste Vogn, hvilket var det Toget nærmeste Sted, hvorfra Signalet kunde gives. Den fungerende Togfører, Togbetjent J F P Adelsten, befandt sig ifølge sin Forklaring, da han, efter at det elektriske Afgangssignal var tændt, fløjtede Afgangssignal til Maskinen, ved den forreste Vogns bagerste Ende. Det var mellem ham og Pakmester Pedersen aftalt, at de skulde betjene de fire første Vogne, saaledes at de saavel ved Billettering som Dørlukning gik mod hinanden. Dels som Følge af Togets Længde, dels som Følge af Belysningsforholdene paa Stationen, dels fordi der tilbage paa Perronen stod en Mængde Rejsende, som ventede paa det efterfølgende Lokaltog til Holte, havde han ikke fuld Oversigt langs hele Vognrækken. Da han skulde give Afgangssignal, kunde han ikke se Pedersen og havde ingen Færdigmelding faaet fra denne, men han havde mødt ham undervejs og regnede derfor med, at Pedersen var færdig med Lukningen. Togføreren regnede endvidere med, at Stationsbestyreren, hvis Post var i Nærheden af de tre bagerste Vogne, ikke gav Signal, før disse Vogne var færdige. Under det ovennævnte Forhør forklarede Pedersen, at han ikke positivt kan huske,

at han har lukket Døren til den i Sagen omhandlede 2 Klasses Vogn, men hvis den har staaet aaben, da han passerede den, er han sikker paa, at han har lukket den. Ifølge sin Instruks skal han — efter Dørenes Lukning — hindre rejsende i at stige ind, men rent faktisk er det umuligt at gøre det, og der kommer jævnligt rejsende ind i Toget, eiter at Dørene er lukket. Togbetjent O A Christensen har forklaret, at han ved den paagældende Lejlighed passede de tre bagerste Kupevogne i Toget. Paa Nørreport var hans Opgave at faa de rejsende ind og lukke Dørene. Han gik frem til den forreste af de tre Vogne, og derfra gik han mod Togets Bagende og lukkede Dørene. Alle Dørene var lukkede, men han manglede endnu at lukke Sikkerhedslaasen paa de to bagerste Kupeer, da Toget satte sig i Gang. Han havde ikke afgivet Færdigmelding til Pakmesteren. I Almindelighed iagttages Regulativet om Færdigmelding. Han plejer ikke at give Færdigmelding, før ogsaa Sikkerhedslaasene er lukkede, eller han i hvert Fald kan se, at han kan lukke de manglende, inden Toget vil komme i Gang. Overassistent H G Christensen har forklaret, at han giver Afgangssignal, naar Stationen er færdig til at lade Toget afgaa, men skønner først over, om der er flere rejsende, der skal med Toget. Den paagældende Dag var der paa Perronen mange rejsende, der ventede paa det efterfølgende Tog til Holte, hvilket i høj Grad vanskeliggjorde Skønnet.

Det er oplyst, at den Omstændighed, at Stationens Afgangssignal tændes, ikke berettiger Togføreren til at give Afgangssignal til Maskinen, saafremt alle Passagerer ikke er kommet ind eller ud, eller Dørene ikke er lukkede; Afgangssignalet tændes kun for at tilkendegive, at Holdetiden er udløbet, og at der fra Stationens Side ikke er noget til Hinder for, at Toget kan afgaa.

Ifølge Ordre fra Generaldirektoratet skal, inden Togføreren giver Afgangssignal, samtlige Togbetjente have meldt »Færdig« til Afgang gennem den Togbetjent, der betjener Vognene umiddelbart op til Togføreren Plads i Toget. Opholder Togføreren sig undtagelsesvis ikke i umiddelbar Nærhed af sin Plads i Toget, paahviler det Togbetjenten uopholdelig at begive sig hen til Togføreren for at afgive Meldingen. I Færdigmeldingen indeholdes dels en Melding om, at de rejsendes Ind- og Udstigning er tilendebragt, og dels en Melding om, at Togbetjenten har forvisset sig om, at de ham underlagte Vogne er rigtigt lukkede. Togføreren skal desuden altid, før han giver Afgangssignal til Maskinen, have modtaget Stationens Afgangstilladelse.

Færdig fra Trykkeriet den 14 November 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 17

Onsdag den 7 November.

Under Hensyn til de korte Holdetider, der anvendes ved Københavns Nærtrafik, og med hvilke Sagsøgeren ikke kunde være ubekendt, og særligt henset til Sagsøgerens Legemsbeskaffenhed, findes Sagsøgeren, der ved Togets Ankomst befandt sig et godt Stykke bag ved den bagerste Vogn, ikke at burde have ladet Holdetiden hengaa med at bevæge sig frem langs Toget den ovenfor oplyste Distance af ca 61 m, hvorved ogsaa bemærkes, at Perronen var opfyldt af rejsende til et senere Tog. Det havde derimod efter Omstændighederne været Sagsøgerens Sag efter Togets Ankomst straks at tage Plads i dette, hvor saadan nærmest fandtes, hvilket efter det oplyste maatte antages at have været Tilfældet i de to bagerste Kupevogne. Forsaavidt Sagsøgeren under Forundersøgelserforhøret har forklaret, at han efter at være kommet ned paa Perronen hørte en Togbetjent give Anvisning paa at gaa længere frem, bemærkes, at han under Domsforhandlingen ikke har turdet fastholde, at det var en Togbetjent, der gav denne Besked. Selv om dette imidlertid maatte have været Tilfældet, kunde en saadan til de rejsende i Almindelighed givet Anvisning ikke give Sagsøgeren Føje til at tro, at han med sin nedsatte Bevægelighed rettidig kunde naa frem til de forreste Vogne. Retten maa derhos antage, at Sagsøgeren ved almindelig Agtpaagivenhed ikke kunde have undgaaet at bemærke, at Kupelukningen havde fundet Sted, da han søgte at stige ind i Toget, og den Omstændighed, at den paagældende Vogndør stod aaben, kunde ikke berettigge ham til at tro, at Toget ikke var klar til Afgang. Retten maa derfor efter alt foreliggende finde, at Sagsøgeren selv ved Uagtsomhed har medvirket til Skaden. Paa den anden Side findes Banerne ikke at kunne fritages for delvis at hæfte for denne, idet det Grundlag, paa hvilket Afgangssignal til Maskinen er givet, ikke findes betryggende, hvorved særlig bemærkes, at Togføreren, der efter sin Forklaring ikke kunde overse Forholdene langs Toget, ikke havde modtaget den foreskrevne Færdigmelding, da han gav Afgangssignal. At de vanskelige Belysnings- og Oversigtsforhold paa Nørreport Station muligvis vanskeliggør Overholdelsen af de reglementariske Bestemmelser om Færdigmelding, kan ikke fritage Statsbanerne for Erstatningspligt.

Efter det foreliggende skønnes Sagsøgte herefter i Henhold til § 1 sidste Punktum i Lov Nr 117—1921 erstatningspligtig overfor Sagsøgeren for Halvdelen af den ham overgaaede Skade.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren 300 Kr.

Torsdag den 8 November.

Nr 61/1934. Gaardejer **Christian Holm** og Landmand **Mathias Nissen Holm** som Væрге ad hoc for **Jørgen Holm** (Schjørring)

mod

Husmand **Nis Vogensen** som Væрге for sin Søn **Ejnar Vogensen** (Stein efter Ordre),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved et Ulykkestilfælde.

Vestre Landsrets Dom af 12 Marts 1934: De Sagsøgte, Gaardejer Christian Holm og Gaardejer Mathias Nissen Holm, sidstnævnte som Væрге for Jørgen Holm, bør een for begge og begge for een betale til Sagsøgeren, Husmand Nis Vogensen som Væрге for sin Søn Ejnar Vogensen, 6175 Kr 75 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 12 Juni 1933, indtil Betaling sker. Af Beløbet indsættes 5800 Kr i Overformynderiet. Saa betaler — dog kun i Forhold til en Sagsgenstand af 6175 Kr 75 Øre — de Sagsøgte een for begge og begge for een til det offentlige de Rets- og Stempelafgifter, der skulde have været erlagt, dersom Sagsøgeren ikke havde haft fri Proces, til Overretssagfører Bang i Salær under Forberedelsen for en Bevisoptagelse 120 Kr og i Godtgørelse for positive Udlæg 92 Kr 70 Øre og til Overretssagfører Ejstrup i Salær 150 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Med Bemærkning at Ejnar, som er født den 18 Juli 1927, kun var 5 Aar, da Ulykken skete og i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Til Indstævntes for Højesteret beskikkede Sagfører vil Appellanterne in solidum have at betale et Salær af 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanterne, Gaardejer Christian Holm og Landmand Mathias Nissen Holm som Væрге ad hoc for Jørgen Holm, een for begge og begge for een til Højesteretssagfører Stein 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 9 September 1932 var den 6 Aar gamle Ejnar Vogensen, Søn af Sagsøgeren, Husmand Nis Vogensen af Vandling, medens denne var

paa Arbejde, og hans Hustru laa paa Sygehuset, budt til at spise til Middag paa den Sagsøgte, Gaardejer Christian Holm, sammesteds, tilhørende Gaardejendom i Vandling efter Opfordring fra en voksen Datter af Sagsøgte, der selv ikke var hjemme den paagældende Dag. Under Opholdet paa Gaarden gik Drengen sammen med sin 12-aarige Broder Jacob Vogensen, der ligeledes var budt til at spise til Middag, og Sagsøgtes 15-aarige Søn Jørgen Holm over i et af Gaardens Udhuse, hvor der stod en Hakkelsesmaskine, der kunde drives ved Haandkraft. Jørgen gav sig her til at skære Hakkelse, medens Jacob lagde Halm i Maskinen, efter at de havde anbragt Ejnar paa en Cementkant i et Par Meters Afstand fra Maskinen og paalagt ham at forblive der. Kort efter, at de var begyndt at skære Hakkelse, hørte de et Skrig, og det viste sig da, at Ejnar havde faaet den højre Haand ind mellem Maskinens Tandhjul, hvorved Haanden blev stærkt beskadiget. Han blev straks indlagt paa Amtssygehuset i Haderslev, hvorfra han først udskrives den 29 December 1932. I en af Overlæge Knud Lunn ved nævnte Sygehus under 30 Maj 1933 udfærdiget Erklæring hedder det blandt andet:

»Næsten hele Haanden — baade Haandryggen og Haandfladen — er ved Indlæggelsen Sæde for et stort uregelmæssigt, tjavset og snavset Saar. Pegefingerens Seneskedede er aabnet, de andre Sener synes intakte. Paa Haandryggen er Bløddelene stærkest kvæstede. Leddet mellem Haandleddet og Mellemlæddet delvis aabnet, Ledbaandene sønderrevne. Der findes Brud af flere Mellemlæddet.

Efter grundig Rensning og Revision af Saarene kunde man anlægge enkelte Metaltraadssuturer for at forene Hudlapperne.

Under Forløbet derefter dannede der sig en Byld paa Haandryggen (Retention) og 18 Oktober (1932) foretoges Operation, Aabning af Bylden m v. Under det fortsatte Forløb udstødtes et Par smaa Benstumper, inden Saarene kort før Udskrivningen (29 December 1932) var helt lægte.

Bevægeligheden i Fingrene var da stærkt indskrænket, er senere noget bedret (se nedenfor).

Forældrene oplyser, at Saarene kort efter Udskrivelsen atter brød op, og de skal først være endeligt lægte i Marts Maaned. Han søgte Læge herfor, men ikke senere end i Januar.

Drengen skønnes nu rask med Undtagelse af Følgerne efter ovenomtalte Uheld.

Undersøgelsen i Dag viser følgende:

Højre Haand: Hele Haandryggen er Sædet for store, uregelmæssigt formede Ar, som enkelte Steder er uforskydelige i Forhold til Underlaget.

Arrene er ikke ømme eller misfarvede. Der er nogen Knoglefortykkelse svarende til 4 og 5 Mellemlæddets Basis.

Der er ogsaa betydelige Ar i Haandfladen, og udfor Pegefingeren er Arret uforskydeligt mod Underlaget. Ingen Ømhed angives her.

Ingen Bløddelshævelse eller Misfarvning af Haand eller Fingre.

Fingrene: Tommelen fri.

Pegefingeren: Forkortet paa Grund af Metacarpdefekt (se Røntgenfilm) Ankylose i Grundledet i strakt Stilling. De to Fingerled

staar bøjede 25—30 Grader, aktive Bevægelser ikke tilladt. Finger-spidsen kan lige naa at opponere mod Tommelen, men uden Kraft.

Langfingeren: Forkortet paa Grund af Metacarpdefekt. Ankylose i Grundled. Fri Bevægelighed i Fingerled. Ved fuld Bøjning rører Fingerspidsen Haandfladen. Opponerer godt imod Tommelen.

Ringfingeren: Længden naturlig. Ankylose i Grundled. God Bøje- og Strækkefunktion i Fingerled. Ved stærkest Bøjning (Forsøg paa Knytning af Haand) er der godt 3 ctm fra Fingerspids til Haandflade.

Lillefinger: Længde naturlig. Grundledet bøjer han aktivt ca 25 Grader fra strakt Stilling. Fingerled fri.

Haandleddet fri, Albu- og Skulderled fri, Pronation og Supination fri. Højre Underarms Muskler maaler 1 cmt mindre Omfang end venstres paa tykkeste Sted. Ingen Svind af Overarmsmuskler. Skuldermuskler ligeledes ens paa de to Sider.

Sensibiliteten findes uskadet.«

Under Anbringende af, at Ulykken direkte maa henføres til, at de af Jørgen Holm foretagne Foranstaltninger for at hindre, at den lille Ejnar kom til Skade ved Hakkelsesmaskinen, har været aabenbart utilstrækkelige, og at derfor Jørgen maa være erstatningspligtig, men at ogsaa Sagsøgte, Gaardejer Christian Holm som Jørgens Husbond, i Medfør af DL 3—19—2 og, fordi han burde have draget Omsorg for, at Hakkelsesmaskinen ikke stod frit fremme og ubeskyttet, hvor Børn færdedes, maa bære Ansvar for den Ejnar paaførte Skade, har Sagsøgeren som Værge for Ejnar paastaet Sagsøgte, Landmand Christian Holm, og Sagsøgte, Gaardejer Mathias Nissen Holm af Vandling, som Værge ad hoc for Jørgen Holm tilpligtede in solidum at betale Sagsøgeren som Værge for Ejnar en Erstatning af 20 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 12 Juni 1933, indtil Betaling sker, subsidiært en Erstatning efter Rettens Skøn. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for deres Frifindelspaastand har de Sagsøgte anført, at der ikke foreligger nogen Uagtsomhed fra Jørgens Side, hvorved særlig er bemærket, at det maatte paahvile Ejnars 12-aarige Broder Jacob at holde Øje med Ejnar. Forsaavidt det dog maatte antages, at Jørgen bærer et Ansvar, kan dette ikke medføre, at Sagsøgte, Gaardejer Christian Holm, er ansvarlig, da Jørgen ikke var i hans Tjeneste, hvorhos denne Sagsøgte ikke kan erkende selv at have gjort sig skyldig i nogen Forsømmelse.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Hakkelsesmaskinen ikke ved den paagældende Lejlighed var forsynet med en Beskyttelseskasse af Træ, der var anskaffet af Sagsøgte, Gaardejer Christian Holm, til at anbringes over Tandhjulene, og denne Sagsøgte har i Anledning heraf for Overtrædelse af Lov Nr 143 af 29 April 1913 § 12 c vedtaget en Bøde af 10 Kr. Der er imidlertid mellem Sagens Parter Enighed om, at nævnte Lovbestemmelse ikke kan komme til Anvendelse i et Tilfælde som nærværende, da Hakkelsesmaskinen dreves ved Haandkraft.

Det fremgaar iøvrigt af Sagens Oplysninger, at Jørgen Holm, der i 1930—1931 var under Lægebehandling paa Grund af en tuberkuløs Li-

delse i den ene Fod, og som siden da ikke har været i Stand til at gøre svært Arbejde, opholdt sig hos Faderen og deltog efter Evne i Arbejdet paa Gaarden. Under Domsforhandlingen har Sagsøgte, Gaardejer Christian Holm, oplyst, at Jørgen havde været i Barberlære, men at han paa Grund af Sygdommen ikke havde kunnet taale det.

Efter alt det foreliggende maa det nu antages, at Jørgen Holm ved at benytte Hakkelsesmaskinen under Nærværelse af et saa lille Barn som Ejnar uden at forsyne Maskinen med den ommeldte Beskyttelseskasse, uden at foretage effektive Foranstaltninger til at hindre, at Ejnar kom Maskinen nær, og uden at føre fornødent Opsyn med ham, maa være ansvarlig for den Ejnar paaførte Skade, hvorved bemærkes, at den Omstændighed, at Jacob var til Stede, ikke kan fritage ham, baade naar henses til Aldersforskellen og til, at det var Jørgen, der overfor de fremmede Drengene tog Bestemmelse om, hvorledes Hakkesskæringerne skulde foregaa.

Det findes dernæst efter de derom foreliggende Oplysninger at maatte statuere, at Jørgen har deltaget saaledes i Landbrugsarbejderne paa Gaarden og forsaavidt staaet i Sagsøgte Gaardejer Christian Holms Tjeneste, at denne i Medfør af Reglen i DL 3—19—2 maa være ansvarlig for de af ham i Tjenesten begaaede Fejl. Det maa derhos antages, at Hakkesskæringerne fandt Sted som et Led i Gaardens Drift og ikke — som af Jørgen forklaret — for Spøg. Men herefter maa ogsaa Sagsøgte Gaardejer Christian Holm være ansvarlig for Skaden.

Til Bedømmelse af Skadens Størrelse har Sagen været forelagt Arbejderforsikringsraadet, der i en Skrivelse af 28 September 1933 blandt andet har udtalt følgende: »saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven vilde Raadet, da man ikke paa nærværende Tidspunkt med tilstrækkelig Sikkerhed vil kunne foretage et Skøn over, hvor store Ulykkestilfældets blivende Følger vil blive, have truffet en midlertidig Afgørelse af Invaliditetserstatningsspørgsmaalet i Henhold til Bestemmelsen i Lovens § 34, 1 Stk, 2 Pkt, hvorved der vilde være blevet tillagt tilskadekomne en foreløbig Erstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad af 20 pCt, og Raadet vilde da, henved 3 Aar efter Ulykkestilfældets Indtræden, have genoptaget Sagen til Afgørelse af Spørgsmaalet, om der tilkom den paagældende yderligere Erstatning.

Saafremt Raadet var nødsaget til at træffe endelig Afgørelse af Invaliditetsspørgsmaalet paa nærværende Tidspunkt, vilde Raadet have tillagt den tilskadekomne en Invaliditetserstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad af 35 pCt.«

Sagsøgeren har opgjort de positive Udlæg til Læge og Sygehusophold til 375 Kr 75 Øre, og idet der derhos vil være at bestemme en Erstatning for Svie og Smerte til 800 Kr og for Invaliditet til 5000 Kr, vil de Sagsøgte in solidum have at betale Sagsøgeren en Erstatning ialt 6175 Kr 75 Øre tilligemed Renter heraf som paastaaet.

De Sagsøgte vil derhos have, ligeledes in solidum, at betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor bestemt.

Nr 105/1934. **Junget-Thorum Spare- og Laanekasse**
(Landsretssagfører Brøcker)

mod

Nattevagt **Anders Chr Nielsen** (Holten-Bechtolsheim),

betræffende Udbetaling af et i den appellerende Sparekasse indskuddt Beløb.

Vestre Landsrets Dom af 12 April 1934: De Sagsøgte, Junget-Thorum Spare- og Laanekasse, bør til Sagsøgeren, Nattevagt Anders Chr Nielsen, betale 8438 Kr 66 Øre tilligemed Renter heraf 3½ pCt p a fra den 31 Marts 1933, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte 400 Kr til Sagsøgeren. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget Paastanden med Hensyn til Mortifikation af Sparekassébogen.

Efter det oplyste har Sørensen benyttet sin Stilling som Sparekassens Formand, Kasserer og Regnskabsfører til at tilegne sig bl a det under Sagen omhandlede Beløb af 5000 Kroner af Sparekassens Midler og har for at skjule Tilegnelsen afskrevet Beløbet paa Indstævntes Konto i Sparekassens Bøger. Herved har Indstævnte ikke tabt sin Ret til at erholde sit Tilgodehavende hos Sparekassen, og det maa være uden Betydning, at Kontrabogen, som i Dommen ommeldt, har beroet hos Sørensen saaledes at han kan have afskrevet Beløbet ogsaa i Kontrabogen. Endelig kan Indstævntes Passivitet som i Dommen anført, ikke komme ham til Skade.

Herefter og idet en af Appellanten fremsat Indsigelse mod Indstævntes Renteberegning maa anses ugrundet, vil Dommen efter Indstævntes Paastand kunne stadfæstes i det hele.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Junget-Thorum Spare- og Laanekasse, til Indstævnte, Nattevagt Anders Chr Nielsen med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Nattevagt Anders Chr Nielsen, Krabbesholm Sanatorium, der tidligere gennem en længere Aarrække havde haft Konto hos de Sagsøgte, Junget-Thorum Spare- og Laanekasse, Thorum, fik ved et nyt Indskud Konto hos disse den 16 Marts 1915, og i Henhold til denne udfærdigede den daværende Formand og Kasserer for Spare- og Laanekassen, Sognefoged Herluf Sørensen, en Sparekassebog Nr 937, der forblev hos Formanden, men senere er bortkommet. Den 11 Juli 1922 hævede nævnte Herluf Sørensen uberettiget 5000 Kr af det paa Bogen indestaaende Beløb og forbrugte Pengene i egen Interesse, uden at det paa Grund af Bogens Bortkomst har kunnet oplyses, om Beløbet er afskrevet paa denne.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren paastaet de Sagsøgte tilpligtet at betale ham det ovennævnte Beløb 5000 Kr, der med Renter indtil 31 Marts 1933 er opgjort til 8438 Kr 66 Øre, tilligemed Renter af sidstnævnte Beløb 3½ pCt p a fra den 31 Marts 1933, indtil Betaling sker. Sagsøgeren har derhos nedlagt en subsidiær Paastand.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet de til Støtte herfor i første Række har anført, at den ovennævnte Sparekassebog Nr 937 ikke er overleveret Sognefoged Herluf Sørensen i hans Egenskab af Formand eller Kasserer for de Sagsøgte, men alene overleveret ham personlig til Opbevaring, fordi Sagsøgeren havde Tillid til ham, hvilket Forhold de Sagsøgte mener maa være dem uvedkommende, saa at de intet Ansvar har for det forbrugte Pengebeløb. I anden Række har de Sagsøgte til Støtte for deres Frifindelspaastand anført, at Sagsøgeren maa tilskrive sig selv det lidte Tab, idet han har udvist en utilbørlig Skodeløshed med sin Sparekassebog, som han aldrig har forlangt udleveret for at kontrollere Tilførslerne i den. De Sagsøgte har iøvrigt herved anført, at saafremt Sagsøgeren blot en enkelt Gang i Aarene efter 1922 havde efterset Tilførslerne i Sparekassebogen, vilde Herluf Sørensens Bedrageri muligvis da være blevet opdaget, hvilket efter de Sagsøgtes videre Anbringende vilde have medført, at der den Gang kunde være opnaaet Dækning bl a i en Herluf Sørensen tilhørende fast Ejendom.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sognefoged Herluf Sørensen, der ogsaa beklædte en Del andre lokale Tillidshverv, fra den 22 December 1913 indtil Efteraaret 1929 var Formand, Kasserer og Regnskabsfører for de Sagsøgte, og at han fra Efteraaret 1929, da der valgtes en selvstændig Kasserer, var Formand og Regnskabsfører, indtil han suspendedes den 5 Januar 1932, da der blev indledet strafferetlig Forfølgning imod ham paa Grund af talrige Bedragerier overfor de Sagsøgte. Der holdtes Kontortid 2 Timer en Dag ugenlig, og ifølge de Sagsøgtes Vedtægter skulde da mindst to Bestyrelsesmedlemmer være til Stede. Det var imidlertid Herluf Sørensen, der førte samtlige Bøger, og ofte var der kun eet Bestyrelsesmedlem til Stede foruden Formanden, undertiden slet intet. De Sagsøgtes Kontor var paa Herluf Sørensens Bopæl, og her opbevaredes ogsaa en Del Sparekassebøger, som efter det oplyste tillige med Sparekassebog Nr 937 maa antages at have været anbragt i et de Sagsøgte tilhørende Pengeskab, der stod i ommeldte Kontorlokale, og hvortil Herluf Sørensen alene havde Nøglen.

Sagsøgeren har som Part forklaret, at han ikke har set den ommeldte Sparekassebog Nr 937, siden den oprettedes, ved hvilken Lejlighed han overlod den til Opbevaring til Herluf Sørensen som Formand og Kasserer for de Sagsøgte.

Herluf Sørensen, der er 77 Aar gammel, har i Retten forklaret, at han i sin Tid har haft den ommeldte Sparekassebog, hvorpaa han den 11 Juli 1922 uberettiget i egen Interesse hævdede 5000 Kr, til Opbevaring, men vil ikke kunne erindre, hvor den er blevet af, idet den var forsvundet, da han overleverede de i Sparekassens Pengeskab opbevarede Sparekassebøger — deriblandt en Sparekassebog Nr 834 tilhørende Sagsøgeren — til den nuværende Formand for de Sagsøgte. Herluf Sørensen vil have opfattet Forholdet saaledes, at de i Pengeskabet liggende Sparekassebøger opbevaredes paa Boghavernes eget Ansvar.

Naar nu henses til, at Herluf Sørensen, saavel da han modtog Sagsøgerens Sparekassebog til Opbevaring, som da han uberettiget hævdede de 5000 Kr, var baade Formand, Kasserer og Regnskabsfører for de Sagsøgte, findes disse allerede som Følge heraf at maatte være ansvarlige for, at Herluf Sørensen uretmæssig har hævet og forbrugt de 5000 Kr, uden at det kan influere paa dette Ansvar, at Sagsøgeren ikke i en længere Aarrække har kontrolleret Tilførslerne i sin Sparekassebog. Herefter samt idet bemærkes, at der ikke kan gives de Sagsøgte Medhold i, at deres Betalingspligt under de foreliggende Omstændigheder gøres afhængig af, at Sagsøgeren drager Omsorg for Mortifikation af Sparekassebogen, vil de Sagsøgte i Overensstemmelse med Sagsøgerens principale Paastand være at tilpligte at betale Sagsøgeren 8438 Kr 66 Øre tilligemed Renter som paastaaet samt i Sagsomkostninger 400 Kr.

F r e d a g d e n 9 N o v e m b e r .

Nr 14/1934.   **Brandforsikringsselskabet »Lolland-Falster«**
                  (Oluf Petersen)

m o d

Gaardejer Alfred Lund (Gamborg),

betræffende Udbetaling af et Forsikringsbeløb.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 30 November 1933: Sagsøgte, Brandforsikringsselskabet »Lolland-Falster«, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Alfred Lund, betale det paastævnte Beløb 4405 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 26 September 1933, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 400 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger snarest bestyrker det antagne Resultat vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Brandforsikringsselskabet »Lolland-Falster«, til Indstævnte, Gaardejer Alfred Lund, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutseddel af 11 Marts 1933 solgte Gaardejer Niels Slente den ham tilhørende Ejendom Matr Nr 5, 7 d og 8 c af Saltvig By, Stokkemærke Sogn, til sin Nabo, Sagsøgeren under denne Sag, Gaardejer Alfred Lund. I Slutsedlen udtales, at Ejendommen overdrages »med alt mur- og nagelfast Tilbehør saasom Kakkellovne og Komfur, Hegn og Plantninger; endvidere medfølger 6 Køer, 1 Kalv, 3 Heste, 4 Smaagrise samt endvidere de paa Ejendommen værende Redskaber og Vogne undtagen dem af mig forbeholdt. Endvidere medfølger af Sæd 22 Sække Byg samt al den paa Loftet værende Havre. Sælgeren forbeholder sig Ret til den paa Loftet værende Hvede, og hvad der er over 22 Sække Byg. Købesummen er sat til 41 500 Kr. Der medfølger endvidere alt Hø og Halm og Affald af Roer. — — — Sælgeren forbeholder sig Ret til at Bo i Matr Nr 8 c i et Aar, efter at den nuværende Lejer Peter Mathiesen er fraflyttet Ejendommen; hvis Sælgeren vil blive boende længere, maa han finde sig i at betale almindelig Leje. Dog staar allerede nu Ejendommen for Købers Regning og Risiko, saaledes at i Ildsvaade oppebærer Køberen Assurancerne til anordningsmæssig Anvendelse. — — — Sælgeren maa blive boende i Gaarden, indtil Peter Mathiesen fraflytter Matr Nr 8 c, hvis jeg ikke forinden har solgt min Gaard Matr Nr 4 c og 10 d; i saa Fald maa han fraflytte Ejendommen med det samme.«

Dagen efter oprettedes betinget Skøde med samme Vilkaar, dog at Sælgeren forbeholdt sig »Ret til for sig og hans Dreng og Pige at faa overladt vederlagsfri Beboelse til 1 Maj d A.«

Endeligt Skøde blev udstedt 16 Juni 1933 og tinglyst 28 s M.

Ejendommens Tilbehør var forsikret i Brandforsikringsselskabet »Lolland-Falster«, i hvis Love bl a er bestemt:

§ 1. Selskabet — — —. Dets Formaal er, at Selskabets Medlemmer

sikrer hverandre mod Tab paa rørlige Ejendele ved indtrædende Ilds-
vaade. — — —

§ 2. — — — Medlemmer, der afstaa eller bortforpagte deres
Ejendomme, kan ligeledes bibeholde deres Forsikring i Selskabet, uanset
om den samlede Forsikringssum paa Forsikringsstedet vil komme til at
overstige det forannævnte Beløb. — — —

§ 4. Forsikringsaaret regnes fra 15 Juli, Middag Kl 12, til 15 Juli,
Middag Kl 12, næste Aar. — — —

§ 5. Foreløbig Optagelse af Medlemmer kan ske til enhver Tid af
Aaret ved Henvendelse til Kredsbestyreren med Værdiangivelse af de
Genstande, som ønskes forsikrede, og denne ikke finder noget at ind-
vende imod Optagelsen. I andet Fald beror det paa Bestyrelsen. Blan-
ketter til Forsikringsangivelsen udleveres af Kredsbestyreren paa For-
langende. Forsikringen med sine Rettigheder og Forpligtelser træder i
Kraft, saa snart Forsikringsangivelsen tillige med det ordinære Bidrag
er indleveret til Kredsbestyreren, og denne har kvitteret for Mod-
tagelsen.

Foreløbig optagne Medlemmer faar først Stemmeret i Selskabets
Anliggender, efter at Optagelsen er godkendt paa Generalforsamlingen.

§ 6. En Enke vedbliver efter Mandens Død at være Medlem af
Selskabet med samme Ret som den afdøde; gifter hun sig i Forsik-
ringsaarets Løb, anmeldes dette for Kredsbestyreren, og hendes Mand
betragtes da som foreløbig optaget Medlem af Selskabet.

Et Medlems Dødsbo er berettiget til i Forsikringsaarets Løb at
nyde Erstatning for indtrædende Brandskade imod at udrede de i
samme Tidsrum forefaldende Repartitionsbidrag.

Ved Salg eller Overdragelse af Ejendom i Forsikringsaarets Løb
kan den nye Ejer eller Bruger, naar Løsøret medfølger, overtage hele
denne Forsikring som foreløbig optaget Medlem, dog med den fra-
trædende Ejers Samtykke; denne maa da indgive ny Forsikringsangi-
velse for sin Del af Løsøret.

§ 8. Ethvert Medlem skal inden 1 Juli indgive sin Forsikringsangi-
velse for det kommende Aar til Kredsbestyreren tillige med det i § 7
nævnte ordinære Bidrag. Udeblives der ud over 15 Juli, tabes der ej
alene Ret til Erstatning i Tilfælde af Ildsvaade, men Medlemmet er til-
lige forpligtet til at erlægge de i § 7 nævnte ordinære og ekstraordinære
Bidrag efter sin Forsikringsangivelse fra forrige Aar. — — —

§ 13. Udtrædelse af Selskabet kan kun finde Sted ved et Forsik-
ringsaars Udløb, naar skriftlig Udmeldelse er tilstillet vedkommende
Kredsbestyrer inden den forudgaaende 15 Januar. Ophører derimod de
Betingelser, hvorved et Medlem var i Stand til at interessere i Sel-
skabet, saasom Salg af Ejendom eller deslige, kan Udtrædelse finde
Sted til enhver Tid af Aaret, naar kun alle ældre Forpligtelser til Sel-
skabet afgøres.

§ 28. Erstatningen sker ikke alene for det Gods, som af Ilden er
ødelagt eller ved Redningen beskadiget, men ogsaa for det Gods' Be-
skadigelse, som maa udflyttes paa Grund af øjensynlig Fare ved ud-
brudt Ildløs for Naboerne.

De reddede Genstande skal den Brandlidte modtage til den forsikrede Sum, naar de er ubeskadigede. — — —

§ 29. Ere de forsikrede Genstande enten afhændede eller bortflyttede fra Forsikringsstedet før Ildens Udbrud, og Anmeldelse derom ikke sket, skal den Brandlidte under Erstatningsforretningen anmelde dette, for at saadanne Genstande, om de vedkomme Forsikringen, kunne blive takserede som reddet Gods.«

I Overensstemmelse med Lovenes § 8 havde Gaardejer Slente under 20 Juni 1932 indgivet Forsikringsangivelse for Tidsrummet 15 Juli 1932—15 Juli 1933 for

I. Indbo til Værdi	5 550 Kr
II. Vogne, Maskiner, Avlsredskaber og lignende til Værdi..	4 185 —
III. Kreaturer til Værdi	4 900 —
IV. Avlsprodukter til Værdi	4 810 —

Ialt til Værdi 19 445 Kr.

Den 2 April 1933 nedbrændte Gaarden. Forsikringsselskabets Vurderingsmænd indfandt sig den 4 s M paa Ejendommen og ansatte Erstatningen for Skaden paa det Slente efter Salgsdokumenterne tilhørende, paa Ejendommen beroende Indbo, Vogne og Avlsprodukter til 5252 Kr, hvorimod Selskabet nægtede at yde Lund Erstatning for Skade paa de af denne købte Dele af det forsikrede.

Under denne ved Retten for Nakskov Købstad m v forberedte Sag har Lund paastaaet Forsikringsselskabet tilpligtet at betale ham som Erstatning for Skade paa de ham ved Købet overdragne Vogne, Maskiner, Avlsredskaber, Kreaturer og Avlsprodukter, ialt 4405 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 26 September 1933, idet han har henvist til den efter udtrykkelig Aftale med Slente i Salgsdokumenterne indsatte Bestemmelse om hans Ret til at oppebære Assurancesummerne i Tilfælde af Ildsvaade.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet under Paaberaabelse af, at den omtalte Bestemmelse kun er en Overførelse af Slentes Ret til eventuel Erstatning, ikke Overførelse af hans Medlemsret, at Sagsøgeren ikke er optaget som Medlem eller har søgt Optagelse efter Lovenes § 5, og at den ham ved Købet overdragne Ret til Erstatningen var bortfaldet paa Brandens Tidspunkt som Følge af Bestemmelsen i Lov Nr 129 af 15 April 1930 om Forsikringsaftaler § 54, Stk 2.

Sagsøgeren har heroverfor hævdet, at den nævnte Lovbestemmelse ikke kan finde Anvendelse i dette Tilfælde, hvor Lovene, særlig § 6, Stk 3, og § 29 ikke kræver Forsikringens Ophør i Tilfælde af Ejerskifte, men hjemler den nye Ejers Indtræden som »foreløbig optaget Medlem«, saasnart den fratrædende Ejers Samtykke foreligger, hvad der her er Tilfældet; i saa Fald løber Forsikringen for hele det Aar, for hvilket den er tegnet; en modsat Forstaaelse vilde give Sagsøgte, der ikke har tilbagebetalt Slente nogen Del af den af ham erlagte Præmie, en ugrundet Berigelse.

Selv om Forsikringsselskabets Love lider af nogen Uklarhed, maa de naturlig forstaas som hjemlende Sagsøgerens Optagelse som foreløbigt Medlem for Resten af det løbende Forsikringsaar i det Omfang,

hvori hans Sælger har samtykket deri, saaledes at § 54, Stk 2, i Loven af 15 April 1930 ikke finder Anvendelse. Da Sælgerens Samtykke foreligger for det Løsøre, som omfattes af Sagsøgerens Krav, og der ikke er fremsat Indsigelse mod dettes Størrelse, vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, hvorhos Sagsøgte vil have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Nr 71/1934. Fhv Distriktsingeniør i Statens Vandbygningsvæsen **A Poulsen** (Selv) mod

Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforening (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse til at tage Initiativ til Bilæggelsen af en mellem Appellanten og en Tredjemand opstaaet Kontrovers.

Østre Landsrets Dom af 9 Februar 1934: De Sagsøgte, Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforening, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Distriktsingeniør i Statens Vandbygningsvæsen A Poulsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 100 Kr inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforening tilpligtes at tage Initiativ til Bilæggelsen af en Kontrovers mellem Appellanten og Ingeniør I Fibiger ved en af Bestyrelsen valgt rimelig Maade.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, fhv Distriktsingeniør i Statens Vandbygningsvæsen A Poulsen, til Indstævnte, Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforening, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, fhv Distriktsingeniør i Statens Vandbygningsvæsen A Poulsen, overfor de Sagsøgte, Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforening ved Bestyrelsens Formand, Direktør for Københavns Vandforsyning Poul Sørensen principalt nedlagt Paastand paa, at Bestyrelsen tilpligtes til at nedsætte et Nævn til Afgørelse af en mellem Sagsøgeren og Ingeniør I Fibiger verserende Krotrovers og indkalde Parterne til Møde for dette Nævn, medens han subsidiært har nedlagt Paastand paa, at Bestyrelsen tilpligtes til at spørge Ingeniør I Fibiger, om han til Afgørelse af Kontroversen vil underkaste sig Nævnsafgørelse og, hvis Svaret er bekræftende, da til at nedsætte Nævnet.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgeren anført følgende:

Der er efterhaanden opstaaet en alvorlig Kontrovers mellem Ingeniør Fibiger og ham, idet Fibiger i Anledning af Sagsøgerens skarpe Kritik af Statens af Fibiger ledede store Fiskerihavneanlæg ved Skagerak ved forskellige Lejligheder bl a i Interviews med Avisreferenter er fremkommet med haanende og nedsættende Bemærkninger om Sagsøgeren. Den saaledes opstaaede Kontrovers mellem dem, der begge er Medlemmer af Dansk Ingeniørforening, vil efter Sagsøgerens For mening alene kunne hæves ved Foreningens Mellekomst, og Sagsøgeren har nu gjort gældende, at Foreningen ifølge dens Love maa have baade Ret og Pligt til at gribe ind. Foreningens Bestyrelse har imidlertid nægtet at nedsætte et Nævn til Afgørelse af Parternes Mellemværende.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte anført, at Dansk Ingeniørforenings Love ikke giver Bestyrelsen nogen Ret eller Pligt til at nedsætte Nævn eller til at foretage Henvendelse til et Medlem herom. Lovene hjemler heller ikke det enkelte Medlem nogen Ret overfor Foreningen eller Bestyrelsen til at forlange, at der foretages bestemte Skridt i det enkelte Medlems Interesse eller i Tilfælde af Strid mellem to Medlemmer. Afgørelsen af, hvorvidt Bestyrelsen skal foretage sig noget for at fremme et kollegialt Forhold mellem Medlemmer af Foreningen, maa tilkomme Bestyrelsen alene. Bestyrelsen har ikke fundet Grund til at foretage noget Skridt i Anledning af Kontroversen mellem Sagsøgeren og Ingeniør Fibiger særlig under Hensyn til, at Sagen drejer sig om Injurier, og Sagsøgeren saaledes har haft Adgang til ved Søgemaal ved de almindelige Domstole at faa sin Strid med Fibiger afgjort. Med Hensyn til Sagsøgerens subsidiære Paastand har de Sagsøgte særlig anført, at der saa meget mindre har været nogen Anledning for dem til at rette den ovennævnte Forespørgsel til Fibiger, som Sagsøgeren selv har rettet en saadan Forespørgsel til Fibiger, og denne har svaret, at han ikke ønskede at underkaste sig et Nævns Afgørelse af hans Mellemværende med Sagsøgeren.

De Bestemmelser i Dansk Ingeniørforenings Love, hvorpaa Sagsøgeren har støttet Bestyrelsens Ret og Pligt tit at gribe ind, er §§ 2 og 33 in fine.

Lovenes § 2 er saalydende:

»Foreningens Formaal er at fremme et kollegialt Forhold mellem de danske Ingeniører, hævde den videnskabelig-tekniske Uddannelses Betydning og i det hele varetage Ingeniørstandens Interesser.«

I § 33 in fine er det bestemt, at det paahviler Bestyrelsen efter bedste Evne at virke for Foreningens Formaal.

Lovene indeholder ikke nærmere Anvisning paa, hvad der fra Bestyrelsens Side i paakommende Tilfælde bør foretages for at fremme det kollegiale Forhold mellem de danske Ingeniører, og de indeholder — som af de Sagsøgte fremhævet — navnlig ikke nogen Bestemmelse, der hjemler Bestyrelsen Ret eller Pligt til at nedsætte Nævn eller at foretage Henvendelse til et Medlem derom.

Som Forholdene saaledes foreligger findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at Afgørelsen af, hvorvidt Bestyrelsen skal foretage Skridt for at fremme et kollegialt Forhold mellem to af Foreningens Medlemmer, der er kommet i Kontrovers med hinanden, maa tilkomme Bestyrelsen alene, og at der derfor, naar Bestyrelsen har skønnet, at der ikke er tilstrækkelig Anledning til at gribe ind, ikke haves Adgang til at indbringe Spørgsmaalet om, hvorvidt Bestyrelsens Skøn har været berettiget eller ej, for Domstolene. Det maa derhos ogsaa være overladt til Bestyrelsen at afgøre, hvilke Skridt den maatte anse for rimelige at foretage for at fremme det kollegiale Forhold, hverved dog bemærkes, at det maatte være en Forudsætning for Nedsættelse af et Nævn til Afgørelse af en Kontrovers, da Lovene intet indeholder herom, men kun i § 14 giver Bestemmelser om Suspension og Eksklusion af Medlemmer, at Parterne paa Forhaand overfor Bestyrelsen erklærede sig villige til at underkaste sig et saadant Nævns Afgørelse. Herefter vil de Sagsøgte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilsvare de Sagsøgte med 100 Kr.

Mandag den 12 November.

Nr 170/1934. Varmemester **Niels Christian Ulrich Sørensen**
(Selv)

· m o d

Tegner **Aage Egholm Sørensen** (Steglich-Petersen efter Ordre),

betræffende Refusion af Underholdsbidrag.

Østre Landsrets Dom af 14 Juni 1934: Sagsøgte, Varmemester Niels Christian Ulrich Sørensen, bør til Sagsøgeren, Tegner Aage Egholm Sørensen, betale de paastævnte 1662 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 23 April 1934, til Betaling sker. Sagsøgte bør derhos til det offentlige betale de Retsafgifter og Stempelafgifter, som Sag-

søgeren vilde have haft at udrede, saafremt Sagen ikke for hans Vedkommende havde været afgiftsfri, og til den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overretssagfører Chr Langballe, Salær 80 Kr samt Godtgørelse for Udlæg 1 Kr 50 Øre. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører vil Appellanten have at betale 150 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Steglich-Petersen betaler Appellanten, Varmemester Niels Christian Ulrich Sørensen, 150 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under en i September 1923 ved Retten for Vejle Købstad m v anlagt Sag paastod Helga Gunhild Lauritsen Tjenestekarl Niels Christian Ulrich Sørensen og Tegner Aage Egholm Sørensen i Forening tilpligtede at yde de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 omhandlede Bidrag til hende og hendes den 12 September 1923 udenfor Ægteskab fødte Barn efter Øvrighedens Bestemmelse. Efter at Niels Christian Ulrich Sørensen edeligt havde fralagt sig at have haft Samleje med Barne moderen i Avlingstiden, blev han ved den nævnte Rets Dom af 5 November 1923 frifundet for hendes Tiltale, medens Aage Egholm Sørensen, der havde erkendt at have haft Samleje med hende i Avlingstiden blev dømt til at udrede Underholdsbidrag til hende og Barnet.

Paa Foranledning af Aage Egholm Sørensen blev der i Oktober 1931 udtaget Blodprøver til Blodtypebestemmelse af ham, Helga Lauritsen, nu gift Mortensen, og Barnet Inga Lauritsen, medens N C Ulrich Sørensen vægrede sig ved at afgive Blod til Undersøgelse, og Universitetets retsmedicinske Institut oplyste derefter i Skrivelse af 16 Oktober 1931 om Resultatet af Blodtypebestemmelsen, at saavel Helga Mortensen som Barnet Ingas Blodprøve var af Blodtype I (O), medens A Egholm Sørensen var af Blodtype IV (A B), og at Egholm Sørensen efter Blodtypebestemmelsen ikke kunde være Fader til Inga.

I Henhold til dertil af Højesteret den 19 December 1932 og 10 Maj 1933 meddelt Tilladelse paaankede A Egholm Sørensen Dommen af

5 November 1923 til Vestre Landsret og paastod den forandret saaledes, at han frifandtes, at N C Ulrich Sørensen tilpligtedes at svare Underholdsbidrag til Helga Mortensen og Barnet Inga, og at han og Helga Mortensen dømtes til in solidum at refundere de af ham for Tiden indtil den 12 Marts 1932 erlagte Bidrag ialt 1662 Kr med Renter deraf. Ved Vestre Landsrets Dom af 23 December 1933 blev A Egholm Sørensen frifundet, idet det efter alt foreliggende ikke kunde antages, at han var Fader til Barnet Inga; det blev derhos anset godtgjort, at N C Ulrich Sørensen havde haft Samleje med Helga Mortensen i Avlingstiden, og han blev derfor tilpligtet at svare Underholdsbidrag til hende og Barnet efter Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 fra Barnets Fødsel efter Overøvrighedens Bestemmelse. Helga Mortensen blev frifundet for A Egholm Sørensens Refusionskrav, idet hun fandtes at have haft Føje til at betragte Erlæggelsen af de Bidrag, der var ydet i Henhold til den afsagte, hidtil upaaankede Underrettsdom og den paa Grundlag deraf udfærdigede Alimentationsresolution som en endelig Afgørelse af A Egholm Sørensens Alimentationspligt for det forløbne Tidsrum. Endelig fandtes Refusionskravet mod N C Ulrich Sørensen efter sin Beskaffenhed ikke at kunne tages under Paakendelse under den paagældende Sag, som derfor forsaavidt blev afvist.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Tegner Aage Egholm Sørensen, hvem der er meddelt fri Proces, paastaaet Sagsøgte, Varmemester Niels Christian Ulrich Sørensen, dømt til Betaling af det ovennævnte Beløb 1662 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 23 April 1934. Sagsøgte paastaar sig frifundet.

I Januar 1934 blev der paa Universitetets retsmedicinske Institut foretaget Typebestemmelse paa en Blodprøve fra Sagsøgte. I Skrivelse af 18 s M udtalte Institutet, at Blodtypebestemmelsen viser, at Sagsøgte tilhører Blodtype A (A1)/M1, at der efter Blodtypebestemmelsen efter ABO-Systemet intet er til Hinder for, at Sagsøgte kan være Fader til det i Sagen omhandlede Barn, og at Institutet ikke kan erklære sig om Faderskabsmuligheden efter M-N-Systemet, før Moderens og Barnets Blod er undersøgt efter dette System.

Ved en af Københavns Overpræsidium den 17 Februar 1934 udfærdiget Resolution blev Sagsøgte tilpligtet at udrede Underholdsbidrag til Barnet Inga Frederikke Lauritsen fra den 12 Marts 1932 at regne.

Til Begrundelse af sin Paastand har Sagsøgte anført dels, at han vedblivende ikke anser sig for Fader til Barnet, i hvilken Forbindelse han har henvist til, at Helga Mortensen i Skrivelse af 25 Marts 1934

Færdig fra Trykkeriet den 21 November 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 18

Mandag den 12 November.

har vægret sig ved at underkaste sig og Barnet ny Blodtypeundersøgelse, dels at der ikke kan paahvile ham nogen videregaaende Bidragspligt end i den fornævnte Resolution af 17 Februar 1934 fastsat, altsaa ikke nogen Forpligtelse til at svare Bidrag for Tiden før den 12 Marts 1932.

Ved Sagens Paadømmelse bliver at lægge til Grund de ved Vestre Landsrets Dom af 23 December 1933 truffne Afgørelser, hvorved Sagsøgeren frifandtes for Helga Mortensens Krav om Underholdsbidrag til hende og Barnet, og Sagsøgte dømtes til at svare saadanne Bidrag til hende og til Barnet fra dets Fødsel at regne; den sidstnævnte Afgørelses Rigtighed ses bestyrket ved det i Universitetets retsmedicinske Instituts Skrivelse af 18 Januar 1934 udtalte. Naar Københavns Overpræsidium kun tilpligtede Sagsøgte at svare Bidrag for Tiden fra den 12 Marts 1932 at regne, uanset at han ved Landsretsdommen var tilpligtet at udrede Bidrag fra Barnets Fødsel, maa det have været, fordi Helga Mortensen fra Sagsøgeren havde oppebaaret Bidrag for Tiden indtil den nævnte Dag og ved Landsretsdommen var fundet uforpligtet til Tilbagebetaling deraf. Sagsøgerens Betaling af Bidrag til Moderen og til Barnet for Tiden indtil 12 Marts 1932 har saaledes medført, at det ikke er blevet paalagt Sagsøgte at opfylde den ham efter Landsretsdommen paahvilende Forpligtelse til at betale bl a saadanne Bidrag, og Følgen heraf maa blive, at Sagsøgeren er berettiget til at erholde Beløbet godtgjort hos Sagsøgte. Det bemærkes herved, at Sagsøgte ved Københavns Overpræsidiiums Resolution af 17 Februar 1934 er tilpligtet at betale det for Barnets Opholdssted til enhver Tid gældende Bidrag, og at de af Sagsøgeren erlagte Bidrag ligeledes er det for Barnets Opholdssted gældende Normalbidrag. Idet Kravet ikke, saaledes som af Sagsøgte subsidiært hævdet, kan anses forældet i Medfør af Lov Nr 274 af 22 December 1908 § 1, Pkt 2, forsaavidt angaar det for Tiden indtil 5 Aar før Sagens Anlæg udredede Beløb 1212 Kr, vil Sagsøgerens Paa-stand herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte være at dømme til at betale som nedenfor anført.

Tirsdag den 13 November.

Nr 102/1934. Gaardejer **Chr Villadsen** (Heilesen)
mod
Aktieselskabet Roskilde Landbobank (Svane),

betræffende Indstævntes Ret til at forlange et udlagt Parti Korn udleveret.

Kendelse afsagt af Fogedretten for Roskilde Købstad m v den 9 December 1933: Den af Rekvirenten, A/S Roskilde Landbobank, fremsatte Begæring om Kontinuation af det hos Rekviritus, Gdr Chr Villadsen, Skovhastup, den 16 September 1933 foretagne Udlæg vil ikke for Tiden kunne tages til Følge.

Østre Landsrets Dom af 21 Februar 1934: Den ovennævnte af Appellanterne, A/S Roskilde Landbobank, begærte Udleveringsforretning bør nyde Fremme. Indstævnte, Gaardejer Chr Villadsen, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Appellanterne betale i Sagsomkostninger for Landsretten 125 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

Efter Dommens Afsigelse er det udlagte Korn bortsolgt ved Auktion og udbragt til 1595 Kroner 83 Øre, som er udbetalt til Indstævnte.

For Højesteret paastaar Appellanten herefter Indstævnte tilpligtet at betale dette Beløb med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Udleveringsforretningen er fremmet.

Herefter vil Indstævnte være at frifinde.

Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 450 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Aktieselskabet Roskilde Landbobank, bør for Appellanten, Gaardejer Chr Villadsens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 450 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Rekvirenten, A/S Roskilde Landbobank, har den 16 September 1933 foretaget Udlæg hos Rekviritus, Gdr Chr Villadsen, Skovhustrup, for Kr 1651. Der dekretedes Udlæg i et Parti Korn, stort 160 Tdr.

Rekvirenten har nu under Kontinuationen af Udlægsforretningen den 2 December 1933, fremsat Begæring om, at det udlagte Parti Korn udleveredes ved Fogden.

Rekviritus, der i Mellemtiden har indgivet Begæring om Akkord til Akkordudvalget for Gl Roskilde Amtsraadsreds, har med Tilslutning af Udvalget protesteret mod den begærede Forretning.

Der findes at maatte gives Rekviritus Medhold heri i Konsekvens af Lov Nr 75 af 13 Marts 1933 § 18, saaledes som denne Paragraf er ændret ved Lov Nr 134 af 26 April 1933, og under Hensyn til, at den fremsatte Akkordbegæring, saafremt der ikke opnaas frivillig Akkord, ifølge Bestemmelserne i anførte Lovs Afsnit I maa antages som det normale at ville medføre Moratoriebehandling, fra hvilken Udlæg som det ommeldte ikke vil kunne undtages.

Den begærte Forretning vil saaledes ikke for Tiden kunne fremmes.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse, der er afsagt den 9 December 1933 af Fogedretten for Roskilde Købstad m v, paastaas af Appellanterne, A/S Roskilde Landbobank, ændret derhen, at den begærte Forretning til Udlevering af det udlagte Parti Korn bliver at fremme, medens Indstævnte, Gaardejer Chr Villadsen, paastaar Kendelsen stadfæstet.

Da de i Kendelsen anførte Love ikke ses at indeholde Hjemmel til at nægte Udlevering af det ved den upaaankede Udlægsforretning af 16 September 1933 udlagte Parti Korn, vil Kendelsen være at forandre efter Appellanternes Paastand.

I Sagsomkostninger for Landsretten vil Indstævnte have at udrede til Appellanterne 125 Kr.

Onsdag den 14 November.

Nr 30/1934. Tjener **L E Knudsen** (Ballhausen)

mod

Vognmand **Henry Knudsen** (Kondrup efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om der kan antages at have bestaaet et Interessentskab af nærmere angivet Omfang mellem Parterne.

Østre Landsrets Dom af 30 December 1933: Sagsøgte, Vognmand Henry Knudsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Tjener L E Knud-

sen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagsfører vil Appellanten have at betale 150 Kroner.

Da Sagen uden rimelig Grund er indbragt for Højesteret, vil Appellanten være at anse med en Bøde af 100 Kroner til Statskassen. Forvandlingsstraffen vil være at bestemme til 10 Dages Hæfte.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagsfører Kondrup betaler Appellanten, Tjener L E Knudsen, 150 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Til Statskassen bøder Appellanten 100 Kroner. Forvandlingsstraffen bestemmes til 10 Dages Hæfte.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Overenskomst af 11 Juli 1932 overdrog Vognmand Henry Larsen den af ham hidtil drevne Vognmandsforretning Nørrebrogade 157 til Sagens Parter, Sagsøgeren, Tjener L E Knudsen, og Sagsøgte, Vognmand Henry Knudsen, der er Brødre.

Det hedder i Overenskomsten:

Det bemærkes, at Køberne med Ejeren af Pladsen, Snedkermestrenes Træ- og Finerskæveri A/S, har truffet en direkte Overenskomst vedr Lejemaalet heraf, idet jeg, Larsen, er udløst.

Overdragelsen mellem Køberne og Sælgeren vedrører derfor kun den Sælgeren hidtil tilhørende Vogn, mrk Citroen K 30661 — — — samt hvad der er og forefindes paa Holdepladsen — — — nemlig Kontorinventar, Telefon, Materialer af forskellig Art m v.

Parterne drev Virksomheden som et Interessentskab, saaledes at Sagsøgte havde den daglige Ledelse paa Pladsen, medens Sagsøgeren førte Regnskaberne.

Der opstod hurtig Uoverensstemmelse mellem Parterne, og den 1 September 1933 blev Vognen solgt.

Under Henvisning til, at Sagsøgte derefter har nægtet at anerkende ham som Medinteressent, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at anerkende, at der bestaar Interessentskab mellem ham og Sagsøgte vedrørende den fra 11 Juli 1932 drevne

Vognmandsforretning, Nørrebrogade 157, omfattende dels Lejemaalet, dels det paa Pladsen værende Vognmateriel m v.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Begge Parter har afgivet Forklaring her for Retten.

Efter Sagsøgerens Forklaring har Interessentskabet omfattet ikke alene den i Overenskomsten ommeldte Vogn, men tillige dels to andre af Sagsøgte købte Vogne, dels en af ham — Sagsøgeren — erhvervet Vogn; Sagsøgtes Forklaring gaar derimod ud paa, at Interessentskabet alene har omfattet den i Overenskomsten nævnte Citroen Vogn.

Denne Vogn blev som fornævnt i Efteraaret 1933 solgt af Sagsøgte, og Købesummen 700 Kr deltes mellem Parterne med Halvdelen til hver, idet dog Sagsøgeren for andet Tilgodehavende fik udbetalt 100 Kr udover Halvdelen, altsaa ialt 450 Kr. Sagsøgeren skrev en Kvittering, der er saalydende:

Dags Dato 1 September 1933 modtaget af H Knudsen for Citroen K 30661 Kr 450,00, hvoraf 50,00 først skal udbetales 1 Januar 1934, hvormed jeg fratræder som Medindehaver fra og med Dags Dato 1ste i 9. 1933.

og derunder Parternes Navne.

Efter Sagsøgtes Forklaring var det Mening, at med Udbetalingen af de 450 Kr til Sagsøgeren var Interessentskabet ophørt, idet han udtraadte af samme, og Sagsøgte henviser herved til Indholdet af den af Sagsøgeren selv affattede Kvittering.

Efter Sagsøgtes videre Forklaring blev Kvitteringen skrevet paa en Genpart af Overenskomsten netop som et Udtryk for, at Interessentskabet derved var ophørt. Sagsøgeren, der tog Genparten med sig, har senere uden Sagsøgtes Vidende afrevet det nederste Stykke af Genparten, hvorpaa Kvitteringen var skrevet.

Sagsøgeren har erkendt, at den ommeldte Genpart af Overenskomsten var tilstede ved bemeldte Lejlighed, men har forklaret, at Kvitteringen kun, fordi han stod og manglede Papir, blev skrevet paa et af ham da afrevet Stykke af Overenskomsten — derimod ikke paa selve Overenskomsten som af Sagsøgte forklaret.

Sagsøgeren hævder, at Kvitteringen kun vedrører, hvad han har modtaget som sin Andel af Købesummen — med det fornævnte Tillæg — for Citroen Vognen, men ikke er noget Udtryk for — hvad ej heller har været tilsigtet — at Interessentskabet iøvrigt var ophørt.

Ligesom nu Rigtigheden af Sagsøgtes Forklaring under Hensyn til de med Kvitteringens Udstedelse nærmere forbundne Omstændigheder har Sandsynligheden for sig, saaledes bliver det for Sagens Udfald i ethvert Fald afgørende, at det ikke af Sagsøgeren kan anses tilstrækkelig godtgjort, at Interessentskabet har omfattet andre Vogne end den i Overenskomsten nævnte Citroen Vogn, med hvis Salg det derfor — Parterne imellem — er ophørt.

Herefter vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilsvare Sagsøgte med 100 Kr.

M a n d a g d e n 19 N o v e m b e r .

Nr 224/1933. **Københavns Kommune (Trolle)**

m o d

Gladsaxe Sogneraad (F Bülow),

betræffende Omfanget af Appellantens Pligt til at betale Kloakbidrag til den indstævnte Kommune.

Kendelse afsagt af Fogedretten for Københavns Amts nordre Birk den 24 Marts 1933: Nærværende Forretning bør nyde Fremme.

Østre Landsrets Dom af 28 September 1933: Den indankede Fogedkendelse og Udpantningsforretning bør ved Magt at stande. Appellanten, Københavns Kommune, bør til Indstævnte, Gladsaxe Sogneraad, betale i Sagsomkostninger for Landsretten 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er Matr Nr 86 blevet udstykket i Matr Nr 86 a, 86 b, 86 c og 86 d. Hovedparcellen Matr Nr 86 a udgør det egentlige Beholderareal, Matr Nr 86 d er et til Vej udlagt Areal og Matr Nr 86 b og 86 c er to mindre Arealer, der foreløbig er bestemt til Haveanlæg.

For Højesteret gaar Appellantens principale Paastand ud paa, at den indankede Dom forandres, saaledes at den begærede Udpantningsforretning ophæves mod, at Københavns Kommune forpligter sig til at betale for Havearealet Matr Nr 86 b under Kloakplanens Distrikt K et foreløbigt Bidrag af . . . 126 Kroner 82 Øre samt af Beholderarealet, Matr Nr 86 a betaler for Tjenesteboligen med et Areal af 1600 m² under Oplandets Distrikt C₁b et Bidrag af . . . . . 602 — 34 —

ialt . . . 729 Kroner 16 Øre

med Renter, medens Restarealet anerkendes som bidragsfrit.

Foruden den for Landsretten fremsatte Indsigelse, at Appellanten har Krav paa den i Dommen omtalte Lempelse, som efter Kendelsen af 30 Juni 1931 tilkommer større Ejendomme, der benyttes til Agerbrug, Gartneri eller lignende, har Appellanten for Højesteret endvidere gjort gældende, at den Omstændighed, at Appellanten, uden at Indstævnte i denne Anledning tog noget Forbehold, foranstaltede anlagt en særlig Afløbsledning fra Beholderarealet til Utterslev Mose og endvidere lod Afløbet fra Funktionærboligen tilslutte det lokale Kloaksystem maa medføre, at

Beholderarealet Matr Nr 86 a — bortset fra Funktionærboligen med et Areal af 1600 m² — betragtes som udtaget af Oplandet, saa meget mere som den projekterede Kloak slet ikke vilde være i Stand til at optage Overløbsvandet fra Vandbeholderne. Yderligere har Appellanten for Højesteret gjort gældende dels, at der er beregnet Afgift af visse Arealer, som burde være ladet helt ude af Betragtning, fordi de ligger udenfor Grænserne for det oprindelige Afvandingsomraade, hvilket gælder Matr Nr 86 c og Dele af Matr Nr 86 a og 86 b, dels at visse Arealer er henført under Afvandings-Distrikt C₁ b i Stedet for under Distrikt K, der har en lavere Afgift; dette gælder Hovedparten af Matr Nr 86 b og Dele af Matr Nr 86 a.

Til disse nye Indsigelser findes der imidlertid ikke at kunne tages Hensyn.

Indstævnte kan ikke ved sin Passivitet anses at have frafaldet Krav paa den Afgift som i Henhold til Kloakeringsplanen hvilede paa det af Appellanten eksproprierede Areal, og hvis Appellanten i Anledning af de trufne Foranstaltninger mente, at Kommunen burde være fri for Afgift eller have Lempelser, havde det været Appellantens Sag at bringe dette Spørgsmaal frem i Forbindelse med de stedfundne Forhandlinger.

Hvad angaar de Forskydninger af Grænserne for Oplandet og for Afvandingsdistrikterne, som har fundet Sted ved Afgiftsberegningen, maa de antages at skyldes Hensynet til at bringe hele det samlede af Appellanten til Beholderanlægget eksproprierede Areal, der blev slaaet sammen til ét Matr Nr, ind under samme Afvandingsomraade. Da det, som i Landsretsdommen nævnt, maa antages, at Matr Nr 86, forsaavidt angaar hele det her omhandlede Areal af 148 300 m² er indbefattet i det Areal, der ved Kendelse af 30 Juni 1931 er anset bidragspligtig efter en Takst, der for dette Areal medfører en Afgift af 55 829 Kroner 02 Øre, ses der ikke nu at være Grundlag for at udskyde noget Areal eller at henføre visse Arealer under et andet Distrikt.

Det bemærkes herved, at Indstævnte, efter at Matr Nr 86 er blevet udstykket, har erklæret sig enig i, at det til Vej udstykkede Areal Matr Nr 86 d, stort 18 650 m² udgaar af det afgiftspligtige Areal fra 1 Januar 1934 at regne, og det er fra Indstævntes Side udtalt, at der i det hele efter Udstykningen maa finde en ny Regulering Sted af Oplandsgrænserne, hvorved Matr Nr 86 b og 86 c under visse Omstændigheder vil udgaa af Opland C₁ b.

Idet der ikke kan tages Hensyn til en af Appellanten fremsat subsidiaer Paastand om Sagens Hjemvisning til Vandafledningskommissionen, og idet det af de i Landsrettens Dom anførte Grunde tiltrædes, at Appellanten ikke har Krav paa Lempelse som for Agerbrugs- eller Gartneriejendomme, vil Landsrettens Dom efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte 1500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Københavns Kommune, til Indstævnte, Gladsaxe Sogneraad, 1500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Forretning har Gladsaxe Sogneraad under Henvisning til Vandafledningskommissionens Kendelse af 30 Juni 1931 angaaende Anlæg af Sideledninger til Hovedkloaken for Lersøens og Uterslev Moses Opland indenfor Gentofte og Gladsaxe Kommuner begæret Udpantning foretaget for et Beløb af 2848 Kr 36 Øre i den Københavns Kommune tilhørende Ejendom Matr Nr 86 Buddinge. De med nævnte Kloakanlæg forbundne Udgifter fordeles ifølge Kendelsen mellem de enkelte af Anlægget omfattede Ejendomme efter disses Areal uden Hensyn til, om Arealet er bebygget eller ubebygget, og overensstemmende hermed er Bidraget for den heromhandlede Ejendom, hvoraf ca 148 300 m² hører under Afvandingsområdet, fastsat til ialt 55 829 Kr 02 Øre. De Grundejere, som ikke ønsker at betale kontant, har efter Kendelsen Ret til at afdrage Bidraget i 30 paa hinanden følgende halvårlige Terminer med lige store Halvaarsbidrag beregnede for en Rentefod a 6 pCt p a, og det under nærværende Forretning ommeldte Beløb Kr 2848,36 udgør første Halvaarsbidrag, der forfaldt pr 1 Januar 1932.

Københavns Magistrat har protesteret imod, at Forretningen nyder Fremme, idet Magistraten gør gældende, at den heromhandlede Ejendom maa sidestilles med saadanne »større Ejendomme, der benyttes til Agerbrug, Gartneri eller lignende«, for hvis Ejere der ved Kendelsen er indrømmet den Lempelse i Betaling, at de — forudsat at Summen af Grundværdien for 1600 m² og Bygningsværdien ikke overstiger 40 000 Kr — straks kun skal betale Bidrag for et Areal af 1600 m² (med Ret til afdragsvis Betaling af det saaledes reducerede Bidrag) medens Resten af Bidraget — uden Tillæg af Renter — først skal betales, naar Grunden udstykkes til Bebyggelse eller overgaar til anden Anvendelse, som kræver Afløb.

Til Støtte for dette Anbringende har Magistraten anført, at den ommeldte Ejendom, som ved Ekspropriation erhvervedes af Magistraten i Begyndelsen af Aaret 1930 til Brug for Anlæg af et Beholderanlæg for Drikkevand ved Tinghøj — bortset fra en til Anlægget hørende Tjenestebolig med Have, for hvilken Tjenestebolig Magistraten er villig til at yde Bidrag — ikke afgiver Spildevand, og at Regnvandet og Vand, der hidrører fra Overfyldning af Beholderne, afledes gennem en særlig af Københavns Kommune kort efter Ekspropriationen udført Afløbsledning. Magistraten har endvidere anført, at det allerede fra Kloakprojektets

Indbringelse for Vandafledningskommissionen i 1925 var Meningen at paa-ligne Bidragene efter Areal og at give Landbrugs-Gartneri- og lignende Ejendomme med ringe Afløb den ovennævnte Lempelse, at den herom-handlede Ejendom, indtil den erhvervedes af Magistraten, i Forbindelse med de omliggende Jorder henlaa som Gartneri- og Landbrugsarealer, og at Ejendommen derfor af Sogneraadet ogsaa kun kan have været paa regnet som pligtig til at bidrage i Forhold til 1600 m² til det allerede ved Udgangen af 1929 (o: før Ekspropriationen) fuldførte og foreløbig kun i halv Størrelse dimensionerede Kloakanlæg. I Anledning af Ekspropriationen afholdtes der den 15 November 1929 paa Ejen-dommen et Besigtigelses- og Forhandlingsmøde, hvori Gladsaxe Sogne-raad deltog, og uagtet det af Ekspropriationsforretningen fremgik, at Ejendommen søgtes erhvervet ikke alene til Brug for Anlæg af et Be-holderanlæg, men tillige til Brug for Fremføring af særlige Ledninger til dette, tog Sogneraadet intet Forbehold om, at Ejendommen alligevel skulde bidrage til Kommunens Kloakanlæg i Forhold til sit fulde Areal. Heller ikke tog Sogneraadet noget Forbehold i Anledning af en Skrivelse af 26 April 1930 fra Direktøren for Københavns Vandforsyning, hvori denne anmodede om, at Afløbet fra den ovenfor omtalte Tjenestebolig maatte blive tilsluttet det lokale Kloaksystem, uagtet det i nævnte Skrivelse udtrykkelig udtaltes, at det eksproprierede Areal iøvrigt forud-sattes afvandet gennem en særlig Ledning til Utterslev Mose. Endelig har Magistraten anført, at det kommunale Kloaksystem, saalænge det i Kendelsens Pag 9 omtalte supplerende 2det Anlæg ikke er udført, er ganske ude af Stand til at optage Over- og Afløbsvandet fra Beholder-anlægget.

Rekvirenterne, Gladsaxe Kommune, har heroverfor gjort gældende, at der ikke ved Udarbejdelsen af Kloakprojektet er henregnet bestemte Dele af Oplandet til 2det Anlæg, navnlig heller ikke det under nær-værende Forretning omhandlede Areal. Kommunen har ikke fundet An-ledning til at tage noget Forbehold angaaende Bidragspligten ved de anførte Lejligheder, dels fordi Kendelsen, ved hvilken det allerede ud-førte Kloakanlæg og den foreslaaede Fordeling af Udgifterne godkendtes, dengang endnu ikke var afsagt, dels fordi Sogneraadet var af den Op-fattelse, at Magistraten, der var nøje bekendt med Indholdet af det Kommissionen forelagte Afvandingsprojekt, maatte gaa ud fra som noget selviølgelig, at det eksproprierede Areal ved at tages i Brug som Byggeplads for et Beholderanlæg straks vilde blive bidragspligtigt til det kommunale Kloakanlæg. Rekvirenten har i denne Forbindelse nær-mere anført, at en Sidestillelse af den heromhandlede Ejendom med de Ejendomme, for hvis Vedkommende der ved Kendelsen er givet Hen-stand med Betalingen, vil medføre, at Gladsaxe Kommune i ubegrænset Tid maa staa i rentefrit Forskud med Størstedelen af det Ejendommen paalignede Bidrag, idet Ejendommen, efter at der paa denne er opført et kostbart Beholderanlæg, ikke kan forventes nogensinde at ville blive udstykket til Bebyggelse eller overgaa til anden Anvendelse.

Da nu den ommeldte Bestemmelse i Kendelsen af 30 Juni 1931, hvorved der for visse større Ejendomme gives Henstand med Betalingen indtil Ejendommen »udstykket eller overgaa til anden Anvendelse som

kræver Afløb«, efter sin Ordlyd og Hensigt maa anses for alene at have Hensyn til saadanne Ejendomme, som paa Tidspunktet for Kendelsens Afsigelse endnu benyttedes til Agerbrug, Gartneri eller lignende efter sin Beskaffenhed afløbsfri Virksomhed, findes Bestemmelsen ikke at kunne finde Anvendelse paa den heromhandlede Ejendom, der allerede i Aaret 1930 af Københavns Vandforsyning er taget i Brug for en Virksomhed, der nødvendigvis kræver Afløb.

Den Omstændighed, at Rekviritus ved selv at fremføre Ledninger til Beholderanlægget har elimineret sin Interesse i det af Kendelsen omfattede Kloakanlæg, saavel som Rekvirentens Unladelse af ved de af Rekviritus anførte Lejligheder at tage Forbehold findes derhos uden Betydning for Spørgsmaalet om den heromhandlede Ejendoms Pligt til at deltage i de med Kloakanlægget forbundne Udgifter.

Efter det saaledes anførte, og da det ikke af Rekviritus er godtgjort, at den heromhandlede Ejendom har været henregnet til 2det Anlæg, findes Rekviriti Protest mod Forretningens Fremme ikke at kunne tages til Følge.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Appellanten, Københavns Kommune, har indbragt henholdsvis til Forandring og Ophævelse hertil dels en af Københavns Amts nordre Birks Fogedret den 24 Marts 1933 afsagt Kendelse, hvorved en af Københavns Kommune fremsat Protest imod Fremme af en af Indstævnte, Gladsaxe Sogneraad, begært Udpantningsforretning ikke er taget til Følge, dels en samme Dag af Fogedretten foretaget Udpantningsforretning, hvorved dekretedes Udpantning i Københavns Kommunes Ejendom Matr Nr 86 af Buddinge for 2860 Kr 36 Øre m v. Under Domsforhandlingen har Appellanten formuleret sin Paastand saaledes, at den gaar ud paa, at Københavns Kommune »frifindes mod at betale Kloakbidrag af 1600 m² af Matr Nr 86 af Buddinge samt af Tjenestemandsboligens Bygningsværdis herpaa.«

Indstævnte paastaar Stadfæstelse af de indankede Retshandlinger.

Det maa antages, at Matr Nr 86 af Buddinge, for saa vidt angaar et Areal af 148 300 m², er indbefattet i det samlede Parcelareal, som Kendelsen af 30 Juni 1931 har regnet med som bidragspligtigt, og at Københavns Kommunes nævnte Ejendoms samlede Bidrag rettelig er udregnet til 55 829 Kr 02 Øre, hvoraf et Beløb af 2848 Kr 36 Øre udgør første Halvaarsbidrag pr 1 Januar 1932.

Landsretten vil herefter kun have at afgøre, hvorvidt Ejeren af Matr Nr 86 af Buddinge har Krav paa den i Kendelse af 30 Juni 1931, den trykte Gengivelse deraf Pag 58 nævnte Lempelse i Betalingen, saaledes at Appellanten som Ejer straks kun vil have at paabegynde Afbetaling af et Beløb, fastsat som i Appellantens Paastand nævnt, medens Resten af Bidraget ifølge Kendelsens Ordlyd betales »naar Grunden udstykket til Bebyggelse eller overgaar til anden Anvendelse, som kræver Afløb, og ogsaa for denne Efterbetaling indrømmes Afdrag i 30 halvaarlige Terminer.« Den nævnte Lempelse gælder »for større Ejendomme, der benyttes til Agerbrug, Gartneri eller lignende«.

Landsretten er med den indankede Fogedkendelse enig i, at Tidspunktet for Bedømmelse af en Ejendoms Benyttelse i fornævnte Henseende maa være det, da Kommissionens fornævnte Kendelse afsagdes, altsaa den 30 Juni 1931. Ved den af Københavns Kommune i 1930 gjorte, i den indankede Kendelse beskrevne, Anvendelse af Matr Nr 86 findes denne Ejendom nu paa Kendelsens Afsigelsestidspunkt betaget Karakteren af Landbrugs- og Gartneriejendom og saaledes efter det ovenanførte ikke at give nogen Mulighed for Indstævnte til nogensinde at kunne erholde Restbidraget. Under disse Omstændigheder kan Appellanten derfor ikke have Krav paa at nyde godt af fornævnte Lempelse, og de indankede Retshandlinger vil som Følge heraf være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Landsretten vil Appellanten have at godtgøre Indstævnte 200 Kr.

T i r s d a g   d e n   2 0   N o v e m b e r .

Nr 200/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Joen Henrik Sofus Jacobsen (Fich),

der tiltales for Dokumentfalsk.

Færøernes Rets Dom af 2 Juni 1934: Tiltalte, Fisker Joen Henrik Sofus Jacobsen af Sandevang, bør straffes med Fængsel i 9 Måned, hvoraf 40 Dage anses udstaaet i foran nævnte Anledning, og for et Tidsrum af 10 Aar have sine borgerlige Rettigheder forbrudt samt betale Sagens Omkostninger, herunder Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Sagfører Mitens af Thorshavn, 100 Kr. Han bør derhos inden 15 Dage betale til Færø Amts Sparekasse, Thorshavn, 1336 Kr 34 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 Maj 1934, til Betaling sker.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Færøernes Ret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 1 Aar, hvoraf 40 Dage vil være at anse som udstaaet ved Vare-tægtsfængslet.

T h i   k e n d e s   f o r   R e t :

Færøernes Rets Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 1 Aar.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich betaler Tiltalte Joen Henrik Sofus Jacobsen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 15 Maj d A er Fisker Joen Henrik Sofus Jacobsen af Sandevaag sat under Tiltale til at lide Straf for Dokumentfalsk efter § 171., jfr § 172, i borgerlig Straffelov af 15 April 1930, jfr § 268 i almindelig borgerlig Straffelov af 10 Februar 1866

a.

ved at have

1) den 16 December 1930 i Færø Amts Sparekasse udfærdiget en Beskrivelse og Vurdering af et Hus i Sandevaag, dateret 29 November 1930, som angaves at tilhøre J Herlonn Jacobsen, ved hvilken Huset nærmere beskrives og vurderes til 7000 Kr, og underskrevet Beskrivelsen med Navnene paa to i Sandevaag bosatte Tømrere Joen Paulli Petersen og »Johnes Johnessen« (Johannes Johannesen) uden disses Bemyndigelse,

2) i November eller December 1930 underskrevet et paa hans Foranledning af cand jur Th Petersen, Thorshavn, affattet Skøde, dateret 16 November 1930, hvorved en Joen Gudmund Olsen tilhørende Vaanhusbygning med Grundstykke overdrages til Johan Herlonn Jacobsen, Sandevaag, for en Købesum af 4000 Kr, med Navnet paa Joen Gudmund Olsen, Sandevaag, samt som Vitterlighedsvidner have skrevet Navnene paa to i Sandevaag bosatte Personer Martinus Dam og Daniel Jacobsen uden nogen af disse tre Personers Bemyndigelse,

3) den 16 December 1930 i Færø Amts Sparekasse underskrevet en Panteobligation, hvorved der gaves Sparekassen Pant i en Navigator Johan Herlonn Jacobsen tilhørende Vaanhusbygning i Sandevaag for et Beløb af 2000 Kr, med Navnet paa sin Broder Johann Herlonn Jacobsen (ugift) uden dennes Bemyndigelse, paa Grundlag af hvilke falske Dokumenter han formaaede Færø Amts Sparekasse til at udbetale sig et Laan paa 2000 Kr.

b.

ved at have

1) i Januar 1930 underskrevet en paa hans Foranledning af Fuldmægtig Johan Dam, Thorshavn, affattet Beskrivelse og Vurdering af et Hus i Slettenæs, dateret 24 Januar 1930, som angives at tilhøre Joen Henrik Jacobsen, Sandevaag, hvorved Huset nærmere beskrives og vurderes til 2000 Kr med Navnene paa to i Sandevaag bosatte Tømrer »Jon Pauli Petersen« og »Johanes Johanssen« uden disses Bemyndigelse,

2) i Januar 1930 underskrevet et paa hans Foranledning af Fuldmægtig Johan Dam, Thorshavn, affattet Skøde, dateret 24 Januar 1930, hvorved et hans Fader Jens Jacobsen, Sandevaag, tilhørende Vaanhus i Slettenæs overdrages til Tiltalte for en Købesum af 2000 Kr, med Navnet »Jens Jacobsen« samt som Vitterlighedsvidner skrevet Navnene paa to henholdsvis i Sandevaag og Slettenæs bosatte Personer Martinus Dam og Elias Jacobsen uden disses Bemyndigelse,

hvilke falske Dokumenter han har benyttet ved Optagelsen af et Laan paa 680 Kr med Pant i det paagældende Hus i Færø Amts Sparekasse.

Tiltalte er født den 20 Oktober 1903 i Sandevaag Sogn og er ikke tidligere straffet, bortset fra at han i 1933 har vedtaget en Bøde paa 25 Kr til Politikassen.

ad Anklageskriftets Forhold a.

Den 16 December 1930 underskrev Tiltalte med sin Broder Johann Herlonn Jacobsens Navn i Færø Amts Sparekasse i Thorshavn en Panteobligation (Anklageskriftet a 3), hvorefter Tiltaltes nævnte Broder tilstod at have modtaget til Laans af Sparekassen 2000 Kr og herfor meddelt Sparekassen første Prioritets Panteret i en i Obligationen nærmere beskrevet Ejendom i Sandevaag. Panteobligationen, som er fremlagt under Sagen, tinglæstes den 20 Januar 1931. Tiltalte var ved Underskriftens Afgivelse klar over, at Sparekassen gik ud fra, at Tiltalte var identisk med den i Panteobligationen anførte Debitor. Laaneprovenuet blev af Sparekassen udbetalt til Tiltalte.

I Anledning af Laanets Optagelse havde Tiltalte til Sparekassen afleveret en Vurderingsforretning og et Skøde vedrørende Ejendommen. Begge disse Dokumenter er ligeledes fremlagte under Sagen.

Vurderingsforretningen (Anklageskriftet a 1) er saalydende:

»Sandevaag, 29 November 1930.

Undertegnede har herved Vurderet J Herlonn Jacobsens vaane Hus i Sandevaag til en verdi af 7000 Kr. Husene er Bygget af Tømmer størrelse 10 × 11 Alen med grund og Udenom Stykke ca 20 × 18 Al. Husene ere vel i Stand og Nybygget Trimpel og Jernklet uden om, og ere af værelser 2 Stuer 3 Kamre Føststue og Køkken samt Spisekammer og Loft Husene ere tægt med Ny Zink og desuden ere de Indvendig Tømer over alt Kjeldereren ogsaa som det øvrige er af Tømer og i Kjeldereren er der Komfur, saa vel som i Køkkenet Husene som nu ere i beste stand Vurderer vi til den Ovennævnte Sume 7000 Kr. Syv Tusinde Kroner. Med tilhørende Kjeld og Høhus 5/6 Alen Bygget for 1 Aar siden.

Efter var beste skøn og Overbevisning.

Af Tømmermænd

Joen Pauli Petersen
Johnes Johnsen«

I Virkeligheden var i Henhold til det under Sagen oplyste Vaanhuset 9 × 10 Alen stort, havde Tag af Grønsvær, var 30 Aar gammelt, ikke beklædt med Bølgeblik og var uden Trimpel, ligesom Kæld og Høhus manglede. Huset med Grund er under Sagen vurderet til 1500 Kr.

Tiltalte har tilstaaet, at han selv har skrevet den citerede Vurderingsforretning i Sparekassens Forværelse den Dag, Panteobligationen (a 3) underskrevet, at Underskrifterne er falske, og at han har givet en urigtig Beskrivelse af Ejendommen for at kunne opnaa større Laan i Sparekassen. Tiltaltes Tilstaaelse stemmer med det iøvrigt oplyste.

Skødet (Anklageskriftet a 2), som er maskinskrevet bortset fra Underskrifter og Dato, gaar ud paa, at Joen Gudmund Olsen af Sandevaag til Johann Herlonn Jacobsen, sammesteds, skøder den nævnte Olsen tilhørende Vaanhusbygning i Sandevaag for en Købesum af 4000 Kr, som er erlagt. Skødet er dateret 16 November 1930 og er tinglæst den 20 Januar 1931. I Ejendommen havde Tiltaltes Forældre boet til Leje i flere Aar, og Tiltalte og hans Broder Herlonn, som da var 19 Aar gammel, boede hjemme hos Forældrene.

Tiltalte har forklaret, at Skødet er konciperet paa cand jur Th Petersens Kontor i Thorshavn efter Tiltaltes Anvisning, men at Tiltalte

andetsteds paaførte Skødet Sælgeren Olsens Navn uden Olsens Samtykke, ligesom Tiltalte selv paaførte Skødet Vitterlighedsunderskrifter uden Bemyndigelse fra de paagældende. Som Vitterlighedsvidner anførte Tiltalte to Personer i Sandevaag ved Navn henholdsvis Martinus Dam og Daniel Jacobsen. Tiltalte har endvidere forklaret, at han gik ud fra, at disse to Personer ikke havde noget imod, at han skrev deres Navne paa Skødet. De paagældende Mænd har dog som Vidner erklæret, at de i høj Grad var imod Tiltaltes Misbrug af deres Navn, og efter det foreliggende har Tiltalte heller ikke haft nogensomhelst Føje til at tro, at han maatte benytte deres Navne paa den skete Maade. Tiltalte har yderligere forklaret, at han afleverede Skødet til Olsen, som da sagde, at det ikke gjorde noget, at Tiltalte havde underskrevet Skødet med hans Navn, naar blot Tiltalte betalte Laanet i Sparekassen. Den angivne Sælger Joen Gudmund Olsen, der er Ejer af den paagældende Ejendom, har som Vidne forklaret, at han ikke har givet Tiltalte nogen Bemyndigelse til at udstede Skøde i sit Navn. Tiltalte havde nogle Gange tidligere talt med Vidnet om Køb af Vidnets Hus, men Vidnet har aldrig truffet nogen Aftale med Tiltalte om saadant Salg. Derimod har Vidnet vistnok i November 1930 i Tiltaltes Fraværelse aftalt med Tiltaltes Fader og Broder, at disse i Forening med Tiltalte skulde købe Huset for 2000 Kr, som skulde betales i Løbet af 5 Aar med 400 Kr aarlig; Skødet skulde ikke udstedes, før Købesummen var betalt, og der blev ikke talt om Optagelse af Laan i Sparekassen. Nogen Tid efter, nemlig den 23 December 1930 betalte Tiltalte 800 Kr til Vidnet som Afdrag paa Købesummen. Tiltalte omtalte ikke, hvorfra han havde Pengene, men Vidnet gik ud fra, at Pengene hidrørte fra Tiltaltes Fiskerifortjeneste. I Foraaret 1932 hørte Vidnet Rygter om, at Tiltalte i Fuldskab skulde have udtalt sig med, at Tiltalte havde købt og betalt Huset samt optaget Laan i dette, hvorfor Vidnet nærmere udspurgte Tiltalte, som maatte tilstaa, at han selv havde lavet et Skøde paa Ejendommen og optaget et Laan med Pant i dette, fordi han trængte til Penge. Skødet fik Vidnet overleveret af Tiltalte, og Vidnet har siden opbevaret Skødet. Vidnet har ikke villet aabenbare noget, idet han haabede paa, at Tiltalte kunde faa Laanet betalt i Sparekassen, ligesom Vidnet kunde vente med Restkøbesummen. Vidnet fik ikke af Tiltalte, trods Forespørgsel, Besked om, hvorfor Broderen Herlonn stod som Køber, og Vidnet vil ikke tidligere have lagt Mærke til, at Købesummen var angivet til 4000 Kr. Vidnet mente, at naar Vidnet fik Skødet overleveret, kunde Tiltalte ikke foretage sig videre med Huset.

Tiltalte har endvidere forklaret, at han havde talt med sin Broder Herlonn om Køb af Huset, og at Broderen havde overladt det til Tiltalte at afgøre, om denne eller Broderen skulde have Skøde paa Ejendommen. Tiltalte har i Henhold hertil anset sig bemyndiget til i Forhold til Broderen at lade Skødet lyde paa Broderen som Køber og at underskrive fornævnte Panteobligation (Anklageskriftet a 3) med Broderens Navn. At Broderens Umyndighed kunde være en Hindring, vil Tiltalte ikke have tænkt paa. Broderen har som Vidne forklaret, at han ikke har givet Tiltalte nogensomhelst Bemyndigelse til at købe Hus eller at udstede Panteobligation paa Vidnets Vegne, og at Vidnet ikke har faaet

nogen Andel i Laanet. Vidnet har ikke før 1932 hørt om Pantsætningen eller Skødet. Han har ikke villet aabenbare noget for Sparekassen, hvorfra han fik Rykkerbrev, for ikke at skade Tiltalte.

Tiltaltes Forklaringer findes der herefter ikke at kunne tillægges Troværdighed. Vidnet Olsen har tilbagebetalt Sparekassen de modtagne 800 Kr. Hvorledes Tiltalte har forbrugt Resten er ikke fuldt oplyst, men det maa antages, at en Del er gaaet til Tiltaltes Ophold i Thorshavn, medens han gik paa Navigationsskolen her, ligesom en Del er medgaaet til Spiritus, som Tiltalte har Hang til. Det kan dog ikke udelukkes, at en Del, som af Tiltalte hævdet, er medgaaet til Betaling af Faderens Gæld.

Tiltalte findes herefter ogsaa at have gjort sig skyldig i Dokumentfalsk med Hensyn til Skødet (a 2) og Panteobligationen (a 3).

ad Anklageskriftets Forhold b.

Tiltaltes Fader ejede et Hus i Slettenæs. I dette Hus har Tiltalte ligeledes optaget et Laan i Færø Amts Sparekasse. Der er under Sagen fremlagt Genpart af en Panteobligation af 28 Januar 1930 fra Tiltalte til Sparekassen paa 680 Kr med første Prioritets Panteret i Huset. Tiltaltes Fader har som Vidne forklaret, at han havde overladt Tiltalte at sælge Huset, og efter hans noget usikre Vidneforklaring er det ikke udelukket, at Tiltalte kunde have nogen Føje til at gaa ud fra ogsaa at have Bemyndigelse til at pantsætte Huset. Dette er solgt ved Tvangsauktion efter Sparekassens Begæring, og Sparekassen har ikke paa-staaet Tiltalte idømt Erstatning for dette Forhold, ligesom Tiltaltes Fader heller ikke har anmeldt Forholdet. Tiltalen omfatter ikke Tiltaltes Forhold med Hensyn til selve Laanet, hvorimod Tiltalen omfatter hans Forhold med Hensyn til de i Anklageskriftet b 1 og 2 ommeldte Dokumenter, som Tiltalte benyttede i Anledning af dette Laans Optagelse.

Tiltalte har tilstaaet, at han fik Fuldmægtig Johan Dam af Thorshavn til at affatte den i Anklageskriftet under b 1 ommeldte Syns- og Vurderingsforretning vedrørende Huset i Slettenæs, og at han selv senere, uden at nævnte Dam var til Stede, har underskrevet Dokumentet med de samme to Personers Navne, som han benyttede ved Underskriften af den under Forhold a ommeldte Vurderingsforretning, saaledes at Underskrifterne er falske. Tiltaltes Tilstaaelse stemmer med det iøvrigt oplyste.

Med Hensyn til det i Anklageskriftet under b 2 nævnte Skøde har Tiltalte først forklaret, at han under et Ophold i Thorshavn fik fornævnte Fuldmægtig Dam til at affatte Skødet, som Tiltalte derpaa — mens han opholdt sig i Thorshavn — sendte Faderen til Underskrift, og som han fik tilbage i underskrevet Stand. Senere tilstod Tiltalte, at denne Forklaring var urigtig, og at han selv havde forsynet Skødet med Underskrifter af Vitterlighedsvidnerne og meget muligt ogsaa af Faderen. Det originale Skøde er ikke tilvejebragt under Sagen, men Skødet, som er tinglæst den 4 Februar 1930, indeholdes i en under Sagen fremlagt Udskrift af Skøde- og Pantebogen. Efter det foreliggende findes det nu ikke betænkeligt at statuere, at saavel Faderens som Vitterlighedsvidnernes Underskrifter paa det originale Skøde er paaført dette af Tiltalte selv, og at han ikke havde Bemyndigelse hertil. Med Hensyn til

Faderens Underskrift kan herved bemærkes, at selv om Faderen som ovenfor anført havde givet Tiltalte Bemyndigelse til at sælge og eventuelt ogsaa til at pantsætte Huset, havde Tiltalte dog intet Grundlag for at anse sig beføjet til at udøve Bemyndigelsen paa den skete Maade gennem et Skøde til sig selv.

Tiltalte findes herefter ogsaa med Hensyn til de i Anklageskriftet under b 1 og 2 nævnte Dokumenter at have gjort sig skyldig i Dokumentfalsk.

Tiltalte har i Henhold til Rettens Kendelse af 27 Januar d A været indlagt paa Dronning Alexandrines Hospital i Thorshavn til mental Undersøgelse hos Amtslægen paa Færøerne, efter hvis Erklæring Tiltalte ikke er egenlig sindssyg eller aandssvag, men er et svagt begavet i psykisk Henseende degenereret Individ, der navnlig, naar han er i spirituspaavirket Tilstand, ikke er i Stand til at tøjle sine Impulser, og hvis Dømmekraft er langt ringere udviklet end sjælssunde Menneskers, og hvis Vilje ikke formaar at dirigere hans Følelser. Retslægeraadet har afgivet Erklæring, hvorefter Tiltalte ikke er sindssyg eller aandssvag, men er en forstandsmæssigt daarligt udrustet Person med Hang til overdrevet Spiritusnydelse. Retslægeraadet udtaler endvidere, at han ikke kan anses for uegnet til Paavirkning gennem Straf.

Tiltaltes Forhold vil være at bedømme efter den nu gældende Straffelov, idet Anvendelse af Straffeloven af 1866 ikke findes at føre til et mildere Resultat.

Herefter vil Tiltalte være at straffe for Dokumentfalsk med Hensyn til de i Anklageskriftet ommeldte Forhold efter Straffelovens § 172, 1 Stk, jfr § 171, med en Straf, som passende findes at kunne sættes til Fængsel i 9 Maaneder, hvoraf 40 Dage anses udstaaet ved det Tiltalte overgaaede Varetægtsfængsel og hans Ophold paa Hospitalet i Anledning af Mentalundersøgelsen.

De borgerlige Rettigheder vil derhos være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 10 Aar.

Endvidere vil Tiltalte have at udrede Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Sagfører Mitens af Thorshavn, 100 Kr.

Efter derom nedlagt Paastand, mod hvilken Tiltalte intet har haft at indvende, vil Tiltalte være at forpligte til at udrede i Erstatning til Færø Amts Sparekasse, Thorshavn, 1336 Kr 34 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 Maj 1934, til Betaling sker, i Anledning af Tiltaltes under Anklageskriftets Post a ommeldte Forhold.

Færdig fra Trykkeriet den 28 November 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 19

Onsdag den 21 November.

Nr 6/1934. Proprietær **Elisæus Østergaard** (Bruun efter Ordre)
mod

Amtsvejnspektør **J A Jensen** (Landsretssagfører Kirk),

betræffende Opgørelse af et fra et Interessentskab mellem Parterne hidrørende Restmellemværende.

Vestre Landsrets Dom af 23 December 1933: Sagsøgte, Proprietær Elisæus Østergaard, bør til Sagsøgeren, Amtsvejnspektør J A Jensen, betale 8813 Kr 5 Øre tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 1 Oktober 1932, indtil Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 400 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Proprietær Elisæus Østergaard, til Indstævnte, Amtsvejnspektør J A Jensen, med 400 Kroner.

I Salær for Højesteret og som Godtgørelse for Udlæg tillægges der Højesteretssagfører Bruun 300 Kroner og 125 Kroner som udredes af det offentlige.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Hølge Interessentskabskontrakt af 7 Februar 1918 indgik Sagsøgeren, Amtsvejinspektør J A Jensen i Ringkøbing og Sagsøgte, Proprietær Elisæus Østergaard af Filskov, et Interessentskab med det Formaal at drive Tørvefabrikation i en Sagsøgte tilhørende Tørvemose i Filskov, Kontrakten indeholdt bl a følgende Bestemmelser:

»Medens Østergaards Indskud i Form af Retten til Tørvejord ansettes til en Værdi af 2000 Kr aarlig, altsaa 10 000 Kr skal han i Afgift af Liggepladsen have — — —

Jensen indskyder Maskiner og Materiel for et Beløb af 10 000 Kr.

Endvidere indskyder Jensen personligt Arbejde, idet han for et Vederlag af 2000 Kr aarlig paatager sig at forestaa Ledelsen af Arbejdet ved Fabrikationen samt al Regnskabsføring. — — —

Hvad der maatte fremkomme som Nettofortjeneste, fordeles efter hvert Aars Forløb mellem Parterne med Halvdelen til hver. Som Driftsudgifter henregnes bl a ogsaa Brand- og Ansvarsforsikringspræmie, Tab paa udestaaende Fordringer og Afskrivning paa Materiel og Maskiner.

Interessentskabet er indgaaet paa et saa langt Tidsrum, som der findes Tørvejord paa Parcellen Matr Nr 6 bn, Filskov, dog i det højeste i 5 Aar fra Dato.« Efter at Sagsøgeren havde fremskaffet fornødent Materiel og Maskiner, drev de i Aaret 1918 i Fællesskab Fabrikationen paa den Maade, der var forudsat ved Kontraktens Oprettelse. De to følgende Aar blev Virksomheden bortforpagtet, og da det ved Udgangen af Aaret 1920 viste sig, at Mosens Tørvemasse var opbrugt i al Fald for saa vidt angik Materiale til Skæretørv, enedes Parterne om at opføre med Driften. I April 1921 foretog Parterne en Opgørelse, i Henhold til hvilken Sagsøgte havde et Tilsvær af ca 12 000 Kr, som han skulde forrente fra 1 April 1921. Sagsøgeren har i de forløbne Aar oppebaaret Renterne, indtil Sagsøgte i April 1933 vægrede sig ved at betale mere, og Sagsøgeren har endvidere i den forløbne Tid realiseret forskelligt Materiel, der endnu var i Behold ved Opgørelsen i 1921. Sagsøgeren har derefter under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale principalt til Sagsøgeren personlig, subsidiært til Interessentskabets Kasse 10 813 Kr 5 Øre tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 1 Oktober 1932, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet mod Betaling af 1933 Kr med Renter som nævnt. Efter at der under Sagens Drift iøvrigt er blevet Enighed mellem Parterne om Regnskabsopstillingen, drejer Tvisten sig dels om Sagsøgtes Krav paa Vederlag for Tørvejorden, dels om Sagsøgerens Krav paa Vederlag for Arbejde, dels om to Renteposter.

Det er ubestridt, at der ved Opgørelsen i 1921, der fremtæder som Blyantsnotitser paa en mindre afrevet Lap Papir, foretoges en Sammentælling af forskellige Beløb, tilsammen 20 900 Kr, som Sagsøgte i egen Interesse havde trukket paa en til Fordel for Interessentskabet oprettet Kassekredit, hvortil kom Renter, ialt 825 Kr, og et Beløb af 64 Kr for en Pumpe og en Vask, som Sagsøgte havde overtaget, ialt 21 789 Kr. Heri er ved Opgørelsen fradraget 3500 Kr, der maa antages at være Sagsøgtes Tilgodehavende for Leverance af Hakkelse, Kørsler m v i Henhold til et foreliggende Regnskab. Restbeløbet 18 289 Kr fremtræder

ifølge Opgørelsen som Sagsøgtes Skyld. Efter Sagsøgerens Fremstilling er endvidere i Beløbet fradraget 6297 Kr 18 Øre, der udgør Sagsøgtes Andel i Driftsoverskudet ifølge et foreliggende Regnskab, hvorefter det fremkomne Restbeløb for Sagsøgtes Tilsvær 11 991 Kr 82 Øre er afrundet til 12 000 Kr. Sagsøgeren har videre anført, at Parterne ved Opgørelsen holdt udenfor denne — foruden de endnu urealiserede Aktiver — dels Sagsøgtes Indskud af Mosejord og Sagsøgerens Krav paa Vederlag for Arbejde, idet det ved Kontraktens Afslutning var en udtrykkelig Aftale, at disse Poster skulde sættes til lige Værdi og derfor ogsaa i Kontrakten blev sat til samme Størrelse, 2000 Kr aarlig, dels Sagsøgerens kontante Indskud til Anskaffelse af Maskiner m m, idet Beløbene af Sagsøgeren er ydede som Forskud og refunderede ham efterhaanden som de kunde dækkes af Driften. I Henhold hertil har der efter Sagsøgerens Formening ved den ommeldte Lejlighed fundet en endelig Opgørelse Sted, blot med Forbehold af den Regulering, der vilde blive Følgen af et senere Salg af det tilbageværende Materiel, hvilket bestyrkes ved, at Opgørelsen er lagt til Grund for den i de forløbne Aar skete Betaling af Renter.

Sagsøgte har forklaret, at det, da den omtalte Opgørelse foretoges, ikke var Meningen, at Interessentskabet skulde opløses, men at den blot fandt Sted af Hensyn til det Mellemværende med Interessentskabet, der var fremkommet ved de til ham skete Udbetalinger. Han har hævdet, at det Beløb af 6000 Kr, der blev fradraget i hans Skyld paa godt 18 000 Kr, var den ham tilkommende Betaling for Mosen for 3 Aar og ikke hans Andel i Interessentskabets Fortjeneste.

Saaledes som Sagen foreligger oplyst er det uklart, hvorledes man ved Opgørelsen i 1921 er naaet til den Sum, af hvilken Sagsøgte skulde svare Renter. Der maa nu gives Sagsøgte Medhold i, at der mod hans Benægtelse ikke kan gaas ud fra, at Parterne dengang har været enige om at lade Sagsøgtes Indskud af Mosejord og Sagsøgerens Krav paa Vederlag for Arbejde gaa lige op mod hinanden, og det maa følgelig under denne Sag afgøres, med hvilke Beløb Posterne kan opføres i Parternes indbyrdes Mellemværende.

Der er paa Sagsøgtes Foranledning af Revisor E Gjelstrup i Vejle udarbejdet en Opgørelse af Interessentskabets Mellemværende med Sagens Parter, og Revisoren har i en Skrivelse af 23 Oktober 1933 til Parterne meddelt, at han ved Udarbejdelsen af Opgørelsen, for hvilken det forommeldte af Sagsøgeren førte Driftsregnskab har dannet Grundlag, er gaaet ud fra bl a, at Sagsøgte har indskudt 10 000 Kr i Form af Retten til Tørvejord, og at der skal godskrives Sagsøgeren Vederlag for hans Arbejde i 1918 med 2000 Kr, men intet for de følgende Aar, da Interessentskabets egen Fabrikation af Tørv ophørte med Udgangen af Aaret 1918. Til denne Beregning har Sagsøgte henholdt sig.

Efter det foreliggende, derunder at der ved Kontraktens Oprettelse med Hensyn til Sagsøgtes Indskud er sket en Ændring i den oprindelig foreliggende Tekst, idet Ordene »2000 Kr aarlig, altsaa« paa Sagsøgerens Foranledning er tilføjet foran »10 000 Kr«, findes Opgørelsen at maatte ske saaledes, at der for den ydede Tørvejord kun godskrives Sagsøgte Vederlag for 3 Aar a 2000 Kr eller 6000 Kr. For det af Sagsøgeren ydede Arbejde findes det i Kontrakten fastsatte Vederlag for

I Aar, 2000 Kr, kun at kunne godskrives Sagsøgeren for Aaret 1918, men hertil vil være at lægge et mindre Beløb, fastsat ved Rettens Skøn, for Sagsøgerens Arbejde i de følgende Aar med Tilsyn og Regnskabsførelse.

Idet Sagsøgte har anbragt, at Sagsøgeren havde paataget sig Pligt til at stille et kontant Beløb af 10 000 Kr til Disposition for Indkøb af Materiel, men at han ikke har opfyldt Forpligtelsen hertil, har han overensstemmende med Revisorens Opgørelse gjort gældende, at der bør debiteres Sagsøgeren 1760 Kr 10 Øre i Renter 6 pCt p a, nemlig for Tiden fra 1 Marts 1918 til 12 Januar 1921 af 10 000 Kr og fra sidstnævnte Dato, da et Sagsøgeren tilhørende Beløb af 6915 Kr 5 Øre indgik paa Kassekrediten, til 1 April 1921 af 3084 Kr 95 Øre.

Det fremgaar af Sagsøgerens forommeldte Driftsregnskab, at der derpaa er afholdt Udgifter til Anskaffelse af adskilligt Materiel, derunder bl a et Lokomobil til 5136 Kr 75 Øre, og Sagsøgeren har hævdet, at han uden at benytte Kassekrediten har afholdt Udgifter ved Anskaffelse af Materiel for 10 000 Kr.

Efter det foreliggende maa det vel antages, at Beløbet efterhaanden er refunderet Sagsøgeren af Driften, men det fremgaar ikke af det foreliggende, naar disse Tilbagebetalinger har fundet Sted. Herefter og idet der af Sagsøgte ved Opgørelsen i April 1921 ikke er taget noget Forbehold om et saadant Rentekrav, vil Sagsøgerens Paastand om, at han i Revisorens Opgørelse med Urette er debiteret de anførte Renter, være at tage til Følge.

Sagsøgte har endvidere hævdet, at den Sum, han hidtil har forrentet i Henhold til Overenskomsten af April 1921 burde være nedsat med de Beløb, der er indgaaede ved de efter nævnte Tid af Sagsøgeren iværksatte Salg af Materiel til Beløb godt 4000 Kr; og at han saaledes i Renter har betalt for meget et Beløb, som han har anslaaet til 4000 Kr, og som han har paastaaet fradraget i et Beløb af 5933 Kr, hvortil Revisoren har opgjort Sagsøgtes Tilsvaer.

Det maa nu efter det foran anførte statueres, at Sagsøgte har betalt Renter af et for stort Beløb. Der er imidlertid ikke forelagt Retten nærmere Oplysninger om, naar og med hvilke Beløb Salgssummerne for det paagældende Materiel er indgaaet, og Beløbet findes herefter skønsmessigt at kunne ansættes til et Beløb svarende til det, der efter det ovenfor anførte vil være at godskrive Sagsøgeren for udført Arbejde i Aarene efter 1918.

Efter alt det anførte vil der i det indsoegte Beløb alene være at fradrage 2000 Kr, nemlig Halvdelen af de 4000 Kr, hvormed Sagsøgerens Krav paa Vederlag for Arbejde efter det foranførte er nedsat, og idet Sagsøgte ikke ses at have nogen retlig Interesse i, at Sagsøgtes Tilsvaer, som af ham paastaaet, tilkendes Interessentskabet, der forlængst er ophørt, til videre Udbetaling til Sagsøgeren i Stedet for til Sagsøgeren personligt, vil Sagsøgte saaledes være at tilpligte at betale Sagsøgeren 8813 Kr 5 Øre tilligemed Renter deraf som paastaaet.

Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger delvis med 400 Kr.

Torsdag den 22 November.

Nr 211/1933. Møbelhandler **Sigvald F Nehm** (Cohn)
mod

Grosserer **Blangstrup Johansen** og Grosserer **Gunnar I Bomhoff** samt Aktieselskabet **Nehms Auktioner og Møbelmagasiner** (Gor-rissen),

betræffende et af Appellanten fremsat Krav paa Tantième i det indstævnte Aktieselskab m m.

Østre Landsrets Dom af 21 Oktober 1933: De Sagsøgte, Grosserer Blangstrup Johansen, Grosserer Gunnar I Bomhoff samt A/S Nehms Auktioner og Møbelmagasiner, bør for Sagsøgeren, Møbelhandler Sigvald F Nehms Tiltale i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør betale til Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff 1155 Kr og til A/S Nehms Auktioner og Møbelmagasiner 1332 Kr 69 Øre, begge Beløb med Renter 5 pCt p a fra den 31 Maj 1933, til Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 600 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sine Indsigelser mod at skylde for Husleje 1155 Kroner og for Varer 1332 Kroner 69 Øre.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Møbelhandler Sigvald F Nehm, til de Indstævnte, Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff samt Aktieselskabet Nehms Auktioner og Møbelmagasiner, med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Begyndelsen af 1930 kom Sagsøgeren, Møbelhandler Sigvald F Nehm, der drev Møbelhandel og Auktionsforretning i den ham tilhørende Ejendom, Frederiksberg Allé Nr 5, i Betalingsvanskeligheder, og Firmaet traadte i Likvidation med Overretssagfører Aksel E Larsen og O Oksen som Likvidatorer. Man søgte at opnaa en Akkord med Kreditorerne, hvad der ogsaa lykkedes derved, at Nehm kom i Forbindelse med de Sagsøgte, Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff, med hvem han den 22 Maj 1930 indgik saalydende Overenskomst:

»— — — Saafremt det af os Blangstrup Johansen og Bomhoff afgivne Tilbud om Køb af mit Nehms Likvidationsbos Aktiver akcepteres, dannes der et Aktieselskab, i hvilket Blangstrup Johansen og Bomhoff indbetaler Aktiekapitalen, og i hvilket Nehm ansættes som Forretningsfører. Vi er enige om, at Nehm skal oppebære en fast Gage af 600 Kr maanedlig, der begynder at løbe, saasnart Handlen er i Orden, og som betales maanedsviis bagud. Yderligere skal Nehm oppebære 20 pCt af Aktieselskabets aarlige Nettooverskud. Denne Tantième udbetales Nehm, saasnart det aarlige Regnskab er vedtaget af Generalforsamlingen.

Jeg Nehm giver herved mit Samtykke til, at det nævnte Selskab benytter mit Navn, saaledes at Selskabet kommer til at hedde: »Nehms Auktioner og Møbelmagasiner A/S« — — —.

Under 28 Juli 1930 blev der i Tilslutning hertil oprettet en Kontrakt, hvori det bl a hedder:

»Undertegnede Auktionsholder Sigvald F Nehm, der har standset mine Betalinger og er ude af Stand til at fyldestgøre mine Forpligtelser, sælger og overdrager herved i Indforstaaelse med de i mit Bo indsatte Liquidatorer, Overretssagfører O Oksen og Overretssagfører Aksel E Larsen, til A/S Nehms Auktioner og Møbelmagasiner samtlige de mig tilhørende Aktiver med Undtagelse af Udtagelsesværdien efter Rpl § 509, Kr 800,00, for hvilket Beløb jeg er fyldestgjort.

Under Overdragelsen er indbefattet de mig tilhørende faste Ejendomme, Matr Nr 38 A af Udenbys Vester Kvarter, Frederiksberg Allé Nr 5, Matr Nr 12 dq af Melby By og Sogn, Matr Nr 12 ev af Melby By og Sogn samt Matr Nr 20 bt og 20 de af Hvidovre By og Sogn. Paa disse Ejendomme er der samtidig hermed udstedt, eller vil der blive udstedt, behørigt stemplede Skøder. Paa Ejendommen Frederiksberg Allé Nr 5 er Skødet i Indforstaaelse med Køberne dog udstedt til de to af dets Stiftere. — — —.

Som Vederlag for alt det overdragne betaler Køberne hele den Sælgeren og Boet paahvilende privilegerede Gæld pr 16 April 1930, herunder Skatter, Gager, Huslejer, Præmier o l, dog ikke udover ialt 10 000 Kr. Endvidere betaler Køberne Boets Liquidationsomkostninger med 8000 Kr. Fremdeles betaler Køberne 25 pCt af Boets samtlige uprivilegerede Fordringer med Renter indtil 14 Juli 1930 og eventuelle Sagføreromkostninger. Fremdeles overtager Køberne hele Sælgerens og Boets Gæld med paaløbne Renter og Omkostninger. — — —

Endelig overtager eller indfrier Køberne alle i de overtagne Ejendomme indestaende Prioriteter med paaløbne Renter. — — —.

Samtidig blev det nystiftede Selskab anmeldt til Aktieselskabsregistret med Blangstrup Johansen, Bomhoff og Nehm som Stiftere.

Den ovennævnte Ejendom Frederiksberg Allé Nr 5 blev tilskødet de Sagsøgte, Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff, hver for Halvdelen ved Skøde af 28 Juli 1930. Købesummen var fastsat til 310 000 Kr, hvoraf 222 343 Kr 14 Øre berigtigedes ved Overtagelse af Prioriteter indestaaende i Ejendommen, 40 000 Kr betaltes kontant til Aktieselskabet, 4101 Kr 57 Øre anvendtes til skyldig Husleje, og Resten 43 555 Kr 29 Øre posteredes som Aktiv paa Aktieselskabets Regnskab og forrentedes af Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff med 5 pCt p a.

Ved Kontrakt af 28 Juli 1930 ansattes Sagsøgeren som Forretningsfører i A/S Nehms Auktioner og Møbelmagasiner paa de i Overenskomsten af 22 Maj s A anførte Vilkaar, og saaledes, at der fastsattes et gensidigt Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder til den 1 i en Maaned. Ved et samtidig oprettet Dokument tilsikredes der Nehm Ret til naarsomhelst at overtage hele Aktiekapitalen i Selskabet paa nærmere angivne Vilkaar.

Ved mundtlig Aftale mellem Parterne lejede Aktieselskabet Kontor hos Sagsøgeren i hans private Lejlighed i Frederiksberg Allé Nr 5, saaledes at Aktieselskabet betalte Halvdelen af Sagsøgerens Leje.

Ved Skrivelse af 29 August 1932 fra Blangstrup Johansen og Bomhoff som Medlemmer af Selskabets Bestyrelse til Sagsøgeren opsagde disse Sagsøgeren med 3 Maaneders Varsel til Fratrædelse den 1 December 1932, idet de samtidig meddelte ham, at de ikke ønskede hans Virksomhed for Resten af Ansættelsestiden, idet de som Begrundelse angav, at de fandt Tendensen i det sidste halve Aars Regnskab noget betænkelig og derfor ønskede at indskrænke Driftsomkostningerne. Samtidig opsagde de den bestaaende Lejeaftale, hvorved Selskabets Kontor lededes fra Sagsøgerens Lejlighed, hvorfor de opsagde dette Fremlejemaal.

Under nærværende Sag kræver Sagsøgeren efter sin endelige Paastand A/S Nehms Auktioner og Møbelmagasiner dømt til at betale ham 17 224 Kr 99 Øre, subsidiært et af Retten bestemt Beløb, med Renter 5 pCt aarlig fra den 1 Maj 1933, og Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff dømt til solidarisk med A/S'et at betale ham 3778 Kr 02 Øre af det nævnte Beløb med Renter som anført.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at han ifølge de trufne Aftaler har Krav paa 20 pCt af Udbyttet af samtlige fra ham til Aktieselskabet overdragne Aktiver. Der er udbetalt ham Tantième 20 pCt af Aktieselskabets regnskabsmæssige Overskud til den 1 Juli 1932. Overskudet af Ejendommen Frederiksberg Allé Nr 5 er imidlertid ikke optaget i Regnskabet, idet kun Renter af det ovennævnte Beløb 43 555 Kr 29 Øre, der er posteret som Aktiv i Aktieselskabets Regnskab, er indgaaet i dette, og derved er hans Tantième blevet 3778 Kr 02 Øre mindre, end den burde have været for Tiden 22 Maj 1930 til 1 December 1932. Ganske vist er Ejendommen ikke tilskødet Aktieselskabet, men Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff; dette skete imidlertid kun for at spare Stempel og andre Udgifter, ikke

for at stille Sagsøgeren daarligere end efter den oprindelige Aftale. Dette fremgaar af Udtrykkene i Overdragelseskontrakten af 28 Juli 1930, der forudsætter, at samtlige Aktiver overgaar til Aktieselskabet; kun selve Skødet paa Ejendommen Frederiksberg Allé Nr 5 er »i Indforstaaelse med Køberne dog udstedt til de to af dets Stiftere«. Sagsøgeren har ogsaa stadig stillet Krav om Andel i Ejendommens Overskud. Endvidere findes der paa Regnskabet en Delcrederekonto paa 66 165 Kr 93 Øre, der hidrørte fra Likvidationsregnskabet og var indsat til Imødegaaelse af Tab paa de udestaaende Fordringer. Det har vist sig, at Fordringerne alle er gaaet ind uden væsenlige Tab, de Tab, der har været, er afholdt som Driftsudgifter, hvorved Sagsøgerens Tantième er blevet forringet. Allerede ved Regnskabet for det første Regnskabsaar protesterede Sagsøgeren imod, at der opretholdtes saa stor en Delcrederekonto, men han slog sig til Taals, fordi han mente, at det, som var afsat for meget, senere vilde komme ham til gode. Nu, da han er fratraadt, maa han have Krav paa 20 pCt af 66 165 Kr 93 Øre = 13 233 Kr 18 Øre. Endelig maa Sagsøgeren have Krav paa Tantième for Tiden 1 Juli til 1 December 1932, der anslaaes til 2000 Kr. For det førstnævnte Beløb 3778 Kr 02 Øre maa Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff hæfte solidarisk med A/S Nehms Auktioner og Møbelmagasiner.

Sagsøgeren kræver herefter principalt 3778,02 Kr + 13 233,18 Kr + 2000 Kr, ialt 19 011 Kr 20 Øre, hvori han dog fradrager 3 Poster til samlet Beløb 1786 Kr 21 Øre, der af ham anerkendes som Modkrav tilkommende de Sagsøgte. De 2 af Posterne til samlet Beløb 1103,77 Kr skyldes for Varer, der af Aktieselskabet er debiterede Sagsøgeren, den 3 Post Leje 682 Kr 44 Øre er det Beløb, som Sagsøgeren erkender at skyldte de Sagsøgte Johansen og Bomhoff som Restleje til April Flyttedag 1933.

Sagsøgeren har med Hensyn til hele Forholdet stærkt fremhævet, at de mellem ham og Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff truffne Aftaler ikke kan betragtes blot som en Forretningstransaktion fra disses Side; det drejede sig i Virkeligheden i det væsentlige om en Støtteaktion, der skulde muliggøre det for ham at fortsætte og senere igen blive Ejer af sin Virksomhed, og det er derfor i Strid med alle Forudsætninger, naar man har benyttet sin formelle Ret til at opsigte ham som Forretningsfører.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet samt Sagsøgeren dømt til at betale Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff 1155 Kr og A/S Nehms Auktioner og Møbelmagasiner et Beløb stort 1332 Kr. 69 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 31 Maj 1933.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte anført, at Sagsøgeren ikke har Krav paa Andel i Overskudet af Ejendommen Frederiksberg Allé Nr 5, der alene tilhører Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff, og ikke Aktieselskabet, idet de har benægtet, at Tilskødningen af Ejendommen til de førstnævnte kun skete pro forma for at spare Omkostninger. Det var tværtimod fra deres Side en Forudsætning for deres Medvirken til Ordningen af Nehms Forhold, hvilket de udtrykkelig har fremhævet under Forhandlingerne herom.

Hvad Delkrederefonden angaar mener de Sagsøgte, at et Beløb paa ca 66 000 Kr ingenlunde er for stort til Imødegaaelse af de Tab, der maa paaregnes i en Forretning af den paagældende Art, hvorved de har bemærket, at det meget betydelige Tab paa udestaaende Fordringer ca 50 000 Kr i 1 Regnskabsaar blev debiteret Delkrederekontoen, der herefter kom ned paa det foran ommeldte Beløb, medens Tabet paa udestaaende Fordringer i det 2 Regnskabsaar ca 17 500 Kr blev taget af Driften, saaledes at Delkrederekontoen forblev uforandret. Sagsøgeren er ikke berettiget til en Tantième paa 2000 Kr eller noget andet Beløb for Tiden 1 Juli 1932 til 1 December 1932, da Aktieselskabet har givet Underskud i det paagældende Regnskabsaar.

De Sagsøgte hævder, at Transaktionen fra deres Side var et rent Forretningsanliggende, selv om der gennem forskellige Bestemmelser i Aftalerne var aabnet Sagsøgeren en — fjern — Mulighed for atter at komme i Besiddelse af sin Forretning. Det af Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff fremsatte Krav paa 1155 Kr angaar Husleje for Sagsøgerens private Lejlighed i Ejendommen Frederiksberg Allé Nr 5, beregnet som halv Husleje for Tiden 1 Oktober 1932 til 1 December 1932 og fuld Husleje for Tiden fra 1 December 1932 til April Flyttedag 1933, idet Sagsøgeren under ingen Omstændigheder kan have Krav paa Lejagodtgørelse for Kontoret udover 1 December 1932. Af det Beløb, der paastaas tilkendt Aktieselskabet, har Sagsøgeren anerkendt 1103 Kr 77 Øre. Differencen, 228 Kr 92 Øre, beror paa, at de Sagsøgte har debiteret ham for for meget udbetalt Tantième pr 31 Juli 1932.

Selv om det oprindeligt har været Tanken, at Ejendommen Frederiksberg Allé Nr 5 skulde overdrages til Aktieselskabet, maa det ved de for Retten afgivne Forklaringer anses godtgjort, at Blangstrup Johansen og Bomhoff under de Forhandlinger, der gik forud for Oprettelsen af Dokumenterne af 28 Juli 1930, har stillet som Betingelse, at Ejendommen blev tilskødet dem, samt at Nehm efter først at have protesteret bestemt herimod gav efter og underskrev Papirerne. Heroverfor vil der ikke kunne tillægges de af Sagsøgeren fremhævede Udtryk i Overdragelseskontrakten nogen Betydning, og Sagsøgerens Paastand, for saa vidt den gaar ud paa Andel i Ejendommens Overskud, vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Ifølge Post 4 i Ansættelseskontrakten af 28 Juli 1930 har Sagsøgeren Ret til Tantième 20 pCt af Selskabets aarlige Nettooverskud, efter at sædvanlige Afskrivninger og Henlæggelser har fundet Sted. Hvis det nu maatte antages, at man til Skade for Sagsøgerens Interesser havde foretaget urimelig store Henlæggelser, maatte Sagsøgeren ganske vist have Krav paa en Regulering af de til ham udbetalte Tantiémebeløb, men det maatte paahvile Sagsøgeren at godtgøre, at noget saadant havde fundet Sted, og dette er saa langt fra godtgjort, at de Retten forelagte Oplysninger tværtimod peger i Retning af, at de foretagne Henlæggelser til Delkrederekontoen er passende i Forhold til Forretningens Om sætning. Sagsøgeren findes derfor ikke at have Krav paa Andel af det som Delkrederekonto opførte Beløb.

Da det dernæst ved de foreliggende Oplysninger, derunder Vidne-

forklaring af Aktieselskabets Revisor, statsautoriseret Revisor Ferdinand Kielborg, maa anses godtgjort, at Aktieselskabet har givet Underskud saavel for Tiden 1 Juli 1932 til 1 December 1932 som for hele det paa-gældende Regnskabsaar, kan der ikke tilkomme Sagsøgeren nogen Tantième for Tiden fra 1 Juli 1932 til hans Afskedigelse.

Med Hensyn til de Sagsøgte Modkrav maa der gives disse Medhold i, at Lejemaalet angaaende Kontorlokale har kunnet bringes til Ophør med det givne Varsel, og Aktieselskabet kan derfor ikke være forpligtet til at betale Leje for Tiden efter 1 December 1932, hvorfor Sagsøgeren maa betale Grosserer Blangstrup Johansen og Grosserer Gunnar I Bomhoff det af dem fordrede Beløb 1155 Kr.

Da der som anført ikke tilkommer Sagsøgeren nogen Tantième, vil han endvidere have at betale Aktieselskabet de ovennævnte Modkrav paa ialt 1332 Kr 69 Øre.

Herefter vil de Sagsøgte Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 600 Kr.

Fredag den 23 November.

Nr 173/1934. Cand mag **Svend Voigt Sidenius** (Selv)
 mod
Justitsministeriet (Ingen),

Østre Landsrets Dom af 19 Juni 1934: Denne Sag afvises. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Landsretten gik Appellantens Paastand overfor Indstævnte i første Række ud paa, at nogle Undersøgelser imod ham med Anvendelse af Administrationen bekendte tekniske og andre Midler skulde dømmes ulovlige og derfor maatte ophøre. Appellanten anfører, at han formener at være Genstand for polititek-niske Forsøg, der skal være foregaaet uafbrudt Dag og Nat fra Nytaar 1931/32 med Anvendelse af en Opfindelse, der tillader ved Hjælp af elektrisk Bestraaling paa lang Afstand at føre Samtaler uhørlige for alle andre med Appellanten overalt, hvor han end opholder sig, og at høre alt i hans Nærhed, og som derhos i ud-strakt Grad benyttes til pinagtige legemlige Paavirkninger af ham. Nogen egentlig Paastand indeholdes ikke i Ankestævningen.

Ifølge Fremstillingen i et af Appellantens Processkrifter har han som sindssyg været indlagt paa Hospital og har tidligere overfor Myndigheder og ved Sagsanlæg rejst det samme Spørgs-maal.

Det fremgaar utvetydigt af Indholdet af Appellantens Stævninger og øvrige Processkrifter, at hans Sagsanlæg er grundet i saa udpræget sygelige Tvangsforestillinger, at han maa være udelukket fra paa egen Haand at optræde som Part i Retssager, hvori han paaberaaber sig sin Antagelse af det ovenfor angivne Forhold som Søgsmålsgrund, hvorfor Indankningen i nærværende Sag vil være at afvise.

Thi kendes for Ret:

Højesteretsstævningen i denne Sag afvises.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, cand mag Svend Voigt Sidenius, indstævnet Justitsministeriet, som, skønt lovlig stævnet, ikke har givet Møde under Sagen.

Da den nedlagte Paastand er uforstaaelig, vil Sagen være at afvise. Sagens Omkostninger vil være at ophæve.

Mandag den 26 November.

Nr 76/1934.

Firmaet **Brdr Friis-Hansen**
(Landsretssagfører Fabiansen)

mod

Motorforhandlerne **Mogens Ellbrecht** og **Robert Lysdahl Rasmussen** (Kondrup),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Overenskomst angaaende Køb af en Forretnings Varelager og Inventar.

Vestre Landsrets Dom af 27 Februar 1934: De Sagsøgte, Motorforhandlerne Mogens von Ellbrecht og Robert Lysdahl Rasmussen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Brdr Friis-Hansen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter den indgaaede Kontrakt saaledes som denne var ændret ved den i Dommen omtalte Tilføjelse med Blæk til § 3, var Parternes Retsstilling uklar, og heller ikke Forhandlingerne om Kontraktens Ophævelse i August frembyder tilstrækkelige Holde-

punkter for, at Appellanten foruden at faa det til de Indstævnte leverede Inventar tilbage — som det maa antages i uforringet Stand — tillige skulde have Krav paa Differencen mellem det i Kontrakten indføjede Beløb 8000 Kroner og Inventarets Værdi ifølge Vurderingen af 2 September, nemlig 3651 Kroner.

Herefter vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Brdr Friis-Hansen, til de Indstævnte, Motorforhandlerne Mogens Ellbrecht og Robert Lysdahl Rasmussen, 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 31 Maj 1933 blev der mellem Sagsøgerne, Brdr Friis-Hansen af København, og de Sagsøgte, Motorforhandlerne Mogens von Ellbrecht, sammesteds, og Robert Lysdahl Rasmussen af Aarhus, oprettet en skriftlig Overenskomst, hvorefter de Sagsøgte fra og med 1 Juni s A skulde overtage i Forpagtning samtlige de af Sagsøgerne, der indtil da havde drevet Forretning i Ejendommen Kystvej 27 i Aarhus, i nævnte Ejendom for et aarligt Vederlag af 4800 Kr lejede Lokaler, omfattende Værksted, Butik og Kontorlokaler. Efter Overenskomstens § 2 skulde de Sagsøgte — der agtede at føre Firmanavnet Harley-Centralen, og af hvilke Lysdahl Rasmussen i flere Aar havde været ansat i Sagsøgernes ommeldte Forretning — i Forpagtningsafgift betale 4600—4800 Kr aarlig, saaledes at der straks skulde betales et Beløb af 575 Kr for Tiden 1 Juni—15 Juli 1933 og derefter den 15 Juli 1150 Kr, medens der den 15 i hver paafølgende Kvartalsmaaned skulde betales 1200 Kr »saalænge det mellem Brdr Friis-Hansen og Ejeren af Kystvej 27 eksisterende Lejemaal er forpligtende, nemlig til Oktober Flyttedag 1934«. Overenskomstens § 3 indeholder derhos følgende Bestemmelser:

»I Forpagtningen er indbefattet Benyttelsesret over det i Lokalerne forefindende Inventar, paa Værksted, i Butik og paa Kontorerne.

Ved Forpagtningens Indgaaelse foretages en nøjagtig Opgørelse over samtlige Inventar og Værktøj med Værdiansættelse, som underskrives af begge Parter.

Senest 15 Juli d A skal Harley Centralen overtage Inventar og Værktøj til den Pris, som er anført i den anførte Specifikation, Kr 8000,— mod at udstede Købekontrakt paa det købte at afdrage med Kr 166,66 pr Md plus Renter fra 15 Juli 1933.«

Medens Overenskomsten iøvrigt, derunder ogsaa dens § 3, er maskinskrevet, er de sidste Linjer i denne Bestemmelse — fra og med: »Kr 8000« paaført med Blæk.

De Sagsøgte, der havde betalt det ved Overenskomstens Indgaaelse forfaldne Afgiftsbeløb af 575 Kr, betalte ikke Afgiften pr 15 Juli 1933, og den 8 August s A blev der mellem Sagens Parter indgaaet en ny skriftlig Overenskomst, i hvilken de Sagsøgte erkendte at have misligholdt Overenskomsten af 31 Maj s A og erklærede sig indforstaaet med, at Sagsøgerne »atter overtager Forretningen og paany indgaar i Lejemaalet om Lokalerne«. Overenskomsten af 8 August 1933 indeholder derhos bl a følgende Bestemmelser:

»Vi, Ellbrecht og Lysdahl Rasmussen, overdrager herved til Brdr Friis-Hansen hele det i Forretningen værende Varelager, derunder samtlige Reservedele, samt de to os tilhørende Motorcykler, nemlig en Harley Davidson og en Triumph Motorcykel, ligesom vi overdrager Brdr Friis-Hansen samtlige de udestaaende Fordringer fra den af os drevne Forretning, Harley Centralen.

Til Gengæld fritager Brdr Friis-Hansen os for at svare den i Kontraktens § 2 nævnte Forpagtningsafgift for Fremtiden — — — ligesom Brdr Friis-Hansen overtager Firmaet Harley-Centralens privilegerede Gæld, forsaavidt angaar Lønninger — — — Jeg, Ellbrecht, udtræder samtidig hermed af Firmaet Harley-Centralen, saaledes at dette Firmavn for Fremtiden indehaves af Lysdahl Rasmussen alene — — — Vi, Ellbrecht og Lysdahl Rasmussen, er indforstaaet med, at Firmaet Brdr Friis-Hansen herved hæver det i Kontraktens § 3 nævnte Køb af Inventar og Værktøj, saaledes at Købet heraf gaar tilbage, dog mod at Brdr Friis-Hansen forbeholder sig Ret til Erstatning i Anledning af vor Misligholdelse af dette Køb.«

Endelig blev der den 12 August 1933 mellem Sagsøgerne og Sagsøgte Lysdahl Rasmussen oprettet en Overenskomst, hvorefter Sagsøgerne skulde levere Lysdahl Rasmussen — der under fornævnte Firmavn fortsatte Forretningen paa Kystvejen — i Konsignation et Lager af Motorcykler og Reservedele, saaledes at Forretningens Nettooverskud — afset fra Indtægterne ved Værkstedets Drift, der alene skulde tilfalde Lysdahl Rasmussen — skulde deles lige mellem Sagsøgerne og Rasmussen.

Efter at der den 2 September 1933 af et Fogedvidne i Forbindelse med to andre Mænd — af hvilke den ene var valgt af Sagsøgerne, den anden af de Sagsøgte — var foretaget Vurdering af de Inventar- og Værktøjseffekter, der som Følge af Ophævelsen af Købet skulde tilbageleveres til Sagsøgerne, ved hvilken Vurdering de nævnte Effekter ansattes til ialt 3651 Kr, har Sagsøgerne anlagt nærværende Sag og har — under Anbringende af, at de Sagsøgte efter Bestemmelsen i § 3 i Overenskomsten af 31 Maj 1933 har afsluttet endelig Køb om Effekterne for en Pris af 8000 Kr, og at de følgelig maa være pligtige at tilsvare Sagsøgerne i Erstatning Differencen mellem dette Beløb og den foranførte Vurderingssum 3651 Kr — paastaaet de Sagsøgte tilpligtet in solidum at betale 4349 Kr samt Omkostningerne ved Vurderingen 60 Kr, altsaa ialt 4409 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 September 1933, indtil Betaling sker.

Begge de Sagsøgte har nedlagt Paastand om Frifindelse for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelspaastand har Sagsøgte Ellbrecht gjort gældende, at han — som ifølge Overenskomsten af 31 Maj 1933 straks havde faaet Benyttelsesret over Inventaret — hverken ved Afslutningen af den nysnævnte Overenskomst eller senere er indgaaet paa et endeligt Køb af Inventaret og Værktøjet, og at han navnlig ikke har købt disse Effekter for 8000 Kr, hvorved han særlig har anført, at det nævnte Beløb — der, som det ogsaa fremgaar af den den 2 September 1933 foretagne Vurdering, langt overstiger Effekternes Værdi — er indført i Overenskomsten ved den foran ommeldte Tilføjelse, efter at han havde underskrevet Dokumentet, og uden at han har godkendt den skete Tilføjelse. Idet Sagsøgte Ellbrecht videre har anført, at det i Overenskomstens § 3 udtrykkelig er fastsat, at Køb af Inventar og Værktøj skal ske ved en særlig Købekontrakt og i Henhold til en ved Overenskomstens Oprettelse foretaget, af Parterne underskrevet Opgørelse og Vurdering, at noget saadant ikke er sket, idet der hverken er foretaget Vurdering eller udstedt Købekontrakt, at der herefter ikke kan anses at være foregaaet noget Køb af Inventaret og Værktøjet, og at samtlige de Effekter, der ved Kontraktsforholdets Begyndelse blev afleveret til de Sagsøgte, af disse er tilbageleveret Sagsøgerne, har han hævdet, at Sagsøgerne ikke har lidt noget Tab med Hensyn til de oftnævnte Effekter og følgelig ikke har Krav paa det indsøgte Beløb eller overhovedet paa nogen Erstatning hos de Sagsøgte.

Sagsøgte Lysdahl Rasmussen har ikke med Bestemthed bestridt, at den foranførte Tilføjelse til § 3 i Overenskomsten af 31 Maj 1933 var paaført denne, forinden de Sagsøgte meddelte deres Underskrift. Iøvrigt maa hans Procedure forstaas saaledes, at han slutter sig til de af Sagsøgte Ellbrecht fremsatte Anbringender.

Under Sagen er der afgivet Partsforklaringer dels af begge de Sagsøgte, dels af Medindehaver af Sagsøgernes Firma Einer Friis-Hansen, hvorhos der er afgivet Vidneforklaring af Revisor Sven Nielsen og Kontorist, Frk Ellen Sonneby, der begge var tilstede, da Overenskomsten af 31 Maj 1933 blev udfærdiget, og af hvilke førstnævnte har affattet Koncept til Overenskomsten, medens sidstnævnte har maskinskrevet denne og derefter paa en Genpart — ligeledes ved Maskinskrivning — efter Anmodning af Revisor Nielsen foretaget den oftnævnte Tilføjelse til Bestemmelsen i § 3.

Ved de af Revisor Nielsen, Kontorist Frk Sonneby og Einer Friis-Hansen afgivne Forklaringer findes det tilstrækkelig godtgjort, at Tilføjelsen med Blæk paa den originale Overenskomst var foretaget — uden at det er oplyst af hvem — forinden Sagsøgte Ellbrecht underskrev Overenskomsten. Endvidere maa der efter de afgivne Forklaringer gaas ud fra, at der under de paagældende Forhandlinger var Tale om, at de Sagsøgte skulde gennemgaa Inventaret og Værktøjet, og at der var tilstede en Fortegnelse, der var optaget pr 12 Februar 1933 af Sagsøgernes Bogholder, og ifølge hvilken Effekternes samlede Anskaffelsespris udgjorde 8623 Kr.

Sagsøgte Ellbrecht har som Part bl a forklaret, at han først i Slutningen af Juni 1933, da Sagsøgte Lysdahl Rasmussen viste ham Overenskomsten af 31 Maj — som Lysdahl Rasmussen indtil da havde op-

bevaret — blev opmærksom paa det i den indføjede: 8000 Kr m v ligesom han først da blev bekendt med den foranførte Fortegnelse.

Sagsøgte Lysdahl Rasmussen har bl a forklaret, at det under de oftnævnte Forhandlinger fra Sagsøgernes Side blev forlangt, at hele Sagen »skulde ordnes med det samme«, og at han selv var »klar over at Tallet 8000 Kr skulde indføres i Kontrakten«, men at »det er jo ikke saadan at staa her og sige, om ogsaa Ellbrecht var klar herover«.

Revisor Nielsen har bl a forklaret, at de Sagsøgte indgik paa straks at overtage Inventar og Værktøj mod at udstede Købekontrakt inden den 15 Juli 1933.

Endelig har Frk Sonneby forklaret, at hun — inden hun paaskrev den fornævnte Overenskomstgenpart Tilføjelsen til § 3 — hørte Revisor Nielsen udtale til Ellbrecht, at »saa føjede de de 8000 Kr til i Dokumentet«, hvortil Ellbrecht svarede: »Ja Tak«.

Efter det i Sagen foreliggende — derunder ogsaa Indholdet af Overenskomsten af 8 August 1933 — findes det at maatte fastslaas, at de Sagsøgte den 31 Maj 1933 i Forbindelse med Forpagtning af Sagsøgernes Forretningslokaler er indgaaet paa at købe Forretningens Inventar og Værktøj, og at man ved Forhandlingerne om dette Køb har benyttet den fornævnte Fortegnelse pr 12 Februar 1933, hvorefter Sagsøgernes Anskaffelsespris var 8623 Kr. Efter de om de paagældende Forhandlinger foreliggende mangelfulde og tildels modstridende Oplysninger, samt naar henses dels til den efter den stedfundne Tilføjelse i høj Grad uklare Formulering af § 3 i Overenskomsten af 31 Maj 1933, dels til, at en Pris af 8000 Kr staa i Misforhold til Effekternes virkelige Værdi, hvorhos der intet foreligger om, at det var Meningen, at der skulde betales Afstaaelsessum eller lignende for Forretningen, findes der imidlertid ikke at være fornødent Grundlag for at fastslaa, at det ommeldte Køb er sket til en Pris svarende til det i Tilføjelsen anførte Beløb af 8000 Kr eller overhovedet til nogen bestemt samlet Købesum. Købet maa derimod antages at være sket saaledes, at Effekterne skulde overtages til deres Værdi — saaledes som denne maatte blive ansat ved en særlig, i Anledning af Overtagelsen foretaget og af de Sagsøgte tiltraadt Vurdering — og i Henhold til en paa Grundlag af Vurderingen oprettet Købekontrakt. Da der nu ikke er foretaget nogen saadan Vurdering, ligesom der ikke er oprettet nogen Købekontrakt, og da det ikke af Sagsøgerne — der efter det foreliggende har modtaget tilbage samtlige de Effekter, der er blevet overleveret til de Sagsøgte — er godtgjort, at Værdien af Effekterne, der af Sagsøgerne er anskaffet i 1929 og altsaa af dem har været brugt i ca 4 Aar, er forringet i det ganske korte Tidsrum, i hvilket de Sagsøgte har brugt dem, samt da Sagsøgerne ej heller iøvrigt har anført noget af Betydning til Støtte for, at de som Følge af det paagældende Kontraktsforholds Ophør har lidt yderligere Tab end saadant, som er dækket ved de i Overenskomsten af 8 August 1933 truffne Bestemmelser, findes Sagsøgerne ikke at have Krav paa nogen Erstatning hos de Sagsøgte, hvis Frifindelsespaastand derfor vil være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Onsdag den 28 November.

Nr 162/1933.   Handelsfirmaet Nissen & Company (Gamborg)
                  m o d

**Handelsrepræsentationen i Danmark for Unionen af socialistiske
Sovjet-Republiker (David),**

betræffende Erstatning for Misligholdelse af Handelskontrakt.

Sø- og Handelsrettens Dom af 14 Juli 1933: Sagsøgerne, Handelsfirmaet Nissen & Company, bør til de Sagsøgte, Handelsrepræsentationen i Danmark for Unionen af de socialistiske Sovjet-Republiker, betale 18 000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 8 Februar 1933, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 1200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Handelsfirmaet Nissen & Company, til Indstævnte, Handelsrepræsentationen i Danmark for Unionen af socialistiske Sovjet-Republiker, med 2000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Færdig fra Trykkeriet den 5 December 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 20

Onsdag den 28 November.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Efteraaret 1930 indledes der Handelsforbindelse mellem Sagsøgerne under nærværende Sag, Handelsfirmaet Nissen & Company, og de Sagsøgte, Handelsrepræsentationen i Danmark for Unionen af de socialistiske Sovjet-Republiker, og Sagsøgerne har siden da ved en Række — til Dels parallelt løbende — Kontrakter af de Sagsøgte købt russisk Birketræ-Krydsfiner-Plader til Anvendelse i Østen til The- og Gummikasser. Der afsluttedes saaledes den 11 Marts 1931 en Kontrakt (Nr 1289) om en saadan Leverance fra de Sagsøgte til Sagsøgerne, og disse købte senere ved Ordre Nr 1255 af 22 Maj 1931 50 000 Komplekter (Kasser) cif København til en Pris af £ 7—0—0 pr Kubikmeter at levere med 25 000 Komplekter i Løbet af 5—6 Uger og 25 000 Komplekter i Løbet af 8—9 Uger og med Adgang til Viderelevering af 25 000 Komplekter maanedlig i Løbet af 12 Maaneder, efter at de to førstnævnte Leveringer var befundet at være i Orden. Endelig købte Sagsøgerne dels ved en Ordre Nr 1288 af 28 Juli 1931 ialt 22 Kubikmeter Birketræ-Krydsfinerplader, dels ved Ordre Nr 7/4 af 24 September s A ialt 300 Kubikmeter saadanne Plader.

Før disse Kontrakter var afviklet afsluttedes der dernæst den 16 December 1931 en ny Kontrakt Nr 7/14 mellem Parterne.

I denne Kontrakt hedder det i Oversættelse til Dansk:

1. Mængde & Art: Handelsrepræsentationen sælger og Firmaet køber: 4000 cbm vaadlimede Birketræs-Krydsfinerplader — ca 600 000 Komplekter med inklusive de Leveringer, der resterer fra 1 Januar 1932 ifølge Kontrakt Nr 1255.

— — — —

4. Leveringsfrist: Handelsrepræsentationen leverer Firmaet 50 000 Komplekter hver Maaned, regnet fra Januar 1932 til Januar 1933, hvorved Handelsrepræsentationen har Ret til, ifald det skulde være umuligt, at afskibe det første Parti ogsaa senere end i Januar 1932.

5. Pris: £Stg 7 10/— per cbm cif Hamburg, hvorved denne Pris forstaas som gældende for hele Kvantummet, d v s ogsaa for det ifølge Kontrakt Nr 1255 medfølgende Parti.

Anmærkning: Firmaet garanterer overfor Handelsrepræsentationen, at ifald £Stg 7/10/—, omregnet i U S A \$, paa Betalingsøjeblikket vilde

udgøre mindre end \$ 21,50 vilde Firmaet godtgøre Handelsrepræsentationen Kursdifferencen indtil disse \$ 21,50 per cbm.

6. Provisionen: Firmaet erhoder en Provision, stor 3 pCt (tre) og en Rabat, stor 2 pCt (to) af Fakturabeløbet fob.

7. Betaling: Efter at nærværende Kontrakt er blevet underskrevet af begge Parter, udbetaler Firmaet til Handelsrepræsentationen et Forskud til et Beløb af 5 pCt (fem) af et Partis samlede Værdi, d v s ca 320 cbm, eller 50 000 Komplekter, hvilket orienteringsvis udgør £ 120—/—.«

Som det maa antages omkring 1 Februar 1932 afsluttedes der mellem Parterne en Tillægsoverenskomst (»Ergänzungsvereinbarung«) til Kontrakt Nr 7/14, hvorved dennes Kvantum forøgedes med 2000 Kubikmeter Krydsfinerplader fra 4000 Kubikmeter til 6000 Kubikmeter. Det hedder dernæst i Tillægsoverenskomsten:

»Afskibning af Supplementskvantummet sker, regnet fra Marts Maaned 1932 proportionalt indtil Udløbet af Kontrakt Nr 7/14's Gyldighed.«

Efter Forhandlinger mellem Parterne afløstes Hovedkontrakten med Tillægsoverenskomst kort Tid efter, — efter hvad der maa antages i Dagene den 10—15 Februar 1932 — af en ny samlet Kontrakt Nr 7/14.

I denne hedder det i Oversættelse til Dansk:

»Afsluttet den 15 December 1931 mellem Handelsrepræsentationen for U S S R i Danmark, Vestre Boulevard 4 — som Sælger — og Firmaet Nissen & Co, Strandgade 25, — som Køber — — —

1. Mængde & Art: Handelsrepræsentationen sælger og Firmaet køber: 6000 cbm vaadlimede Birketræs-Krydsfinerplader — ca 900 000 Komplekter med inklusive de Leveringer, der resterer fra 1 Januar 1932 ifølge Kontrakt Nr 1255.

— — — —

4. Leveringsfrist: Handelsrepræsentationen leverer Firmaet 50 000 Komplekter hver Maaned, regnet fra Januar 1932 til Januar 1933, hvorved Handelsrepræsentationen har Ret til, ifald det skulde være umuligt, at afskibe det første Parti ogsaa senere end i Januar 1932.

5. Pris: £Stg 7 10/— per cbm cif Hamburg, hvorved denne Pris forstaas som gældende for hele Kvantummet, d v s ogsaa for det ifølge Kontrakt Nr 1255 medfølgende Parti.

5. Anmærkning: Firmaet garanterer overfor Handelsrepræsentationen, at ifald £Stg 7 10/—, omregnet i U S A \$, paa Betalingsøjeblikket vilde udgøre mindre end \$ 21,50, vil Firmaet godtgøre Handelsrepræsentationen Kursdifferencen indtil disse \$ 21,50 per cbm.

6. Provision: Firmaet erhoder en Provision, stor 3 pCt (tre) og en Rabat, stor 2 pCt (to) af Fakturabeløbet fob.

7. Betaling: Efter at nærværende Kontrakt er blevet underskrevet af begge Parter, udbetaler Firmaet til Handelsrepræsentationen et Forskud til et Beløb af 5 pCt (fem) af et Partis samlede Værdi, d v s ca 320 cbm, eller 50 000 Komplekter, hvilket orienteringsvis udgør £ 120—/—.«

Efter at Sagsøgerne havde aftaget og betalt ialt ca 100 000 Komplekter paa Kontrakt Nr 7/14, svarende til Januar- og Februar-Leveringerne ifølge denne Kontrakt, tilsendte de Sagsøgte med Skrivelse af

13 April 1932 Sagsøgerne Konnossementskopier og Faktura paa et Parti paa ca 83 000 Komplekter, der angaves den 31 Marts 1932 at være afskibet i Tallin med S/S »Juschar«. Den 25 April 1932 fandt der en mundtlig Forhandling Sted mellem Repræsentanter for Parterne, og i Skrivelse af 26 s M forlangte de Sagsøgte under Henviſning til denne Forhandling, at Sagsøgerne skulde indløse hele Partiet paa de 83 000 Komplekter, medens Sagsøgerne ligeledes den 26 April tilskrev de Sagsøgte saaledes:

»Nachdem gestern die durch Ihren Fehler unerklärlich verspäteten Dokumente pr s/s »Juschar« endlich eingetroffen sind, ist inzwischen unser Herr Nissen sen aus London zurückgekehrt und hat er Ihnen gestern die ihm von unseren Käufern vorgebrachten Klagen über die schlechten und unakkuraten Lieferungen vorgelegt, und möchten wir uns vorbehalten, auf diese Sache später mit allen Beweislichkeiten zurückzukommen.

Um nun ähnliche Klagen über die bevorstehende Liefornng vorzubeugen, halten wir es für richtig, die jetztige Partie in Hamburg zu besichtigen, um jedoch Verspätungen zu vermeiden, werden wir bereit sein, die Hälfte der genannten Dokumente heute einzulösen und die andere Hälfte nach der Besichtigung, die wir spätestens am Freitag den 29 ds Mts arrangieren werden, —«

Den 27 April 1932 betalte Sagsøgerne hele det ommeldte Parti paa ca 83 000 Komplekter.

Under 6 Maj 1932 tilskrev Sagsøgerne paany de Sagsøgte angaaende de i Skrivelsen af 26 April 1932 omhandlede Klager fra Sagsøgernes engelske Købere, men uden — saa lidt som i Skrivelsen af 26 April — at komme ind paa Spørgsmaalet om Afskibningens Størrelse. Herom hedder det imidlertid i en Skrivelse af 20 Maj 1932 fra Sagsøgerne til de Sagsøgte følgende:

»Bezugnehmend auf die persönliche Unterredung, die wir mit Ihren werten Herren Kasperowitsch und Aronowitsch gehabt haben, sowie auf Ihr Schreiben vom 11 ds Mts, erlauben wir uns Ihnen nachstehend folgendes mitzuteilen:

— — — —

Betr: Die Lieferungen lt Vertrag Nr 7/14: Wir möchten Sie hierdurch auf ein Versehen aufmerksam machen, der offenbar entstanden ist, und zwar: dass unser Kontrakt ausdrücklich eine Lieferung von 50 000 Komplekten pro Monat festsetzt. In den vervlossenen Monaten haben Sie 50 000 Kisten jeden Monat geliefert, im Monat April haben Sie uns jedoch 83 000 Komplekten zugestellt, somit restieren also für den Monat Mai 17 000 Komplekten, oder 1020 Bündel. Wir bitten Sie deshalb freundl zu veranlassen, dass diese Partie aus der schon eingetroffenen Partie ausgeliefert wird.«

I Skrivelse af 23 Maj 1932 til Sagsøgerne tilbageviste de Sagsøgte kategorisk Sagsøgernes Opfattelse med Hensyn til det maanedlige Leveringskvantum ifølge Kontrakt Nr 7/14, idet de gjorde gældende, at dette ifølge Tillægsoverenskomsten og den derefter oprettede samlede Kontrakt fra og med Marts Maaned for Resten af Aaret 1932 skulde beregnes i Forhold til et samlet Kvantum af 6000 Kubikméter,

d v s 900 000 Komplekter, hvilket er ensbetydende med en maanedlig Levering af ca 80 000 Komplekter i de sidste 10 Maaneder af 1932.

Ifølge de Sagsøgtes Skrivelse af 21 Maj var Sagsøgerne tidligere blevet adviseret om Ankomsten til Hamborg bl a af S/S »Mosel«, med hvilket Skib i Henhold til Konnossement af 7 April 1933 var afladet ca 83 000 Komplekter vedrørende Kontrakt Nr 7/14. Og i Skrivelse af 26 Maj 1932 anmodede de Sagsøgte Sagsfører Sagsøgerne om ufortøvet at indløse Dokumenterne paa dette Parti samt fire andre Partier Krydsfiner Plader, der var afskibet til Sagsøgerne med andre Skibe, og som angik de ovenfor nævnte Kontrakter Nr 7/4, 1288 og 1289. Endelig tilføjedes det i Skrivelsen, at yderligere en Ladning, stor ca 86 Kubikmeter, vedrørende Kontrakt Nr 7/14 var afgaaet den 21 Maj 1932 fra Tallin til Hamborg, hvilken Ladning dog ikke krævedes aftaget af Sagsøgerne.

Da Sagsøgerne heroverfor fastholdt deres Standpunkt i Skrivelse af 20 Maj 1932, hvorefter de kun var pligtige paa Kontrakt Nr 7/14 at aftage 17 000 Komplekter, hvilket Parti de anmodede om at faa udleveret, tilskrev de Sagsøgte under 2 Juni 1932 Sagsøgerne, at de betragtede alle de med dem afsluttede Kontrakter som annulleret.

Idet Sagsøgerne nu gør gældende, at Annulationen er uberettiget, og at de Sagsøgte ved den har paaført Sagsøgerne et meget betydeligt Tab, paastaar de under nærværende Sag de Sagsøgte dømt til som Erstatning for tabt Fortjeneste ved deres Ikke-Opfyldelse af Kontrakt Nr 7/14 at betale Sagsøgerne et nærmere opgjort Beløb af £ 9172 18 1 med Renter 5 Cpt p a fra Stævningens Dato, den 18 Januar 1933.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, og idet de paa deres Side mener, at det er Sagsøgerne, som har gjort sig skyldige i Kontraktbrud ved ikke at overholde deres Aftagnings- og Betalingsforpligtelser ifølge de fornævnte Kontrakter 7/14, 7/4, 1288 og 1289, og derved tilføjet de Sagsøgte betydelige Tab, paastaar de Sagsøgerne dømt til at betale en Erstatning paa ialt 150 000 Kr med Renter 5 pCt p a fra Svarskriftets Dato, den 8 Februar 1933.

Sagsøgerne paastaar sig frifundet for de Sagsøgte Modkrav.

Under Domsforhandlingen er Forklaring bl a afgivet af Indehaveren af det sagsøgende Firma, Grosserer Erik Nissen, dennes Fader Oscar Albert Nissen, der var ansat som Repræsentant i Firmaet, Grev Mogens Ivar Otto Scheel, der var Prokurist i dette, Svend Christensen, som var Bogholder i Firmaet, og Kasserer Carl Otto Thorsager, der var ansat i »Det nordiske Kredit A/S«, gennem hvilket Sagsøgerne indløste Dokumenter paa de købte Varer. Endvidere er Forklaring afgivet af Hr Jacob Aronowitsch, der sammen med Hr L Kasperowitsch paa de Sagsøgte Vegne førte Forhandlingerne med Sagsøgerne, ligesom der er fremlagt en paa Ære og Samvittighed afgivet Erklæring fra Hr L Kasperowitsch, som nu er ansat i Leningrad, hvilken Erklæring, efter hvad Parterne er enige om, skal nyde samme Troværdighed, som om den var afgivet i Retten.

Med Hensyn til Oprettelsen af den nye samlede Kontrakt Nr 7/14, der indeholder de Leveringsbestemmelser, om hvis rette Forstaaelse

der først og fremmest er Uenighed mellem Parterne, har Grosserer Erik Nissen i Retten forklaret følgende:

Sammensmeltningen af den oprindelige Kontrakt Nr 7/14 og Tillægsoverenskomsten skete efter de Sagsøgtes Anmodning midt i Februar 1932. Aronowitsch telefonerede til Nissen og bad ham komme op paa de Sagsøgtes Kontor og medtage Tillægsoverenskomsten. Efter at Nissen var kommet derop, beklagede Aronowitsch, at de Sagsøgte ikke kunde levere de 2000 Kubikmeter (300 000 Komplekter) ifølge Tillægsoverenskomsten i den aftalte Tykkelse af 4 mm, og da Nissen ikke ønskede Plader af den Tykkelse — 4,5—5 mm —, som de Sagsøgte tilbød at levere, tog Aronowitsch Tillægsoverenskomsten og sagde, at saa maatte de Sagsøgte levere, efter at Kontrakten 7/14 var færdig, uden at det dog bestemt angaves af Aronowitsch med hvilket maanedligt Kvantum denne Tillægs-Levering skulde finde Sted. Umiddelbart derefter foreviste Aronowitsch Nissen den ny samlede, af de Sagsøgte allerede underskrevne Kontrakt Nr 7/14, som Nissen straks underskrev og senere lod afhente hos de Sagsøgte.

Aronowitsch har under sin Vidneforklaring og Kasperowitsch i den af ham afgivne Erklæring bestemt benægtet, at der under Samtalen med Nissen om Sammensmeltningen af Kontrakterne, som skete efter Ønske fra Hovedforvaltningen i Moskwa, var Tale om, at det maanedlige Kvantum ifølge den oprindelige Kontrakt med Tillægsoverenskomst kun skulde være paa 50 000 Komplekter.

Der er derhos under Sagen fremlagt en Korrespondance fra Januar og Februar 1932 mellem de Sagsøgte og Hovedforvaltningen i Moskwa, hvoraf fremgaar, at Initiativet til Forhøjelsen af det oprindelig aftalte Kvantum 4000 Kubikmeter med 2000 Kubikmeter toges fra Moskwa, idet det samtidig udtaltes, at der maatte kontraheres om det forøgede Kvantum under Hovedkontraktens Dato, og at det var Hovedforvaltningens Ønske, at det forøgede Kvantum skulde aftages i Løbet af 1932.

Det er fra de Sagsøgtes Side gjort gældende, at Sammensmeltningen af den oprindelige Kontrakt Nr 7/14 og Tillægsoverenskomsten var en rent teknisk Foranstaltning, der ikke tilsigtede at medføre nogen Ændring i de bestaaende Aftaler. Grunden til, at den samlede Kontrakt er betegnet som værende afsluttet allerede den 15 December 1931 — den oprindelige Kontrakt er dateret den 16 s M — er ikke nærmere oplyst af de Sagsøgte, idet det blot er angivet, at dette ikke er sket af Hensyn til Sagsøgerne, men rimeligvis af Hensyn til en Trediemand, med hvem der dog ikke af de Sagsøgte er oprettet nogen Kontrakt, som krænker Sagsøgenes Interesser.

Ifølge Tillægsoverenskomsten er det utvivlsomt, at Leveringen (Afskibningen) af det omkontraherede Supplementskvantum af 2000 Kubikmeter (300 000 Komplekter) skulde ske indenfor Aar 1932 proportionalt med Hovedkontraktens Kvantum. Endvidere maa det antages, at der er indløbet en Fejl ved Affattelsen af den samlede Kontrakts Post 4 om Leveringsfristen — ligesom iøvrigt ogsaa i Post 7 om Betalingen — idet disse Bestemmelser, uanset Forøgelsen af det omkontraherede Kvantum, er ganske enslydende i den oprindelige Kontrakt og i den

samlede Kontrakt. Ifølge Sagsøgernes Anbringende skulde det ommeldte Supplementskvantum først leveres efter Udløbet af 1932, uden at der foreligger nærmere Aftale om, hvorledes Leveringer da skulde ske, medens ifølge de Sagsøgte Anbringende Leveringsfristen for det samlede Kvantum uændret er fra Januar 1932 til Januar 1933, og det blot skyldes en Fejl fra Koncipistens Side, at Angivelsen af det månedlige Kvantum ikke er ændret samtidig med Ændringen af selve det omkontraherede Kvantum.

Uanset den af Grosserer Nissen afgivne Forklaring finder Retten ikke, at det mod de Sagsøgte Benægtelse er tilstrækkelig godtgjort, at der ved Oprettelsen af den endelige Kontrakt Nr 7/14 er aftalt nogen Ændringer med Hensyn til Leveringstiden ifølge den oprindelige Kontrakt med Tillægsoverenskomst. Det skal i saa Henseende særlig bemærkes, at den Omstændighed, at der ikke i den samlede Kontrakt indeholdes nogensomhelst Bestemmelse om, hvorledes Supplementet paa 2000 Kubikmeter skulde leveres, saafremt det ikke overensstemmende med Tillægsoverenskomsten omfattedes af Hovedbestemmelsen om Levering, afgjort findes at tyde paa, at det har været Parternes Mening at opretholde Tillægsoverenskomstens Bestemmelse, saaledes at Affattelsen af Post 4, jfr Post 7, i den samlede Kontrakt, som af de Sagsøgte hævdede, maa antages at skyldes en Fejl fra Koncipistens Side. At en saadan Fejl ubetinget nu skulde komme de Sagsøgte til Skade kan ikke erkendes, i Betragtning af, at Sagsøgerne straks burde have indset, at de nævnte Bestemmelser var fejlagtige eller i hvert Fald ufuldstændige og derfor burde have foranlediget dem ændret (suppleret). Endelig skal bemærkes, at den af de Sagsøgte hævdede Forstaaelse synes at stemme bedst med Sagsøgernes Optræden under Forholdets videre Udvikling, hvorom nærmere nedenfor.

Overensstemmende hermed maa Retten saaledes give de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerne i de sidste 10 Maaneder af 1932 var forpligtet til at aftage ca 80 000 Komplekter månedlig.

Parterne er enige om, at Leveringerne efter den ovennævnte Kontrakt Nr 1255, som fra 1 Januar 1932 afløstes af Kontrakt Nr 7/14, er gennemført til og med November 1931. Derimod er der Uenighed med Hensyn til December-Partiet paa 25 000 Komplekter, idet de Sagsøgte hævder, at dette ogsaa er leveret, men Sagsøgerne benægter dette. Da Spørgsmaalet imidlertid findes ikke at have afgørende Betydning for nærværende Sag, skal Retten ikke komme nærmere ind herpaa.

Medens der ikke paa væsentlige Punkter er Uoverensstemmelse mellem Parterne med Hensyn til de Sagsøgte Afskibning af Januar- og Februar-Partierne a ca 50 000 Komplekter paa Kontrakt Nr 7/14, hvilke Afskibninger maa antages at være sket rettidig, samt med Hensyn til Sagsøgernes Aftagning af og Betaling for disse Partier, er der Strid mellem dem med Hensyn til den næste Levering af ca 83 000 Komplekter med S/S »Juschar«, der er omtalt ovenfor, og som af de Sagsøgte betegnes som Marts-Leveringen, idet den er afskibet og Faktura udstedt den 31 Marts 1932, medens Sagsøgerne anser den som Levering pr April (50 000 Komplekter) og a conto Maj (30 000 Komplekter) idet

behørigte Dokumenter først angives at være tilstillet Sagsøgerne i Slutningen af April.

Med Hensyn til dette Parti har Prokurist, Grev Scheel og Hr Nissen senior forklaret, at de efter Modtagelsen af de Sagsøgte ovenfor omtalte Skrivelse af 13 April 1932, hvormed fremsendtes Konnossementskopier og Faktura paa det ommeldte Parti, den 25 April henvendte sig til de Sagsøgte, hvor de overfor Aronowitsch og Kasperowitsch protesterede med Hensyn til Størrelsen af det ommeldte Parti, idet de kun ansaa sig forpligtet til at aftage 50 000 Komplekter, og at Kasperowitsch dertil sagde, at de 50 000 Komplekter var April-Partiet, medens de overskydende ca 33 000 Komplekter var a conto Leveringen pr Maj, og at Sagsøgerne, hvis de ikke straks aftog alle de 83 000 Komplekter, overhovedet ikke fik flere Varer fra de Sagsøgte.

Herefter har Aronowitsch og Kasperowitsch henholdsvis forklaret og erklæret, at der ikke under deres Forhandlinger den 25 April med Grev Scheel og Nissen senior fra disses Side blev protesteret mod Størrelsen af det ommeldte Parti paa 83 000 Komplekter, ligesom Aronowitsch's Forklaring gik ud paa, at der heller ikke var Tale om en Deling af Partiet med 50 000 pr April og 33 000 pr Maj.

Ifølgé den af Retten antagne Forstaaelse af Kontrakt Nr 7/14 var de Sagsøgte beføjet til fra og med Marts Maaned at afskibe et maanedligt Parti af ca 80 000 Komplekter, og det findes ikke mod de Sagsøgte Benægtelse godtgjort, at der paa Mødet den 25 April af de Sagsøgte er indrømmet Sagsøgerne Ret til for Marts (April) Maaned kun at aftage et maanedligt Parti af 50 000 Komplekter. Det skal i saa Henseende særlig fremhæves, at de Sagsøgte den 13 April sendte Sagsøgerne Dokumenter paa de 83 000 Komplekter, at Sagsøgerne ikke straks reklamerede i den Anledning, men først efter Mødet den 25 April tilskrev de Sagsøgte, uden at der i disse Skrivelser af 26 April og 6 Maj indeholdtes noget som helst om, at Kvantum skulde være for stort, eller om, at der i den Anledning skulde være truffet en Ordning mellem Parterne, og endelig, at Kvantitetsspørgsmaalet, saaledes som det omtales i Sagsøgernes ovenfor citerede Skrivelse af 20 Maj 1932, da synes at være fremsat for første Gang af Sagsøgerne overfor de Sagsøgte.

Herefter findes de Sagsøgte, hvad enten det med S/S »Juschar« den 31 Marts 1932 afskibede Parti paa 83 000 Komplekter anses for Marts-Leveringen eller for April-Leveringen, at have været berettiget til i April Maaned at kræve, at Sagsøgerne straks skulde aftage hele dette Parti, og til yderligere, som sket i Skrivelse af 26 Maj 1932, at kræve indløst af Sagsøgerne Dokumenterne paa det med S/S »Mosel« den 7 April 1932 afladede Parti paa ca 83 000 Komplekter, hvad enten dette Parti, som af de Sagsøgte hævdede, maa anses for April-Leveringen paa Kontrakt Nr 7/14, eller det overensstemmende med Sagsøgernes Opfattelse vil være at betragte som Maj-Levering. Idet Sagsøgerne saaledes maa anses at have misligholdt Kontrakt Nr 7/14 ved kun at ville aftage 17 000 Komplekter af det med S/S »Mosel« afskibede Parti, har de Sagsøgte været beføjet til som sket den 2 Juni

1932 at annullere denne Kontrakt, saaledes at Sagsøgernes Paastand om Tilkendelse af Erstatning i den Anledning ikke kan tages til Følge.

Hvad dernæst de tre andre af de Sagsøgte ved samme Lejlighed ligeledes annullerede og af de Sagsøgte under nærværende Sag paa-beraabte Kontrakter angaar, skal først bemærkes, at da der — saavidt ses — ikke af de Sagsøgte paastaas nogen Erstatning vedrørende Kontrakt Nr 1289, finder Retten ikke Anledning til at komme nærmere ind paa og tage Stilling til Spørgsmaalet, om der fra Sagsøgernes Side foreligger Misligholdelse af denne Kontrakt, som efter de foreliggende Oplysninger er indgaaet den 11 Marts 1931, og paa hvilken der den 13 April 1932 med S/S »Olympia« var afskibet et Parti paa ca 6 Kubikmeter Krydsfiner, som Sagsøgerne nægtede at aftage trods Opfordringen dertil i de Sagsøgtes fornævnte Skrivelse af 26 Maj 1932.

Med Hensyn til Kontrakt Nr 1288 fremgaar følgende af Sagen:

Kontrakten blev afsluttet den 28 Juli 1931 og angik Levering af ialt 22 Kubikmeter Krydsfiner snarest muligt cif København. Paa Grund af en Misforstaaelse ved Afslutningen af Aftalen med Hensyn til Varens Kvalitet, synes Kontrakten først at være blevet annulleret af Sagsøgerne; men paa Foranledning af Sagsøgerne tilbød de Sagsøgte i Skrivelse af 5 December 1931 at forny Kontrakten med Afladning i Januar 1932, hvilket Tilbud Sagsøgerne modtog i Skrivelse af 15 December 1931.

Saadan Levering fandt imidlertid ikke Sted, og Partiet afskibedes først den 10 Maj 1932 med S/S »Magnus«. Under disse Omstændigheder maa Retten give Sagsøgerne Medhold i, at der med Hensyn til denne Kontrakt foreligger et saadant Forhold fra de Sagsøgtes Side, at disse ikke nu kan kræve Erstatning af Sagsøgerne for deres Nægtelse af at aftage dette Parti trods Opfordringen dertil i de Sagsøgtes Skrivelse af 26 Maj 1932.

Med Hensyn endelig til Kontrakt Nr 7/4 fremgaar følgende af Sagen:

Kontrakten blev afsluttet den 24 September 1931 og angik 300 Kubikmeter Plader af forskellig Kvalitet og Dimensioner. Betalingen var: cif København USA \$ 35,20 Guldkurs pr Kubikmeter med et vist Tillæg. Leveringen skulde ske i ca 15 maanedlige Afskibninger, saaledes at det første Parti (Vaggon) skulde afskibes fra Leningrad i Slutningen af November 1931, om muligt før.

Paa denne Kontrakt er der i Henhold til Konnossementer henholdsvis af 31 Oktober 1931, 31 December s A og 1 Februar 1932 leveret af de Sagsøgte og betalt af Sagsøgerne tre Partier paa henholdsvis ca 28,3, ca 19,4 og ca 7,2 Kubikmeter. I den oftnævnte Skrivelse af 26 Maj 1932 krævede de Sagsøgte derhos, at Sagsøgerne paa denne Kontrakt skulde aftage to Partier, der var afskibet henholdsvis den 3 Maj med S/S »Halfdan« og den 23 s M med S/S »Sibir«, og som havde en Størrelse af henholdsvis ca 26,6 og 27,2 Kubikmeter. Sagsøgerne nægtede imidlertid at aftage disse Partier.

De Sagsøgte gør gældende, at Sagsøgerne ikke behørigt har indløst Dokumenterne vedrørende de tre paa denne Kontrakt leverede Partier, og at dette har været Grunden til, at det trak ud med Leveringerne, medens Sagsøgerne paa deres Side har anført, at de Sagsøgte har

misligholdt denne Kontrakt ved mangelfulde og for sene Leveringer og ved at levere Partier af saa uregelmæssig Størrelse som sket.

Det maa vel antages, at der med Hensyn til Kontrakt Nr 7/4, ligesom i Parternes Handelsmellemværende i det hele taget fra begge Sider har været visse Uregelmæssigheder og Unøjagtigheder i Opfyldelsen af de Parterne paahvilende Forpligtelser; men der findes ikke — ogsaa i Betragtning af at det synes, som om man fra begge Sider gennem længere Tid har fundet sig i disse Forhold uden egenlig Reklamation — godtgjort at have været tilstrækkelig Føje for Sagsøgerne til at afslaa at aftage de to af de Sagsøgte paa denne Kontrakt i Maj Maaned præsterede Leveringer, hvorved bemærkes, at dette Afslag maa antages at skyldes Sagsøgernes Standpunkt med Hensyn til Kontrakt Nr 7/14. Sagsøgerne findes derfor ogsaa forsaavidt angaar Kontrakt Nr 7/4 at have gjort sig skyldig i Misligholdelse overfor de Sagsøgte.

Hvad dernæst endelig det af de Sagsøgte rejste Erstatningskrav angaar, skal Retten bemærke følgende:

Med Hensyn til deres Krav paa Erstatning for Sagsøgernes Misligholdelse af Kontrakt Nr 7/14 har de Sagsøgte ikke foretaget behørigt Selvhjælpssalg ved autoriseret Mægler, men har nøjedes med at henvide dels til den Pris, som de har opnaaet ved Salg af ca 190 Kubikmeter af den paagældende Vare til Firmaet F Moritz Müller, Leipzig, dels til Erklæringer fra dette Firma og andetsteds fra angaaende Varens Pris. Endvidere har de Sagsøgte forelagt Retten forskellige Opstillinger over deres positive Udgifter til Oplagring m v i Anledning af Misligholdelsen.

Paa Grundlag af disse sidste Opstillinger mener Retten skønmæssigt at kunne fastsætte den de Sagsøgte for Udgifter til Oplagring m v tilkommende Godtgørelse til 12 200 Kr. Derimod finder Retten ikke, at der med Hensyn til denne Kontrakt foreligger tilstrækkeligt Grundlag til at tilkende de Sagsøgte nogen Erstatning for tabt Vinding ved Sagsøgernes Misligholdelse, idet herved særlig bemærkes, at Retten maa mene, at det nedenfor med Hensyn til Kontrakt Nr 7/4 omtalte Selvhjælpssalg ikke af de Sagsøgte kan paaberaabes som Maalestok for det Tab, som de maatte have lidt paa Kontrakt Nr 7/14.

Med Hensyn til Erstatningskravet for Sagsøgernes Misligholdelse af Kontrakt Nr 7/4 er det godtgjort, at der er foretaget behørigt Selvhjælpssalg ved autoriseret Mægler af de med S/S »Sibir« og S/S »Haldan« afskibede Partier paa ialt ca 53,8 Kubikmeter, og under Hensyn til det derved konstaterede Tab, og hvad der er oplyst om de Sagsøgtes positive Udgifter vedrørende Misligholdelsen af denne Kontrakt, mener Retten skønmæssig at kunne bestemme den de Sagsøgte tilkommende Erstatning til ialt 5800 Kr. Derimod findes der ikke at være fornødent Grundlag for at tilkende de Sagsøgte nogen Erstatning for tabt Vinding paa den øvrige Del af denne Kontrakt.

Herefter vil der være at tilkende de Sagsøgte 12 200 Kr + 5800 Kr = 18 000 Kr med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne derhos at burde betale de Sagsøgte med 1200 Kr.

Nr 39/1934. Aktieselskabet **Pedershaab Cementindustri** (Bache)
m o d

Sadelmager **H Winther** som Værge for sin umyndige Søn **Hans Erik Lauesen Winther** (F Bülow efter Ordre)

o g

Nr 89/1934. Repræsentant **Lucas Svendsen Engelbregtsen** og
Montør **Aage Peder Jensen** (Bache)

m o d

Sadelmager **H Winther** som Værge for sin umyndige Søn **Hans Erik Lauesen Winther** (F Bülow efter Ordre),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Ulykkestilfælde.

Vestre Landsrets Dom af 24 Februar 1934: De Sagsøgte, Repræsentant Lucas Svendsen Engelbregtsen, Montør Aage Peder Jensen og A/S Pedershaab Cementindustri, bør een for alle og alle for een til Sagsøgeren, Sadelmager H Winther som Værge for Hans Erik Lauesen Winther, betale 14 000 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 27 April 1933, indtil Betaling sker. Til det offentlige betaler de Sagsøgte, ligeledes een for alle og alle for een de Retsgebyrer i Forhold til en Sagsgenstand af 14 000 Kr, der skulde have været erlagt, og Godtgørelse for Stempelpapir, der skulde have været forbrugt, saafremt der ikke var bevilget Sagsøgeren fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagfører, og til Sagsøgeren i Sagsomkostninger 250 Kr. Der tillægges den for Sagsøgte Engelbregtsen beskikkede Sagfører, Overretssagfører Jølver, i Salær 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 30 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter en af Indstævnte nedlagt subsidiær Paastand være at stadfæste.

I Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører vil Appellanterne have in solidum at betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører F Bülow betaler Appellanterne, Aktieselskabet Pedershaab Cementindustri, Repræsentant Lucas Svendsen Engelbregtsen og Montør Aage Peder Jensen, een for alle og alle for een 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 13 Juni 1931 kom den da godt 6 Aar gamle Hans Erik Lauesen Winther til Skade paa Dyrskuepladsen i Ebeltoft, hvor de Sagsøgte, A/S Pedershaab Cementindustri i Brønderslev havde arrangeret en Maskinudstilling, i hvilken en arbejdende Kværn var et Led. Hans Winther var uden Ledsagelse kommet til Stede paa Udstillingspladsen og maa antages — mulig af Nysgerrighed, idet dog Oplysninger om de nærmere Omstændigheder ved Begivenheden ikke har kunnet tilvejebringes — at have ført sin højre Haand op i Kværnens Udløbstud, hvor Haanden ved, at de arbejdende Dele af Kværnen har taget fat i den, er blevet afrevet fra Armen i den øverste Del af Haandleddet. I denne Anledning blev der rejst en Straffesag mod de Sagsøgte, Repræsentant Lucas Svendsen Engelbregtsen og Montør Aage Peder Jensen i Brønderslev, der tiltaltes til Straf efter Straffeloven af 1866 § 207 for uagtsom Legemsbeskadigelse, idet de nævnte Sagsøgte sigtedes for ved Uagtsomhed at være blevet Aarsag til den nævnte Skade, derved at de ikke havde foranlediget, at Kværnen var behørig afspærret og under stadigt Tilsyn. Formanden for Bestyrelsen for det sagsøgte Aktieselskab, Fabrikant Peder Nielsen, tiltaltes derhos til Straf efter Lov Nr 143 af 29 April 1913 § 42, 1 Stk for Overtrædelse af dens § 12 ved ikke at have passet, at de farlige Dele af Kværnen var saaledes indhegnede, at Personer, derunder Børn, ikke var udsatte for i Forbigaaende at komme i Berøring med de løbende Dele. Ved Vestre Landsrets Dom af 15 November 1932 blev de Sagsøgte Engelbregtsen og Jensen ansete efter ovennævnte Bestemmelse i Straffeloven med Bøder paa henholdsvis 100 Kr og 50 Kr til Statskassen, subsidiært simpelt Fængsel i henholdsvis 10 Dage og 5 Dage. Ved den af Retten for Grenaa og Ebeltoft Købstæder m v den 21 April 1932 afsagte Dom, blev endvidere Fabrikant Nielsen — for hvis Vedkommende Dommen ikke blev paaanket — anset efter de ovennævnte Bestemmelser i Loven af 12 April 1913 med en Bøde til Statskassen af 30 Kr. Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Sadelmager H Winther i Ebeltoft som Værge for sin ovennævnte Søn, Hans Winther, paastaaet de Sagsøgte tilpligtede i Erstatning for det Sidstnævnte overgaaede Ulykkestilfælde at betale ham 24 000 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 27 April 1933, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at det var Sagsøgte Jensens Hverv i Sommeren 1931 at rejse omkring paa en Udstillingstourne med forskellige Maskiner fra den ovennævnte Fabrik i Brønderslev. Herunder kom han til Dyrskuet i Ebeltoft, hvor han om Morgenen den 13 Juni 1931, paa en Fabriken overladt Udstillingsplads opstillede dens Maskiner, bl a den omhandlede Kværn, der blev drevet af en Motor ved Hjælp af et Remtræk. For at markere en Afspærring anbragte han et Reb, der paa den ind mod Udstillingspladsens Midte vendende Side var ført fra Motoren forbi Kværnen til en i Jorden nedrammet Pæl. Over Kværnens Tud var der med tydelig Skrift malet en Advarsel mod at stikke Fingrene op i Tuden. Ved Middagstid kom Sagsøgte Engelbregtsen, der var Fabrikens Salgsagent for et Omraade, der dog ikke

omfattede Ebeltoft, tilstede paa Udstillingspladsen tilligemed sin Familie. Han lod Sagsøgte Jensen forlade Pladsen, for at han kunde spise til Middag, og tog selv Ophold i et paa Pladsen i en Afstand af 10—15 Meter fra Kværnen anbragt Telt, hvor han og hans Familie derpaa spiste deres Mad. Noget efter Middag kom Sagsøgte Jensen tilbage og passerede forbi Kværnen og Motoren, der begge var i Gang, hen til Teltet for at overlevere Sagsøgte Engelbregtsen nogle Cigareer. Umiddelbart efter indtraf Ulykken.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte gjort gældende, at Skylden for det passerede dels er Drengens egen, dels hans Forældres, der burde have paaset, at han ikke paa egen Haand færdedes paa et saa farligt Sted som en Dyrskueplads. De har derhos bestridt, at der er udvist nogen Forsømmelighed ved Anbringelsen af de arbejdende Maskiner, idet de særlig har hævdet, at det Reb, hvormed Afspærringen ind mod Midten af Fabrikens Udstillingsplads som nævnt var markeret, var anbragt paa forsvarlig Maade. Under Domsforhandlingen for Landsretten har de Sagsøgte Engelbregtsen og Jensen overensstemmende forklaret, at Rebet var ført fra en ind mod Pladsen vendende opstaaende Plade paa Motoren hen til den nedrammede Pæl, saaledes at saavel Kværnen som Remtrækket befandt sig bag Afspærringen. Efter de Oplysninger, der er fremkommet under den fornævnte Straffesag, bl a angaaende en Rekonstruktion, der kort efter Ulykken blev foranstaltet for paa nogle Fotografier at vise den foretagne Afspærring, maa det imidlertid antages, at Rebet ikke har været anbragt som af de nævnte Sagsøgte nu forklaret, men har været fastgjort til en opstaaende Del af Motoren, saaledes at Rebet der, hvor det passerede Kværnen, laa direkte op ad denne, og at Remtrækket var foran Rebet, medens Kværnens Tud var bag dette.

Maskintilsynsmand V T Henningsen har som Vidne forklaret, at han under Opstillingen af Maskinerne havde en Samtale med Sagsøgte Jensen, hvem han paabød at afspærre noget bedre. Heroverfor har Sagsøgte Jensen anført, at Snorene, da den omforklarede Samtale fandt Sted, endnu ikke var lagt op, og Henningsen har derefter ikke turdet fastholde, at dette var sket.

Efter det foreliggende maa det antages, at Afspærringen ikke har været fyldestgørende, naar der ikke førtes et mere effektivt Tilsyn, navnlig med at Børn ikke nærmede sig de arbejdende Maskiner, hvorved bemærkes, at det er ubestridt, at hverken Sagsøgte Engelbregtsen eller Sagsøgte Jensen har set Hans Winther komme ind paa Udstillingspladsen.

Sagsøgte Engelbregtsen har for sit Vedkommende anført, at han ikke havde noget med Udstillingen i Ebeltoft at gøre, hvormed der ej heller var givet ham nogen Instruktion fra Fabriken, idet det ventedes, at Eneforhandleren for den paagældende Egn, Direktør Pape, vilde komme tilstede, han betragtede derfor sin Rejse til Ebeltoft nærmest som en Ferieudflugt. Han har imidlertid videre forklaret, at han har været Leder af Fabrikens Udstillinger andetsteds, og der maa derfor gaas ud fra, at han, naar han og ikke Direktør Pape kom tilstede, mødte som Fabrikens Repræsentant, i al Fald i Forhold til Sagsøgte Jensen,

saaledes at Sagsøgte Engelbregtsen efter sin hele Stilling maatte være at betragte som Sagsøgte Jensens Overordnede. Herefter maa saavel Sagsøgte Engelbregtsen som Sagsøgte Jensen, sidstnævnte som den, der havde udført Afspærringsforanstaltningerne, anses ansvarlige for, at Afspærringen og Tilsynet var mangelfuldt.

Efter det oplyste er Hans Winther, der var vant til at færdes i Ebeltoft paa egen Haand, gaaet ind paa Pladsen uden sine Forældres Vidende, og der findes under de foreliggende Omstændigheder ikke at kunne paalægges disse noget Ansvar for det skete. Under Hensyn til, at Hans Winther, der endnu ikke gik i Skole, ikke var i Stand til at læse den paa Kværnen anbragte Advarsel, ligesom han ikke kunde se, at der lige indenfor Tuden fandtes løbende Maskindele, vil det af ham udviste Forhold derhos ikke kunne betegnes som uagtsomt. Herefter vil samtlige de Sagsøgte, A/S Pedershaab Cementindustri i Medfør af DL 3—19—2 være at anse erstatningspligtige, saaledes at de hæfter in solidum, og Erstatningen, der vil være at beregne under Hensyn til, at Invaliditetsgraden efter det oplyste udgør en Procent af 75, bliver efter Omstændighederne at bestemme til 14 000 Kr. Beløbet, af hvilket der vil være at udrede Renter som paastaaet, bliver at indsætte i Overformynderiet i Overensstemmelse med de gældende Regler for umyndiges Midler.

Sagens Omkostninger vil være at udrede som nedenfor bestemt.

Torsdag den 29 November.

Nr 216/1934.

Søren Milius Palholm

paakærer

Østre Landsrets Kendelse af 25 Oktober 1934.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

I et til Højesteret indkommet og til nærværende Ret oversendt Andragende har Søren Milius Palholm, der ved Dom afsagt den 25 Maj 1934 af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger efter Straffelovens §§ 276, jfr 286 og 245, 2 Stk, i Medfør af § 65 blev dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring, hvorhos de borgerlige Rettigheder i Medfør af dens § 78 blev frataget ham for bestandig, fremsat Begæring om, at Sagen maa blive genoptaget.

Da Begæringen ikke ses at indeholde Anbringender, der kan begrunde nye Undersøgelser til Fremskaffelse af Oplysninger af den i Retsplejelovens § 977 omhandlede Art, vil Begæringen om Genoptagelse i Medfør af nævnte Lovs § 982 være at afvise.

Thi bestemmes:

Den ovennævnte af Søren Milius Palholm fremsatte Begæring om Genoptagelse afvises.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Østre Landsret, anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Mandag den 3 December.

Nr 208/1934.

Metalvarefabriken **Plata**

mod

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Fagforening.

Østre Landsrets Kendelse af 11 Oktober 1934: Den af Sagsøgte Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Fagforening ved dennes Formand Alfred Christensen nedlagte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Østre Landsret, anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Under en paa A/S Metalvarefabriken Plata, der er et Datterselskab af Firmaet Sølvsmed Georg Jensen, og hos sidstnævnte Firma herskende Strejke offentliggjorde Formanden for Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Fagforening Alfred Christensen under 14 August 1934 i Social-Demokraten en Artikel, hvori han truede med at offentliggøre Navnene paa de under Strejken arbejdende Funktionærer. I en den 15 s M i nævnte Dagblad under Overskriften »Strejken hos Sølvsmed Georg Jensen« offentliggjort Artikel, blev Konflikten paany gjort til Genstand for Omtale samtidig med, at Navnene paa 3 Funktionærer,

som var i Arbejde under Strejken, nævnedes med Angivelse af Navn og Stilling. Det hedder i Slutningen af denne Artikel:

»Da vi, saavel ved privat anbefalet Skrivelse som her i Bladet, har advaret Formændene imod at udføre det Arbejde, som er nedlagt af vore Medlemmer, og dette ikke er taget til Følge, gør vi herved Offenheden bekendt med de Herrers Smudsarbejde.«

Højesteretsadvokat Leif Gamborg tilstillede derefter under 15 August Fagforeningen en Skrivelse, hvori han med Bemærkning, at den skete Offenhedsangivelse var retstridig, paa de tre Funktionærers Vegne protesterede mod Offenhedsangivelsen, idet han i videste Omfang forbeholdt sig sine Klienters Ret til at kræve Sagen forfulgt ad Rettens Vej til Opnaelse af Straf og Erstatning og samtidig gjorde opmærksom paa, at enhver fremtidig Offenhedsangivelse af Navnene paa de Personer, som arbejdede under Strejken, omgaaende vilde medføre, at han henvendte sig til de kompetente Myndigheder for at opnaa Retsbeskyttelse for de paagældende.

I Social-Demokraten for den 17 August indeholdtes ikke desto mindre en Artikel, hvori fandtes Navnene paa andre under Strejken arbejdende Funktionærer. Artiklen er saalydende:

»Sympatistrejken paa »Plata«.

Vi vil herigennem opfordre fhv Mejerist Olsen, Oehlenschlägersgade 48, fhv Billedskærer Jensen, fhv Chauffør Egholm, Arthur Andersen, Alléen 38, Kastrup, fhv Kontorist Falkentorp, Tordenskjoldsgade 19, Nielsen samt fhv Landmand Vester Andersen, Nørre Søgade 23, der alle for Tiden er beskæftiget paa Metalvarefabriken »Plata«, Sdr Boulevard 35 D, til at stille sig solidarisk med os i den Sympatistrejke, vore Medlemmer er ude i.

Endvidere vil vi fraraade enhver ærekær Arbejder at paatage sig Arbejde for ovennævnte Virksomhed.

Bliv ikke Strejkebryder.«

Endelig indeholdtes der i Socialdemokraten for den 22 August følgende Artikel:

»Sølvsmedestrejken.

Konflikten hos det verdenskendte Sølvsmedefirma Georg Jensen, Ragnagade 7, og Sympatistrejken overfor Datterselskabet Metalvarefabriken »Plata«, Sdr Boulevard 35 D, fortsættes stadig.

Foruden de tidligere omtalte Formænd, der har optaget vore Medlemmers Arbejde, er der et Par andre Herrer, nemlig Nielsen og Gerhard Hansen, Rømersgade 23, der excellerer i den ædle Sølvsmedekunst. De Herrer er til daglig beskæftiget som Haandlangere hos Formændene Rasmussen og Philstrup, maaske det er derved, de har faaet det gode Haandlag, til Optagelse af det »ædle« Arbejde.«

De nævnte under 15, 17 og 22 August 1934 i Social-Demokraten optagne Artikler er alle underskrevne:

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Fagforening

Alfr Christensen.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerne A/S Metalvarefabriken Plata under Paaberaabelse af, at de ovenomhandlede Artikler er i Strid med § 3 i Lov Nr 70 af 27 Marts 1929, idet de ifølge deres Form

og Indhold paa uberettiget Maade tilsigter at begrænse den enkeltes frie Adgang til Erhverv, overfor Sagsøgte Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Fagforening ved dennes Formand Alfred Christensen nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte idømmes Straf i Medfør af fornævnte Lovbestemmelse samt tilpligtes at betale Sagsøgerne Erstatning.

Sagsøgte har næst at bemærke, at kun de sidste to Artikler i Social-Demokraten for 17 og 22 August 1934 vedrører Sagsøgerne, medens de første to Artikler alene vedrører Sølvsmed Georg Jensen, og de i samme indholdte eventuelle Retsbrud derfor ikke kan paa- tales af Sagsøgerne, under særskilt Behandling af Formaliteten paa- staaet Sagen afvist her fra Retten som henhørende under den faste Voldgiftsret.

Sagsøgerne har protesteret mod, at Afvisningspaastanden tages til Følge.

Til Støtte for sin Afvisningspaastand har Sagsøgte gjort gældende, at Sagsøgerne er Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, og at den sagsøgte Fagforening er Medlem af De samvirkende Fagforbund. Begge Sagens Parter er saaledes Medlemmer af de to Hovedorganisationer, der i sin Tid har afsluttet Septemberforliget, — og ifølge Lov Nr 536 af 4 Oktober 1919 § 4 maa Sagen herefter som vedrørende Arbejderforhold og Arbejdskamp paa Forhaand antages at henhøre under den faste Voldgiftsret. — Sagsøgte har i denne Forbindelse særlig bemærket, at rent bortset fra, at den eventuelle Overtrædelse af Lov af 27 Marts 1929 § 3 i det foreliggende Tilfælde er en Overtrædelse af en bestaaende Overenskomst, vil Sagsøgtens Indblanding i Sagsøgenes Valg af Arbejdere mulig være en Overtrædelse af Septemberforligets § 4. Sagsøgerne har herefter været berettigede til at indkalde den sagsøgte Fagforening for den faste Voldgiftsret, og de maa da ogsaa i Henhold til fornævnte Lovs § 5 B 1 Stk være afskaarne fra at rejse Søgemaal ved de almindelige Domstole. Sagsøgte har fremdeles anført, at naar Sagen efter sin Beskaffenhed henhører under den faste Voldgiftsret, kan den Omstændighed, at der af Sagsøgerne nedlægges Paastand om Straf i Henhold til Lov Nr 70 af 27 Marts 1929, ikke medføre, at Sagen maa indbringes for de almindelige Domstole.

Sagsøgerne har heroverfor gjort gældende, at der ikke — som af Sagsøgte hævdet — kan opstilles nogen Formodning for, at et Mellemværende mellem to Parter, der begge har tiltraadt Septemberforliget, skulde henhøre under den faste Voldgiftsret. De Sager, som henhører

---

Færdig fra Trykkeriet den 12 December 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 21

Mandag den 3 December.

under den faste Voldgiftsret, er saadanne, hvor det drejer sig om Overtrædelser af Septemberforliget eller bestaaende Overenskomster, om Stridsspørgsmaal med Hensyn til Fortolkningen af saadanne Overenskomster angaaende Lønspørgsmaal, Arbejdstidens Længde o l, i det hele om rent interne Mellemværender mellem Arbejdsgivere og Arbejdere. Ifølge Lov Nr 536 af 4 Oktober 1919 hører derimod Sager, der ikke drejer sig om Forholdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, og hvor Fagforeningen derfor ikke optræder direkte som varetagende sine Medlemmers faglige Interesser overfor Arbejdsgiverne, men hvor der gøres Ansvar gældende mod Fagforeningen som saadan til Straf og Erstatning for retstridige Avisartikler, under de almindelige Domstole, og heri er der ikke sket nogen Ændring ved § 3 i Lov Nr 70 af 27 Marts 1929. Den Omstændighed, at Sager angaaende Overtrædelse af nævnte Lov er Genstand for saa vel offentlig som privat Paatale efter den krænkedes eget Valg, viser ogsaa, at Sager som den heromhandlede, der efter sin Beskaffenhed utvivlsomt falder ind under Lovens § 3, henhører under de almindelige Domstole, idet det ikke vel vil kunne tænkes, at der af det offentlige skulde kunne rejses Straffesag for den faste Voldgiftsret, og der heller ikke vil kunne være Tale om, at Sagen, naar den paataltes privat, skulde henhøre under den faste Voldgiftsret, men derimod, naar den paataltes offentlig, skulde behandles ved de almindelige Domstole.

Efter det foreliggende er det Spørgsmaal, som i nærværende Sag foreligger til Paakendelse, ikke hvorvidt der fra den sagsøgte Fagforening eller dens Medlemmers Side maatte være begaaet Brud paa Septemberforliget eller en bestaaende Overenskomst, men det, der ønskes paakendt, er alene, hvorvidt de af Fagforeningen i Social-Demokraten offentliggjorte Artikler paa uberettiget Maade har tilsigtet at begrænse Sagsøgernes frie Adgang til Erhverv m v, og der maa gives Sagsøgerne Medhold i, at dette Spørgsmaal ikke henhører til eller kan stilles i Klasse med dem, der ved Lov Nr 536 af 4 Oktober 1919 § 4 er henlagt til Afgørelse af den faste Voldgiftsret.

Den af Sagsøgte nedlagte Afvisningspaastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Nr 195/1933. Firmaet **Standard Electric**, Aktieselskab
(Poul Jacobsen)

m o d

Firmaet **N V Philips Gloeilampenfabrieken**, Eindhoven, Holland,
ved dets herværende Repræsentant, Patentfirmaet **Hofman-Bang
& Boutard** (Overretssagfører E Warburg),

betræffende Omstødelse af et Patent.

Østre Landsrets Dom af 18 September 1933: Den i »Dansk Patent Nr 41 611« nævnte: »Fortrinsret paaberaabt fra den 19 Juni 1928, Indleveringsdag for Ansøgning i Holland«, bør være virkningsløs. Iøvrigt bør Sagsøgte, Firmaet N V Philips Gloeilampenfabriek, Eindhoven, Holland, ved dets herværende Repræsentant, Patentfirmaet Hofman-Bang & Boutard, for Tiltale af Sagsøgeren, Standard Electric A/S, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 400 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Parterne forelagt yderligere Spørgsmaal for Skønsmændene. Appellanten har herunder begært Skønsmændenes fornyede Erklæring, bl a under Henvisning til en Artikel i Tidsskriftet »Wireless World« af 7 Marts 1928. Skønsmændene har udtalt, at det i denne Artikel indeholdte sikkert har Værdi som modholdt Materiale mod Indstævntes danske Patent Nr 41 611, men at det er deres Opfattelse, at Kombinationen af de hver for sig kendte Ting — en indirekte opvarmet Katode og to cylindriske Anoder i et fælles Vacuumrør — saaledes som angivet i Patentet, kendetegner et væsentligt teknisk Fremskridt. Paa yderligere Spørgsmaal har Skønsmændene slutelig udtalt, at man meget vel fra engelsk Patent Nr 146 708 og fransk Patent Nr 630 792 og Artiklen i »Wireless World« kan slutte til de karakteristiske Egenskaber ved det ved Patentet beskyttede Rør, men at det dog kræver nogen Opfindsomhed at foretage den omhandlede Kombination. Herefter findes Appellanten ikke at have godtgjort, at Patentet i Medfør af Bestemmelsen i Patentlov af 13 April 1894 § 1 Nr 3 ikke burde være meddelt.

For Højesteret har Indstævnte fremlagt hollandsk Patentansøgning, dateret 19 Juni 1928 og efter Skønsmændenes derefter afgivne Udtalelse maa der gaas ud fra, at den ved det danske Patent beskyttede Opfindelse i alt væsentligt er omfattet af den hollandske Patentansøgning.

Herefter findes det ikke godtgjort, at der ikke tilkommer Patentet Fortrinsret fra den 19 Juni 1928.

Indstævnte vil saaledes i Overensstemmelse med den af ham edlagte Paastand i det hele være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Firmaet N V Philips Gloeilampenfabrieken, Eindhoven, Holland, ved dets herværende Repræsentant, Patentfirmaet Hofman-Bang & Boutard, bør for Tiltale af Appellanten, Firmaet Standard Electric, Aktieselskab, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanten til Indstævnte med 800 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 8 April 1929 indleverede N V Philips Gloeilampenfabrieken, Eindhoven, Holland, en Ansøgning til den herværende Patentkommission om at erholde Patent paa et elektrisk Udladningsrør, idet der paaberaabtes Fortrinsret fra den 19 Juni 1928, nemlig Datoen for en Ansøgning om et lignende Patent i Holland. Dansk Patent Nr 41 611 blev udstedt den 29 Januar 1930 og bekendtgjort den 10 Februar 1930. Da Standard Electric A/S her af Staden forment, at den ved Patentet beskyttede Opfindelse allerede forinden den 19 Juni 1928 var kendt fra forskellige fremmede Patenter og Patentbeskrivelser, har Aktieselskabet under nærværende Sag overfor Sagsøgte, Firmaet N V Philips Gloeilampenfabrieken, Eindhoven, Holland, ved dets herværende Repræsentant, Patentfirmaet Hofman-Bang & Boutard, nedlagt Paastand om, at Sagsøgte danske Patent Nr 41 611 kendes ugyldigt.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Under Sagens Forberedelse provokerede Sagsøgeren til at fremlægge den hollandske Ansøgning om Patent samt Korrespondancen med de hollandske Patentmyndigheder. Da Sagsøgte nægtede at efterkomme den saaledes stillede Provokation, blev der efter Sagsøgerens Begæring den 16 Maj 1933 afsagt en Kendelse, hvorved bestemtes, at Sagsøgte bør fremlægge bekræftet Afskrift af nævnte Patentansøgning og — for saa vidt Ansøgningen maatte være taget til Følge — det paagældende Patent; er Ansøgningen ikke taget til Følge, bør Sagsøgte forelægge Retten behørigt dokumenterede Oplysninger om, af hvilken Grund Patentansøgningen maatte være afslaaet.

Sagsøgte har ikke efterkommet denne Kendelse, og den for Sagsøgte mødende Sagfører har under Domsforhandlingen ejheller med Hensyn til de i Kendelsen behandlede Spørgsmaal afgivet nogen Proceserklæring. Det fremgaar af Sagen, at der ikke for den herværende Patentkommission under Behandlingen af den danske Patentsag har været Anledning til at prøve Rigtigheden af Paastanden om Fortrinsret fra den paaberaabte Indleveringsdato for en tilsvarende Ansøgning om Patent i Holland.

Sagsøgeren har under Domsforhandlingen benægtet, at der af Sagsøgte overhovedet er indleveret nogen Ansøgning til de hollandske Patentmyndigheder om et tilsvarende Patent som det danske Nr 41 611, og som Sagen efter det ovenanførte foreligger paa dette Punkt, finder Retten ved Paakendelsen at maatte gaa ud fra, at der ikke af Sagsøgte er indleveret nogen saadan Patentansøgning til de hollandske Myndigheder.

I Beskrivelsen af »Dansk Patent Nr 41 611« hedder det bl a:

»Opfindelsen angaar et elektrisk Udladningsrør, særlig et Udladningsrør, der egner sig til Ensretning af Vekselstrøm.

I mange Tilfælde er det fordelagtigt at Anoden i et elektrisk Udladningsrør af denne Art omgiver Glødekathoden. Man har derfor allerede fremstillet elektriske Udladningsrør, i hvilke Anoden er en Glødekathoden omgivende Cylinder. Saa snart man imidlertid vil anvende en saadan Konstruktion ved et Udladningsrør med flere ved Siden af hinanden anbragte Anoder, gør der sig den Vanskelighed gældende, at Glødekathoden som Følge af sin betydelige Længde hænger i en Bue under Rørets Drift og ikke længere befinder sig i den cylindriske Anodes Akse. Der opstaar derfor Fare for en Kortslutning mellem Kathoden og Anoderne, og i hvert Tilfælde maa Kathodens Afstand fra Anoderne forøges, hvorved ogsaa den indre Modstand mellem Glødekathoden og Anoderne forøges.

Opfindelsen har til Formaal at overvinde disse Vanskeligheder.

Et elektrisk Udladningsrør ifølge Opfindelsen, egnet til Ensretning af Vekselstrømme, indeholder til dette Formaal en indirekte opvarmet Kathode og mindst to Kathoden cylindrisk omgivende Anoder. Som Følge af den kraftige Konstruktion hænger den indirekte opvarmede Kathode ikke i Bue, saa at der ikke er nogen Fare for Kortslutning mellem Kathoden og Anoderne. Afstanden mellem Kathoden og Anoderne kan derfor gøres forholdsvis lille, hvorved der opnaas en ringe indre Modstand mellem Kathoden og Anoderne. Det bliver derved muligt at drive Udladningsrøret med stærke Strømstyrker, særlig i det Tilfælde, hvor Røret har en Luftartsfyldning, saa at Anoderne i mange Tilfælde opvarmes stærkt ogsaa som Følge af deres lille Diameter og lille varmeudstraalende Overflade. For alligevel at opnaa en tilstrækkelig Varmeudstraa-
ling kan man forsyne Anoderne med Køleribber.

Opfindelsen er vist paa Tegningen. hvor — — —

— — — —

Patentkrav.

1. Elektrisk Udladningsrør, der egner sig til Ensretning af Vekselstrøm, kendetegnet ved, at det indeholder en indirekte opvarmet Kathode 4 eller 17 og mindst to Kathoden cylindrisk omgivende Anoder, henholdsvis Anoderne 2 og Anoderne 21.
2. Elektrisk Udladningsrør som angivet i Krav 1, kendetegnet ved, at Anoderne 2 og 21 omgiver henholdsvis Kathoden 4 og Kathoden 17 i kort Afstand fra disse.
3. Elektrisk Udladningsrør som angivet i Krav 1 eller 2, kendetegnet ved, at Anoderne 21 er forsynede med Køleribber 24.«

Til Oplysning i Sagen har der efter Sagsøgerens Begæring været

udmeldt to Skønsmænd, nemlig Overingeniør Cay Christiansen, Generalpostdirektoratets tekniske Afdeling, og Afdelingsingeniør Louis Saltoft, Københavns Telefon-Aktieselskab, hvis Skøn er afhjemlet under Domsforhandlingen, af hvilken Afhjemling stenografisk Referat er optaget.

Engelsk Patent Nr 146 708, antaget den 15 Juli 1920, omhandler Ensretterrør specielt til Brug i traadløs Telegrafi. Hovedkravet omfatter Anvendelse af to helcylindriske Anoder, anbragte i Forlængelse af hinanden om en fælles Katode, som kan opvarmes direkte enten ved Jævnstrøm eller ved Vekselstrøm.

Engelsk Patent Nr 264 513 af 13 Januar 1927 omhandler Audionrør til Ensretning af de to Halvbølger af en Vekselstrøm, idet to Anoder i et fælles Audionrør er anordnet symmetrisk om en fælles Glødetraad (Katode) som opvarmes direkte paa kendt Maade. Anoderne er formentlig ikke helcylindriske, men opskaarne efter en Frembringer.

Fransk Patent Nr 630 792, udstedt den 29 August 1927, gaar i Hovedsagen ud paa at fremstille et Audionrør, hvor Katoden opvarmes indirekte ved Vekselstrøm.

Amerikansk Patent Nr 1 640 462 af 30 August 1927 omhandler baade en Anordning i samme Audionrør med to Anoder og Mulighed for indirekte Opvarmning af Katoden, men Hovedvægten er lagt paa en særlig symmetrisk Anordning af Glødetraad (Katode) Gitter og Plade (Anode).

I Beskrivelse af engelsk Patent Nr 222 176, antaget den 19 September 1924, hedder det bl a: »En saadan Bevægelse af Glødetraaden er særlig uheldig f Eks i de Tilfælde, hvor der er en lille Afstand mellem Elektroderne, idet Traaden kan bevæge sig saa meget, at den berører en Elektrode, f Eks et Gitter eller en Anode, der, saalænge Anordningen arbejder, har en anden Spænding end Traaden — — — Formaålet med nærværende Opfindelse er at fremskaffe en Anordning til at understøtte saadanne Katodetraade, hvad der vil muliggøre, at Afstanden mellem Apparatets Elektroder gøres lille, uden at det er muligt, at Glødetraaden bevæger sig i Forhold til de andre Elektroder i en saadan Retning, at de kan berøre dem, eller at Afstanden mellem Elektroderne ændres.«

I Beskrivelse af engelsk Patent Nr 195 691, antaget den 6 April 1923 hedder det bl a: »Konstruktion eller Anordning af Vacuumrør, i hvilket Ionisationen er fjernet eller formindsket til et Minimum paa en simpel og virkningsfuld Maade. Min Opfindelse omfatter Kombinationen med en Katode, hvorved man opnaar en koncentreret Kilde til Elektroner og en Anode tæt derved, saaledes at Afstanden mellem Elektroderne er ringe, samt Midler til at begrænse Strømmen i det nævnte Rum mellem Elektroderne.«

I Skønsforretningen hedder det bl a:

»ad 8. Det danske Patent Nr 41611 omhandler Audionrør særlig til Ensretning og omfatter en Konstruktion med mindst to om Katoden symmetrisk anbragte cylindriske Anoder og indirekte opvarmet Katode. Altsaa en Kombination af hvad der er kendt fra engelsk Patent 146 708 og fransk Patent 630 792.

Denne Kombination kendetegner et betydeligt teknisk Fremskridt, idet det muliggør Fremstillingen af et Ensretterør for begge Halvbølger af en Vekselstrøm med en bedre Virkningsgrad end tidligere kendt. I den danske Patentbeskrivelse er dette udtrykt ved: »Afstanden mellem Katoden og Anoderne kan derfor gøres forholdsvis lille, hvorved der opnaas en ringe indre Modstand mellem Katoden og Anoderne. Det bliver derved muligt at drive Udladningsrøret med stærke Strømstyrker — — —

ad 9. De engelske Patenter 195 691 og 222 176 omhandler lige saa lidt som de øvrige modholdte Patenter Kombinationer af den indirekte opvarmede Katode og to eller flere Katoden cylindrisk omgivende Anoder. Krav 2 i DP 41611 skønnes derfor berettiget, dersom Kombinationen omhandlet i Krav 1 findes at være patenterbar. — — —

ad 11. Engelsk Patent Nr 222 176 gaar som det anføres i Indledningen og i de af Sagsøgerne citerede Stykker ud paa at fremskaffe Forbedringer i Vacuumrør ved Anordninger af gode (sikre) Understøttelser af Glødetraade m m for i de Tilfælde, hvor der kun er en lille Afstand mellem Elektroderne, at undgaa Berøring mellem disse.

Det anføres dog ogsaa, at Afstanden mellem Elektroderne som Følge af de ovennævnte Understøttelser kan gøres lille, uden at Glødetraaden berører den andre Elektroder og uden at »den mellem-elektrode Afstand ændres.«

Derimod omtales intet Sted i Patentet Betydningen af at gøre Afstanden mellem Katoden og Anoden saa lille som muligt.

Af Beskrivelsen til engelsk Patent Nr 195 691 fremgaar, at Opfinderen er klar over, at det er af Betydning, at Afstanden er lille mellem Katode og Anode i Vacuumrør, men de mekaniske Udveje, der anvises, er forskellige fra de i DP 41 611 anførte — — —.

Efter Skønsmændenes Udtalelser under Afhjemlingen maa Retten forstaa Forholdet saaledes, at det ved Sagsøgtes, i Patentet omhandlede Anordning opnaaede tekniske Fremskridt i og for sig ikke er andet end, hvad der paa Forhaand af sagkyndige kunde forventes, hvis de havde foretaget den fornødne Kombination af de paagældende, tidligere foreliggende udenlandske Patenter. Skønsmændene maa antages under Afhjemlingen at have givet Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgte ved den af ham udførte Konstruktion har nærmet Katode og Anode — som Sagsøgte udtrykker det — »paradoksalt« nær til hinanden i Forhold til det tidligere kendte, jfr ogsaa herved det ovenfor gengivne, fra Beskrivelsen Spalte II øverst hentede Passus om de anvendte Anoders lille Diameter etc.

Retten finder nu efter det fremkomne ved Paakendelsen at maatte gaa ud fra, at den Sagsøgte foretagne Kombination af de ovennævnte, tidligere foreliggende udenlandske Patenter og den Maade, hvorpaa Sagsøgtes Konstruktion er udført, har betydet et saadant teknisk Fremskridt i Forhold til det tidligere alment kendte, at der maa siges derved at være skabt en patenterbar Opfindelse. Idet dernæst det i Beskrivelsen Spalte II øverst anførte findes at have faaet et efter Omstændighederne tilstrækkeligt Udtryk i Patentkrav 2), samt idet Patentkrav 3) efter det derom oplyste findes at indeholde en ny Anvendelse af Køleribber

paa det heromhandlede Omraade, vil Sagsøgerens Paastand om, at Patentet kendes ugyldigt ikke kunne tages til Følge. Efter hvad der ovenfor er anført angaaende Spørgsmaalet om et hollandsk Patent af tilsvarende Beskaffenhed som det omtvistede danske Patent, vil derimod, efter en af Sagsøgeren nedlagt subsidiær Paastand, den i Patentet nævnte »Fortrinsret paaberaabt fra den 19 Juni 1928, Indleveringsdag for Ansøgning i Holland«, være at kende virkningsløs.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgeren efter Omstændighederne at burde godtgøre Sagsøgte 400 Kr.

Onsdag den 5 December.

Nr 217/1933. Direktør **Oscar T Wahl** (Selv)

mod

Generalagent **Joerges Bagger** (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Tilbagebetaling af Provision.

Østre Landsrets Dom af 2 November 1933: Sagsøgte, Direktør Oscar T Wahl, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse betale Sagsøgeren, Generalagent Joerges Bagger, 2832 Kr 51 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 14 August 1933, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten gjort gældende, at det paa-staaede Beløb i hvert Fald bør nedsættes til 2463 Kroner 55 Øre, idet Indstævntes Opgørelse af Beløbet hviler paa den Forudsætning, at Provisionen kun er indtjent med en Brøkdæl, som svarer til den indgaaede Brøkdæl af Præmien for et Aar, medens Appellanten mener, at Provisionen maa anses indtjent med hele det Beløb, som de indgaaede Præmiebeløb andrager. Da den af Appellanten hævdede Opfattelse findes hjemlet ved Indstævntes Skrivelse af 16 December 1932, og da der ikke af Indstævnte er fremsat Indsigelse mod Udregningen af Beløbet, vil der forsaavidt være at give Appellanten Medhold. Med denne Forandring vil Dommen i Henhold til de i denne anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke iøvrigt kan føre til andet Resultat, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Indstævnte, Generalagent Joerges Bagger, tilkendte Beløb fastsættes til 2463 Kroner 55 Øre med Renter som i Dommen fastsat.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Direktør Oscar T Wahl, til Indstævnte med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Imellem Sagsøgeren i nærværende Sag Joerges Bagger, der er Generalagent for Livsforsikringsselskabet Danebrog A/S, og Sagsøgte, Direktør Oscar T Wahl, blev der i December 1932 truffet Aftale om, at Bagger fra 16 December 1932 at regne overdrog Wahl et Tegningskontor under Baggers nævnte Generalagentur. I Bekræftelsesskrivelsen af 16 December 1932 fra Bagger til Wahl hedder det bl a:

»Som Vederlag for de Forsikringer, De og Deres Medarbejdere maatte tegne, vil De erholde en Provision af 20 ‰ af Forsikringssummen, idet dog Provisionen ikke kan overstige Aarspræmien. Den fulde Tegningsprovision er forfaldet, naar første Præmie er betalt, uanset om Præmie erlægges i 1/1-, 1/2-, 1/4-aarlige eller maanedlige Rater og udbetales forskudsvis hver 1ste i Maaned. Provisionen er imidlertid først indtjent, naar der er betalt ligesaa mange Præmier, som Provisionen andrager, og saafremt dette ikke sker, vil De være forpligtet til at tilbagebetale en saa stor Del af Provisionen, som svarer til Differencen imellem de betalte Præmier og Deres Provision, hvoraf Afregning ligeledes finder Sted den 1ste i hver Maaned.

Alle Præmier for de Forsikringer, De maatte tegne, kan opkræves af mig paa Deres Kontor vederlagsfrit, saaledes at De selv foretager Præmieopkrævningen hos Deres Forsikrede.«

I Svar paa denne Skrivelse bekræftede Wahl ved Brev af 20 December 1932 at have overtaget det nævnte Tegningskontor paa de i Skrivelsen af 16 December 1932 angivne Betingelser.

Sagsøgeren har nu anført, at han, umiddelbart efter at Overenskomsten var afsluttet, bragte i Erfaring, at Sagsøgtes tidligere Virksomhed som Tegningsagent havde givet Anledning til Kritik fra De danske Livsforsikringsselskabers Forening, idet Sagsøgte, der samtidig virkede som Leder af en Indkøbsforening, A/S »Contractor«, gav sine Kunder i denne Virksomhed Bonus i Form af en gratis Livsforsikring, og det blev herefter aftalt med Sagsøgte, at denne Fremgangsmaade maatte ændres saaledes, at Sagsøgte vel maatte tilraade de Paagældende at tage en Livsforsikring for deres Bonus, men at det maatte gøres dem klart, at det stod dem frit for, om de vilde tegne saadan Forsikring eller ej. Det viste sig imidlertid hurtigt, at Sagsøgte ikke fulgte den aftalte Fremgangsmaade, og paa Foranledning af »Danebrog«

tilskrev Sagsøgeren den 27 Februar 1933 Sagsøgte, at den bestaaende Overenskomst opsagdes til øjeblikkeligt Ophør under Hensyn til den anførte Misligholdelse. I Skrivelsen hedder det endvidere:

»Som direkte Følge heraf vil jeg ikke herefter kunne udbetale yderligere Forskud paa Provision paa de af Dem hidtil tegnede Forsikringer.

De Policer, der endnu ikke er udleveret Dem, staar til Deres Disposition, saaledes at Provisionen godskrives Dem med $\frac{1}{12}$ ved Policernes Udlevering og fremdeles med $\frac{1}{12}$ for hver Maanedspræmie, der senere betales.

For de Policers Vedkommende, der allerede er udleveret Dem, og for hvilke den samlede Maanedspræmie andrager Kr 457,50, vil Forsyelseskvitteringerne hver Maaned blive Dem tilstillet mod Betaling af ovenstaaende Beløb.

Under Hensyn til den ny Livsforsikringslovs Bestemmelser om obligatorisk Paakrav hos de Forsikrede paa Forfaldsdag beklager jeg ikke at kunne give Dem nogen Respittid m H t Præmiernes Indløsning, idet Selskabet, hvis Præmierne ikke indløses af Dem paa Forfaldsdag, er pligtig til at give de Forsikrede direkte Advis om Præmiernes Forfald.

Naar det første fulde Forsikringsaar er udløbet for de tegnede Policer, vil endelig Provisionsopgørelse finde Sted, og Restprovisionen blive Dem udbetalt.«

I sin Svarskrivelse af 2 Marts 1933 fremsatte Sagsøgte ingen Indsigelse hverken mod Ophævelsen af Kontrakten eller mod Indholdet af de første tre ovenfor citerede Punkter i Skrivelsen, men anmodede om at faa de endnu ikke leverede Policer tilstillet paa de i Skrivelsen af 27 Februar 1933 nævnte Vilkaar; der forhandlede dernæst i den yderligere Korrespondance om den Form, man skulde give det efter Loven nødvendige Paakrav hos de Forsikrede paa Præmiernes Forfaldsdag, og i Skrivelse af 4 Marts 1933 udtaler Sagsøgte bl a:

»Præmierne vil iøvrigt blive betalt af mig efterhaanden som de Forsikrede foretager de stipulerede Indkøb hos vore Handlende, altsaa for ca 80 Kr pr Maaned. I de Tilfælde, hvor dette ikke sker, vil der enten blive Spørgsmaal om, hvorvidt de Paagældende selv vil fortsætte Præmiebetalingen eller om Policen maa nedskrives i Forhold til Indkøbets Størrelse eller helt udgaa. Jeg har dog Indtryk af, at dette sidste kun vil blive nødvendigt i ganske faa Tilfælde.«

Det viste sig imidlertid, at Sagsøgte ikke kunde holde Policerne i Kraft ved Hjælp af de de Forsikrede tilfaldende Bonusbeløb, idet Forsikringerne — som det i Tidens Løb viste sig — var tegnede hos et økonomisk meget slet stillet Publikum, der for Størstedelen var ude af Stand til at gøre saadanne Indkøb hos A/S »Contractor«s Forbindelser, at deres Bonus i Foreningen kunde dække Præmierne, og efter nogle Maaneders Forløb ophørte Sagsøgte at betale Præmierne, saaledes at Policerne maatte annulleres; denne Annulation fandt Sted efter Overenskomst med Wahl, der opgav hvilke Policer han fortrinsvis ønskede hævet. Sagsøgeren kræver derfor nu efter forgæves Paakrav bl a den 3 Juli og 11 Juli 1933 Sagsøgte dømt til i Henhold til Aftalen af 16 De-

cember 1932 at betale Differencen mellem den af ham oppebaarne Provision 3660 Kr og den af ham indtjente Provision 827 Kr 49 Øre, altsaa 2832 Kr 51 Øre, med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 14 August 1933.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte herfor har han bl a anført, at Sagsøgeren har ophævet de omtalte Forsikringer, efter at han selv havde fremkaldt en Præmierestance ved ikke at præsentere Præmiekvitteringerne for de Forsikrede, idet han hverken selv har ladet dem præsentere eller trods Sagsøgtes Tilbud har villet overlade ham dem til Præsentation, og at Sagsøgeren ikke har søgt de Forsikrede dømt til at betale Præmien for det Aar, i hvilket de efter Forsikringsbegæringerne er bundne til at holde Policen i Kraft (en Bestemmelse, der efter Sagsøgtes Formening fuldtud dækkede ham imod at komme til at tilbagebetale nogen Del af den udbetalte Provision). Han har endvidere hævdet, at han ikke har paataget sig en vedvarende Forpligtelse til vederlagsfri Inkassation af Præmiekvitteringerne eller til at betale disse Kvitteringer, før han selv havde faaet Dækning hos de Forsikrede, idet det slet ikke var Meningen, at han skulde staa delcredere for Præmierne.

Sagsøgeren har benægtet Rigtigheden af disse Indsigelser, idet han udover hvad ovenfor er anført særlig har hævdet, at han har afsendt alle de Advisbreve til de Forsikrede, som det paalaa ham at afsende, at han ikke kunde og efter det bestaaende Kontraktsforhold heller ikke var pligtig til at forøge sin Risiko ved at udlevere Præmiekvitteringerne til Sagsøgte uden forinden at faa Præmierne betalt, og at han eller hans Selskab ikke overfor Sagsøgte har nogen Pligt til med betydelige Udgifter alene for hans Skyld at søge de Forsikrede dømt til at betale, idet det overhovedet ikke er Kutyme m H t Forsikringer som de foreliggende at søge Forsikringen hævdet ved Rettergang. Det er rigtigt, at Sagsøgte ikke i det hele stod delcredere for Præmierne, men naar han vilde »indtjene« sin Provision, maatte han sørge for, at Præmierne indgik til Sagsøgeren, hvorved Sagsøgeren yderligere har fremhævet, at Præmierne efter Sagsøgtes Arrangement med de Forsikrede skulde fremkomme gennem den Bonus eller Rabat for Indkøb, der af Sagsøgte skulde krediteres de Forsikrede som Kunder i den af ham ledede Indkøbsforening A/S Contractor, og at Sagsøgte i Cirkulære til de Forsikrede har anmodet disse om at bede Præmiekvitteringer, der maatte blive præsenteret direkte af Forsikringsselskabet, samt alle andre Henvendelser angaaende Forsikringen henvist til ham.

For Landsretten har Parterne afgivet Forklaringer i Overensstemmelse med det ovenfor anførte, Sagsøgte har dog særlig benægtet at have overtraadt de trufne Bestemmelser om Fremgangsmaaden ved Tegningen af Policerne; desuden er der afgivet Vidneforklaringer af Akkvissionschef hos »Danebrog« Kai Møller, der paa et senere Tidspunkt har foretaget Undersøgelser vedrørende en Række af de heromhandlede Policer og derved konstaterede, at der i en Mængde Tilfælde var forespejlet de Paagældende, at de fik en gratis Livsforsikring, og at Forsikringerne for en stor Del var tegnede hos Folk, om hvem det ikke kunde formodes, at de var i Stand til at købe saa meget hos »Contractor«s Forbindelser, at Rabatten kunde dække Præmien.

Efter det saaledes foreliggende findes Sagsøgte ikke med nogen som helst Føje at kunne beklage sig over Sagsøgerens Behandling af de heromhandlede Forsikringer, hvorved særlig bemærkes, at Sagsøgeren ifølge de foreliggende Aftaler har været beføjet til at betragte Optrædelsen af Præmierne som sig uvedkommende. Herefter vil Sagsøgte, der ikke iøvrigt har fremsat nogen Nedsigelse mod den Maade, paa hvilken Sagsøgeren har opgjort sit Krav, eller mod Kravets Størrelse i og for sig, være at dømme efter Sagsøgerens Paastand, hvorhos han vil have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Onsdag den 12 December.

Nr 155/1933. Firmaet **Waldemar Oelsner & Co** (Gorrissen)

mod

Statsradiofonbygningens Byggeudvalg (d kst Kammeradvokat),

betræffende Betaling for et Lydisolationsarbejde.

Østre Landsrets Dom af 28 Juni 1933: De Sagsøgte, Statsradiofonbygningens Byggeudvalg, bør til Sagsøgerne, Firmaet Waldemar Oelsner & Co, inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse betale 13 300 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 24 Maj 1932, indtil Betaling sker, men bør iøvrigt for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagsøgerne betaler til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, saafremt Sagen ikke for de Sagsøgte havde været afgiftsfri, samt til den konstituerede Kammeradvokat i Salær 1200 Kr og for Udlæg 450 Kr. De Sagsøgerne saaledes idømte Beløb at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Indstævnte betalt det Appellanten ved Dommen tilkendte Beløb 13 300 Kroner, og Appellantens Paastand gaar herefter for Højesteret ud paa Betaling af 62 059 Kroner med Renter, medens Indstævnte paastaar sig fri-fundet.

Foreløbig bemærkes, at Indstævnte for Højesteret har erkendt, at Appellanten har løst den Opgave, han efter sin Kontrakt havde paataget sig.

De udmeldte Skønsmænd, Prof Dr phil H M Hansen og Prof E. Suenson har efter Dommens Afsigelse afgivet forskellige supplerende Erklæringer.

Af disse Udtalelser fremgaar det, at den Kork, der er anvendt

i Bygningens Fundamenter, har til Formaal at isolere Bygningen fra Rystelser fra Gadefærdslen og er uden Betydning for det Lydisoleringsarbejde, som nærværende Sag omhandler.

Skønsmændene har iøvrigt fremhævet, at af de konstruktive Forhold, der har vanskeliggjort Lydisoleringen, er det væsentligste det, at man har anbragt Studierne over Teatersalen uden forud at være klar over, hvorledes de skulde lydisoleres.

I Anledning af, at det af Appellanten er anført, at han efter de ham forelagte Tegninger maatte gaa ud fra, at Taget bl a blev baaret af de Søjler, der stod paa Etageadskillelsen, og at denne derfor var særlig stabil, medens det senere viste sig, at de stod frit under Tagets Konstruktion, hvilket i høj Grad vanskeliggjorde Lydisoleringen, har Skønsmændene udtalt, at det efter den Maade, hvorpaa Søjlerne er anbragt, er meget sandsynligt, at Svingninger i Taget, der tjener som Sidestyr for Søjlerne, kan overføres til Søjlerne og fra disse videre til Dækket over Teatersalen, saaledes at Lydisoleringen derved er blevet vanskeliggjort, og at de finder det meget undskyldeligt om Appellanten ikke paa Forhaand har tillagt disse Søjlers Funktion væsentlig Betydning, da hans Arbejdsomraade ikke i væsentlig Grad omfatter Bygningens Opførelse, men i Hovedsagen lydisolerende Beklædninger og Indlæg. Skønsmændene har i denne Forbindelse bemærket:

»Naar en Bygning som den foreliggende skal opføres, bør man forud gennemtænke, ad hvilke Veje Lyden kan forplante sig fra det ene Rum til det andet og indskrænke Antallet af disse Veje saa meget som muligt og forud gøre sig klart, ved hvilke Midler man vil gøre de resterende Veje ufarbare for Lyden. Disse Overvejelser og Kontrollen med, at der ikke under Bygningens Opførelse skabes lydledende Forbindelser, uden at nogen tænker derover, bør foretages af en paa dette Omraade sagkyndig Mand.«

Skønsmændene har endeligt anført, at man, naar Kravene til Lydisolering er saa store som i det foreliggende Tilfælde, næppe paa Forhaand med Sikkerhed kan angive, hvilke Arbejder, der er nødvendige, og derfor heller ikke med Sikkerhed kan beregne Prisen. En betydelig Del af Merudgifterne ved det omhandlede Arbejde hidrører fra at de Forudsætninger, hvorunder Appellanten paatog sig Opgaven, nemlig at den kunde løses ved de i Tilbudet af 15 December 1930 og den dertil knyttede Skrivelse af 6 December 1930 anførte Belægninger af Vægge, Lofter og Gulve, ikke holdt Stik, idet Appellanten saa sig nødsaget til flere Steder at opføre selvstændige Vægge og at forøge Orkesterstudiegulvets Vægt ved forskellige yderligere Paalægninger.

Som af Skønsmændene nævnt, fremgaar det af de Skrivelser, hvortil der henvises i Kontrakten, at det har været Appellantens Forudsætning, at Opgaven kunde løses ved Bestrygning og Belægning af de paagældende Vægge o. s. v. med særligt Isoleringmateriale, og den Omstændighed, at Kontrakten efter sin Ordlyd gaar ud paa Fremskaffelse af et vist Resultat, kan ikke medføre, at Appellanten skulde være forpligtet til uden Ekstrabetaling at

foretage et hvilket som helst Arbejde, der maatte være nødvendigt for at opnaa dette Resultat.

I Henhold til Forbehold i Kontrakten er der ydet ekstra Betaling for forskellige Murerarbejder o. s. v., og den noget uklare Kontrakt maa efter dens Forudsætninger forstaas saaledes, at Udgifter til særlige, ikke egentlig lydisolerende Foranstaltninger, der bliver nødvendige paa Grund af konstruktive Forhold, er Appellanten uvedkommende, selv om der ikke er taget udtrykkeligt Forbehold i saa Henseende, fordi de ikke har kunnet forudses, jfr herved ogsaa Ordlyden af det i Kontraktens § 2 optagne Garantitilsagn.

Efter Skønsmændenes Udtalelser maa det antages, at navnlig den i lydmeæssig Henseende uheldige Indretning af Etageadskillelsen har medført en Række Foranstaltninger som ikke med Rimelighed har kunnet tages i Betragtning af Appellanten ved Kontraktens Oprettelse og for hvilke han maa være berettiget til Ekstrabetaling. Hvormeget de hertil medgaaede Udgifter beløber sig til, lader sig ikke nøjagtig opgøre paa det foreliggende. Efter Skønsmændenes Udtalelser er der anvendt 8000 Kroner til Blybelægning af Koncertstudiets Gulv for at give dette større Vægt, og hertil kommer Blybelægning af Gulvet i Soliststudiet samt omfattende Arbejder paa Væggen mellem de to Studier m v. Til Asbestbeklædning af Hulrummet mellem Koncertstudiets Gulv og Teatersalens Loft er der anvendt 6700 Kroner, som maa antages at skulle betales særskilt i Henhold til Forbehold i Kontrakten.

Det Beløb, Indstævnte vil have at betale Appellanten for Ekstraarbejder udover, hvad der allerede er udbetalt ham, findes herefter under Hensyn til, hvad der iøvrigt er oplyst, at kunne fastsættes under et til 35 000 Kroner med Renter som paastaet.

Det maa herved ogsaa bemærkes, at de heromhandlede Arbejder i hvert Fald i det væsentlige er udført efter at Appellanten i Forretningsudvalgets Møde den 3 Juli 1931 havde redegjort for, hvilke Foranstaltninger han ansaa for nødvendige, og er udført i Tillid til det da givne Tilsagn om, at Udvalget var villigt til at tage Spørgsmaalet om forskellige Tillægsbetalinger op til Overvejelse, naar hans Arbejde var færdigt.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 4000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Statsradiofoniens Byggeudvalg, bør til Appellanten, Firmaet Waldemar Oelsner & Co betale 35 000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 24 Maj 1932 indtil Betaling sker og Sagens Omkostninger for begge Retter med 4000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Firmaet Waldemar Oelsner & Co, driver i København Virksomhed med Udførelse af Isoleringsarbejder saasom Isolering mod Fugtighed, Lyd, Kulde og Varme m v. I Februar 1930 udførte Indehaveren af Firmaet, Ingeniør W Oelsner, i den Bygning, der til Brug for Statsradiofonien i Henhold til Lov Nr 93 af 31 Marts 1928 blev opført ved Kongens Nytorv i Tilslutning til Det kgl Teater, og som skulde indeholde Lokaler saavel til Statsradiofonien som til et Teater, forskellige Arbejder bl a Isolering i lydmæssig Henseende af den i Teatret byggede Drejescene. I Skrivelse af 5 April 1930 rettede Ingeniør Oelsner en Forespørgsel til Arkitekt Holger Jacobsen, der var Arkitekt for Byggeforetagendet, angaaende det eventuelle Arbejde med Lydisolering i Bygningens øverste Etager, idet han udtalte, at han, saafremt der blev givet ham Lejlighed til at sætte sig ind i de projekterede Etageadskillelsers Detailler, troede at kunne skaffe et praktisk, effektivt og billigt Forslag for en Lydisolation samt bemærkede, at Isoleringen formentlig kunde ske ved Anvendelse af en særlig Fremgangsmaade nemlig Bestrygning af Ydermure, Etageadskillelser og Gulve med forskellige Asfaltpræparater. I November 1930 henvendte Arkitekt Holger Jacobsen sig til Ingeniør Oelsner med Anmodning om at fremkomme med et Forslag. Formaålet med en saadan Isolation var dels indbyrdes at isolere Statsradiofoniens Lokaler, der laa i Etagerne over Teaterrummet, dels at isolere Teaterrummet og Statsradiofoniens Lokaler saaledes, at Teatret ikke generedes af Lyd fra Statsradiofonien og Statsradiofonien ikke af Lyd fra Teatret. Med Hensyn til Lokaliteternes Beliggenhed bemærkes, at Koncertstudiet i Statsradiofoniens Lokaler laa umiddelbart over Tilskuerrummet i Teatret. I Anledning af Henvendelsen sendtes der af Sagsøgerne forskellige Skrivelser til Arkitekt Holger Jacobsen, og i Skrivelse af 15 December 1930, der bærer Paategningen: »Fortroligt«, og hvor Isolationsarbejdet tilbydes udført for ialt 28 000 Kr, hedder det bl a:

»Ved den tilbudte Isolering har vi truffet alle Foranstaltninger for at forhindre, at

Statsradiofoniens Drift generes af evtl Støj i Bygningen eller fra selve Teatrets Side, og at Teatret nedenunder ikke generes af Lyde fra Statsradiofoniens Side.

— — —

Lige siden vi har udført Lydisoleringen ved Drejescenen, har vi beskæftiget os med Løsningen af den nu foreliggende Opgave, og vi ved, at der ikke fra nogen anden Side kan blive fremsat Forslag til Isoleringen, som tager Hensyn til Jærnbetonens særlige Vanskeligheder, som vort Forslag, men vi maa trods alt henstille, at man ved loyalt Samarbejde evt senere udvider Isoleringen til de Steder, der vil kræve den.

Med Hensyn til Driften i Koncertstudiet, Soliststudiet, Talestudiet og Orkesterstudiet paatager vi os det fulde Ansvar for, at denne Drift ikke generer Teatrets Drift og omvendt Teatrets Drift ikke forstyrrer Arbejdet i de før nævnte Lokaler.

Skulde der paa et eller andet Sted i disse af os isolerede Lokaler, Gange og Rum vise sig Forstærkninger o l nødvendigt, forpligter vi os

til at udføre disse uden særligt Vederlag, saa vi kan aflevere en 100 pCt Løsning af den stillede Opgave.

— — —
 Saafremt Statsradiofonien vil vise os den Tillid, at De overdrager Arbejdet til vort Firma, beder vi bekræfte os, at samtlige Statsradiofoniens Lokaler, hvori vi skal arbejde, aflukkes for alle med Undtagelse af Hr Arkitekt Holger Jacobsen og hans Tilsynsførende. Ingen andre Entreprenører har Lov til at betræde vor Arbejdsplads.

Paa vore Rejser i Udlandet for at samle andres Erfaringer og høre Fagfolks Meninger, har vi konstateret, at vort System overgaar alt, hvad man hidtil har set, og vi ønsker naturligvis saa længe som muligt at beskytte os mod Efterligninger.«

I Skrivelse af 22 December 1930 til Arkitekt Holger Jacobsen fra Sagsøgerne udtales:

»Vi overtager

komplet Lydisolering af følgende Rum:

Koncertstudie — Soliststudie,

Talestudie — Orkesterfoyer og Solistfoyer,

saadan, at Arbejdet i disse Rum ikke generes af indtrængende Lyde fra den øvrige Del af Bygningen, og paa den anden Side, at Arbejdet i disse fem Rum ikke generer andre Rum i Bygningen ved udtrængende Lyde. — — —

Alt Isoleringsarbejde iflg Specifikation af 15 ds udføres og leveres af os for en fast Sum af: Kr 28 000,—, som betales os efter fuldført og antaget Arbejde.

Skulde det mod al Forventning vise sig, at Lydisoleringen i et af de fem Rum kræver en Forstærkning eller Ommontering af Lydisolering, udfører og leverer vi alt fornødent for vor Regning uden Ekstrabetaling.«

Den 10 Januar 1931 afholdtes der et Møde med Ingeniør Oelsner, hvor Afdelingschef i Generaldirektoratet for Post- & Telegrafvæsnet Overingeniør Kay Christiansen, Medlem af det Byggeudvalg, der var nedsat angaaende Bygningens Opførelse, overfor Oelsner udtalte sin Forbauselse over, at Sagsøgerne turde paatage sig Opgaven, og spurgte Oelsner, om han havde sat sig godt ind i Bygningens Konstruktion, om han kendte Ventilationssystemet, og om han vidste, at Teatersalens Loft var ophængt i de samme Konstruktioner, som bar Gulvet i Studierne. Efter Overingeniør Christiansens Fremstilling gik Oelsners Svar ud paa, at han var fuldstændig bekendt med Statsradiofonibygningen, idet han allerede længe havde været beskæftiget paa Bygningen, at han sammen med Arkitekten, i Anledning af det forestaaende Arbejde med Lydisolation, havde gennemgaaet alle Lokalerne og havde bemærket, at Teatersalens Loft hængte i et stort Antal Rundjærnsstænger fastgjorte i Gulvet for Studierne, samt at han havde set Lokaleplaner og Tegninger, der viste Ventilationsanlæg m m.

Da Overingeniør Christiansen ansaa Begrebet 100 pCt Lydisolering for praktisk uopnaaeligt, henstillede han, at Garantien blev baseret paa en praktisk Prøve. Sagsøgerne indgav derefter et Tilbud af 12 Januar 1931, i hvilket det bl a hedder:

»Vort Firma paatager sig Udførelsen og Leveringen af den i vort

Tilbud af 15 og 22 Dec 1930 omskrevne Lydisolering af Statsradiofoniens Virksomhed i Koncertstudiet — Soliststudiet — Talestudiet — Speakerum — Solistfoyeren — Orkesterfoyeren og er ansvarlig for, at Teatrets Virksomhed nedenunder Statsradiofonien ikke forstyrres af Arbejdet i Statsradiofonien og omvendt Lyde fra Teatret ikke generer Statsradiofoniens Udsendelser.

Det udførte Lydisoleringarbejde er antaget og Betalingen forfalden til Udbetaling, naar en Lytterprøve ved Højtaler med normalt indstillet Forstærker viser Udsendelsen fri for enhver Art af Støj eller Lyde fra et andet af de omkring det paagældende Optagelsesrum beliggende Lokaler.

— — —
 For Isoleringsarbejdet ved Lofter, Vægge og Gulve i Henhold til vort Tilbud af 15 og 22 Dec betales os en fast Sum af Kr 28 000,— og skal vi, saafremt en Forstærkning i et af de ovenfor nævnte Lokaler, trods Beregning og Forventning, viser sig nødvendig, levere Forstærkningen uden Ekstraberegning.«

Der blev derefter den 26 Januar 1931 oprettet en Kontrakt mellem Sagsøgerne og de Sagsøgte, Statsradiofonibygnings Byggeudvalg, og det hedder i denne:

»Waldemar Oelsner & Co forpligter sig herved til at levere og udføre komplet Lydisolering af Koncertstudie, Soliststudie, Talestudie, Orkesterfoyer og Solistfoyer i Statsradiofonibygningen ved »Det kgl Teater«.

§ 1.

Arbejdet udføres i Overensstemmelse med vedhæftede Tegninger, »Almindelige Betingelser for Arbejder og Leverancer« samt Skrivelse af 15 December 1930 og Tilbud af 22 December 1930 og 12 Januar 1931, for en Sum af henholdsvis

for Lydisolering	Kr 28 000,—
for Forankring	— 6 315,—
til Forstærkning af Væggene.....	— 3 000,—
	ialt Kr. 37 315,—

— — —

§ 2.

Arbejdet paabegyndes straks og skal være færdigt 6 Uger fra Kontraktens Underskrift. For Overskridelse af denne Tidsfrist kan Byggeudvalget forlange en Dagsmulkt af 100 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 19 December 1934.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 22

Onsdag den 12 December.

Det udførte Lydisoleringsarbejde er antaget og Betalingen forfalden til Udbetaling, naar en Lytteprøve ved Højtaler med normalt indstillet Forstærker viser Udsendelsen fri for enhver Art af Støj eller Lyde fra et andet af de omkring det paagældende Optagelsesrum beliggende Lokaler.

Skulde det vise sig, at Lydisoleringen i de 5 Rum kræver en Forstærkning eller Ommontering af Lydisolering, udføres og leverer Firmaet Waldemar Oelsner & Co alt fornødent for egen Regning uden Ekstra-betaling.

Til § 2, første Stykke, bemærkes følgende:

Arbejdet paabegyndes, naar Pudsearbejdet paa Slaggepladevæggene er tilendebragt, og den resterende Loftsforskalling monteret, og skal være færdigt 6 Uger efter, at Arbejdet er paabegyndt.«

Den 11 Februar 1931 var Pudsearbejdet færdigt, og den 12 Februar 1931 var Loftsforskallingen tilendebragt. Den 17 Februar 1931 begyndte Sagsøgerne paa Isoleringsarbejdet. Ved Skrivelse af 22 April 1931 akcepterede de Sagsøgte et af Sagsøgeren gjort Tilbud om Udførelse af forskellige Arbejder, der ikke omfattedes af Kontrakten, til et samlet Beløb af 20 325 Kr. Den 5 Juni 1931 anmodede Sagsøgerne Byggeudvalget om et Forskud, og før Sagsøgerne modtog Svar, gentog de i Skrivelse af 10 Juni 1931 Anmodningen, idet de henviste til, at de hver Uge havde store Udbetalinger, og at de indtil Dato havde »baandlagt« over 85 000 Kr i det paagældende Arbejde. I Skrivelse af 19 Juni 1931 svarede Byggeudvalget, at det ikke saa sig i Stand til at foranledige Forskudsbeløbet anvist til Udbetaling, da det for de paagældende Arbejder fastsatte Vederlag ifølge Kontrakten først var forfaldet, naar Arbejderne var fuldført. Derefter meddelte Sagsøgerne i Skrivelse af 24 Juni 1931 Byggeudvalget, at den i Kontrakten omhandlede Prøve nu kunde foretages. Endvidere fremhævede Sagsøgerne i samme Skrivelse til Støtte for deres Krav paa Forskud, at den oprindelige Entreprisesum var ca 36 000 Kr, men at Beløbet nu var ca 90 000 Kr, og endelig gjorde de opmærksom paa, at de maatte kræve forskellige Tillæg, dels fordi de havde været nødt til at forstærke Opbygningen meget betydeligt, da Gulvfladerne havde slaaet Revner, og Bærejærnene fra Loftet i Teaterrummet laa ovenpaa Gulvet, dels fordi Orkesterfoyeren var blevet ganske betydeligt forstærket, hvorhos der

var lagt Isolering paa nogle Gulve. I Slutningen af Skrivelsen hedder det endeligt:

»Overhovedet viste det sig jo efterhaanden, at Forholdene var saa vanvittige, at man ikke kunde være forberedt paa noget lignende, hvor jo en Arkitekt og ikke en Skomager havde haft Ledelsen.

Da vi, grundet paa Byggeudvalgets Repræsentant Herr Jacobsens uvederhæftige, for os meget skadelige, Omtale af Arbejdet i Radiofoni-bygningen, har set os nødsaget til at anmode vor Sagfører om at støvne Byggeudvalget samt Radiofoniens Ledelse, for at kræve Ret og Erstatning, udbeder vi os gerne omgaaende en Meddelelse, hvorvidt Byggeudvalget er villig til at yde os et Tillæg for Merarbejde eller ikke, idet vi i sidste Tilfælde jo ogsaa kunde lade Retten afgøre Betalingsspørgsmaalet.«

Den 1 Juli 1931 afholdtes den aftalte Prøve, og det konstateredes ved denne, at naar et Orkester spillede paa Scenen i Teaterrummet, og en Mikrofon var anbragt i Statsradiofoniens Koncertstudie, hørtes Musiken fra Scenen tydeligt i Ingeniørrummet, der med Højtaler var forbundet med Koncertstudiet, at naar et Orkester spillede i Statsradiofoniens Koncertstudie, kunde man i Teatrets Tilskuerrum om end svagt høre Musiken fra Koncertstudiet, samt at man ved Prøve mellem Statsradiofoniens forskellige Studier foretaget med Højtaler tydeligt kunde høre Musik fra det ene Rum til det andet. Ingeniør Oelsner, der overværede Prøven, sendte den 2 Juli 1931 Byggeudvalget en Skrivelse, hvori det bl a hedder:

»Ved Afprøvningen i Dag blev det konstateret, at Musiken nedefra i omtrent ligeligt fordelte Frekvenser trænger for stærkt opad, medens der oppe fra Studiet og nedefter kun er Tale om Nedgang af lave Frekvenser, nemlig Kontrabasser og Trommer.

Ved Mødet første Gang oppe hos Overingeniør Christiansen udtalte Undertegnede udtrykkeligt, at vi var forberedt paa, at der maatte gøres noget under Teatrets Betonloft, altsaa mellem Muslingeskallen og Studiernes Gulvplade, da der navnlig lige over Orkestret findes de store Aabninger til Belysningen.

Til Trods for det tilsyneladende nedslaaende Resultat i Dag maa vi pointere, at de værste Vanskeligheder er overvundne, og at vi paa Forhaand havde regnet med, at det ogsaa bliver nødvendigt at træffe Foranstaltninger forneden under Radiofoniens Gulvflader, navnlig lige ovenover Orkestergraven.

Det kan vel næppe nytte igen at henvise til den letfærdige Bygge-maade, men vi henviser igen til vor Korrespondance før Kontraktens Afslutning, hvor vi altid talte om, »at Opgaven kun kunde løses ved loyalt Samarbejde«, idet vi klart kunde se ganske usædvanlige Vanskeligheder. Naar vi senere kun mødte Modarbejde, Overlegenhed og Uvenlighed, saa kunde vi ikke forstaa dette, og derfor blev Forholdet desværre en sørgelig Misforstaaelse og Skuffelse.

Opgaven skal blive løst, men vi beder Byggeudvalget ihvert Fald nu at forstaa, at Sagen er meget alvorlig, og vi synes ogsaa, at man godt kunde have ordnet Prøverne lidt mere diplomatisk.«

Den 3 Juli 1931 afholdt Forretningsudvalget for Opførelsen af Stats-

radiofonibygningen Møde under Ledelse af Formanden for Udvalget, Departementschef Finn Hoskiær. Til Stede kom Ingeniør Oelsner. I Udskriften af Forretningsudvalgets Protokol vedrørende Mødet hedder det:

»Hr Oelsner kom derefter til Stede, og Formanden gjorde ham bekendt med, at Udvalget med Hensyn til hans Ønsker om forskellige Tillægsbetalinger var villigt til at optage dette Spørgsmaal til Overvejelse, naar hans Arbejde var færdigt. Endvidere betonedede Formanden, at der fra Udvalgets og Radiofoniens Side ikke var nogen Art af Uvilje, men at man tværtimod var villig til paa enhver Maade at yde ham sin Bistand, idet det jo var i alles Interesse, at Arbejdet snarest blev udført paa tilfredsstillende Maade. Med Hensyn til den ønskede Prøve var man ogsaa enig med Hr Oelsner i, at den burde ske paa et Tidspunkt, hvor Haandværkerne havde forladt Bygningen. Hvornaar mener De iøvrigt at være færdig?

Hr Oelsner: Jeg antager om en god Uges Tid.

Oelsner redegjorde derefter overfor Udvalget, hvilke Foranstaltninger han mente det nødvendigt yderligere at foretage til Opnaelse af et gunstigt Resultat med Hensyn til det ham overdragne Arbejde.

Formanden: Med Hensyn til det ønskede Forskud maa Udvalget overfor Dem betone, at vi jo ikke er private Folk, der frit kan disponere over Radiofoniens Midler, og der staar jo i Kontrakten, at Vederlaget først er forfaldet til Betaling, naar en Prøve paa tilfredsstillende Maade er afholdt, det vil altsaa sige efter næste Prøves Afholdelse, hvis den giver et tilfredsstillende Udfald.

Hr Oelsner var klar over, at han juridisk intet Krav havde, men bad Udvalget indtrængende om at se med størst mulig Velvilje paa hans Anmodning, da han jo allerede havde haft meget betydelige Udgifter.

Udvalget drøftede derefter Tidspunktet for den nye Prøves Afholdelse, og dette sattes til Tirsdag den 14 d M Kl 5. Man lovede derhos Hr Oelsner at overveje Spørgsmaalet om en a conto Udbetaling til ham og senere give ham Besked herom.«

Den 4 Juli 1931 udbetaltes der Sagsøgerne 20 000 Kr a conto.

Ved Skrivelse af 16 Juli 1931 anmodede Byggeudvalget derpaa Sagsøgerne om at drage Omsorg for, at Lydisoleringensarbejderne var fuldført senest den 24 Juli 1931, og foranledigede, at der af Københavns Byret blev udmeldt Skønsmænd til at foretage den i Kontrakten omhandlede Lytteprøve. Til Skønsmænd udmeldtes Overingeniør ved Københavns Telefon-Aktieselskab P V Christensen, Kapelmester Fr Schnedler-Petersen og Professor ved Polyteknisk Lærestanstalt, Dr phil P O Pedersen, og Prøven foretoges den 24 Juli 1931. Den af Skønsmændene afgivne Erklæring af 25 Juli 1931 lyder saaledes:

— — — Prøverne udførtes paa den Maade, at et Orkester spillede dels i Koncertstudiet, dels i Teatret (Orkestergraven), medens der lyttedes i andre Lokaler, saaledes som nedenfor angivet.

1) I Koncertstudiet spillede af 65 Mand.

I 1 Parket i Teatret hørtes af Musikken praktisk talt kun Slag-instrumenterne, og Lydstyrken fra disse var væsenlig ringere end fra de Automobiler og Dampskibe, man samtidig hørte. Lydisolationen fra Koncertstudiet til Teatrets Parket skønnes herefter at være tilfredsstillende.

Efterlytning fra Balkonen gav samme Resultat.

Efter Efterlytning fra Galleriet hørtes Slaginstrumenterne med en saadan Styrke, at disse skønnes under visse Omstændigheder at kunne virke generende for Publikum. Lydisolationen fra Koncertstudiet til Teatrets Galleri skønnes herefter endnu ikke at være tilfredsstillende. Forholdene i Soliststudiet undersøgtes ved Hjælp af en Mikrofon i Studiet og en Højtaler i Kontrolrummet, indstillet til normal Talestyrke. Musikken fra Koncertstudiet virkede ikke generende, hverken under Taleudsendelse eller under Udsendelse af Kammermusik, saaledes at Lydisolationen fra Koncert- til Soliststudiet, bedømt paa denne Maade, skønnes at være tilfredsstillende. Ved direkte Aflytning i Soliststudiet hørtes Musikken fra Koncertstudiet saa kraftigt, at den maa skønnes at kunne virke distraherende paa de optrædende Kunstnere.

2) I Teatret spillede dernæst af 36 Mand.

Ved direkte Lytning saavel i Koncert- som i Soliststudiet viste det sig, at Lydovergangen var saa svag, at den ikke vil kunne virke forstyrrende ved Udsendelse fra Studierne. — — —

Samme Dag afholdtes Møde i Forretningsudvalget, og Formanden, Departementschef Hoskiær, bad Ingeniør Oelsner meddele, hvad han havde tænkt at foretage sig til Afhjælpning af de af Skønsmændene konstaterede Mangler. Ifølge Forretningsudvalgets Protokol oplyste Ingeniør Oelsner derpaa, at »han havde tænkt at foretage visse Foranstaltninger for at sikre Lydene fra Paukerne gennem et særligt Stativ, hvori Paukerne vilde blive anbragt, ligesom han yderligere vilde forstærke Væggen mellem Koncertstudiet og Soliststudiet.«

Udvalget vedtog i samme Møde at udbetale Sagsøgerne yderligere a conto 20 000 Kr.

Den 3 September 1931 afholdtes ny Prøve, og i en af Skønsmændene samme Dag afgivet Erklæring hedder det:

»— — — Prøverne udførtes paa analog Maade som de tidligere den 24 Juli d A afholdte. I Koncertstudiet spillede under alle Prøverne af et stort Orkester.

Ved Efterlytning i Soliststudiet dels direkte, dels gennem en op-hængt Mikrofon med Forstærker og Højtaler i Kontrolrummet viste det sig, at Forholdene var uforandret fra sidste Prøve.

Ved Efterlytning i Teatrets Parket og Balkon viste det sig, at den overførte Lyd var saa svag, at den skønnes ikke at kunne virke generende for Teatrets Drift.

Ved Efterlytning fra Teatrets Galleri skønnes Forholdene at være en Ubetydelighed bedre end ved den sidste Prøve, men det skønnes stadig, at Lydoverføringen vil kunne virke generende paa Teatrets Publikum paa dette Sted, forsaavidt Forholdene under en virkelig Forestilling ikke skulde stille sig gunstigere end under de foretagne Prøver.

Det skønnes ikke muligt paa Grundlag af de med et praktisk talt

tomt Teaterrum udførte Prøver med Sikkerhed at afgøre, om den resterende Lydoverføring er saa kraftig, at den i Praksis vil virke generende paa Teatrets Drift. — — —«

Den 15 September 1931 afholdtes der atter en Prøve, og Skøns-mændenes Erklæring gaar ud paa følgende:

»— — — Paa Scenen spillede »Diplomater«. Tilskuerrummet var godt besat. I Koncertstudiet spillede en Del af Tiden af et stort Orkester.

Aflytning foretoges kun fra 1ste Etage (i tidligere Indberetninger kaldet Galleriet), da det af de tidligere Forsøg med det tomme Tilskuerrum fremgik, at der ikke finder nogen generende Lydovergang Sted fra Koncertstudiet til Balkonen eller Gulvet.

Selve den overførte Lyd var af samme Størrelsesorden som ved sidste Prøve, men var paa intet Tidspunkt saa kraftigt, at den paa mærkbar Maade vanskeliggjorde Forstaaelsen af Talen fra Scenen.

Den overførte Lyd var paa den anden Side til visse Tider stærk nok til, at den omend kun i ringe Grad virkede distraherende.

Man skønner, at den overførte Lyd kun under ganske særlig uheldige Forhold vil kunne virke generende for Publikum paa 1ste Etage.«

Den 29 September 1931 afholdtes Forretningsudvalgsmøde, og Ingeniør Oelsner var til Stede. Formanden udtalte til Ingeniør Oelsner, at man, uagtet han ikke kunde siges helt at have løst den Opgave, han havde paataget sig, dog vilde betale ham hans Penge efter Kontrakten, samt opfordrede ham til at sende Opgørelse over sit Tilgodehavende, idet Formanden foreløbig opgjorde dette til 37 315 Kr minus 800 Kr = 36 515 Kr ifølge Kontrakten af 26 Januar 1931, 20 325 Kr i Henhold til Skrivelse af 22 April 1931 samt et mindre Beløb, der ikke var opgjort, for Beklædning af Lysskakten i Koncertstudiet og Arbejde med 3 Kanaler m v. Ingeniør Oelsner, der var bistaet af sin juridiske Konsulent, gjorde heroverfor gældende, at hans Tilgodehavende var betydeligt større, og han hævdede, at naar han stadig var gaet videre og havde lagt flere nye Lag paa for at opnaa en højere Lydisolering, var dette sket efter Opfordring fra Byggeudvalgets Formand og saaledes, at han efter Formandens Udtalelser maatte forsaa, at disse yderligere Arbejder vilde blive betalt af Udvalget.

Heroverfor udtalte Formanden, at han bestemt maatte bestride dette, og at de yderligere Arbejder, Oelsner havde ment at maatte foretage for at opfylde Kontraktens Bestemmelser og derigennem sikre sig Ret til Kontraktsummen, maatte være Udvalget uvedkommende og selvfølgelig alene bekostes af Oelsner.

Med Skrivelse af 21 Oktober 1931 fremsendte derpaa Sagsøgerne til de Sagsøgte en Opgørelse udvisende, at der var udført Arbejde for 124 283 Kr. Da der var betalt Sagsøgerne ialt 40 000 Kr a conto, udgjordes deres Tilgodehavende herefter 84 283 Kr.

I Skrivelse af 9 November 1931 meddelte Byggeudvalget Sagsøgerne, at man kun kunde erkende at skyldte de i Mødet den 29 September 1931 opgivne Beløb og et enkelt mindre Beløb vedrørende et Stillads, samt at Arbejdet var afleveret 117 Dage for sent saaledes, at Bødebeløbet ifølge Kontrakten udgjorde 11 700 Kr. Med Fradrag af dette

Beløb og de Sagsøgerne a conto udbetalte 40 000 Kr tilkom der herefter Sagsøgerne til Rest 5626 Kr, hvilket Beløb samtidig blev udbetalt af Sagsøgerne.

Da Sagsøgerne ikke kunde godkende denne Opgørelse, har de anlagt nærværende Sag mod de Sagsøgte, idet de oprindelig opgjorde deres Tligodehavende saaledes, at der tilkom dem de ovennævnte 124 283 Kr med Fradrag af 40 000 Kr og 5626 Kr = 78 657 Kr. Under Sagen blev der imidlertid paa Begæring af Sagsøgerne udmeldt Skønsmænd til at afgøre, hvorvidt der til Arbejderne ved Lydisoleringen var medgaaet de Beløb, som Sagsøgerne paastod. Ingeniørerne A M Knudsen og Knud Rasmussen udtalte derpaa som Skønsmænd, at de direkte Udgifter til Sagsøgernes Arbejde maatte anslaaes til 121 900 Kr. Mellem Parterne er der dernæst opnaaet Enighed om, at de to Poster, som de Sagsøgte erkender at skulle godtgøre Sagsøgerne, bør sættes til 1600 Kr og ikke til 2515 Kr, hvormed der er regnet i det af Skønsmændene anslaaede Beløb, hvorfor dette af Sagsøgerne er nedsat 915 Kr fra 121 900 Kr til 120 985 Kr. Sagsøgerne nedlægger herefter Paastand paa, at de Sagsøgte dømmes til at betale 120 985 Kr med Fradrag af 40 000 Kr og 5626 Kr = 75 359 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 24 Maj 1932. Subsidiært paastaar Sagsøgerne de Sagsøgte dømt til at udrede et efter Rettens Skøn fastsat Beløb. De Sagsøgte, der i Skrivelse af 3 Marts 1932 til Sagsøgernes juridiske Repræsentant havde meddelt, at de uanset det ved Forsinkelsen forvoldte Tab paa ca 30 000 Kr, var villige til at medvirke til, at Dagsbøderne eftergaves Sagsøgerne, har under Sagen frafaldet det i Skrivelsen af 9 November 1931 fremsatte Krav om Bøder til et Beløb af ialt 11 700 Kr, og de nedlægger herefter Paastand om Frifindelse mod Betaling af 11 700 Kr og ovennævnte 1600 Kr, ialt 13 300 Kr.

Under Sagen er Professor ved Københavns Universitet, Dr phil H M Hansen og Professor ved Polyteknisk Lærestanstalt E Suenson udmeldt som Skønsmænd angaaende forskellige af Sagsøgerne rejste Spørgsmaal. Skønsmændene er saaledes blevet spurgt, om det er af Betydning for Lydforholdene i Bygningen og dermed for Lydisoleringen, at Loftet i Teatersalen er ophængt ved Hængestænger i Koncertstudiets Gulv, og om det er af Betydning, at Hængestængerne er fastgjort i Gulvets Plader. Begge Spørgsmaal har Skønsmændene besvaret bekræftende og yderligere paa Anledning udtalt, at de ikke tør benægte, at denne Byggemaade i betydelig Grad kan have vanskeliggjort og derved fordyret den opnaaede, i det væsentlige tilfredsstillende Lydisolation mellem Studiet og Teatersalen. Derimod har Skønsmændene besvaret et lignende Spørgsmaal om Betydningen af, at Koncertstudiet ved Hængesøjler er ophængt i Tagkonstruktionen, benægtende.

Skønsmændene har dernæst som Svar paa Spørgsmaal udtalt, at de, naar de havde set de Tegninger, som var overladt Ingeniør Oelsner, ikke vilde have været i Tvivl om, at Loftet (Muslingskallen) i Teatrets Tilskuerrum var ophængt i Dækket ovenover, men at man af Tegningerne intet Indtryk fik af, at dette Dæk var ophængt i Tagværket, og at Ingeniør Oelsner, der færdedes i Bygningen, meget hurtigt burde være blevet klar over, at Muslingskallen ved Hjælp af Jærnstænger

var ophængt i det overliggende Dæk, og at det maa tilkomme en Lydisoleringsekspert, der slutter Kontrakt om et Arbejde, at skaffe sig de Oplysninger vedrørende Byggemaaden, som er af Betydning for hans Tilbudspris.

Paa Forespørgsel, om Byggeforetagendets Arkitekt har gjort sig skyldig i Pligtforsømmelse ved ikke at oplyse Ingeniør Oelsner om Bygningens Konstruktion, har Skønsmændene svaret Nej, idet de har tilføjet, at der, for at en Pligtforsømmelse skulde foreligge, maatte være anvendt Byggemaader af en saa særegen Art, at de maatte forudsættes at være ukendte for nutidige Byggeteknikere, men at dette ikke er Tilfældet for de nævnte Ophængningers Vedkommende. At ophænge et Dekorationsloft som Muslingskallen i det overliggende Dæks Bjælker ved Hjælp af Jærnstænger er en fra gammel Tid kendt og hyppigt brugt Fremgangsmaade, og at ophænge et Loft i det overliggende Dæks Jærnbetonplader er allerede omtalt i 1 Udgave (1907) af E Suenson: Jærnbeton. At mere integrerende Dele ophænges i Sprængværket i Taget er ikke blot kendt fra moderne Jærnbetonbygninger, men forekommer f Eks i Hofteatret og Casino i København.

Til Støtte for den nedlagte Paastand gør Sagsøgerne under Domsforhandlingen gældende, at der vel i Kontrakten af 26 Januar 1931 og dertil hørende Skrivelse af 22 April 1931 var nævnt Beløb, hvorfor Arbejdet skulde leveres, og at Sagsøgerne selvfølgelig er gaaet ud fra, at Arbejdet kunde leveres til denne Pris, men at Kontrakten dog ikke var nogen egenlig Entreprisekontrakt saaledes, at Sagsøgerne mod den aftalte Betaling havde paataget sig at levere et vist Arbejdsresultat, og de henviser i denne Sammhæng for det første til, at den Opgave, der skulde løses, var af ganske usædvanlig Art, og at de Metoder, der skulde anvendes, var ganske ny, saaledes at der under Arbejdets Gang meget let kunde fremkomme Komplikationer, hvormed der ikke var regnet. Dernæst henviser de til, at det af Skrivelsen af 15 December 1930, hvori de detaillere Rede for, hvilke bestemte Foranstaltninger de vilde gennemføre, maatte være blevet de Sagsøgte klart, at Sagsøgerne regnede med, at Opgaven kunde løses ved Gennemførelsen af netop disse Foranstaltninger. Endvidere henviser Sagsøgerne til, at der i de Skrivelser, der ligger til Grund for den meget kortfattede og i flere Henseender mangelfulde Kontrakt, var taget forskellige Forbehold, ligesom de fremhæver, at de netop, fordi Opgaven var ny og vanskelig, i Skrivelse af 15 December 1930 havde fremsat Henstillingen om et loyalt Samarbejde med de Sagsøgte, og at de Sagsøgte ganske har svigtet i saa Henseende, idet de ikke har gjort Sagsøgerne opmærksom paa de særlige Konstruktioner, der var anvendt ved Bygningens Opførelse. Sagsøgerne udvikler nærmere desangaaende, at da de var begyndt paa Arbejdet, viste det sig, at der med Hensyn til Bygningens konstruktive Udførelse var benyttet Fremgangsmaader, der var i høj Grad uheldige med Lydisolation for Øje, og som de ikke kunde tænke sig benyttet af en Arkitekt, der fra Begyndelsen af maatte have haft Opmærksomheden henvendt paa i lydæssig Henseende at isolere de forskellige Rum, og de fremhæver navnlig, at Stængerne, der bar Teatersalens Loft (Muslingskallen) var ført op gennem Gulvpladerne i

Koncertstudiet, og at Gulvet i dette var fuldt af Revner samt svingede, fordi det var for tyndt og blev baaret af Tagkonstruktionen. Sagsøgerenes Opgave blev derved meget vanskeligere, end de havde tænkt sig, og kun ved at træffe langt mere omfattende Foranstaltninger, end de oprindeligt havde regnet med, lykkedes det dem at naa det Resultat, de havde lovet. Sagsøgerne har ganske vist ikke indhentet de Sagsøgtes udtrykkelige Godkendelse af, at disse vilde betale de herved fremkomne Merudgifter, men da det ønskede Resultat er naaet, og da det ikke kunde opnaas paa en billigere Maade, og da Bygningen ikke kunde anvendes til sit Formaal, uden at de paagældende Foranstaltninger blev gennemført, og det gjorde Arbejde saaledes er kommet de Sagsøgte tilgode, mener Sagsøgerne at have Krav paa, at de Sagsøgte i hvert Fald godtgør dem de Beløb, som Udførelsen af disse Foranstaltninger har kostet dem, hvilket de mener saa meget mere at have Krav paa, som de har forstaaet de med de Sagsøgte før Arbejdets Paa-begyndelse førte Forhandlinger saaledes, at det mere kom an paa at faa Opgaven løst end paa Bekostningen, og de hævder, at dette Synspunkt ogsaa fandt Bekræftelse ved det, der skete paa Mødet den 3 Juli 1931, hvor der af Formanden for Udvalget paa en Maade blev givet dem Tilsagn om Godtgørelse af deres Udgifter.

De Sagsøgte gør til Støtte for deres Paastand om Frifindelse mod Betaling af de ovenfor angivne Beløb gældende, at der foreligger et Entrepriseforhold med et ganske bestemt Arbejdsresultat for Øje, og at der ikke er sket nogen Ændring i dette Forhold, hverken paa Grund af bristende Forudsætninger, nye Aftaler eller egenlige Ekstraarbejder, og at det derfor er Kontrakten af 26 Januar 1931 med Skrivelse af 22 April 1931, der udelukkende afgør, hvilket Krav der tilkommer Sagsøgerne.

Angaaende de Forhold, der forelaa ved Kontraktens Oprettelse, fremhæver de Sagsøgte, at Arkitekten ved Afgørelsen af, hvorledes Bygningen i konstruktiv Henseende skulde udføres, fra første Begyndelse af har haft Opmærksomheden henvendt paa at isolere de forskellige Rum mest muligt i lydæssig Henseende. For at isolere Bygningen mod Støj udefra, er der saaledes anvendt Kork i Fundamentterne, og med Hensyn til Etageadskillelsen udarbejdedes der forskellige Projekter for at finde den Løsning, der, naar andre berettigede Hensyn ogsaa toges i Betragtning, kunde give det med Hensyn til Isolation bedste Resultat. Endvidere blev der draget Omsorg for, at Luftkanalerne, der virker i høj Grad lydforplantende, ikke fra Teaterrummet blev ført gennem Statsradiofonis Lokaler. Det er saaledes ikke rigtigt, naar Sagsøgerne vil give det Udseende af, at der ved Bygningens Konstruktion ikke skulde være taget behørigt Hensyn til Lydisoleringen.

Dernæst fremhæver de Sagsøgte, at Ingeniør Oelsner, da Kontrakten blev afsluttet, havde haft sin Gang i Bygningen, og at han saavel herfra som fra de Tegninger, han fik udlaant, maatte og burde være fuldt ud bekendt med Bygningens Konstruktion, derunder med det konstruktive Forhold, der efter Skønsmændenes Opfattelse er det eneste, der har Interesse for Lydisolationen, nemlig Ophængningen af Loftet i Teaterrummet (Muslingskallen). Da Arbejdet paa Bygningen, hvad det

konstruktive angaar, var afsluttet, da Ingeniør Oelsner traadte til, fandtes der saaledes paa dette Tidspunkt en i denne Henseende færdig Bygning, og Ingeniør Oelsner maa selv bære Ansvar, hvis han er gaaet ud fra, at Bygningen var anderledes konstrueret end af ham antaget. De Sagsøgte finder i denne Sammenhæng Anledning til at understrege, at Initiativet vedrørende Arbejdets Overdragelse til Sagsøgerne er uddaaet fra disse, der i ovennævnte Skrivelse af 5 April 1931 retter Forespørgsel angaaende Arbejdet, samt at Sagsøgerne, der baade skulde udarbejde Projektet og udføre dette, var Specialister paa det omhandlede Omraade og iøvrigt omgav deres Metoder med en vis Hemmelighedsfuldhed, og at de Sagsøgte derfor maatte antage, at Sagsøgerne havde taget alle relevante Forhold i Betragtning.

De Sagsøgte afviser saaledes Sagsøgernes Betragtninger om, at Kontraktforholdet skulde være blevet hævet eller ændret paa Grund af bristende Forudsætninger med Hensyn til Vanskelighederne ved Arbejdet.

Angaaende selve Kontrakten af 26 Januar 1931 og de Skrivelser, hvortil denne henviser, fremhæver de Sagsøgte stærkt, at Sagsøgerne ifølge Kontraktens og Skrivelsernes Ordlyd har paataget sig en udtrykkelig Garanti for Effektiviteten af den tilbudte Lydisolering samt udtrykkelig udtalt, at hvis der for at opnaa det tilbudte Resultat kræves visse yderligere Foranstaltninger, udføres disse af Sagsøgerne uden Ekstrabetaling.

De Sagsøgte hævder saaledes under Henvisning til Kontrakten og de i denne nævnte Skrivelser, at der foreligger et rent Entrepriseforhold, og iøvrigt at de ikke uden Kontrakt vilde have overdraget Sagsøgerne Arbejdet, da de paa Grund af Arbejdets specielle Art og delvis Ukendskab med de af Sagsøgerne anvendte Metoder vilde kunne være kommet ud i uoverskuelige Udgifter, hvis Arbejdet skulde have været udført efter Regning.

Ud fra dette Synspunkt og under Henvisning til, at Sagsøgerne ikke har isoleret andre Rum end de, der udtrykkeligt var nævnt i Kontrakten, afviser de Sagsøgte de af Sagsøgerne fremsatte Betragtninger om Betaling efter Reglerne for egenlige Ekstraarbejder.

Endelig hævder de Sagsøgte, at der ikke fra deres Side paa noget Tidspunkt er givet noget udtrykkeligt eller stiltiende Tilsagn om Honorering af Sagsøgernes Arbejde udover, hvad der tilkom disse ifølge Kontrakten med tilhørende senere Skrivelse. De bestrider saaledes, at der paa Mødet den 3 Juli 1931 er givet Sagsøgerne noget retligt forbindende Tilsagn, og henviser til Ordlyden af Departementschef Hoskiærs Udtalelse, der gaar ud paa, at Forretningsudvalget er »villigt til«, naar Arbejdet er færdigt, at optage Sagsøgernes Ønske om forskellige Tillægsbetalinger »til Overvejelse«.

Under Henvisning til det anførte nedlægger de Sagsøgte Paastand om Frifindelse mod Betaling af de Beløb, som de ogsaa tidligere har været villige til at betale.

For Landsretten er der afgivet Forklaring af Ingeniør Waldemar Oelsner, Departementschef Finn Hoskiær, Arkitekt Holger Jacobsen, Murerformand Einar Ravn, Ingeniør, cand polyt Erik Smidth, Ingeniør

Hakon Møhl og Teaterchef Andreas Møller, ligesom Skønsmændene, Professorerne E Suenson og H M Hansen har udtalt sig.

Arkitekt Holger Jacobsen har forklaret, at der ved Projekteringen af Bygningens Konstruktion fra første Begyndelse af er taget Hensyn til Lydisoleringen. Der er saaledes anvendt Kork i Fundamenterne for at undgaa Støj udefra, og Luftkanalerne er lagt saaledes, at de saavel fra Teaterrummet som fra Statsradiofoniens Lokaler er ført direkte ud af Bygningen. Endvidere forhandlede Vidnet i Januar 1929 med et tysk Firma, der var Specialist i Isolering, og dette indtegnede paa Planer, der var udlaant, forskellige Isoleringsforanstaltninger, der dog ikke blev udført. Med Hensyn til Etageadskillelsen mellem Teaterrummet og Statsradiofoniens Lokaler var dette Forhold ogsaa Genstand for Overvejelse, og der var først udarbejdet et Projekt, hvorefter der skulde være en dobbelt Etageadskillelse, men denne Plan blev dog opgivet, dels for at skaffe en Ordning, der bedre tilfredsstillede Brandvæsnets Krav, dels for at frembringe en bedre økonomisk Løsning af Opgaven. Videre har Vidnet forklaret, at den Plan, hvorefter Bygningen blev opført, forelaa allerede i December 1928, og at der paa de Punkter, denne Sag angaar, ikke blev foretaget Ændringer, og at Ingeniør Oelsner først i 1930 fik noget med Byggeforetagendet at gøre, saaledes at tidligere Planer maa have været uden Betydning for hans Dispositioner. Angaaende Ingeniør Oelsner forklarer Vidnet iøvrigt, at Oelsner aldrig i Detailler har sat ham ind i, hvilke isolerende Foranstaltninger han agtede at foretage, og at Oelsner aldrig til ham har besværet sig over, at Bygningen i konstruktiv Henseende var anderledes end af ham antaget, men at Oelsner tværtimod altid udtalte sig meget optimistisk om sin Opgave.

Ingeniør Waldemar Oelsner har forklaret, at han til Arkitekt Holger Jacobsen har besværet sig over Bygningens Konstruktion, og benægter Rigtigheden af Jacobsens Forklaring desangaaende.

Ved Afgørelsen af, hvilket Krav Sagsøgerne har paa de Sagsøgte, findes der ikke at kunne gives Sagsøgerne Medhold i de af dem fremsatte Betragtninger, hvorefter dette Kravs Størrelse skal fastsættes paa Grundlag af Omfanget af det af Sagsøgerne udførte Arbejde og ikke paa Grundlag af Bestemmelserne i Kontrakten af 26 Januar 1931 med Skrivelse af 22 April 1931.

Sagsøgerne har ved Kontrakten af 26 Januar 1931 med Skrivelse af 22 April 1931 forpligtet sig til for en bestemt Betaling at præstere et ganske bestemt Arbejdsresultat nemlig Lydisolering af forskellige nærmere angivne Rum, og Sagsøgerne kan herefter ikke gøre Krav paa et andet Vederlag end Kontrakten hjemler, medmindre de godtgør, at der er sket en Ændring i Kontraktsforholdet, eller at de har præsteret et Arbejdsresultat udover det aftalte, og at der paahviler Sagsøgte Pligt til at betale for dette.

Sagsøgerne ses imidlertid ikke ved noget af de af dem paaberaabte Forhold at have godtgjort, at Kontraktsforholdet er blevet ændret, saaledes at Størrelsen af deres Krav vil være at fastsætte paa Grundlag af den saaledes skabte Situation, og det skal i denne Henseende bemærkes, at Sagsøgerne ikke vil være berettiget til at anse Kontrakten for hævet, fordi visse Konstruktioner ved Bygningen var anderledes, end de havde

antaget, idet det maa komme Sagsøgerne til Skade, at de ikke inden Kontraktens Afslutning tilstrækkeligt undersøgte dette Forhold. Derhos bemærkes, at der i det paa Mødet den 3 Juli 1931 passerede ikke findes noget som helst Grundlag for Sagsøgerne til at antage, at der var givet dem et retligt forbindende Tilsagn om, at Betaling skulde ske paa et andet Grundlag end Kontraktens Bestemmelser.

Dernæst ses Sagsøgerne heller ikke at have godtgjort, at det af dem præsterede Arbejdsresultat er et andet end det, der omfattedes af deres kontraktmæssige Forpligtelser, saaledes at der eventuelt efter Reglerne om Præstationer udenfor Entrepriskontrakten kunde blive Tale om at yde Betaling, og det skal i saa Henseende fremhæves, at Sagsøgerne ved Kontrakten havde paataget sig Lydisolering af visse bestemte Rum, og at det af dem udførte Arbejde ikke har omfattet andre Rum eller andre Formaal, end hvad der angaves i Kontrakten, samt at der paa Mødet den 3 Juli 1931 ikke er givet Sagsøgerne noget retlig forbindende Tilsagn om, at de Sagsøgte vilde betale Sagsøgerne et Vederlag udover det kontraktmæssige.

De Sagsøgte vil herefter kun være at dømme til at betale Sagsøgerne de tilbudte 13 300 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 24 Maj 1932, men vil iøvrigt være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde udrede efter Reglerne for afgiftsiri Sager som nedenfor nærmere bestemt.

Torsdag den 13 December.

Nr 64/1934. Grosserer **August Søderberg** (Svane)

mod

Københavns Telefon-Aktieselskab
(F Bülow og Martensen-Larsen),

betræffende Gyldigheden af en Guld Klausul.

Østre Landsrets Dom af 3 Februar 1934: De Sagsøgte, Københavns Telefon-Aktieselskab, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Grosserer August Søderberg, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 500 Kr inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte ikke gentaget sin Paastand om Sagens Afvisning, ligesom Appellanten ikke har gentaget sin subsidiære Paastand om Betalingens Erlæggelse i København.

Af de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at den i de forenede Stater gældende Ret maa komme til Anvendelse ved Sa-

gens Afgørelse, og da nu den af Appellanten fordrer Betaling efter Guldværdi er i Strid med de i Dommen omtalte amerikanske Lovbestemmelser, vil Indstævntes Frifindelsespåstand være at tage til Følge, og Dommen vil saaledes i det hele kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer August Søderberg, til Indstævnte, Københavns Telefon-Aktieselskab, med 2000 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgørelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 29 Januar 1929 blev der mellem Københavns Telefon-Aktieselskab og Guaranty Trust Company of New York oprettet en Kontrakt, hvorefter førstnævnte Selskab gennem Guaranty Trust Company optog et Laan, stort 7 Millioner Dollars (\$ 7.000.000). For Laanet skulde Debitor udstede »sine udenlandske guldindløselige Obligationer«, rentebærende med 5 pCt p a. Renterne skulde betales halvårligt den 15 Februar og 15 August hvert Aar. Det hedder endvidere i den fornævnte Kontrakts § 1 bl a: »Hovedstol og Renter er betalbare i de Forenede Stater i Amerikas Guldmønt med den Standardvægt og Finhed, der var gældende den 15 Februar 1929 ved Guaranty Trust Company of New Yorks Hovedsæde, som herved udnævnes til Betalingsagent for Laanet i Byen New York, — — —

Obligationerne skal være Obligationer med Kuponer, betalbare til lhændehaveren og udstedes med et Paalydende af \$ 1.000.«

I Kontraktens § 6 hedder det bl a:

»Debitor kan efter eget Forgodtbefindende til enhver Rentetermin indfri alle eller en hvilken som helst Del af de paa et saadant Tidspunkt uindfriede Obligationer mod Betaling af Hovedstol plus paaløbne Renter. Hvis Debitor ønsker at benytte denne Ret til Indfrielse, maa det give Meddelelse herom til Betalingsagenten mindst 75 Dage før Indfrielsesdagen, og mindst 5 Dage før Indfrielsesdagen, hos Betalingsagenten i Byen New York, de Forenede Stater i Amerika, indsætte et Beløb i de Forenede Staters Guldmønt eller et tilsvarende Beløb tilstrækkeligt til at indløse alle eller en hvilken som helst Del af Obligationerne, der da maatte være uindløst, og som af Debitor maatte være bestemt til Indfrielse.«

Kontraktens § 7 er saalydende:

»Saalænge nogen af Obligationerne maatte være uindfriet, betaler Debitor til Betalingsagenten den 15 Februar 1930 og hver den 15 Februar derefter, indtil Obligationerne er forfaldne, eller indtil de alle er blevet indfriet, en Sum af \$ 250.000 i de Forenede Staters Guldmønt eller et tilsvarende Beløb. Disse Betalinger, med Undtagelse af den endelige og sidste Betaling, som skal finde Sted den 10 Februar 1954 og skal benyttes til Betaling af Obligationerne til deres paalydende Værdi den 15 Februar 1954, udgør et Amortisationsfond og anvendes af Betalingsagenten til Amortisering af Obligationerne — — —«

I de følgende Paragraffer gives der derefter Regler for, hvorledes Amortisationen skal foregaa, nemlig ved Køb af Obligationer i det aabne Marked paa nærmere angivne Betingelser, eventuelt ved Lodtrækning.

Endvidere bestemmes det i Kontraktens § 14, at »Debitor udnævner Trust Company til sin Betalingsagent med Hensyn til det, der er nævnt i nærværende Kontrakt, og bemyndiger det til paa Debtors Vegne at foretage det nødvendige med Hensyn til Betalingen af Hovedstol og Renter paa Obligationerne,« og i § 15 bl a, at de nødvendige Midler til Betaling af alle halvaarlige Renter paa Obligationerne erlægges af Debitor til Betalingsagenten i Byen New York mindst 5 Dage før hver Rentetermin.

Endelig bestemmes det i Kontraktens § 23 bl a, at i de i Paragraffen nærmere angivne Misligholdelsestilfælde er Ihændehaven af en hvilken som helst Obligation eller Obligationer berettiget til, saalænge denne Misligholdelse ikke er redresseret, at paastaa den enkelte eller samlede Hovedstol paa sin Obligation eller Obligationer samt de paaløbne Renter indtil den Dag, Paastanden finder Sted, forfalden og betalbar af Debitor, hvorefter disse Beløb straks er forfaldne og betalbare af Debitor, og Debitor indgaaer paa at betale disse paa Obligationernes Betalingssted i Byen New York.

De for Laanet udstedte Obligationer betegner sig som udenlandske Guldobligationer. I Obligationerne hedder det bl a:

»Københavns Telefon-Aktieselskab (i det efterfølgende kaldet Laan-tageren) forpligter sig herved til for Valuta modtaget (for value received) at betale til Ihændehaven den 15 Februar 1954 eller eventuelt paa et tidligere Tidspunkt, hvortil Obligationen maatte blive opsagt til Indfrielse, nærværende Obligations Hovedstol Eet Tusinde Dollars, samt til at betale Rente 5 p a af Hovedstolen fra 15 Februar 1929, indtil nævnte Hovedstol indfries; Renten erlægges halvaarlig hvert Aars 15 Februar og 15 August, men for saa vidt Hovedstolen angaar, kun mod Aflevering af nærværende Obligation og forsaavidt Renten angaar kun mod Aflevering af vedføjede Kuponer, efterhaanden som disse forfalder til Udbetaling. Hovedstol og Rente betales paa Guaranty Trust Company of New Yorks Hovedkontor — idet dette Selskab er Betalingsagent for Laanet i Manhattan Kommune, Byen og Staten New York, Amerikas forenede Stater, i De forenede Stater af Amerikas Guldmønt af, eller svarende til, disses Vægt og Finhed, den 15 Februar 1929. (»in gold coin of the United States of America of or equal to the standard of weight and fineness existing February 15 1929«) — — — Nærværende Obliga-

tion henhører til et af Laantageren optaget 25-Aars amortisabelt 5 pCt udenlandsk Guldlaan, idet Laanets samlede Hovedstol ikke maa overstige Syv Millioner Dollars (\$ 7.000.0000).«

I de til Obligationerne hørende Rentekuponer hedder det bl a:

»Københavns Telefon-Aktieselskab — — — § 25. betaler til Ihænderen paa Betalingsagentens Guaranty Trust Company of New York Hovedkontor i Manhattan Kommune, Byen og Staten New York, De forenede Stater i Amerika, mod Aflevering af nærværende Kupon Fem og Tyve Dollars i Amerikas Forenede Staters Guldmønt — — — hvilket Beløb repræsenterer seks Maaneders Renter forfaldne paa Københavns Telefon-Aktieselskabs 25-aarlige amortisable 5 pCt udenlandske Guldobligationer medmindre nærværende Obligation forinden maatte være opsagt til Indfrielse og er blevet behørig indfriet.

Af Kontrakten og Obligationerne med Rentekuponer, der er affattede i det engelske Sprog, er der fremlagt Oversættelse under Sagen, og de ovenstaaende Citater hidrører fra denne Oversættelse; det samme gælder med Hensyn til de nedenfor citerede Bestemmelser i den amerikanske Lovgivning.

Da 10 Rentekuponer paa tilsammen 250 Guld Dollars, forfaldne den 15 August 1933 og tilhørende Grosserer August Søderberg her af Staden som Ihænderer af de respektive Obligationer, præsenteredes for Københavns Telefon-Aktieselskabs Betalingsagent i New York, nægtede denne i Overensstemmelse med den fra nævnte Aktieselskab indhentede Instruks at betale i Guld Dollars eller efter Guld-Dollars Værdi i Papir Dollars.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgeren, Grosserer August Søderberg, overfor de Sagsøgte, Københavns Telefon-Aktieselskab, nedlagt Paastand paa, at disse dømmes til mod Aflevering af de ovennævnte Rentekuponer at betale ham 250 Guld Dollars efter Vægt og Finhed pr 15 Februar 1929 eller den tilsvarende Værdi i Papir Dollars eller i danske Kroner beregnet efter Guld-Dollars Vægt og Finhed pr 15 Februar 1929 tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 15 August 1933 til Betaling sker. Saafremt Ydelsen er umulig at erlægge i New York, paastaas den betalt i København.

De Sagsøgte har principalt paastaet Sagen afvist, medens de subsidiært har paastaet sig frifundne. Rent subsidiært har de protesteret mod, at den af Sagsøgeren paastaaede Rente beregnes fra en tidligere Dato end Stævningens Dato, den 13 September 1933.

Til Støtte for deres Afvisningspaastand har de Sagsøgte anført, at Sagen burde have været indbragt for Retten i New York. Efter Obligationens Indhold er Guaranty Trust Company of New York indsat som Betalingsagent, og dette Selskabs Hovedkontor i New York er det Sted, hvor Obligationernes Hovedstol og Renter skal betales. Ligesom Kreditor efter Obligationen maa være berettiget til at sagsøge Betalingsagenten i New York, saaledes maa de Sagsøgte ogsaa være berettigede til at forlange Sagen paadømt i New York. Kontraktens Bestemmelser om Misligholdelse indeholder intet om, at man skulde kunne rejse Sag mod de Sagsøgte her i Landet.

De Sagsøgte har dernæst til Støtte for deres Frifindelsespaastand anført følgende:

I de for Laanet udstedte Obligationer indeholdes en Bemærkning om, at de er udstedte i Henhold til den under 29 Januar 1929 mellem Laantageren og Guaranty Trust Company of New York oprettede Kontrakt, og der henvises derhos paa forskellige Steder i Obligationernes Tekst til den nævnte Kontrakt, der saaledes er af afgørende Betydning ved Bedømmelsen af det mellem Parterne bestaaende Retsforhold. Det paagældende Laan er alene udbudt til offentlig Tegning i Amerika og fremtræder i det hele som et amerikansk Laan. Obligationernes Tekst er — ligesom Kontraktens — affattet i det engelske Sprog, og de lyder alene paa amerikansk Mønt (\$ 1000). Obligationerne er vel her i Landet underskrevne af Formanden for Telefonselskabets Bestyrelse og dets administrerende Direktør, men de er ifølge Kontraktens § 17 og selve Obligationernes Indhold ikke gyldige eller bindende i nogen Henseende, forinden de er medunderskrevne af Guaranty Trust Company i New York, og de maa derfor anses for at være definitivt udstedte i Amerika. De Sagsøgte har i denne Forbindelse gjort opmærksom paa, at medens der ingen Stedbetegnelse findes angivet for Debitor, findes der overalt i Obligationerne og Rentekuponerne en detailleret Angivelse af Guaranty Trust Company's Hjemsted. Med Hensyn til Betalingsstedet er det saavel i Obligationerne som i Rentekuponerne angivet, at Betalingen af Hovedstol og Renter, henholdsvis Renter skal finde Sted paa Betalingsagentens Guaranty Trust Company of New York's Hovedkontor i Manhattan Kommune, Byen og Staten New York, Amerikas forenede Stater. At Betalingsstedet er New York fremgaar ogsaa af forskellige Bestemmelser i Kontrakten, saaledes § 1 (ordinær Indfrielse) og § 6 (ekstraordinær Indfrielse), og § 9 (Udtrækning) og § 23 (Misligholdelse). Endelig er ifølge § 14 ved Indsættelsen af en Betalingsagent i Almindelighed fastslaaet, at alt, hvad der vedrører Opfyldelsen af Debtors Forpligtelser, skal ske i New York. De Sagsøgte har særlig henvist til, at de ifølge den ovenciterede § 15 i Kontrakten er forpligtede til mindst 5 Dage før hver Rentetermin at erlægge de nødvendige Midler til Betaling af alle halvårlige Renter til Guaranty Trust Company i New York. Dette er ogsaa sket med Hensyn til Ydelsen pr 15 August 1933, og Sagsøgeren har saaledes kunnet erholde sine den nævnte Dato forfaldne Rentekuponer indfrie i New York. Den naturlige Konsekvens af den ommeldte Bestemmelse maa være, at Indfrielse af Rentekuponer ikke kan kræves i København, idet de Sagsøgte ikke kan være forpligtede til at have de fornødne Beløb til Betaling af forfaldne Renter disponible paa to Steder. De Sagsøgte har endelig henvist til, at det saavel i Kontraktens §§ 6 og 9 som i Obligationerne er bestemt, at Meddelelser til Obligationsejerne om ekstraordinær Indfrielse og om Udtrækning af Obligationer skal ske i et Dagblad paa det engelske Sprog, der udgives i og er almindeligt læst i Manhattan Kommune, Byen New York. Under Hensyn til de foran nævnte Bestemmelser i Kontrakten og Obligationerne har de Sagsøgte gjort gældende, at det er Reglerne i den i De forenede Stater i Amerika gældende Lovgivning, der maa komme til Anvendelse i det foreliggende Tilfælde, uanset at Kontrakten og Obliga-

tionerne ikke indeholder en udtrykkelig Bestemmelse herom. Dette maa i ethvert Fald antages, saafremt man lægger Vægten paa, hvad Parterne stiltiende kan antages at have tænkt sig i saa Henseende. Laanets Emission har alene fundet Sted i Amerika, og det fremtræder som ovenfor nærmere paavist som et rent amerikansk Laan. At det betegner sig som et udenlandsk Laan kan der ikke — som af Sagsøgeren hævdet — tillægges nogen praktisk eller retlig Betydning. Man maatte efter det nysanførte regne med, at Laanet for den langt overvejende Dels Vedkommende blev tegnet af amerikanske Borgere, men disse er utvivlsomt gaaet ud fra som en Selvfølge, at amerikansk Ret i paakommende Tilfælde vilde komme til Anvendelse, saa meget mere som den Klausul, om hvis Fortolkning nærværende Sag drejer sig, stammer fra Amerika, og det i og for sig synes naturligt, naar man kontraherer i Dollars, at det maa afgøres efter den amerikanske Lovgivning, hvad der skal forstaaes ved Dollars. Herefter maa imidlertid ogsaa de Sagsøgte anses for at have regnet med Anvendelsen af amerikansk Ret. Saafremt man ikke finder at kunne lægge Vægt paa Parternes formodede Vilje, maa Resultatet dog blive det samme, idet det maa anses for naturligt at lægge Loven paa det Sted, hvor de af Debitor ved Laanet paatagne Forpligtelser skal opfyldes, til Grund, og at dette Land i det foreliggende Tilfælde er De forenede Stater i Amerika, kan der jo efter det ovenfor udviklede ikke være nogen Tvivl om. Der maa ogsaa lægges Vægt paa, at Laanet forretningsmæssigt har nøje Tilknytning til Amerika. Den, som sætter sig i Forbindelse med en udenlandsk Bank for at opnaa et Laan, maa med Hensyn til Opfyldelsen af sine Forpligtelser underkaste sig Lovgivningen paa det Sted, hvor Banken har Domicil, idet Banken har Interesse i at kunne stille sig paa samme Maade overfor alle sine Kunder. Det her anførte udelukker selvfølgelig ikke, at visse Forhold, der ikke vedrører Opfyldelsen af Debtors Forpligtelser, saaledes navnlig Forhold, der vedrører Spørgsmaalet om Obligationernes gyldige Udstedelse, maa bedømmes efter Lovgivningen i det Land, hvor Debitor har Domicil. Kontrakten indeholder da ogsaa bl a i §§ 2 og 20 dertil sigtende Bestemmelser, men disse fremtræder som Undtagelser. De Sagsøgte har i denne Forbindelse fremhævet, at det i den internationale Privatret nu maa anses for at være den fremherskende Anskuelse, at Opfyldelsesstedets Lovgivning er bestemmende for Tiden, Stedet, Maaden og den tilstrækkelige Karakter af Opfyldelsen af Forpligtelsen, om den af Kontrakten foreskrevne Opfyldelse er lovlige eller

---

Færdig fra Trykkeriet 9 Januar 1935.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 23

Torsdag den 13 December.

ulovlig og om Forpligtelsens Ophør. Den danske Lovgivning indeholder ikke almindelige Bestemmelser om, hvilket Lands Lov der i de forskellige Relationer skal komme til Anvendelse i det internationale Samkvem, men de Sagsøgte har til Støtte for den af dem hævdede Opfattelse, at det med Hensyn til Forhold, der vedrører Opfyldelsen af Forpligtelser, er Opfyldelsesstedets Lov, der maa komme i Betragtning, henvist til de specielle Regler i Vekselloven Nr 65 af 23 Marts 1932 § 51, 1 Stk: hvorefter Retsvirkningen af en trukken Veksels Akcept eller af Udstedelsen af en egen Veksels bedømmes efter Loven i det Land, hvor Vekslen skal betales, og i Checkloven Nr 69 af samme Dato § 63, hvorefter Loven i det Land, hvor Checken er betalbar, i forskellige Henseender skal bringes til Anvendelse. Med Hensyn til amerikansk Ret har de Sagsøgte gjort gældende, at det ifølge samme er Opfyldelsesstedets Lov, der er bestemmende for Tiden, Stedet, Maaden og den tilstrækkelige Karakter af Opfyldelsen.

Med Hensyn til den herhen hørende amerikanske Lovgivning har de Sagsøgte oplyst følgende:

Under 5 April 1933 udstedte Præsidenten for De forenede Stater i Kraft af den Myndighed, som tilkom ham i Henhold til § 5 i Lov af 6 Oktober 1917, ændret ved § 2 i Lov af 9 Marts 1933 om Afhjælpning af den nuværende nationale Krisetilstand indenfor Bankvæsenet m m en Forordning (»Executive order«), hvorved det paalagdes alle Personer senest den 1 Maj 1933 til en »Federal Reserve« Bank eller til en saadan Banks Filial eller Afdeling eller til en Bank, der er Medlem af »Federal Reserve« Systemet, at aflevere al Guldmønt og alle Guldbarrer eller Guldcertifikater, som de da var i Besiddelse af, eller som de kom i Besiddelse af senest den 25 April 1933, dog med visse stærkt begrænsede Undtagelser, og en lignende Bestemmelse om Aflevering indeholdtes i Forordningen med Hensyn til Guldmønt, Guldbarrer eller Guldcertifikater, som en Person efter den 25 April 1933 kom i Besiddelse af, saaledes at Fristen for Afleveringen fastsattes til 3 Dage efter Modtagelsen. Den Enkeltperson, som med Overlæg overtraadte de foranførte Bestemmelser, kunde idømmes en Bøde paa indtil \$10 000 eller Fængselsstraf paa indtil ti Aar eller saavel Bøde- som Fængselsstraf.

Under 5 Juni 1933 stadfæstede Præsidenten for De forenede Stater en af Senatet og Repræsentanternes Hus vedtagen Resolution, hvori det bl. a. hedder:

»Alle Bestemmelser, som indeholdes i eller træffes vedrørende enhver Obligation, og som gaar ud paa at give Kreditor Ret til at kræve Betaling i Guld eller i en af De forenede Staters særlige Møntsorter eller Papirpenge eller i et Beløb af De forenede Staters Valuta, som maales efter samme Maalestok, erklæres for at være stridende mod det almene Vel; og ingen saadan Bestemmelse skal indeholdes i eller træffes med Hensyn til nogen Gældsforpligtelse, der herefter indgaas. Enhver Gældsforpligtelse, der hidtil er og fremtidig vil blive indgaaet skal, enten den indeholder en saadan Bestemmelse, eller der er truffet Aftale i saa Henseende eller ej, opfyldes ved Betaling Dollar for Dollar i enhver Møntsort eller enhver Art Papirpenge som paa Betalingstidspunktet er lovligt Betalingsmiddel for offentlig og privat Gæld.

— — — —

Saaledes som Udtrykket »Obligation« benyttes i denne Lov, betyder det en Gældsforpligtelse (derunder enhver Gældsforpligtelse udstedt af eller til De forenede Stater med Undtagelse af Pengesedler), som er betalbar i De Forenede Staters Valuta; og Betegnelsen »Møntsort eller Papirpenge« betyder De Forenede Staters Mønter eller Papirpenge, derunder »Federal Reserve« Pengesedler og »Federal Reserve Bankernes« og »National-Bank« Selskabers i Omløb værende Sedler — — —

Samtlige De Forenede Staters Møntsorter og Papirpenge, (derunder »Federal-Reserve« Pengesedler og »Federal-Reserve Bankernes« og »National-Bank«-Selskabers i Omløb værende Sedler) der hidtil er og fremtidig vil blive udmøntet eller udstedt, skal være lovligt Betalingsmiddel for alle offentlige og private Gældsforpligtelser, offentlige Gebyrer, Skatter, Told- og Forbrugsafgifter — — —

Resolutionen angiver sig udtrykkelig at være vedtaget for at sikre en ensartet Værdi af De Forenede Staters Møntsorter og Papirpenge, og i Indledningen til Resolutionen er der givet saalydende nærmere Motivering af Resolutionen:

»Da Besiddelsen af eller Handelen med Guld berører almene Interesser, og derfor unerkaastes behørigte Reguleringer og Restriktioner, og

Da den øjeblikkelige Krisetilstand har vist, at Bestemmelser i Obligationer gaaende ud paa, at Kreditor har Ret til at kræve Betaling i Guld eller i en af De forenede Staters særlige Møntsorter eller Papirpenge, eller i et Beløb af De Forenede Staters Valuta, som maales efter samme Maalestok, lægger Hindringer i Vejen for Kongressens Bemyndigelse til at regulere Værdien af De Forenede Staters Valuta og er uforenelige med Kongressens eengang vedtagne Politik, der gaar ud paa til enhver Tid paa Forretningsmarkederne og ved Afgørelsen af Gældsforpligtelser at opretholde den samme Købekraft for hver enkelt Dollar, der udmøntes eller udsendes af De forenede Stater.«

Ved den citerede Lov er det saaledes bleven bestemt, at offentlige eller private Gældsforpligtelser, uanset om det maatte være vedtaget, at de skal betales i Guld, skal afgøres ved Betaling Dollar for Dollar i enhver Møntsort eller enhver Art Papirpenge, som paa Betalingstidspunktet er lovligt Betalingsmiddel for offentlig og privat Gæld, og samtidigt er det som ovenfor anført fastsat, at samtlige De Forenede Staters Møntsorter og Papirpenge skal være lovligt Betalingsmiddel. Alle-

rede forinden Lov af 5 Juni 1933 var det iøvrigt af en amerikansk Domstol i en under 24 Maj 1933 afsagt Dom statueret, at der efter Forordning af 5 April 1933, i Henhold til hvilken al Guldmønt og alle Guldcertifikater var blevne inddragne, kun var eet lovligt Byttemiddel, og at det havde samme Møntværdi som et tilsvarende Beløb i Guld.

De Sagsøgte har iøvrigt overfor Sagsøgerens Paastand henvist til, at de aldrig kan dømmes til andet end til at betale i New York, at Sagsøgeren, der som ovenfor hævdedet ikke har Ret til at forlange Guld Dollars, ifølge Loven af 5 Juni 1933 heller ikke har Ret til at forlange den tilsvarende Værdi i Papir Dollars, idet Forpligtelsen skal opfyldes som der staar i Loven »Dollar for Dollar«, og at Sagsøgerens Krav paa Betaling af den tilsvarende Værdi i danske Kroner er ganske uhjemlet.

Med Hensyn til Sagens Formalitet bemærkes, at hverken Obligationerne eller Laanekontrakten ses at indeholde noget, hvoraf kan udledes, at en Obligationsejer skulde være afskaaret fra at søge Københavns Telefon-Aktieselskab ved dets Hjemting til Opfyldelse af dets Forpligtelser efter Obligationen.

Den af de Sagsøgte nedlagte Afvisningspaastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Med Hensyn til Sagens Realitet skal Retten for det første bemærke, at der særlig under Hensyn til, at det paagældende Laan alene er udbudt til offentlig Tegning i De forenede Stater i Amerika, at Betaling saavel af Hovedstol som af Renter kun skal ske paa Betalingsagenten Guaranty Trust Companys Hovedkontor i New York, og at Obligationerne lyder paa Betaling alene i Betalingsstedets Mønt, findes at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at den i De forenede Stater gældende Lovgivning maa komme til Anvendelse ved Afgørelsen af nærværende Sag.

Naar Sagsøgeren har gjort gældende, at den amerikanske Lovgivning ikke vil kunne paaberaabes med Hensyn til Betalinger til Personer, der ikke har Domicil i Amerika, vil der ikke kunne gives ham Medhold deri. Den nævnte Lovgivning maa komme til Anvendelse paa alle Betalinger, der skal finde Sted i Amerika, af Forpligtelser, der skal betales i Dollars. Ved at købe en saadan Dollars Obligation har den paagældende sikret sig den Fordel, der maatte være forbunden med, at den lyder paa Dollars til Betaling i Amerika, men han har paa den anden Side ogsaa undergivet sig den dermed eventuelt forbundne Risiko.

Efter at det ved den af Præsidenten for De Forenede Stater under 5 April 1933 udstedte Forordning var foreskrevet, at al Guldmønt og alle Guldbarrer eller Guldcertifikater med de særlig nævnte Undtagelser, der ikke har Betydning her, skal afleveres inden en kort Frist til de sammesteds nævnte Banker, maa det anses at have været umuligt for de Sagsøgte den 15 August 1933 at indfri de forfaldne Rentekuponer hørende til det af dem hos Guaranty Trust of New York optagne Laan i Guld Dollars paa Betalingsstedet i New York, og de Sagsøgtes Forpligtelse hertil maa derfor anses som bortfalden. Det havde iøvrigt ikke været til nogen Nytte for Sagsøgeren, om han havde faaet Betaling i Guld Dollars, idet det i saa Fald i Henhold til Forordning af 5 April 1933 havde været hans Pligt under Strafansvar inden 3 Dage at aflevere de modtagne Guld Dollars til en af de i Forordningen nævnte Banker, og han

vilde da kun have modtaget et modsvarende Beløb i Papir Dollars. Sagsøgerens Paastand for saa vidt den gaar ud paa Betaling i Guld Dollars, vil derfor ikke kunne tages til Følge. Det samme maa imidlertid gælde Sagsøgerens Paastand, for saa vidt den gaar ud paa Betaling af den tilsvarende Værdi i Papir Dollars. Det er ved Loven af 5 Juni 1933 udtrykkelig foreskrevet, at enhver Gældsforpligtelse, der hidtil er og fremtidig vil blive indgaaet, skal, uanset om der maatte foreligge en Klausul om Betaling i Guld, opfyldes ved Betaling Dollar for Dollar i enhver Møntsort eller enhver Art Papirpenge, som paa Betalingstidspunktet er lovligt Betalingsmiddel for offentlig og privat Gæld. De Sagsøgte vilde derfor have handlet i Strid med Loven, hvis de havde betalt Sagsøgeren de 250 Guld Dollars med den tilsvarende Værdi i Papir Dollars. Der er fra Sagsøgerens Side fremsat den Paastand, at det ikke kan genere De forenede Stater, at der krævedes et saa stort Antal Papir Dollars, der svarede til Værdien af de skyldige Guld Dollars. Denne Paastand er imidlertid ikke i Overensstemmelse med den Opfattelse, som Kongressen har givet Udtryk i den ovenfor citerede Indledning til Loven, hvorefter Bestemmelser i Obligationer gaaende ud paa, at Kreditor har Ret til at kræve Betaling i Papirpenge, som maales efter Guldværdien, lægger Hindringer i Vejen for Kongressens Bemyndigelse til at regulere Værdien af De forenede Staters Valuta og er uforenelig med Kongressens eengang vedtagne Politik, der gaar ud paa til enhver Tid at opretholde den samme Købekraft for hver enkelt Dollar, der udmøntes eller udstedes af De Forenede Stater. Selve Loven erklærer da ogsaa ikke blot Guldmøntklausuler, men ogsaa Guldværdiklausuler for at være stridende mod det almene Vel og paabyder, at enhver Gældsforpligtelse skal opfyldes ved Betaling Dollar for Dollar i enhver Møntsort eller enhver Art Papirpenge, som paa Betalingstidspunktet er lovligt Betalingsmiddel for offentlig og privat Gæld. Grunden til, at den gældende amerikanske Lovgivning ikke vil anerkende en Guldværdiklausul, er naturligvis den, at en saadan Klausul under Hensyn til, at Obligationer i Amerika som almindelig Regel er forsynede med en Guldmøntklausul, der maa formodes subsidiært at indeholde en Guldværdiklausul vilde føre til en Svækkelse af Gulddækningen.

Da Obligationerne med dertil hørende Rentekuponer lyder paa Betaling i Dollars, savnes der enhver Hjemmel for Sagsøgerens Paastand om Betaling i danske Kroner efter Guld Dollar Værdi, og da Betalingsstedet er New York, vil heller ikke hans subsidiære Paastand om, at Ydelsen, saafremt den er umulig at erlægge i New York, skal betales i København, kunne tages til Følge.

De Sagsøgtes Frfindelsespaastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilsvare de Sagsøgte med 500 Kroner.

Mandag den 17 December.

Nr 47/1934. **Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforening (Selv)**
 m o d

fhv Distriktsingeniør **A Poulsen** (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Gyldigheden af en Urafstemning.
 (Sagen behandlet skriftlig).

Østre Landsrets Dom af 2 Marts 1934: De Sagsøgte Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforening bør anerkende, at der fra Medlemernes Side paa et ifølge § 28 i Love for Dansk Ingeniørforening indkaldt Medlemsmøde kan fremsættes Ændringsforslag til Lovforslag fremsat af Bestyrelsen eller privat. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren fhv Distriktsingeniør i Statens Vandbygningsvæsen A Poulsen med 125 Kr inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de i Lovene givne Bestemmelser om Forholdet mellem Foreningens forskellige Organer og Indholdet af Lovens § 19 kan et Spørgsmaal af den i Sagen omhandlede Art ikke antages at henhøre under Generalforsamlingens Afgørelse, og da der ingen anden Grund til Sagens Afvisning er paaberaabt, tiltrædes det, at Appellantens Paastand om Afvisning ikke er taget til Følge.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at der den 6 Januar 1934 blev afholdt et Medlemsmøde i Dansk Ingeniørforening, paa hvilket Foreningens Formand fremlagde Forslag til nye Love for Foreningen, som overensstemmende med § 28 efter at være behandlede af Bestyrelsen og Repræsentantskabet var offentliggjort i Foreningens Tidsskrift samtidig med Indkaldelsen til Mødet. Under den paafølgende Diskussion stillede Indstævnte hertil en Række Ændringsforslag med Motiver, og da Dirigenten med Tilslutning af Bestyrelsen erklærede, at Medlemsmødet ikke kunde stille Ændringsforslag, men kun tale for og imod det stillede Forslag, opstod der en Debat herom, som endte med Vedtagelsen af en Dagsorden, hvorved Medlemsmødet, idet det beklagede, at Lovens § 28 forhindrer, at Ændringsforslag kan stilles, anbefaler Lovforslaget til Vedtagelse ved Urafstemningen. Lovforslaget blev derefter paany bekendtgjort tilligemed et Referat af det paa Mødet passerede og ved Urafstemningen vedtaget.

Indstævntes Paastand maa herefter antages at gaa ud paa en Underkendelse af det af Dirigenten og Bestyrelsen overfor hans Ændringsforslag tagne Standpunkt, saaledes at den i Henhold hertil foranstaltede Urafstemning ikke er behørig foretaget.

Bestemmelsen i § 28, jfr § 18 om Afholdelse af et Medlemsmøde til Drøftelse af de af Bestyrelsen og Repræsentantskabet

behandlede Lovforslag hjemler ikke efter dens Indhold og Sammenhæng med de øvrige Lovbestemmelser Medlemsmødet nogen Ret til at træffe Beslutninger med Hensyn til Indholdet af de til Diskussion forelagte Forslag, navnlig heller ikke saaledes, at Beslutningen bliver bestemmende for, hvad der skal forelægges Medlemmerne til Urafstemning. Herefter har Indstævnte ikke haft noget Krav paa, at de af ham paa Mødet fremsatte Ændringsforslag af Mødets Ledelse fremmedes til Beslutning og Appellanten vil som Følge heraf være at frifinde for Indstævntes Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforening, bør for Tiltale af Indstævnte, fhv Distriktsingeniør A Poulsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren fhv. Distriktsingeniør i Statens Vandbygningsvæsen A. Poulsen nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforening ved Bestyrelsens Formand Direktør for Københavns Vandforsyning Poul Sørensen dømmes til at anerkende, at der fra Medlemmernes Side paa et ifølge § 28 i Love for Dansk Ingeniørforening indkaldt Medlemsmøde kan fremsættes Ændringsforslag til Lovforslag fremsat af Bestyrelsen eller privat.

De Sagsøgte har principalt paastaet Sagen afvist, subsidiært har de paastaet sig frifundne.

Til Støtte for deres Afvisningspaastand har de Sagsøgte anført, at Spørgsmaal om Forstaaelsen af Foreningens Love maa være Genstand for endelig Afgørelse af Generalforsamlingen, der ifølge Lovenes § 19 er Foreningens højeste Myndighed i alle Spørgsmaal, som ikke ifølge Lovene afgøres af Bestyrelsen, Repræsentantskabet eller ved Urafstemning, og at saadanne Spørgsmaal derfor ikke kan indbringes for Domstolene.

Med Hensyn til den subsidiære Paastand har de Sagsøgte anført, at Forslag til Lovændringer ifølge Lovenes § 18 skal afgøres ved Urafstemning, efter at de forinden i Henhold til Lovenes § 28 har været behandlede af Bestyrelsen og Repræsentantskabet og offentliggjorte i Foreningens Tidsskrift, samt derefter har været gjort til Genstand for Drøftelse paa et af Bestyrelsen med et nærmere angivet Varsel indkaldt Medlemsmøde. Heraf maa det være en Følge, at der ikke paa et Medlemsmøde kan fremsættes Ændringsforslag til Lovforslag.

Med Hensyn til Sagens Formalitet bemærkes, at det ikke findes med tilstrækkelig Tydelighed at fremgaa af Lovenes § 19, at Medlem-

merne skulde være afskaarne fra at bringe Tvistigheder vedrørende Indholdet og Omfanget af de dem tilkommende Medlemsrettigheder for Domstolene, og den af de Sagsøgte nedlagte Afvisningspaastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Hvad Sagens Realitet angaar bemærkes, at Sagens Afgørelse beror paa Fortolkningen af Lovenes §§ 18 og 28.

I Lovenes § 18 hedder det bl a:

»Urafstemning (hemmelig skriftlig Afstemning mellem Foreningens Medlemmer) skal bringes til Anvendelse ved:

-----
 2) Forslag til Lovændringer,

Forinden Afstemning foretages i Henhold til Punkterne 1) og 2), skal der afholdes et Medlemsmøde til Drøftelse af de stillede Forslag.
 -----«

Lovenes § 28 er saalydende:

»Fremsatte Forslag til Lovændringer skal efter at være behandlede af Bestyrelsen og Repræsentantskabet offentliggøres i Foreningens Tidsskrift. Samtidig med denne Offentliggørelse og med mindst 3 Ugers Varsel indkalder Bestyrelsen et Medlemsmøde til Drøftelse af de foreliggende Forslag. Ved Medlemsmødets Slutning afgives de da foreliggende Forslag til Bestyrelsen. Referat af Mødet, der redigeres som angivet i § 27, og de afgivne Forslag tilsendes Medlemmerne eventuelt ved Offentliggørelse i Foreningens Tidsskrift. Samtidig udsendes de fornødne Stemmesedler til Urafstemning.
 -----«

Som det vil ses, indeholder Lovenes § 28 ikke udtrykkelig Hjemmel for, at Medlemmerne af Dansk Ingeniørforening kan stille Ændringsforslag til de af Bestyrelsen eller Medlemmer privat stillede Forslag til Lovændringer. Det følger imidlertid af Forholdets Natur, at Medlemmer af en Forening i Mangel af udtrykkelig Bestemmelse i modsat Retning ikke kan være afskaaret fra at fremkomme med Ændringsforslag til Forslag til Lovændringer. Da det derhos ikke i Lovene er fastsat, at saadanne Ændringsforslag skal fremsættes en vis Tid efter, at Forslagene til Lovændringer i Henhold til Lovenes § 28 er offentliggjorte i Foreningens Tidsskrift, eller en vis Tid inden det Medlemsmøde, der af Bestyrelsen samtidig med Offentliggørelsen skal indkaldes til Drøftelse af de foreliggende Forslag til Lovændringer, idet Lovene som anført ovenhovedet intet indeholder om Adgang til at fremkomme med Ændringsforslag, maa Medlemmerne anses berettigede til paa selve Mødet at fremsætte Ændringsforslag til Drøftelse. Bestemmelsen i Lovenes § 28 om, at Forslag til Lovændringer i Forvejen skal behandles af Bestyrelsen og Repræsentantskabet, samt derefter offentliggøres i Foreningens Tidsskrift, kan ikke anføres herimod, idet denne Bestemmelse efter sit Indhold kun sigter til Forslag til Lovændringer, ikke til Ændringsforslag til samme. Man kunde snarere til Støtte for den Anskuelse, at Ændringsforslag af den omhandlede Art kan fremsættes paa et Medlemsmøde, henvise til Ordene i § 28: »Ved Medlemsmødets Slutning afgives de da foreliggende Forslag til Bestyrelsen.« Udtrykket »de da

foreliggende Forslag« staar i Modsætning til det lige forinden benyttede Udtryk »de foreliggende Forslag« og forudsætter, at der ved et Medlemsmødes Slutning kan foreligge andre Forslag end ved Mødets Begyndelse. Der kan ikke gives de Sagsøgte Medhold i, at der alene skulde være tænkt paa den Mulighed, at man paa Medlemsmødet endes om at trække visse af Forslagene tilbage. Ordene kan ogsaa og lige saa vel sigte til, at der er fremkommet Ændringsforslag paa Medlemsmødet. Der er saa meget mere Grund til at tillægge Medlemmerne Ret til at stille Ændringsforslag til Forslag til Lovændringer, som en Regel i modsat Retning er i bestemt Strid med den Praksis, som er gældende i andre Foreninger af den heromhandlede Art. Medlemsmødet er derhos, som det vil fremgaa af det ovenfor udviklede, det eneste Sted, hvor de menige Medlemmer kan udøve Indflydelse med Hensyn til Formuleringen og Indholdet af Lovforslagene. Man vil ikke med nogen Rimelighed kunne henvise Medlemmerne til selv at fremsætte selvstændige Forslag til Lovændringer. Det er vel rigtigt, at denne Udvej ifølge Lovene maa antages at staa hvert enkelt Medlem af Foreningen aaben, men det er en Udvej, der er overordentlig besværlig og upraktisk. De saaledes fremsatte Forslag skulde efter at være behandlede af Bestyrelsen og Repræsentantskabet offentliggøres samt derefter gøres til Genstand for Drøftelse paa et nyt Medlemsmøde for endelig at underkastes en ny Urafstemning. Det maa anses paa Forhaand i høj Grad at have Formodningen imod sig, at det virkelig skulde have været Tanken med Lovene, at Medlemmerne skulde være indskrænkede til at benytte en saa besværlig og upraktisk Omvej, naar de kun ønskede at fremkomme med Ændringsforslag. Der er formentlig heller ingen praktisk Betænkelighed ved at tillade Fremsættelse af Ændringsforslag til Forslag til Lovændringer paa et Medlemsmøde, vel at mærke naar det nøje paases, at det kun drejer sig om virkelige Ændringsforslag. Det er derimod en Selvfølge, at der ifølge Lovene ikke tilkommer Medlemmerne nogen Ret til paa et Medlemsmøde at fremkomme med saadanne Forslag, der ikke kan betragtes som blotte Ændringsforslag til de foreliggende Forslag til Lovændringer, men maa anses for at være selvstændige Lovforslag. Herefter findes den af Sagsøgeren nedlagte Paa-stand at burde tages til Følge.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at tilsvare Sagsøgeren med 125 Kr.

Nr 75/1934.   Mejeriejer **Fr Tanger** (Selv)

m o d

Aktieselskabet **Brødrene Gram** (Bache),

betræffende Erstatning for Ophævelse af en Kontrakt om Levering af et Fryseanlæg.

Vestre Landsrets Dom af 15 Febr 1934: Sagsøgte, Mejeriejer Fr. Tanger, bør til Sagsøgerne, A/S Brødrene Gram, betale 3401 Kr 46 Øre tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 28 Juni 1933, indtil Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 350 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tilrædes det, at Appellanten har været uberettiget til den stedfundne Ophævelse af Kontrakten og at der derfor tilkommer Indstævnte Erstatning hos Appellanten. Ved Erstatningens Opgørelse findes imidlertid det af Indstævnte selv paa Auktionen gjorde Bud, der staar i aabenbart Misforhold til Værdien af Anlægget, ikke at kunne lægges til Grund. Efter Sagens Oplysninger findes Erstatningen at kunne bestemmes til 1500 Kroner med Renter.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Mejeriejer Fr Tanger, bør til Indstævnte, Aktieselskabet Brødrene Gram, betale 1500 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 28 Juni 1933 indtil Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 14 Februar 1933 afgav Sagsøgerne, A/S Brødrene Gram af Vojens til Sagsøgte, Mejeriejer Fr Tanger i Horsens, Tilbud paa Levering af en Ammoniak Kompressor med tilhørende Ispindefryser og Hærdekonservator for en Sum af 4531 Kr, derunder Betalingen af Montering, Igangsætter og Instruktion om Pasningen. Leveringstiden skulde ifølge Tilbudet være c 4 Uger fra Bestillingens Modtagelse. Den 21 s M kom en hos Sagsøgerne ansat Ingeniør, S C Hoffmann, til Horsens, hvor han i flere Timer forhandlede med Sagsøgte angaaende Leverancen. Herunder underskrev Sagsøgte en af Hoffmann udfærdiget Slutteddel, hvorefter der for en samlet Pris af 4000 Kr skulde leveres Sagsøgte et Køleanlæg med Hærdekonservator ifølge Tilbud af 14 Februar 1933 med nogle nærmere angivne Ændringer. Som Leveringssted var ligesom i Tilbudet anført Horsens Jernbanestation. Leveringstiden skulde ifølge Sluttedlen være: snarest. Paa Forlangende af Sagsøgte blev der i Sluttedlen tilføjet: »Hærdekonservatoren maa samles paa Stedet«. I

en Skrivelse af 23 s M fra Sagsøgte til Sagsøgerne udtalte Sagsøgte, at han for den nævnte Pris havde købt Anlægget, alt indbefattet, færdigt til Brug og ønskede derfor Sagsøgernes Bekræftelse paa, at der, naar Anlægget var færdigt, ikke var noget at betale udover de 4000 Kr. Herpaa svarede Sagsøgerne i en Skrivelse af 24 ds, at de vilde holde sig Aftalen nøje efterrettelig, hvorhos de gav nærmere Oplysninger om, hvorledes Ordren vilde blive effektueret. Den 23 Marts 1923 tilskrev Sagsøgte Sagsøgerne, at han, da de 4 Ugers Leveringsfrist ikke var overholdt, var berettiget til at gaa ud fra, at intet vilde blive leveret af hans Ordre, hvorfor han betragtede Sagen som ude af Verden. Herpaa svarede Sagsøgerne under 24 s M, at der i Slutsedlen ikke stod noget om 4 Ugers Leveringstid, men derimod Levering snarest, at det, der skulde leveres, iøvrigt stod færdigt til Afsendelse, men at de inden Afsendelsen ønskede klaret, om Sagsøgte vilde overholde Aftalerne ifølge Slutsedlen. I en Skrivelse af 25 s M meddelte Sagsøgte Sagsøgerne, at Sagen var klar fra hans Side, idet han annullerede Ordren, hvorhos han tilføjede, at hvis Sagsøgerne skulde beslutte sig til at levere, vilde Monteringens ikke kunne iværksættes, da Sagsøgtens Bistand hertil ikke kunde paaregnes. Heroverfor fastholdt Sagsøgerne i en Skrivelse af 7 April 1933 deres Forstaaelse af Leveringstiden og gentog deres Meddelelse om, at Anlægget stod færdigt til Afsendelse og var til Sagsøgtens Disposition. De tilføjede, at de, da de gerne vilde have en Ordning paa Sagen, saafremt ingen anden Aftale blev truffen, vilde afsende Anlægget umiddelbart efter Paaskehelligdagene, Tirsdag den 18 April 1933, idet de gik ud fra, at det ikke passede Sagsøgte at have Ulejligheden med Monteringens i Paaskedagene. Skønt Sagsøgte i en Skrivelse af 11 April s A gentog, at hans Bistand til Opstillingen ikke kunde paaregnes, lod Sagsøgerne den 18 April s A Anlægget afsende pr Jærnbane til Horsens. Sagsøgte undlod trods flere Henvendelser at aftage Godset, der derefter blev returneret til Sagsøgerne, paa hvis Lager det derefter henstod. Sagsøgernes Sagfører gav derpaa Sagsøgte Meddelelse om, at Anlægget i Henhold til Købelovens §§ 33 og 34 vilde blive bortsolgt ved offentlig Auktion den 23 Maj 1933. Sagsøgte protesterede ved sin Sagfører mod Auktionens Afholdelse. Auktionen fandt dog Sted som nævnt, og ved denne blev Anlægget tilslaaet Direktør Gram, Vojens, for et Bud af 500 Kr. Sagsøgerne har derefter under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale dem:

Købessummen for Anlægget	4000 Kr
med Tillæg af Udlæg til Standpenge, Fragt m m	120 » 01 Øre
og de ved Auktionen forbundne Omkostninger	108 » 46 »

4228 Kr 47 Øre

og med Fradrag af dels Besparelsen ved, at Montagen ikke var udført, og at der ikke var paafyldt Ammoniak	207 Kr
dels det ved Auktionen indkomne Provenu ..	500 »

---

707 »

3521 Kr 47 Øre

tillige med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 28 Juni 1933, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte gjort gældende, at han den 23 Marts 1933 har været berettiget til som sket at annullere Handlen, da Anlægget den nævnte Dag endnu ikke var leveret. Han har nærmere anført, at det var af væsenlig Betydning for ham at kunne tilvirke Ispinde i Paasken — hvorved det er oplyst, at Palmesøndag det Aar faldt den 9 April — og han vil af Ingeniør Hoffmann have faaet Løfte om, at Anlægget vilde blive opstillet saa betids, at dette kunde ske. Sagsøgte vil derhos have regnet med, at der til Montering af Anlægget vilde hengaa 7—8 Dage. Det er oplyst, at Sagsøgte den 10 April 1933 købte et noget mindre Anlæg til den omhandlede Fabrikation, og at dette Anlæg var opstillet den 12 s M, saaledes at han ved Hjælp af dette kunde fremstille Ispinde i Paasken.

Ingeniør Hoffmann har som Vidne forklaret, at der under Forhandlingerne ikke af Sagsøgte blev stillet som Betingelse for Bestillingen, at Anlægget blev færdigleveret inden Paasken. Dersom Sagsøgte havde spurgt, om Anlægget kunde leveres færdigt inden Paasken, mener Hoffmann, at han vilde have svaret bekræftende. Han antager endvidere, at Sagsøgte paa Grundlag af Tilbudet regnede med en Leveringsfrist af ca 4 Uger. Naar Hoffmann i Slutsedlen foretog Ændringen fra »Cirka 4 Uger« til »snarest«, skete det for i nogen Grad at skabe Sagsøgerne større Spillerum. Han tør dog ikke udtale, at han har sagt noget i saa Henseende til Sagsøgte.

Et andet Vidne har forklaret, at der under den Del af Forhandlingerne den 21 Februar 1933, som han overværede, ikke var Tale om nogen Leveringstid udover, at Levering skulde finde Sted til Sæsonens Begyndelse.

Efter det foreliggende havde Sagsøgerne ikke som af Sagsøgte under Sagen anført, Anlæg som det af Sagsøgeren beordrede staaende færdige paa Lager, men det maa antages, at der udkrævedes en Tilpasning af Anlæggets Bestanddele efter de særlige Forhold hos Sagsøgte, hvorom de langvarige Forhandlinger den 21 Februar 1933 antagelig for en Del har drejet sig om. Om hvor lang Tid der nødvendigvis maatte medgaa til disse Tilpasningsarbejder, er intet oplyst, men der maa gaas ud fra, at den i Tilbudet nævnte Tid af ca 4 Uger kunde paaregnes at ville medgaa, og der er ialtfald intet oplyst til Støtte for, at Sagsøgte paa den oftommeldte Ændring af Angivelsen af Leveringstiden kunde støtte nogen berettiget Formodning om, at Fristen var blevet forkortet i Forhold til den i Tilbudet anførte. Efter de trufne Aftaler havde Sagsøgte derhos ingen Føje til at regne med, at den Tid, der vilde medgaa til Monteringen, skulde falde indenfor den aftalte Frist. Selv om nu Tilbudets Bestemmelse om Leveringstiden maatte kunne kræves lagt til Grund, findes det under Hensyn til, at der til de 4 Uger er føjet et »Circa«, ikke at kunne statuere, at Leveringstiden var overskredet den 23 Marts 1933, og den stedfundne Annulation har derfor været uberettiget. Efter de af Sagsøgte i hans Skrivelse af 25 s M fremsatte Udtalelser, maatte Sagsøgerne derhos være berettigede til at gaa ud fra, at

Sagsøgte ikke fra sin Side vilde foretage, hvad der paahvilede ham med Hensyn til Modtagelsen af Anlæget, og Sagsøgerne findes derfor ikke at have haft nogen Pligt til at afsende dette. Sagsøgte har imidlertid bestridt, at Anlæget, der, som nævnt, først den 18 April 1933 blev afleveret til Transport, var færdigt, da Sagsøgerne i Skrivelse af 24 Marts 1933 gav Meddelelse herom. Heroverfor har Direktør Aage G Gram som Vidne forklaret, at Anlæget den 24 Marts 1933 var færdigt til Levering med Dags Varsel. Under de foreliggende Omstændigheder findes der herefter ikke at kunne tillægges Sagsøgtes fornævnte Anbringelse nogen Betydning.

Sagsøgte har endvidere hævdet, at Sagsøgernes Tab ved, at Levering ikke har fundet Sted, ikke har udgjort et Beløb, der svarer til det af Sagsøgerne indsogte, hvorved Sagsøgte særlig har anført, at Sagsøgerne ikke kan lægge det Bud, der paa Auktionen den 23 Maj 1933 blev afgivet af Direktør Gram paa Sagsøgernes Vegne, til Grund ved Opførelsen af deres Krav. Det er oplyst, at Dele af Anlæget i Slutningen af 1933 enkeltvis er afhændet til to Købere for henholdsvis 1197 Kr 50 Øre og 1500 Kr, som det maa antages, dog først efterat der var foretaget Ændringer ved Delene, og at andre Dele er tilbageført til Sagsøgernes Lager. Efter det foreliggende har Sagsøgerne imidlertid i Henhold til Købelovens § 34 være berettigede til at gaa frem som sket, og da Auktionen er afholdt paa lovlig Maade, og Sagsøgte har faaet behørig Underretning om de Skridt, der agtedes foretagne, findes Sagsøgerne med Føje at have beregnet deres Tab som sket, dog at der, da Afsendelsen af Godset pr Jernbane til Horsens Station, efter hvad foran er anført, maa anses at have været uforholden, i det indsogte Beløb vil være at fradrage 120 Kr 1 Øre. Sagsøgte vil herefter være at tilpligte at betale Sagsøgerne 3401 Kr 46 Øre med Renter som paastaat.

Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 350 Kr.

Onsdag den 19 December.

Nr 95/1934.

Rigsadvokaten

mod

Laurits Nielsen Aabling (Ahnfeldt-Rønne),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 171, jfr § 172.

Dom afsagt af Retten for Lø Herred med Løgumkloster Birk den 25 Sept 1933: Tiltalte, Købmand Laurits Nielsen Aabling, straffes med Fængsel i 80 Dage og borgerlige Rettigheder fratages ham for 5 Aar. Han vil derhos have at godtgøre det offentlige de af Sagen flydende Omkostninger.

Vestre Landsrets Dom af 1 Marts 1934: Underretsdømmen bør ved Magt at stande. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for Landsretten.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Efter Landsretsdommens Afsigelse har Tiltalte været indlagt til Observation paa Sindssygehospitalet i Vedsted, hvis Overlæge udtaler, at Tiltalte ikke er lidende af nogen Sindssygdom eller Neurose, men at hans nuværende Tænke- og Handlemaade er stærkt præget af Præsenilitet.

Retslægeraadet har i Tilslutning dertil udtalt, at det ikke kan udelukkes, at hans Modstandskraft paa Grund af i nogen Grad aandelig Svækkelse er og har været nedsat overfor forbryderske Impulser; han kan næppe endnu anses for uegnet til Paavirkning af Straf i de vanlige Former.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 6 Maaneder.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 6 Maaneder.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne betaler Tiltalte Laurits Nielsen Aabling 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 51 Kroner 23 Øre.

Underretsdømmens Præmisser er saalydende:

Købmand Lauritz Nielsen Aabling af Skærbæk, der er født i Brede Sogn den 15 Marts 1876 og ikke tidligere ses straffet, er under nærværende Sag sat under Tiltale til at lide Straf for Underslæb efter Straffelovens § 278, Nr 2 ved, at han i 1933, efter at have overtaget Boet efter sin den 26 Februar 1933 afdøde Hustru, Marie Aabling, født Borre, som Universalarving, overfor Hustruens Fader, Rentier Niels Timmermann Borre, har fragaaet Skylden efter en af Hustruen under 15 Maj 1924 til Faderen udstedt Panteobligation for 20 000 Kr, hvilken Obligation efter Faderens Opgivelse er frakommet ham mod hans Vilje i 1925 eller 1926, og derefter fandtes i Tiltaltes Væрге, forsynet med en den 15 September 1927 dateret Kvitteringspaategning, der maa antages at være falsk.

Tiltalte driver Isenkramforretning i Skærbæk Stationsby og er Stifter og Leder af en lille lokal Bank.

Tiltalte og Hustru Marie Laurine, f. Borre, indgik Ægteskab i Skærbæk i 1904 og har i Henhold til Lov Nr 212 af 1 Juni 1922 § 3, III afgivet Erklæring om at ville bevare den i Ægteskabet efter tysk Ret

gældende Særejeordning. I 1924 overdrog Hustruens Fader, Rentier Niels Timmermann Borre, til sin Datter, der var hans eneste Barn, en Forretningsejendom i Skærbæk, Skærbæk Bind II Blad 4 af samlet Areal 4018 m² for en Købesum af 20 000 Kr, der berigtigedes ved, at der paa Restejendommen, der efter Frastykning fik et Areal af 1035 m², indførtes en Panteobligation stor 20 000 Kr, der forrentedes med 5 pCt og skulde rykke tilbage for et Kredittforeningslaan 10 000 Kr efter en projekteret Ombygning.

Efter den af Borre afgivne Forklaring, der er ubestridt af Tiltalte, var Datteren utilfreds med, at hun maatte udstede Obligation for Købesummen. Hun vilde have, at denne skulde afgøres ved, at hendes Fader fik en Aftægt for Livstid. Dette vilde han imidlertid ikke. Efter Handelen blev Borre boende hos sin Datter og Svigersøn. Renter blev ikke betalt, men han fik sit Underhold hos Familien, og dette betragtedes som svarende til Rente af Obligationen.

Forholdet mellem Borre og Datter var i det hele daarligt, der var hyppige Rivninger mellem dem. Datteren var svagelig og syg og meget vanskelig, og til sidst flyttede Borre fra dem i November 1929. Han havde af Indtægter foruden Obligationen aarlig Rente paa 728 Kr, der var tilkendt ham som Valutaregulering, og da han nok kunde klare sig, har han ikke krævet Renter, siden han flyttede, og har som Grund hertil angivet, at han ikke vilde skaffe sin Datter, der stadig blev mere syg, Besvær ved at rejse Spørgsmaalet. Han var bange for, at det kunde give Anledning til Sygdomsforværrelse, maaske hendes Død.

Da han flyttede, havde han ikke Obligationen i Hænde, den var fra-kommet ham forinden, men han lagde ikke megen Vægt herpaa, han vidste, at den var indført i Grundbogen, og dermed mente han sig sikret.

Tiltaltes Hustru afgik ved Døden den 26 Februar 1933, og Tiltalte overtog hendes Bo som Universalarving i Henhold til Testamente. Ægte-skabet var barnløst. Ved Arveanmeldelsen og ved sine Selvangivelser har Tiltalte opført Gælden efter Panteobligationen som Passiv.

Efter Datterens Død rejste Borre Krav efter Panteobligationen paa Kapital og Renter for Tiden fra Fraflytningen, men Tiltalte afviste Kravet, idet han til Borres Sagfører skrev: »at omskrevne Pantebrev er kvitteret som Indfriet til Aflysning i Tingbogen 1926 eller 1927 af N. Borre. Aflysning i Tingbogen har ikke fundet sted endnu, da Pantebrevet blev pantsat til fremskaffelse af Laan bl a til betaling af de store Koster ved min Hustru (N. Borres eneste Barn) lange Sygdom fra 1918 til 26 2 1933«, og da Borre, der ikke havde kvitteret Panteobligationen, havde indgivet Politianmeldelse, forklarede Tiltalte Politiet, at hans afdøde Hustru i 1926 eller 1927 havde givet ham Obligationen kvitteret af Borre, men at han ikke havde den i Hænde, da han havde pantsat den til en Forretningsforbindelse i Tyskland. 12 Dage senere afleverede Tiltalte Panteobligationen, der viste sig forsynet med saalydende maskinskrevne Paa-tegning: »Foranstaaende Pantebrev kviteres herved som Indfriet til Aflysning i Tingbogen.

Skærbæk, d. 15 9 1927.

sign. Niels Borre«.

Underskriften ligner ved flygtig Undersøgelse Borres.

Tiltalte har forklaret, at hans Hustru en Gang hos ham har faaet Oplysning om, hvilken Formular der brugtes ved Kvittering af Pantebreve, at han har haft en Skrivemaskine, hvis Typer svarer til den ved Kvitteringen benyttede, og at Kvitteringens Dato er hans Kones Fødselsdag. Han har troet, at Borre havde kvitteret paa hendes Fødselsdag om Eftermiddagen; han saa, da han gik igennem Stuen ved Siden af, at de da sad sammen i Stuen, og Borre skrev paa noget. Der var ingen, der talte til ham om, hvad der foregik, men nogle Dage efter gav hans Kone ham den kvitterede Obligation.

Borre har benægtet, at han ved den Lejlighed eller nogensinde ellers har kvitteret Obligationen, og han har heller ikke givet nogen Bemyndigelse til at skrive hans Navn paa Kvitteringspaategningen, og denne Forklaring har han bekræftet med Ed. — Borre er født i 1851 og gør et fuldstændigt aandsfrisk Indtryk. Han har god Rede paa sine Sager og har nærmere forklaret, at han ikke kunde risikere at kvittere Panteobligationen og saaledes fraskrive sig, hvad han ejede, og da Forholdet mellem ham og Datteren ikke var godt, havde han særlig Grund til at være forsigtig. Hvis han skulde skrive under paa noget vigtigt — som dette — vilde han skrive sit fulde Navn.

Den af Chefen for Statspolitiet anviste skriftsagkyndige W. Birch har afgivet en motiveret Erklæring, hvorefter Underskriften Niels Borre er falsk.

Tiltalte har draget Konsekvenserne heraf og har inden Domsforhandlingen afsluttet Forlig med sin Svigerfader, hvorved denne faar den største Del af det paastaaede Krav.

Det er ikke under Sagen oplyst, hvem der har skrevet Navnet paa Obligationen, men det kan efter Birchs Erklæring næppe være Tiltaltes afdøde Hustru. Tiltalte har benægtet, at han har skrevet Navnet.

Med Hensyn til Kvitteringspaategningen bemærkes, at Aabling ogsaa har benægtet, at det er ham, der har skrevet denne og har angivet, at det er muligt, at det er hans Kone, der har skrevet den. Han har i den Anledning oplyst, at hun har hjulpet ham med Forretningskorrespondancen. Imidlertid viser Bogstaveringen og Brugen af smaa og store Bogstaver nøjagtig samme Afgivelser fra almindeligt Brug i Kvitteringspaategningen og i det af Tiltalte til Borres Sagfører paa Maskine skrevne Brev, Bilag D.

Forsaavidt Tiltalte har angivet, at han har set Obligationen med Kvitteringspaategningen nogle Dage efter 15 September 1927, kan dette i hvert Fald ikke antages at være rigtigt.

Datoen kan ikke være afgørende, da den lige saa godt kan være falsk som Underskriften. Det er heller ikke sandsynligt, at Kvitteringsformularen i September 1927 skulde have denne Form; det varede adskillige Aar efter Tinglysningslovens Ikrafttræden, 1 April 1927, før selv skrivekyndige Personer fik Ordet Grundbog ombyttet med Ordet Tingbog. Det maa endvidere anses for godtgjort, at Tiltalte efter Kvitteringens Dato har talt med Borre om Samtykke til Relaksation af en Parcel, der var Tale om at sælge fra, og det maa anses for usandsynligt, at han skulde kunne bo i Hus sammen med sin Svigerfader og leve sammen med denne i Tiden fra September 1927 til November 1929 uden

under en eller anden Form at hentyde til, at denne havde kvitteret Obligationen og derved sikret Tiltalte en meget betydelig Fordel, saafremt det ikke usandsynlige skulde ske, at Borres Datter døde før denne. Endelig bemærkes, at Tiltaltes Forklaringer paa andre Omraader i Sagen har været usande, den kvitterede Obligation har saaledes ikke været pantsat, og hans Forklaringer om hans Pengetransaktioner er til Dels i Strid med hans primitive Bøgføring, til Dels selvmodsigende og utroværdige.

Det maa herefter antages, at Kvitteringspaategningen er senere end den angivne Dato.

Endelig bemærkes, at Borre har forklaret, at Obligationen er fra-kommet ham, mens han opholdt sig i Tiltaltes Hjem, og at Tiltalte har forklaret, at hans Kone havde opbevaret den kvitterede Obligation, og at han efter hendes Død fandt den i hendes Toiletbord. Der er saaledes ikke noget som helst, der tyder paa, at Obligationen har været i andres Hænder end Tiltaltes og dennes Hustrus.

Imidlertid findes der ikke i det saaledes oplyste tilstrækkeligt Bevis for mod Tiltaltes Benægtelse at antage, at han har vidst, at Navnet paa Kvitteringspaategningen var falsk.

Da Tiltalte fik Kvitteringen at se, maatte han, selv om han ikke tænkte, at Navnet var falsk, antage, at hans Svigerfader i hvert Fald kun havde givet Afkald paa Kapitalen, men havde forbeholdt sig en Aftægt. Det havde jo netop været Stridsspørgsmaalet i Familien, og Tiltalte har ogsaa i Retten erklæret, at det var en Selvfølge, at Borre havde Krav paa Aftægt. Han havde ikke faaet andet, skønt der var udstedt Obligation, og han fik samme Aftægt, efter at Obligationen var kvitteret. Selv har han aldrig talt med Borre om, at han skulde have denne Aftægt, hverken før eller senere, men det var en Selvfølge.

Det maa herefter ogsaa være en Selvfølge, at Borre, naar han ikke ønskede at nyde Aftægten i Tiltaltes Hjem, havde Krav paa den Pengeydelse, der havde været sikret ham aarligt ved Panteobligationen. Aabling kendte Borres Pengeforhold og vidste, at denne ikke var saaledes stillet, at han vedvarende kunde give Afkald paa denne Rente.

At Obligationen fremtræder som kvitteret uden Vilkaar kunde ikke være af Betydning over for Aabling, allerede fordi det indenfor den snævre Familiekræds i og for sig ikke skulde være nødvendigt for Borre at sikre sig Bevis for Ret for Livstid til Aftægt eller Rente som Vederlag for den Ejendom, han havde afstaaet til sin Datter.

Da Kravet om Rente rejstes i Forbindelse med Krav om Kapitalen, nægtede Tiltalte imidlertid at betale noget som helst, idet han ved Benyttelse af den kvitterede Obligation ikke blot afviste Kravet om Kapital, men ogsaa om Renter i Stedet for Aftægtsnydelse.

Under Hensyn til samtlige Sagens Omstændigheder findes Tiltalte ved dette Forhold at have gjort sig skyldig i svingagtigt og bedrageligt Forhold overfor Borre, og idet Forholdet vil være at henføre under Straffelovens § 272² vil Tiltalte i Henhold til Straffelovens § 285 være at anse med en Straf, der efter Omstændighederne findes at kunne fastsættes til Fængsel i 80 Dage, hvorhos de borgerlige Rettigheder vil være at frakende ham for et Tidsrum af 5 Aar.

Tiltalte vil derhos have at godtgøre det offentlige de af Sagen flydende Omkostninger, hvorved bemærkes, at han selv har sørget for sit Forsvar.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten i Lø Herred med Løgumkloster Birk den 25 September 1933 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

Efter Sagens Indankning for Landsretten er der tilvejebragt yderligere Oplysninger, derunder en Erklæring fra Teknologisk Institut. Efter denne Erklæring taler det foreliggende afgjort for, at det er den i Tiltaltes Hjem beroende Maskine, der har været benyttet til Udfærdigelse af Kvitteringspaategningen, ligesom der ved Paategningen findes en Række Ejendommeligheder, der afgjort taler for, at det er Tiltalte, der har skrevet Paategningen.

Efter alt det foreliggende maa det anses godtgjort, at den ommeldte Kvitteringspaategning er falsk, og at Tiltalte, vidende herom, har gjort Brug af denne. Herefter vil Tiltalte — hvad Anklagen ikke ses at udelukke — være at anse efter Straffelovens § 171. Den herfor forskyldte Straf findes i Medfør af samme Lovs § 172 at kunne bestemmes til Fængsel i 80 Dage, og da Underretsdommen har samme Straf, vil denne Dom, hvis Bestemmelser om Frakendelse af borgerlige Rettigheder og om Sagens Omkostninger i første Instans tiltrædes, kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har sørget for sit Forsvar sammesteds.

Fredag den 21 December.

Nr 23/1934. Ingeniør, cand polyt **Einer Schröder** og Ingeniør, cand polyt **J A van Deurs** (Selv)

m o d

Fabrikant **Jacob Christian Hansen-Ellehammer**
(Overretssagfører Edm Warburg),

betræffende Omstødelse af et Indstævnte tilstaaet Patent.

Østre Landsrets Dom af 15 December 1933: Sagsøgte, Fabrikant Jacob Chr Hansen-Ellehammer, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Ingeniør, cand polyt Einar Schröder og Ingeniør, cand polyt J van Deurs, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 400 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanterne ikke gentaget deres Erstatningspaastand, men paastaar principalt Indstævntes danske Patent Nr 45 118 kendt ugyldigt, subsidiært kendt afhængigt af Appellanternes danske Patent Nr 44 769 paa nærmere angiven Maade.

Indstævntes Paastand gaar for Højesteret alene ud paa Stadfæstelse af Landsrettens Dom, idet han ikke har gentaget sin Paastand om, at Appellanternes fornævnte Patent Nr 44 769 kendes ugyldigt.

Skønsmændene har i deres almindelige Bemærkninger fremhævet de Fordele, der opnaas ved at Skumdannelsen sker under et Overtryk. Det hedder herom:

»Spændingen i Blærevæggene holder Ligevægt med Trykforskellen mellem Omgivelserne og Blæreindholdet. Nedsættes det ydre Tryk ved, at Blandingen strømmer ud i det fri, vil Blærerumfangene derfor vokse omtrent proportionelt med Trykfaldet, indtil der paany har indstillet sig en vis Ligevægt. Skum, der er dannet under Tryk, vil derfor svulme op under Udstrømningen, og idet Blærerne udvider sig, vil de tage Vædske fra endnu ikke blærefyldte Dele. Jo større Tryk der findes i det skumdannende Organ, desto større Luftvægt vil der indenfor visse Grænser paa denne Maade for samme Blærerumfang findes i Luften. Skumdannelsen lettes derfor som ovenfor nævnt ved Indpiskning i et Rum, der staar under Tryk, idet man kun behøver at indpiske et mindre Luftrumfang, der ved Trykformindskelse forøges, saaledes at Blandingen d v s Forholdet mellem Luft og Vædskevolumen, hurtigere nærmer sig den Grænse, hvorved hele Vædskemængden er forbrugt til Blæredannelse.

Dersom en skumdannende Vædske skal sprøjtes, bliver en Del af denne Proces en fysisk Nødvendighed, idet Skummet maa passere fra et Rum under Tryk til et Rum med mindre Tryk, f Eks fra et teknisk Overtryk til Atmosfærens Tryk for at opnaa tilstrækkelig Hastighed. Hvis man saaledes for det trykgivende Organ »Pumpen« havde tilvejebragt Skum, vilde dette under Trykket faa Tilbøjelighed til at skille sig ad, ved at Blærevæggene fortykkedes, og det er næppe muligt paa denne Maade at faa hele Vædsken omsat til varigt Skum, naar Trykket under Udsprøjtningen igen falder. Skum, der skal sprøjtes økonomisk, maa derfor dannes under Tryk«.

Skønsmændene udtaler, at Hensigten med Appellantens Patent er udtrykt i Linierne:

»at der af den kontinuerligt gennem Beholderen strømmende og til Skumdannelse tjenende Luft og Vædske skal dannes en homogen Dispersion, som ved Ekspansion under Strømningen fra Beholderen til Atmosfæren umiddelbart omdannes i holdbart Skum.«

Skønsmændene udtaler, at det, der kendetegner Indstævntes Patent, Dansk Patent Nr 45 118, kan udtrykkes ved Ordene i Patentkrav 1) »En Udstrømningsanordning bestaaende af en i et cylindrisk Kammer tangentielt siddende flad Tunge, der med Fjederkraft indsnævrrer en Afgangsaabning for Luft og Skumvædske.«

Skønsmændene bemærker herom nærmere:

»Virkningen heraf maa tilskrives, at Luftblærerne i den allerede forberedte Blanding ved at passere den snævre Aabning »traadtrækkes« og derved deler sig i mindre og derfor holdbarere Blærer. Rotationen saaledes som beskrevet i Krav 1 vil for Skumdannelsen være uden væsenlig Betydning, og en kontinuerlig Centrifugering i almindelig Forstand saaledes som Apparatets Brug vilde kræve, finder næppe Sted, da den tilbageblevne, ikke benyttede skumdannede Vædske ikke føres tilbage. Man kan dog ikke se bort fra, at den Hastighed, hvormed Vædsken roterer i det cylindriske Kammer, vil forlænge Luftstraalernes Vej i Vædsken og muliggøre en bedre Opdeling af Luften i Blærer. Skønsmændene ønsker dog at udtale, at man ikke paa denne Maade kan opnaa en fuldstændig Skumdannelse af Vædsken, og den i Krav 1 omtalte »Skumdannelse af overordentlig stor Finhed« er i Virkeligheden noget ufuldstændig. Derimod er det Skønsmændenes Opfattelse, at den forberedende og væsenlige Skumdannelse sker under Tryk i det lodrette Rør 8 ved Hjælp af de der anbragte Traadnet.

I Patentkravet er desuden anført, at Luft- og Vædskemængde ved Hjælp af een Pumpe drives gennem Net eller lignende kendt Anordning anbragt i et i det væsenlige lodret Rør. Bortset fra at Skumdannelse ikke sker i en særlig Beholder, hvorved Virkningen iøvrigt ogsaa vilde formindskes, maa dette siges at være i det væsenlige sammenfaldende med Sagsøgenes Krav 2, 3 4 og 5«.

Skønsmændene har som Svar paa dem forelagte særlige Spørgsmaal videre udtalt, at den yderligere Skumdannelse, der efter Indstævntes Patent skulde finde Sted i den cylindriske Beholder næppe er af større Betydning, og at det paa Grund af Hastigheden er uden Betydning, om det Rør, hvor de sønderdelende Traadnet er anbragt, har en lodret eller en anden Stilling.

Det, hvorved Indstævntes Apparat adskiller sig fra Appellanternes, er efter Skønsmændene »a) den særlige Udstrømningsanordning med et cylindrisk Kammer og en fjedrende Tunge (Krav 1).

b) den særlige Reguleringsanordning af Indstrømningen til Pumpens Sugside (Krav 2)«.

Endelig har Skønsmændene svaret bekræftende paa et Spørgsmaal om, hvorvidt Indpiskningen efter Indstævntes Patent sker under et Overtryk, idet de herved har bemærket, at et Overtryk er en fysisk Nødvendighed for, at Skummet skal kunne sprøjtes. Med Hensyn til, om dette Overtryk er eller kan

være af den Beskaffenhed, som omtales i Appellanternes Krav 1, har Skønsmændene svaret: »Ja, i alle Tilfælde, hvor der paa Apparatet er anbragt en Slange eller et Udstrømningsmundstykke. Dette har ved de for Skønsmændene afholdte Forsøg vist sig nødvendigt for økonomisk Skumdannelse ved begge Udførelsesformer.«

I det Indstævnte tildelte Patent Nr 45 118 findes nu vel intetsteds angivet, at Skumdannelsen foregaar under Overtryk, men efter Skønsmændenes Udtalelser maa det antages, at den cylinderformede Beholder er uden væsenlig Betydning, og at Skumdannelsen foregaar i det lodrette Rør (8) under Overtryk ligesom i den i Appellanternes Patent omtalte Beholder, samt at dette Overtryk maa være af samme Beskaffenhed som i Appellanternes Patent anført for, at Skumdannelsen kan foregaa økonomisk.

Idet det nu efter Skønsmændenes Udtalelser maa antages, at det — uanset Forskelligheder i Henseende til Udformningen — drejer sig om samme eller væsenlig samme Opfindelse, og da Appellanterne, som først har indleveret deres Ansøgning, har været fortrinsberettigede til at faa Patent, maa Indstævntes Patent kendes ugyldigt forsaavidt det omfatter Indpiskning under et Overtryk, der ved Piskeorganernes Tilgangsende er mindst 0,5 Atmosfære større end det Trykfald, som Blandingen af Luft og Vædske undergaar under sin Bevægelse forbi Piskeorganerne, og i Overensstemmelse hermed vil der være at give Dom.

Sagens Omkostninger findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne for begge Retter med 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Det Indstævnte, Fabrikant Jacob Chr Hansen-Ellehammer meddelte danske Patent Nr 45 118 er ugyldigt, forsaavidt det omfatter Indpiskning under et Overtryk, der ved Piskeorganernes Tilgangsende er mindst 0,5 Atmosfære større end det Trykfald, som Blandingen af Luft og Vædske undergaar under sin Bevægelse forbi Piskeorganerne.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne, Ingeniør, cand polyt Einer Schröder og Ingeniør, cand polyt J v Deurs med 2000 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgiselse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved dansk Patent Nr 44 769 opnaaede Sagsøgerne, Ingeniør, cand polyt Einar Schröder og Ingeniør, cand polyt J van Deurs, Patent paa

en Fremgangsmaade og Apparat til Fremstilling af Skum ad mekanisk Vej. Patentet er udstedt den 19. Oktober 1931 og beskyttet fra den 13 August 1929. Fortrinsret er forbeholdt fra den 6 Februar 1929, hvilken Dag Sagsøgerne i Tyskland har indleveret Ansøgning om Patent paa samme Opfindelse. Ved dette Patents Krav 1 er der givet Beskyttelse for en Fremgangsmaade til Fremstilling af Skum ad mekanisk Vej ved, at Luft og en skumdannende Vædske ledes under Tryk ind i en Beholder, hvori Luften indpiskes i Vædsken af dertil egnede roterende eller stillestaaende Piskeorganer kendetegnet ved, at Indpiskningen sker under et Overtryk, der ved Piskeorganernes Tilgangsende er mindst 0,5 Atm. større end det Trykfald, som Blandingen af Luft og Vædske undergaar under sin Bevægelse forbi Piskeorganerne i den Hensigt, at der af den kontinuerligt, gennem Beholderen strømmende og til Skumdannelsen tjennende Luft og Vædske skal dannes en homogen Dispersion, som ved Ekspansion under Strømningen fra Beholderen til Atmosfæren umiddelbart omdannes til holdbart Skum.

Endvidere er Patent opnaaet paa Fremgangsmaade ifølge Krav 1 kendetegnet ved, at den skumdannende Vædske og Luften ledes mod Traadnet eller lignende Sønderdelingsmidler i Beholderen a med saa betydelig Strømningshastighed, at der som Følge af den derved tilvebragte Omhvirvling af Luft og Vædske dannes en homogen Dispersion af disse Stoffer (Krav 2), paa Fremgangsmaade ifølge Krav 1 kendetegnet ved, at den skumdannende Vædske og Luften indpumpes i Beholderen a ved Hjælp af en og samme Pumpe b (Krav 3) paa Fremgangsmaade ifølge Krav 1 og 2 kendetegnet ved, at der til Indpumpningen anvendes en Pumpe b, der uafhængigt af Modtrykket pr Tidsenhed tilfører Piskeapparatet ved atmosfærisk Tryk konstant Rumfang Vædske og Luft (Krav 4). — Endelig er Patent opnaaet paa Apparat til Udførelse af den i Krav 1—2 omhandlede Fremgangsmaade kendetegnet ved, at Piskeorganerne i Beholderen a bestaar af flere, bag hverandre anbragte Tværvægge af Traadnet eller forholdsvis tæt sammenliggende Traade eller af lignende Sønderdelingsmidler (Krav 5).

Ved Patent Nr. 45 118 opnaaede Sagsøgte, Fabrikant Jacob Chr Hansen-Ellehammer, Patent paa Fremgangsmaade og Apparat til Udvikling af Skum ad mekanisk Vej. Patentet er udstedt den 8 Januar 1932 og beskyttet fra den 2 November 1929. Dette Patents Krav 1 er saalydende:

»Fremgangsmaade til Udvikling af Skum ad mekanisk Vej, kendetegnet ved, at et i Vædske opslæmmet skumdannende Materiale tillige med den til Skumdannelsen fornødne Mængde Vædske og Luftmasse ved Hjælp af en Pumpe — efter eventuelt at have passeret gennem et i det væsentlige lodret Rør 8, forsynet med i det væsentlige vandret anbragte Net 9 eller lignende af kendt Anordning — drives gennem en forholdsvis snæver Aabning 11 a i tangential Retning ind i en cylindrisk Beholder 10, i hvilken Vædsken kredser rundt med overordentlig stor Hastighed, hvorved der kontinuerligt vil foregaa dels en inderlig Blanding af den skumdannende Vædske, Vandet og Luften, saaledes at der udvikles Skum af overordentlig stor Finhed, dels en Centrifugering af den dannede Skumdannelse, idet det letteste og derfor **fineste** Skum

stadig vil søge ind i Beholderens Midte, fra hvilken det drives bort gennem en i Beholderens Endevæg siddende Rørstuds 12 a«.

Endvidere er der ved Krav 2—5 givet Beskyttelse for Apparater til Udførelse af den i Krav 1 angivne Fremgangsmaade. Af disse fremhæves Krav 3, hvorefter det deri omhandlede Apparat er kendetegnet ved, at Aabningen 11 a dannes mellem Beholdervæggen og Enden af en i Beholderen 10 fastgjort krum, fjedrende Tunge, hvis frie Ende ligger an mod Beholdervæggen med et fjedrende Tryk.

De ved de to Patenter beskyttede Fremgangsmaader har begge til Formaal at fremstille Skum i betydelig Mængde til Brug ved Ildslukning.

Under denne Sag gør Sagsøgerne nu gældende, at Sagsøgtes Patent strider mod det Sagsøgerne tidligere meddelte Patent, og har til Støtte herfor nærmere anført:

Det væsentlige nye ved Sagsøgernes Opfindelse er, at Indpiskningen af Luft i den skumdannende Vædske sker under et Overtryk — i Krav 1 nærmere angivet til mindst 0,5 Atm ved Piskeorganernes Tilgangsende. Paa dette Overtryk beror Fremgangsmaadens praktiske Anvendelighed til Ildslukningsformaal. Det er nu vel ikke angivet i Sagsøgtes Patentkrav 1, at Indpiskningen her sker under et Overtryk, men efter Sagsøgernes Anbringende maa dette nødvendigvis være Tilfældet, idet der ved Anbringelsen af Tungen 11 og Slangen paa Rørstuds 12 a fremkommer et saadant Tryk, og for saa vidt dette Overtryk er mindst 0,5 Atm — og praktisk set kan det næppe væe mindre — er Sagsøgtes Patent i Strid med Sagsøgernes.

Fremgangsmaaden efter Sagsøgernes Krav 2 er kendetegnet ved, at Vædske og Luft ledes mod Traadnet eller lignende Sønderdelingsmidler i Beholderen a. Efter Sagsøgtes Krav er det lodrette Rør 8 — der svarer til Sagsøgernes »Beholder« — forsynet med i det væsentlige vandret anbragte Net eller lignende, og det hævdes, at Sagsøgte her har anbragt Traadnet det samme eller lignende Sted og i samme eller lignende Stilling, som fremgaar af deres Patentkrav.

Endelig er der i Sagsøgtes Patent omhandlede Pumpe en roterende Stempelpumpe, der dækkes af Sagsøgernes Krav 4, nemlig en Pumpe, der uafhængig af Modtrykket pr Tidsenhed tilfører Piskeapparatet et ved atmosfærisk Tryk konstant Rumfang Vædske og Luft.

Sagsøgerne hævder nu principalt, at Sagsøgtes Patent herefter maa kendes ugyldigt, men skulde de ikke faa Medhold heri, gør de gældende, at Sagsøgtes Patent maa erklæres afhængigt af deres efter Patentlovens § 2.

Sagsøgerne har derfor nedlagt følgende Paastand:

Principalt: Sagsøgte, Fabrikant Jacob Chr Hansen-Ellehammers danske Patent Nr 45 118 kendes ugyldigt, hvorhos Sagsøgte kendes uberettiget til at anvende den i Patent Nr 45 118 anførte Fremgangsmaade eller forfærdige, indføre eller forhandle Apparater fremstillede i Henhold til det fornævnte Patent. Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerne en Erstatning paa 10 000 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 7 April 1932,

subsidiært: Sagsøgtes danske Patent Nr 45 118 kendes i Henhold til Patentlovens § 2 afhængigt af Sagsøgernes Patent Nr 44 769,

saaledes at Afhængighedspatentet ikke hjemler Indehaveren af Patent Nr 45 118 nogen Ret til Udførelse af Patent Nr 44 769 1) forsaavidt Indpiskningen ved Sagsøgtes fornævnte Patent sker under et Overtryk, der ved Piskeorganernes Tilgangsende er 0,5 Atm eller mere større end det Trykfald, som Blandingen af Luft og Vædske undergaar under sin Bevægelse forbi Piskeorganerne, i den Hensigt at der af den kontinuerligt, gennem Beholderen strømmende og til Skumdannelsen tjenende Luft og Vædske skal dannes en homogen Dispersion, som ved Ekspansion under Strømningen fra Beholderen til Atmosfæren umiddelbart omdannes til holdbart Skum og/eller 2) forsaavidt Sagsøgte — under Forudsætning af det nævnte Overtryk — i det i hans fornævnte Patent som 8 anførte Rør eller andre Steder i Apparatet, der gennemstrømmes af Vædske og Luft, anbringer Traadnet eller lignende Sønderdelingsmidler og/eller 3) forsaavidt Vædsken og Luften indpumpes i det eller de til Skumudviklingen tjenende Organner af en og samme Pumpe, og/ eller 4) forsaavidt den under den just anførte Pumpe uafhængig af Modtrykket pr Tidsenhed tilfører Piskeapparatet et ved atmosfærisk Tryk konstant Rumfang Vædske og Luft, hvorhos Sagsøgte kendes uberettiget til uden Sagsøgernes Samtykke at anvende den i Patent Nr 45 118 anførte Fremgangsmaade eller forfærdige, indføre eller forhandle Apparater fremstillet i Henhold hertil og i Henhold til foranstaaende. Tillige fordres Erstatning som efter den principale Paastand.

Erstatningskravet begrundes med, at Sagsøgte ved sit uberettigede Patent og uberettiget Fremstilling af de paagældende Apparater har paaført Sagsøgerne et Tab, som ikke kan dokumenteres nærmere, men som ikke kan sættes lavere end det fordrede Beløb.

Sagsøgte har paastaaet Frifindelse, idet han bestrider, at hans Patent omfatter noget af det, hvorpaa der er givet Sagsøgerne Beskyttelse ved det dem meddelte Patent.

Sagsøgte gør opmærksom paa, at alt, hvad Sagsøgerne har fremført her under Sagen, allerede har foreligget for Patentkommissionen, der har haft de to Ansøgninger til Behandling samtidig og derefter meddelt hver af Parterne sit Patent. Han gør dernæst gældende, at Sagsøgernes Patentkrav er saa vidtgaende, at de i Virkeligheden ikke er egnede til Patentbeskyttelse, og det skønt de Gang efter Gang er ændret og begrænset efter Henstilling fra Patentkommissionen. Sagsøgerne har saaledes først stillet Krav om Beskyttelse for den omhandlede Fremgangsmaade, naar Fremstillingen af Skummet overhovedet skete under et Overtryk, og da Kommissionen erklærede, at dette var kendt fra andre Patenter, foretog de den Begrænsning, der nu er gjort i Krav 1. Men denne Begrænsning er rent vilkaarlig og ikke afpasset efter, hvad man virkelig har Brug for, men kun beregnet paa at tage saa meget som muligt ind under Beskyttelsen. Sagsøgte har videre i Enkeltheder søgt at paavise, at hans Patentkrav, ogsaa paa de Punkter, hvor de efter Sagsøgernes Anbringender skulde være sammenfaldende med deres, i Virkeligheden er forskellige derfra, og at hans Opfindelse er en selvstændig Opfindelse, der har Krav paa Beskyttelse. Han har intet imod, at Sagsøgerne beholder deres Patent, naar han blot maa beholde sit, men for det Tilfælde, at han ikke faar Medhold i sin Frifindelsespaastand,

har han subsidiært nedlagt Paastand om, at Sagsøgernes Patentkrav I kendes ugyldigt som altfor vidtrækkende og ubestemt samt tildels kendt fra udenlandske Patenter.

Med Hensyn til Sagsøgernes Erstatningspaastand gør Sagsøgte gældende, at han under ingen Omstændigheder kan blive erstatningspligtig ved at udnytte det ham bevilgede Patent.

Under Sagen har Professorerne C Glindemann-Nielsen og E Thaulow været udmeldt som Skønsmænd. Efter at have gjort sig bekendt med de to Patenter og overværet Prøver med de tilhørende Apparater har Skønsmændene afgivet en Erklæring af 1 November 1933, hvori dels gives en Karakteristik af de ved de to Patenter beskyttede Fremgangsmaader, dels besvaret en Række af Parterne stillede Spørgsmaal. Det synes heraf at fremgaa, at Fremstilling af Skum efter Metoder som de her omhandlede nødvendigt maa foregaa under et Overtryk, og at de to Metoder i det hele frembyder væsentlige Ligheder, men at der paa den anden Side er Tale om forskellige Udformninger af de til Grund liggende Principper. Det fremgaa imidlertid hverken af Erklæringen eller af Skønsmændenes Udtalelser for Retten, om Lighederne efter Skønsmændenes Opfattelse er af en saadan Natur, at Sagsøgtes Patentkrav helt eller delvis burde have været afvist af Hensyn til Sagsøgernes ældre Patent.

Naar nu henses til, at Patentkommissionen, der — til Dels samtidig — har haft Sagsøgernes og Sagsøgtes Ansøgninger til Behandling, har ment at kunne meddele de paagældende Patenter i den foreliggende Form, finder Retten ikke paa det foreliggende Grundlag at kunne statuere, at Sagsøgtes Patent ikke burde være meddelt eller kun meddelt som Afhængighedspatent, og Sagsøgtes Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 400 Kr.

Nr 185/1934. Fru **Hansigne Rasmussens Dødsbo** m fl
(F. Bülow)

m o d

Gaardejer **Hans Lauritz Hansen** (Thorsteinsson),

betræffende Forstaaelsen af en Bestemmelse i et Testament.

Kendelse afsagt af Skifteretten for Københavns Amts Søndre og Amager Birk den 31 Januar 1934: De indsatte Universalarvinger H L Hansen og Børnene af Lars Eriksen bør gaa lige i Arv.

Østre Landsrets Dom af 4 Juni 1934: Restarven i Gaardejerske Inger Espensens Dødsbo bør deles med Halvdelen til Appellanten, Gaardejer Hans Lauritz Hansen, og Halvdelen til afdøde Gaardejer Lars Eriksens Børn. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Skifteretskendelsens Præmisser er saalydende:

Selv om man under Hensyn til Testatorernes Bestemmelser med Hensyn til de Lars Eriksens Børn og Hans Laurits Hansen legatarisk tillagte Lodder i Forbindelse med, at Bestemmelsen i § 8 benytter Udtrykket Lars Eriksens Børn uden nærmere Tilføjelse, ikke kan udelukke den Mulighed, at det har været Testatorernes Hensigt, at det, over hvilket der ikke var særlig disponeret, skulde deles i to Dele mellem Lars Eriksens Børn og H L Hansen, skønnes dette dog ikke at være tilstrækkeligt til at fravige den naturlige Forstaaelse, hvorefter de, der i Forning indsættes til Universalarvinger i Mangel af positiv Bestemmelse i modsat Retning, maa antages at skulle gaa lige i Arv, og den af H L Hansen fremsatte Paastand vil derfor ikke kunne tages til Følge; Lars Eriksens Børn og H L Hansen vil derfor være at anerkende som Universalarvinger, saaledes at de alle gaa lige i Arv.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Gaardejer Svend Espensen og dennes Søster Inger Espensen oprettede under 6 Oktober 1922 et gensidigt Testamente, hvorved den længstlevende af dem indsattes som den førstafdødes Universalarving. Testamentet indeholdt derhos Bestemmelser om, hvorledes der ved den længstlevendes Død skulde forholdes med deres Efterladenskaber. Disse Bestemmelser gaar bl a ud paa følgende:

»2. Til Minde om vore Forældre ønsker vi oprettet et Legat paa 20 000 Kr. Legatet ønskes benævnet »Gaardejer Svend Espensens og Gaardejerske Inger Espensens Familielegat«. Det er vort Ønske, at Højetaastrup Sogneraad vil overtage Legatets Bestyrelse. — — —

4. Den os nu tilhørende Gaard paa Højetaastrup Mark skal med Besætning og Inventarium, Sæd, Avl og Afgrøde, kort alt til Ejendommen og dens Drift hørende tilfalde Jordbruger i Højetaastrup Hans Laurits Hansen.

---

6. Dernæst udredes følgende Beløb til

a) Gaardejer i Tranegilde Lars Eriksens seks Børn 40 000 Kr, Fyrretyve Tusinde Kroner, hvoraf dog Sønnen Hans forlods erholder 4000 Kr, medens Resten deles lige mellem Lars Eriksens Børn. Hans faar saaledes 10 000 Kr og hver af de øvrige fem: 6000 Kr. Skulde nogen af Børnene være afgaaet ved Døden efterladende sig Livsarvinger træde disse i Stedet.

— — —

7. Skulde Boet mod Forventning ikke være tilstrækkeligt til, at de forommeldte Legater udredes fuldt ud, da nedsættes Legaterne forholds-mæssigt, dog ikke Legatet paa de 20 000 Kr under Bestyrelse af Sogne-raadet, idet dette Legat udredes fuldt ud, ligesom Gaarden med Tilbehør ogsaa i det heromhandlede Tilfælde uden Vederlag udlægges til Hans Laurits Hansen.

8. Alt, hvad vi iøvrigt maatte efterlade os skal tilfalde afdøde Gaardejer i Tranegilde Lars Eriksens Børn og Gaardarvingen Hans Laurits Hansen som vore Universalarvinger. Skulde nogen af Universalarvingerne være afgaaet ved Døden, naar den længstlevende af os dør, efterladende sig Livsarvinger træde disse i Stedet.

— — —«.

Ved en under 14 Maj 1925 oprettet Codicil til ovennævnte Testamente bestemtes bl a følgende:

»4. Vi ønske ikke vort Indbo delt, men ønske, at det overtages af Gaardarvingen Hans Laurits Hansen.«

Efter at først Svend Espensen og derefter Inger Espensen er afgaaet ved Døden, er der i sidstnævntes Dødsbo, der behandles af Københavns Amts søndre og Amager Birks Skifteret, opstaaet Disput angaaende Forstaaelsen af Testamentets Post 8, hvilken Disput ved Skifterettens Kendelse af 31 Januar 1934 blev afgjort derhen, at Lars Eriksens Børn og H L Hansen vil være at anerkende som Universalarvinger, saaledes at de alle gaar lige i Arv.

Denne Kendelse er paaanket her til Retten af Appellanten, Gaardejer Hans Laurits Hansen, der har nedlagt Paastand om, at Restarven i Gaardejerske Inger Espensens Dødsbo deles med Halvdelen til Appellanten og Halvdelen til afdøde Gaardejer Lars Eriksens Børn. De Indstævnte paastaar Kendelsen stadfæstet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Appellanten er Søn af ef af Testatorernes Søskendebørn paa fædrene Side, medens afdøde Laurits Eriksen var et af deres Søskendebørn paa mødrene Side.

Endvidere bemærkes, at det Beløb, der kommer til Fordeling i Henhold til Testamentets Post 8, efter Boets Status maa antages at udgøre ca 42 000 Kr.

Appellanten henviser nu for det første til, at Teksten i Testamentets Post 8 naturligt forstaas saaledes, at der ved Ordet »og« sidestilles to ligeberettigede Led, nemlig »Lars Eriksens Børn«, der omtales som Gruppe, og »Gaardarvingen Hans Laurits Hansen«, der flere Steder i Testamentet nævnes som selvstændig Arving, saaledes i Post 4, hvorved Gaarden tillægges ham, og i Post 7, hvorefter han skal have Gaarden uden Vederlag, selv om Boet ikke skulde være tilstrækkeligt til,

at de øvrige Legater kan udredes fuldtud. Hertil kommer, at Testamentets Ord maa ses paa Baggrund af dansk Rets afmindelige Arveregler, hvorefter Arven deles efter Linier, ikke efter Hoveder. Derved fremkommer det naturlige Resultat, at Restformuen — efter Udredelse af samtlige Legater — tilfalder de arveberettigede indenfor Testatorernes fædrene og mødrene Slægt med Halvdelen til hver Slægtlinie. Appellanten henviser endvidere til, at han, der har staaet Testatorerne meget nær og langt nærmere end Lars Eriksens Børn, ved Testamentet helt igennem er stillet langt gunstigere end alle andre Arvinger, og endelig til, at Testatorerne efter at have tillagt Appellanten Gaarden, der til Ejendomsskyld er ansat til 42 000 Kr, som en Slags Kompensation tillægger Lars Eriksens Børn tilsammen 40 000 Kr, hvad der tyder paa, at Testatorerne for saa vidt har villet sidestille Appellanten med Lars Eriksens Børn, tage som Helhed.

De Indstævnte gør paa deres Side gældende, at Delingen efter Linier maa være uden Betydning for det foreliggende Spørgsmaal. Testamentets Post 8 maa ses i Forbindelse med Post 6 a, hvor Lars Eriksens seks Børn som Enkeltpersoner indsættes som Legatarer, hver for en bestemt Sum, der ikke, hvis en enkelt maatte være død inden Arvefaldet, vil medføre en Forøgelse af de andres Lodder. Naar Post 8 derefter anvender Udtrykket »Lars Eriksens Børn«, maa dette forstaas som en Henvisning til de i Post 6 a nævnte Personer og ikke som Betegnelse for en ubestemt Kreds af Personer. Det er rigtigt, at Appellanten har staaet Testatorerne særlig nær, og at de har stillet ham gunstigere end alle andre, men deraf kan ikke sluttes, at han ogsaa ved Post 8 skulde være stillet gunstigere end de øvrige deri nævnte Personer. De bestrider, at de Appellanten og Lars Eriksens Børn tillagte Legater kan sidestilles, idet Appellanten foruden Gaarden til Ejendomsskyld 42 000 Kr erholder Gaardens Besætning og Inventar samt alt Indboet, saaledes at det ham tillagte i Værdi langt overstiger de Lars Eriksens Børn tillagte 40 000 Kr.

Efter alt foreliggende og i Henhold til de af Appellanten anførte Betragtninger finder Retten at maatte gaa ud fra, at det har været Testatorernes Hensigt ved Testamentets Post 8 at tillægge Appellanten og »Lars Eriksens Børn« hver Halvdelen af Restarven, og selv om Ordene i og for sig kan give Anledning til Tvivl, findes de at maatte forstaas i Overenstemmelse hermed.

Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Fredag den 4 Januar.

Nr 35/1934.   Ingeniør **J Ingvar**dsen (Poul Jacobsen)
                  m o d
Frigidaire Corporation, U S A (Landsretssagfører Axel Schmidt),
                  betræffende Udslettelse af et Varemærke.

Sø- og Handelsrettens Dom af 20 Februar 1934: Sagsøgte, Grosserer J Ingvar

dsen, bør lade det for ham under 22 Oktober 1932 registrerede Varemærke »Frigerator« udslette af Varemærke

registret forsaavidt angaar Køleskabe. Sagsøgte bør derhos betale Sagens Omkostninger med 150 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Af de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvebragte Oplysninger fremgaar det, at Forhandlingen af Indstævntes Køleapparater her i Landet oprindeligt var overdraget Firmaet J Ingvar

dsen, der i 1930 omdannedes til et Aktieselskab J Ingvar

dsen & Co, hvortil Eneforhandlingen blev overført, samt at Forhandlingen ogsaa efter Appellantens Fratrædelse som Direktør i 1932 er sket af Aktieselskabet J Ingvar

dsen & Co, idet dog Navnet Emil Chr Hertz A/S er anmeldt som Bifirma. Det maa efter det oplyste antages, at ihvertfald en Del af de Forvekslinger, som har fundet Sted, skyldes Ligheden mellem de to Betegnelser: »Firmaet J Ingvar

dsen« og »J Ingvar

dsen & Co A/S«.

Det tiltrædes, at det ikke er godtgjort, at Ordet »Frigidaire« i 1930 var kendt som Varebetegnelse for elektriske Køleskabe i Almindelighed, saaledes at det ikke burde være registreret, og Appellantens Paastand om, at Indstævnte tilpligtes at lade Ordet »Frigidaire« udslette af Varemærke-Registret som Varemærke for Køleapparater — hvilken Paastand for Højesteret er begrænset til Køleapparater til Husholdningsbrug — vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Derimod maa der gives Appellanten Medhold i, at Ordet »Frigerator« ikke frembyder en saadan Lighed med Ordet »Frigidaire«, at den foretagne Registrering af »Frigerator« kan forlanges slettet.

Det bliver herved at tage i Betragtning, at Ordet »Frigidaire« ikke er et egentligt Fantasinavn, men ved dets Dannelse af Ordet »frigid« leder Tanken hen paa en Køleindretning, og at Ligheden mellem de to Navne beror paa, at dette Ords Stamme ogsaa indgaar i »Frigerator«.

Herefter vil Appellantens Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Ingeniør J Ingvardsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Frigidaire Corporation, U S A, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 7 Juni 1930 fik Sagsøgerne, Firmaet Frigidaire Corporation, Dayton, Ohio, U S A Varemærket »Frigidaire« indregistreret i Varemærke registret her i Landet for Køleapparater. Den 22 Oktober 1932 fik Sagsøgte, Grosserer J Ingvardsen, Varemærket »Frigerator« indregistreret i Registret for alle Varer.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgerne fabrikere de saakaldte »Frigidaire«-Køleanlæg, og at Sagsøgte tidligere har haft Sagsøgernes herværende Agentur. Ved Udgangen af August Maaned 1932 fratraadte Sagsøgte imidlertid Agenturet, der herefter er drevet udelukkende under Ledelse af Grosserer Emil Chr Hertz; Sagsøgte driver nu en med Sagsøgerne konkurrerende Forretning, og anvender Varemærket »Frigerator« som Mærke for Køleanlæg.

Under nærværende Sag gør Sagsøgerne gældende, at Mærket »Frigerator« er saa ligt Mærket »Frigidaire«, at de let kan forveksles, og Sagsøgerne har derfor paastaet Grosserer J Ingvardsen dømt til at lade det for ham under 22 Oktober 1932 indregistrerede Varemærke »Frigerator« udslette af Varemærke registret forsaa vidt angaar Køleskabe. Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne særlig henvist til, at de to Mærker begge bruges for Køleapparater. Sagsøgte, der selv tidligere har forhandlet »Frigidaire«-Anlæg, burde, da han paabegyndte konkurrerende Forretning, have sørget for at undgaa Forveksling, men han har tværtimod valgt et Ord, der er saa ligt med Ordet »Frigidaire«, at Forveksling baade let kan ske og faktisk ogsaa i mange Tilfælde er sket. Sagsøgerne har desuden anført, at Sagsøgte har benyttet Varemærket »Frigerator« paa en Maade, der strider mod Bestemmelserne i Lov om uretmæssig Konkurrence § 9.

Sagsøgte har principalt paastaet Sagsøgerne tilpligtet at lade det for dem den 21 Juni 1930 indregistrerede Varemærke, Ordet »Frigidaire« udslette af Varemærke registret — iøvrigt Frifindelse. Subsidiært har Sagsøgte blot paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgte anført, at Ordet »Frigidaire« paa Tidspunktet for dets Indregistrering i Sommeren 1930 i den almindelige Sprogbrug var saa kendt som Varetegnelse for elektriske Køleskabe i Almindelighed, at det i Medfør af Loven om Beskyttelse af Varemærker § 4, Pkt 1, ikke kunde registreres. Sagsøgte har herved særlig henvist til forskellige Erklæringer, han har indhentet.

Akademisk Arkitektforening har saaledes udtalt, at efter vedkommende Forretningsudvalgs Skøn anvendtes Ordet »Frigidaire« i 1930 i almindelig Sprogbrug som Fællesbetegnelse for mekanisk drevne Køleskabe. Journalistforbundet har udtalt sig paa lignende Maade. Københavns Grundejerforening har ikke kunnet oplyse noget positivt om, hvorvidt man i Midten af Aaret 1930 fortrinsvis har anvendt Ordet »Frigidaire« ved Avertering af Lejligheder som Betegnelse for Køleskabe i Almindelighed, men Foreningen har dog ment, at Ordet »Frigidaire« maa anses at være gaaet over i Sproget som Betegnelse for Køleskabe, saaledes at begge Betegnelser bruges i Flæng. Endelig har Industriraadet udtalt, at det er meget vanskeligt at tidsfæste Benyttelsen af en Sprogbrug som den omspurgte; imidlertid er det sandsynligt, at Ordet »Frigidaire« i 1930 kan være anvendt af Lægfolk som Betegnelse for Husholdningskøleskabe, men derimod ikke for større kommercielle Køleanlæg.

Sagsøgerne har paastaaet sig frifundne for Sagsøgtets Krav. De bestrider, at »Frigidaire« i den almindelige Sprogbrug skulde være kendt som Betegnelse for elektriske Køleskabe i Almindelighed, og de har benægtet Rigtigheden af de fremlagte Erklæringer forsaavidt de er i Strid hermed, men iøvrigt henviser de til, at Erklæringerne tildels er indbyrdes uoverensstemmende. Naar »Frigidaire« benyttes saameget i daglig Tale, er det fordi disse Anlæg er saa vel kendte og stærkt udbredte, og Sagsøgte har da heller ikke kunnet oplyse noget Tilfælde, hvor et Køleskab, der ikke stammede fra Sagsøgerne, er solgt som »Frigidaire«.

Direktøren for Patent- og Varemærkevæsenet har givet Møde under Sagen, og har paa dette Punkt oplyst, at Direktoratet i sin Tid rettede Forespørgsel til A/S I Krüger af København, der imidlertid svarede den 20 Marts 1930, at det ikke var Selskabet bekendt, at Ordet »Frigidaire« anvendtes som Varemærke for Køleapparater, der hidrørte fra andre end Sagsøgerne.

Retten maa give Sagsøgerne Medhold i, at det ikke er godtgjort, at Ordet »Frigidaire« i 1930 var kendt som Varetegnelse for elektriske Køleskabe i Almindelighed, saaledes at det ikke burde være registreret. De tilvejebragte Oplysninger er utilstrækkelige og tildels stridende mod hinanden. Sagsøgernes Frifindelsespaastand paa dette Punkt vil derfor være at tage til Følge.

Subsidiært har Sagsøgte som nævnt indskrænket sig til at paastaa Frifindelse, idet han gør gældende, at der ikke er den fornødne Forvekslingsmulighed mellem Sagsøgernes og Sagsøgtets Varemærker. Sagsøgte overtog i 1932 Repræsentationen for Firmaet British Automatic Refrigerators Ltd, London, og dette var Grunden til, at han optog Ordet »Frigerator«, idet han bortkastede de to første Bogstaver »Re« som uanvendelige til at Varemærkenavn. Bogstaverne »Frig« har samme Betydning som Bogstaverne »Frigid« i Frigidaire, og paa dette engelske Ord kan Sagsøgerne ikke vinde Eneret. Iøvrigt er de to Varemærker helt forskellige.

Direktøren for Patent- og Varemærkevæsenet har sluttet sig til Sagsøgtets Procedure paa dette Punkt.

Naar nu bli a henses til, at de to Varemærker begge anvendes som Mærker for Køleskabe samt til, at det er Sagsøgte selv, der, da han,

efter at være traadt ud af Sagsøgernes Tjeneste, stod i Begreb med at paabegynde en konkurrerende Forretning, har fundet paa Ordet »Frigerator«, finder Retten efter alt foreliggende at maatte give Sagsøgerne Medhold i, at der er saa stor Lighed mellem de to Mærker, at de uagtet Forskelle i Enkeltheder let kan forveksles. Sagsøgernes Paastand vil som Følge heraf være at tage til Følge. Sages Omkostninger bør Sagsøgte betale med 150 Kr.

Nr 166/1934. Fru **Hilma Carolina Ipsen Møller** (Bruun)

mod

Grosserer **Laurits Christian Ipsen Møller**
(Overretssagfører Sven).

betræffende Separation.

Dom afsagt af Københavns Byret den 14 April 1934: Sagsøgerinden, Fru Hilma Caroline Ipsen Møller, født Hansson, og Sagsøgte, Grosserer Laurits Christian Ipsen Møller, separeres. Forældremyndigheden over Parternes Fællesbarn Britta Ipsen Møller tilfalder Sagsøgerinden. Sagsøgte bør udrede Bidrag, hvis Størrelse fastsættes af Overøvrigheden, til Sagsøgerindens Underhold i Separationstiden saavel som til Barnets Underhold. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 19. Juni 1934: Den indankede Dom bør ved Magt at stande, dog at Forældremyndigheden over Appellanten, Grosserer Lauritz Christian Ipsen Møllers og Indstævnte, Fru Hilma Caroline Møller, født Hanssons, den 12 Juni 1922 fødte Fællesbarn, Britta Ipsen Møller tillægges Appellanten. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Byrettens Dom anførte Grunde og idet de senere tilvejebragte Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil denne Dom efter Appellantens Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret ophæves.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgerinden, Fru Hilma Caroline Ipsen Møller, født Hansson, der den 1 Sept 1921 indgik Ægteskab med Sagsøgte, Grosserer Laurits Christian Ipsen Møller, paastaaet Dom til Separation i Medfør af § 53, II i Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 paa Vilkaar:

at Sagsøgte tilpligtes at udrede Bidrag, hvis Størrelse fastsættes af Overøvrigheden til Sagsøgerindens Underhold i Separationstiden saavel som til Barnets Underhold.

Sagsøgte har principalt paastaaet Frifindelse, subsidiært Dom til Separation paa Vilkaar, at Forældremyndigheden over Britta tillægges ham, og at det ikke paalægges ham at svare Underholdningsbidrag til Sagsøgerinden.

Under Sagen har Sagsøgerinden og Sagsøgte afgivet Partsforklaring, hvorhos Vidneforklaring er afgivet af Politibetjent Oscar Johannes Petersen Troen, Grosserer Niels Anton Marius Skjødt, Læge Victor Hassing, Grosserer Jørgen Andreas Sofus Jensen samt Frk Ruth Inga Prior Rodian.

Af disse Forklaringer fremgaar det, at Parterne under Ægteskabet, navnlig i de senere Aar, har haft talrige, og ofte meget voldsomme Skænderier, bl a om økonomiske Spørgsmaal, i hvilken Henseende det bemærkes, at Sagsøgte ved Ægteskabets Indgaaelse var meget velstaaende, men at hans økonomiske Forhold i Aarenes Løb er blevet stærkt forringet. En meget væsenlig Aarsag til Uoverensstemmelserne har ogsaa været, at Parterne har haft forskellige Synspunkter med Hensyn til Opdragelsen af Britta, og Parterne har under Forklaringerne gensidig beskyldt hinanden for at have forsøgt at nedsætte den anden overfor Barnet ved haanende Udtalelser.

Efter alt det foreliggende maa det antages, at der hersker saa dyb Uoverensstemmelse mellem Parterne, at Forholdet mellem dem er ødelagt, og da Sagsøgte ikke mod Sagsøgerindens Benægtelse har godtgjort, at Sagsøgerinden, saaledes som af ham til Støtte for hans principale Paastand anført, bærer Hovedskylden herfor, vil Sagsøgerindens Paastand om Separation være at tage til Følge.

Hvad angaar Forældremyndigheden over Britta, maa det efter Sagens Oplysninger, herunder de af Grosserer Skjødt og Læge Hassing afgivne Forklaringer, anses for bedst stemmende med Barnets Tarv, at Forældremyndigheden tillægges Moderen.

Da Sagsøgerinden efter oplyste ikke er i Besiddelse af Midler til

---

Færdig fra Trykkeriet den 16 Januar 1935.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 24

Fredag den 4 Januar.

sit Underhold — i hvilken Henseende hun ubestridt har anført, at de Midler, hun ejede ved Ægteskabets Indgaaelse, er medgaaet under dette — og heller ikke kan antages at være i Stand til at skaffe sig et tilstrækkeligt Underhold, medens der maa gaas ud fra, at Sagsøgte kan udrede Underholdsbidrag, vil Sagsøgerindens Paastand om Underholdsbidrag ligeledes være at tage til Følge.

Der vil herefter i det hele være at give Dom i Overensstemmelse med Sagsøgerindens Paastand.

Sagens Omkostninger bliver at ophæve.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 14 April 1934 af Københavns Byrets 12 Afdeling, paastaas af Appellanten, Grosserer Lauritz Christian Ipsen Møller, ændret i Overensstemmelse med hans for Byretten nedlagte Paastande, gaaende ud paa principalt, at han frifindes, subsidiært, for det Tilfælde, at der gives Indstævnte, Fru Hilma Carolina Møller, født Hansson, Medhold i hendes Paastand om Separation fra Appellanten, at Forældremyndigheden over Parternes Fællesbarn Britta Ipsen Møller, født den 12 Juni 1922, tillægges ham, og at det ikke paalægges ham at svare Underholdsbidrag til Indstævnte.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

For Landsretten er der afgivet Forklaring af Parterne samt Vidneforklaring af Læge V Hassing og Grosserer N A M Skjødt, hvilke allerede har afgivet Forklaring for Byretten, og af Grossererne J H D Peschardt og G J Bomhoff.

Efter det for Landsretten oplyste maa det tiltrædes, at Forholdet mellem Parterne maa anses for ødelagt paa Grund af dyb Uoverensstemmelse, uden at det kan anses godtgjort, at denne hovedsagelig skyldes Indstævntes Forhold overfor Appellanten.

Med Hensyn til Fællesbarnet er det oplyst, at dette i udpræget Grad føler sig knyttet til Appellanten, og at Barnet — der er stærkt udviklet i Forhold til sin Alder — nærer Ønske om at forblive hos Faderen.

Efter Dommens Afsigelse var det Indstævntes Hensigt paa Grundlag af Dommen at forlade det fælles Hjem medtagende Barnet. Da hun imidlertid gjorde Skridt hertil, iværksattes Anken. Indstævnte har herefter for ca 1 Maanedes Tid siden forladt Hjemmet uden Barnet.

For Landsretten har Appellanten fremlagt en af ham fremskaffet Erklæring af Juni 1934 fra Brittis Lærerinde, Kommunelærerinde, Frk Gerda Kaasbøl, der udtaler følgende:

»Britta Ipsen Møller — — — er en absolut stille og sød Pige, som man paa Skolen kun har det bedste at sige om, baade med Hensyn til Høflighed, Lydighed og Opførsel. Hun er en Elev, som det absolut er en Glæde at have i en Klasse. Endvidere skal jeg oplyse, at Britta to Gange i Foraaret 1934 er kommet hjem til mig — paa min private Bopæl — ude af sig selv af Nervøsitet og stærkt grædende. Paa mit Spørgsmaal om, hvorfor hun græd, svarede hun, at hun var saa forførdelig bange for sin Moder og angst for, at hun efter sine Forældres Skilsmisse skulde komme til at bo hos Moderen.

Britta har aldrig — hverken paa Skolen eller hos mig privat — lagt Skjul paa, at hun holder meget af sin Fader, og at der er et absolut Tillidsforhold imellem dem. Hun har ofte — og altid uopfordret — sagt, at hendes Far var den bedste Far, man kunde have.«

Det er tillige oplyst, at Indstævntes, hos hende boende Datter af første Ægteskab, Lif, der nævnes i Læge Hassings Vidneforklaring for Byretten, og som nu er ca 20 Aar gammel, lider af let Imbecilitet. Det er af Appellanten anført, at Britta nærer Aversion mod sin nævnte Halvsøster.

Indstævnte har for Landsretten erklæret, at hun, saafremt Forældremyndigheden over Britta tillægges hende, i et Aarstid vil anbringe Barnet paa en Kostskole i Provinsen, idet det er hendes sikre Formening, at Barnet ved denne Foranstaltning vil falde til Ro, saaledes at Barnet derefter uden Vanskelighed vil kunne undergives Indstævntes umiddelbare Forsorg.

Under en paa Rettens Foranledning foretaget fortsat Domsforhandling har ovennævnte Kommunelærerinde, Frk Gerda Kaasbøl afgivet Vidneforklaring og herunder bl a vedstaaet den ovenfor gengivne Erklæring af Juni 1934. Endvidere har Brittis Klasselærer, Kommunelærer Regnar Bang afgivet Vidneforklaring. Paa Parternes Foranledning mødte derhos som Vidner henholdsvis Købmand M Halgreen og Anlægsgartner H H Sørensen.

Som Sagen foreligger oplyst for Landsretten, tør Retten ikke anse det for stemmende med Barnets Tarv at overføre det fra Hjemmet hos Faderen til Moderen, idet Retten — ogsaa i Betragtning af det mellem Appellanten og Barnet bestaaende stærke Hengivenhedsforhold — ikke tør nære Tillid til, at Barnet vil falde til Ro og dets Indstilling overfor Indstævnte ændres ved den af Indstævnte paatænkte Foranstaltning. Derimod maa Retten under de foreliggende Omstændigheder anse det for mere stemmende med Barnets Tarv, at det forbliver hos Faderen. De af Indstævnte herimod anførte Betæneligheder, nemlig Appellantens Alder, 73 Aar, og hans af Indstævnte paastaaede Tilbøjelighed til at forkæle Barnet, findes ikke at veje tilstrækkeligt herimod, i hvilken

Henseende særlig bemærkes, dels at Appellantens nuværende Aands-tilstand ikke skønnes at være til Hinder for at betro ham Barnets Opdragelse, dels at Appellanten har erklæret, at han, saafremt Forældremyndigheden tillægges ham, vil antage den til Barnets Opdragelse i hans Hjem fornødne kvindelige Medhjælp.

Som Følge af det anførte vil Dommen være at stadfæste med Hensyn til dens Bestemmelse om Separation, men at forandre med Hensyn til dens Afgørelse af Spørgsmaalet om Forældremyndigheden over Fællesbarnet, hvilken Myndighed vil være at tillægge Faderen, hvorved Bestemmelsen om Underholdsbidrag fra ham til Barnet bortfalder. Hvad angaar Dommens Bestemmelse om Bidrag fra Appellanten til Indstævnte, vil Dommen i Henhold til dens Grunde i saa Henseende være at stadfæste. Det findes derhos at burde have sit Forblivende ved Dommens Bestemmelse om Sagens Omkostninger for Byretten, hvilke er ophævede.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Nr 109/1934. Overretssagfører **O P Schlichtkrull** (Jørgensen)
 m o d
 Apoteker **C P Hovager** (Overretssagfører Pürschel),

betræffende Refusion af et af Appellanten vedrørende Ombygning af en Appellanten tilhørende Ejendom betalt Beløb.

Østre Landsrets Dom af 20 Marts 1934: Sagsøgte, Apoteker C P Hovager, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Overretssagfører O P Schlichtkrull i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Af-sigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Overretssagfører O P Schlichtkrull, til Indstævnte, Apoteker C P Hovager, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte under denne Sag, Apoteker C P Hovager, der var Apoteker i Ballerup og ejede den Bygning, hvori Apoteket blev drevet, nemlig Ejendommen Matr Nr 11 am af Ballerup, fik Apotek i København, og Apotekejendommen i Ballerup skulde sælges. Sagsøgeren, Overretssagfører O P Schlichtkrull, der var fast Sagfører for Apoteker Hovager, forsøgte at sælge den uden at dette dog lykkedes. Da tre Købere havde vist sig uantagelige, fordi de ikke havde de fornødne Penge til en formentlig paakrævet Ombygning af Ejendommen, fik Overretssagfører Schlichtkrull den Ide, at en af hans Klienter, Murermester Andersen, maaske kunde blive Køber, og Ombygningen kunde da foretages af nævnte Andersen, der var en flittig og dygtig Mand, som kunde ventes at foretage Ombygningen for Hovager paa fordelagtig Maade. Andersen ejede intet og vilde antagelig gerne have Arbejdet. Schlichtkrull, der vil have anset sig som havende Mandat fra Hovager til at lade Ombygning foretage, forhandlede nu med Andersen og Hovager, og idet han mente at have begges Samtykke til den paa-tænkte Ordning, affattede han i Begyndelsen af 1932 et saalydende Dokument:

»Imellem undertegnede Apoteker C P Hovager og Murermester L Andersen er truffet følgende Aftale vedrørende den mig, Hovager, tilhørende Ejendom Matr Nr 11 am af Ballerup, den tidligere Apoteksbygning i Ballerup:

1. Der planlægges en Ombygning af Ejendommen. Planen skal godkendes af os begge. Andersen udfører Ombygningen for sin Regning, idet Arkitekt F C Lund antages til at føre Tilsyn, medens den finansielle Kontrol overtages af Overretssagfører O P Schlichtkrull, til hvem Apoteker Hovager indbetaler 5000 Kr. Ved Hjælp af dette Beløb samt Transporter paa Provenuet af den følgende Omprioritering af Ejendommen bestrides Omkostningerne ved Ombygningen og Udførelsen af denne Overenskomst iøvrigt.

2. Andersen køber Ejendommen for en Købesum af 31 000 Kr at berigtige ved Overtagelse af indestaaende Pantegæld til Østifternes Kreditforening til Rest ca 18 500 Kr og ved Udstedelse af Panteobligation for Resten, at forrente a 5 pCt p a og afdrage med en fast aarlig Ydelse i Løbet af 40 Terminer, dog at der ved Ejerskifte betales hver Gang et ekstraordinært Afdrag af 3000 Kr. Obligationen rykker for størst mulige Laan af offentlige Midler.

3. Naar Ombygningen er tilendebragt og godkendt af Arkitekten gives Skøde, som skal tages senest i 11 Juni Termin d A, hvorefter der gennem Overretssagfører Schlichtkrull optages størst mulige Laan af offentlige Midler. For det Beløb, som Apoteker Hovager derefter i Henhold til Opgørelse har indskuddt, udsteder Andersen Panteobligation,

som forrentes a 6 pCt p a, og som udbetales ved første Ejerskitte dog senest i 11 Juni Termin 1935. Ved første Ejerskitte skal der uanset Bestemmelsen i foranstaaende Post 2 kun udbetales 5000 Kr.

4. Ejendommen overtages straks og med 1 Marts som Skæringsdag foretages Refusionsopgørelse imellem Parterne. Alle Udgifter af Ejendommen, som forfalder efter 1 Marts betales af Andersen, altsaa indtil endelig Berigtigelse af Overretssagfører Schlichtkrull af det til Disposition for ham værende Beløb, idet alle Indtægter af Ejendommen i samme Tid skal indbetales til Overretssagfører Schlichtkrull.«

Dokumentet, som Schlichtkrull opfattede som et »Notat« eller »Huskeseddel«, er uunderskrevet.

Hovager har indbetalt de 5000 Kr til Schlichtkrull, der regnede med en Prioritering op til 25 000 Kr og med, at Ombygning vilde koste ca 11 000 Kr. Det gik ikke som forventet. I Anledning af en den 5 Oktober 1932 af Schlichtkrull til Østifternes Kreditforening indgivet Laanebegæring svarede Kreditforeningen i en til »Hr Murermester L Andersen Adr Hr Overretssagfører O P Schlichtkrull« stilet Skrivelse af 15 s M og gav Besked om, hvilke Laan der kunde blive Tale om. I Skrivelse af 21 Oktober tilskrev Schlichtkrull Hovager om de foreliggende Laanetilbud og udtalte som sin Opfattelse, at et af disse, der af Schlichtkrull antoges at ville kunne give et Omprioriteringsprovenu paa ca 2500 Kr, burde foretrækkes. Skrivelsen slutter saaledes:

»Idet jeg forudsætter, at De ikke har noget herimod at indvende, har jeg samtidig hermed rettet Henvendelse til Østifternes Hypotekforening med Anmodning om Tilbud om Laan næst Kreditforeningslaan 21 500 Kr af Østifternes Kreditforenings 12 Serie 4½ pCt.«

Hypotekforeningen vilde imidlertid ikke give Laan i Ejendommen, og det ovenfor omtalte Laan i Østifternes Kreditforening blev ikke optaget.

Den 26 November 1932 tilskrev Schlichtkrull Hovager et Brev, hvori det bl a hedder:

Da Østifternes Hypotekforening som meddelt har afslaaet Begæringen om Laan i Ejendommen i Ballerup, vil Murermester L Andersen ikke være i Stand til at betale Haandværkerne for udført Arbejde ved Ombygningen, og under disse Omstændigheder maa jeg tilraade Dem at ophæve den oprindelige Aftale med Andersen om, at De vil tilskøde ham Ejendommen for 31 000 Kr med Tillæg af det af Dem til Ombygningen ydede Tilskud af 5000 Kr, og saaledes, at De for egen Regning betaler Restbeløbet paa Ombygningsarbejdet.

Murermester L Andersen vil ikke modsætte sig, at Aftalen ophæves, imod at hans Arbejde godtgøres ham, som om Arbejdet var givet ham i Entreprise. — — —

Herefter opgør jeg Deres Omkostninger ved Ombygningen saaledes:

— — —	Kr 11 355,21
heraf har De betalt	— 5 000,00
	igen Kr 6 355,21.
Ved Optagelse af nyt Kreditforeningslaan forventes et	
Provenu af ca	Kr 2 500,00
	Kr. 3 855,21.

Da der imidlertid resterer ca 550 Kr i Terminsrestancer til Østifternes Kreditforening, og da Terminsydelsen for December Termin, som vil andrage ca 600 Kr er nær forestaaende, er et Beløb af ialt 5000 Kr paakrævet for at klarere Forholdene til Bunds.

Jeg vil gerne en af de nærmeste Dage høre Deres Stilling til Sagen, og, om det ønskes, optage en Drøftelse med Dem. — —

Jeg beklager meget, at Sagen ikke har kunnet gennemføres, som fra første Færd paatænkt, men haaber, at Apotekeren vil forstaa, at Udgifterne paa Ejendommen under alle Omstændigheder vilde have været paakrævet, og dele den Opfattelse, at den præsterede Ombygning er holdt inden for rimelige Omkostninger.«

Hovager, der var meget misfornøjet med Schlichtkrulls Administration af Ejendommen, hvor bl a en ret betydelig Vandskade blev opdaget, tilkendegav nu Schlichtkrull, at han gik til en anden Sagfører, som derpaa nu har overtaget Administrationen af Ejendommen.

Under Ombygningen havde Schlichtkrull bl a ladet oprette en mellem Murermester L Andersen som Bygherre og Blikkenslagermester Lothar Petersen indgaaet Entreprisekontrakt af 13 April 1932, hvorefter Petersen forpligtede sig til at udføre Sanitetsarbejde, Vand- og Gasinstallation samt Inddækning af en ny Kvist alt vedrørende den under Ombygning værende Ejendom.

Under nærværende Sag gør nu Schlichtkrull gældende, at Ombygningen, for det Tilfælde, at den paatænkte Ordning ikke maatte kunne gennemføres, skete paa Hovagers Regning og Risiko, hvilket trods Indholdet af det ovenfor gengivne »Notat« som af Schlichtkrull er forelagt Hovager, skal fremgaa deraf, at Hovager var bekendt med, at Murermester Andersen intet ejede og maatte forstaa, at Schlichtkrull personlig ikke vilde paatage sig noget Ansvar, hvorfor den eneste, paa hvem Risikoen kunde falde, hvis Foretagendet ikke kunde gennemføres som paatænkt, netop maatte være Hovager selv, som altsaa maa dække Schlichtkrulls Tilgodehavende opgjort til 1004 Kr 20 Øre. Yderligere gør Schlichtkrull gældende, at han ifølge det ham af Hovager givne Mandat til Ombygningens Iværksættelse var bemyndiget til for Hovagers Regning at betale Haandværkerne deres Tilgodehavende, derunder ogsaa at betale Lothar Petersen hans Tilgodehavende, stort 824 Kr, hvilket Beløb Hovager ogsaa af den Grund maa være pligtig at godtgøre Schlichtkrull, at dette Beløb — og mere derudover — vilde kunne være dækket af det Provenu 2500 Kr, som maatte forventes at indgaa fra Kreditforeningslaanet, hvis Hovager havde optaget dette, som Schlichtkrull foreslog ham. Fremdeles hævder Schlichtkrull, at han tillige paa det Grundlag har Krav paa Beløbet, at han i al Fald har Krav paa samme Retsstilling, som Lothar Petersen vilde have haft overfor Hovager, idet Arbejdet er bestilt af Schlichtkrull som Sagfører for Hovager.

Sluttelig maa Schlichtkrull antages at ville gøre gældende, at Hovager i al Fald maa betale ham et passende Beløb for den ved Lothar Petersens Arbejde skete Forbedring af Ejendommen. Disse Synspunkter har Schlichtkrull givet Udtryk i følgende under Sagen nedlagte Paa-stande:

Principal: Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgeren 1004,20 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 9 December 1933.

Subsidiært: Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgeren 180,20 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra nævnte 9 December 1933 samt at udstede et Pantebrev til Sagsøgeren med Pant i Ejendommen Matr Nr 11 am af Ballerup, stort 824 Kr at forrente med 5 pCt aarlig fra 9 December 1933, med Prioritet efter det i Ejendommen indestaaende Laan af Østifternes Kreditforening, stort ca 18 500 Kr. Mere subsidiært paastaas udmeldt Skønsmænd til Vejledning for Retten med Henblik paa den Paastand, der nærmere ønskes nedlagt med Hensyn til det Beløb, som formenes at kunne tilkendes Sagsøgeren paa Grundlag af stedfundet Forbedring af Ejendommen.

Sagsøgte procederer til Frifindelse i det hele.

Han vil have opfattet Notatet som en Slutseddel gældende efter sin Ordlyd, saa at Ombygning skulde ske for Andersens og ikke for hans Regning, hvad han overhovedet aldrig har givet Schlichtkrull noget som helst Mandat til. Tværtimod maatte han, idet Schlichtkrull ogsaa var Andersens Sagfører, med fuld Føje forstaa Forholdet saaledes, at naar han (Hovager) indbetalte til Schlichtkrull de 5000 Kr, havde han opfyldt den Financieringspligt, som han havde paataget sig. Han vil endog udtrykkelig have fremhævet dette for Schlichtkrull. En senere Ombygning er foretaget, efter at den førstnævnte var mislykkedes paa Grund af Andersens og Schlichtkrulls daarlige Arbejde og Forsømmelighed, for hvilket Sagsøgte formener at have Krav paa Erstatning, idet han til den nye Ombygning har maattet udrede betydelige Beløb, og i al Fald maa ethvert Krav fra Schlichtkrulls Side støttet paa Ejendommens Forbedring ved Lothar Petersens Arbejde eller den nye Ombygning være udelukket.

Under Sagen er der afgivet Partsforklaring saavel af Sagsøgeren som af Sagsøgte, hvorhos Sagsøgtes Hustru og Arkitekt F C Lund har afgivet Vidneforklaring.

Schlichtkrull har herunder bl a fastholdt, at Hovager har givet ham Bemyndigelse til for hans Regning at lade Andersen foretage Ombygningen. Hovager fik forklaret, at Notatet kun var et Notat tilsigtende at fastslaa den Ordning, som nu skulde forsøges gennemført, noget som en Slags »Forkontrakt«. Han har tilføjet, at det efter hans Mening var ganske naturligt, at han ikke lod Notatet underskrive, da »Andersen ikke trængte til Beskyttelse, idet Hovager var solid nok«. Han vil udtrykkelig have gjort Hovager opmærksom paa Andersens daarlige økonomiske Forhold. Iøvrigt har Schlichtkrull forklaret, at Hovager jævnligt aflagde Besøg paa Ejendommen under Ombygningen og en Gang forhandlede med ham om Muligheden for at indrette Restauration i Stueetagen, hvorhos Fru Hovager jævnlig i Telefon talte med Schlichtkrull om Forholdene.

Hovager har under sin Partsforklaring i alt væsenligt bestridt Rigtigheden af, hvad Schlichtkrull har forklaret.

Han har bestemt benægtet at have givet Schlichtkrull nogen — være sig udtrykkelig eller stiltiende — Bemyndigelse til for hans Regning at foretage Ombygning eller engagere ham for mere end de be-

tingede 5000 Kr. Han har billiget det saakaldte Notat, og Schlichtkrull har udtrykkelig sagt, da han kom med dette, at her havde han en Køber til Ejendommen.

Da de første 1000 Kr af de 5000 Kr betaltes, sagde han til Schlichtkrull, at saa havde han intet mere med det at gøre. Han vil dog ikke have tænkt sig, at det ikke vilde gaa planmæssigt i Orden. Ved Ombygningen har han ikke været med, end ikke faaet forelagt Planer eller deslige.

Fru Jutta Hovager har bl a forklaret, at Schlichtkrull kom ud til Hovagers og hendes private Bolig og sagde, at han »havde en Køber«. Hun har aldrig foretaget nogensomhelst Disposition vedrørende Ombygningen, men har kun »fulgt den med Interesse«.

Arkitekt Lund har bl a forklaret, at efter hans Opfattelse skete Ombygningen »nærmest for Andersen, men samtidig skulde Anvendelsen af de 5000 Kr kontrolleres«. Han har tilføjet, at Ombygningsplanen hverken er forevist Hovager eller dennes Hustru, og at han ikke har konfereret med nogen af dem.

Som Sagen saaledes foreligger, findes Sagsøgeren ikke at have godtgjort, at Hovager har givet ham noget videre Mandat end af Sagsøgte erkendt, eller at han har noget Krav mod Sagsøgte qua Bygherre eller Ejer være sig med Hensyn til de 1004 Kr 20 Øre eller noget andet Beløb; og da det, efter hvad der er oplyst, maa anses Sagsøgte uvedkommende, hvad Sagsøgeren maatte have betalt Lothar Petersen paa Grundlag af den mellem denne og Murermester Andersen oprettede Entreprisekontrakt, og da en Værdiforøgelse af Ejendommen ved Lothar Petersens Arbejde, selv hvis saadan maatte kunne konstateres at foreligge, ikke kan føre til noget Krav for Sagsøgeren, vil der — idet en Udmeldelse af Skønsmænd til den ønskede Vurdering skønnes hensigtsløs for nærværende Sags Udfald — være at give Sagsøgtes Frifindelsespaastand Medhold.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at betale Sagsøgte 200 Kr.

Mandag den 7 Januar.

Nr 62/1934. Fabrikant **J C Nielsen** (Poul Jacobsen)

mod

Københavns ny Tømmerhandel (Cohn),

betræffende Spørgsmaalet om en Fordring paa Appellanten er forældet.

Østre Landsrets Dom af 14 Marts 1934: Sagsøgte, Fabrikant J C Nielsen, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgeren, Firmaet Københavns ny Tømmerhandel, betale de paastævnte 2400 Kr 53 Øre med Renter 6 pCt p a fra den 23 Januar 1929 til Betaling sker og Sagens Omkostninger med 150 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fabrikant J C Nielsen, til Indstævnte, Firmaet Københavns ny Tømmerhandel, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Firmaet Københavns ny Tømmerhandel Fabrikant J C Nielsen dømt til Betaling af 2400 Kr 53 Øre med Renter 6 pCt aarlig fra 23 Januar 1929 til Betaling sker. Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han vel erkender at have skyldt Sagsøgeren dette Beløb, men hævder, at Fordringen, der hidrører fra Parternes Forretningsmellemværende i Aaret 1927, nu er forældet i Medfør af Lov Nr 274 af 22 December 1908.

Sagsøgtes Bo blev taget under Konkursbehandling ved Sø- og Handelsrettens Skifteretsafdeling den 9 Januar 1928 og sluttet i Henhold til Konkurslovens § 133 den 26 November s A. Sagsøgerens Fordring blev i dens daværende Skikkelse anmeldt i Boet og anerkendt, og Dividende blev udbetalt Sagsøgeren den 23 Januar 1929. Nærværende Sag er tingfæstet den 19 Januar 1934.

Sagsøgeren gør gældende, at der ved Fordringens Anmeldelse og Anerkendelse i Boet er skabt et saadant særligt Retsgrundlag for Fordringen, at den derefter i Henhold til Lov af 22 December 1908 § 1 i Slutningen først forældes i Løbet af 20 Aar. Dette bestrider Sagsøgte, og der maa gives ham Medhold heri.

Sagsøgeren gør dernæst gældende, at den 5-aarige Forældelsesfrist er blevet afbrudt ved Fordringens Anmeldelse i Boet, og at en ny 5 Aars Frist først er begyndt at løbe den 23 Januar 1929 ved Dividendens Udbetaling eller i al Fald ved Udløbet af Fristen for Anke af Udloeningen, hvilken Frist Firmaet formener var 8 Uger, saaledes at Sagen er anlagt rettidigt til Afbrydelse af den nye 5-aarige Forældelsesfrist. Sagsøgte hævder, at denne Frist maa regnes fra Boets Slutning den 26 November 1928, saaledes at Sagen ikke er rejst rettidigt. Der maa gives Sagsøgte Medhold heri, saaledes at det bliver uforment at

komme ind paa, om Fristen for Anke fra Sø- og Handelsrettens Skifte-
retsafdeling dengang var 4 eller 8 Uger.

Endelig hævder Sagsøgeren i Tiislutning til nogle fremlagte Brev-
kopier, at Sagsøgte ved mundtlig Henvendelse til Sagsøgeren i April
1932 om Afvikling af Gælden har erkendt Fordringens Rigtighed paa en
saadan Maade, at den nye 5-aarige Forældelsesfrist er blevet afbrudt
derved.

Sagsøgte bestrider, at der ved hans nævnte Henvendelse til Sag-
søgeren er sket en Afbrydelse af Forældelsen som af Sagsøgeren
hævdedet.

Da der imidlertid findes at maatte gives det sagsøgende Firma Med-
hold i dets sidst anførte Betragtninger, vil der være at give Dom efter
dets Paastand.

Sagsøgte findes at burde betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger
med 150 Kr.

Tirsdag den 8 Januar.

Nr 40/1934.

Førstelærer **M Degn** (Stein)

mod

Raadmand Peter Struck og Hustru Beata Maria Strucks Legat
(Trolle efter Ordre),

betræffende Appellantens Ret til at oppebære en Legatydelse.

Vestre Landsrets Dom af 13 Januar 1934: De Sagsøgte, Raadmand Peter Struck og Hustru, Beata Maria Strucks Legat, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Førstelærer M Degn, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgeren, saavel under Sagens Forberedelse som ved Landsretten beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Sievert, Tønder, i Salær 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 25 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil derhos have at betale 200 Kroner i Salær til den for de Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Salær for Højesteret betaler Appellanten,

Førstelærer M Degn, til Højesteretssagfører Trolle 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Det sagsøgte Legat, Raadmand Peter Struck og Hustru Beata Maria Strucks Legat, Tønder, er oprettet i Henhold til et i Begyndelsen af det 18 Aarhundrede af Raadmand Peter Struck og dennes Hustru Beata Maria Struck gjort Testamente, hvorefter der til Legatet som dettes Ejendom henlagdes ca 88 ha Land. Formaalet med Legatets Oprettelse var at skaffe fattige Børn i Tønder og flere andre Steder Undervisning og Opdragelse. Til Opnaaelse af dette Formaal blev der i Testamentet navnlig truffet følgende Bestemmelser:

Til Opdragelse og Undervisning af 12 fattige, forældreløse Børn fra Tønder By i Tønder Hospital skulde anvendes aarlig 600 Mark Lübsch.

Læreren i Hospitalet skulde endvidere give 38 fattige Børn Undervisning og derfor have en aarlig Godtgørelse af 150 Mark, hvorhos han til Anskaffelse af Tørv m v skulde have 76 Mark aarlig.

De 5 Degne i Rodenæs, Klagsbøl, Horsbøl, Emmersbøl og Nykirke Sogne i Viding Herred skulde hver for Undervisning af 20 fattige Børn have en aarlig Godtgørelse af 30 Mark.

Degnen i Aabenraa skulde for Undervisning af 12 fattige Børn have 30 Mark aarlig.

Derhos bestemtes det i Testamentet, at Degnen i Hellevad som Vederlag for Undervisning af 24 Børn af fattige Forældre aarlig skulde oppebære 30 Mark. I den paagældende Bestemmelse, om hvis Fortolkning der er Tale under nærværende Sag, hedder det bl a:

»Gleichfalls soll auch der Küster zu Heldewatt je und alle Zeit vier und zwanzig arme Kinder, nach gut befinden des H Pastoris daselbst des Winters über in seine Schule halten, und sie durch Treue, fleissige und unverdrossene Unterweissung in Gottesfurcht, Lesen, Schreiben und Rechnen wie auch in Ihrem Glaubensbekenntniss und Christenthum nichts versäumen und daran mangeln lassen und deswegen jährlich bei Ablegung der Rechnung dreyzig Mark zu empfangen haben soll, — — —«

Endvidere fastsættes det i Testamentet, at de ovennævnte aarlige Beløb skulde udbetales den 2 eller 3 December.

I Aaret 1858 indstillede Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til Kongen at træffe nogle nærmere Bestemmelser og Forandringer med Hensyn til Legatets (Stiftelsens) Administration og Virksomhed, og Kongen bifaldt Ministeriets Indstilling ved Resolution af 3 Marts 1858, hvori det med Hensyn til de ovennævnte Legatydelser bl a hedder:

»Den tidligere Læreren ved Skolen i Hospitalet i Tønder, men nu i Henhold til Skoleregulativet af 11 Juli 1834 Byen Tønders Skolekasse af Stiftelsens Indtægter tilkommende Godtgørelse for 38 fattige Børns Undervisning, der ved Fundatsen blev bestemt til 80 Rd aarlig, men i

en Række af Aar er bleven udredet med 160 Rd om Aaret, skal indtil videre kunne udbetales med det sidstnævnte Beløb. Ligeledes bliver indtil videre, fra 1ste Januar d A at regne, den ved Fundatsen for de fem Degne i Rodenæs, Klagsbøl, Horsbøl, Emmersbøl og Nykirke Sogne i Viding Herred samt for Degnen i Aabenraa Kjøbstad og for Degnen i Hellevad Sogn, Aabenraa Provsti, for fattige Børns Undervisning bestemte Godtgørelse af 16 Rd aarlig for hver forhøjet til 32 Rd, saaledes at Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig bemyndiges til at bestemme, om disse Beløb skulle tilfalde vedkommende Lærere eller Skolekasserne.

I ethvert Tilfælde bortfalder eller nedsættes Forhøjelsen af de anførte Godtgørelser, naar den derved foranledigede forøgede Udgift enten aldeles ikke eller kun for en Deel kan i Forbindelse med Stiftelsens ordinære Udgifter — — — afholdes af det aarlige Overskud af Indtægterne af Stiftelsens Jorder og Reservefondens Renter — — —

Den 6 Juni 1924 blev der gennem Indenrigsministeriet udfærdiget kongelig Stadfæstelse paa en ny Fundats for Legatet, hvis Navn ifølge denne Fundats er »Raadmand Peter Struck og Hustru Beata Maria Strucks Legat til Fordel for fattige, forældreløse Børn i Tønder«, og som herefter bestyres og repræsenteres af Magistraten i Tønder Købstad. Med Hensyn til Legatets Formaal bestemmes det i Fundatsens § 7, at Legatets Indtægter anvendes til Fordel for Stiftelsen »Vajsenhuset i Tønder«.

I Tidens Løb var Legatets Formue vokset saaledes, at det i 1920 foruden Jordegodset ejede en kontant Kapital paa ca 122 000 Mark, som imidlertid i Tiden indtil 1923 gjordes værdiløs ved Markinflationen i Tyskland, og Legatet har i hvert Fald i de senere Aar haft et betydeligt aarligt Driftsunderskud.

I Tidsrummet fra 1858 indtil 1909 er den ovennævnte Legatydelse, for saa vidt angaar Degneembedet i Hellevad, i hvert Fald i en Del Aar blevet udbetalt til Indehaveren af Embedet. I Tiden fra 1909 og indtil de sønderjydske Landsdeles Genforening med Danmark blev Ydelsen — 72 Mark — udredet til Hellevad Kommunes Kasse (Skolekassen). Siden har Legatet ikke udredet Ydelsen; men paa den af Undervisningsministeriet den 30 Marts 1921 stadfæstede Skoleplan for Hellevad Kommune er der under Rubrikken »Legater o l tillagt Embedet« anført: »72 M af det Struckske Legat tillagt Degneembedet«.

Sagsøgeren, Førstelærer M Degn, Hellevad, fik under 1 Oktober 1909 Ansættelse som Lærer ved Skolen i Hellevad og som Organist ved den derværende Kirke. Med Hensyn til Sagsøgerens Løn siges det i Ansættelsesbrevet af nævnte Dato, at »er diejenigen Einkünfte und Nützung, welche diesem Amte zugelegt sind, zu geniessen hat«. Efter Genforeningen blev Sagsøgeren af Skoledirektionen for Aabenraa Amt kaldet til Førstelærer ved Hellevad Skole, Hellevad Kommune, saaledes at Ansættelsen skulde regnes fra den 1 Oktober 1920 og Tiltrædelse ske inden den 31 s M. Det hedder endvidere i Kaldsbrevet af 7 Oktober 1920: »Saa længe han dette sit Embede tilbørligt og vel forestaar, nyder han de Indtægter, der til enhver Tid er samme Embede tillagt«.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren principalt paastaet de

Sagsøgte dømt til at betale ham de den 3 December 1920 og den 3 December i hvert paafølgende Aar, incl 3 December 1933, forfaldne 14 Legatydelser med 64 Kr pr Gang altsaa ialt 896 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 15 Februar 1933, til Betaling sker, samt til at erkende at være pligtig ogsaa i Fremtiden den 3 December hvert Aar at betale Sagsøgeren som Indehaver af Førstelærerembedet i Hellevad 64 Kr. Subsidiært har Sagsøgeren paastaaet de Sagsøgte dømt til at betale ham de den 3 December 1920 og den 3 December i hvert paafølgende Aar, incl 3 December 1933, forfaldne 14 Legatydelser med de Beløb, som Legatets Indtægter og ordinære Udgifter i de enkelte Aar tillader, dog ikke over 64 Kr pr Aar og mindst med 32 Kr for hvert Aar, altsaa mindst 448 Kr samt til at erkende at være pligtig ogsaa i Fremtiden den 3 December i hvert Aar at betale Sagsøgeren som Indehaver af ovennævnte Embed omhandlede Legatydelse af 64 Kr pr Aar med det Beløb, som Legatets Indtægter og ordinære Udgifter i hvert Aar tillader, dog mindst 32 Kr for hvert Aar.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for den af Sagsøgeren nedlagte principale Paastand har Sagsøgeren anført, at den omprocederede Legatydelse indtil Aaret 1858 maa antages at være blevet udbetalt til Indehaveren af Degneembedet i Hellevad i Overensstemmelse med Legatstifternes oprindelige Bestemmelser, at den kgl Resolution af 3 Marts 1858 bemyndigede Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til at bestemme, om Legatydelserne skulde tilfalde Læreren eller Skolekassen, at Ydelsen herefter maa antages at være udbetalt direkte til Læreren indtil 1909, skønt der i det paagældende Tidsrum var tillagt Embedet fast Løn, saa at der ikke tilkom Læreren Skolepenge for hvert enkelt Barn, han underviste, samt at Kommunalbestyrelsen for Hellevad Kommune paa fornævnte Skoleplan af 30 Marts 1921 opførte Legatydelserne — 72 Mark — som tillagt Embedet. Af det anførte fremgaar efter Sagsøgerens Formening, at Legatet fra at være et Vederlag for gratis Undervisning af fattige Børn er overgaaet til at være et Løntillæg af privat Oprindelse, for hvis Udredelse det ikke længere er en Forudsætning, at Læreren ikke paa anden Maade erholder Vederlag for Undervisning af de paagældende Børn.

Sagsøgeren har under Domsforhandlingen som Part forklaret, at han i 1920 henvendte sig til Magistraten i Tønder for at erholde Legatydelserne udbetalt, men ikke dengang foretog sig videre, da det blev sagt ham, at Legatets Formue var gaaet tabt. Da Sagsøgeren imidlertid senere erfarede, at den nævnte Udtalelse kun refererede sig til Legatets kontante Formue, og at Legatet modtog et aarligt Valutareguleringstilskud, androg han i September 1930 Legatbestyrelsen — Magistraten i Tønder — om i Princippet at anerkende hans Krav paa den aarlige Legatydelse — 72 Mark — hvilket Magistraten imidlertid afslog.

Med Hensyn til Sagsøgerens under nærværende Sag nedlagte Paastande vedrørende Tiden indtil den 6 Juni 1924, da den nugældende Fundats for det sagsøgte Legat blev konfirmeret, findes hans Krav i Overensstemmelse med det af de Sagsøgte under Domsforhandlingen anførte at maatte forkastes, idet Kravet maa jævnstilles med et Lønkrav og som saadant anses for omfattet af Bestemmelsen i Lov Nr 274

af 22 December 1908 § 1 Nr 2, hvorfor det er forældet i Henhold til nævnte Lovbestemmelse, idet Sagsøgeren ikke kan anses for at have været i utilregnelig Uvidenhed om sit Krav.

Med Hensyn til Sagsøgerens Krav iøvrigt bemærkes:

Naar henses til at Legatstifternes Formaal med den omhandlede Legatydelse til Degnen i Hellevad efter det ovenfor anførte og det under Sagen iøvrigt oplyste alene har været gratis at skaffe de i deres Testamente ommeldte fattige Børn en Undervisning, som de dengang ellers ikke vilde have kunnet faa, samt til at de nugældende Skole- og Lønningslove har fastlagt Lærerens Pligter, der omfatter Undervisning ogsaa af de fattige Børn, hvortil Testamentet sigter og herfor fastsat et Vederlag der udredes af det offentlige, findes den ovennævnte under 6 Juni 1924 konfirmerede Fundats, hvorefter der ikke paahviler de Sagsøgte Pligt til at udbetale nogen Legatydelse til Indehaveren af Førstelærerembedet i Hellevad Skole, ikke herved at være i Strid med de af Legatstifterne affattede Bestemmelser for Legatets Virksomhed. Herefter og idet det med Hensyn til nærværende Sags Afgørelse findes at maatte blive uden Betydning, at Legatydelsen som ovenfor anført er opført paa Skoleplanen af 1921, vil Sagsøgerens Paastande i det hele være at forkaste.

De Sagsøgte vil herefter være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil der være at forholde som nedenfor anført.

Onsdag den 9 Januar.

Nr 111/1934. Arkitekt **Chr E Rohde** (Gorrissen)
mod
Viby Sogneraad (Ingen),

betræffende Erstatning for Bortfald af en Eneret til Overdragelse af Færdselsret.

Vestre Landsrets Dom af 27 Marts 1934: Denne Sag afvises. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren, Arkitekt Chr E Rohde, til de Sagsøgte, Viby Sogneraad, med 100 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Af Indstævnte er det bestridt, at Appellanten besad en saadan Eneret som af ham paastaaet, og at der overhovedet kunde tilkomme ham Erstatning i Anledning af, at den over Vibygaards Jorder førende Del af »Rosenvangs Allé« optages som offentlig

Bivej. Af den i Dommen omhandlede Taksationsforretning fremgaar, at Sogneraadet i Overensstemmelse hermed har foranlediget, at Forretningen først paabegyndes ved Matr Nr 1 e's nordlige Skel. Idet der nu ikke findes at være Hjemmel til at unddrage Domstolene Afgørelsen af, hvilke Appellanten tilkommende Rettigheder Vejens Optagelse som offentlig Vej har bragt til Ophør, eller af saadanne Rettigheders nærmere Indhold, vil Sagen efter Appellantens Paastand være at hjemvise til Landsretten.

Sagens Omkostninger for begge Retter forsaavidt angaar denne Del af Sagen findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag hjemvises til Landsretten til fornyet Foretagelse og eventuel Paakendelse i Realiteten. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte Viby Sogneraad til Appellanten Arkitekt Chr E Rohde med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1915 erhvervede Sagsøgeren, Arkitekt Chr E Rohde af Vejbygaard, med senere Udstykning for Øje et 40 Tdr Land stort Areal, Matr Nr 1 e og 1 c af Viby By og Sogn, Præstemarken kaldet, til hvilket der var Adgang fra Aarhus-Skanderborg Landevej ad en ved Markens vestlige Side liggende Vej. For at faa Færdselsret ad en over et nordligere beliggende Areal gaaende privat Vej, Rosenvangs Alle, der fra ovennævnte Landevej førte ned til Midten af Præstemarken, erhvervede Sagsøgeren for en Købesum af 1 Kr 50 Øre pr Kvadratmeter en ca 23 370 Kvadratmeter stor Parcel af nævnte Areal, Matr Nr 24 a m fl af Viby. I den derom med Ejeren af Vibygaard Chr Leth Espensen oprettede Købekontrakt af 18 September 1917 hedder det bl a »at Sælgeren forbeholder sig og sine Arvinger Ret til, uanset om han længere ejer Parceller af Vibygaard, at øve Færdsel paa — — — Veje a—b og b—c og Eneret til at overdrage denne Ret ogsaa til Andre. Denne Eneret overdrages herved til Hr Rohde i samme Omfang, som Sælgeren nu har den.« De Sagsøgte, Viby Sogneraad, der ejer et ca 37 Tdr Land stort Areal, Fattiggaardsmarken kaldet, beliggende syd for Præstemarken, besluttede i et Møde den 16 Januar 1928 at søge Rosenvangs Alle, der var en af de i Købekontrakten af September 1917 nævnte Veje, gennemført over Præstemarken — hvor der imidlertid var bygget en kommunal Skole, Rosenvang Skole, paa et fra Sagsøgeren erhvervet Areal — og Fattiggaardsmarken indtil den syd for sidstnævnte Areal liggende Terp Skovvej og i Forbindelse dermed at optage Vejen som offentlig Bivej. I et Sogneraadsmøde den 21 Maj 1928 vedtoges det dernæst at

ekspropriere af Sagsøgerens Jorder det fornødne Areal til Anlæg af Vej i 20 Alens Bredde fra Rosenvangs Skoles sydlige Skel til Fattiggaardsmarken. Mod de af de Sagsøgte i Henhold hertil truffne Foranstaltninger protesterede Sagsøgeren, idet han anførte, at det ikke var Jorden, han vilde have Betaling for, men derimod Færdselsretten. Aarhus Amtsraad, til hvilket Sagen blev paaklaget, godkendte i sit Møde den 10 Juli 1928 den af de Sagsøgte vedtagne og iværksatte Ekspropriation paa Betingelse af, at de Sagsøgte, saafremt mindelig Overenskomst om Erstatningens Fastsættelse ikke opnaaedes, iagttog Bestemmelserne i § 10 i Kommunens Vedtægt om Anlæg og Overtagelse af Gader og Veje af 1926, ligesom Amtsraadet den 13 August 1929 afviste en af Sagsøgeren for Raadet indbragt Klage over Vejens Optagelse som offentlig Vej, hvorhos Sagsøgeren med Hensyn til sit Krav om Erstatning blev henvist til at rette Henvendelse til Sogneraadet. Ved en den 7 Maj 1929 afholdt Taksationsforretning blev der fastsat en Erstatning af 6 Kr pr Kvadratmeter for Afstaaelse af Areal af Matr Nr 1 e til Anlæg af Vej, og under 7 Oktober 1929 afviste de Sagsøgte Sagsøgerens Krav om Erstatning »for den af ham paaberaabte Færdselsret til Rosenvangs Alle.«

Under nærværende Sag har Sagsøgeren paastaaet de Sagsøgte tilpligtede at anerkende, at Sagsøgeren, indtil Rosenvangs Alle ved Kendelse af 16 Januar 1928 blev erklæret for en offentlig Bivej, besad en Eneret til at meddele Færdselsret til nævnte Allé til andre end de allerede færdselsberettigede, at denne Eneret havde en økonomisk Værdi for Sagsøgeren, at de er bortfaldet ved Alléens Overgang til offentlig Vej, og at der derfor tilkommer Sagsøgeren Erstatning fastsat af en Taksationskommission i Henhold til Viby Kommunes Vejvedtægts § 10. De Sagsøgte har under særskilt Procedure af Formaliteten paastaaet Sagen afvist som ikke henhørende under Domstolenes Afgørelse.

Den fornævnte i Henhold til Lov Nr 85 af 1 April 1925 affattede af Aarhus Amtsraad den 29 Maj 1926 stadfæstede Vedtægt om Anlæg og Overtagelse af Gader og Veje i Viby Kommune indeholder bl a følgende Bestemmelser:

»§ 1.

Viby Sogneraad kan med Amtsraadets Samtykke erklære enhver af private anlagt eller saadanne tilhørende Gade eller Vej i Kommunen eller en Del af samme for offentlig, naar den i Forvejen har været til Brug for flere særskilt matrikulerede og i særlig Eje værende Ejendomme.

Færdig fra Trykkeriet den 23 Januar 1935.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 25

Onsdag den 9 Januar.

§ 10.

Til at bestemme, hvilken Erstatning der skal gives de private Vej- eller Grundejere i det i denne Vedtægts § 1 omhandlede Tilfælde og til at foretage Vurdering af de Grunde og Bygninger, som Sogneraadet i Medfør af sit stadfæstede Bygningsreglement eller Loven af 20 August 1853 respektive de senere Lovbestemmelser, der maatte træde i dennes Sted, maatte fordre afstaaede til Gade- eller Vejanlæg, hvorunder ogsaa Anlæg af Torve skal anses indbefattet, anordnes en — for 4 Aar ad Gangen beskikket — Kommission — — —

Kommissionen har at ansætte vedkommende Vejstrækninger, Grunde eller Bygninger til sand Værdi i Handel og Vandel, men ved Erstatningens Fastsættelse bliver heri at afkorte den Forøgelse i Værdi, som den tilbageblivende Ejendom skønnes at opnaa. Som Følge heraf kan Erstatningen for Afstaaelse endog ganske bortfalde, naar den af Kommunen trufne Foranstaltning af Kommissionen skønnes at medføre større Fordel for Ejeren, end det afstaaedes Værdi udgør. Naar Grunden afstaaes til Udvidelse af allerede bestaaende Gader og Veje, skal der tages særligt Hensyn dels til den større Byggefrihed, Ejeren herved maatte opnaa, dels til, om den paagældende Ejendoms Udstrækning er saa stor, at Ejendommen ogsaa efter Afstaaelsen giver Lejlighed til samme Anvendelse som tidligere, og om Ejendommens Strækning langs Gade eller Vej ikke formindskes ved Afstaaelsen, saa at den ikke afstaaede Jord paa Grund deraf kun kan betragtes som mindre værdifuld Baggrund. Forsaavidt i noget Tilfælde den tilbageblevne Del af Ejendommen maatte være saa liden eller saaledes beliggende, at den af Kommissionen ikke skønnes hensigtsmæssigt at kunne bibeholdes som en særlig Ejendom, kan Ejeren fordre den hele Ejendom overtaget af Kommunen mod Erstatning af dens fulde Værdi efter Kommissionens Bestemmelse — — —

§ 12.

Klager over Sogneraadets i Henhold til denne Vedtægt tagne Beslutninger eller udførte Foretagender kan forelægges Amtsraadet til Afgørelse — — —

Efter nærværende § tilkommer der, med Hensyn til Paaligning af Bidrag til Istandsættelse af en Vej, Amtsraadet den endelige Afgørelse af alle Spørgsmaal om Størrelsen af den de enkelte Grundejere paa-hvilende Andel i Udgifterne, hvorimod selve Spørgsmaalet om en Grund-

ejer overhovedet er pligtig at deltage i Udgifterne bliver et Domstols-spørgsmaal.«

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at det af de nævnte Bestemmelser i Vedtægten fremgaar, at Spørgsmaalet om, hvorvidt der tilkommer Sagsøgeren en Erstatningsret som af ham paa-staaet, er et Retsspørgsmaal, der ligesom andre Retsspørgsmaal af lig-nende Art henhører under Domstolenes Afgørelse, medens Fastsættel-sen af Erstatningens Størrelse er henlagt til Taksationskommissionen.

Sagsøgerens Beføjelse til som Ejer af den ham tilhørende Vej at give Eneret til Færdsel ad Vejen er imidlertid kun en enkelt af de en Ejer normalt tilkommende Beføjelser, der naar ikke Bestemmelse i modsat Retning er taget — maa bortfalde ved Ekspropriationen. Herefter, samt da det maa antages at være overladt Taksationskommissionen under Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder at fastsætte den Sagsøgeren tilkommende Erstatning, hvorhos Taksationsmændene — som ikke har Pligt til at gøre Rede for de enkelte for Fastsættelsen af Ekspropriationssummens Størrelse bestemmende Momenter — maa antages at have holdt sig Vedtægtsens Regler om Erstatningens Fast-sættelse efterrettelig, kan der ikke gives Sagsøgeren Medhold, og da den rejste Sag saaledes ikke henhører under Domstolenes Afgørelse, vil den være at afvise.

Sagsøgeren vil derhos have at godtgøre de Sagsøgte Sagens Om-kostninger med 100 Kr.

Torsdag den 10 Januar.

Nr 269/1934. **Ejnar Karl Kristian Dvergetved** (tidligere Bæh-renz)
p a a k æ r e r

Vestre Landsrets Kendelse af 6 December 1934.

Den paakærede Kendelse er saalydende: Ejnar Karl Kristian Dver-getved (tidligere Bæhrenz), der ved Vestre Landsrets under Medvirk-ning af Nævninger afsagte Dom af 26 Februar 1932 er dømt til Anbringelse paa Forvaringsanstalten paa Sundholm, har i Skrivelse af 20 No-venber 1934 anmodet om, at Spørgsmaalet om hans Løsladelse maa blive forelagt for Vestre Landsret.

Efter de Landsretten foreliggende Oplysninger om Domfældtes For-hold efter Interneringen findes hans Begæring om Ophævelse af denne ikke at kunne tages til Følge.

T h i b e s t e m m e s :

Den fremsatte Begæring fra Domfældte kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Vestre Landsret, anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Fredag den 11 Januar.

Nr 137/1934. Fru **Anna Iversen**, Fru **Olga Christensen** og Fru **Vilhelmine Pedersen** (Jørgensen)

mod

Frøken **Karen Jensen** (Landsretssagfører Alstrup),

betræffende Afkræftelse af en Overdragelse af et paa en Sparekassebog henstaaende Beløb.

Vestre Landsrets Dom af 22 Februar 1934: Sagsøgte, Frøken Karen Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgerinderne, Fru Anna Iversen, Fru Olga Christensen og Fru Vilhelmine Pedersen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerinderne een for alle og alle for een til Sagsøgte 200 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinderne in solidum at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinderne, Fru Anna Iversen, Fru Olga Christensen og Fru Vilhelmine Pedersen, een for alle og alle for een, til Indstævnte, Frøken Karen Jensen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Husmand Jørgen Jensen af Vejen Østermark den 21 Februar 1926 var afgaaet ved Døden, forblev hans Enke Ane Sofie Kirstine Jensen, der da var 66 Aar gammel, efter meddelt Samtykke af hendes og Afdødes myndige Fællesbørn, de tre Sagsøgerinder, Fru Anna Iversen af Borre, Fru Olga Christensen af Nordenskov og Fru Vilhelmine Pedersen af Gredstedbro, samt Sagsøgte, Frk Karen Jensen i Esbjerg, hensiddende i uskiftet Bo med de nævnte Arvinger. Ane Jensen solgte kort derefter den Boet tilhørende Ejendom, og efter at al Gæld var dækket, var der ca 11 000 Kr tilbage, som indsattes paa en Kontrabog med Vejen Sparekasse. Ane Jensen havde efter Mandens Død i ca 2 Aar Plads som Husbestyrerinde, men maatte i 1928 paa Grund af svigtende Helbred opgive denne Stilling, hvorefter hun flyttede til Esbjerg, hvor hun først i to Maaneder vederlagsfrit tog Ophold hos Sagsøgte, men derefter lejede egen Lejlighed.

Den 22 September 1933 afgik Ane Jensen — der under hele sit Ophold i Esbjerg var svagelig, og som siden 1930 havde lidt af en Kræftsvulst mellem Spiserøret og Mavemunden, hvilken Sygdom i stadig stigende Omfang gjorde hende uarbejdsdygtig — ved Døden, og efter at det paa Grund af Uenighed mellem Arvingerne var opgivet at skifte Boet privat, overgik dette til Behandling ved Skifteretten for Esbjerg Købstad m v, i hvilken Sagsøgerinderne og Sagsøgte den 29 September s A gav Møde. Som Boet tilhørende Aktiver opgav Sagsøgte alene den fornævnte Sparekassebog med Vejen Sparekasse, paa hvilken der nu indestod 2427 Kr 54 Øre, idet et yderligere kontant Beløb paa 110 Kr var medgaaet til Afdødes Begravelse. Der forevistes dog tillige af Sagsøgte to Sparekassebøger med Spare- og Laanekassen for Varde By og Omegn, nemlig Nr 176 lydende paa Sagsøgtes Navn og med Paaalydende 6000 Kr, hvoraf 1000 Kr var indsat den 22 Marts 1929 og 5000 Kr den 22 November s A, og Nr 175, paa hvilken der den sidstnævnte Dato var indsat 1000 Kr, og som lød paa Esther Rasmine Jensen, der var født udenfor Ægteskab af Sagsøgerinden Fru Anna Iversen, og som var blevet opdraget hos de Afdøde. De tre Sagsøgerinder gjorde overfor Skifteretten gældende, at de af deres afdøde Moder med Hensyn til de to nysnævnte Sparekassebøger foretagne Dispositioner var ugyldige, og at Bøgernes Paaalydende følgelig maatte inddrages i Boet, og efter at Sagsøgte havde deponeret Bøgerne hos Skifteretten, blev Spørgsmaalets Afgørelse henvist til Søgemaal ved Domstolene.

Under nærværende Sag har de tre Sagsøgerinder, efter at Sagsøgte havde erholdt udbetalt en Fjerdedel eller 1500 Kr af det paa fornævnte Bog Nr 176 indestaaende Beløb, paastaaet Sagsøgte tilpligtet at aflevere Bogen til Boet, saaledes at det pr 11 September 1933 indestaaende Beløb 4614 Kr 90 Øre med yderligere paaløbne Renter udbetales til Sagsøgerinderne. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Begrundelse for Søgemaal har Sagsøgerinderne for det første anført, at deres efter den dagældende Ret nødvendige Samtykke til Moderens Hensiddende i uskiftet Bo kun er givet mod hendes udtrykkelige Løfte om, at hun ikke vilde favorisere nogle af Børnene, men at alle skulde faa lige meget.

Sagsøgerinderne har endvidere gjort gældende, at den foreliggende Transaktion med Hensyn til oftnævnte Kontrabog Nr 176 maa betragtes som en Gave, og at den, forsaavidt den ikke rammes af Reglerne om Dødsgaver, maa anses for ugyldig som staaende i Misforhold til Boets Formue.

Sagsøgte har heroverfor hævdet, at Transaktionen hverken kan betragtes som en Livsgave eller som en Døds gave, men at der foreligger en Overdragelse mod Vederlag, og at Overdragelsen derfor — selv om den bedømmes efter Lov Nr 120 af 20 April 1926 — ikke kan anfægtes i Henhold til denne Lovs § 6.

Under Sagen har Sagsøgte afgivet Partsforklaring, hvorhos der er afgivet forskellige Vidneforklaringer, bl a af nedennævnte Personer.

Sagsøgte har forklaret, at da hendes Moder i November 1929 kom hjem fra Varde efter at have indsat 5000 Kr paa den i Sagen omhandlede, paa Sagsøgtes Navn lydende Sparekassebog, udtalte hun til Sagsøgte, at denne skulde have disse Penge og det paa Bogen tidligere indsatte Beløb af 1000 Kr, fordi hun havde passet og plejet Moderen, og Sagsøgte lovede derefter sin Moder, at hun ogsaa fremtidig vilde gøre dette. Moderen udtalte ved denne Lejlighed yderligere, at hun selv vilde hæve Renterne paa Bogen — hvilket hun ogsaa har gjort — og vilde overgive Sagsøgte saavel den ommeldte Sparekassebog som den Bog, hvorpaa der var indsat 1000 Kr til Esther Jensen, men Sagsøgte undslog sig ved at modtage Bøgerne, idet hun sagde, at hendes Moder skulde beholde dem, saalænge hun levede. Bøgerne blev først overleveret Sagsøgte af Moderen to Dage forinden Dødsfaldet, men paa et Tidspunkt, hvor Moderen var klar og ved fuld Bevidsthed. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang Sagsøgte har passet og plejet sin Moder, har Sagsøgte endvidere forklaret, at hun, efter at hendes Moder i 1928 havde lejet egen Lejlighed, i stadig stigende Omfang har udført husligt Arbejde for Moderen og sørget for Mad til denne. Hun har i saa Henseende nærmere anført, at hun i en Aarrække har været Husbestyrerinde hos en Fisker Thygesen i Esbjerg, i hvilken Stilling hun oprindelig modtog en Pengeløn af 40 Kr maanedlig. I de sidste 5 Aar før Moderens Død, hvor hun plejede og passede denne, har hun derimod ingen Pengeløn modtaget hos Thygesen, idet hun ved Siden af Pasningen af dennes Hus besørgede den daglige Rengøring hos Moderen og forsynede Moderen med Mad, enten saaledes at denne gik hen til Thygesen og spiste eller saaledes, at Sagsøgte bragte sin Moder Middagsmad. Sagsøgte har ogsaa i denne Periode til hver Søndag bagt Brød til Moderen og har endvidere sørget for Vask af hendes Tøj.

Fru M Olesen har som Vidne forklaret, at Afdøde ved flere Lejligheder udtrykkelig har udtalt sig til Vidnet om »Pengene« og sagt, at de skulde tilfalde Sagsøgte Karen Jensen som Vederlag for Pleje og Pasning.

Fru Christine Holt, der boede i samme Ejendom som Afdøde og i de sidste 1½ Aar daglig kom i Hjemmet hos denne, har forklaret, at Sagsøgte udførte alt det huslige Arbejde og næsten daglig kom hen til Moderen, og Sagsøgte medbragte Middagsmad, som hun havde tilberedt

hjemme, og som var saa rigelig, at den gerne slog til ogsaa til Aften. Naar Afdøde ikke fik Maden bragt, gik hun hen og spiste hos Sagsøgte.

Vidnerne, Fru Inger Marie Skov og Fru Christine Marie Lund, der begge har kendt Afdøde i ca 4 Aar, har forklaret i væsenlig Overensstemmelse med forrige Vidne, idet Fru Skov, der i hele det nævnte Tidsrum har boet i samme Hus og paa samme Etage som Afdøde, særlig har forklaret, at medens Sagsøgte kom saa godt som daglig og udførte det huslige Arbejde, derunder ogsaa Vask, har Vidnet overhovedet ikke i de 4 Aar set noget til Sagsøgerinderne.

Efter de afgivne Parts- og Vidneforklaringer maa der gaas ud fra, at der i November 1929, umiddelbart efter at Ane Jensen havde indsat 5000 Kr paa den oftnævnte paa Sagsøgtes Navn lydende Sparekassebog, paa hvilken der allerede i Marts s A var indsat 1000 Kr, er truffet Aftale mellem hende og Sagsøgte om, at sidstnævnte, der siden 1928 havde hjulpet og plejet sin Moder, ogsaa fremtidig skulde passe og pleje denne mod ved Moderens Død at faa udbetalt det paa Bogen indestaaende Beløb. Det maa endvidere anses for godtgjort, at Sagsøgte derefter indtil Moderens Død virkelig har ydet sin Moder en saadan Pasning og Pleje, at hun paa sin Side maa anses at have præsteret de Ydelser, for hvilke den paa Bogen indsatte Kapital var tilsagt som Vederlag.

Da den saaledes trufne, fra Sagsøgtes Side opfyldte Overenskomst ikke kan betragtes som en Døds gave og ikke falder ind under Bestemmelserne i § 6 i fornævnte Lov af 20 April 1926, og da det ikke kan anses for tilstrækkeligt godtgjort, at der af de paagældende Arvinger for deres Meddelelse af Samtykke til Ane Jensens Hensidde i uskiftet Bo er stillet saadanne Vilkaar, der kunde afskære hende fra at foretage den omhandlede Disposition, vil denne ikke kunde anfægtes.

Efter det anførte vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinderne in solidum at burde godtgøre Sagsøgte med 200 Kr.

Nr 3/1934. **The Hull Steam Trawlers Mutual Insurance & Protecting Co, Ltd**, som Repræsentant for **Pickering and Haldanes Steam Trawling Co, Ltd** (Gelting)

m o d

Firmaet **Napoleon Nolsøe & Sønner** paa egne Vegne og som Repræsentanter for Besætningen paa M/K »Ellen« (Overretssagfører A Hulegaard),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Skibssammenstød.

Færøernes Rets Dom af 31 December 1932: Sagsøgte, The Hull Steam Trawlers Mutual Insurance & Protecting Co, Ltd, Hull, som Repræsentant for Messrs Pickering and Haldanes Steam Trawling Co, Ltd, St Andrew Dock, Hull, bør til Sagsøgerne, Firma Napoleon Nolsøe & Sønner, Vaag, samt Besætningen paa M/K »Ellen« af Vaag, betale 12746 Kr 70 Øre og 6696 Kr, samt til førstnævnte Sagsøger isl Kr 524,31, med Renter 5 pCt aarlig fra den 23 Juli 1932, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 1500 Kr, medens Sagsøgeren, Firma Napoleon Nolsøe & Sønner, til Sagsøgte bør betale £ 5—17—8 med Renter af dette Beløb 5 pCt aarlig fra den 5 September 1932, til Betaling sker. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Østre Landsrets Dom af 9 November 1933: Appellanterne, The Hull Steam Trawlers Mutual Insurance & Protecting Co, Ltd, Hull, som Repræsentant for Pickering and Haldanes Steam Trawling Co, Ltd, Hull, bør til de Indstævnte, Firmaet Napoleon Nolsøe & Sønner af Vaag betale 11 457 Kr 36 Øre samt islandske Kroner 466,06 Øre og til de Indstævnte Besætningen paa M/K »Ellen« af Vaag 5952 Kr, alt med Renter 5 pCt aarlig fra den 23 Juli 1932, til Betaling sker. De Indstævnte, Firmaet Napoleon Nolsøe & Sønner, bør til Appellanterne betale Pd Sterling 11—15—4 med Renter 5 pCt aarlig fra den 5 September 1932, til Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger for Underretten bør den indankede Dom ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanterne til de Indstævnte 400 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanten har af sine Modkrav alene fastholdt Udgiften til Reparation af »Lord Weir« £ 58—16—10. Om selve Beregningen af Erstatningen for Tabet af Østlandsturene er der for Højesteret Enighed mellem Parterne, saaledes at Rederiets Anpart for begge Tures Vedkommende udgør 3360 Kroner.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Ansvaret for Kollisionen bør fordeles mellem »Lord Weir« og »Ellen« i Forholdet fire Femtedele og en Femtedel samt at Erstatningen bør omfatte Tabet af begge Østlandsture og Tabet af Fortjeneste ved Fisketørring. Erstatningen for Reparation af »Ellen« i Vaag findes efter samtlige foreliggende Oplysninger at burde opgøres paa Grundlag af den faktisk medgaaede Udgift 9190 Kroner 18 Øre, dog med Fradrag af 300 Kroner, der udgør Honorar til Synsmændene.

Dommen vil herefter være at stadfæste, dog saaledes at det »Ellen«s Rederi i danske Kroner tilkendte Beløb fastsættes til 12 696 Kroner 14 Øre.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Indstævnte, Firmaet Napoleon Nolsøe & Sønner, i danske Kroner tilkendte Beløb fastsættes til 12 696 Kroner 14 Øre med Renter. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, The Hull Steam Trawlers Mutual Insurance & Protecting Co, Ltd, som Repræsentant for Pickering and Haldanes Steam Trawling Co, Ltd, til de Indstævnte, Firmaet Napoleon Nolsøe & Sønner, og Besætningen paa M/K »Ellen« af Vaag med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den 17 Juni 1932 Kl ca 10 Formiddag (færøsk Tid) sejlede Damptrawler »Lord Weir« af Hull for fuld Fart $\approx$: ca 10 miles i Timen SØ til Ø $\frac{1}{2}$ Ø i stille, godt sigtbart Vejr paa Vej fra Grimsby til Langanes, da Styrmand Ernest James Brown, der havde Vagten paa »Lord Weir« fik Øje paa 2/m M/K »Ellen« af Vaag, der sejlede med Kurs NV til N for sin Motor, der giver Skibet en Fart paa ca 6 miles i Timen, og med Storsejl og Mesan, der imidlertid paa Grund af den ringe Vind hang slapt ned. Afstanden mellem de to Skibe var da ca 10 miles, og »Lord Weir« havde »Ellen« ca 1 Streg om Styrbord efter Gisning. Ogsaa fra »Ellen« bemærkede man den modgaaende »Lord Weir«. Skibene nærmede sig hinanden, idet de begge holdt deres Fart og Kurs. Da Føreren af »Ellen«, Daniel Johannes Larsen, der stod forude paa »Ellen«, ikke bemærkede, at man paa »Lord Weir« vilde gaa af Vejen for »Ellen«, løb han agterud og gav Ordre til, at der skulde sættes Luft til Fløjten, hvorefter han gav Ordre: et Stød i Fløjten og lidt Styrbord med Roret. Da Larsen nu saa, at Sammenstød var uundgaaeligt, gav han Ordre til, at Motoren skulde slaas fuld Kraft bak, og at Roret skulde drejes haardt Styrbord; umiddelbart efter fandt Sammenstødet Sted, idet »Ellen«s Bovspryd fik fat i »Lord Weir« agten for Storriggeren ved Broen, saaledes at Bovsprydet knækkede, og straks efter ramte »Ellen« »Lord Weir« under en Vinkel paa omtrent 90°, idet »Ellen«s Stævn stødte mod »Lord Weir«s Lønning ca 50 Fod fra Agterstævnen. Skibene kom straks fra hinanden, og efter Anmodning slæbte »Lord Weir« »Ellen« ind til Seydisfjord, hvor »Ellen« blev midlertidig repareret og derefter sejlet til Færøerne. »Lord Weir« blev beslaglagt af de islandske Myndigheder og først frigivet, efter at der var stillet en Sikkerhed paa £ 3000. Da der ikke kunde blive Enighed om Fordeling af Ansvar for Sammenstødet og om Erstatningens Størrelse, har Sagsøgerne, Napoleon Nolsøe & Sønner, Vaag, samt Besætningen paa M/K »Ellen« af Vaag, under nærværende Sag paastaet Sagsøgte, The Hull Steam Trawlers Mutual Insurance & Protecting Co, Ltd, Hull, som Repræsentant for Messrs

Pickering and Haldanes Steam Trawling Co, Ltd, St Andrew Dock, Hull, dømt til at betale 24 060 Kr 18 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 23 Juli 1932, til Betaling sker, medens Sagsøgte har paastaet sig frifundet og sig tillagt hos Sagsøgerne et Beløb af £ 503—15—5; begge Parter har subsidiært paastaet Beløbene fastsat ved Rettens Skøn.

Hvad nu angaar Spørgsmaalet om, hvem der har Ansvaret for Sammenstødet, maa Retten formene, at »Lord Weir«, saafremt den i rette Tid havde holdt af, ikke vilde have fremkaldt den Situation, der medførte, at »Ellen« under en Nødsituation foretog en Manøvre, der medførte Katastrofe; men paa den anden Side burde »Ellen« tidligere end sket have søgt at vække »Lord Weir«s Opmærksomhed, idet der mellem det Øjeblik, »Ellen«s Fløjte blev brugt, og til Sammenstødet, næppe er gaaet længere Tid end mellem $\frac{1}{2}$ —1 Minut. Ansvaret mellem de 2 Skibe findes derfor passende at kunne fordeles saaledes, at de 9 Tiendedele af Skaden betales af Sagsøgte, medens Sagsøgerne betaler een Tiendedel.

Med Hensyn til Erstatningen er der at bemærke, at Sagsøgte under Domsforhandlingen har erklæret sig indforstaaet med, at Tallene 7050 Kr for Reparationen af »Ellen«, 14 000 Kr som angivende Værdien af Fangsten under begge Østlandsture og 6000 Kr som angivende Værdien af 1ste Østlandstur lægges til Grund for en eventuel Erstatningsberegning.

Ved en den 10 Juli 1932 af Skibs- og Baadebygger Johan Johansen og Skibsbygmester Joen Zachariassen efter Udmeldelse foretaget Vurdering af Skaden blev det skønnet, at Skaden kunde udbedres i 30 Dage af 12 Mand for en Betaling af 11 154 Kr, medens Beddingsformand H Johannesen og Havariexpert J K Bruun af København under 4 Juli 1932 beregnede Reparationen til at vare 18 Dage og at koste 7050 Kr. Reparationen kostede imidlertid 9690 Kr 18 Øre, hvorfra Sagsøgerne er indforstaaet med, at der gaar 500 Kr for forskellige Reparationer, der er udført udenfor Skønsforretningen og uden at være nødvendiggjort af Sammenstødet, saaledes at Beløbet bliver 9190 Kr 18 Øre. Sagsøgte har imidlertid ogsaa protesteret mod dette Beløb, idet han har hævdet, at Reparationen kunde være udført paa kortere Tid og har henvist til, at der forelaa Tilbud fra et Skibsværft i Trangisvaag om at reparere »Ellen« for det i Synsforretningen af 4 Juli fastsatte Beløb. Der maa nu gives Sagsøgte Medhold i, at Reparationen som Følge af Sammenstødet ikke var nødvendiggjort i større Udstrækning end i denne Forretning fastsat, og at Udgifterne til Arbejds løn er beregnet for rigeligt. Da Sagsøgte er indforstaaet med, at Synsforretningen af 4 Juli 1932 lægges til Grund, og da Retten kan tiltræde denne Forretning, vil Betalingen for »Ellen«s Reparation være at fastsættes til 7050 Kr.

Medens Parterne som anført er enige om, at henholdsvis 6000 Kr og 14 000 Kr vil være at lægge til Grund for Beregningen af Erstatningen for Fiskeriets Vedkommende, eftersom der skal ydes Erstatning for 1ste Østlandstur alene eller tillige for 2den Østlandstur, har Sagsøgte hævdet, at der kun skal ydes Erstatning for 1ste Østlandstur, da Reparationen kunde være tilendebragt i saa betimelig Tid, at »Ellen«, der var kommet til Vaag den 1 Juli 1932, kunde være taget ud paa 2den Tur. Skønsmændene Johannesen og Bruun har udtalt, at Reparationen

kunde tilendebringes i 18 Dage, medens Johansen og Zachariassen har skønnet, at 12 Mand i 30 Dage kunde fuldende Arbejdet. Arbejdet har imidlertid taget 41 Dage. Kutterne plejer at komme tilbage her til Øerne lidt før Olaj og forlade Øerne snarest muligt for at gaa paa 2den Østlandstur. Naar Hensyn tages til, at der først skulde indhentes Tilbud paa Reparationen, og det er tvivlsomt, om fornødent Materiale var forhaanden, at »Ellen« efter endt Reparation atter skulde udrustes samt samle sit Mandskab, maa Retten formene, at der ikke kunde være Tale om, at Reparationen kunde være udført saa betids, at »Ellen« kunde være sejlet her fra Øerne før et godt Stykke ind i August, og dette er for sent til at deltage i 2den Østlandstur.

Da Erstatningen for Østlandsfiskeriet er ansat til 14 000 Kr, og da der ligeledes er Enighed om, at »Ellen« befandt sig paa Vej til Fangstfeltet, da Sammenstødet fandt Sted, vil dette Tal 14 000 Kr være at lægge til Grund ved Beregningen af Erstatningen.

Mandskabets Andel 35 pCt	4900 Kr
Hyre til Kok 4 Maaneder à 150 Kr	600 —
— — Motorpasseren 4 Maaneder à 100 Kr.....	400 —
— — Bedstemand 2 pCt af Fangsten	280 —
— — Skipper 9 pCt af Fangsten	1260 —

7440 Kr

Rederiets Andel 65 pCt 9100 Kr, hvorfra gaar Hyre til Skibets Officerer 2750 Kr, men da der er leveret Udrustning tilbage for 2806 Kr 86 Øre, vil der kun kunne tilkendes.... 3543 —

Endvidere har Sagsøgeren, Napoleon Nolsøe & Sønner, paastaat sig tilkendt 3570 Kr som tabt Fortjeneste ved Tørring af Saltfisk. Dette Tab maa anses for meget beskedent fastsat, og de Sagsøgte maa finde sig i, at dette Tal lægges til Grund ved Erstatningsberegningen.

Den foreløbige Reparation i Seydisfjord er krævet betalt med 500 Kr, og da der er fremlagt Regninger til et samlet Beløb af 582 Kr 57 Øre, isl Mønt, vil dette Beløb være at lægge til Grund ved Beregningen af Erstatningen. De øvrige Beløb, som Sagsøgerne i Stævningen har paastaat sig tilkendt, og som udgør Udgifter ved at tømme Skibet, sætte det paa Bedding og syne det, er i Virkeligheden Omkostninger, der er afholdt i Anledning af Sagen og vil være at tage i Betragtning ved Sagsomkostningernes Fastsættelse.

Sagsøgte har nedlagt Paastand paa at faa tilkendt £ 503—15—5 i Henhold til en Specifikation. Det eneste Beløb, der vil være at erstatte, er Reparationen af »Lord Weir«, der udgør £ 58—16—10. De andre Beløb vedrører anslaaet Tab ved Landing af Fisk Lørdag i Stedet for Tirsdag, Tab ved Tilbageholdelse i Seydisfjord, Liggedage i Hull, Vagthold, Telegrammer, Omkostninger ved Bankgaranti, til Syn og Skøn og Klarering.

Det samlede Erstatningsbeløb er herefter:

Reparation af »Ellen«	7050 Kr 00 Øre
Mandskabets Erstatning	7440 — 00 —
Napoleon Nolsøe & Sønners Erstatning	3543 — 00 —
Deres Tab ved Fisketørring	3570 — 00 —
Reparation ved Island	isl 582 — 57 —
Reparation af »Lord Weir«	£ 58—16—10.

Af de 5 førstnævnte Beløb vil Sagsøgte have at betale Sagsøgerne 90 pCt eller henholdsvis: 6345 Kr, 6696 Kr, 3188 Kr 70 Øre, 3213 Kr og isl 524 Kr 31 Øre, medens af Sagsøgerne Firmaet Napoleon Nolsøe & Sønner vil have at betale Sagsøgte 10 pCt af sidstnævnte Beløb eller £ 5—17—8.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne med 1500 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 31 December 1932 af Søretten for Færøerne, er paaanket af Appellanterne, der paastaar den dem ved Dommen paalagte Erstatning betydeligt nedsat og i saa Henseende har fremlagt skriftlige Paastande, hvor Erstatningen er opgjort dels under den Forudsætning, at kun een Østlandstur er gaaet tabt ved Kollisionen, dels under den Forudsætning, at begge Østlandsture er gaaet tabt, og saaledes at der indenfor hvert af disse Synspunkter er opstillet 3 Beregninger over, hvorledes det af Appellanterne opgjorte Tab skal fordeles, eftersom Erstatningen maatte findes at paahvile dem med Halvdelen, to Tredjedele eller tre Fjerdedele; de fordrer sig derhos tilkendt hos det indstævnte Firma for Reparation af »Lord Weir« og for Tidstab forvoldt dette Skib $\frac{1}{2}$, subsidiært $\frac{1}{3}$, mest subsidiært $\frac{1}{4}$ af Pd Sterling 144—16—10. De Indstævnte paastaar Appellanterne dømt til at betale 24 560 Kr 18 Øre og islandske Kroner 582—57 Øre, alt efter nærmere Opgørelse og med Renter som i Dommen nævnt.

For Landsretten er afgivet Vidneforklaring bl a af Havarieekspert J K Bruun og af Orlogskaptajn Rosted, der med »Islands Falk« paa Kollisionstiden var tilstede ved Island, og som har haft Lejlighed til efter Kollisionen at bese og manøvrere med begge Skibene.

I den indankede Dom er det rettelig antaget, at Føreren af »Lord Weir« har Hovedansvaret for Sammenstødet, hvorved bemærkes, at det ikke er godtgjort, at den første af Føreren af »Ellen« afgivne Styrbordskommando har medført nogen Forandring i »Ellen«s Kurs, men Retten finder efter alt foreliggende, at Ansvarer bør fordeles mellem »Lord Weir« og »Ellen« i Forholdet fire Femtedele og en Femtedel.

Retten finder endvidere, at det Beløb, der mellem Parterne skal betales for »Ellen«s Reparation i Vaag, i Dommen rettelig er fastsat til 7050 Kr. Det er ligeledes i Dommen rettelig bestemt, at Erstatningen maa omfatte begge Østlandsture, hvorved bemærkes, at det ikke ved det af Appellanterne anførte er godtgjort, at der har foreligget noget endeligt Tilbud fra Færøernes Ophalingsbedding i Trangisvaag, og at

dette Værft havde alle fornødne Materialer rede til øjeblikkelig Disposition.

Appellanterne har opgjort Tabet ved at begge Østlandsture gik tabt saaledes:

Mandskabet 35 pCt af 14 000 Kr	4900 Kr
Hyre til Skibsofficererne i 3 Maaneder	1030 —
Skipperen 9 pCt	1260 —
	<hr/>
	7190 Kr

Rederiet — o: det indstævnte Firma 65 pCt af 14 000 Kr	9100 Kr
med Fradrag af som ovennævnt til Hyre og Skipperens 9 pCt	2290 Kr
og Driftsudgifter, sparede	6500 —
	<hr/>
	8790 —
	<hr/>
	310 —
	<hr/>

medens de Indstævnte med samme Udgangspunkt som Appellanterne, nemlig at Erstatningssummen for hele Østlandsfiskeriet er som i Dommen fastslaaet 14 000 Kr, har opgjort Tabet saaledes:

Mandskabet	4900 Kr
hvortil kommer:	
Skipperens 9 pCt	1260 —
og Hyre til Skibsofficererne for 4 Mdr	1280 —
	<hr/>
	7440 Kr

Rederiet	9100 Kr
med Fradrag af ovennævnte Hyrebeløb og Skipperens 9 pCt	2540 Kr
samt sparet Udrustning	2750 —
nemlig: Salt	1530 Kr
Olie	750 —
Fiskeredskaber, Is, Ammu- nition m v	350 —
3 Tons Kul	120 —
	<hr/>
	5290 —
	<hr/>
	2750 Kr
	<hr/>
	3810 Kr.

Differencen mellem de to Opgørelser ligger dels i, at Appellanterne kun regner med 3 Maaneders Hyre til Skibsofficererne, hvad der er urigtigt, idet disse maa have Krav paa 4 Maaneders Hyre, dels i, at Appellanterne hævder, at det ikke er rigtigt, naar det indstævnte Firma som sparet Udrustning kun vil fradrage 2750 Kr, der efter Appellanternes Formening kun kan vedrøre Udrustningen til første Østlandstur, medens Udgifterne til begge Østlandsture efter Beregninger, som Appellanterne har opstillet paa Basis af en Sammenligning med Udgifterne ved Sydlandsturene, paastaas at ville andrage det af Appellanterne til Fradrag bragte Beløb 6500 Kr. For Rigtigheden af disse Beregninger

foreligger imidlertid ingen virkelig Dokumentation blandt Sagens Oplysninger, og de vil under det indstævnte Firmas Benægtelse af dem og Fastholden af, at Udrustningen af »Ellen« i alt væsentligt lige fra først af har været foretaget til begge Østlandsture, ikke kunne anerkendes, hvorved bemærkes, at den til Udrustningen leverede, men ikke forbrugte Proviant ikke kan anses som »sparet Udrustning« og derfor ikke skal komme til Fradrag, saaledes som den øvrige sparede Udrustning, fordi Mandskabet ifølge Kontrakterne havde Krav paa fri Kost om Bord i Kontraktstiden og derfor ogsaa, efter at Fisketuren paa Grund af Sammenstødet ikke kunde fortsættes, havde Krav paa Kost. Til det af det indstævnte Firma fradragne Beløb maa imidlertid lægges et Beløb, stort 158 Kr 30 Øre, der er krediteret »Ellen«s Konto for Østlandsfisk. De Indstævntes Krav vil herefter paa dette Punkt være at opgøre saaledes:

Mandskabet	7440 Kr 00 Øre
Rederiet	3651 — 70 —

I Dommen er det dernæst rettelig bestemt, at der tilkommer Rederiet 3570 Kr for Tab af Fortjeneste ved Tilvirkning af Fisk; der vil nemlig ikke kunne tages Hensyn til det af Appellanterne anførte, at Rederiet kunde have opkøbt al den Fisk, det ønskede at tilvirke, og at det, naar Rederiet ikke har købt, maa skyldes dets svigtende økonomiske Evne, og paa det Grundlag kan Rederiet naturligvis ikke søge Erstatning hos Appellanterne; det bemærkes herved, at Tilvirkningen af den fangede Fisk efter Rederiets Anbringende maa antages at være et naturligt og vigtigt Led i hele Fangstekspeditionen, hvorfor ogsaa den, der udruster en Fangstekspedition, har Fortrinsret til Fisketørring.

Der er mellem Parterne Enighed om det af de Indstævnte til »Islands Falk« for Prøvesejlads udbetalte Beløb 50 Kr.

Appellanterne vil herefter være at dømme til at betale de Indstævnte fire Femtedele af nedennævnte Erstatningsbeløb:

Reparation i Vaag af »Ellen«.....	7050 Kr 00 Øre
Erstatning til Besætningen	7440 — 00 —
do til Rederiet	3651 — 70 —
do til Rederiet for Tab af Fortjeneste ved Fisketørring	3570 — 00 —
Udgiften til »Islands Falk«.....	50 — 00 —

	21761 Kr 70 Øre
saamt Reparationen i Seydisfjord.. islandske Kroner	582 — 57 —

Under Anken har Appellanterne af det af dem for Underretten fremsatte Modkrav kun villet fastholde foruden det i Dommen anerkendte Beløb for Reparation af »Lord Weir« Pd Sterling 58—16—10 Kravet paa Tidstab i Hull 2 Dage a Pd Sterling 43 lig Pd Sterling 86. Medens det første Krav vil kunne anerkendes — som ogsaa sket i Underrettsdommen — kan det sidstnævnte Krav, for hvilket ingen virkelig Dokumentation foreligger, ikke mod det indstævnte Firmas Protest anerken-

des. Denne Indstævnte vil herefter være at dømme til at betale Appellanterne en Femtedel af Pd Sterling 58—16—10.

Af de tilkendte Beløb vil der være at betale Renter som i Dommen bestemt.

I Henseende til dens Bestemmelser om Sagens Omkostninger vil Underrettsdommen være at stadfæste. I Sagsomkostninger for Landsretten vil Appellanterne have at godtgøre de Indstævnte 400 Kr.

T i r s d a g   d e n   1 5   J a n u a r .

Nr 180/1934.   Landsretssagfører **H Gronenberg** (Selv)

m o d

Politimester **A M Bjerre** og Politifuldmægtig **V A M Glente**
(Ahnfelt-Rønne efter Ordre),

betræffende Ærefornærmelse.

Vestre Landsrets Dom af 26 Juni 1934: De Sagsøgte, Politimester Axel Møller Bjerre og Politifuldmægtig Viggo Axel Munk Glente, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Landsretssagfører H Gronenberg, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for de Sagsøgte ved Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Teisen, i Salær 80 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 32 Kr, hvilke Beløb ligesom det Salær af 40 Kr, der er tillagt den for de Sagsøgte under Sagens Forberedelse beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Lind, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke paastaaet Dom for den under Litra c anførte Udtalelse.

Efter de foreliggende, til Dels efter den indankede Doms Af sigelse tilvejebragte Oplysninger kan det ikke anses for godtgjort, at der af de Indstævnte er fremsat Udtalelser, der kan paadrage dem Ansvar for Ærefornærmelse og Dommen vil som Følge heraf være at stadfæste.

Til de Indstævntes for Højesteret beskikkede Sagfører vil Appellanten have at betale i Salær 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 4 Kroner 10 Øre.

T h i   k e n d e s   f o r   R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten,

Landsretssagfører H Gronenberg, til Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 4 Kroner 10 Øre.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en af Retten for Lundtofte og Nybøl Herreder den 15 Juli 1933 afsagt Dom blev Hønsribestyrer Th Chr Michelsen af Kiskelund idømt 40 Dages Fængsel for Tyveri af nogle Brædder, hvilken Dom stadfæstedes ved Vestre Landsrets Dom af 26 September s A. Efter at et af Michelsen indgivet Benaadningsandragende var blevet afslaaet, indfandt Michelsen sig efter forudgaaende Aftale den 10 November 1933 paa Politikontoret i Graasten medbringende en af Sagsøgeren, Landsretssagfører H Gronenberg af Padborg, bekræftet Afskrift af en kvitteret Regning, som Michelsens Hustru efter hans Fremstilling skulde have fundet noget i Forvejen, og som skulde afgive Bevis for, at de paagældende Brædder var købt og betalt af ham. Der fandt paa Politikontoret en Forhandling Sted mellem Michelsen og de Sagsøgte, Politimester Axel Møller Bjerre og Politifuldmægtig Viggo Axel Munk Glente, begge af Graasten, og denne Forhandling, der overværedes af Kriminalassistent M J Pilegaard ligeledes af Graasten, drejede sig særlig om, hvorledes Michelsen skulde forholde sig for om muligt at opnaa Genoptagelse af den fornævnte Tyverisag, og Michelsen gav herunder til Kende, at han agtede i den Anledning at søge Sagførerhjælp hos Sagsøgeren.

Idet Sagsøgeren har anført, at begge de Sagsøgte under Forhandlingen den 10 November 1933 har fremsat forskellige for ham i høj Grad ærekrænkende og for hans Virksomhed som Sagfører meget skadelige Udtalelser, har han, der den 11 November 1933 af Michelsen fik de faldne Ytringer gengivet, og som samme Dag skriftlig forespurgte de Sagsøgte, om de vilde vedkende sig deres Udtalelser, under nærværende Sag nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte, hvoraf Bjerre besvarede nysnævnte Brev med en Erklæring om, at han ikke fandt Anledning til at tage Stilling til Henvendelsen, medens Glente undlod at svare, ikendes Straf for Ærefornærmelse efter Straffelovens § 267 og § 268, at forskellige nærmere betegnede Udladelser erklæres ubeføjede, at de Sagsøgte in solidum tilpligtes at betale ham i Erstatning for Tort og Tab 2000 Kr, og at de Sagsøgte — ligeledes in solidum — tilpligtes at betale ham 140 Kr til Bestridelse af Udgifterne ved Dommens Bekendtgørelse i »Flensborg Avis«, »Jydske Tidende«, »Aabenraa Amts Socialdemokrat«, »Dybbølposten«, »Nationalsocialisten«, »Nordschleswigsche Zeitung« og »Flensburger Nachrichten«.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet de har benægtet ved den paagældende Lejlighed om Sagsøgeren at have fremsat Udtalelser, der overskrider Ytringsfrihedens Grænser, hvorved de har anført, at der ikke kan lægges afgørende Vægt paa en Vidneforklaring afgivet af

fornævnte Michelsen, der foruden ved den ovennævnte Dom to Gange i 1927 er idømt Straf for Tyveri, og som derhos maa antages at nære fjendtlige Følelser overfor de Sagsøgte.

Den af Michelsen afgivne Vidneforklaring gaar bl a ud paa følgende: Da han den 10 November 1933 om Eftermiddagen henvendte sig til Sagsøgte Bjerre, spurgte denne, hvad han saa vilde, hvorefter han foreviste denne Sagsøgte en Afskrift af den fornævnte kvitterede Regning. Sagsøgte spurgte ham saa, hvorfor han ikke havde den originale Regning med, hvortil han svarede, at Regningen var det eneste Vaaben, som han havde, og det vilde han ikke udlevere til sine Fjender, som han ansaa Politiet for at være i den paagældende Sag. I denne Forbindelse fremkom Sagsøgte Bjerre med en Udtalelse om, at naar Michelsen ikke havde Regningen med, kunde han straks komme ind til Afsoning. Efter Michelsens videre Forklaring oplyste han i Samtalens Løb, at det var hans Agt at antage Sagsøgeren til at bistaa sig ved Genoptagelsen af Tyverisagen, og ved denne Ytring slog Sagsøgte Glente ud med Arme og Ben og udtalte derhos: »Gronenberg, det var rigtignok ogsaa en køn en at faa til Forsvarer. De kunde aldrig gøre noget værre for Deres egen Sag. De Penge, han skal have, er fuldstændig smidt ud af Vinduet«. Michelsen spurgte derefter Sagsøgte Glente: »Er Gronenberg da ikke Landsretssagfører«, hvortil Glente svarede: »Jo, men han er ikke nogen offentlig Sagfører«, og dette blev udtalt i en haanende Tone. Sagsøgte Bjerre sagde, at det ikke var nødvendigt at benytte en Sagfører, og opfordrede Michelsen til selv at skrive til Landsretten i Viborg og sende Regningen dertil, men raadede ham til at sikre sig Bevis for, at Regningen var i Konvolutten, naar den blev afsendt, for det Tilfælde, at den ikke skulde findes i Konvolutten, naar den kom til Viborg, og tilraadede endvidere, at Overbetjenten i Padborg saa paa, at Kvitteringen blev lagt i Konvolutten. Hertil bemærkede Michelsen, at han vilde bruge Sagsøgeren som Vidne, hvorefter Sagsøgte Bjerre udtalte: »Ja, et Vidne er det jo, men De kunde sgu ikke faa noget daarligere«. I Samtalens Løb udtalte Sagsøgte Bjerre endvidere: »Det vil jeg sige Dem, hvis De vil have Gronenberg til at tage sig af Deres Sag, at det kan vi ikke vente efter, for i en tidligere Sag har vi ventet paa ham i tre Fjerdingaar«.

Sagsøgte Bjerre har bl a forklaret, at han straks i Begyndelsen af Samtalen med Michelsen udtalte, at enten maatte denne skaffe den originale Kvittering, eller ogsaa maatte han ind til Afsoning. Sagsøgte Bjerre har derhos forklaret, at han — i Forbindelse med Spørgsmaalet

---

Færdig fra Trykkeriet den 30 Januar 1935.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretsstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 26

Tirsdag den 15 Januar.

om Kvitteringens Indsendelse til Landsretten — sagde til Michelsen, hvorfor han vilde have et daarligere Vidne, end det Sagsøgte tilbød, med hvilken Ytring han hentydede til, at bedre Vidne end Overbetjenten paa, at Kvitteringen blev afsendt, kunde Michelsen ikke faa. Endvidere har Sagsøgte Bjerre forklaret, at han ikke tror at have sagt, at »vi har ventet paa Gronenberg i $\frac{3}{4}$ Aar«, men derimod vil han have sagt: »Vi har ventet i 3 Maaneder«, thi dette var efter Sagsøgtes Erfaring »Standardtiden« for Sagsøgerens Ekspedition af Sager. Sagsøgte Bjerre har efter sin videre Forklaring den Opfattelse, at Sagsøgte Glente har talt om, at Penge til en Sagfører, eventuelt Sagsøgeren, var smidt ud af Vinduet eller med lignende Udtryk betegnet det at antage en Sagfører som overflødig, hvilket det efter Sagsøgte Bjerres Mening ogsaa var, men han tror ikke, at Sagsøgte Glente har udtalt sig om Sagsøgeren som af Michelsen hævdet, idet han ikke har Indtryk af, at der er faldet ringeagtende Ytringer om Sagsøgeren. Iøvrigt har Sagsøgte Bjerre som Partsforklaring henholdt sig til sit Svarkrift, hvori det bl a hedder:

»Michelsen erklærede, at han var utilfreds med sin beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Faber, og at han vilde have sig en anden Sagfører, som han saa selv maatte betale, og jeg forstod paa ham, at han havde fundet sig en Sagfører, og at dette formentlig var Landsretssagfører Gronenberg af Padborg. Michelsen erklærede, at da han ikke havde Penge til Sagførerhjælp, vilde han nu afsone Straffen og derefter, naar han kom ud og havde fornødne Midler dertil, bestille Udskrift af Rapporter, Bilag og Retsbog samt engagere en Sagfører. Jeg sagde nu til Michelsen, at der ikke, hvis han nu gik til Afsoning, vilde være nogen Chance for, at han kunde kræve Erstatning herfor senere, og jeg spurgte sikkert Michelsen, om det var den Fremgangsmaade, hans ny Sagfører havde anvist ham, og at denne i saa Fald var en daarlig Raadgiver og efter mit Skøn ikke varetog sin Klientes Tarv, og først derefter fik jeg Michelsens Bekræftelse af, at det var Gronenberg, der var hans Sagfører.«

Sagsøgte Bjerre har benægtet at have fremsat andre Ytringer om Sagsøgeren end nys anført.

Sagsøgte Glente har under sin Partsforklaring benægtet om Sagsøgeren at have fremsat en Udtalelse som: »Gronenberg, det var rigtig nok ogsaa en køn en at faa til Forsvarer — — —.« Derimod har han efter sin Forklaring fremsat en Udtalelse gaaende ud paa, at det for

Michelsen var at »smide Pengene ud af Vinduet«, at afholde Udgifter til Sagførerhjælp, Afskrift af Rapporter m v for at faa Tyverisagen genoptaget, idet Michelsen efter Glentes Mening i dette Øjemed kun behøvede at sende den kvitterede Regning til Landsretten eller Politiet. Sagsøgte Glente har under fornyet Partsforklaring for Landsretten bestemt benægtet, at han i denne Forbindelse har talt om eller sigtet til Sagsøgeren, idet han paa det paagældende Tidspunkt ikke vidste, at Michelsen vilde henvende sig til denne, hvilket først senere blev ham klart. Sagsøgte Glente har erkendt, at han, da det blev nævnt, at Sagsøgeren skulde tage sig af Genoptagelsessagen, har udtalt: »Det kan vi ikke vente efter, for i en tidligere Sag har vi ventet paa ham i 3 Maaneder«. Iøvrigt har Sagsøgte Glente benægtet at have fremsat nogen af de ham tillagte Bemærkninger om Sagsøgeren. Angaaende den forommeldte Udtalelse, som Sagsøgte Bjerre efter Michelsens Forklaring skal have fremsat: »Ja, et Vidne er det jo, men De kunde sgu ikke faa noget daarligere« har Sagsøgte Glente forklaret, at han hverken kan bekræfte eller benægte, at Ordene er faldet saaledes, da han ikke kan huske Udtalelsens Ordlyd, men Meningen var, at Politimesteren fraraadede at bruge enten Sagsøgeren, eller en anden, der skulde være Forsvarer, som Vidne paa, at Kvitteringen blev afsendt.

Kriminalassistent Pilegaard har som Vidne forklaret, at han, der ikke har nogen god Hukommelse, ikke kan huske Enkeltheder og ikke mener, at der er faldet særlig bemærkelsesværdige Udtalelser. Dog kan han huske, at Sagsøgte Glente, da Sagsøgerens Navn blev nævnt, har »smilet højt« og sagt noget som »Ha«, og Pilegaard har efter sin Forklaring senere tænkt sig, at Smilet og Udbruddet var fremkaldt hos Glente ved Tanken om, at Sagsøgeren »var ude efter Politiet«. Pilegaard har endvidere forklaret, at han mener, at Sagsøgte Bjerre er fremkommet med en Udtalelse, der gik i den Retning, at det vilde tage lang Tid, hvis Sagsøgeren skulde tage sig af Genoptagelsessagen.

Som i særlig Grad fornærmelige har Sagsøgeren fremhævet følgende Udtalelser, som han har paastaet kendt ubeføjede, nemlig som fremsat af Sagsøgte Bjerre: 1) »ja, et Vidne er det jo, men De kunde sgu ikke faa noget daarligere«, 2) »I en tidligere Sag har vi ventet paa ham i tre Fjerdingaar« og 3) »at denne i saa Fald var en daarlig Raadgiver og efter mit Skøn ikke varetog sin Klient's Tarv«, og som fremsat af Sagsøgte Glente: a) »Gronenberg, det var rigtignok ogsaa en køn en at faa til Forsvarer. De kunde aldrig gøre noget værre for Deres egen Sag. De Penge, han skal have, er fuldstændig smidt ud af Vinduet«, b) »I en tidligere Sag har vi ventet paa ham i 3 Maaneder« og c) »Jo, men har er ikke nogen offentlig Sagfører« udtalt i en haanende Tone.

Med Hensyn til den under 3) omhandlede Udtalelse har Hønserebestyrer Michelsen for Landsretten forklaret, at han ikke har hørt denne Udtalelse og det stiller sig herefter og efter det iøvrigt foreliggende saa usikkert, om, og eventuelt i hvilken Forbindelse Udtalelsen er faldet, at det allerede som Følge heraf ikke kan fastslås, at der i denne Henseende er tilføjet Sagsøgeren nogen Ærefornærmelse.

Hvad dernæst angaar den under c) anførte Udtalelse kan det — selv om der maatte gaas ud fra, at Udtalelsen er faldet — ikke anses

godtgjort, at Udtalelsen, der ikke efter selve sit Indhold kan betegnes som ærefornærmende, er fremsat paa en saadan Maade, at den derved har faaet Karakteren af en Ærefornærmelse.

Med Hensyn til de under 2) og b) ommeldte Udtalelser, har de Sagsøgte — der begge har erkendt at have fremsat Ytringer om, at de i en tidligere Sag havde maattet vente paa Sagsøgeren i 3 Maaneder — efter det oplyste ikke i, hvad der for dem forelaa om Sagsøgerens Virksomhed som Sagfører, haft Grundlag for at fremsætte Udtalelser om, at Sagsøgeren var for længe om at behandle de ham som Sagfører betroede Sager, men efter selve deres Indhold findes de paagældende Udtalelser ikke at kunne anses som Ærefornærmelser.

Hvad dernæst angaar de under a) omhandlede Udtalelser maa det, særlig efter den af Kriminalassistent Pilegaard afgivne Vidneforklaring, anses godtgjort, at Sagsøgte Glente ved den paagældende Lejlighed — i Særdeleshed under Hensyn til, at det drejede sig om en paa Politikontoret foregaaende Forhandling af tjenstlig Art — er optraadt paa en lidet passende Maade. Det findes dog — mod Sagsøgte Glentes bestemte Benægtelse af at have fremsat ringeagtende Udtalelser om Sagsøgeren og hans Hævdelse af, at han, da han fremkom med Ytringen om, at Penge til Sagførerbestand vilde være »smidt ud af Vinduet«, endnu ikke vidste, at Michelsen agtede at henvende sig til Sagsøgeren om Bistand — betænkeligt at anse det for godtgjort, at Sagsøgte Glente har fremsat de af Michelsen omforklarede Udtalelser om Sagsøgeren eller iøvrigt har udtalt sig nedsættende om denne paa en saadan Maade, at der foreligger en Ærefornærmelse.

Hvad endelig angaar den under 1) ommeldte Udtalelse maa det vel ved den af Michelsen afgivne Vidneforklaring, der i nogen Grad bestrykes ved de af de Sagsøgte afgivne Forklaringer, anses godtgjort, at Sagsøgte Bjerre har fremsat en Udtalelse, som det for Michelsen maatte være nærliggende at forstaa som tilkendegivende, at Sagsøgeren med Hensyn til eventuel senere Bekræftelse af Afsendelsen af den paagældende Kvittering var et mindre troværdigt Vidne end vedkommende Overbetjent. Men naar henses til, at Sagsøgte Bjerre har benægtet at have haft til Hensigt at udtale sig nedsættende om Sagsøgeren, og til Bjerrers Forklaring om, hvorledes hans Udtalelse var ment, samt idet endvidere Hensyn tages til, at Bjerre har haft rimelig Opfordring til at vejlede Michelsen til billigst og hurtigst at søge den paagældende Sag genoptaget, saaledes at han sparede Udgifter til Sagførerassistance, findes det dog betænkeligt at fastslaa, at Sagsøgte Bjerre har udvist et Forhold, der kan paadrage ham Ansvar for Ærefornærmelse.

I Henhold til det anførte vil de Sagsøgtes Frifindelsespaastande være at tage til Følge.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil der være at forholde som nedenfor anført.

Nr 90/1934. Hofjægermesterinde **Sofy von Holstein-Rathlou**
(Selv)

m o d

Antikvitetshandler Ludvig Hansen
(Landsretssagfører Leo Frederiksen),

betræffende Tilbagebetaling af en for et antikt Skrivemøbel erlagt Købesum.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 7 April 1934: Sagsøgte, Antikvitetshandler Ludvig Hansen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Hofjægermesterinde Sofy v Holstein-Rathlou, i denne Sag fri at være. Sagsøgerinden bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 200 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det foreliggende skete Købet af Skrivemøblet i April 1918.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger nærmest bestyrker det antagne Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Hofjægermesterinde Sofy von Holstein-Rathlou, til Indstævnte, Antikvitetshandler Ludvig Hansen med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I April 1919 afkøbte Sagsøgerinden, Hofjægermesterinde Sofy v Holstein-Rathlou, Sagsøgte, Antikvitetshandler Ludvig Hansen, for 8000 Kr et Skrivemøbel, der i den af Sagsøgte udfærdigede Regning benævntes »Skrivemøbel Bull Arbejde Fransk«. Under Henvisning til, at det, da Sagsøgerinden i Foraaret 1933 vilde sælge Møblet, viste sig, at det ikke stammer »fra Tiden«, (c: 1730—1750 da Møbelkonstruktør

Boulle levede) og at Sagsøgte ved Salget har handlet svigagtigt eller i al Fald garanteret for Arbejdets Ægthed, saaledes at Reklamationsreglen i Lov om Køb af 6 April 1906 § 54 efter Sagsøgerindens For-
 mening ikke kommer til Anvendelse, paastaar Sagsøgerinden Sagsøgte dømt til at betale hende 8000 Kr med Fradrag af Møblets Værdi ca 500 Kr, eller 7500 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 5 Januar 1934.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Gennem en i Sagens Anledning optaget Syns- og Skønsforretning foretaget af Direktør for det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg Andrup og Konservator ved den kronologiske Samling paa Rosenborg Slot Emil Petersen er bl a oplyst følgende: Boulle-Arbejdet betegner, efter sin Opfinder, en Teknik og ikke en Stil eller den særlige Mesters Arbejde, saaledes at man f Eks med fuld Ret kan tale om »Moderne Boulle-Arbejde«. Det paagældende Møbel synes Skønsmændene efter sin Udførelse at være fra 1 Halvdel af 19 Aarhundrede; Form og Dekoration er Kopi efter Arbejde fra Begyndelsen af 18 Aarhundrede. Det importeredes formentlig til Danmark ca 1890 og solgtes derefter at en Antikvitethandler til Frederiksborg Musæet sammen med en lignende Piedestal for 1350 Kr. Det udrangeredes i 1918 og indbragte paa en Auktion 415 Kr. Dets nuværende Værdi er antagelig 3—500 Kr. Paa Grundlag af Notater, som den ene af Skønsmændene har gjort om Auktionspriser paa Boulle-Møbler i Paris og London, har denne Skønsmand givet Oplysning om saadanne Priser, der ligger væsenlig højere end den Sum, for hvilken Sagsøgerinden har købt det her omhandlede Møbel. Skønsmændene har derhos udtalt, at Møblet bl a ved Modsætningen mellem de kostbare Materialer og Arbejdets Grovhed maa forekomme mistænkeligt.

Sagsøgerinden har som Part forklaret, at Sagsøgte før Købet fortalte, at han havde erhvervet Møblet, der var en stor Sjældenhed, fra Rosenborg Slot, og at han, da hun udtalte sin Forundring herover, svarede saadan noget som: »De er nogle Idioter, der skiller sig af med Statens bedste Sager.«

Sagsøgte har som Part forklaret, at han havde købt Møblet af en anden Antikvitethandler for 4500 Kr uden dengang at vide, hvad denne havde givet for Møblet. Sagsøgeringen fik det paa Haanden i 8 Dage for 12 000 Kr. Faa Dage efter meddelte hun Sagsøgte, at Møblet var udrangeret fra Frederiksborgmusæet og købt for faa Hundrede Kroner. Hun købte det derefter for 8000 Kr.

Begge Parter benægter Rigtigheden af hinandens Forklaringer, og Sagsøgte benægter særlig, at han skulde have oplyst, at Møblet var udrangeret fra Rosenborg Slot eller udtalt sig paa den Maade, som Sagsøgerinden nu vil paastaa.

Med Hensyn til Sagsøgerindens Kendskab til Antikviteter er det oplyst, at hun gennem Aarene i stort Omfang har været Samler af saadanne Ting, særlig Porcelæn og Fajance samt Malerier, at hun jævnlig har givet egne Ting i Bytte, at hun har handlet med Porcelæn og Fajance samt at hun ogsaa — i al Fald enkelte Gange — har afhændet Møbler og andre antikke Ting til Antikvitethandlere.

Den ene af Skønsmændene har ved Møde i Landsretten udtalt, at enhver, der havde en lille Smule Kendskab til saadanne Møbler som det omstridte, maatte kunne se, at det var uægte, og at det havde undret ham, at Sagsøgerinden, hvem han har kendt gennem maaske 30 Aar paa Grund af hendes Handel med Parcelæn og Fajance, kunde anse Møblet for ægte.

Da der ikke foreligger Holdepunkter for at antage, at Sagsøgerinden er blevet forledt til Købet ved usandfærdige Opgivender fra Sagsøgte Side med Hensyn til Møblets Oprindelse eller Kvalitet, og da visse Antikviteter paa det paagældende Tidspunkt omsattes til exorbitante Priser, ligesom det ikke er bevist, at Sagsøgte har afgivet nogen særlig Garanti med Hensyn til Møblets Oprindelse eller Kvalitet, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagsøgerinden findes at burde betale Sagsøgte Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Torsdag den 17 Januar.

Nr 68/1934. Aktieselskabet **Korn- og Foderstof Kompagniet**
(Gelting)

mod

Firmaet **Østergaards Frøavl** (Henriques),

betræffende Erstatning for Ikke-Levering af et Parti Frø.

Vestre Landsrets Dom af 8 Februar 1934: De Sagsøgte, Firmaet Østergaards Frøavl, bør til Sagsøgerne, A/S Korn- og Foderstofkompagniet, betale 757 Kr 26 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 1 August 1933, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 100 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter en af Indstævnte nedlagt subsidiær Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte, med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Korn- og Foder-

stofkompagniet, til Indstævnte, Firmaet Østergaards Frøavl, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 13 Juli 1932 indfandt Repræsentant Rasmussen, der er ansat hos Sagsøgte, Firmaet Østergaards Frøavl af Stensballe, sig paa Kysingø, der ejes af Sagsøgerne, A/S Korn- og Foderstofkompagniet i Aarhus, for om muligt — ligesom i Aarene 1929—1931 — at træffe Aftale med Sagsøgernes Forvalter om Rensning og eventuelt Køb af det paa Ejendommen avlede Frø. Da Forvalteren var afgaaet ved Døden, blev han af den da ansatte Bestyrer henvist til Sagsøgerne selv angaaende Købet af Frøet, medens der straks blev truffet Aftale om, at Frøet som sædvanligt skulde overleveres de Sagsøgte til Rensning og Opbevaring, naar det var høstet. Nogle Dage senere var Rasmussen inde paa Sagsøgernes Kontor i Aarhus, hvor han overfor den Herre, der ekspederede ham, foreslog, at de Sagsøgte skulde overtage det ommeldte Frø paa almindelige Kontraktbetingelser; hertil blev der af den paagældende Ekspedient svaret, at Sagsøgerne senere vilde vende tilbage til Sagen. Der indløb imidlertid ikke senere saadan Besked fra Sagsøgerne, og de Sagsøgte, som af en Fejltagelse ikke var opmærksomme herpaa, men gik ud fra, at Salget af Frøet — der imidlertid som aftalt var overgivet dem til Rensning og Opbevaring — var i Orden, blandede det med andre Partier og afhændede det. Den 11 Juni 1933 fremsendte de Sagsøgte Afregning til Sagsøgerne over Partiet, hvorefter 3440 kg italiensk Rajgræs var solgt for 23 Kr 92 Øre pr 100 kg, og 3060 kg alm Rapgræs var solgt for 51 Kr 85 Øre pr 100 kg, hvorhos Sagsøgernes Tilgodehavende 1264 Kr 63 Øre samtidig fremsendtes pr Check. Herpaa svarede Sagsøgerne i Skrivelse af 26 s M, hvori det bl a hedder:

»De modtagne Notaer har vi imidlertid i Dag modtaget retur efter Gennemsyn fra vor landbrugskyndige Tillidsmand med Bemærkning om, at denne ikke har givet Ordre til Realisation af Partierne, ligesom han heller ikke har aftalt nogen Pris, hvorefter Partierne skulde være overtaget af Dem. — Aftalen gaar ud paa, at Frøet skulde oplægges paa Deres Lager til Rensning og Sortering, og naar Tidspunktet for Salg fandtes belejligt, skulde det ske efter nærmere Aftale med os. —

Vi maa derfor gaa ud fra, at de sendte Notaers Fremkomst maa bero paa en Fejltagelse, hvorfor disse hermed returneres tilligemed det modtagne Beløb plus paaløbne Renter i de mellemliggende 14 Dage, ialt Kr 1267,59, som hermed følger i Check, hvoraf Modtagelsen bedes anerkendt. — — —«

Med Skrivelse af 27 s M tilbagesendte de Sagsøgte imidlertid Checken, hvorhos de bl a udtalte følgende: »— — — det var vor Opfattelse, at Frøet vilde være at rense og sælge bedst muligt af os, hvilket altsaa er sket, idet det er gjort op sammen med vore øvrige

Kontraktsfrøpartier, og vi beklager meget, om denne Opfattelse ikke skulde være rigtig, men De maa indrømme os, at De har bestyret vor Opfattelse ved at modtage saavel Afregningerne som Checken, og De har ligeledes forskertset Deres Ret til at reklamere ved at beholde Opgørelserne uden at sige noget, men først 14 Dage efter meddele os, at De ikke er indforstaaet med disse — — —.«

I Skrivelse af 28 s M fastholdt Sagsøgerne deres Standpunkt og gav nærmere Oplysning om Aarsagen til, at de først havde returneret Checken med Skrivelse af 26 s M. Da de Sagsøgte ikke svarede herpaa, anmodede Sagsøgerne i Skrivelse af 15 Juli s A de Sagsøgte om at bekræfte, at Frøet var til Sagsøgernes Disposition, i hvilket Tilfælde Sagsøgerne omgaaende vilde disponere derover. Herpaa svarede de Sagsøgte i Skrivelse af 17 s M saalydende:

»Vi har modtaget Deres ærede Brev af 15 d M og tillader os at meddele Dem, at vi i Henhold til, hvad vi tidligere har skrevet til Dem, maa fastholde, at vi var berettiget til at gaa ud fra, at De anerkendte Afregningerne, naar De ikke straks reklamerede over dem, og vi undlader ikke at gentage, at vi hele Tiden har været i god Tro, og Varen er ogsaa solgt, og der kan derfor ikke under nogen Omstændigheder blive Tale om mere end Differencen mellem den Pris, som vi har afregnet Varerne til i Henhold til opnaaet Pris, og den Pris, vi kunde have inddækket en lignende Vare til til at stille til Deres Disposition paa den Dag, da De kunde og skulde have fremsat Deres Reklamation, hvilket vil sige den 12 Juni 1933, og denne Difference er vi villig til at godtgøre Dem efter Pris, konstateret ved aut Mægler — — —«

Sagsøgerne henvendte sig herefter til edsvoren Mægler V Hassing i Aarhus med Anmodning om at fremskaffe Købetilbud paa de ommeldte Partier, og i Skrivelse af 29 Juli s A meddelte Mægleren, at han havde fremskaffet Tilbud om Køb, hvorefter der blev budt for Rajgræsset 37 Øre pr kg og for Rapgræsset 135 Øre pr kg.

Under Henviisning til, at de Sagsøgte med Urette har disponeret over de paagældende, Sagsøgerne tilhørende Frøpartier, samt at der ved Salg af disse efter de nævnte af Mægler Hassing fremskaffede Købetilbud vilde være opnaaet for Sagsøgerne udover det fra de Sagsøgte allerede modtagne et Beløb af 2046 Kr 26 Øre, har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte dømt til Betaling principalt af dette Beløb, subsidiært af 1692 Kr 86 Øre tilligemed Renter 6 pCt p a af det tilkendte Beløb fra den 1 August 1933, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af 381 Kr 66 Øre, mest subsidiært mod Betaling af 757 Kr 26 Øre.

De Sagsøgte, der erkender, at deres Disposition over de paagældende, Sagsøgerne tilhørende Frøpartier skyldes en Fejltagelse, har til Støtte for deres Frifindelsespaastand gjort gældende, at Sagsøgernes Reklamation af 26 Juni 1933 overfor de i de Sagsøgtes Afregning af 11 s M opførte Priser er for sent fremsat.

Heri vil der dog ikke kunne gives de Sagsøgte Medhold. Overfor den af de Sagsøgte foretagne uberettigede Disposition over det Sagsøgerne tilhørende Frøparti findes der ikke at have paahvilet disse nogen egenlig Reklamationspligt, og de Sagsøgte findes ikke i den

Omstændighed, at Sagsøgerne som ovenfor nævnt forholdt sig tavse indtil den 26 Juni 1933 under de foreliggende Omstændigheder med Føje at kunne indlægge en Godtgørelse af Salget fra Sagsøgernes Side.

Til Støtte for deres subsidiære Paastand har de Sagsøgte anbragt, at Sagsøgerne, der allerede ved Modtagelsen 12 Juni 1933 af de Sagsøgtes Afregning af 11 s M eller i al Fald ved Modtagelsen den 29 s M af de Sagsøgtes den 27 s M daterede Skrivelse maatte være klar over, at de dem tilhørende Frøpartier var opblandet i de Sagsøgtes øvrige Frøbeholdninger og derfor ikke kunde tilbageleveres, har været uberettiget til som sket at lægge Prisen pr 29 Juli s A til Grund for deres Erstatningskrav. Sagsøgerne burde straks den 12 Juni eller i al Fald den 29 s M have foretaget Dækningskøb, saaledes at Prisen pr førstnævnte, subsidiært sidstnævnte Dato maa lægges til Grund for Erstatningsberegningen. Heroverfor har Sagsøgerne gjort gældende, at de først ved Modtagelsen af de Sagsøgtes Skrivelse af 17 Juli 1933 blev klar over, at de Sagsøgte ikke vilde levere in natura, at de straks derefter indhentede Tilbud fra autoriseret Mægler, samt at det maatte tilkomme dem at bestemme Tidspunktet for Salget.

Den Omstændighed, at det tilkom Sagsøgerne — der efter det oplyste ikke selv havde Anvendelse for Frøet — at træffe Bestemmelse om det gunstigste Tidspunkt for Afhændelse, ses dog ikke at være afgørende for, om Størrelsen af det dem ved de Sagsøgtes uberettigede Disposition forvoldte Tab med Rette kan beregnes efter Prisen pr den 29 Juli 1933. Der vil vel ikke kunne gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerne allerede efter Modtagelsen af Afregningen af 11 Juni s A burde have dækket ind, idet Sagsøgerne forinden maatte have rimelig Tid til at undersøge Sagen og til at gøre de Sagsøgte opmærksom paa den indtrufne Fejl, men efter Modtagelsen af de Sagsøgtes Skrivelse af 27 Juni s A maatte det staa Sagsøgerne klart, at Partiet ikke kunde leveres in natura, og Sagsøgerne findes, saafremt de ikke vilde nøjes med den afregnede Pris, da at have burdet dække ind, hvorved bemærkes, at Sagsøgerne, der havde beholdt den fra de Sagsøgte returnerede Check, ved saadan Inddækning i al Fald kun vilde have udsat sig for at komme til at staa i Forskud med et Beløb svarende til den da konstaterede Prisstigning paa Partiet.

Overensstemmende med det saaledes anførte, og idet det i de Sagsøgtes mest subsidiære Paastand anførte Beløb 757 Kr 26 Øre uimodsagt er opgjort paa Grundlag af de pr 29 Juni 1933 noterede Priser, vil de Sagsøgte være at dømme til at betale Sagsøgerne førstnævnte Beløb tilligemed Renter heraf som paastaaet.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne delvis med 100 Kr.

Fredag den 18 Januar.

Nr 220/1933. **Handelsgartnerne Holger Galsgaard og Axel Galsgaard (Svane)** mod

Restauratør Johan Holm (Cohn),

betræffende Ejendomsretten over en mellem Parternes Ejendomme liggende Jordstrimmel.

Østre Landsrets Dom af 2 Oktober 1933: Sagsøgte, Restauratør Johan Holm, Avedøre, bør inden 8 Uger fra denne Doms Afsigelse at regne tilstoppe de fire Afløb til Sagsøgerne, Handelsgartnerne Holger Galsgaard og Axel Galsgaards Ejendom og sørge for andet Afløb, saaledes at det ikke paa noget Sted har Fald mod Sagsøgernes Ejendom. Sagsøgerne bør anerkende Sagsøgtes Ejendomsret til den Del af hans Ejendom, som ligger op til den mellem Ejendommene gaaende Skelgrøft. Iøvrigt bør Parterne for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse at regne.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellanternes Paastand ud paa, at Indstævnte tilpligtes at anerkende, at Appellanterne er ejendomsberettigede vedrørende Matr Nr 45 a af Brøndbyvester By og Sogn indtil den af Landinspektør O Budtz afsatte Skellinje, og at Indstævnte er uberettiget til at aflede Vand paa Appellanternes Ejendom samt at Indstævnte tilpligtes at tinglyse Deklaration paa den ham tilhørende Ejendom Matr Nr 16 b af Avedøre By Brøndbyøster Sogn, hvorefter han ved Genopførelse af Hovedbygningen forpligter sig til at rykke denne tilbage bag Skellet og endvidere tilpligtes at tilmure de tre i den nævnte Hovedbygning mod Appellanternes Ejendom vendende Vinduer eller til at erstatte Vinduerne med Lysindretningerne af uigennemsigtigt Materiale samt at sætte de eksisterende Afløb mod Appellanternes Ejendom ud af Funktion. Indstævnte har paastaaet sig fri fundet for Appellanternes Tiltale samt Appellanterne tilpligtet at anerkende at Indstævntes Ejendom Matr Nr 16 b af Avedøre By, Brøndbyøster Sogn, strækker sig til Midten af den mellem Ejendommene gaaende Skelgrøft fra Stranden indtil Ejendommens Nordgrænse (Køge Landevej) og at Indstævnte er berettiget til at have Afløb fra sin Ejendom til denne Grøft.

Efter Dommens Afsigelse har Parterne paany afgivet Forklaring og der har fundet Afhøring Sted af flere ny Vidner, ligesom der har været optaget Syn og Skøn over Afløbsforholdene. Det er herved konstateret, at der foruden de i Dommen omtalte 4 Afløb fra Bygningerne paa Indstævntes Ejendom til Grøften findes yderligere 3 Afløb; der er Enighed om at det ene af disse,

der nu er afbrudt, stammer fra omkring 1879; de to andre, der stammer fra Tiden før Indstævntes Overtagelse af Ejendommen i 1910 er stadig i Stand til at fungere.

Ifølge to for Højesteret fremlagte Skrivelser fra Glostrup Sogneraad er den omhandlede Grøft hidtil blevet betragtet som Sogneskel mellem Brøndbyernes og Glostrup Kommuner, hvilket Skel er identisk med Skellet mellem Indstævntes og Appellanternes Ejendomme, og de to Kommuner har hver afholdt Halvdelen af Omkostningerne ved Udførelsen i 1930 af et nyt Rørgennemløb under Gamle Køge Landevej.

Appellanterne har under deres fornyede Forklaring gjort gældende, at det beror paa en Fejltagelse, naar de for Landsretten har erkendt, at de ikke har udøvet nogen Ejendomsraaden over Arealet mellem Grøften og det af Landinspektør Budtz optrukne Skel; de vil netop have udøvet saadan Raaden.

Efter samtlige Sagens Oplysninger ligger det vel nærmest at antage, at den oprindelige Grænse mellem de to Ejendomme har gaaet ved den af Landinspektør Budtz angivne røde Linje.

Der maa imidlertid efter det oplyste gaas ud fra, at Indstævnte i sin Ejertid uden Indsigelse fra Appellanternes Side har udøvet en Række forskellige Handlinger, der taget som Helhed er Udtryk for, at Grøften dannede Skellet mellem de to Ejendomme. Ikke blot maa Indstævnte antages at have udøvet den mere almindelige Raaden over hele Arealet øst for Grøften som i Landsrettens Dom nævnt, fældet Træer m v ved Grøften, men han har ogsaa indrettet sine Bygninger med Vinduer lige ud til denne, bygget ud over den nu af Landinspektøren trukne Grænselinje samt endvidere gennem flere paa forskellige Steder liggende Rørledninger ført sit Spildevand til Grøften. Det findes herefter at maatte statuere, at den af Indstævnte udøvede Raaden maa medføre, at Grøften nu maa betragtes som Skel mellem de to Ejendomme, og det af Appellanterne for Højesteret anførte om deres Raaden over Arealet findes ikke at kunne ændre dette Resultat.

Idet Indstævntes Ret til Vinduer og Afløb er indbefattet i den af Indstævnte vundne mere almindelige Hævdserhvervelse, vil saaledes Indstævntes Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte for begge Retter med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Restauratør Johan Holm, bør for Tiltale af Appellanterne, Handelsgartnerne Holger Galsgaard og Axel Galsgaard, i denne Sag fri at være. Appellanterne bør anerkende at Indstævntes Ejendom Matr Nr 16 b af Avedøre By, Brøndbyøster Sogn strækker sig til Midten af den mellem denne Ejendom og Appellanternes Ejendom, Matr Nr 45 a af Brøndbyve-

ster By og Sogn gaaende Skelgrøft fra Stranden indtil Ejendommens Nordgrænse (Køge Landevej) og at Indstævnte er berettiget til at have Afløb fra sin Ejendom til denne Grøft.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanterne en for begge og begge for en til Indstævnte med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Handelsgartnerne Holger Galsgaard og Axel Galsgaard, Brøndbyvester, overfor Sagsøgte, Restauratør Johan Holm, Avedøre nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte tilpligtes

a) at nedrive Hovedbygningen paa den ham tilhørende Ejendom Matr Nr 16 b af Avedøre By, Brøndbyvester Sogn i det Omfang i hvilket den er bygget paa Sagsøgernes Ejendom Matr Nr 45 a af Brøndbyvester By og Sogn, subsidiært til at betale Sagsøgerne en efter Retens Skøn fastsat Erstatning.

b) at tilmure tre i den nævnte Hovedbygning imod Sagsøgernes Ejendom vendende Vinduer eller til at erstatte Vinduerne med Lysindretninger af uigennemsigtigt Materiale, og

c) at tilstoppe fire Afløb til Sagsøgerens Ejendom og sørge for andet Afløb saaledes, at det ikke paa noget Sted har Fald paa Sagsøgernes Ejendom.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, hvorhos han har paastaet Sagsøgerne kendt pligtige at anerkende Sagsøgtes Ejendomsret til den Del af hans Ejendom, som ligger op til den mellem Ejendommene gaaende Skelgrøft, samt til at geninstallere de afbrudte Afløbsrør, som fører fra Sagsøgtes Ejendom til nævnte Skelgrøft, enten ved at grave Grøften op som den har været før eller ved at tilslutte Afløbsrørene til de i Grøften nedgravede Cementrør.

Sagsøgerne har paastaet sig frifundet for den af Sagsøgte saaledes nedlagte Paastand.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgerne anført følgende:

I det nordvestlige Hjørne af den Sagsøgte tilhørende Ejendom Matr Nr 16 b af Avedøre By, Brøndbyvester Sogn, og umiddelbart ind til eller i Nærheden af Skellet mellem Ejendommene og Sagsøgernes Ejendom Matr Nr 45 a af Brøndbyvester By og Sogn, har Sagsøgte successivt opført et Bygningskompleks bestaaende af (nordligst) en Hovedbygning, hvis vestlige Del er opført i 1919, medens Resten af Bygningen er ældre, en skurlignende Mellembygning, og — sydligst — en muret Sal opført i 1927. Saavel Hovedbygningen som Mellembygningen er forsynet med Vinduer eller vindueslignende Aabninger, forsaavidt den første angaar med tre Vinduer, der alle vender direkte ind til de sagsøgendes Ejendom og endog aabnes ind over denne.

Den ovennævnte Hovedbygning er derhos i en Dybde af Maksimum 0,23 m og i en Bredde af ca 4 m bygget paa Sagsøgenes Grund.

Endelig er der fra Sagsøgte Grund i eller over Skellet til Sagsøgenes Ejendom ført fire Afledningsrør for Spildevand til den paa Sagsøgenes Grund værende Grøft eller Rørledning.

Sagsøgerne gør nu gældende, at Sagsøgte maa være pligtig at nedrive den fornævnte Bygning i det Omfang, i hvilket den er opført paa Sagsøgenes Grund, subsidiært at betale dem en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning. Med Hensyn til Erstatningens Beregning har Sagsøgerne gjort gældende, at det af Hensyn til en eventuel Udstykning af deres Ejendom ikke vil være muligt paa Strækningen fra Gl Køgevej til halvvejs ned mod Køge Bugt at have en Grænselinje med et Knæk, og at det Areal, som Sagsøgte maa betale Erstatning for mod at faa samme overdraget til Ejendom, kommer til at udgøre 63 m². Da Grundens Værdi maa ansættes til 10 Kr pr m², vil Erstatningsbeløbet altsaa udgøre 630 Kr. Med Hensyn til de fornævnte Vinduer eller vindueslignende Aabninger har Sagsøgerne anbragt, at en saadan Adgang til Vinduer og Udsigt i ethvert Fald for saa vidt angaar Hovedbygningen, hvis Ydermure ligger i selve Skellet mellem de to Ejendomme og som ovenfor anført, endog et enkelt Sted er byggede ud paa Sagsøgenes Ejendom, maa anses uforenelig med Danske Lov 5—10—56, idet Sagsøgte hverken har lovlig Adkomst til eller kan have vundet Hævd paa en saadan Adgang. Sagsøgte maa derfor være pligtig at lade Vinduerne i Hovedbygningen ud mod Skellet tilmure eller at erstatte disse med uigennemsigtigt Materiale. Med Hensyn til Afledningsrørene for Spildevand har Sagsøgerne anført, at Sagsøgte hverken har lovlig Adkomst til eller kan have vundet Hævd paa at føre Spildevand fra hans Ejendom til den ovennævnte Grøft, der løber i Retningen Nord Nordvest til Syd Sydøst og munder ud i Køge Bugt, idet den i sin fulde Bredde ligger paa Sagsøgenes Grund. Sagsøgerne har allerede opfyldt en Del af Grøften og maa sikre sig Ret til naar som helst at kunne lukke Grøften, dersom det af Hensyn til Driften af deres Ejendom skulde gøres nødvendigt, uden at være bundet af Afløbsrettigheder, som ved Hævd maatte kunne erhverves af Naboejendommens Ejer. Sagsøgte maa derfor være pligtig at tilstoppe de nævnte fire Afløb og sørge for andet Afløb, saaledes at det ikke paa noget Sted har Fald paa Sagsøgenes Ejendom.

Sagsøgte har bestridt, at hans Hovedbygningens vestlige Fløj paa noget Punkt er opført paa Sagsøgenes Grund, han har i saa Henseende anført, at Skelgrøften i hele hans Besiddelsestid — han erhvervede Skøde paa Ejendommen den 12 Oktober 1910 — har været regnet for Sogneskel og Skel mellem hans og Sagsøgenes Ejendomme. Saafremt det imidlertid maatte statueres, at Skelgrøften ikke er rette Skel, og at Sagsøgenes Ejendom omfatter ogsaa det Areal, der ligger mellem Skelgrøften og den røde Linie, der er anført som Skel paa en under Sagen af Sagsøgerne fremlagt, af Landinspektør O Budtz i Februar 1933 optaget Situationsplan, maa Sagsøgte gøre gældende, at han har vundet Ejendoms hævd paa det ommeldte Areal. Det bebyggede Areal udgør iøvrigt kun ca $\frac{1}{2}$ m², og dets Værdi kan højst ansættes til 2 Kr

pr m². Med Hensyn til de fornævnte Vinduer har Sagsøgte anført, at hvis det antages, at Grøften er det rette Skel mellem Ejendommene, er Vinduerne ikke anbragt i Strid med Bestemmelsen i Danske Lov 5—10—56. For saa vidt den ovennævnte røde Linie maatte anses at angive det rette Skel, har Sagsøgte henvist til, at de to Vinduer, som findes i den 1919 opførte Bygning, i Virkeligheden har eksisteret i hele hans Besiddelsestid, idet der paa den Grund, hvor Bygningen blev opført, tidligere laa et Vaskehus med Vinduer anbragt paa samme Sted, hvor der findes Vinduer i den nuværende Bygning. Sagsøgte har derimod under Domsforhandlingen erkendt, at dette ikke kan antages at gælde med Hensyn til det tredie nordligste Vindue i den nuværende Bygning idet Vaskehuset ikke strakte sig saa langt mod Nord som nævnte Bygning, men den Del af Bygningen, hvor det tredie Vindue er anbragt, ligger saa langt fra den røde Skellinie, at der er tilstrækkeligt Fortov. Med Hensyn til Afløbsrørene har Sagsøgte endelig anført, at de har eksisteret i hans Besiddelsestid og iøvrigt saa længe gamle Folk der paa Egnen kan huske, og at han altsaa ved Alderstidshævd har erhvervet Ret til Afløb fra disse Rør.

Under Domsforhandlingen har Parterne afgivet Forklaring, hvorhos Tjener Cort Christian Petersen, der har været Ejer af Ejendommen Matr Nr 16 b Avedøre, indtil han i 1910 solgte den til Sagsøgte, og Viktualiehandler Hans Anton Nielsen har afgivet Vidneforklaring.

Handelsgartner Axel Carl Galsgaard forklarede, at der paa den sydlige Del af det Areal, hvor nu Hovedbygningens vestlige Fløj er opført, tidligere laa et Skur, der benyttedes som Stald og Vaskehus. Der var i dette Skur et Par Ruder ud mod Gaardspladsen, men derimod var der ingen Ruder ud mod Sagsøgernes Ejendom. Med Hensyn til Afløbsforholdene forklarede han, at Køkkenet fandtes i den østlige Fløj af Hovedbygningen, og Afløbet derfra førtes indtil 1910 mod Øst og ikke ud til Skelgrøften, Afløbsforholdene efter 1910 kendte han ikke saa nøje, han havde dog ikke bemærket, at der fandt Afløb Sted fra samtlige de fire Afløbsrør til Grøften, af hvilke Nr 1 havde sin Oprindelse fra 1919, da der anbragtes en Vasketud, Nr 2 blot var et Rør uden Vand afløb, Nr 3 var anbragt i 1927, medens Parten ikke havde observeret Nr 4 før under Sagen. Hans Fader havde i Firserne flyttet Grøften, der tidligere fandtes længere inde paa Marken, ud mod Skellet. Paa den anden Side af den nye Grøft var der en Række Piletræer som stod paa Sagsøgernes Grund i Skellet ud mod Sagsøgtes Ejendom; disse Træer er nu borttagne paa den Strækning, hvor Grøften er kastet til, medens de andre Træer stadig staar i Skellet. Han erkendte, at han ikke har udøvet nogen Ejendomsraaden over det Areal, som laa mellem den i Firserne flyttede Grøft og Skellet.

Handelsgartner Holger Axel Galsgaard har i et og alt tiltraadt den af hans fornævnte Broder afgivne Forklaring.

Sagsøgte, Restauratør Johan Richardt Lars Holm, har forklaret, at han stadig er gaaet ud fra, at Grøften dannede Skellet mellem Sagsøgernes og hans Ejendom, og han har udøvet Ejendomsraaden over hele det Areal, der laa Øst for Grøften, der stod saaledes en Række Syrenbuske paa dette Areal, og han har disponeret over Blomsterne

paa disse Buske. Da han i 1919 byggede den vestlige Fløj til Hovedbygningen, blev der ikke fra Sagsøgernes Side fremsat nogen Indsigelse om, at han byggede ud paa deres Grund, eller mod at der anbragtes Vinduer ud mod deres Ejendom. I det tidligere Vaskehus var der et lille firkantet Vindue ud mod Grøften, og i Stalden var der Vinduer saavel mod Grøften som mod Gaarden. Med Hensyn til Afløbene forklarede han, at Afløb 1 (det nordligste) blandt andet var fra Stalden, Afløb 2 var Afløb fra en Kloakledning, der strakte sig fra Midten af Gaardspladsen, og som stod i Forbindelse med Afløb fra Køkkenet, Afløb 3 eksisterede allerede i 1913 og Afløb 4 (det sydligste) var et Drænrør, der maatte have ligget der meget længe. Sagsøgernes Folk har i 1932 stoppet Afløbsrør Nr 2, hvorfor Kloakvandet siden da gaar til Rør Nr 3.

Tjener Petersen forklarede, at der i hans Ejertid var et Halvtagskur til Vaskehus og Stald, men at han ikke kunde erindre, hvor Vinduerne havde været anbragt. Vidnet forklarede yderligere, at der i den østre Side af Ejendommen var Afløb til Stranden, der var ikke Afløb fra Køkkenet til Grøften, han kunde i det hele ikke erindre, at der førte Rør ud til Grøften.

Viktualiehandler Nielsen forklarede, at han i 1913 og 1914 havde Sommerlejlighed i Sagsøgtes Ejendom; han havde Køkken i det ovenommeldte Skur, men han kunde ikke erindre, hvor Vinduerne i Skuret var anbragt.

Efter det saaledes oplyste, maa den af Landinspektør O Budtz foretagne Skelsætning lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, idet der under Hensyn til det ved Skelgrøftens Flytning anførte ikke kan gaas ud fra, at Skelgrøftens Midtlinie skulde danne Skellet mellem Ejendommene. Der findes derimod at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at han, der lige siden sin Erhvervelse af Ejendommen i 1910 har udøvet Ejendomsraaden over Arealet mellem Skelgrøften og den af Landinspektøren dragne Skellinie, medens dette efter Sagsøgernes egen Erkendelse ikke har været Tilfældet for deres Vedkommende, ved Hævd har vundet Ejendomsret over det nævnte Areal, og herefter maa anses berettiget til at have de tre i Sagsøgernes Paastand ommeldte Vinduer i Hovedbygningens vestre Fløj ud mod Sagsøgernes Ejendom, idet det er ubestridt at der er tilstrækkeligt Fortov mellem disse Vinduer og Skelgrøften. Det kan derimod ikke anses godtgjort, at Sagsøgte har vundet Hævd paa at have Afløb fra sin Ejendom til den udelukkende paa Sagsøgernes Ejendom værende Grøft. Sagsøgte vil herefter være at tilpligte, inden en Frist der findes passende at kunne fastsættes til 8 Uger fra denne Doms Afsigelse at regne, at tilstoppe de fire Afløb til Sagsøgernes Ejendom og sørge for andet Afløb, saaledes at det ikke paa noget Sted har Fald mod Sagsøgernes Ejendom, medens han iøvrigt vil være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale. Sagsøgerne vil være at tilpligte at anerkende Sagsøgtes Ejendomsret til den Del af hans Ejendom, som ligger op til den mellem Ejendommene gaaende Skelgrøft, men vil iøvrigt være at frifinde for Sagsøgtes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde tilsvare Sagsøgte med 200 Kr.

Nr 33/1934. Professor, Dr phil **J N Brønsted** (Gamborg)
m o d

Ministeriet for offentlige Arbejder (d kst Kammeradvokat),

betræffende Størrelsen af den Appellanten tilkommende Erstatning for Ekspropriation.

Østre Landsrets Dom af 15 Januar 1934: De Sagsøgte, Ministeriet for offentlige Arbejder, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Professor, Dr phil J N Brønsted, i denne Sag fri at være. I Salær til det kst Kammeradvokat betaler Sagsøgeren 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte ikke gentaget sin Paastand om Sagens Afvisning.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat findes Appellanten at burde betale 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat betaler Appellanten, Professor, Dr phil J N Brønsted 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Professor, Dr phil J N Brønsted, er Ejer af en Lystejendom, Matr Nr 16 c og 16 g af Kajerød By, Birkerød Sogn, der er beliggende ved Nordbanen mellem Birkerød og Hillerød. Som Følge af Anlæggelsen af et 2det Spor fra Holte til Hillerød i Henhold til Lov

---

Færdig fra Trykkeriet den 6 Februar 1935.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 27

Fredag den 18 Januar.

Nr 187 af 20 Marts 1918 blev en Del af Ejendommen eksproprieret, og tillige kom Ejendommens Bygninger, der var straatækte, til at ligge — Beboelseshuset i sin Helhed og Udhuset delvis — indenfor den i § 1 i Lov om Foranstaltninger mod Brandfare ved Jærnbanedrift Nr 116 af 11 Marts 1921 fastsatte Grænse af 45 m fra nærmeste Spors Midtlinie. I Henhold til den sidstnævnte Lovs Bestemmelser skulde Bygningerne derfor omtækkes med brandfrit Materiale, og da Forlig om den Sagsøgeren herfor tilkommende Erstatning ikke kunde opnaas, maatte denne fastsættes af vedkommende Taksationskommission, der — i et den 7 April 1933 afholdt Møde — »for Omlægningen af Taget saavel paa Hovedbygningen som paa den mod Banen vendende Flade af Udhuset med lovbefalet brandfrit Materiale« tilkendte Sagsøgeren 1600 Kr.

Sagsøgeren, der — med Støtte i en fra Landsforeningen »Bedre Byggeskik« indhentet Erklæring — mente, at intet andet Materiale end rødt Tegtag vilde kunne erstatte Straataget uden at forringe Ejendommens Værdi, lod efter at have indhentet forskellige Tilbud begge Bygninger omtække med Tegtag, hvilket har medført en Bekostning af 3398 Kr.

Idet Sagsøgeren gør gældende, at den tilkendte Erstatning er ganske utilstrækkelig, og at han maa have Krav paa Dækning af det til Bygningernes Forsyning med Tag af passende Materiale fornødne Beløb foruden en Godtgørelse for Ulemper og Tab udover selve Omtækningsudgifterne, anslaaet til ca 200 Kr, eller ialt 3600 Kr, har han nu under denne Sag nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte Ministeriet for offentlige Arbejder tilpligtes at betale ham dette Beløb med Fradrag af den af Taksationskommissionen fastsatte Erstatning 1600 Kr, altsaa 2000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 30 August 1933, til Betaling sker.

De Sagsøgte har principalt paastaet Sagen afvist, subsidiært Frifindelse, mere subsidiært Frifindelse mod Betaling af et af Taksationskommissionen fastsat Beløb.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren nærmere anført, at Ejendommen, som den før var, med straatækte Bygninger havde en særlig Skønhedsværdi og derfor ogsaa en særlig økonomisk Værdi, som vilde forringes betydeligt ved Anvendelse af ethvert andet Tække-

materiale end Teglsten. Taksationskommissionen har regnet med Tagpap, men Tagkonstruktionen er for stejl til Anvendelse af dette Materiale, og der er derfor en Fejl i selve Grundlaget for Vurderingen. Iøvrigt har Sagsøgeren indhentet flere Tilbud ikke blot paa Tækning med Tegl, men ogsaa paa Tækning med Korkicopal, som nu alene anvendes til Tækning af Huse, medens almindeligt Tagpap ikke bruges hertil, og disse Tilbud viser, at der ved Anvendelse af Korkicopal i Stedet for Tegl kun kan spares nogle faa Hundrede Kroner. En forsvarelig Tækning vilde overhovedet ikke kunne udføres for den fastsatte Erstatning.

Til Støtte for, at Spørgsmaalet om Erstatningens Størrelse er undergivet Domstolenes Paakendelse, henviser Sagsøgeren navnlig til Højesterets Dom af 23 November 1925, ved hvilken dette — i Anledning af et Tilfælde, der ganske ligner det her foreliggende — er fastslaaet med Hensyn til de Erstatninger, der fastsættes af den i Lov Nr 116 af 11 Marts 1921 § 7 omhandlede Kommission. Her drejer det sig ganske vist om en efter Reglerne i Forordning af 5 Marts 1845 nedsat Taksationskommission. Men denne er sammensat paa ganske samme Maade som den først nævnte, og det vilde derfor efter Sagsøgerens Mening være en Urimelighed, om der skulde gælde forskellige Regler med Hensyn til Domstolenes Kompetence overfor de af disse Kommissioner truffne Afgørelser. Men selv om denne Betragtning ikke anerkendes, er det efter Sagsøgerens Mening i al Fald givet, at Domstolene kan tilsidesætte Taksationskommissionens Afgørelse, naar der, som i det foreliggende Tilfælde, kan paavises Fejl i selve Grundlaget for Vurderingen.

Med Hensyn til Størrelsen af den Erstatning, Sagsøgeren har Krav paa, henviser han til, at de her omhandlede Foranstaltninger ifølge § 2 i Lov Nr 116 af 11 Marts 1921 skal ske »paa Baneanlæggets Bekostning«. Der er altsaa ikke Spørgsmaal om et mere frit Skøn over en vis Værdi, men om en bestemt Bekostning, der skal refunderes. Da nu de Sagsøgte har protesteret mod Optagelse af en af Sagsøgeren begært Skønnsforretning, maa de efter hans Mening anerkende de Udgifter, han faktisk har haft, og som han naturligvis har søgt at begrænse mest muligt. Iøvrigt har Sagsøgeren fremhævet, at de tilstedeværende Straatage tildels var ret nye og i al Fald i god Stand.

Til Støtte for Afvisningspaastanden har de Sagsøgte anført, at den paaberaabte Højesteretsdom er uden Betydning for nærværende Sag, idet det her drejer sig om en Erstatning, der er fastsat af en i Henhold til Forordning af 5 Marts 1845 nedsat Taksationskommission, hvis Afgørelser altid har været betragtet som endelige.

For Frifindelsespaastanden anføres, at det i al Fald ikke kan bero paa et juridisk Skøn, hvilket Tækkemateriale der maa anses passende, og at Kommissionen ved sin Afgørelse har taget Hensyn til alt, hvad den bør tage Hensyn til.

Med Hensyn til den mere subsidiære Paastand gøres det gældende, at Retten under ingen Omstændigheder vilde kunne fastsætte et andet Erstatningsbeløb, men maatte henvise Sagen til ny Behandling af Taksationskommissionen.

De Sagsøgte har iøvrigt til Sagens Belysning fremhævet, at det

drejer sig om en Ejendom paa $4\frac{3}{4}$ Td Land, til Ejendomsskyldværdi 11 000 Kr, og at Bygningerne er meget gamle og daarligt vedligeholdte.

Der maa nu vel gives Sagsøgeren Medhold i, at Taksationskommissionens Afgørelse ikke kan betragtes som endelig, hvis der kan paa-vises Fejl i Grundlaget for Vurderingen. Men at dette skulde være Tilfældet, vil efter det foreliggende ikke kunne statueres. Efter at Kommissionens Afgørelse var truffet, stillede Sagsøgeren ved Skrivelse af 19 April 1933 til den ledende Landinspektør, Etatsraad P Bentzon, en Række Spørgsmaal vedrørende Grundlaget for de fastsatte Erstatninger, navnlig hvilket Tagmateriale der var regnet med, om der var taget Hensyn til indirekte Omtækningsudgifter m m, og om det var beregnet, at Sagsøgeren selv, fordi det formentes, at det nye Tag vilde blive bedre end det nuværende, skulde bære nogen Del af Udgifterne. Svaret gik ud paa, at Kommissionen havde regnet med Omtækning med Tagpap, at alle de øvrige Spørgsmaal var taget i Betragtning af Kommissionen, og at den var gaaet ud fra, at Sagsøgeren ikke vilde komme til at bære nogen Del af Udgiften ved Omlægningen af Tagene.

Arkitekt Valdemar H Hammer, der af Kommissionen har været tilkaldt som sagkyndig, har i en — af Kommissionen tiltraadt — Erklæring af 5 December 1933 oplyst følgende:

»at begge Bygninger fandtes at være gamle og meget daarligt vedligeholdte samt at begge Bygninger var tækket med gamle og mindre gode Straatage.

Det oplystes for mig, at Taksationskommissionen paatænkte at anvende Pandeplader medens Ejeren havde ønsket Tegltag samt nyt Tagdækningsmateriale.

Taksationskommissionen fastslog dog Anvendelse af Tagpap (Icopal), hvilket jeg tiltraadte. Kommissionen tænkte sig Arbejdet udført paa følgende Maade:

Det gamle Straatag og Lægter fjernes, nye Hjælpepær anbringes i fornødent Omfang, hvorefter der paa de tre Tagflader (hele Taget paa Hovedhuset samt den mod Banen vendende Halvdel af Udhustaget) anbringes ru pløjede 1" Brædder beklædt med »Icopal« og forsynes med Tagrender.

Ved Mødet den 7 April 1933 blev den Lodsejeren tilkomne Erstatning efter indgaaende Forhandling i Kommissionen fastsat til Kroner 1600,00, idet Kommissionen efter Ejendommens Beliggenhed og Art ikke fandt nogen Grund til at give Ejeren Erstatning for Anbringelse af Tegltag.«

Arkitekt Hammer har som Vidne forklaret overensstemmende hermed, idet han har tilføjet, at han for sit Vedkommende havde indstillet et noget højere Beløb end det af Kommissionen fastsatte.

Idet Taksationskommissionens Skøn over, hvilket Tækkemateriale der maa anses passende ikke vil kunne tilsidesættes, og idet Retten — skønt det er uoplyst, hvorledes Kommissionen, der har regnet med »Anvendelse af Tagpap (Icopal)«, er kommet til et væsentlig lavere Beløb end de af Sagsøgeren indhentede Tilbud paa Tækning med Korkicopal, selv om disse angaar ogsaa den fra Banen bortvendte Side af Udhusets Tag — efter det foreliggende maa gaa ud fra, at Kommissio-

nen har taget alle berettigede Hensyn ved Erstatningens Fastsættelse, findes de Sagsøgte Frifindelsespaastand at maatte tages til Følge.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at betale i Salær til den kst Kammeradvokat 300 Kr.

Tirsdag den 22 Januar.

Nr 146/1934. **Sønderjyllands Kreditforening (Rode)**

mod

Sønderjydsk Hypoteklaanefond (F Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at afskrive et Ekspropriationsbeløb paa Hovedstolen af to Laan i en fast Ejendom.

Vestre Landsrets Dom af 20 Juni 1934: De Sagsøgte, Sønderjyllands Kreditforening, kendes pligtige at anvende det ovennævnte Ekspropriationsbeløb 2767 Kr 95 Øre til Afskrivning paa Hovedstolen af de to Laan — store oprindelig ialt 110 000 Kr — som de Sagsøgte har indestaaende i den Gaardejer Niels Nielsen tilhørende Ejendom Jelsgaard Bind III, Blad 114 Art Nr 15 m fl af Jels By og Sogn. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Sønderjyllands Kreditforening til Indstævnte, Sønderjydsk Hypoteklaanefond, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Haderslev Amtsraad i Anledning af et Vejanlæg havde ladet ekspropriere ca 1½ ha af den Gaardejer Niels Nielsen tilhørende

Ejendom Jelsgaard, Bind III Blad 114 Art Nr 15 m fl af Jels By og Sogn, saaledes at Ekspropriationssummen herfor vilde andrage 6700 Kr 50 Øre, udbetalte Amtsraadet den 27 Januar 1934 heraf forskudsvis 2767 Kr 96 Øre til de Sagsøgte, Sønderjyllands Kreditforening i Haderslev, der i Henhold til to Pantebreve paa tilsammen oprindelig 110 000 Kr havde 1 Prioritets Panteret i Ejendommen. Amtsraadet havde ikke forinden indhentet Samtykke til Udbetalingen fra Sagsøgerne, Sønderjyds Hypoteklaanefond i Tønder, der havde indestaende et Laan paa oprindelig 22 000 Kr i Ejendommen med Panteret næstefter de Sagsøgtes Prioritet, og da Sagsøgerne protesterede overfor Amtsraadet, meddelte dette Sagsøgerne, at det ansaa den skete Udbetaling for berettiget, efter at det havde erholdt Oplysning fra de Sagsøgte om, at Beløbet vilde blive anvendt til Afskrivning paa Ydelserne til de Sagsøgte pr 1 December 1933, hvorved Gaardejer Niels Nielsen vilde blive i Stand til at opnaa Konvertering af de Sagsøgtes to ovennævnte Prioriteter.

Forskudsbetøbet 2767 Kr 95 Øre blev den 15 Februar 1934 af de Sagsøgte afskrevet saaledes:

Renter pr 1 December 1933 af Ydelser, med hvilke der i Henhold til Kriselovgivningen var meddelt Henstand.....	195 Kr 76 Øre
Rentes Renter heraf	2 — 04 —
Terminsydelse pr 1 December 1933 af den ene Prioritet	625 — 00 —
Rentes Renter heraf	4 — 85 —
Afdrag paa Terminsydelse pr 1 December 1933 af den anden Prioritet	1940 — 30 —

2767 Kr 95 Øre.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne under Anbringende af, at deres Pantesikkerhed paa uberettiget Maade forringes, naar Pantet formindskes ved Ekspropriation, uden at de Sagsøgtes Hovedstol nedskrives med Ekspropriationsbeløbet, paastaet de Sagsøgte kendt uberettigede til at afskrive Forskudsbetøbet som sket og kendt pligtige til at anvende Beløbet til Afskrivning paa Hovedstolen af de Sagsøgtes Pantefordring.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgenes Tiltale.

Ingen af Parterne har ønsket subsidiært at nedlægge særskilt Paastand, for saa vidt angaar den Del af det afskrevne Beløb, der maatte vedrøre Afdrag paa Laanene.

Til Støtte for den af de Sagsøgte nedlagte Paastand har disse anført, at de maa være berettigede til at anvende Ekspropriationsbeløbet til Dækning efter deres eget Valg af enhver Del af deres Tilgodehavende, for saa vidt det er sikret ved Pantet forud for Sagsøgenes Prioritet, og at de Beløb, for hvilke de har faaet Fyldestgørelse af Ekspropriationsbeløbet, alle — saaledes som ogsaa erkendt af Sagsøgerne — er sikrede paa nævnte Maade.

Naar Ekspropriationsbeløbet — som i nærværende Tilfælde — er udbetalt til 1 Prioritetshaveren, maa det imidlertid være en Forudsætning, at det anvendes paa en saadan Maade, at Efterpanthavernes Rettsstilling ikke forringes. Dette vil imidlertid blive Følgen, dersom

Beløbet — uden at Nedbringelse af Hovedstolen finder Sted — anvendes til Dækning af Terminsydelser, selv om der herfor haves Panteret forud for Efterpanthaverne, idet disse ogsaa derefter i givet Fald maa respektere det med 1 Prioritet sikrede Laans Hovedstol med Tillæg af tilsvarende Terminsydelser, medens Pantet er forringet med en til Ekspropriationsbeløbet svarende Værdi.

Under Hensyn hertil vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge, saaledes at de Sagsøgte tilpligtes at anvende Ekspropriationsbeløbet til Afskrivning paa Hovedstolen.

I Sagsomkostninger vil de Sagsøgte have at betale 300 Kr til Sagsøgerne.

Onsdag den 23 Januar.

Nr 193/1934. Assurancefirmaet **Joh Frimodt** (Ballhausen)
m o d

Garmestrenes Glasforsikring Aktieselskab
(Landsretssagfører Kai Bau),

betræffende Refusion af et af Indstævnte udbetalt Forsikringsbeløb.

København's Byrets Dom af 18 April 1934: Tiltalte, Telegrafarbejder Frantz Tietze, bør inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse in solidum med Johs Frimodt betale 472 Kr til Garmestrenes Glasforsikring og 25 Kr 75 Øre til Bud P H J F Hansen. Sagens Omkostninger betales af Tiltalte.

Østre Landsrets Dom af 6 Juli 1934: Byrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanterne, Telegrafarbejder Frantz Tietze og Assurancefirmaet Joh Frimodt, een for begge og begge for een til de Indstævnte, Garmestrenes Glasforsikring A/S 60 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret af Assurancefirmaet Joh Frimodt, der har gentaget Paastanden om Firmaets Frifindelse.

Efter det oplyste kan det vel ikke anses godtgjort, at der er udvist grov Uagtsomhed af Telegrafarbejder Tietze, men under de foreliggende Omstændigheder, derunder at det drejer sig om en Skade, der omfattes af den i Henhold til Motorloven tegnede Ansvarsforsikring, skønnes der ikke at være Grund til at bringe

Undtagelsesbestemmelsen i Forsikringsaftalelovens § 25, 1 Stk, 2 Pkt til Anvendelse.

Herefter vil efter Indstævntes Paastand Landsrettens Dom, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Assurancefirmaet Joh Frimodt, til Indstævnte, Glarmestrenes Glasforsikring, Aktieselskab, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Tiltalte, Telegrafarbejder Frantz Tietze, boende Ole Jørgensens Gade Nr 9, Stuen th, tiltales under denne Sag ved Københavns Politis Anklageskrift af 20 Marts 1934 til Straf for Overtrædelse af Lovbekendtgørelse Nr 131 af 14 April 1932 §§ 29, 35 og 38, jfr § 41, for den 26 Februar 1934 Klokkeren 15,55 i Skindergade ud for Nr 38 at have henstillet Lastmotorvogn K 29092 og undladt at drage Omsorg for, at Haandbremsen var kommet i fast Indgreb i Tandbuen ved Tilspændingen, hvilket havde til Følge, at Motorvognen, der var uden Fører, satte sig i Bevægelse og kørte skraat fremefter over Skoubogade mod en ved Fortovskanten henstillet Cykel og derefter over Fortorvet mod et Forretningsvindue.

Under 11 April 1934 har Tiltalte inden Københavns Byret modtaget en Advarsel for den omhandlede Forseelse.

Efter den under Sagen nedlagte Paastand vil Tiltalte in solidum med Forsikringsselskabet Johs Frimodt være at dømme til at betale Glarmestrenes Glasforsikring Erstatning 472 Kr for Ruden og Bud P H J F Hansen Erstatning 25 Kr 75 Øre for Cyklen, hvorved bemærkes, at Johs Frimodt har paastaaet Forsikringsaftalelovens § 25, I Stk, 2 Pkt, bragt til Anvendelse, hvortil der imidlertid ikke ses at foreligge Føje.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt af Københavns Byrets 1 Afdeling den 18 April 1934, er af Appellanterne, Telegrafarbejder Frantz Tietze og Assurancefirmaet Joh Frimodt, i Medfør af Retsplejelovens § 996

paaanket til Landsretten, idet Appellanterne under Henvisning til Bestemmelsen i Lov om Forsikringsaftaler § 25, 1 Stk, 2 Pkt, paastaar Frifindelse for, subsidiært Nedsættelse af den dem paalagte Erstatning til de Indstævnte, Glarmestrenes Glasforsikring A/S. Disse procederer til Stadfæstelse af Dommen.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil Dommen, saavidt paaanket er, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Appellanterne at burde in solidum godtgøre de Indstævnte med 60 Kr.

Nr 221/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Frederik Sørensen (David),

der tiltales for Overtrædelse af Næringslov Nr 138 af 28 April 1931 § 40.

Dom afsagt af Retten for Præstø Købstad m v den 17 April 1934: Tiltalte, Detailhandler Frederik Sørensen, Skibbinge Hestehave, bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 14 August 1934: Tiltalte Frederik Sørensen bør til Skibbinge Kommunes Kasse bøde 30 Kr; Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 3 Dage. Tiltalte udreder derhos Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder 40 Kr i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører A H Siesby. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Da de af Tiltalte omførte Madvarer maa antages alene at have hidrørt fra dansk Husdyrhold, har Tiltalte i Næringslovens § 40 haft Hjemmel til den skete Forhandling ved Omførsel. Tiltalte vil herefter være at frifinde og Underrettsdommen vil saaledes kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær til Overretssagfører A H Siesbye og i Sa-

Lær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler det offentlige 40 Kroner og 100 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag er ved Anklageskrift af 3 f M ira Politimesteren i Præstø m v Detailhandler Frederik Sørensen, Skibbinge Hestehave, sat under Tiltale til Straf og Udredelse af Sagens Omkostninger i Henhold til Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 40, jfr Skrivelse af 20 September 1932 fra Ministeriet for Handel og Industri, idet han sigtes for i Tiden efter, at fornævnte Lov er traadt i Kraft, ved Omførsel at have forhandlet tillavede Madvarer saasom Pølse og Leverpostej. Tiltalte, som er født den 15 April 1880, vides ikke at være straffet tidligere udover, at han to Gange (i 1927 og 1928) har betalt Bøder paa henholdsvis 10 og 20 Kr for ulovlig Omløben med Varer samt i 1932 en Bøde af 30 Kr for Overtrædelse af Automobilloven.

Af Tiltaltes egen Forklaring og Sagens øvrige Oplysninger fremgaar, at han — der har løst Vandrebrev og har Næringsbevis som Detailhandler — i det ommeldte Tidsrum, i Reglen fire Gange om Ugen, har kørt omkring i Jungshoved, Skibbinge og Allerslev Sogne samt Præstø Landdistrikt og Præstø Overdrev og forhandlet saavel Pølse og Leverpostej som forskellige andre Fødevarer, købte af Koopmanns Svineslagteri i Næstved, og det er ikke oplyst, at der i nogen stedlig Vedtægt foreligger Bestemmelser i Medfør af Næringslovens § 40 Stk 3, som giver Tilladelse til saadan Handel. Tiltalte paastaar sig imidlertid frifundet, idet han gør gældende, at han ikke har gjort sig skyldig i noget ulovligt, da alle de omhandlede Varer hidrører fra dansk Jordbrug, Husdyrhold, Fiskeri eller Jagt og som Følge heraf kan forhandles i Henhold til Vandrebrev.

I den i Anklageskriftet paaberaabte Skrivelse fra Ministeriet for Handel og Industri udtales, at det i Henhold til Vandrebrev er berettiget at forhandle røget eller saltet Kød og Fisk samt Ost, Smør og lignende Næringsmidler af dansk Oprindelse, medens det efter Ministeriets Formening ikke vil være berettiget ved Omførsel at forhandle tillavede Madvarer saasom Pølse og Leverpostej m v. Den Opfattelse, som Ministeriet saaledes gør gældende, er imidlertid ikke ledsaget af nogen Begrundelse og ses ikke at have faaet Udtryk i Næringsloven, der i § 40 uden at antyde den af Ministeriet hævdede Begrænsning udtaler, at Næringsmidler, der hidrører fra dansk Jordbrug, Husdyrhold, Fiskeri eller Jagt, kan forhandles i Henhold til Vandrebrev. Det synes ogsaa at være vilkaarligt at tillade Forhandling af Smør og Ost, men ikke af Pølse og Leverpostej. De førstnævnte Varer kan med samme Føje som de sidstnævnte betegnes som tillavede Madvarer, de fjerner sig mere fra Naturalproduktet end disse, og deres Fremstilling kræver en mere indgribende Behandling og Omdannelse af de anvendte Materialer, end Fremstillingen af Pølse og Leverpostej i Reglen gør. Leverpostej kan saaledes med Lethed fremstilles i enhver Husholdning,

medens det samme under Nutidens Forhold ikke gælder om Smør og Ost. Næringslovskommissionens Betænkning ses heller ikke at indeholde noget, der kan afgive Hjemmel for den af Ministeriet hævdede Opfattelse. Den ældre Rets Bestemmelse om, at de Varer, som omføres, skal være opkøbte paa Landet og falde inden for Grænsen af Landbo- og Husflid, er bortfaldet ved den nye Næringslov, og det maa herefter være dennes positive Bestemmelser, som uden Hensyn til den ældre Rets Begrænsninger er afgørende for, hvilke Varer, der maa omføres. Endelig bemærkes, at Næringslovens § 40 Stk 3 vel forudsætter, at visse daglige Husholdningsfornødenheder af dansk Oprindelse kun kan omføres til Salg i Henhold til Vandrebrev, naar der er Hjemmel derfor i en Vedtægt, at det imidlertid er tvivlsomt, om de klare Lovord i Stk 1 kan begrænses ved en saadan Forudsætning, at Forudsætningen iøvrigt kan være rigtig, selv om Stk 1 ikke undergives nogen Begrænsning, idet der ved Vedtægt kan gives Tilladelse til at omføre saadanne daglige Husholdningsfornødenheder, som ikke eller ikke med Sikkerhed omfattes af Udtrykket Næringsmidler, for Eksempel Sæbe, Cikorie og Sennep, samt at en Begrænsning af Ordene i Stk 1 meget vel kan finde Sted, uden at Pølse og Leverpostej (eller Smør og Ost) udelukkes, for Eksempel saaledes, at der skal vedtægtsmæssig Hjemmel blandt andet til Omførsel af Mel, Gryn og Sukker (hvilke Varers Fremstilling kræver fabrikmæssig Behandling).

Da det efter Oplysninger indhentede hos fornævnte Svineslagteri maa antages, at alle de af Tiltalte omførte og forhandlede Varer hidrører fra danske Husdyr, vil Tiltalte som Følge af det anførte være at frifinde.

Selv om Ministeriets Fortolkning af Næringslovens § 40 skulde blive godkendt, findes Tiltaltes Strafansvar at burde bortfalde i Medfør af Straffelovens § 84 Stk 2. Det kan ikke med Rimelighed forlanges, at han skulde forstaa Loven saaledes, at hans Forhandling af de paa-gældende Fødevarer var forbudt, og da han af Forholdene har været henvist til at ernære sig som sket og ikke har handlet anderledes end andre Handelsmænd paa Egnen, maa der siges at foreligge i høj Grad formildende Omstændigheder.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Præstø Købstad m v den 17 April 1934 og med Justitsministeriets i Skrivelse af 12 Juli s A dertil meddelte Tilladelse paaanket af Anklagemyndigheden til Forandring til Skade for Tiltalte Frederik Sørensen, der paastaas dømt i Overensstemmelse med den af Politimesteren rejste Tiltale.

Da der ikke i stedlige Vedtægter angaaende Frihandel, Omførsel med Varer m v er optaget nogen Bestemmelse, der tillader Omførsel af Pølser og Leverpostej m v og da der ikke ved Næringslovens § 40 1 Stk kan antages at være tilsigtet en saadan Ændring i de tidligere gældende Bestemmelser, at tillavede Levnedsmidler, fremstillet ved en indgribende Behandling og Omdannelse af de anvendte Materialer med forskellige

Tilsætninger, kan omføres til Salg som Tiltalte har gjort med Hjemmel umiddelbart i denne Paragraf — der naturlig forstaas som angaaende Næringsmidler, der direkte hidrører fra dansk Jordbrug, Husdyrhold o s v eller dog efter sædvanlig Opfattelse er normale Produkter af saadan Virksomhed — vil Tiltalte være at anse skyldig efter Anklagen med en Skibbinge Kommunes Kasse tilfaldende Bøde af 30 Kr, subsidiært Hæfte i 3 Dage.

Torsdag den 24 Januar.

Nr 63/1934. **Kunstmaler Emanuel A Petersen** (Svane)

mod

Aktieselskabet Carl Stenders Kunstforlag og Direktør **Wilh Chr Heinrich Stender** (Thorsteinsson),

betræffende Erstatning for Overtrædelse af Kunstnerloven.

Østre Landsrets Dom af 14 Februar 1934: De Sagsøgte, A/S Carl Stenders Kunstforlag og Direktør Wilh Chr Heinrich Stender, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Kunstmaler Emanuel A Petersen, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør betale de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 200 Kr inden 1 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa

1) at de Indstævnte in solidum tilpligtes at overtrykke eller paa anden Maade fjerne Eftertegningerne efter Appellantens Malerier paa de af Indstævnte fremstillede Grønlandsspil, der endnu ikke er solgt,

2) at de tilpligtes at tilintetgøre de til Fremstillingen af nævnte Tegninger benyttede Plader og Klichéer,

3) at de tilpligtes in solidum p r i n c i p a l t at betale Appellanten en Erstatning, stor 675 Kroner, med Renter 5 pCt fra Landsretsstævningens Dato, s u b s i d i æ r t en Erstatning fastsat efter Rettens Skøn.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanten, Kunstmaler Emanuel A Petersen, til Indstævnte, Aktieselskabet Carl Stenders Kunstforlag og Direktør Wilh Chr Heinrich Stender, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en Udstilling af Kunstmaler Emanuel A Petersens Billeder, som blev afholdt i Begyndelsen af 1933, søgte Repræsentanter for A/S Carl Stenders Kunstforlag paa Udstillingen at finde Billeder, som egnede sig for Reproduktion. Da Forlagets Repræsentanter ikke fandt noget af de udstillede Malerier egnet hertil, henvendte de sig til Kunstmaler Petersen og bestilte hos ham nogle Malerier med grønlandske Motiver, som det var Tanken at benytte til Fremstilling af Postkort, idet de opgav saavel Maleriernes Maal som den Staffage, Forlaget ønskede skulde findes paa Billederne. Betalingen udgjorde ialt 375 Kr, og ved Billedernes Levering underskrev Kunstmaler Petersen den 13 Februar og den 11 Marts 1933 to »Kunstner Kvitteringer« lydende saaledes:

»Dags Dato modtaget af A/S Carl Stender for den mig efter Kunstnerloven tilkommende Ejendomsret og Eneret til Reproduktion i enhver Reproduktionsart af fire Malerier: »Grønland Vinter« a 60/ — — — Kr 240,00« — henholdsvis: »— — — 5 Akvareller: »Grønland« — — — Kr 135,00«.

Forlaget udførte derefter nogle Postkort i Syvfarvetryk, hvilke af Kunstmaler Petersen erkendes at være fuldt lovlige Reproduktioner. Efter at han imidlertid havde bragt i Erfaring, at Forlaget ogsaa havde benyttet fem af Malerierne til Reproduktion paa et Grønlandsspil for Børn, hvilken Benyttelse han anser stridende mod hans Kunstnerret, paastaar han under nærværende Sag Forlaget og dettes Direktør Wilh Chr Heinrich Stender dømt in solidum til at tilintetgøre samtlige de Grønlandsspil, som er forsynet med Efterligninger (Forvanskninger) af Sagsøgerens Grønlandsbilleder, forsaavidt de nævnte Spil ikke allerede er solgt, og til at tilintetgøre samtlige Klichéer og mulige andre til ulovlig Eftergørelse brugelige Materialer samt til at betale Sagsøgeren Kr 4935,— med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 13 November 1933, til Betaling sker. Direktør Stender paastaas derhos idømt Straf for Overtrædelse af Kunstnerloven. Sagsøgeren har yderligere nedlagt en subsidiær Paastand. De Sagsøgte paastaar sig frifundet og har derhos ligeledes nedlagt subsidiære Paastande.

Efter de under Domsforhandlingen fremkomne Oplysninger om Tidspunktet for Paabegyndelsen af Fremstillingen af Grønlandsspillet maa i Medfør af Lov Nr 149 af 26 April 1933 om Forfatterret og Kunstnerret § 37 denne Lov finde Anvendelse ved Sagens Afgørelse.

Til Støtte for sin Paastand gør Sagsøgeren gældende, at Billederne paa Grønlandsspillet er forandrede og forvanskede Gengivelser af hans Billeder, idet man dels har ladet en fremmed Tegner sætte Konturer paa Billedernes Figurer og skravere disse for at angive Lys og Skygge,

de l s har ændret Farverne betydeligt, de l s har foretaget andre, tildels skæmmende Forandringer.

De Sagsøgte hævder paa deres Side, at de ved den nævnte Reproduktion, der er foretaget med fire Farver og saa godt som det kan gøres ved Fremstillingen af et Børnespil under Hensyn til den Pris, der kan opnaas for dette, ikke er gaaet ud over deres kontraktmæssige Ret.

Der er under Sagen optaget Syn og Skøn. Af den afgivne Skøns-erklæring fremhæves følgende:

» — — — — —

1. Har de Sagsøgte ved at anvende Sagsøgerens Billeder til de i Sagen omhandlede Grønlandsspil foretaget Forandringer eller Forvanskninger i Forhold til Originalerne«

a d 1. Ja — særlig hvad Omslagsbilledet angaar.

2. Hvilke Forandringer og Forvanskninger er der Tale om? — — —

a d 2. Konturtegningerne er foretaget af en Ikke-Kunstner. Benyttelsen af Streger forrykker fuldstændig Forholdet mellem Lys og Mørke. Alle Proportioner i Billedformatet er forrykket. Skyerne er ændrede. Farverne er fuldstændig forandrede; hvor der er blaat paa Billedet, er der gult paa Reproduktionen o s v. Reproduktioner vil saa godt som altid medføre visse Afvigelser, men her er Afvigelserne større end forsvaret.

3. Er de angivne Forandringer væsentlige?

a d 3. Ja — (Se Svar paa Spørgsmaal 1 og 2).

4. Kan man reproducere Malerier som de foreliggende i Firfarvetryk uden at foretage de ommeldte Forandringer?

a d 4. Selvfølgelig kan man foretage Reproduktioner baade i Firfarvetryk og paa anden Maade uden at flytte paa Originalens enkelte Dele, ligesom man selvfølgelig ikke behøver at indtegne Skraveringer e l. Men som foran nævnt vil en Reproduktion, naar Farveantallet ikke overstiger fire, altid mere eller mindre afvige fra Originalen, dog ikke nødvendigvis saa stærkt som ved de foreliggende Reproduktioner.

— — — — —
11. Er den skete Reproduktion fagmæssig forsvarlig udført, naar henses til, at der er anvendt firfarvet Litografi?

a d 11. Naar Hensyn tages til Reproduktionens Anvendelse som Dekoration paa et Børnespil, maa Udførelsen anses for teknisk forsvarlig. Men Farvesammensætningen kunde utvivlsomt have været valgt saaledes, at man var kommet Originalerne betydeligt nærmere, end Tilfældet er.

12. Er den paa Grønlandsspillene foretagne Gengivelse af en saadan Art, at der derved er begaaet en Krænkelse af Kunstnerens Ære eller kunstneriske Anseelse?

a d 12. Selv om de Gengivelser, der her er Tale om, væsentligt afviger fra Kunstnerens Originaler, saa kan det ikke ses, at Reproduktionen virker som en Krænkelse af Kunstnerens Ære eller kunstneriske Anseelse, særligt naar der ses hen til, at Anvendelsen drejer sig om Dekoration paa et billigt Børnespil. Havde Reproduktionerne derimod haft virkelige kunstneriske Formaal, saa vilde Kunstnerens Indsigelse have været berettiget.«

Af Svaret paa et ovenfor udeladt Spørgsmaal fremgaar endvidere, at det ved den af Forlaget ved Spillet's Fremstilling anvendte Reproduktionsmetode ikke er absolut nødvendigt at sætte Konturerne af med sort Streg.

Der er under Domsforhandlingen afgivet Forklaring af Skønsmændene, Partsforklaring af Sagsøgerne samt Vidneforklaringer bl a af det sagsøgte Selskabs Prokurister Emil Quistgaard og Curt Stender.

Prokurist Quistgaard, der var med til at bestille Billederne, har bl a forklaret, at han ikke kan erindre, om det ved Bestillingen blev sagt, at Billederne ogsaa skulde benyttes til Reproduktion af andet end Postkort, men at han i al Fald ikke har sagt, at de kun skulde benyttes til Reproduktion af Postkort.

Prokurist Stender, der ligeledes deltog i Bestillingen af Billederne, har forklaret, at der den Gang var Tale om, at de skulde benyttes ved Reproduktion af Julekort, og at han ikke ved, om der ogsaa taltes om anden Anvendelse. Efter at Forlaget havde planlagt, at der skulde fremstilles et Grønlandsspil, telefonerede han den 17 Maj 1933, skønt han i og for sig ansaa Forlaget berettiget til ogsaa at benytte Billederne hertil, for en Sikkerheds Skyld til Sagsøgeren og spurgte, om han havde noget imod at der, da der skulde anvendes 4-farvet Litografi, blev brugt sort til Streg til Konturerne. Saavidt han erindrer, sagde Sagsøgeren, at Reproduktionen vel ikke derved kom til at se for daarligt ud, hvortil Vidnet svarede, at det behøvede han ikke at nære nogen Frygt for. Derimod nævnede han intet om Skravering eller om, at Billederne skulde reproducere paa et Børnespil. Han betragtede ganske afgjort Sagsøgerens Udtalelser som en Tilladelse. Hans Firma har ikke vidst, at Litografering med 4-farvet Tryk kan ske uden Anvendelse af sort Streg og Skravering.

Sagsøgeren har forklaret, at han aldrig før har haft med et Forlag at gøre, og det er ikke faldet ham ind at tage noget Forbehold med Hensyn til Reproduktionsart og -maade. Ved Billedernes Bestilling var der alene Tale om Postkort, og han vidste ikke, at Forlaget ogsaa lavede Børnespil. Under Samtalen den 17 Maj 1933 talte Prokurist Stender om en Serie Postkort i Eetfarvetryk. Sagsøgeren spurgte da, om det vilde sige, at det skulde ske i sort, hvad Prokurist Stender bekræftede. Han er næppe blevet spurgt, om der maatte anvendes sort Streg, da han i saa Fald vilde have spurgt, hvad det var.

Naar nu Hensyn tages til, at de paagældende Malerier er udført efter det sagsøgte Forlags Bestilling til Brug ved Reproduktion, at det efter det oplyste ikke kan antages, at Sagsøgeren har forlangt Oplysning om, hvorledes Postkortene vilde blive fremstillet, eller hvorledes de vilde komme til at se ud, at han uden at tage noget Forbehold med Hensyn til Reproduktionsmaaden eller om Godkendelse af det reproducerede har underskrevet de ovennævnte vidtgaaende »Kunstner Kvitteringer«, samt at han heller ikke ved Samtalen med Prokurist Stender den 17 Maj 1933, hvis Indhold efter de afgivne modstridende Forklaringer iøvrigt maa staa hen, har taget noget Forbehold med Hensyn til Udseendet af den da omtalte ændrede Reproduktion eller om Godkendelse af denne, findes de Sagsøgte at have haft Føje til at gaa ud fra, at

de ogsaa kunde anvende Billederne til Reproduktion paa et Børnespil i en for Formaalet passende Udførelse. Det maa dernæst antages, at Forlaget ved Udførelsen har fulgt sin sædvanlige Fremgangsmaade, og at Udførelsen ikke er ringere end ved Forlagets tidligere Børnespil.

Efter det foranførte, og idet særligt henvises til Skønsmændenes Besvarelse af Spørgsmaal 12, tør Retten ikke anse Sagsøgerens Ret krænket af de Sagsøgte, og disse vil herefter være at frifinde.

Sagsøgeren vil have at betale dem Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Fredag den 25 Januar.

Nr 123/1934. Aktieselskabet **Nordsjællands forenede Mejerier** og Mejeriejer **H Lauritzen** (Overretssagfører Pürschel)

mod

Overretssagfører **Niels Nielsen** (Selv)

og

Nr 144/1934. Overretssagfører **Niels Nielsen** (Selv)

mod

Aktieselskabet **Nordsjællands forenede Mejerier** og Mejeriejer **H Lauritzen** (Overretssagfører Pürschel),

betræffende Overretssagfører Niensens Krav mod det nævnte Aktieselskab og Mejeriejer Lauritzen i Anledning af Indfrielsen af en Kassekredit.

Østre Landsrets Dom af 22 Maj 1934: De Sagsøgte, A/S Nordsjællands forenede Mejerier, bør til Sagsøgeren, Overretssagfører Niels Nielsen, betale 12747 Kr 86 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 Marts 1934, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Sagsøgte, Mejeriejer H Lauritzen, bør for Tiltale af Sagsøgeren i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte Lauritzen 200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kassekreditkontrakt af 9 Oktober 1932 aabnedes der det sagsøgte Selskab, A/S Nordsjællands forenede Mejerier, for hvilket Sagsøgte, Mejeriejer H Lauritzen var og er Direktør, en Kredit paa 15 000 Kr hos »Banken for Lyngby og Omegn«. I Kontrakten er det bl a bestemt, at Renten er $\frac{1}{2}$ pCt over Nationalbankens Diskonto, dog ikke under 6 pCt aarlig, og at Provisionen fra 1 Juli 1933 er 1 pCt aarlig af Kreditens Paalydende til enhver Tid, samt at Krediten kan opsiges fra en af Siderne med 14 Dages Varsel. Endvidere hedder det i Kontrakten, at Lauritzen er bemyndiget til at disponere over Krediten, og at til Sikkerhed for Bankens Tilgodehavende med Renter og Omkostninger medunderskriver Mejeriejer O Rønnebjerg, Halmstad, Mejeriejer C C Elmer, Lyngby, og Direktør H Lauritzen, Lyngby, som Kautionsister og Selvskyldnere een for alle og alle for een, samt at der til Sikkerhed som Haandpant deponeres i Banken:

1. Sparekassebog Nr 443 med Landbo-Sparekassen for Fyn, Odense, og tilhørende to Beviser af 18 Oktober 1915 og 6 Maj 1924, alt vedrørende en af O Rønnebjerg i Dansk Mejeristforenings Livrente-Forsikring tegnet Forsikring,

2. Kontrabog Nr 276 med Dansk Andels- og Folkebank, stor pr 17 September 1932 2856 Kr 09 Øre,

3. to Aktier Nr 670 og 671 paa 250 Kr hver i A/S Østsjællands Landbobank, Køge,

4. to Pantebreve à 5000 Kr Stykket, udstedt til O Rønnebjerg og C C Elmer af Mejeriejer H Christensen, Kallerupgaard Mejeri, med Panteret næstefter Kreditforeningen 19 169 Kr 50 Øre og Roskilde Landbobank 10 019 Kr 80 Øre og sideordnet med to andre Pantebreve paa 5000 Kr hver i Kallerupgaard Mejeri Matr Nr 1 ef Høje Taastrup Sogn, Kallerupgaard By.

Kontrakten er underskrevet af A/S Nordsjællands forenede Mejerier, og som Kautionsister og Haandpantgivere af Rønnebjerg, Elmer og Lauritzen. Af de deponerede Sikkerheder tilhørte Aktiverne Nr 1 Rønnebjerg, Nr 2—3 Elmer og Nr 4 henholdsvis Elmer og Rønnebjerg.

Som Følge af Misligholdelse forfaldt i Juni 1933 de i Post 4 omtalte Elmer og Rønnebjerg tilhørende to Pantebreve à 5000 Kr i Kallerupgaards Mejeri, og ligeledes forfaldt de sammesteds nævnte to andre Pantebreve i samme Ejendom hver paa 5000 Kr, der tilhørte Gaardejer Anders Rasmussen af Kjestrup og Gaardejer Jørgen Bertelsen af Nørre Dalby. Af disse to Personer, for hvem Sagsøgeren, Overretssagfører

Færdig fra Trykkeriet den 13 Februar 1935.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højesteretsaaret 1934.

Nr. 28

Fredag den 25 Januar.

Niels Nielsen var Sagfører, blev der indledet Retsforfølgning til Fyldestgørelse af deres Panteret, og første Auktion over Ejendommen Kallerupgaards Mejeri blev berammet til den 29 Januar 1934, men forinden denne meldte der sig en Køber til samtlige fire Pantebreve. Da Sagsøgerens Mandanter, Gaardejerne Rasmussen og Bertelsen ønskede at modtage det fremkomne Tilbud, og da Elmer ogsaa var stemt herfor, søgte Sagsøgeren at faa de to Elmer og Rønnebjerg tilhørende Pantebreve, der som anført var deponerede i Banken for Lyngby og Omegn, frigjort. Forhandlingerne med Banken førte imidlertid ikke til noget Resultat, og den 27 Januar 1934 indfandt Sagsøgeren og Elmer sig i Banken og anmodede om at indfri Kassekrediten. Banken afslog dette, men henviste Elmer til at opsig sin Kautionsforpligtelse overfor Banken, og Elmer gjorde derefter dette, og ved Skrivelse af 29 s M til Banken opsagde ogsaa Rønnebjerg sin Kaution. I Anledning af Elmers Opsigelse af Kautionen opsagde Banken overfor det sagsøgte Selskab Kassekrediten til Ophør pr 13 Februar 1934. Samtidig med at Elmer opsagde Kautionen, og Banken opsagde Kassekrediten, deponerede Sagsøgeren 15 000 Kr kontant i Banken og fik straks de to Pantebreve udleveret. Den 16 Februar 1934 indfrie Sagsøgeren Kassekrediten ved Indbetaling til Banken af 13 455 Kr 36 Øre, og Kassekreditkontrakten af 9 Oktober 1932 blev udleveret Sagsøgeren med følgende af Banken underskrevne Paa-tegning: »Nærværende Kassekredit er D D indfriet af Overretssagfører Niels Nielsen med Kr 13 455,36.«

De øvrige i Kassekreditkontrakten Post 1—3 omtalte Sikkerheder samt en Bankbog tilhørende Direktør Lauritzen paa 707 Kr 50 Øre, som denne efter 9 Oktober 1932 havde stillet som Haandpant, blev udleveret Sagsøgeren.

Sagsøgeren, der modtog Sikkerheden under Posterne 1—3, og som paa andet Mellemværende med Rønnebjerg, og Elmer afregnede disse, har derefter afkrævet de Sagsøgte 12 747 Kr 86 Øre, nemlig det til Banken betalte Beløb 13 455 Kr 36 Øre med Fradrag af ovennævnte Beløb 707 Kr 50 Øre, som Sagsøgeren har hævet, men da de Sagsøgte har nægtet at betale, har Sagsøgeren ved Stævning af 15 Marts 1934 rejst nærværende Sag, hvorunder han paastaar de Sagsøgte dømt til in solidum at betale 12 747 Kr 86 Øre med Renter 7 pCt aarlig fra den 16 Februar 1934.

De Sagsøgte nedlægger Paastand principalt paa Frifindelse, subsidiært paa Frifindelse mod Betaling af det Beløb, der bliver tilbage,

efter at alt, hvad der er indgaaet paa Sikkerhederne for Kassekrediten, er afskrevet paa det paastævnte Beløb.

Sagsøgeren har i Anledning af Søgsmålet nærmere anbragt, at han som Sagfører varetog Gaardejerne Rasmussens og Bertelsens Interesser, og at han, da Banken ikke vilde frigive Rønnebjergs og Elmers Pantebreve, ikke havde anden Udvej end at handle som gjort, samt at han i Forvejen havde undersøgt Kassekreditkontrakten og havde rettet en Forespørgsel til Elmer, om denne havde paataget sig særlige Forpligtelser overfor A/S Nordsjællands forenede Mejerier til ikke at opsigse Kautionen, hvad Elmer havde besvaret benægtende.

Til Støtte for sin Paastand gør Sagsøgeren derefter nærmere gældende, at han ved at indfri Krediten er indtraadt i Bankens Krav dels overfor det sagsøgte Selskab A/S Nordsjællands forenede Mejerier som Debitor, dels overfor Sagsøgte Lauritzen som Kautionist. Sagsøgeren hævder videre, at han ikke er optraadt for at gaa Elmers Ærinde, men for at varetage Rasmussens og Bertelsens Interesser, og at det er paa Grundlag af selve den af ham i eget Navn foretagne Indfrielse af det sagsøgte Selskabs Gæld til Banken, at han er indtraadt i Bankens Krav paa Debitor og Kautionister og derfor har det paastaaede Krav paa disse.

I Anledning af, at Sagsøgeren har frigivet de Sikkerheder Rønnebjerg og Elmer havde stillet for Kassekrediten har Sagsøgeren i Erklæring af 9 Maj 1934 udtalt, at han anser sig for »forpligtet til at sørge for, at Herr Lauritzen stadig er stillet, som om nævnte Sikkerheder beskyttede ham mod, »saavidt fornødent gøres og tilstrække kan«, at hans Regreskrav mod de nævnte Modkautionister bliver fyldestgjort for det Tilfælde, at han indfried sin Kautionsforpligtelse.«

De Sagsøgte har under Sagen anbragt, at Lauritzen i Efteraaret 1932 indtraadte i Bestyrelsen for det sagsøgte Selskab og som Leder af Mejeriet i Lyngby mod at overtage en Aktiepost paa 30 000 Kr, med hvilket Beløb Aktiekapitalen, der ejedes af Elmer og Rønnebjerg, samtidig udvidedes. Den under Sagen omhandlede Kassekredit blev derefter optaget i Oktober 1932. Det konstateredes efter nogen Tids Forløb, at Selskabets økonomiske Stilling langt fra var saa god som af Lauritzen antaget, og der blev i Juni 1933 truffet en Ordning, hvorefter bl a den før 1 Oktober 1932 bestaaende Aktiekapital nedskreves til 20 000 Kr, og Mellemværendet med Hensyn til Aktietegningen endeligt nærmere ordnedes.

Med Hensyn til denne Ordning hævder de Sagsøgte nu, at det, uden at der foreligger noget udtrykkeligt skriftligt derom, blev aftalt, at Elmer ikke skulde kunne opsigse sin Kaution for Kassekrediten af 9 Oktober 1932, og de henviser til en Bestemmelse i Ordningen, hvorefter Lauritzen til Frigørelse af den af Elmer til Sikkerhed for Kassekrediten deponerede Kontrabog skulde indbetale 100 Kr, hver Maaned til Banken.

De Sagsøgte gør herefter gældende, at Elmer ikke var berettiget til at opsigse sin Kaution.

Iøvrigt gør de Sagsøgte til Støtte for Frifindelsespaastanden gældende, at Sagsøgeren ikke har haft nogensomhelst Adkomst til at blande sig i det sagsøgte Selskabs Forhold til Banken, og at han derfor ikke har erhvervet noget Krav, hverken paa Selskabet eller paa Lauritzen.

og de afviser ganske Sagsøgerens Betragtninger om de af ham i Kraft af Indfrielsen erhvervede Rettigheder.

For Landsretten er der afgivet Forklaring af Sagsøgte Lauritzen, og endvidere er der afgivet Vidneforklaring af Sagfører Vilhelm Arthur Frederiksen, Revisor Vilhelm Løve og Oscar Rønnebjerg.

Sagsøgte Lauritzen har om Forhandlingerne i Juni 1933 forklaret, at Elmer ønskede at blive frigjort for Kautionen, men at den endelige Ordning efter hans Opfattelse blev, at Elmer vedblivende skulde hæfte.

Revisor Løves Forklaring gaar ud paa, at han deltog i Forhandlingerne i Juni 1933, og at Elmer da bad om at blive frigjort for sin Kaution, men at Lauritzen hertil sagde, at dette lod sig ikke gøre, men at han vilde afdrage 100 Kr maanedlig til Frigørelse af den af Elmer deponerede Kontrabog, hvilket blev den endelige Ordning, hvorfor han gaar ud fra, at Elmer vilde lade sin Kaution blive staaende.

Oscar Rønnebjerg har forklaret, at han deltog i Forhandlingerne i Juni 1933, og at Elmer forsøgte at blive løst fra sin Kaution, men at Resultatet blev den ovenfor omtalte Ordning med Betaling af 100 Kr hver Maaned.

Angaaende Opsigelsen af Kautionen har han forklaret, at han, der opholdt sig i Halmstad, den 26 Januar 1934 blev ringet op i Telefonen af Sagsøgeren, der spurgte, om han vilde opsigte Kautionen, og at Resultatet derefter blev, at han gjorde det.

Efter den af Sagsøgeren selv givne Fremstilling er han ved Indfrielsen af Kassekrediten optraadt i eget Navn, og Spørgsmaalet bliver da om, hvilket Krav han herved har erhvervet, og om han paa Grund af særlige Forhold skulde være udelukket fra at kunne gøre dette Krav gældende.

Retten finder, at Sagsøgeren ved at indfri det sagsøgte Selskabs Forpligtelser overfor Banken paa et Tidspunkt, hvor disse som Følge af lovlig Opsigelse var forfaldne, men ikke opfyldte, har erhvervet et Krav paa det sagsøgte Selskab svarende til Bankens Krav paa Selskabet. Derimod finder Retten ikke, at Sagsøgeren i Kraft af den i eget Navn foretagne Indfrielse og paa Grundlag af den af Banken meddelte blotte Kvittering for Indfrielsen af Kassekrediten har erhvervet noget Krav paa Sagsøgte Lauritzen som Kautionist.

Med Hensyn til Spørgsmaalet, om Sagsøgeren af særlige Grunde maatte have mistet sit Krav paa det sagsøgte Selskab bemærkes, at Sagsøgerens Forklaring om, at Elmer paa hans Forespørgsel har udtalt, at han ikke havde paataget sig særlige Forpligtelser til ikke at opsigte Kautionen, vil være at lægge til Grund, og herefter findes der ikke at være Grundlag for at statuere, at Sagsøgeren ikke kan gøre ovennævnte Krav gældende mod det sagsøgte Selskab.

Herefter vil det sagsøgte Selskab være at dømme til at betale Sagsøgeren 12747 Kr 86 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 15 Marts 1394, medens Sagsøgte Lauritzen vil være at frifinde.

I Sagsomkostninger vil det sagsøgte Selskab have at betale til Sagsøgeren efter Omstændighederne 200 Kr og Sagsøgeren til Sagsøgte Lauritzen 200 Kr.

afdeling II, der behandler Boet efter afdøde Enkefru Frederikka Schreiber, født Isaksson Dahl, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter op-
hæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne Københavns Byrets Skifteafdeling II, der behandler Boet efter afdøde Enkefru Frederikka Schreiber, f Isaksson Dahl, som Konkursbo i Henhold til Konkurslovens § 145 nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte Fru Karin Kvist, Sødra Sandby, tilpligtes til at udlevere til Sagsøgerne Sparekassebog Nr 18728 med »Bikuben«s Hovedkontor, stor pr 30 Juni 1933 5247 Kr 11 Øre og at anerkende Boets Ejendomsret til Sparekassebogen samt til at betale til Sagsøgerne 3757 Kr 07 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Sagens Anlæg den 12 Januar 1934 til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af 2000 Kr tilligemed Renter heraf 3½ pCt p a fra den 22 Januar 1932 indtil 1 Maj 1933 og 3 pCt p a fra sidstnævnte Dato til Betaling sker.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder er der dels under Boets Behandling ved Skifteretten dels under Sagens Forberedelse ved Landsretten tilvejebragt følgende Oplysninger:

Sagsøgte, der er en Datter af afdøde Enkefru Frederikka Schreibers Søster Fru Johanna Bengtsson, og hendes Mand har i mange Aar staaet i Venskabsforhold til nævnte Afdøde. I 1924 indsatte Afdøde 5000 Kr paa den i nærværende Sag omhandlede Sparekassebog Nr 18728, og under et Besøg hos Sagsøgte, vistnok i August Maaned s A, overgav hun personlig Sparekassebogen til Sagsøgte. Bogen forblev derefter i Sagsøgtes Besiddelse indtil hen paa Høsten 1930, da den igen blev overgivet til Afdøde. I Foraaret 1932 blev Afdøde, der er født den 8 Maj 1857, syg; hun vægrede sig i længere Tid ved at lade sig indlægge paa Hospital, men da hun stadig blev daarligere, indvilgede hun tilsidst heri og blev den 1 Juli 1932 indlagt paa Kommunehospitalet i København, hvor hun henlaa, indtil hun den 26 s M afgik ved Døden som Følge af Lungebetændelse. Den 29 Juni 1932 havde Afdøde telefonisk ladet Sagsøgte tilkalde, og da Sagsøgte den 30 s M indfandt sig i Afdødes Hjem, tilbagegav Afdøde hende Sparekassebogen. Ved Begyndelses- og Registreringsforretningen opgav de mødende Arvinger, at Afdøde efterlod sig foruden Løsøre, der vurderedes til 507 Kr, Kontrabog Nr 20676 med Bikubens Aaboulevard Afdeling, hvorpaa ved Dødsfaldet indestod 1286 Kr 46 Øre, en 5 pCt Statsobligation af Genforeningslaanet, stor 50 Kr, nogle Lotterisedler, Begravelseshjælp, samt et Restdepot og et mindre kontant Beløb paa Kommunehospitalet. Samtidigt oplyste de mødende Arvinger imidlertid, at det var dem bekendt, at Afdøde kort før eller under Hospitalsopholdet havde overleveret til Sagsøgte en Sparekassebog med »Bikuben«s Hovedkontor, hvorpaa der formentes at indestaa adskillige Tusinde Kroner. Skifterettens Medhjælper i Boet Overretssagfører Albert Goldschmidt afkrævede derefter Sagsøgte den

omhandlede Sparekassebog og anmodede hende om i ethvert Fald at opgive Nummeret paa Bogen og samtidigt meddele, paa hvilken Maade hun havde faaet Bogen overleveret. Sagsøgte var dog ikke til at formaa at give nærmere Oplysning om, hvilken Bog hun havde modtaget fra Afdøde, eller til at lade Boet faa Udskrift af den paagældende Konto, men ved Henvendelse til »Bikuben« lykkedes det at faa oplyst, at medens der ikke fandtes nogen Konto lydende paa Afdødes Navn, var der dels en Konto Nr 18728 lydende paa Sagsøgtes Navn, oprettet i Juli 1924 med 5000 Kr, dels en Konto Nr 110923 lydende paa Navnet Fru Hilda Andersson, hvilket er en af Afdødes Søsterdøtres Pigenavn. Den sidstnævnte Konto, der var oprettet i September 1926 med 2000 Kr, udviste kun en Saldo paa 13 Kr 73 Øre. Der er under Sagen Enighed om, at det er Kontrabog Nr 18728, som Sagsøgte den 30 Juni 1932 har modtaget af Afdøde. Der er den 12 September 1932 tilføjet hemmeligt Mærke (»Carla«) paa Kontoen.

Afdøde og hendes den 17 Februar 1931 ved Døden afgaaede Mand, efter hvem hun havde faaet Boet udlagt for Begravelsesomkostninger, havde siden 1925 oppebaaret Aldersrente fra Københavns Kommune. Efter Mandens Død har Afdøde oppebaaret en maanedlig Aldersrente af 64 Kr 50 Øre. Da Afdøde efter de Oplysninger, der fremkom om hendes Formueforhold, maatte anses at have været uberettiget til at oppebære Aldersrente, meddelte Københavns Magistrat Skifterettens Medhjælper, at Kommunen agtede at gøre Erstatningskrav gældende i Boet, og anmodede om, at Boet i Medfør af Konkurslovens § 145 maatte overgaa til Konkursbehandling. Skifteretten tog under 8 December 1933 Begæringen til Følge. Paa en den 10 Januar 1934 i Boet afholdt Skiftesamling blev det besluttet at anlægge Sag mod Fru Karin Kvist til Omstødelse, eventuelt Afkræftelse af den Disposition, hvorved Afdøde havde overdraget hende Sparekassebog Nr 18728 med »Bikuben«s Hovedkontor.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne for det første anført, at da Afdøde selv indtil Indlæggelsen paa Hospitalet har haft den nævnte Sparekassebog i sin Besiddelse og med Mellemrum har foretaget Udtræk paa Kontoen, og da Bogen først er overleveret til Sagsøgte ved Afdødes pludselige Indlæggelse paa Hospitalet paa et Tidspunkt, hvor hun som alvorlig syg maatte anse sin Død som nær forestaaende, maa Dispositionen kendes ugyldig som en Døds gave. Saafremt Dispositionen maatte anses som en gyldig Livsgave, maa den afkræftes i Medfør af Konkurslovens § 26 overfor Afdødes insolvente Bo, idet Sagsøgte var vidende om, at Afdøde ikke efterlod sig andre Aktiver af Betydning, og at Afdøde maatte være Københavns Magistrat et større Beløb skyldig for med Urette oppebaaret Aldersrente, eller dog i ethvert Fald i Medfør af nævnte Lovs § 28 som en Gave fra Arvelader til Arving, idet Sagsøgte som Afdødes Søsterdatter var hendes Arving efter Loven, og det maa anses for uden Betydning i denne Forbindelse, at Sagsøgte, da hendes Moder endnu er i Live, ikke selv kan tage Arv i Boet.

Paa Sparekassébogen Nr 18728 indestod pr 30 Juni 1933 5247 Kr 11 Øre. Siden Afdødes Død er der af Sagsøgte paa Bogen hævet ialt 3600 Kr, hvortil maa lægges den Rente, som har været gældende for

Kontoen, nemlig $3\frac{1}{2}$ pCt p a indtil 1 Maj 1933 og derefter 3 pC p a. Renterne indtil Sagens Anlæg den 12 Januar 1934 andrager ialt 157 Kr 07 Øre. Naar disse Renter lægges til det nysnævnte, af Sagsøgte hævede Kapitalbeløb 3600 Kr fremkommer det i Sagsøgernes Paastand ommeldte Beløb 3757 Kr 07 Øre.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført følgende:

Siden 1917 havde Sagsøgte og Afdøde i Fællesskab spillet paa en $\frac{1}{2}$ Lotteriseddel i det kgl Klasselotteri, saaledes at Afdøde til Stadighed besørgede den nødvendige Fornyelse og stedse fik Halvdelen af Udgifterne hertil refunderet af Sagsøgte. I 1924 udkom den fælles Lodseddel Nr 22232 med en Gevinst paa 5000 Kr. Hele denne Gevinst, af hvilken Halvdelen 2500 Kr altsaa tilkom Sagsøgte, blev af Afdøde indsat paa den under nærværende Sag omhandlede Sparekassebog Nr 18728. I August 1924 overgav Afdøde under et Besøg i Sagsøgtes Hjem i Skaane nævnte Sparekassebog til Sagsøgte med følgende Bemærkning: »Det er Dine Penge«, idet hun tilføjede, at det overskydende Beløb var en Gave til Opfyldelse af et af hende, da Sagsøgte var en lille Pige, afgivet Gaveløfte. Bogen forblev derefter i Sagsøgtes Besiddelse indtil 1930, og i den Tid har Sagsøgtes Mand dels under 19 Oktober 1929 og 1 April 1930 hævet henholdsvis 100 Kr og 200 Kr, dels under 12 Juli 1927 indsat 1000 Kr. Naar Bogen i 1930 blev overgivet Afdøde til Opbevaring for Sagsøgte var Grunden den, at det var forbundet med Vanskelighed for Sagsøgte og hendes Mand at komme herover om Hverdage og hæve Penge paa Bogen bl a til Betaling for Fornyelse af Lotterisedlen, som Sagsøgte ikke længere kunde klare uden at hæve paa Bogen, men Dispositionsretten over Bogen har stadigt tilkommet Sagsøgte alene, og de Smaaebeløb, som Afdøde i den følgende Tid hævede paa Bogen, var bestemte foruden til de ommeldte Fornyelsesudgifter til Sagsøgtes personlige Brug. Afdøde var i ethvert Fald uberettiget til at disponere over noget af de af hende hævede Beløb til egen Fordel. Den 22 Januar 1932 indsatte Afdøde 2000 Kr paa Bogen, og det maa antages, at det har været Afdødes Hensigt med denne Indsættelse at skænke Sagsøgte Beløbet, men for det Tilfælde, at dette ikke maatte kunne statuere, har Sagsøgte subsidiært nedlagt Paastand paa, at hun frifindes mod Betaling af det nævnte Beløb tilligemed Renter som ovenfor anført. Den 30 Juni 1932 overgav Afdøde hende Sparekassen med den Bemærkning: »Her er din Bog«; hun sagde iøvrigt intet. Sagsøgte passede Afdøde hele Natten mellem den 30 Juni og 1 Juli, og af de Udtalelser, Afdøde da fremkom med, var det klart, at hun regnede med, at hun blev rask igen.

Sagsøgte har ikke turdet bestride, at hun — kom det fremgaar af de nedenfor anførte Vidneforklaringer — den Dag Afdødes Lig blev ført til Kapellet, paa Kirkegaarden kan have udtalt, at hun havde modtaget en hendes afdøde Moster tilhørende Sparekassebog, men denne Udtalelse var da fremkaldt ved, at hun blev forvirret ved den af Maskinmester Alfred Holm overfor hende udviste ubeherskede Optræden, idet denne truede med, at han, hvis hun ikke vilde forpligte sig til at udlevere Sparekassen, vilde tilkalde Politiet. Naar hun ved den nævnte Lejlighed udtalte, at hun havde faaet Bogen udleveret i forsegl

Tilstand, medens det virkelige Forhold var, at hun havde modtaget den i det sædvanlige Hylster, var Grunden den, at hun ikke ønskede at give Arvingerne i Boet Oplysning om sine økonomiske Forhold.

I Henhold til det saaledes anførte har Sagsøgte gjort gældende, at hun fra først af har været Ejer af det paa den omhandlede Sparekassebog indestaaende Beløb, men for det Tilfælde, at det mod Forventning maatte blive statueret, at hun først ved Overleveringen den 30 Juni 1932 er blevet Ejer af Bogen, har Sagsøgte hævdet, at Dispositionen ikke kan omstødes som en Døds gave; hun har i saa Henseende henvist til, dels at det ikke ses, at Arvingerne i Boet har bestridt Gyldigheden og Rigtigheden af Dispositionen, dels at der intet som helst kan anføres til Støtte for, at Afdøde, da hun den 30 Juni 1932 overgav Bogen i hendes Besiddelse, har anset sin Død som nær forestaaende, hun er tværtimod senere flere Gange fremkommet med Udtalelser om, at hun, naar hun kom tilbage fra Hospitalet, vilde tage paa et Rekreationsophold. Dispositionen vil heller ikke kunne afkræftes i Henhold til Konkurslovens § 26. Det kan ikke antages, at Afdøde paa det paagældende Tidspunkt har været insolvent; efter det foreliggende maa der gaas ud fra, at Afdødes Formue ikke har været saa stor, at den udelukkede hende fra med Rette at kunne oppebære fuld Aldersrente eller dog i ethvert Fald med en ringe Afkortning. Sagsøgte har derhos ikke været bekendt med, at Afdøde oppebar Aldersrente, og selv om hun havde været bekendt hermed, vilde hun ikke have haft Grund til at mene, at Afdødes Forhold var saaledes, at hun havde været uberettiget til at yde Sagsøgte en Gave. Sagsøgte gør endelig gældende, at Bestemmelsen i nævnte Lovs § 28 maa være uanvendelig, da hun ikke er Arving i Boet.

Sagsøgerne har ikke kunnet anerkende Rigtigheden af Sagsøgtes Fremstilling om, at de 2500 Kr af det paa Sparekassebogen indsatte Beløb skulde tilhøre hende som Lotterigevinst, og at Afdøde skulde have skænket Sagsøgte det resterende Beløb ved Bogens Overlevering til hende i Sommeren 1924, ligesom de har bestridt, at Sagsøgte skulde have haft fri Dispositionsret over Bogen. Sagsøgerne har derhos hævdet, at det maa være uden Betydning, at Arvingerne ikke har bestridt Gyldigheden og Rigtigheden af den den 30 Juni 1932 stedfundne Disposition med Hensyn til Bogen, idet Boet hidtil har været behandlet som insolvent først i Henhold til Skiftelovens Kap III, senere (fra 8 December 1933) som Konkursbo i Henhold til Konkurslovens § 145, saaledes at Arvingerne alene af den Grund ikke har haft nogen Anledning til at udtale sig om Dispositionens Gyldighed. Den fremsatte Paastand om, at Dispositionen over Sparekassebogen maa betragtes som en Døds gave, er fremsat af Skifterettens Medhjælper i Boet som repræsenterende Afdødes Konkursbo og de i samme interesserede Kreditorer. Der er iøvrigt hidtil kun anmeldt et Kreditorkrav i Boet, nemlig fra Københavns Magistrat om Refusion af ulovlig oppebaaret Aldersrente.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har Sagsøgte afgivet Partsforklaring i nøje Overensstemmelse med sin Procedure, hvorhos bl a Fru Bothilda Holm, hendes Mand Maskinmester Alfred Hjalmar Holm, Frk Hanna Sjøstrøm, Fru Hilda Bengtsson, Frk Else Eriksen Byth.,

Sagsøgte Mand Chauffør Karl Levertin Kvist og Fru Cathrine Marie Kristine Sørensen har afgivet Vidneforklaring.

Fru Bothilda Holm forklarede, at hun, medens Afdødes Mand endnu levede, en Dag havde været sammen med Afdøde oppe i Bikubens Hovedafdeling, hvor hun saa, at Afdøde paa en Sparekassebog hævede et Beløb, som hun angav, at hun skulde bruge til Betaling af Husleje; hvor meget der stod paa Bogen, havde Vidnet ikke Lejlighed til at iagttage. Dagen før Afdøde kom paa Hospitalet, besøgte Vidnet hende; hun var da meget syg, men Vidnet troede ikke, at hun selv var klar over, at hun snart skulde dø. Vidnet aflagde Afdøde et Besøg paa Hospitalet, hvorunder Afdøde udtalte til hende, at hun, naar hun blev rask, vilde nyde godt af sine Penge, hun vilde tage paa et Rekreationsophold. Afdøde har ofte sagt til Vidnet, at hun havde saa mange Penge, at hun kunde klare sig. Da Afdødes Lig var ført til Kapellet paa Assistens Kirkegaard, udtalte Vidnets Mand Maskinmester Holm ude paa Kirkegaarden til Sagsøgte, at han vidste, at hun opbevarede en Sparekassebog for Afdøde. Sagsøgte nægtede ikke, at hun havde faaet Sparekassebogen, men sagde, at hun ikke vidste, hvor meget der indestod paa den, da hun havde modtaget den i forseglede Stand. Vidnets Mand fremkom ikke med Trusler overfor Sagsøgte.

Maskinmester Alfred Hjalmar Holm forklarede, at der paa Kirkegaarden, efter at Afdødes Lig var ført til Kapellet, blev talt om, at der skulde ske Anmeldelse til Skifteretten. Vidnet udtalte, at han var villig til at foretage saadan Anmeldelse, men han maatte forinden have nærmere Besked om den Sparekassebog, som Sagsøgte havde modtaget. Sagsøgte nægtede først at have modtaget Sparekassebogen, men indrømmede dog tilsidst, at hun havde faaet den; hun tilføjede, at hun ikke vidste, hvor meget der indestod paa Bogen, da hun havde modtaget den i forseglede Konvolut. Vidnet optraadte ikke paa truende Maade overfor Sagsøgte.

Frk Hanna Sjøstrøm forklarede, at Afdøde i Slutningen af Juni Maaned 1932, vistnok den 29 Juni, bad hende telefonere til Sagsøgte med Anmodning om at komme herover, da der var noget, Afdøde ønskede ordnet, inden hun blev indlagt paa Hospitalet. Sagsøgte kom Dagen efter, men Vidnet vidste ikke, hvad der var passeret mellem Sagsøgte og Afdøde. Afdøde var paa det paagældende Tidspunkt meget syg, og hun tvivlede om, hvorvidt hun vilde komme over det.

Fru Hilda Bengtsson forklarede, at Maskinmester Holm paa Kirkegaarden udtalte overfor Sagsøgte, at hun havde en Sparekassebog, som tilhørte Afdøde. Sagsøgte benægtede først dette, men da Holm paany sagde: »Jo, De har en Sparekassebog, jeg har forhørt mig i »Bikuben««, sagde Sagsøgte: »Ja, jeg har en Sparekassebog til Opbevaring, som er min Mosters, men den er klistret, og jeg ved derfor ikke, hvad der indestaar paa den.« Holm optraadte ikke paa nogen truende Maade overfor Sagsøgte og truede navnlig ikke med at hente Politiet. Vidnet oplyste iøvrigt, at hun, hvis Pigenavn er Hilda Andersson, intet som helst Kendskab har haft til den under Sagen omhandlede, paa Navnet Hilda Andersson lydende Sparekassebog med Bikubens Hovedkontor.

Frk Else Eriksen Byth forklarede bl a, at Afdøde engang havde

betroet hende, at hun havde en Formue paa ca 10 000 Kr; Afdøde tilføjede: »men de Penge kan snart gaa, da min Mand er syg«.

Chauffør Karl Kvist forklarede i det hele i Overensstemmelse med sin Hustru saa vel om Lotterisedlen og den paa samme faldende Gevinst, som om de paa Sparekassebogen i den Tid, den var i Sagsøgtes Besiddelse, hævdede og indsatte Beløb. Vidnet tilføjede, at de Beløb, som Afdøde hævdede, efter at hun i 1930 havde faaet Sparekassebogen tilbageleveret, allesammen var hævdede til Vidnet og hans Hustru.

Fru Cathrine Sørensen forklarede, at hun aflagde Afdøde Besøg under hendes Sygdom. Vidnet fik ikke det Indtryk, at Afdøde troede, at det skulde blive Døden; hun sagde tværtimod, at hun, naar hun kom hjem fra Hospitalet, skulde have det godt. Afdøde havde dog under et Besøg, hun aflagde hos Afdøde ved hendes Sygdoms Begyndelse i Maj Maaned 1932, anmodet hende om, hvis der skulde ske noget, at sørge for hendes Begravelse. Afdøde udtalte derhos, at hun havde en Sparekassebog af Karen Kvists, og bad Vidnet om, hvis der skulde ske noget, at opbevare Bogen og aflevere den til Fru Kvist, saafremt hun ikke fik hende at se mere. Sagsøgte fik den omtalte Sparekassebog udleveret af Afdøde selv Dagen før hun kom paa Hospitalet, og samme Dag Sagsøgte fik Sparekassebogen udleveret, fik Vidnet af Afdøde overleveret en Sparekassebog Nr 20676 med Bikubens Aaboulevard Afdeling, hvorpaa der indestod ca 1300 Kr for at Vidnet paa Bogen kunde hæve det fornødne Beløb til Dækning af Udgifterne ved Afdødes eventuelle Begravelse. Afdøde havde paa et tidligere Tidspunkt omtalt overfor Vidnet, at hun havde en Sparekassebog, hvorpaa der indestod 3000 Kr, og hun sagde, at hun først havde bestemt, at Fru Hilda Bengtsson skulde have den, men hun havde ombestemt sig, da hun var blevet vred paa Fru Bengtsson.

Der er under Sagen fremlagt en af praktiserende Læge Fr G Jensen under 17 Februar 1934 udstedt, saalydende Erklæring:

»Fru Schreiber, Borups Plads 28 III, f 8 Maj 1857, søgte mig første Gang 25 Juni 1932. Hun led af Bronchitis, Hjertesvækkelse, var sløj, træt. Blev lagt til Sengs. Ved sygebesøg i Hjemmet 26 Juni, 27 Juni, 28 Juni, 30 Juni, 1 Juli. Blev Tilstanden gradvis daarligere. 28 Juni var der udviklet sig en Lungebetændelse. Jeg henstillede Indl, blev afslaaet. I følgende blev Tilstanden gradvis daarligere, og Hjærtets Funktion slettere trods ret store Doser Stimulantia, den 1 Juli overtalte jeg endelig Pt til Indl, og hun indvilgede deri. Hun blev samme Dag indlagt. Hendes Hjærtefunktion var ved Indlæggelsen meget daarlig. Og min Opfattelse var, at hun ikke stod Sygdommen igennem. Til den Dame, der var i hendes Hjem og plejede hende meddelte jeg mit Indtryk og bad hende meddele Familien det; der var vistnok en Datter?«

Københavns Magistrat har i Skrivelse af 18 August 1933 til Sagsøgerne nedlagt Paastand paa Tilbagebetaling af 4906 Kr 34 Øre, hvoraf 4654 Kr 34 Øre er uretmæssig oppebaaret Aldersrente og 252 Kr er udbetalt Afdødes Mand i Henhold til Fattiglovens § 63, 1 Stk (fortsat Sygehjælp).

Efter det i Sagen oplyste kan det ikke anses for bevist, at Sagsøgte i 1924 paa en Lotteriseddel, som hun skal have spillet sammen med

Afdøde paa, skulde have faaet en Gevinst paa 2500 Kr, at det er denne Gevinst, som den 4 Juli 1924 af Afdøde er indsat paa den under Sagen omhandlede Sparekassebog Nr 18728 med Bikubens Hovedkontor, og at Afdøde ved et Besøg i Sagsøgtes Hjem skulde have foræret hende det paa Bogen yderligere indsatte Beløb 2500 Kr. Det kan heller ikke anses godtgjort, at de 1000 Kr, som blev indsat paa Bogen den 12 Juli 1927, er indsat af Sagsøgtes Mand, der maa antages at have levet under ret trange Kaar, og at de Beløb, som Afdøde, efter at hun igen var kommet i Besiddelse af Bogen, har hævet paa samme, er komne Sagsøgte tilgode, ej heller, at det Beløb, stort 2000 Kr, som Afdøde den 22 Januar 1932 har indsat paa Bogen, af hende var tænkt at skulle være en Gave til Sagsøgte. Der maa derimod gaas ud fra, at Afdøde, der Aaret efter den 4 April 1925 sammen med sin Mand indgav Begæring om Aldersrente, har overgivet Sagsøgte Sparekassebogen til Opbevaring for hende, for at hun derved kunde holde det skjult for Københavns Magistrat, at hun var Ejer af saa betydelige Pengemidler, at hun og hendes Mand ikke var berettiget til at oppebære Aldersrente. At dette har været Tilfældet, bestyrkes ogsaa derved, at Afdøde senere i 1930 har modtaget Bogen tilbage, idet der ikke vil kunne tillægges Sagsøgtes i sig selv lidet sandsynlige Forklaring om, at Tilbageleveringen fandt Sted, fordi det var forbundet med Vanskelighed for hende og hendes Mand at komme til København paa Hverdage og selv at hæve de fornødne Beløb, nogen Betydning. At Afdøde har betragtet Sparekassebogen som tilhørende hende, bestyrkes ogsaa derved, at hun den 22 Januar 1932 har indsat 2000 Kr paa Bogen, og at de Beløb, som hun har hævet paa samme i det hele og store er hævede paa de Tidspunkter, hvor hun efter det i Sagen oplyste skulde betale Husleje, og aabenbart af hende for den væsenligste Dels Vedkommende er brugte til Betaling af Huslejen. Endelig maa det ved de af Fru Bothilda Holm, Maskinmester Alfred Holm og Fru Hilda Bengtsson afgivne Vidneforklaringer anses for tilstrækkelig godtgjort, at Sagsøgte, uden at der forinden er rettet Trusler mod hende, selv har erkendt, at den under Sagen omhandlede Sparekassebog tilhørte Afdøde, og at hun havde modtaget den til Opbevaring for Afdøde.

Idet Sagsøgtes Forklaring om at have faaet Bogen udleveret som hende alt tilhørende herefter maa forkastes, kan der i Mangel af nærmere Oplysning om det den 30 Juni 1932 forefaldne ikke gaas ud fra, at der er sket en ikke af Mosterens Død betinget Overdragelse af Sparekassebogen. Herefter bliver det uforløst at tage Stilling til, om Mosteren har paaregnet sin Død som nær forestaaende, saaledes at selv en ubetinget Overdragelse vilde være anfægtelig som Døds gave, i hvilken Forbindelse bemærkes, at de for Landsretten afhørte Arvingers Forklaringer findes at indeholde en Anfægtelse af den af Sagsøgte subsidiært hævdede Overdragelses Gyldighed. Herefter vil den af Sagsøgerne nedlagte Paastand være at tage til Følge uden at det er fornødent at komme nærmere ind paa det af Sagsøgerne iøvrigt til Støtte for samme anførte.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgerne med 300 Kr.

Nr 49/1934. **Langaa Sogns Sygekasse (Gamborg)**

m o d

Skrædermester **J Jensen** (Cohn),

betræffende Betaling af Restløn m v.

Vestre Landsrets Dom af 1 Marts 1934: De Sagsøgte, Langaa Sogns Sygekasse, bør til Sagsøgeren, Skrædermester J Jensen, betale 1698 Kr 92 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 3 August 1933, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren 400 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Langaa Sogns Sygekasse, til Indstævnte, Skrædermester J Jensen, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 16 Februar 1932 afskedigede de Sagsøgte, Langaa Sogns Sygekasse, Sagsøgeren, Skrædermester J Jensen i Langaa, der var deres Kasserer, fra denne Stilling til Fratrædelse straks, fordi de Sagsøgte mente, at Sagsøgeren havde forholdt dem og selv tilegnet sig visse Rabatbeløb, som Apotekerne ifølge en med Sygekasserne sluttet Overenskomst ydede af de af Sygekasserne betalte Medicinregninger. Ved den efter Sagsøgerens Afskedigelse følgende Regnskabsopgørelse viste det sig, at han stod i Forskud for de Sagsøgte, og disse tilbagebetalte senere Sagsøgeren det af ham udlagte Beløb med Fradrag af den Rabat, som han efter deres Formening med Urette havde oppebaaret. Idet Sagsøgeren gør gældende, at Rabatten tilkommer ham, og at de Sagsøgte har savnet Føje til at afskedige ham uden Varsel, har han under nærværende Sag søgt de Sagsøgte til at betale ham det omtvistede Rabatbeløb med 1485 Kr 64 Øre og Restløn til den 1 Juli 1932 med 213 Kr

28 Øre, ialt 1698 Kr 92 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 3 August 1933, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Langaa Sygekasse, der oprindeligt ikke refunderede nogen Del af sine Medlemmers Medicinudgifter, i Aaret 1925 besluttede at betale 50 pCt heraf. I den Anledning fandt der, efter hvad Sagsøgeren og Sygekassens nuværende Formand overensstemmende har forklaret, Forhandlinger Sted mellem Sygekassens Bestyrelse og vedkommende Apotekere om Muligheden for at opnaa Rabat paa den af Sygekassen betalte Del af Medicinudgifterne. Under disse Forhandlinger tilbød Apotekerne at give 10 pCt Rabat af det samlede Medicinbeløb under Forudsætning af, at Sygekassen garanterede for Betalingen af den Halvdel af Medicinudgifterne, som Medlemmerne selv skulde betale. Dette vilde Sygekassen ikke gaa ind paa, og Sagsøgeren henvendte sig herefter til de paagældende Apotekere, med hvem han traf Aftale om, at disse skulde give ham 10 pCt Rabat af hele Medicinbeløbet mod, at han garanterede for de 50 pCt af dette, som Medlemmerne selv skulde udrede. I Slutningen af Aaret 1927 vedtog Apotekerne fra 1 Januar 1928 at yde Sygekassen 10 pCt Rabat paa den Andel af Medicinregningerne, de betalte, forudsat at Andelen udgjorde mindst 50 pCt, hvorimod der ingen Rabat blev givet paa, hvad Medlemmerne skulde betale. Herom fik Langaa Sygekasse imidlertid ikke Meddelelse, og den fremsatte derfor ikke Krav paa Rabat for saa vidt angik de af den betalte 50 pCt, men Sagsøgeren oppebar vedblivende Rabat af Medicinregningernes hele Paalydende i Henhold til den af ham med Apotekerne i Aaret 1925 trufne Aftale, og der skete ej heller nogen Forandring i dette Forhold, efter at Sygekassen i Aaret 1929 havde vedtaget at dække 75 pCt af Medlemmernes Medicinforbrug. Langt den største Del af Sygekassens Medlemmer fik deres Medicin fra Randers Svaneapotek. Dette opførte til at begynde med paa Regningerne til Sygekassen et Fradrag paa 10 pCt i Rabat, men holdt op hermed, efter at Sagsøgeren, der mente, at dette ikke havde nogen Interesse for Sygekassen, havde henstillet til Apotekerne, at Rabatten ikke blev noteret paa Regningerne, og der findes fra dette Apotek ialt kun tre Regninger — alle fra Aaret 1925 — hvoraf fremgaar, at Apoteket har ydet en Rabat paa 10 pCt. En Del af de øvrige Apotekere rettede sig derimod ikke efter Henstillingen, men lod det fremgaa af Regningerne, at der var givet Rabat. Iøvrigt var Fremgangsmaaden den, at Medicinregningerne lydende paa hele Leverancen under eet, baade den Del, der skulde udredes af Sygekassen og den Del, der skulde betales af Medlemmerne, sendtes til Sygekassens Formand, som lod den gaa videre til Sagsøgeren. Denne fradrog paa Regningerne det Beløb, som Medlemmerne personlig skulde betale, og som han indkasserede hos dem, og for saa vidt der paa Regningerne var opført Bemærkning om, at der var ydet Rabat, udstregede eller udraderede han denne Paategning og førte derpaa det Beløb, Regningen efter disse Rettelser udviste, til Udgift i sin Kassebog, til hvilken de saaledes rettede Regninger var Bilag. Overstregingerne er foretaget saaledes, at det overstregede han læses, og Udraderingerne, der først er begyndt i Aaret 1931, er saa tydelige, at

de vanskelig kan undgaa Opmærksomheden. Revisorerne, der ligesaavel som Sygekassens Bestyrelse vidste, at Sagsøgeren indkasserede Medicinregninger for Apotekerne hos Sygekassens Medlemmer, og som gik ud fra, at Sagsøgeren fik et Vederlag herfor, har da ogsaa været opmærksomme paa, at der var foretaget Udstregninger af de visse Regninger paaførte Notater om ydet Rabat, men de har, efter hvad de har forklaret, ikke hæftet sig særlig herved, men ladet sig nøje med Udtalelser fra Sagsøgeren om, at Beløbene var udstregede, fordi de tilkom ham. Først umiddelbart før Sagsøgerens Afskedigelse blev Sygekassens Bestyrelse opmærksom paa, at Sagsøgeren fik Rabat ogsaa af den Del af Medicinregningerne, der betales af Sygekassen, og da Bestyrelsen ved Henvendelse til Apotekerne fik den Opfattelse, at denne Rabat tilkom Sygekassen, foretog Bestyrelsen Anmeldelse til Politiet. Den derefter indledede Undersøgelse, under hvilken Direktoratet for Sygekasserne har haft Lejlighed til at udtale sig om det fremkomne, endte med, at Sagen blev henlagt uden Tiltale. Der er under nærværende Sag kun Spørgsmaal om de Sagsøgte Ret til Andel i den af Sagsøgeren fra 1 Januar 1928 oppebaarne Rabat, hvilken Andel, efter hvad der er ubestridt, udgør de herfor indsogte Beløb 1485 Kr 64 Øre.

Efter Sagens Oplysninger maa det antages, at Sagsøgeren ligesaavel som Sygekassens Bestyrelse har været uvidende om, at Apotekerne i Aaret 1927 havde vedtaget at yde Sygekasserne den ovennævnte Rabat. Sagsøgeren, der, efter hvad der er uimodsagt, har betalt Apotekerne deres fulde Tilgodehavende uanset de Tab, han havde paa sine Inkassationer hos Sygekassemedlemmerne, findes herefter ikke at have gjort sig skyldig i noget med forsvarlig Varetagelse af hans Stilling som Kasserer uforeneligt Forhold ved, at han har undladt overfor Sygekassens Bestyrelse at gøre nærmere Rede for, hvorledes den ham tilstaaede Rabat beregnedes. Hertil havde han saa meget mindre Anledning, som han med nogen Ret kunde gaa ud fra, at Revisorerne og gennem dem ogsaa Sygekassens Bestyrelse havde Kundskab om, hvor stor Rabatten var paa de Regnskabsbilag, paa hvilke han havde udstreget Paategningerne om den ydede Rabat. Med Hensyn til Apotekernes ovennævnte i Aaret 1927 stedfundne Vedtagelse om at yde Sygekasserne Rabat bemærkes, at Grunden til, at der ikke blev givet de Sagsøgte Meddelelse herom, formentlig — saaledes som det bestyrkes ved en under Sagen fremlagt Skrivelse af 13 April 1932 fra Indehaveren af Randers Svaneapotek, — har været, at Apotekerne allerede for Langaa Sygekasses Vedkommende havde truffet en Ordning, hvorved de mod at give 10 pCt Rabat havde sikret sig deres fulde Tilgodehavende. Det kan derfor ikke statuere, at Vedtagelsen har skullet gælde Langaa Sygekasse, og at der umiddelbart ved den nævnte Vedtagelse er tillagt Sygekassen en Ret til at faa Rabat, hvorfor Reglerne om godtroende Udøvelse af andres Formuerettigheder ikke vil kunne føre til, at Sagsøgeren skal lægge den af ham oppebaarne Rabat fra sig.

For saa vidt angaar det indsogte Lønningsbeløb maa der gives Sagsøgeren Medhold i, at det ikke af de Sagsøgte er bevist, at han har gjort sig skyldig i noget Forhold, der kunde berettigede dem til at afskedige ham straks. Herefter, samt da det er uomtvistet, at Sagsøgeren

efter det mellem Parterne vedtagne Opsigelsesvarsel tidligst kunde opsiges til den 1 Juli 1932, vil Sagsøgerens Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgeren med 400 Kr.

T i r s d a g d e n 29 J a n u a r .

Nr 135/1934. **Murersvendenes Fagforening af 1919 (Henriques)**
m o d

Murermester **Sophus Andersen** (Teist),

betræffende Ophævelse af Blokade.
(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Kendelse af 24 Oktober 1933: Den af de Sagsøgte Murersvendenes Fagforening af 1919 nedlagte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge.

Østre Landsrets Dom af 26 April 1934: Den ovennævnte Blokade bør som ulovlig iværksat ophæves. De Sagsøgte Murersvendenes Fagforening af 1919 bør til Sagsøgeren Murermester Sophus Andersen betale 1000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 19 September 1933 til Betaling sker og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten gentaget sin Paastand om Sagens Afvisning fra Landsretten og Spørgsmaalet herom har været gjort til Genstand for særlig Procedure. I Henhold til de Grunde, der er angivet i Landsrettens i Dommen nævnte Kendelse af 24 Oktober 1933 vil der ikke kunne gives Appellanten Medhold heri. Den fremsatte Afvisningspaastand vil derfor ikke kunne tages til Følge, men Sagen vil i Overensstemmelse med Indstævntes Paastand være at behandle i Realiteten.

Sagens Omkostninger for denne Del af Sagen findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Den fremsatte Paastand om Sagens Afvisning fra Landsretten kan ikke tages til Følge. Sagens Omkostninger for denne Del af Sagen

betaler Appellanten, Murersvendenes Fagforening af 1919, til Indstævnte, Murermester Sophus Andersen med 200 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgiselse.

Landsretskendelsens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren Murermester Sophus Andersen overfor de Sagsøgte, Murersvendenes Fagforening af 1919 nedlagt Paastand paa, at den af de Sagsøgte imod Sagsøgeren den 2 August 1932 iværksatte Blokade kendes ulovlig og ophæves, og at de Sagsøgte tilpligtes til at betale Sagsøgeren 5000 Kr tilligemed Renter heraf pCt p a fra Stævningens Dato den 19 September 1933, til Betaling sker.

De Sagsøgte har under særskilt Procedure af Formaliteten nedlagt Paastand paa, at Sagen afvises.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgeren anført følgende:

Sagsøgeren havde i Entreprise paataget sig en Del Murerarbejde ved Opførelsen af Kødbyen i København. Dengang Arbejdet blev paa-begyndt i Maj Maaned 1932, antog Sagsøgeren to Svende, nemlig Murersvend Peter Jørgensen og Murersvend Otto Jørgensen, hvorhos hans to Sønner deltog i Arbejdet, den ene som Svend, den anden som Arbejdsmand. Der blev truffet Aftale om, at Arbejdet skulde ske paa sædvanlig Maade og efter Akkordberegning og med en Timeudbetaling paa 2 Kr. Nogle Dage senere henvendte Svendene sig til Sagsøgeren og anmodede om at faa hele Arbejdet paa fast Timeløn. Dette indvilgede han i, og man blev enige om en Pris af 2 Kr 50 Øre pr Time for alt Arbejdet, saaledes at der ingen Akkordopmaaling skulde ske. Timelønnen skulde udbetales med 100 Kr pr Uge og 160 Kr hver 3 Uge.

Den 26 Juli 1932 blev der afkrævet Sagsøgeren et Beløb paa 1320 Kr af de Sagsøgte, som havde gjort dette Beløb op efter Akkordtaksterne. Dette Beløb nægtede Sagsøgeren at betale, idet han henviste til, at Svendene var antagne paa Timeløn og havde faaet, hvad de havde tilgode.

Den 2 August nedlagde Svendene Arbejdet under Foregivende af, at de ikke havde faaet udbetalt deres Tilgodehavende efter Akkordopgørelsen af 26 Juli, og samme Dag blev der indrykket en Notits i Socialdemokraten om, at Klagerens Arbejdsplads var blokeret.

Sagsøgeren indklagede derefter de Sagsøgte for den faste Voldgiftsret, hvor han, der da opgjorde sit Tab ved Arbejdsstandsningen til 3460 Kr, paastod sig tilkendt det nævnte Beløb i Erstatning hos de Sagsøgte samt paastod den skete Arbejdsstandsning kendt ulovlig og de Sagsøgte ikendt Bod til ham for den ulovlige Arbejdsstandsning.

De Sagsøgte paastod, for saa vidt Sagen ikke af en af dem nærmere angivet Grund maatte afvises, Sagsøgeren dømt til at betale Beløbet ifølge fornævnte Akkordopgørelse: 1320 Kr.

Sagsøgeren gør heroverfor gældende, at Svendene, naar Arbejdet ansaas for at være udført efter Akkordtakster, ikke blot havde faaet ud-

betalt, hvad der herefter rettelig tilkom dem, men endog havde faaet udbetalt 275 Kr for meget.

Ved den af den faste Voldgiftsret den 24 August 1932 afsagte Kendelse blev det statueret, at Sagen ikke kunde afvises med den af de Sagsøgte givne Begrundelse.

Det hedder iøvrigt bl a i Kendelsen:

»Som Sagen foreligger oplyst for Retten, kan det ikke anses tilstrækkeligt bevist, at der ved Forhandlingerne mellem Klageren og de to Svende er truffet en mod det sædvanlige stridende og for Svendene ufordelagtig Aftale om, at Arbejdet skulde aflønnes med Timebetaling.

Herefter maa det lægges til Grund for Afgørelsen, at det paagældende Arbejde var et Akkordarbejde, om hvis Betaling der herskede Uenighed mellem Mesteren og Svendene. Under almindelige Forhold vilde hver af Parterne da være berettiget til at forlange Uenigheden afgjort efter sædvanlige Regler for Behandling af faglig Strid, og Arbejdsstandsning vilde dermed være udelukket.

Da der ikke mellem Parterne foreligger nogen almindelig Overenskomst, navnlig heller ikke Voldgiftsregler til Afgørelse af faglige Uoverensstemmelser, og da den faste Voldgiftsret ikke ser sig i Stand til at bedømme, hvilken af Akkordopgørelserne, der er den rette, maa Følgen i Henhold til Voldgiftsretslovens § 17 blive Sagens Afvisning, hvorefter Klageren findes at burde betale Sagens Omkostninger.«

Til Støtte for deres Afvisningspaastand her under Sagen har de Sagsøgte anført, at Sagsøgeren, da Sagen har været forelagt den faste Voldgiftsret, i Henhold til Bestemmelsen i Lov Nr 536 af 4 Oktober 1919 § 5 B 1 maa være afskaaret fra at indbringe den for de almindelige Domstole, De Sagsøgte har i denne Forbindelse henvist til, at Sagsøgerens Ret til Søgmaal ved Voldgiftsretten har Hjemmel i nævnte Lovs § 4 B 4, medens Sagsøgeren heroverfor har gjort gældende, at nævnte Lovbestemmelse kun tager Sigte paa saadanne almindelige Overenskomster, som iøvrigt omhandles i Lovens § 4.

Der findes imidlertid ikke Anledning til her under Sagen at tage Stilling til det saaledes rejste Spørgsmaal. Da den faste Voldgiftsret som ovenfor anført har afvist Sagen for sit Vedkommende med den Begrundelse, at der ikke mellem Parterne foreligger nogen almindelig Overenskomst, navnlig heller ikke Voldgiftsregler til Afgørelse af faglige Uoverensstemmelser, findes Sagsøgeren, der maa have Krav paa at faa den foreliggende Retstvist afgjort ad retslig Vej, ikke i Medfør af fornævnte Lovs § 5 B 1 at kunne være afskaaret fra at bringe Sagen frem for de almindelige Domstole.

Sagsøgerens Paastand under nærværende Sag gaar efter det ovenfor anførte ud paa at faa afgjort, om den af de Sagsøgte overfor ham iværksatte Blokade, der er begrundet ved, at Svendene ikke har faaet udbetalt et dem for deres Arbejde tilkommende Restbeløb, er lovlig eller ej, og det vil herefter være fornødent at afgøre, om der mellem Sagsøgeren og Svendene er truffet bindende Overenskomst om, at Arbejdet skulde udføres paa fast Timeløn, og, saafremt dette ikke kan antages, om Svendene har faaet hele det Beløb, som maatte tilkomme dem efter de gældende Akkordsatser. Som Sagen foreligger maa Retten

anse sig kompetent til at tage begge disse Spørgsmaal under Paakendelse, idet det ikke skønnes at have nogen Betydning, at den faste Voldgiftsret, uanset at den sluttelig kommer til det Resultat, at Sagen vil være at afvise fra samme, forinden i sin Kendelse har taget Stilling til det førstnævnte Spørgsmaal.

Den af de Sagsøgte nedlagte Afvisningspaastand vil herefter ikke kunne tages til Følge.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren Muremester Sophus Andersen, Avedøre Strand, overfor de Sagsøgte Murersvendenes Fagforening af 1919 nedlagt Paastand paa, at den af de Sagsøgte mod Sagsøgeren den 2 August 1932 iværksatte Blokade kendes ulovlig og opheves, og at de Sagsøgte tilpligtes til at betale Sagsøgeren en Erstatning, stor 5000 Kr, tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 19 September 1933, til Betaling sker.

De Sagsøgte har, efter at en af dem nedlagt og under særskilt Procedure behandlet Paastand om Sagens Afvisning som Følge af, at den havde været forelagt den faste Voldgiftsret i Henhold til Bestemmelsen i Lov Nr 536 af 4 Oktober 1919 § 5 B 1, og at Sagsøgeren derfor maatte være afskaaret fra at indbringe den for de almindelige Domstole, var blevet forkastet ved Rettens Kendelse af 24 Oktober 1933, endelig nedlagt Paastand paa, at de frifindes for Sagsøgerens Tiltale, og at Sagsøgeren tilpligtes at betale dem efternævnte to Beløb, som de har modtaget Transport paa af de paagældende Svende, nemlig:

1) Akkordoverskud for Pudsearbejde.....	1231 Kr 53 Øre
2) Spadserepenge	2001 — 60 —

ialt.... 3233 Kr 13 Øre.

Sagsøgeren har paastaaet sig frifundet for de Sagsøgtes Tiltale.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgeren anført følgende:

Sagsøgeren havde i Entreprise paataget sig en Del Murerarbejde ved Opførelsen af Kødbyen i København. Dengang Arbejdet blev paabegyndt i Maj Maaned 1932, antog Sagsøgeren to Svende, nemlig Murersvend Peter Otto Jørgensen og Murersvend Otto Jørgensen, hvorhos hans to Sønner deltog i Arbejdet, den ene som Svend, den anden som Arbejdsmand. Der blev truffet Aftale om, at Arbejdet skulde ske paa sædvanlig Maade og efter Akkordberegning og med en Timeudbetaling paa 2 Kr. Nogle Dage senere henvendte Svendene sig til Sagsøgeren og anmodede om at faa hele Arbejdet paa fast Timeløn. Dette indvilgede han i, og man blev enige om en Pris af 2 Kr 50 Øre pr Time for alt Arbejdet, saaledes at der ingen Akkordopmaaling skulde ske. Timelønnen skulde udbetales med 2 Kr pr Time hver 1ste og 2den Uge og hver 3die Uge yderligere 50 Øre pr Time.

Den 24 Juni fratraadte en af Svendene uden at fremkomme med Bemærkning om, at han mente at have noget tilgode.

Da Pudsearbejdet var færdigt i Begyndelsen af Juli Maaned, fort-

sattes med et Isolationsarbejde, men den 21 Juli meddelte Svendene, at de vilde nedlægge Arbejdet som Følge af, at Sagsøgeren var blokeret af Arbejdsmændenes Glostrup Afdeling. Efter at Sagsøgeren samme Dag havde ordnet sit Mellemværende med Glostrup Afdelingen, nægtede Svendene dog at gaa i Arbejde, medmindre der blev stillet Sikkerhed for, at han overholdt sine Forpligtelser overfor dem og de fik udbetalt »Spaserepenge«. Ved et Møde Dagen efter den 22 Juli, hvori deltog bl a Ingeniør Voltelen og Repræsentanter for Fagforeningen, blev Sagen ordnet saaledes, at Ingeniør Voltelen betalte Svendene 100 Kr for at gaa i Arbejde og indestod for, at de i Fremtiden fik, hvad de fik tilgode hos Sagsøgeren. Ved denne Lejlighed lovede Fagforeningen, at Arbejdet skulde blive fuldført, hvorhos Svendene erklærede paa Ingeniør Voltelens Forespørgsel, om de havde noget tilgode, at de nu havde faaet alt, hvad de til Dato havde tilgode hos Sagsøgeren.

Dagen efter, den 23 Juli, mødte en Repræsentant for Fagforeningen paa Arbejdspladsen og maalte Arbejdet op, og den 26 Juli fik Sagsøgeren tilsendt en Akkordopgørelse over den første Del af Arbejdet (det færdige Pudsearbejde), hvorefter Svendene skulde have tilgode for dette Arbejde 1320 Kr.

Efter at Sagsøgeren havde protesteret mod Opgørelsen under Henvisning til, at Svendene intet havde tilgode, da Arbejdet var udført paa Timeløn, og de havde faaet den aftalte Timeløn udbetalt, og at Opgørelsen i hvert Fald var fremkommet for sent, forhandlede Sagen paa et nyt Møde den 30 Juli, i hvilket Voltelen og Repræsentanter for Fagforeningen atter deltog, og hvor det blev bestemt, at det nye Arbejde, Isoleringsarbejdet, skulde være Akkordarbejde og maales op, hvorfor Svendene fik udbetalt et a conto Beløb vedrørende denne Akkord, medens Sagsøgeren gjorde gældende, at han intet skyldte paa det første Arbejde.

Den 2 August nedlagde Svendene Arbejdet under Foregivende af, at de ikke havde faaet udbetalt deres Tilgodehavende efter Akkordopgørelsen af 26 Juli, og samme Dag blev der indrykket en Notits i »Social-Demokraten« om, at Klagerens Arbejdsplads var blokeret.

Sagsøgeren gør til Støtte for sin Paastand gældende, at han har betalt Svendene alt, hvad de efter den trufne Aftale havde tilgode for Pudsearbejdet, og at den ham paaførte Blokade er ganske ulovlig, hvorfor han paastaar den ophævet og de Sagsøgte tilpligtede til at betale ham i Erstatning for det ham ved den ulovlige Blokade tilføjede Tab det fornævnte Beløb 5000 Kr.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte anført, at et Arbejde, som det omhandlede Pudsearbejde, efter den i Faget gældende Priskurant normalt er et Akkordarbejde, og de bestrider, at Sagsøgeren har aftalt med Svendene, at Arbejdet skulde betales med Timeløn. Efter det paagældende Arbejdes Natur vilde en Aftale om Timeløn have været meget ufordelagtig for Svendene, og den aftalte Udbetalingsmaade, hvorefter der i den 3 Uge skulde udbetales mere end i de 2 første, passer med Akkordarbejde, men ikke med Timelønsarbejde, hvor der hver ugentlig Betalingsdag skal udbetales alt, hvad Svendene har arbejdet for i Ugens Løb. De Sagsøgte hævder, at de har

været berettigede til under de foreliggende Forhold, hvor Sagsøgeren ikke betalte Svendene efter Priskurantens Akkordsatser, at forbyde deres Medlemmer at arbejde for Sagsøgeren, forinden han havde betalt Svendene deres fulde Tilgodehavende for Pudsearbejdet.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har Sagsøgeren afgivet Partsforklaring i nøje Overensstemmelse med sin Procedure, hvorhos Formanden for den sagsøgte Fagforening Thorvald Oscar Krüger, Murersvend Peter Otto Jørgensen, Sukkerhusarbejder Svend Chr Larsen og dennes Hustru Marie Larsen, Murersvend Niels Andreas Thomsen Hovgaard og Sagsøgerens Søn Murerarbejdsmand Martin Aage Andersen har afgivet Vidneforklaring.

Fagforeningsformand Thorvald Krüger forklarede bl a at Blokaden skyldtes, at de 1320 Kr, som Svendene havde tilgode ifølge den under 23—24 Juli udarbejdede Akkordopgørelse, ikke blev betalt.

Murersvend Peter Otto Jørgensen forklarede, at det var aftalt, at Pudsearbejdet skulde udføres i Akkord efter Priskuranten; nogle Dage senere blev det bestemt, at der skulde udbetales a conto paa Akkorden 2 Kr pr Time hver 1ste og 2den Uge og 2½ Kr hver 3die Uge. Der har ikke været Tale om, at Svendene skulde arbejde paa Timeløn. Da Sagsøgeren havde faaet tilstillet Akkordopgørelsen, hvorefter Svendene skulde have tilgode 1320 Kr, protesterede han ½ Times Tid efter; han vilde ikke modtage Opgørelsen og udtalte, at Svendene ikke skulde have flere Penge.

Sukkerhusarbejder Svend Chr Larsen forklarede, at han henvendte sig til Sagsøgeren og spurgte ham, om han havde Arbejde til 2 Murersvende. Sagsøgeren svarede, at han havde saadant Arbejde, men at Svendene kun kunde faa Timeløn, da han havde afgivet et billigt Tilbud. Vidnet talte derefter med de to Svende Peter Otto Jørgensen og Otto Jørgensen, hvilken sidste er hans Svoger, og de sagde begge, at de gerne vilde arbejde paa Timebetaling. Otto Jørgensen meddelte ham, efter at Arbejdet var begyndt, at de havde forlangt en Timeløn af 3 Kr, og at Sagsøgeren havde tilbudt dem 2 Kr, samt at de tilsidst var blevet enige om en Timeløn af 2½ Kr. Efter at Svendene havde været i den faste Voldgiftsret, fortalte de, at de i Voldgiftsretten havde sagt, at det var Akkord, og at de godt vidste, at det var Timeløn, men at de ikke turde sige dette for Fagforeningen.

Fru Marie Larsen forklarede, at hun, inden Arbejdet blev paabegyndt, havde paahørt en Samtale mellem hendes Mand og Sagsøgeren, hvoraf fremgik, at Svendene skulde udføre Arbejdet paa Timeløn, idet det af Sagsøgeren afgivne Tilbud var beregnet efter, at Arbejdet skulde udføres paa Timeløn, og at Svendene ellers ikke kunde have faaet Arbejdet, da han ikke kunde betale efter Akkordsatserne. Peter Otto Jørgensen har ogsaa senere udtalt, at han skulde arbejde paa Timeløn. Sidstnævntes Hustru har endvidere under Arbejdets Gang udtalt overfor Vidnet, at 2½ Kr i Timen ikke var meget, men det var dog bedre end at have Manden gaaende hjemme uden Arbejde. Peter Otto Jørgensen havde derhos engang under en Samtale udtalt, at de først og fremmest skulde tage Hensyn til Fagforeningen, men Vidnet kunde nu ikke mindes, i hvilken Forbindelse denne Udtalelse fremkom. Vidnet forkla-

rede endelig, at hendes Mand ved en senere Lejlighed havde meddelt hende, at Svendene nu havde forlangt Betaling efter Akkordsatser, og han tilføjede: »Men Ret skal være Ret«, og hun var enig med ham i, at det ikke kunde blive til Ret paa den Maade.

Murersvend Niels Hovgaard forklarede, at han havde haft en Samtale med Murersvend Otto Jørgensen, hvorunder denne fortalte ham, at de fik 2½ Kr i Timen; han sagde ikke udtrykkeligt, om det var Timeløn eller Akkord, men Vidnet forstod Udtalelsen saaledes, at det var Timeløn.

Murerarbejdsmand Martin Aage Andersen forklarede, at Murer-svendene Otto Jørgensen og Peter Otto Jørgensen begge havde fortalt ham, at den mellem dem og Sagsøgeren truffne Aftale gik ud paa, at de skulde have en fast Timeløn af 2½ Kr. Vidnet har endvidere paa-hørt, at de udtalte sig paa samme Maade overfor 2 Svende fra Fag-foreningen, der en Dag under Arbejdets Gang kom tilstede paa Bygge-pladsen og spurgte dem, hvad de fik for Arbejdet.

Efter det saaledes oplyste maa Retten anse det for tilstrækkelig godtgjort, at Aftalen mellem Sagsøgeren og de 2 Svende er gaaet ud paa, at Svendene skulde arbejde for en fast Timeløn af 2½ Kr, ikke paa Akkord. Herefter maa den den 2 August 1932 iværksatte Blokade anses for ulovlig, og den vil derfor være at ophæve, hvorhos der vil være at tillægge Sagsøgeren en Erstatning for det ham ved Blokaden paaførte Tab, hvilken dog under Hensyn til, at Sagsøgeren ikke har tilvejebragt nærmere Oplysninger om Størrelsen af Tabet, ikke findes at kunne ansættes til et højere Beløb end 1000 Kr. Sagsøgeren vil derhos være at frifinde for de Sagsøgte Krav om Betaling af Akkordoverskud for Pudsearbejdet, hvilket under Sagen er opgjort til 1231 Kr 53 Øre, medens der — som ovenfor anført — oprindeligt var krævet 1320 Kr og for »Spaserepenge« 2001 Kr 60 Øre.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde tilsvare Sag-søgeren med 300 Kr.

Nr 241/1934.

Rigsadvokaten

mod

Peder Thygesen (Bang),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 222.

Dom afsagt af Roskilde Købstads Ret for Straffe-sager den 19 September 1934: Tiltalte Peder Thygesen bør straffes med Fængsel i 6 Maaneder, hvoraf 12 Dage anses som udstaaet. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. Tiltalte bør udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham under Forundersøgelsens Genoptagelse beskikkede Forsvarer, Sag-fører Erntoft af Roskilde, 20 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 7 November 1934: Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 4 Maaneder, hvoraf 12 Dage anses for udstaaet, og at Bestemmelsen om Frakendelse af borgerlige Rettigheder udgaar. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær og Udlægsgodtgørelse til den beskikkede Forsvarer, Sagfører Erntoft, Roskilde, 50 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Anklagemyndigheden til Skærpelse af Straffen og Frakendelse af de borgerlige Rettigheder.

I Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde vil denne være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 8 Maaneder.

Efter Omstændighederne findes den af Møllejeer Alfred Johannes Rasmussen som Værge for Gerda Else Rasmussen, født 26 Oktober 1919 og paa egne Vegne nedlagte Paastand om Erstatning af henholdsvis 1000 Kroner og 52 Kroner at burde tages til Følge.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 8 Maaneder.

I Erstatning betaler Tiltalte Peder Thygesen til Møllejeer Alfred Johannes Rasmussen som Værge for Gerda Else Rasmussen, født 26 Oktober 1919, 1000 Kroner, der vil være at inddrage under Overformynderiets Bestyrelse, og til Dækning af Udlæg 52 Kroner.

I Salær m v til Sagfører Erntoft og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bang betaler Tiltalte 50 Kroner og 80 Kroner.

De idømte Erstatningsbeløb at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne overensstemmende med Retsplejelovens § 925 behandlede Sag tiltales Peder Thygesen for Overtrædelse af Straffelovens § 222.

Tiltalte er født den 26 November 1911 og ses ikke tidligere at være tiltalt eller straffet.

Ved uforbeholden Tilstaaelse, hvis Rigtighed bestyrkes ved det iøvrigt oplyste, er det godtgjort, at Tiltalte i Tiden fra November Maaned 1933 til Januar Maaned 1934 ialt 4 Gange har haft Samleje med Gerda Else Rasmussen, der er født den 26 Oktober 1919.

Tiltalte, der den 10 September 1933 kom i Tjeneste hos Gerdas Fader, Møllejer Johannes Rasmussen af Ørsted Mølle, har erkendt, at han den 26 Oktober 1933 blev bekendt med, at Gerda denne Dag fyldte 14 Aar, og at han desuagtet en Aften i den paafølgende November Maaned paa sit Værelse paa nævnte Mølle første Gang opnaaede Samleje med hende, efter at han først havde befølt hende i Skridtet. I Tiden indtil Begyndelsen af Januar Maaned 1934 havde Tiltalte derefter to Gange i den til Møllen hørende Hestestald og en Gang paa Mølleloftet Samleje med Gerda.

Efter det foreliggende har Gerda ingensinde modsat sig Tiltaltes Behandling af hende. Hun er ifølge en af Kredslægen i Roskilde under Sagen fremsat Udtalelse aandssvag i middelsvær Grad, men Tiltalte har forklaret, at det aldrig er faldet ham ind, at hendes Aandsevner var ringere end andre unge Pigers under samme Leveforhold og i samme Alder, og efter det under Sagen oplyste skønnes Tiltaltes Forklaring at maatte lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse.

For sit ovennævnte Forhold vil Tiltalte herefter være at anse efter Straffelovens § 222 med Straf, der bestemmes til Fængsel i 6 Maaneder, hvoraf 12 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet. De borgerlige Rettigheder vil være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

De med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder Sælær til den for ham under Forundersøgelsens Genoptagelse beskikkede Forsvarer 20 Kr, vil være at udrede af Tiltalte.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Roskilde Købstads Ret for Straffesager den 19 September 1934 og er af Tiltalte Peder Thygesen indanket til Formildelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af Straffen.

For Landsretten har Møller Alfred Johannes Rasmussen som Værge for sin Datter Gerda Else Rasmussen paastaaet Tiltalte tilpligtet at betale hende 1000 Kr for Forstyrrelse af hendes Stilling og Forhold. Endvidere har han paastaaet sig selv tillagt en Erstatning paa 52 Kr for positive Udgifter i Anledning af Datterens Barselsfærd, idet denne den 13 Oktober 1934 har født et Barn.

Tiltalte har principalt paastaaet Erstatningskravene afvist, subsidiært Frifindelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde bestemmes til 4 Maaneder, hvoraf 12 Dage anses for udstaaet, hvorhos Frakendelse af de borgerlige Rettigheder findes at kunne untlades.

Erstatningspaastandene er der ikke fornøden processuel Hjemmel til at tage under Paakendelse under Anken.

Nr 259/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Axel Marius Pedersen (Harboe),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 224, jfr § 222.

Østre Landsrets Dom af 6 December 1934: Tiltalte Axel Marius Pedersen bør anbringes i en Forvaringsanstalt. Saa bør Tiltalte og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Gad af Svendborg 175 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte til Forandring til Ikendelse af Straf.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Harboe betaler Tiltalte, Axel Marius Pedersen, 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Axel Marius Pedersen er ved Anklageskrift af 13 Oktober 1934 sat under Tiltale ved Østre Landsret for Overtrædelse af Straffelovens § 224, jfr § 222, ved den 11 August 1934 Kl ca 3 Eftm i »Trolleskoven« ved Nyborgvej i Svendborg at have øvet anden kønslig Omgængelse end Samleje med Ulla Elise Caspersen, født den 20 November 1928, idet han efter at have lagt hende ned i Græsset, befølte hende i Skridtet under Benklæderne, stak sin Finger op i hendes Kønsdel, kyssede hende saavel paa Munden som paa hendes blottede Kønsdel, hvorefter han lagde sig ovenpaa hende, førte sit Kønslem ind imellem hendes Laar og op til hendes blottede Kønsdel og foretog Samlejebevægelser, saaledes at der i Medfør af Straffelovens § 70, jfr § 17, nedlægges Paastand paa, at Tiltalte dømmes til at anbringes i Forvaringsanstalten for Psykopater.

Tiltalte er født den 19 December 1894 og tidligere anset ved:

1) Faaborg Købstads Rets Dom af 21 Maj 1920 efter Straffelov af 1866 § 176, jfr § 173, saaledes at Varetægtsarresten traadte i Stedet for Straf,

2) samme Rets Dom af 2 April 1921 efter Straffelov af 1866 § 185, jfr Lov 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, og

3) Østre Landsrets Dom af 16 Marts 1928 efter Straffelov af 1866 § 176, jfr § 173, med lige Fængsel i 4 Maaneder.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig i det Forhold, for hvilket han er tiltalt, saaledes at et Tillægsspørgsmaal om Anvendelse af Straffelovens § 17 er besvaret bekræftende.

Retslægeraadet har i Erklæring af 2 Oktober 1934 udtalt: »at Axel Marius Pedersen efter det oplyste ikke er sindssyg eller aandssvag, men en noget intellektuel underlødige, moralsk forhutlet Person. Han kan ikke anses for egnet til Paavirkning gennem Straf, og da man med stor Rimelighed kan forudse, at han paa fri Fod atter vil gøre sig skyldig i — maaske grovere — Kønsforbrydelser, og han forsaavidt vil kunne blive farlig for Retssikkerheden, skal Retslægeraadet ligesom i Raadets Erklæring af 7 Januar 1928 anbefale, at han anbringes paa Forvaringsanstalten paa Sundholm.

Idet Retten efter samtlige foreliggende Oplysninger maa finde Straf uanvendelig, men det af Hensyn til Retssikkerheden skønnes fornødent, at der anvendes Sikkerhedsforanstaltninger overfor ham, vil han under Hensyn til Retslægeraadets fornævnte Erklæring i Medfør af Straffelovens § 70 være at anbringe i en Forvaringsanstalt.

Onsdag den 30 Januar.

Nr 226/1934.

Rigsadvokaten

mod

Niels Lausen Boisen (Hartvig Jacobsen),

der tiltales for Overtrædelse af Jagtloven.

Dom afsagt af Retten for Bølling—Nørre Herreder den 23 Januar 1934: Den af de Tiltalte, Maskinmester Jørgen Smith Damgaard Hansen og Driftsbestyrer Niels Lausen Boisen, begge boende Nr Bork, forskyldte Straf bortfalder. Sagens Omkostninger betaler de Tiltalte hver for sit Vedkommende.

Vestre Landsrets Dom af 19 Juni 1934: Underretsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes med Halvdelen af Tiltalte Niels Lausen Boisen og med Halvdelen af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Niels Hansen Boisen.

I Henhold til Dommens Grunde vil den, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 21 September 1933 har Politimesteren i Ringkøbing m v rejst Tiltale mod Maskinmester Jørgen Smith Damgaard Hansen, der er født den 7 December 1879 i Ubberud Sogn, boende Nr Bork, og Driftsbestyrer Niels Lausen Boisen (saaledes staves hans Navn i Daabsattesten, men han mener selv, at hans Efternavn staves Boysen), der er født 16 August 1877, boende Nr Bork, for Overtrædelse af Jagtloven, Lov Nr 145 28 April 1931 § 5, jfr § 36, Stk 1, 5 og 8 derved, at de den 26 August 1933 i Fællesskab har drevet Jagt i Ringkøbing Fjord udfor Tippetnes Kyststrækning i en Afstand af godt 1000 m fra denne. De udøvede Jagt siddende paa nogle medbragte Fiskekasser, der stod paa Bunden af Fjorden, der paa det paagældende Sted havde en Vanddybde af 15 cm, og de var naaet til Jagtstedet ved Vadning. Boisen skød under Jagten en Regnspove. Politimesteren har paastaaet de Tiltalte idømt Straf i Medfør af de citerede Lovbestemmelser og Boisen, der alene havde løst 2 Kroners Jagttegn for Aaret 1933—34, tillige for Overtrædelse af nævnte Lovs § 14, jfr § 39.

De Tiltalte har paastaaet sig frifundet. De godkender den i Anklageskriftet givne Fremstilling som rigtig, idet de dog bemærker, at de var sejlet ud fra Nr Bork til et Sted i Nærheden af det, hvor de sad, da Opsynsmanden paa Tipperne kom. De vadede fra Baaden til dette Sted. De mener ikke ved deres Handlemaade at have gjort sig skyldig i noget strafbart.

Ved Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr 173 af 30 Maj 1928 er det forbudt alle og enhver under Strafansvar at ombringe eller indfange Fugle, at borttage Fugleæg og a m paa Tipperne og den Del af Ringkøbing Fjord, som ligger indenfor en Afstand af 1 km derfra. Statens Bestyrer af Tipperne er Godsejer E Tranberg, Lønborggaard, der under 19 September f A har begæret Tiltale rejst mod de Tiltalte under nærværende Sag. Retten har besigtiget Aastedet. Paa store Dele af Ringkøbing Fjord findes ganske lav Vandstand. Den Dag, Retten besigtigede Aastedet, den 7 Oktober 1933, kunde der vades vidt omkring det Sted, de Tiltalte havde siddet den 26 August 1933. 1000 m Grænsen er ikke afmærket i Fjorden. De Tiltalte har anført, at Vandstanden paa det Sted, de sad den 26 August 1933, fra ca November—April gennemsnitlig er $\frac{1}{2}$ m og fra ca April—November varierende fra 0—ca $\frac{1}{2}$ m, at en Skydepram for at flyde behøver ca 8 cm Vand, at Ringkøbing Fjords Areal er ca 52 000 Tdr Land, og at de regner med, at henimod Halvdelen heraf er af samme Beskaffenhed med Hensyn til Vandstand som det Sted, hvor de sad. De Tiltalte har fremdeles anført, at der paa det Sted, de sad den 26 August 1933, var nedgravet camouflerede Rør til Brug for Jægere, saaledes at disse sad skjult under Jagt, og at det stedse har været tolereret af Opsynet paa Tipperne, at der har været drevet

Jagt fra Tønder og lignende udenfor 1000 m Grænsen. Af Tilsynet med Tipperne hævdes det, at saadan Jagt ikke har været tolereret.

I Sagen er afgivet Erklæringer af Landsjagtforeningen af 1923 og Dansk Jagtforening, juridisk Afdeling. Landsjagtforeningen skriver i Skrivelse af 20 Oktober 1933, at den vil formene, at der ikke er Tale om Overtrædelse af Jagtlovens § 5. Den bemærker, at det skal indrømmes, at Loven paa dette Punkt er vanskelig at forstaa. Den anfører, at begge de Tiltalte sikkert har ment sig berettigede til at jage som sket, idet de lige saa vel kunde have foretaget Jagten fra deres Baade, der vel kunde flyde paa Vandet. Endelig anføres, at Grænsen mellem Reservat og det frie bør afmærkes. Dansk Jagtforening, juridisk Afdeling, anfører i sin Skrivelse, der er dateret 2 December 1933, at den ganske kan slutte sig til en Erklæring af 30 November 1933 fra Dommer Heide-Jørgensen, Frederiksberg. I denne Erklæring udtales, at Ringkøbing Fjord hører til de Omraader, hvor Jagten i Henhold til Jagtlovens § 5 er fri for enhver, der har dansk Indfødsret. Det udvikles, at de Tiltalte herefter har haft Ret til at jage paa det Sted, hvor de udøvede Jagt, naar dette ikke er sket ved Vadning langs anden Mands Kyststrækning. Det paapeges, at dette ikke er Tilfældet, idet de Tiltalte efter det oplyste har jaget siddende. Forbudet i Jagtlovens § 5 er paa sin Vis meget vidtgaaende. Der gælder efter Ordene ingen begrænsende Regel om den Afstand fra Kyststrækningen, i hvilken Jagt paa Søterritoriet ved Vadning langs anden Mands Kyststrækning skal være foregaaet for at rammes af Forbudet i § 5. Saa meget mere maa man passe paa at finde en fornuftig Begrænsning. De formener ikke, at der er Grund til at statuere Overtrædelse i det foreliggende Tilfælde. De Tiltalte har sluttet sig til de af de to Jagtforeninger anlagte Synspunkter.

Retten ser saaledes paa Forholdet: Det er uomtvistet, at de Tiltalte, da de blev attrapperede af Opsynet ved Tipperne, sad ud for Tippeternes Kyst udenfor 1000 m Grænsen, om end, som det maa antages, ikke langt fra denne, at de sad paa nogle medbragte Fiskekasser, og at de var til Stede for at udøve Jagt, ligesom Boisen jo har erkendt, at han skød en Regnspøve. Ved deres beskrevne Handlemaade findes de Tiltalte at have overtraadt Forbudet i Jagtlovens § 5 mod at udøve Jagt ved Vadning langs Kyststrækningen, idet Jagten fra Fiskekasserne ganske maa sidestilles med Jagt ved Vadning, og der ej heller paa Grund af Stedets Afstand fra Kysten eller andre Omstændigheder kan statures, at Forbudet i § 5 ikke er overtraadt. Tiltalte Hansen findes tillige skyldig i Overtrædelse af Jagtlovens § 14. Retten finder ikke Grund til at betvivle, at de Tiltalte har ment at være berettigede til at udøve den Jagt, for hvilken de er tiltalte.

Ingen af de Tiltalte har tidligere været straffet.

Den i Medfør af Jagtlovens §§ 36 og 39 forskyldte Straf findes ior begge de Tiltaltes Vedkommende i Medfør af Borgerlig Straffelov 15 April 1930 § 84, Stk 1 Nr 3 og Stk 2, at kunne bortfalde. Det bemærkes, at det ikke kan anses godtgjort, at Tilsynet med Tipperne udtrykkeligt eller stiltiende har godkendt Jagt fra Tønder og lignende ud for Tipperne paa Steder, hvor saadan Jagt ikke lovlig kan udøves.

offenlige Kloak i det Omfang som af ham paastaet. Da For-
kastelsen af den af Appellanten for Landsretten nedlagte Paa-
stand angaaende Tilslutning til nævnte Kloak maa føre til Ind-
stævntes Frifindelse, og da de af Appellanten for Højesteret ned-
lagte subsidiære Paastande ikke vil kunne tages til Følge, vil Ind-
stævnte i det hele være at frifinde, for hvilket Resultat Sagens
processuelle Stilling ikke ses at være til Hinder.

Sagens Omkostninger findes Appellanten at burde betale til
Indstævnte for begge Retter med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Gladsaxe Kommune, bør for Til-
tale af Appellanten, Grosserer E Vitoft, i denne
Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter be-
taler Appellanten til Indstævnte med 600 Kro-
ner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms
Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 30 Januar 1934 indsendte Grosserer E Vitoft gennem sine Ar-
kitekter til Gladsaxe Kommunes Bygningskommission Andragende om
Tilladelse til paa Ejendommen Matr Nr 1 ma af Buddinge, Bjørnsøns
Allé Nr 1, der har et Areal af 1136 m², at opføre en Beboelsesbygning
i Overensstemmelse med medfulgte Planer. Den projekterede Bygning,
der indeholdt Lejligheder til flere Familier, havde en Grundflade af
426 m². Den 13 Marts s A svarede Gladsaxe Sogneraad, at »Sogneraadet
paa sit Møde den 7 d M har vedtaget at udtale, at man ikke ser sig i
Stand til at meddele Tilladelse til Bebyggelse af mere end $\frac{1}{6}$ af
Ejendommens Nettoareal af Hensyn til de af en saadan Tilladelse
flydende Konsekvenser. Man gør opmærksom paa, at Bebyggelses-
graden $\frac{1}{6}$ er fastsat i Vandafledningskommissionens Kendelse af 30 Juni
1931, og at saadanne Kendelsers Bestemmelser ikke skal være tinglyst
paa de respektive Ejendomme, men Oplysninger om saadanne Bestem-
melser maa indhentes paa Kommuneingeniørens Kontor.«

Efter at Grosserer Vitoft gennem sin Sagfører den 16 s M havde
protesteret mod Sogneraadets Berettigelse til at nægte Tilladelse til at
bebygge mere end $\frac{1}{6}$ af Nettoarealet, svarede Sogneraadet den 10 April
1934, at det »i sit Møde den 4 d M har vedtaget at udtale, at man maa
fastholde den tidligere trufne Afgørelse, idet man gør opmærksom paa,
at Ejerne af heromhandlede Ejendom i sin Tid har været indkaldt til
samtlige Møder vedrørende Utterslev Moses Oplands Kloakering og
har her haft Lejlighed til at protestere imod den fastsatte Grænse for
Bebyggelsesgraden. Ejerne har endvidere været indkaldt til det Møde,
hvor Kendelsen blev afsagt, og kunde herefter have appelleret Ken-
delsen til en Overlandvæsenskommission, saafremt man maatte være
utilfreds med den fastsatte Bebyggelsesgrad. Naar dette ikke er sket,
kan man kun henvise Ejeren til ved egen Foranstaltning at foranledige,

at en ny Landvæsenskommission nedsættes til Behandling af en saadan Sag.«

Grosserer Vitoft har derefter anlagt nærværende Sag, under hvilken hans Paastand i dens endelige Skikkelse gaar ud paa, at Gladsaxe Sogneraad tilpligtes at taale, at ovennævnte Ejendom, bebygget i Overensstemmelse med Kommunens Bygningsreglement, faar Tilslutning til de i den tilgrænsende Vej værende offentlige Kloaker, og at Kommunen tilpligtes at betale ham en Erstatning af 2000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Datoen for Sagsanlægget den 28 April 1934.

Kommunen paastaar sig frifundet, men mener iøvrigt, at Sagens Afgørelse ligger udenfor Domstolenes Competence, idet den formener, at Sagsøgeren maa søge Spørgsmaalet om Afledning af Spildevand fra sin Ejendom løst ved Henvendelse til Vandløbsmyndighederne. Den henviser til, at saavel Sundhedsvedtægten som Bygningsreglementet stiller Krav om betryggende Ordning af Afløbsforholdene inden de efter disse Udfærdigelser fornødne Tilladelser kan gives. Da nu Kommunen som Kloakens Administrator paa Grund af Størrelsen af den af Sagsøgeren planlagte Bebyggelse ikke mener at kunne tillade, at den faar Tilslutning til Kloaken, og da anden Ordning af Afløbsforholdene ikke er planlagt, vil bemeldte Bebyggelse ikke kunne finde Sted.

Til Støtte for sin Nægtelse af Tilslutning til Kloaken har Kommunen under Domsforhandlingen den 26 Juni 1934 henvist til, at Kendelse angaaende Anlæg af Sideledninger til Hovedkloaken for Lersøens og Uterslev Moses Oplande indenfor Gentofte og Gladsaxe Kommuner, afsagt den 30 Juni 1931 af den i Henhold til Lov af 30 November 1857 og Lov af 28 April 1906 nedsatte Kommission forudsætter, at Bebyggelsesgraden i den paagældende Del af Gladsaxe Kommune gennemsnitlig er $\frac{1}{6}$ (0,17), samt at Kloaken er dimensioneret i Forhold hertil.

Ved Slutningen af nævnte Retsmøde blev Sagen imidlertid udsat i Henhold til Retsplejelovens § 287, for at de kunde indbringe Spørgsmaalet for højere administrativ Myndighed. Sagsøgeren forelagde derefter Sagen for Indenrigsministeriet, som den 19 September 1934 til hans Sagfører fremsendte saalydende af ovennævnte Kommission den 4 s M afgivne Erklæring:

»Ved at tilbagesende hoslagte Sag — — — skal man udtale, at Gladsaxe Sogneraad ikke paa Kommissionens Kendelse af 30 Juni 1931 kan støtte nogen Ret til at nægte Tilslutning fra den projekterede Bebyggelse paa Ejendommen Matr Nr 1 am af Søborg.

Det er en Selvfølge, at Kommissionen ikke ved sin Kendelse har kunnet træffe Bestemmelse af bygningsindskrænkende Karakter. Den har i Kendelsen — — — fastslaaet, hvorledes Kloakbidragene skal fordeles, og har taget Afstand fra det af Kommunen opstillede Grundlag for Beregningen af Kloakernes Vandføring — — — og har betegnet Anlægget som udført i ca $\frac{1}{2}$ Størrelse og pointeret, at der ved et supplerende 2 Anlæg maa betales Bidrag af samtlige Ejendomme og Særbidrag for tættere Bebyggelse.«

Under den derefter fortsatte Domsforhandling har Kommunen ændret sine Anbringender derhen, at det ikke er fornævnte Kendelse af 1931, der er afgørende for dens Standpunkt, men derimod Kendelse af

sagt 8 Oktober 1908 af en til Ordningen af Spildevandsafledningen fra Søborg Villakvarter nedsat Landvæsenskommission, idet denne Kendelse ordner Detailkloakeringen af Søborg Villakvarter, hvorunder Sagsøgerens Ejendom henhører, medens førstnævnte Kendelse bl a vedrører Videreførelsen af Spildevandet fra nævnte Villakvarters Kloaksystem, som iøvrigt ikke berøres af Kendelsen. Kommunen henviser til, at Kendelsen af 1908, som Følge af, at Spildevandet fra Villakvarteret i sit videre Forløb skulde føres ind over Københavns Grund til den under Københavns Vandværk sorterende Søborg Mose, byggede paa en mellem Sogneraadet og Københavns Kommunalbestyrelse afsluttet Overenskomst. I denne Overenskomst fastsættes det, foruden at Ordningen med Videreførelse af Spildevandet til Søborg Mose kun skulde være midlertidig, bl a, at der kun maatte afvandes fra Villabebyggelse. Med Hensyn til denne Bestemmelse siges det i Kendelsen, at den for største Delen af Oplandet er let at hævde, da der i Forvejen er paalagt Arealet Villaservitut, men at dette dog ikke gælder et mindre Antal af Ejendomme (til hvilke Retten maa forudsætte, at den under nærværende Sag omhandlede Ejendom hører). Der fortsættes derefter i Kendelsen: »Det lader sig imidlertid ikke gøre, hverken ved en Landvæsenskommissions Kendelse eller ved en af Sogneraadet tiltraadt Overenskomst, at lægge Villaservitut paa disse Ejendomme, medens det selvfølgelig ligger i Sogneraadets Magt at paabyde disse Ejendomme selv at etablere en tilfredsstillende Vandafledning for saa vidt Ejerne vil anvende den til anden Bebyggelse end Villabebyggelse.«

Retten har dog forstaaet Sagsøgte saaledes, at ovennævnte i Overenskomsten med Københavns Kommune liggende Hindring for Tilslutning til Søborg Kloak fra Ejendomme med anden Bebyggelse end Villabebyggelse, vel nu er bortfaldet med den i Henhold til Kendelsen af 1931 skete Ændring i Videreførelsen af Spildevandet fra denne Kloak, og at Sagsøgte ikke formener, at Kendelsen i sig selv udelukker saadan Tilslutning, men at Sagsøgte, da Kloaken som Følge af Overenskomsten kun er dimensioneret i Forhold til Villabebyggelse, af Hensyn til Konsekvenserne ikke mener at kunne tillade den af Sagsøgeren krævede Tilslutning, idet lignende fortsat Bebyggelse indenfor Kloakens Opland hurtigt vilde føre til Overfyldning af Kloaken.

Da Tvisten mellem Parterne angaaende Tilslutning til Kloaken efter dens saaledes foreliggende Indhold ikke kan afgøres af Domstolene, men alene af Vandløbsmyndighederne, jfr Vandløbslovens § 52 I, og idet Retten derfor heller ikke — i al Fald ikke for Tiden — kan tage Standpunkt til Sagsøgerens Erstatningspaastand, vil Sagen være ex officio at afvise fra Retten.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne opheves.

Nr 238/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Rasmus Rasmussen (Cohn),

der tiltales for Bedrageri m v.

Dom afsagt af Retten for Østerlisbjerg og en Del af Sønderhald Herred den 31 Januar 1934: De Tiltalte, Tømresvend Rasmus Rasmussen, Egaa, og Handelsmand Christian Peter Nielsen, Skjødstrup Mark, bør bøde til Statskassen henholdsvis 100 Kr og 50 Kr. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte henholdsvis i 10 Dage og 6 Dage. I Erstatning til Randers Andels Svineslagteri betaler de Tiltalte in solidum 220 Kr med Renter 6 pCt p a fra den 17 Februar 1933 til Betaling sker. De Tiltalte bør derhos in solidum betale alle af denne Sag lovlig flydende Omkostninger, derunder i Salær til Overretssagfører Lassen-Landorph, Randers, for hans Virksomhed under Domsforhandlingen 30 Kr. Den idømte Erstatning at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse.

Vestre Landsrets Dom af 21 August 1934: Tiltalte Rasmus Rasmussen bør straffes med Fængsel i 30 Dage, dog at Fuldbyrdselsen af Straffen udsættes, og at Straffen bortfalder efter Forløbet af 3 Aar fra denne Landsretsdoms Afsigelse at regne, saafremt de i Straffelovens Kap 7 fastsatte Betingelser overholdes. I Henseende til Bestemmelsen om den idømte Erstatning og Sagens Omkostninger i 1 Instans bør Underrettsdommen, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer sammesteds, Landsretssagfører Jensbye, 60 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

Efter alt foreliggende findes Tiltalte at have haft Føje til at gaa ud fra, at han som Bestyrer for Nielsen Holst har været berettiget til at disponere over Grisene og at anvende det fra Slagteriet modtagne Beløb som sket. Tiltaltes Forklaring om, at han har antaget, at Slagteriet ved Dispositionen fik den af dette forudsatte Ret, findes derhos ikke at kunne forkastes.

Herefter vil Tiltalte være at frifinde.

Idet der i Medfør af Rpl § 959 vil være at tillægge nærværende Højesteretsdom Virkning for den ved Underretten domfældte Nielsen, vil ogsaa denne være at frifinde.

Sagens Omkostninger for alle Retter vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

De Tiltalte Rasmus Rasmussen og Christian Peter Nielsen bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for alle Retter, derunder i Salær til Overretssagfører Lassen-Landorph, 30 Kroner, Landsretssagfører Jensbye 60 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Cohn 120 Kroner udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved 1 jydsk Statsadvokatur Anklageskrift af 6 Januar 1934 er Tømrersvend Rasmussen, Egaa, og Handelsmand Christian Peter Nielsen, Skjødstrup Mark, sat under Tiltale principalt efter Strfl § 285 Stk 1 for Overtrædelse af dens § 279 og § 283 Stk 1 Nr 1, subsidiært efter Strfl § 298 Nr 1.

Anklageskriftet er saalydende:

I. Tømrersvend Rasmus Rasmussen, født den 25 Septbr 1884 i Egaa Sogn, boende i Egaa, og

II. Handelsmand Christian Peter Nielsen, født den 31 December 1875 i Lendum Sogn, boende i Skjødstrup Mark, sættes herved under Tiltale ved Retten for Østerlisbjerg og en Del af Sønderhald Herred til at lide Straf:

principalt efter Straffelovens § 285, Stk 1, for Overtrædelse af dens

1) § 279 for Bedrageri ved i Forening — for derigennem at skaffe Tiltalte Rasmussen uberettiget Vinding — den 17 Septbr 1932 at have bestemt Randers Andels Svineslagteri til mod at betinge sig Ejendomsretten til 11 Grise at udbetale til Tiltalte Nielsen et Beløb af 220 Kr ved retstridigt hos vedkommende Slagteri-Funktionærer at fremkalde den Vildfarelse, at de paagældende Grise af Tiltalte Nielsen samme Dag var solgt til Tiltalte Rasmussen for en Købesum af 220 Kr og med Forbehold af Ejendomsretten, til Købesummen erlagdes, medens Grisene i Virkeligheden tilhørte Tiltalte Rasmussen, og den af Tiltalte Nielsen paa Slagteriet modtagne Købesum af denne straks overleveredes Tiltalte Rasmussen, hvorved paaførtes Slagteriet et Formuetab af 220 Kr.;

2) § 283, Stk 1, Nr 1, for Skyldnersvig ved i Forening — for derigennem at skaffe Tiltalte Rasmussen uberettiget Vinding — den 17 September 1932 at have afsluttet den foran under 1) ommeldte Retshandel med Randers Andels Svineslagteri, hvorved Ejendomsretten til 11 Tiltalte Rasmussen tilhørende Grise overdroges Slagteriet, uagtet der den 23 August 1932 paa Begæring af Smedemester Nielsen Holst, Aarhus, var foretaget Udlæg i den Tiltalte Rasmussen da tilhørende Ejendom i Skæring med tilhørende Besætning;

subsidiært efter Straffelovens § 298 Nr 1 for ved urigtige Foregiver angaaende Tiltalte Rasmussens Betalingsevne i Forening at have skaffet denne Kredit med den Følge, at Formuetab derved paa-

førtes, idet de den 17 Septbr 1932 ved overfor Randers Andels Svineslagteri urigtigt at angive, at 11 Tiltalte Nielsen tilhørende Grise af denne angivelig var solgt til Tiltalte Rasmussen for 220 Kr med Forbehold af Ejendomsretten, til Købesummen var betalt, uagtet Grisene i Virkeligheden tilhørte Tiltalte Rasmussen, og ved at unklade at oplyse, at der den 23 August 1932 paa Begæring af Smedemester Nielsen Holst, Aarhus, var foretaget Udlæg i den Tiltalte Rasmussen da tilhørende Ejendom med Besætning i Skæring, har formaaet Slagteriet til at udbetale til Tiltalte Nielsen Købesummen for de paagældende Grise mod at Ejendomsretten til disse af Nielsen herefter overdroges til Slagteriet, hvorved der paaførtes Slagteriet et Formuetab af 220 Kr, idet Grisene sammen med Ejendommen og dens øvrige Besætning solgtes paa Tvangsauktion den 30 Novbr 1932.

Til Paakendelse i Forbindelse med Sagen er af Randers Andels Svineslagteri nedlagt Paastand paa, at Tiltalte Rasmussen tilpligtes at yde Slagteriet i Erstatning 220 Kr + Renter $7\frac{1}{2}$ pCt fra den 17 Februar 1933 til Betaling sker.

Af de foreliggende Oplysninger fremgaar, at der den 23 August 1932 af Fabrikant Nielsen Holst, Aarhus, der er Panthaver i Tiltalte Rasmussens Gaard Matr Nr 19 a m fl Skæring, Egaa Sogn, i Henhold til to Skadesløsbreve paa henholdsvis 16 000 Kr og 5000 Kr, blev foretaget Udlæg i bemeldte Ejendom med Bygninger, Besætning og Inventarium m v i Henhold til et inden Aarhus Amts 1 Forligskreds den 10 Aug 1932 ratihaberet Forlig for et Tilgodehavende, der under Fogedforretningen opgjordes til 2184 Kr 84 Øre. Ved samme Fogedforretning blev Ejendommen derhos udlagt Fabrikant Nielsen Holst til brugeligt Pant i Henhold til DL 5—7—8 til 10. Tiltalte forblev imidlertid paa Ejendommen og drev denne, uden at det er oplyst, om der var truffet nogen nærmere Aftale om Omfanget af Tiltaltes Dispositions-Beføjelser med Hensyn til Ejendommens Drift.

Angaaende det nærværende Sag vedrørende Forhold har Tiltalte Rasmussen forklaret, at han havde lovet Udlægshaveren Nielsen Holst at klare de resterende Kreditforeningsrenter for Juni Termin 1932, der ialt udgjorde 615 Kr, men da han ikke havde Penge nok hertil, sagde han til Nielsen Holst, en Dag, da denne var ude paa Ejendommen, at han kom nok til at lade nogle Grise indskrive paa Slagteriet, da han ellers ikke kunde klare sidste Rate af Kreditforeningsrenterne, som han havde faaet Lov at betale i to Rater. Tiltalte kan ikke huske, hvad Nielsen Holst svarede, men han forbød ham i al Fald ikke at foretage den ommeldte Transaktion. Tiltalte har dog ikke turdet udelukke den Mulighed, at Nielsen Holst ikke har lagt Mærke til Tiltaltes nævnte Udtalelse.

Den 17 Septbr 1932 henvendte Tiltalte Rasmussen, der, — som det maa antages —, disponerede ud fra den Forudsætning, at han kunde blive ved Ejendommen, sig til Tiltalte Nielsen om Bistand, og der blev saa truffet den Ordning, at Tiltalte Rasmussen pro forma solgte Tiltalte Nielsen 11 Grise, som Rasmussen selv havde lagt til paa Gaarden. Samme Dag købte Rasmussen Grisene tilbage, idet han samtidig anmodede Randers Svineslagteri om at faa en Kontrakt tilsendt, idet han opgav at have købt nogle Grise. Efter at de Tiltalte havde underskrevet

Kontrakten henholdsvis som Køber og som Sælger, og efter at Slagteriet havde faaet den tilbage, sendte Slagteriet et Beløb af 220 Kr til Tiltalte Nielsen, der lod dem gaa videre til Rasmussen formentlig uden at aabne Brevet. — Tiltalte Rasmussen har forklaret, at Grunden til, at den fingerede Handel blev lavet, var, at han ikke mente, at Sagen kunde ordnes saaledes, at han direkte overdrog eller pantsatte Grisene til Andelsslagteriet. At han ikke reelt solgte Grisene og købte andre igen af Slagteriet paa Købekontrakt var, fordi han ved at bruge Nielsen som fingeret Mellemand sparede to Gange Kommissionssalær, da Nielsen nemlig ikke beregnede sig noget Vederlag, men gik med som Mellemand for at gøre Rasmussen en Tjeneste.

Ejendommen blev stillet til Tvangsauktion den 30 Nobr 1932, og Fabrikant Nielsen Holst fik Ejendommen udlagt som ufyldstgjort Pant-haver. Den 2 December 1932 sendte Nielsen Holst Tjenestekarl Anker Rasmussen ud paa Gaarden med Fuldmagt for at overtage Gaarden, og Tiltalte Rasmussen vil, inden han forlod Gaarden have gennemgaaet Besætningen med Anker Rasmussen og gjort han bekendt med, at der skyldtes 220 Kr til Slagteriet for Kontraktsgrise og paaviste ham fire Svin, der kunde dække dette Beløb.

Tiltalte Rasmussen, der har oplyst, at han efter Udlægsforretningen har forøget Gaardens Kvægbesætning med 1 Ko, ligesom han har forøget Svinebesætningen, har benægtet at have handlet som sket for at skaffe sig Vinding eller i svigagtigt Hensigt, og har paastaet sig frifundet.

Tiltalte Nielsen har forklaret, at det alene var for at gøre Tiltalte Rasmussen en Tjeneste, at han indlod sig paa at staa som Sælger i den fingerede Handel, med Hensyn til hvilken han har bemærket, at han havde forvisset sig om, at de paagældende Grise var paa Ejendommen. Han fik ikke noget Vederlag og havde ingensomhelst Fordel af Transaktionen, og han var uvidende om, at der den 23 August 1932 var gjort Udlæg i Rasmussens Ejendom. Da han ikke har handlet for Vindings Skyld eller i svigagtig Hensigt, har han paastaet sig frifundet.

Fabrikant Nielsen Holst, Aarhus, har som Vidne forklaret, at han den 23 August 1932 lod foretage Udlæg i Tiltalte Rasmussens Ejendom og tog den til brugeligt Pant. Tiltalte forblev dog paa Gaarden til Tvangsauktionen, uden at der var truffet nogen Aftale om deres indbyrdes Forhold. Det er rigtigt, at Tiltalte lovede at klare Renterestancen til Kreditforeningen for Juni Termin, og han viste Vidnet en Del Penge-sedler, som han sagde skulde bruges til at betale disse Renter med, men Tiltalte omtalte ikke, hvad disse Renter hidrørte fra. Vidnet nægter, at der har været Tale om, at Tiltalte skulde lade Grise indskrive paa Kontrakt hos Slagteriet for derigennem at skaffe Penge til Kreditfor-eningsrenterne, og Vidnet vilde aldrig have givet sin Tilladelse hertil. Han blev først vidende om Transaktionen efter Tvangsauktionen. Vidnet, der var vred paa Tiltalte, fordi han trods Vidnets Forbud, havde ladet tærse en Del Sæd, var kun een Gang paa Ejendommen i Tiden mellem Udlægsforretningen og Tvangsauktionen; han var forberedt paa at tage Ejendommen ved Tvangsauktion og tænkte, at det kunde vel ikke gaa helt galt i nævnte Tidsrum. Vidnet har derhos anført, at Tiltalte heller ikke paa Tvangsauktionen oplyste noget om, at der var Kontraktgrise

paa Ejendommen, hvilket Vidnet mener havde været hans Pligt.

Tjenestekarl Anker Rasmussen, Skæring Mark, har som Vidne forklaret, at han vistnok den 2 Decbr 1932 kom ud paa Ejendommen for at overtage denne for Nielsen Holst. Tiltalte Rasmussen gjorde ham da bekendt med Forholdet med Hensyn til Kontraktgrisene, og viste ham seks Grise, som han mente kunde dække Gælden til Slagteriet. Vidnet havde ikke før været bekendt med dette Forhold.

Randers Andels Svineslagteri har paastaaet de Tiltalte in solidum tilpligtet at udrede i Erstatning til Slagteriet 220 Kr med Renter 6 pCt p a fra 17 Februar 1933.

Naar henses til, at Tiltalte Rasmussen i Tiden mellem Udlægsforretningen og Tvangsauktionen har forøget Gaardens Kvægbesætning og Svinebesætning og været interesseret i at faa Renterestancen til Kreditforeningen betalt, vil det være berettiget at gaa ud fra, at han har regnet med at faa en Ordning, saa Tvangsauktionen blev undgaaet, og han kunde blive ved Gaarden, hvorved han blev i Stand til ved Levering af de paagældende Svin til Slagteriet at dække dettes Tilgodehavende. Da det derhos er uimodsagt, at det af Slagteriet betalte Beløb 220 Kr er anvendt til Betaling af Kreditforeningsrenterne, maa der næres Betænelighed ved imod de Tiltaltes Benægtelse at anse det for godtgjort, at de har handlet i svigagtig Hensigt og for at skaffe Tiltalte Rasmussen uberettiget Vinding.

Betingelserne for at anvende Strfl §§ 279 og 283 Stk 1 Nr 1 paa det foreliggende Forhold ses som Følge af det anførte ikke at være til Stede, hvorfor de Tiltalte vil være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltalte forsaa vidt den principale Paastand angaar.

Derimod findes det af de Tiltalte udviste Forhold at maatte falde ind under Straffelovens § 298 Nr 1, hvorfor de Tiltalte, af hvilke Rasmussen er født den 25 Septbr 1884 og Nielsen den 21 December 1875, begge ustraffede, i Overensstemmelse med Anklagemyndighedens subsidiære Paastand vil være at anse efter denne Bestemmelse for Niensens Vedkommende sammenholdt med Strfl § 23 med en Straf, der for Rasmussens Vedkommende bestemmes til en Bøde af 100 Kr til Statskassen og for Niensens Vedkommende til en Bøde af 50 Kr til samme Kasse. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i henholdsvis 10 Dage og 6 Dage.

I Erstatning til Randers Andels Svineslagteri vil de Tiltalte in solidum have at udrede 220 Kr med Renter 6 pCt p a fra den 17 Februar 1933 til Betaling sker.

De Tiltalte vil derhos in solidum have at udrede alle af denne Sag lovlig flydende Omkostninger, derunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Lassen-Landorph, Randers, for hans Virksomhed under Domsforhandlingen 30 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag, der i første Instans tillige angik en Medtalt, for hvis Vedkommende Sagen ikke er indanket, af Retten for Østerlisbjerg og en Del af Sønderhald Herred den 31 Januar 1934 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

I Dommen er det af de i saa Henseende anførte Grunde rettelig antaget, at Tiltalte ikke har gjort sig skyldig i et efter Straffelovens § 285, jfr § 283, Stk 1 Nr 1 strafbart Forhold. Derimod findes han ved under de i Anklageskriftet under 1 nævnte Omstændigheder at have ladet sig udbetale 220 Kr af Slagteriet at have gjort sig skyldig i Bedrageri overfor dette, og han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 285, jfr § 279 med en Straf, der findes at kunne bestemmes til Fængsel i 30 Dage. Straffens Fuldbyrdelse findes dog at burde udsættes som nedenfor angivet.

I Henseende til Bestemmelsen om den idømte Erstatning og Sagens Omkostninger i 1 Instans vil Underrettsdommen være at stadfæste, for saa vidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført.

Nr 1/1935.

Rigsadvokaten

m o d

Axel Villiam Søndergaard Jakobsen (Henriques),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 241 og Motorloven.

Dom afsagt af Retten for Københavns Amts Søndre Birk den 17 September 1934: Tiltalte, Vognmand Axel Villiam Søndergaard Jakobsen, bør straffes med 20 Dages Hæfte, hvorhos han for et Tidsrum af 1 Aar fra Dommens Forkyndelse bør have forbrudt Retten til at være Fører af Motorkøretøj. Inden 15 Dage fra Dato betaler Tiltalte og Forsikringsselskabet »Baltica« in solidum i Erstatning til Tjener Villiam Ferdinand Carlsen 150 Kr. Endelig udreder Tiltalte Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Poul Berendsen, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 24 November 1934: Tiltalte Axel Villiam Søndergaard Jakobsen bør bøde 200 Kr, hvoraf Halvdelen tilfalder Statskassen og Halvdelen Amtskommunens Kasse. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 20 Dage. Tiltalte og Forsikringsselskabet »Baltica« bør derhos een for begge og begge for een i Erstatning til Tjener Villiam Ferdinand Carlsen betale 225 Kr. I Henseende til Sagens Omkostninger for Underretten bør Underrettsdommen ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører P Berendsen, udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage og Erstatningen inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde vil denne være at stadfæste, dog saaledes at det Tidsrum, hvori Retten til at føre Motorkøretøj vil være at frakende Tiltalte findes at burde forlænges til 2 Aar og den ikendte Erstatning at burde forhøjes til 225 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Tidsrum, hvori Tiltalte Axel Villiam Søndergaard Jakobsen bør have Retten til at være Fører af Motorkøretøj forbrudt, bestemmes til 2 Aar fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne og at Erstatningen til Villiam Ferdinand Carlsen fastsættes til 225 Kroner. I Salær til Overretssagfører P. Berendsen betales Tiltalte 40 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Henriques 60 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 30 August 1934 fra Statsadvokaten for Sjælland er Vognmand Axel Villiam Søndergaard Jakobsen, boende Odysseus Allé 15, Hvidovre, sat under Tiltale for uagtsomt Manddrab, Straffelovens § 241, samt for Overtrædelse af Motorlovens § 6, jfr § 25 og §§ 29 og 34 ved den 26 Maj 1934 at have ført Lastmotorvogn fra Herløv til Rødovre, uagtet Fodbremserne ikke var i forskriftmæssig Stand og Haandbremsen virkningsløs, og uagtet Vognen var overbelastet med 670 kg, samt ved under Kørslen at have undladt at vise fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed og derved paa Rødovrevej paakørt og dræbt Drengen Preben Brandgaard Carlsen, født den 6 December 1928.

I Medfør af Motorlovens § 42 paastaas derhos Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendt Tiltalte.

Tiltalte er født i København den 25 Oktober 1911 og er tidligere straffet ved Københavns Byrets Dom af 11 Januar 1934 med Bøde 200 Kr for Overtrædelse af Straffelovens § 249, II samt Motorlovens § 29 og Færdselslovens §§ 9 og 10.

Under nærværende Sag har Tiltalte erkendt Manglerne ved Vognens Bremser og Overbelastning, men har iverigt nægtet sig skyldig.

Tiltalte har om det passerede forklaret, at han som Fører af A 14623 kørte ad Rødovrevej med en Hastighed af 20 a 25 km, hvilken Hastighed han under Kørslen havde konstateret paa Speedometret. I et halvt Hundrede Meters Afstand fik han Øje paa nogle Drengene, der legede paa Fortovet til højre for Kørebanen. Da han nærmede sig Drengene og formentlig var 15 a 20 m fra dem, saa han, at een af dem gav sig til at løbe ud mod Kørebanen. Tiltalte gav straks Signal og traadte paa Fodbrem-

sen, hvorved Farten gik ned til 10 a 15 km, saa meget i hvert Tilfælde, at Vognen ikke kunde fortsætte Kørslen i 4de Gear. Da Tiltalte havde givet Signal, standsede Drengen op ved Kanten af Fortovet, og Tiltalte slap derfor Bremsen og skiftede om til 3die Gear, idet det var hans Hensigt at køre videre. Lige idet han havde faaet Vognen i 3die Gear, og inden han havde givet Vognen Gas, saa han, at Drengen igen gav sig til at løbe skraat ud paa Kørebanen foran Vognen. Afstanden fra Vognen til Drengen, da han løb ud paa Kørebanen, kan Tiltalte ikke udtale sig om, bortset fra, at han siger, Drengen var ganske tæt paa Vognen. Da Tiltalte saa, at Drengen vilde forsøge at komme foran Vognen, traadte han straks igen paa Fodbremsen og drejede saa samtidig til venstre paa Vejen. Umiddelbart efter mærkede han imidlertid, at Drengen blev ramt af Vognen, formentlig af højre Forskærm, han mærkede endvidere et lille Bump i Vognen, og straks efter standsede Vognen fuldstændig. Efter at Tiltalte var kommet af Vognen, saa han, at Drengen laa et Par m bag Vognens Bagsmæk.

Ifølge den under Sagen foreliggende Obduktionserklæring er Drengen død straks efter Paakørslen som Følge af indvendig Forblødning.

Efter Paakørslen paavistes paa Vejen et 9,75 m langt Bremsespor efter Tiltaltes Vogn indtil det Sted, hvor Vognens højre Baghjul er kørt over Drengen. Bremsesporene begyndte omtrent midt paa Veibanen og gik derfra skraat over i venstre Side mod Grøfttekanten. Sporene fra de venstre Hjul begyndte 2 m fra Grøfttekanten i venstre Side af Vejen og endte tæt ved Grøfttekanten. Veibanen var 6,80 m bred. Stedet, hvor Drengen blev overkørt, var 5,30 m fra Cykelstien i Vejens højre (vestlige) Side.

Der er under Sagen afgivet følgende Vidneforklaringer:

Tiltaltes Nevø, Formerlærling Harry Bülow, der under Kørslen sad ved Siden af Tiltalte, har forklaret i det væsentlige i Overensstemmelse med Tiltalte.

Maskinarbejder Carl Frederiksen, der stod paa Hjørnet af Rødovrevej og Egbyvej ca 25 m syd for Paakørselsstedet, har forklaret, at han saa Drengen storme ud paa Vejen ganske tæt ved Automobilet. Vidnet var straks klar over, at der vilde ske en Ulykke, og han vendte sig derfor bort, saa han ikke observerede de nærmere Omstændigheder ved Paakørslen. Efter Vidnets Mening var Tiltaltes Hastighed ikke uforsvarlig.

Maskinarbejder Charles Møller, der stod paa Vejen sammen med forrige Vidne, har først set Drengen og Vognen paa et Tidspunkt, da Drengen i Løb var ganske tæt inde paa Vognen, der paa dette Tidspunkt var drejet over i venstre Side af Vejen. Tiltalte kørte ikke hurtigt, og det var efter Vidnets Opfattelse af Situationen ganske umuligt for ham at undgaa Paakørslen.

Om Manglerne ved Bremserne er oplyst, at Fodbremsen kunde standse Vognen med 30 km Fart paa 12 m, medens Bremselængden burde have været højst 8,4 m. Haandbremsen var uden mærkbar Virkning.

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger maa det vel anses godtgjort, at Drengen har udvist Uagtsomhed ved uden at se sig for at løbe

over Vejen, da Tiltaltes Vogn nærmede sig, men efter de foreliggende Oplysninger burde Paakørslen dog være undgaaet. Tiltalte har efter sin egen Forklaring set Drengen i god Tid, og han burde under de angivne Omstændigheder ikke have ført Vognen helt over i venstre Side af Vejen. Videre maa det anses sandsynliggjort, at Tiltalte selv med den urigtige Manøvre vilde have naaet at bringe sin Vogn til Standsning i rette Tid, saafremt hans Fodbremse havde været i forskriftsmæssig Stand.

Tiltalte maa herefter anses skyldig efter Anklageskriftet, hvorfor han i Medfør af Straffelovens § 241 samt Motorlovens § 41, jfr §§ 6, 25, 29 og 34, vil være at anse med en Straf, der under Hensyn paa den ene Side til den af den dræbte Dreng udviste Uagtsomhed, paa den anden Side til den Tiltalte i Januar Maaned 1934 overgaaede Dom findes at maatte bestemmes til 20 Dages Hæfte.

I Medfør af Motorlovens § 42 findes Retten til at være Fører af Motorkøretøj at maatte frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 1 Aar.

Den dræbte Drengs Fader, Tjener Villiam Ferdinand Carlsen, har under Sagen fremsat Krav paa Betaling af 225 Kr for Udgifter ved Sønnens Begravelse.

Tiltalte og Forsikringsselskabet »Baltica«, der er indtraadt som Part, har ikke kunnet erkende Erstatningspligten, men har ikke haft noget at erindre imod Kravets Størrelse.

Efter det foran anførte maa Tiltalte anses pligtig at erstatte den omhandlede Skade, men under Hensyn til den udviste Uagtsomhed fra Drengens Side findes Erstatningen at burde nedsættes til 150 Kr.

Der findes ikke aldeles tilstrækkelig Anledning til at tillægge Selskabet Regres mod Tiltalte.

Endelig bemærkes, at Tiltalte vil have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Poul Berendsen, 50 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 17 September 1934 af Retten for Københavns Amts søndre Birk m v, er af Tiltalte Axel Villiam Søndergaard Jakobsen paaanket til Frifindelse med Hensyn til Tiltalen for Overtrædelse af Straffelovens § 241 og Motorlovens § 29 og iøvrigt til Formildelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf og med Paastand om, at fuld Erstatning tilkendes den forulykkede Drengs Fader, og at der tillægges Forsikringsselskabet »Baltica« Regres hos Tiltalte. »Baltica« har ikke givet Møde under Anken.

I Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde tiltrædes det, at Tiltalte er fundet skyldig i de der nævnte Lovovertrædelser, men under Hensyn til, at den forulykkede Dreng ret uberegneligt er løbet ud paa Kørebanen, og at der var ringe Tid til Omtanke for Tiltalte, findes Straffen at burde bestemmes til en Bøde paa 200 Kr, hvoraf Halvdelen tilfalder Statskassen og Halvdelen Amtskommunens Kasse, og

med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 20 Dage. Frakendelse af Retten til at være Fører af Motorkøretøj findes derhos at kunne undlades.

Efter Omstændighederne findes der at burde tilkendes Drengens Fader, Tjener Villiam Ferdinand Carlsen, den fulde Erstatning 225 Kr, der vil være at udrede af Tiltalte og »Baltica« in solidum. Underrettsdommens Bestemmelse med Hensyn til Regres og Sagens Omkostninger tiltrædes.

Nr 214/1934.

Rigsadvokaten

m o d

Thorvald Anders Peter Hansen (Kondrup),

der tiltales for Forbrydelse mod Kønssædeligheden.

Dom afsagt af Retten for Sunds-Gudme Herreder den 7 September 1934: Tiltalte Thorvald Anders Peter Hansen bør straffes med Fængsel i eet Aar, hvoraf 10 Dage anses udstaaet. De borgerlige Rettigheder frakendes ham i 5 Aar. Han vil derhos have at betale Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Oscar Schmidt, Svendborg, 35 Kr.

Østre Landsrets Dom af 4 Oktober 1934: Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden fastsættes til 3 Maaneder, hvoraf 10 Dage er udstaaet, og at Bestemmelsen om Frakendelse af de borgerlige Rettigheder udgaar. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 60 Kr i Salær og Godtgørelse for Rejseudgifter til den for Tiltalte Thorvald Anders Peter Hansen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører O Schmidt, Svendborg, udredes af det offentlige. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde vil denne Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for alle Retter vil være at udrede af Tiltalte.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Tiltalte Thorvald Anders Peter Hansen betaler til Overretssagfører O Schmidt i Salær og

Godtgørelse for Rejseudgifter 60 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Kondrup 60 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Tiltalte Thorvald Anders Peter Hansen, der er født den 20 Februar 1911 og ikke tidligere fundet tiltalt eller straffet, tiltales under denne Sag for Overtrædelse af Straffelovens § 222.

Ved uforbeholden Tilstaaelse, hvis Rigtighed bestyrkes ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger, er Tiltalte overbevist om, at han, der den 1 Februar 1934 kom i Tjeneste hos Gaardejer Hans Hansen, Øster Skerninge og derved lærte dennes Nabo, Muremester Valdemar Kudsk og hans Familie at kende og saaledes ogsaa fik at vide, at Kudsk's Datter Johanne Marie Jensen Kudsk, født den 23 Marts 1920, blev konfirmeret i Foraaret 1934, da nævnte Datter den 1 Maj 1934 kom i Tjeneste hos Gaardejer Hans Hansen, en 8 Dages Tid efter begyndte at kysse hende og fik Lov til at komme ind paa hendes Værelse, efter at hun var gaaet i Seng. Her lagde han sig paaklædt i Sengen hos hende, der var iført Pyjamas. Han kyssede hende, og de følgende Aftener, hvor han laa hos hende som beskrevet, begyndte han at beføle hende og blev mere og mere dristig over for hende, indtil han bad hende om at tilstaa sig Samleje; efter først at have sagt Nej, fik han efter at have ligget hos hende 7 a 8 Gange Lov til at pleje Omgang med hende, og Forholdet mellem dem fortsattes indtil den 23 Juli 1934, da Tiltalte blev anholdt; han mener, at han har haft Samleje med hende hver anden Aften, ligesom han indrømmer, at han var klar over, at hun kun var 14 Aar.

I Henhold til foranførte, og idet Bestemmelserne i Retsplejelovens § 925 er iagttaget, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 222 med Fængsel i eet Aar, hvorhos han frakendes de borgerlige Rettigheder i 5 Aar. Af den idømte Straf anses 10 Dage som udstaaet i Medfør af Straffelovens § 86.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 7 September 1934 af Sunds-Gudme Herreders Ret, er af Tiltalte Thorvald Anders Peter Hansen paaanket til Formildelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde bestemmes til 3 Maanedere, hvoraf 10 Dage anses som udstaaet, og at Frakendelse af de borgerlige Rettigheder findes at burde undlades.

T i r s d a g d e n 5 F e b r u a r .

Nr 18/1935.

Olaf Marius Truelsen

p a a k æ r e r

Østre Landsrets Kendelse af 22 December 1934.

Den paakærede Kendelse er saalydende: I et til Justitsministeriet indkommet og til nærværende Ret oversendt Andragende har Olaf Marius Truelsen, der ved Dom, afsagt den 28 August 1934 af Østre Landsret under Medvirking af Nævninger efter Straffelovens § 216, jfr § 17, blev dømt til at anbringes i en Psykopatforvaringsanstalt, fremsat Begæring om, at Sagen maa blive genoptaget.

Da Begæringen ikke ses at indeholde Anbringender, der kan begrunde nye Undersøgelser til Fremskaffelse af Oplysninger af den i Retsplejelovens § 977 omhandlede Art, vil Begæringen om Genoptagelse i Medfør af nævnte Lovs § 982 være at afvise.

T h i b e s t e m m e s :

Den ovennævnte af Olaf Marius Truelsen fremsatte Begæring om Genoptagelse afvises.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Østre Landsret, anførte Grunde

b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 31/1934. **Arbejdernes Brandforsikringsselskab (Gelting)**

m o d

Postbud **N P Pedersen**, Bogtrykker **C Dideriksen** m fl (Gorrissen),

betræffende Anerkendelse af de indstævnte som Repræsentanter for det appellerende Selskab.

Vestre Landsrets Dom af 10 Februar 1934: Sagsøgerne, Postbud N P Pedersen, Bogtrykker C Dideriksen, Skræder Chr Briksø, Bager I Haslev, Bogholder Johs Andersen, Tekstilarbejder Niels Jensen, Afholdsvært Jens Nielsen og Portner H P Petersen, bør anerkendes som Repræsentanter for de Sagsøgte, Arbejdernes Brandforsikringsselskab, i deres respektive Kredse med de samme Rettigheder som før Afholdelsen af de forommeldte Kredsmøder i April Maaned 1933. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne med 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Arbejdernes Brandforsikrings-selskab, med 500 Kroner til de Indstævnte, Postbud N P Pedersen, Bogtrykker C Dideriksen, Skrædder Chr Briksø, Bager I Haslev, Bogholder Johs Andersen, Tekstilarbejder Niels Jensen, Afholdsvært Jens Nielsen og Portner H P Petersen.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1912 stiftedes det sagsøgte Selskab »Arbejdernes Brandforsikringsselskab«, Randers, og hedder det i § 1 i Vedtægterne for Selskabet, at det er oprettet af organiserede Arbejdere med det Formaal gensidigt at sikre dets Medlemmer paa liberale og efter Arbejdernes Tarv særligt afpassede Vilkaar og for at erhverve og opspare en Kapital til Gavn for de Forsikrede. Selskabet er organiseret som et gensidigt Selskab, hvor Medlemmerne er solidarisk ansvarlige for de Selskabet paahvilende Forpligtelser. Ifølge Vedtægterne er den øverste Myndighed hos et Repræsentantskab der vælger Bestyrelsen samt et Kontroludvalg og ansætter en Forretningsfører, derimod omtales der ikke i Vedtægterne nogen Generalforsamling af Interessenterne og Ordet »Generalforsamling« findes alene i nedenauførte § 36. De nærmere Regler om de foranævnte Selskabsorganers Dannelse og Virksomhed gives i nedennævnte Bestemmelser i Vedtægterne:

»§ 27.

Den øverste Myndighed i alle Selskabets Anliggender er hos Repræsentantskabet, der dannes af de af de Forsikrede valgte Repræsentanter, og dette kan ogsaa navnlig tage Bestemmelse om og hvorledes eventuel Likvidation skal foregaa, og om en eventuel Overførelse af Forsikringerne til nyt Selskab.

§ 28.

I hver By eller Kreds, der tæller fra 50 til 1000 Medlemmer vælges 1, og for hver ny paabegyndt 500 Medlemmer vælges 1 Repræsentant, dog ikke udover 3 Repræsentanter for samme By eller Kreds. Selskabet meddeles Valget, der, forudsat at Vedkommendes Forhold ikke forhindrer

det, anses for gældende, indtil nyt Valg forud for næste ordinære Repræsentantskabsmøde finder Sted.

§ 29.

Repræsentantskabets Beslutning tages i alle Tilfælde ved simpel Stemmefflerhed.

§ 30.

Repræsentantskabets Møder indkaldes af Selskabets Bestyrelse ved skriftlig Meddelelse med 2 a 3 Ugers Varsel til paagældende Byer eller Kredse. Samtidig med Indkaldelsen medfølger et Uddrag af Regnskabet.

Sager, der ønskes forelagt Repræsentantskabet, maa være anmeldt for Bestyrelsen mindst 8 Dage før Mødet.

Ekstraordinært Repræsentantskabsmøde skal indvarsles, naar enten Tredjedelen af Repræsentanterne eller Bestyrelsen ved en skriftlig motiveret Henvendelse forlanger det.

Bestyrelsen har ikke Stemmeret ved Godkendelse af Beretning og Regnskab.

— — —

§ 31.

Ordinært Repræsentantskabsmøde afholdes hvert 4 Aar i August Maaned. Da aflægges Beretning om Selskabets Virksomhed i de forløbne Aar og det reviderede Regnskab fremlægges til Godkendelse.

— — —

§ 32.

Repræsentantskabet vælges for 4 Aar ad Gangen.

— — —

§ 33.

Paa det ordinære Repræsentantskabsmøde vælges et Kontroludvalg, bestaaende af tre Mand, bosiddende i det Agentur, hvori Hovedkontoret ligger, hvilket Kontroludvalg dels skal føre Tilsyn med Selskabets Ledelse og dels kan raadspørges af Bestyrelsen. Valget gælder for 4 Aar.

§ 34.

Selskabets Bestyrelse bestaar af ni Medlemmer, hvoraf fire skal være bosiddende i det Agentur, hvor Hovedkontoret ligger. Disse fire danner et Forretningsudvalg, hvis Forretningssgang og Kompetence fastsættes af den samlede Bestyrelse.

Bestyrelsen og Kontroludvalget er ansvarlig for Kassens Midler.

Forretningsføreren og Formanden tegner Selskabets Prokura.

§ 35.

Valget af Bestyrelsen sker paa det ordinære Repræsentantskabsmøde og gælder for 8 Aar, saaledes at Bestyrelsen afgaar skiftevis hvert 4 Aar. Repræsentantskabet fastsætter Bestyrelsens Lønningsvilkaar.

§ 36.

I Tilfælde af, at Forretningsudvalget, Kontroludvalget og Revisorerne i Valgperioden nødvendigvis maa suppleres, foretages dette af Medlemmerne i den By, hvor Hovedkontoret findes, paa en dertil indvarslet Generalforsamling.

§ 37.

Repræsentantskabet vælger Formanden, Bestyrelsen vælger selv Næstformanden og Sekretæren. Gyldig Beslutning tages med almindelig

Stemme flerhed. Bestyrelsen bestemmer selv sin Forretningsgang. Den holder normalt Møde en Gang aarlig. Ekstramøde afholdes, naar Formanden eller tre Bestyrelsesmedlemmer forlanger det.

§ 38.

Det paahviler Forretningsudvalget, eventuelt Bestyrelsen at føre et almindeligt Tilsyn med Selskabets Ledelse og derunder:

- a) at konstatere alle Skadeserstatninger,
- b) at antage det nødvendige Personale efter Forretningsførerens Indstilling og bestemme disses Vilkaar,
- c) at tage Bestemmelse om Optagelse af Laan,
- d) at drage Omsorg for Selskabets Midlers Anvendelse og Sikkerhed,
- e) at efterse Kassebeholdningen mindst en Gang hver Maaned.

§ 39.

Forretningsføreren, der ansættes af Repræsentantskabet, leder Selskabets Virksomhed og repræsenterer Selskabet i Overensstemmelse med hans Kontrakt, der tillige skal indeholde Bestemmelse om Forretningsførerens Gage og øvrige Vilkaar, og som skal forelægges Repræsentantskabet til Godkendelse.

§ 44.

Naar Selskabets Reservefond har naaet en Størrelse af mindst 2000 Kr for hver forsikret Million, anvendes det overskydende efter Repræsentantskabets nærmere Bestemmelse til Fordel for de Forsikrede.«

Det sidste ordinære Valg af Repræsentanter, der overensstemmende med foranstaaende Bestemmelser skete for 4 Aar og foretoges af Selskabets Interessenter paa Møder i de enkelte Kredse, fandt Sted i August 1931 og blandt de valgte Repræsentanter var Sagsøgerne i nærværende Sag, Postbud N P Pedersen, Ringsted, Bogtrykker C Dideriksen, Næstved, Skræder Chr Briksø, Kalundborg, Bager I. Haslev, Horsens, Bogholder Johs Andersen, Odense, Tekstilarbejder Niels Jensen, Silkeborg, Aiholdsvært Jens Nielsen, Randers, og Portner H P Pedersen, Fredericia.

Det sagsøgte Selskab har i Aarenes Løb oparbejdet et stort Medlemstal (ca 19 000 forsikrede) og en betydelig Formue. Virksomheden har i Overensstemmelse med Selskabets i Vedtægterne angivne Formaal hovedsagelig fundet Sted i Arbejderkredse.

I Aaret 1922 dannedes der en kooperativ Sammenslutning af Arbejdernes forskellige Foretagender i Tilslutning til Fagforbundene, og i denne Sammenslutning, der bærer Navnet »Det kooperative Fællesforbund i Danmark« blev det sagsøgte Selskab Medlem.

Fra Fællesforbundets Side var det straks fra Stiftelsen Tanken, at der skulde søges dannet et landsomfattende Arbejder-Assuranceselskab, der dog ikke skulde virke som et gensidigt Selskab, men benytte Aktieselskabsformen. I dette Selskab var det Mening, at det sagsøgte Selskab, der som nævnt ikke var udgaet direkte af Organisationerne, skulde gaa op, og der indledes Forhandlinger med dette Formaal for Øje. Noget Resultat opnaaedes imidlertid ikke, og i Aaret 1929 startedes derfor med Tilslutning fra Fællesforbundet et nyt Selskab »Dansk kooperativt Assurance A/S«, der begyndte at virke i Konkurrence med det sagsøgte Selskab. Da man fra Organisationernes Side ikke ønskede

denne Konkurrence om Arbejdernes Forsikringer fortsat, indledes der i Aaret 1930 nye Forhandlinger mellem de to Assuranceselskaber om en Sammenslutning. Efter ret langvarige Drøftelser enedes Forretningsudvalget for det sagsøgte Selskab med Udvalget for »Dansk kooperativt Assurance A/S« og Fællesforbundet om et Forslag indeholdende de nærmere Vilkaar for Sammenslutningen, og dette Forslag blev derpaa forelagt det sagsøgte Selskabs Bestyrelse, der med 6 Stemmer mod 3 vedtog at bringe det frem for Rrpræsentskabet. Der blev derfor af Bestyrelsen indkaldt til et ekstraordinært Møde af dette den 25 September 1932 i Randers. Inden Mødet udsendte imidlertid Selskabets Forretningsfører en fortrolig Skrivelse til Repræsenterne, hvori han fraraadede Vedtagelse af Sammenslutningsforslaget, da dette vilde medføre Selskabets Ophævelse og Overgang af dets Medlemmer og dets Kapital til »Dansk kooperativ Assurance A/S« Mindretallet i Bestyrelsen og Kontroludvalget udsendte ligeledes inden Mødet en Redegørelse til Repræsenterne, hvori Sammenslutningen ogsaa fraraadedes. Paa Mødet den 25 September 1932 vedtog Repræsentskabet derefter, at Sammenslutning ikke skulde ske paa de foreslaaede Vilkaar, men paa det Grundlag, som det sagsøgte Selskab fra første Færd havde anlagt, og da dette Grundlag, der omfattede Bevarelsen af Formen som gensidigt Selskab, ikke var acceptabelt for »Dansk kooperativt Assurance A/S«, hvilket var bekendt, betød Repræsentskabets Beslutning i Virkeligheden det samme som en Forkastelse af Forslaget om Sammenslutning. Bestyrelsen eller dennes Flertal arbejdede dog fremdeles for en Sammenslutning af de to konkurrerende Selskaber i Aktieselskabsform, og til dette Øjemed besluttede Bestyrelsen paany at indkalde et ekstraordinært Repræsentskabsmøde den 30 April 1933 samt forinden at foranstalte Valg af nye Repræsenter for Resten af Repræsentskabsperioden, der som foran nævnt gik til August 1935. Bestyrelsen formenten nemlig, at den Modstand mod Sammenslutningsplanen, der havde vist sig paa Repræsentskabets Møde i 1932, ikke deltes af Flertallet af Selskabets Medlemmer, og særlig tilskyndedes Bestyrelsen til Afholdelse af Nyvalg af Repræsenter ved den Omstændighed, at en Del Repræsenter krævede et ekstraordinært Repræsentskabsmøde indkaldt til Vedtagelse af Ændringer i Vedtægterne særlig gaaende ud paa Ændring af disses § 27, saaledes at Beslutning om Opløsning af Selskabet eller Sammenslutning af dette med et andet Selskab fremtidig skulde kræve en Majoritet paa $\frac{4}{5}$ af de mødte Repræsenter. I Henhold til Bestyrelsens Beslutning, der udsendtes til de enkelte Kredse gennem Forretningsføreren efter sædvanlig Praksis, afholdtes derpaa i Løbet af April Maaned 1933 saakaldte Generalforsamlinger (Kredsmøder af Interessenterne) i de forskellige Kredse Landet over; Dagsordenen for disse Møder var Udtalelse fra Mødet om Sammenslutningen og eventuelt Valg af Repræsenter i Overensstemmelse med Flertallets Standpunkt til Spørgsmaalet. De fleste af Repræsenterne genvalgtes, men af de hidtilværende Repræsenter blev otte, nemlig Sagsøgerne under nærværende Sag, ikke genvalgt. Det saaledes delvis nydannede Repræsentskab afholdt derpaa ekstraordinært Møde den 30 April 1933 i København, hvor der opstod Uenighed om, hvorvidt Valgene til

Repræsentantskabet var lovlige eller ikke, og om de otte oprindelig valgte Repræsentanter, altsaa Sagsøgerne, maatte anses som Repræsentanter for hele Perioden. Det vedtoges derfor at indbringe Spørgsmaalet om Gyldigheden af de otte oprindelig valgte Repræsentanters Mandat for Domstolene. Sagsøgerne har derpaa her under Sagen nedlagt Paastand om, at de anerkendes som Repræsentanter for det sagsøgte Selskab i deres respektive Kredse med de samme Rettigheder som før Afholdelsen af Kredsmøderne i April 1933. Det sagsøgte Selskab procederer til Frifindelse.

Til Støtte for denne Paastand har det sagsøgte Selskab anført, at det er med Rette, at der er valgt otte nye Repræsentanter i Stedet for Sagsøgerne, og at disse derfor ikke mere er lovlige Repræsentanter i Selskabet. Indkaldelsen fra Bestyrelsens Side af Kredsmøder (Generalforsamlinger i Kredsene) har efter Selskabets Formening været lovmæssig, da Vedtægterne intet nærmere indeholder om, gennem hvem — Repræsentantskab eller Bestyrelse — saadan Indkaldelse skal finde Sted, og da det herefter skønnes naturligt, at Bestyrelsen indkalder, hvad ogsaa faktisk er sket ved de ordinære Kredsmøder hvert 4 Aar. Ej heller forbyder Vedtægterne efter de Sagsøgtes Mening at indkalde ekstraordinære Kredsmøder udover de i § 28 nævnte Møder, der kun holdes hver 4 Aar, og Bestyrelsen har haft særlig Opfordring dertil, da der forelaa et for Selskabet livsvigtigt Spørgsmaal, nemlig Sammenslutningen, til Afgørelse. Det sagsøgte Selskab gør i denne Forbindelse gældende, at hvis Sammenslutningen ogsaa i 1933 forkastedes af Repræsentanterne, vilde dette medføre, at Selskabet blev ekskluderet af »Det kooperative Fællesforbund«, og Følgen deraf vilde blive, at Størsteparten af Medlemmerne, der er organiserede Arbejdere eller Virksomheder, dannede af saadanne, faldt fra, hvorved ogsaa Formaålet for Selskabet, at virke for Arbejdernes Tarv, vilde forspildes. Selskabet henviser fremdeles til, at en stor Del af de gamle Repræsentanter tillige er Agenter for Selskabet og som saadanne paavirkede af Forretningsføreren, der — som foran fremstillet — er imod Sammenslutningen og har agiteret mod denne. Endelig gør Selskabet gældende, at Bestemmelsen i Vedtægternes § 28, hvorefter Valget af Repræsentanter — forudsat at vedkommendes Forhold ikke forhindrer det — anses for gældende, indtil nyt Valg forud for næste ordinære Repræsentantskabsmøde finder Sted, ikke hindrer Nyvalg af Repræsentanter i 4-Aars Perioden, da det følger af de almindelige Regler om Fuldmagt, at Selskabets Ejere, Interessenterne, naar som helst kan tilbagekalde det stedfundne Valg af Repræ-

---

Færdig fra Trykkeriet den 20 Februar 1935.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

78. Aargang

Højstetsaaret 1934.

Nr. 29

Tirsdag den 5 Februar.

sentant, naar vedkommende i et vigtigt Spørgsmaal ikke længere skønnes at være i Overensstemmelse med Interessenternes Opfattelse. Den særlige Regel om Ophør af Mandatet, hvis Vedkommendes eget Forhold afgiver Hindring for fortsat Virksomhed, hvilket dog ikke her foreligger, er efter de Sagsøgtes Formening indsat for at antyde, at Repræsentantskabet eller Bestyrelsen i saa Tilfælde straks kan afskedige den paagældende.

Retten finder ikke at kunne give de Sagsøgte Medhold. Efter hele Organisationens af det sagsøgte Selskab, saaledes som denne har faaet Udtryk i de foranciterede Vedtægtsbestemmelser, er Repræsentantskabet Selskabets øverste Myndighed i alle Anliggender, medens Bestyrelsen, der vælges af Repræsentantskabet, som ligeledes udpeger Formanden for Bestyrelsen, er Repræsentantskabet underordnet. Det maa efter Selskabets Struktur og Karakter antages, at Bestemmelserne i Vedtægternes §§ 28 og 32, hvorefter Valgene sker for 4 Aar ad Gangen paa Møder af Interessenter i de enkelte Kredse og er gældende til næste ordinære Valgmøde, tilsigter at betrygge den øverste Selskabsmyndigheds uafhængige Stilling i Valgperioden, og der ses ikke at være noget Holdepunkt i Vedtægterne for, at Bestyrelsen eller nogen anden under Repræsentantskabet staaende Selskabsmyndighed indenfor 4-Aars Perioden kan gennemtvinge en Fornyelse af Repræsentantskabet ved at foranstalte Nyvalg paa ekstraordinære Kredsmøder, selv om vedkommende Selskabsmyndighed — som paastaaet — maatte anse Repræsentantskabets Stilling til en eller anden Sag for skadelig for Selskabet. Ej heller kan der gives de Sagsøgte Medhold i, at Nyvalget maa være gyldigt paa Grund af, at de enkelte Kredse har foretaget Valg, og derved godkendt, at Nyvalget er sket, da Vedtægterne ikke giver Støtte for, at der fra Interessenternes Side kan rejses Krav om Afholdelse af ekstraordinære Kredsmøder til Nyvalg, idet Interessenternes Funktion efter Selskabets Organisation ikke ses at strække sig videre end til hvert fjerde Aar, at træde sammen paa ordinære Kredsmøder til Valg af Repræsentanter. Herefter har de i April 1933 ved Bestyrelsens Foranstaltning stedfundne Nyvalg til Repræsentantskabet ikke været vedtægtsmæssige, og det maa derfor, uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa det af de Sagsøgte iøvrigt anførte, statuere, at Sagsøgerne, uanset at de ved disse Valg ikke opnaaede Fornyelse af

deres Mandater, er lovlige Repræsentanter i det sagsøgte Selskab med samme Rettigheder som før Afholdelsen af Kredsmøderne i April 1933.

Sagsøgernes Paastand vil saaledes være at tage til Følge, hvorhos de Sagsøgte vil have at tilsvare dem Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Onsdag den 6 Februar.

Nr 13/1935.   **Georg Vilhelm Ferdinand Holm**
p a a k æ r e r

Vestre Landsrets Kendelse af 10 Januar 1935.

Den paakærede Kendelse er saalydende: Domfældte Georg Vilhelm Ferdinand Holm har paaanket en af Retten for Nørresundby Købstad m v den 27 November 1934 afsagt Dom, ved hvilken han efter Straffelovens § 196 er anset med Hæfte i 20 Dage. Da Domfældte, for hvem Dommen er forkyndt den 4 December 1934, først den 21 s M, efter at et Benaadningsandragende var afslaaet, har paaanket Dommen, er Anken ikke rettidig iværksat. Idet en af Domfældte nu begært Vidneafhøring efter de iøvrigt foreliggende Oplysninger skønnes aabenbart betydningsløs, og idet Fristens Oversiddelse iøvrigt ikke kan anses Domfældte utilregnelig, vil Anken være at afvise.

T h i b e s t e m m e s :

Den af Domfældte Georg Vilhelm Ferdinand Holm iværksatte Anke afvises.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Efter at Vestre Landsret i Ankesagen: Anklagemyndigheden mod Georg Vilhelm Ferdinand Holm ved Kendelse af 10 Januar 1935 havde bestemt, at den af Tiltalte fremsatte Ankebegæring ikke kunde tages til Følge, idet Anken ikke er rettidigt iværksat, og idet Fristens Oversiddelse ikke kan anses ham utilregnelig, har Tiltalte paakæret denne Kendelse til Højesteret.

Da der imidlertid ikke som foreskrevet i Retsplejelovens § 968, 3 Stk, foreligger Tilladelse fra Justitsministeriet til Kæremaals Indbringelse for Højesteret, vil det være at afvise.

T h i b e s t e m m e s :

Dette Kæremaal afvises.

Torsdag den 7 Februar.

Nr 26/1934. Aktieselskabet **Københavns Bunkerkul Depot**
(Stein)

mod

Nationalbankens Valutakontor (d kst Kammeradvokat),

betræffende Omfanget af Appellantens Adgang til at erholde Valuta-bevilling.

Sø- og Handelsrettens Dom af 21 December 1933: De Sagsøgte, Nationalbankens Valutakontor, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Københavns Bunkerkul Depot A/S, i denne Sag fri at være. Sagsøgerne betaler til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for de Sagsøgte, samt i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 600 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Indstævnte tilpligtes at anerkende, at Appellanten er berettiget til i sin Importværdi af polske Kul for Aaret 1931 at medregne alle de Partier polske Kul (70 692½ Tons), som Appellanten har købt det paagældende Aar af eller gennem Firmaerne A/S De forenede Kulimportører, A/S Københavns Kul & Koks Kompagni samt A/S Rudolph Als, uanset at udenlandsk Faktura ikke er udstedt til Appellanten.

Indstævnte paastaar Afvisning, subsidiært Stadfæstelse af den indankede Dom.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Afvisningspaastanden ikke er taget til Følge.

Afgørelsen af hvem der bør anses som Importør i de heromhandlede Loves Forstand maa bero paa en samlet Bedømmelse af en Række navnlig handelsmæssige Omstændigheder.

Efter de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvebragte Oplysninger findes den af Indstævnte i saa Henseende for Appellantens Vedkommende trufne Afgørelse ikke at kunne tilsidesættes, idet det navnlig ikke findes uberettiget, at der under de foreliggende Omstændigheder er lagt Vægt paa Forevisning af originale udenlandske Fakturaer.

Herefter vil Dommen kunne stadfæstes.

I Salær for Højesteret til den kst Kammeradvokat findes Appellanten at burde betale 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til den kst Kam-

meradvokat betaler Appellanten, Aktieselskabet Københavns Bunkerkul Depot, 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende

I Anledning af, at der ved Lov var fastsat Bestemmelser om Foranstaltninger til Værn for den danske Valuta, bl a ved Importregulering, erklærede Sagsøgerne under denne Sag, Københavns Bunkerkul Depot A/S, den 31 Marts 1932 paa en dertil bestemt Blanket overfor de Sagsøgte, Nationalbankens Valutakontor, at deres Import af polske Kul i Kalenderaaret 1931 havde andraget 70 692½ Tons til eget Lager, idet de derhos opførte hele dette Kvantum i Blankettens Rubrik: heraf købt og faktureret af indenlandsk Sælger. Senere fremsatte Sagsøgerne overfor de Sagsøgte Krav paa bl a at blive betragtet som Importør, ogsaa forsaavidt angik disse Partier polske Kul, saaledes at de henregnedes under Sagsøgernes Importværdi i 1931, uanset at Faktura ikke var udstedt til Sagsøgerne, men til Eksportørens herværende Agent, hvilket efter Sagsøgernes Anbringende beroede paa en fuldkommen Tilfældighed og ikke burde være afgørende for Sagsøgernes Adgang til at faa tildelt Valuta-Bevilling.

Da imidlertid de Sagsøgte afslog Sagsøgernes Begæring om Valuta-Bevilling for polske Kul, saaledes at Sagsøgerne hverken i 1932 eller 1933 fik nogen saadan Bevilling, paastaar Sagsøgerne under nærværende Sag de Sagsøgte tilpligtet at anerkende, at Sagsøgerne er berettigede til i deres Importværdi af polske Kul for Aaret 1931 at modregne alle de Partier polske Kul, som Sagsøgerne har købt det paagældende Aar af udenlandsk Sælger, uanset at Faktura ikke er udstedt til Sagsøgerne.

De Sagsøgte, der har givet Møde ved den kst Kammeradvokat, paastaar principalt, at Sagen afvises fra Domstolene. Subsidiært paastaar de Sagsøgte sig frifundet, idet de endelig mere subsidiært — nemlig forsaavidt Sagsøgernes Paastand maatte blive taget til Følge — paastaar Sagsøgerne dømt til at anerkende, at de ikke har noget Krav paa med tilbagevirkende Kraft fra 1 Januar 1933 at erholde tildelt yderligere Valutaattester til Indførsel af Kul.

Til Støtte for deres Paastand om Sagens Afvisning som ikke henhørende under Domstolenes Afgørelse har de Sagsøgte særlig anført følgende:

Saa vel efter Forholdets Natur som efter Indholdet af § 5 i Lov-Bekendtgørelse Nr 145 af 1 Maj 1933 om Indløseligheden af Nationalbankens Sedler og om Foranstaltninger til Værn for den danske Valuta, maa det, særlig under Hensyn til de udenrigspolitiske og andre statslige Formaal, som gør sig gældende, være udelukket, at Domstolene kan foretage en Prøvelse i Realiteten af de Sagsøgte Gennemførelse (Administration) af de importregulerende Foranstaltninger, som er besluttet af Ministeren for Handel og Industri i Henhold til Lovens §§ 3 og 6. De Sagsøgte har i saa Henseende henvist til, at der ved Lovens Paabud

om, at Ministeren, før saadanne Foranstaltninger træffes, skal forhandle med det i Lovens § 1 nævnte Rigsdagsudvalg, tilsigtes at yde Borgerne vidtgaaende Kauteler for ligelig Behandling, saaledes at den hos Domstolene liggende Beskyttelse ikke er fornøden. Og da derhos Gennemførelsen af de nævnte Foranstaltninger efter de Sagsøgte's Formening ikke kan ske, uden at der tages Stilling til, hvem der skal betragtes som Importør, og hvilken Importværdi der skal regnes med, maa den Ministeren (de Sagsøgte) ved Valutalovens § 3, jfr § 6 meddelte Bemyndigelse ogsaa omfatte den endelige Afgørelse med Hensyn til den i Praksis nødvendige nærmere Udformning og Afgrænsning af disse Begrebers Indhold.

Med Hensyn hertil skal Retten først bemærke, at der ikke i Valutaloven findes nogen Bestemmelse om, at alle Spørgsmaal angaaende Tilddeling af Valuta-Bevillinger afgøres endeligt af Handelsministeren (de Sagsøgte), svarende til, hvad der f Eks er fastsat for Finansministerens Vedkommende i Lov om Valutaforanstaltninger (angaaende Indførsel af Vin og Spirituosa m v) Nr 295 af 27 November 1931 § 1, sidste Stk, med Hensyn til Spørgsmaal om Meddelelse af Indklareringstilladelse og Fordeling af de indførselstilladte Mængder.

Som det fremgaar af Sagsøgernes Paastand er deres Formaal med nærværende Sag alene overfor de Sagsøgte at blive kendt berettiget til som Importør af polske Kul at faa Andel i Valuta-Bevillingerne vedrørende denne Vare, hvorimod der ikke under Sagen er Spørgsmaal om, til hvilket Beløb deres Importværdi for saadanne Kul bør ansættes af de Sagsøgte, eller med hvor stor en Procentdel i Forhold til denne Importværdi der af de Sagsøgte bør tildeles Sagsøgerne Valuta-Bevilling.

Begreberne »Importør« og »Importværdi« er ikke legalt bestemt, heller ikke i Valutaloven, og kan neppe — hverken retligt eller købmandsmæssigt — siges at have en ganske bestemt sædvanemæssig Betydning. Det kan vel ikke udelukkes, at der ved de Sagsøgte's Administration af den omhandlede Lov med dens valutamæssige og handelspolitiske Formaal kan gøre sig særlige Hensyn gældende ogsaa ved Afgørelsen af, hvorledes de nævnte Begreber maa forstaaes og anvendes. Men Retten finder dog ikke, at denne Afgørelse som i første Række, ogsaa i den her omhandlede Sammenhæng, angaar et Retsspørgsmaal, kan betegnes som en rent administrationsmæssig (teknisk), og som saadan i al Almindelighed være unddraget Domstolenes Skøn. De Sagsøgte's Paastand om Sagens Afvisning kan derfor ikke tages til Følge.

Med Hensyn til Sagen iøvrigt, har Sagsøgerne til Støtte for deres Ret til at anerkendes som Importører overensstemmende med den af dem nedlagte Paastand, søgt at gøre Rede for de nærmere Omstændigheder ved deres Køb i 1931 af de ovenfor nævnte 70 692½ Tons polske Kul, Sagsøgerne har i saa Henseende særlig gjort gældende, at de tre indenlandske Firmaer — De Forenede Kulimportører, der var deres Hovedforbindelse, K K K K og Rudolph Als A/S — som havde Faktura fra den udenlandske Sælger paa Varen, og gennem hvem de købte, alle optraadte som Agenter for udenlandske Sælgere. Til Støtte herfor har Sagsøgerne særligt fremhævet, at Konnossement paa Varen udstedtes til Sagsøgerne, at disse modtog Varen direkte paa deres Plads — hvor-

ved Sagsøgerne har henvist til, at Rudolph Als A/S overhovedet ikke havde Kulplads her —, indklarede Varen og betalte Vareafgift, at Sagsøgerne paa Grundlag af en Genpart af Fakturaen fra den udenlandske Sælger skaffede Valuta (Sterling) til Betaling til Mellemanden af Købesummen, der svarede til den udenlandske Sælgers Pris blot med Tillæg af Agentprovision, og at Sagsøgerne i Tilfælde af Mangler ved Varen alene kunde holde sig til den udenlandske Sælger.

De Sagsøgte har paa flere Punkter benægtet Rigtigheden af det saaledes fra Sagsøgernes Side anførte, idet de særlig har bestridt, at de fornævnte Mellemmænd har handlet blot som Agenter for vedkommende udenlandske Sælger. Og Sagsøgerne har trods de Sagsøgtes Provokation, kun fremskaffet et ganske ufuldstændigt Materiale (Slutsedler, Fakturaer, Konnossementer og Korrespondance) til Dokumentation af Omfanget og Karakteren af deres Køb af Kul i 1931.

Men da Retten, saaledes som Sagsøgernes Paastand er formuleret, ikke skal tage Stilling til, hvorvidt Sagsøgerne skal anerkendes som Importører af disse forskellige, ikke nærmere specificerede Partier polske Kul, men som ovenfor omtalt alene har faaet forelagt Spørgsmaalet i Almindelighed om Sagsøgernes Ret til i deres Importværdi at medregne polske Kul, skal Retten ikke komme nærmere ind paa disse Køb.

I en under Sagen fremlagt Skrivelse af 25 September 1933 til Kammeradvokaten har de Sagsøgte næst at omtale Formaålet med den gældende Valuta-Ordning og den derved nødvendiggjorte Regulering af Landets Import gennem Tildeling af Valuta-Bevillinger, udtalt følgende:

»Det praktisk nærmestliggende Grundlag for Valutakontorets Arbejde maatte være den officielle Handelsstatistik. Kun ved at bygge paa denne og de i denne fulgte Fremgangs- og Beregningsmaader blev det muligt at faa et paalideligt og kontrollabelt Udgangspunkt for Valutakontorets Arbejde — et Grundlag, som har staaet sin Prøve, og som ikke vil kunne siges at være valgt for at stille den ene Gruppe Importører bedre end den anden. I den officielle Handelsstatistik lægges ved Bestemmelsen af Importlandene Vægt paa, om Betaling herfra sker til de paagældende Lande, og svarende hertil har Valutakontoret lagt Vægt paa, hvem der har præsteret Betaling i fremmed Valuta til Dækning af Importen fra vedkommende Lande, saaledes at de paagældende ved Fremlæggelse af Faktura kan godtgøre for egen Regning direkte at have indført Varer fra Udlandet. Den udenlandske Faktura oplyser tillige den egenlige Importværdi i Modsætning til den Pris, hvori vedkommende Vare staar eventuelle senere Købere. Kun paa denne Maade kan man naa til en fast Regel, hvor Importørernes Opgivelser lader sig kontrollere, og Opgivelse af de samme Varepartier fra flere Sider undgaas. Dette sidste er en Nødvendighed, for at man kan foretage den nødvendige Begrænsning eller Regulering af Importen saavel for de enkelte Varegrupper Vedkommende, som for Landenes Vedkommende.«

Retten maa give de Sagsøgte Medhold i, at de i Medfør af den dem ved Loven tillagte Beføjelse til at varetage Administrationen af de her omhandlede importregulerende Foranstaltninger under Hensyntagen til de i Loven nævnte handelspolitiske og valutamæssige Formaal, maa kunne stille visse Krav for at anerkende en indenlandsk Ejer af en

udenlandsk Vare som Importør af Varen, ikke blot til hvorledes vedkommende har erhvervet Retten til Varen, men ogsaa til hvorledes denne Erhvervelse nærmere maa dokumenteres. Retten skal ikke komme nærmere ind paa Spørgsmaalet om, hvilke Krav de Sagsøgte kan stille i saa Henseende, særlig ikke paa Spørgsmaalet om den ommeldte Dokumentation bør kunne ske paa anden Maade end — som i Almindelighed af de Sagsøgte praktiseret — ved Forevisning af original udenlandsk Faktura. Retten maa nemlig mene, at Sagsøgerne, hvis Paastand her under Sagen gaar ud paa at anerkendes som Importør uden nogensomhelst Dokumentation for at have købt vedkommende Partier Kul af udenlandsk Sælger, herefter ikke opfylder de Krav, som i hvert Fald med Føje maa kunne stilles af de Sagsøgte for at anerkende nogen som Importør.

De Sagsøgte vil herefter være at frifinde, og det vil saaledes ikke være nødvendigt for Retten at komme ind paa den af de Sagsøgte fremsatte mere subsidiære Paastand, til Støtte for hvilken de Sagsøgte særlig har anført, at da Sagsøgerne selv har angivet Værdien af deres samlede Import af engelske (ca 14 000 Tons) og polske (ca 70 700 Tons) Kul i 1931 til 1 131 000 Kr, hvilken Import — hvad Sagsøgerne bestrider — maa betragtes under eet, selv om Varepartierne ikke alle hidrører fra samme Lande, og da der for Aaret 1933 er meddelt Sagsøgerne Valuta-Bevillinger til Indførsel af Kul til en samlet Værdi af ca 638 000 Kr, har Sagsøgerne, selv om de ansaas som Importør af samtlige heromhandlede Varepartier, dog modtaget Bevillinger for mere end de i Valutalovens § 3, 5 Stk nævnte 45 pCt af Importværdien i 1931.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde betale efter Reglerne for afgiftsfri Sager, derunder i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 600 Kr. — — —

T i r s d a g   d e n   1 2   F e b r u a r .

Nr 92/1934.   **Esbjerg Byraad** (Hartvig Jacobsen)

m o d

Generaldirektoratet for De danske Statsbaner (Oluf Petersen),

betræffende Omfanget af Statsbanernes Pligt til at bidrage til Udgifterne ved Brolægning af en Gade.

V e s t r e L a n d s r e t s D o m af 23 Marts 1934: Til den stedfundne Istandsættelse ved Brolægning af Exnersgade i Esbjerg bør Sagsøgte, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, kun bidrage, for saa vidt angaar Strækningen mellem Ribegade og Holbergsgade. Sagsøgerne, Esbjerg Kommune, bør til det offentlige betale den Retsafgift, som vilde have været at erlægge, saafremt Sagen ikke for Sagsøgtes Vedkom-

mende havde været afgiftsfri, og til Sagsøgte i Sagsomkostninger iøvrigt 300 Kr. De idømte Sagsomkostninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Indstævnte kendes pligtigt at betale Bidrag til stedfunden Istandsættelse ved Brolægning af Exnersgade i Esbjerg for den Strækning hvor Statsbanernes Terræn grænser direkte op til den sidst brolagte Del af Exnersgade, hvilken Strækning er opmaalt til 469,50 m.

Af de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Omfanget af Indstævntes Bidragspligt vil være at afgøre efter Reglerne i den under 19 April 1927 stadfæstede Vedtægt.

Efter det for Højesteret oplyste maa der gaas ud fra, at Ribegade og Holbergsgade oprindeligt er private Veje, og at de ikke senere er erklæret for offentlige eller overtaget af Kommunen til Vedligeholdelse. Disse to Gader findes derfor ikke at henhøre til de i Vedtægtens § 4 nævnte offentlige Tværveje. Idet Indstævnte herefter er bidragspligtig til Brolægningen af Gadestrækningen i den af Appellanten paastaaede Udstrækning, vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, bør betale Bidrag til Istandsættelsen ved Brolægning af Exnersgade i Esbjerg for ovennævnte Strækning, opmaalt til 469,50 m.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten, Esbjerg Byraad, med 800 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgerne, Esbjerg Kommune, at det fastsættes ved Rettens Dom, at Sagsøgte, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, er pligtig at betale Bidrag til stedfundet Istandsættelse ved Brolægning af Exnersgade i Esbjerg for den Strækning, hvor Statsbanernes Terræn grænser direkte op til Exnersgade, hvilken Strækning er opmaalt til 469,5 m.

Sagsøgte paastaar Frifindelse mod, at det fastslaas, at Sagsøgte alene er bidragspligtig til Strækningen mellem Ribegade og Holbergsgade, hvorhos Sagsøgte nedlægger nogle subsidiære Paastande.

Den 8 December 1925 fremsendte Esbjerg Byraads Udvalg for Gader og Veje til Esbjerg Byraad Forslag til Istandsættelse af de fra Amtsvejvæsnet overtagne Strækninger af Exnersgade og Jernevej, af hvilke Exnersgade pr 1 Marts 1925 var overtaget som offentlig Vej. Som Kørebanebefæstelse foresloges Chaussebrolægning paa makadamiseret Kørebane som Fundament.

Med Hensyn til Grundejernes Bidrag udtales det i al Almindelighed, at det maa anses for givet, at der i Henhold til de bestaaende Love og Vedtægter kan paalignes Grundejerne indtil Halvdelen af den med Brolægningen forbundne Udgift.

Den 8 Marts 1926 vedtog Esbjerg Byraad, at ovennævnte Arbejde skulde udføres i to Afsnit, 1ste Afsnit omfattende hele Istandsættelsen af Jernevej, og 2det Afsnit omfattende hele Istandsættelsen af Exnersgade, og at Arbejdet med Istandsættelsen af Jernevej skulde paabegyndes snarest.

Den 26 September 1927 blev der i Anledning af en Skrivelse af 23 s M fra Hjælpekassen angaaende Iværksættelse af kommunale Arbejder til Imødegaaelse af den herskende Arbejdsløshed nedsat et Byraadsudvalg til at overveje Muligheden af Iværksættelse af saadanne Arbejder. Udvalget rettede Henvendelse til forskellige Byraadsudvalg med Anmodning om at meddele Oplysning om, hvilke ordinære og ekstraordinære Arbejder der vilde kunne forventes paabegyndte i den nærmeste Fremtid. Fra Vejudvalget tilgik der det nævnte Udvalg Meddelelse om, at Vejudvalget vilde kunne iværksætte Chaussebrolægning af Exnersgade.

Den 28 November 1927 vedtog Byraadet, at den af Vejudvalget under 8 December 1925 foreslaaede Brolægning af Exnersgade skulde bringes til Udførelse med en nærmere angivet Ændring, samt at Grundejerne skulde betale Halvdelen af Udgifterne ved Brolægningen.

Den 13 Oktober 1930 godkendte Byraadet en Opgørelse, hvorefter den samlede Udgift blev 72 046 Kr 77 Øre, og vedtog, at Grundejernes Bidrag pr løbende Meter Facade for Brolægningen ansattes til 31 Kr 36 Øre.

Den 29 November 1930 afkrævede Byraadet Statsbanerne som disses Bidrag 14 723 Kr 52 Øre, at indbetale inden 1 Januar 1931 eller at afdrage i 10 Aar, i hvilket Tilfælde der vilde blive beregnet Renter 6 pCt p a fra den 1 December 1930. Der udviklede sig en Korrespondance mellem Parterne. Banerne kunde kun anse sig bidragspligtige til Strækningen mellem Ribegade og Holbergsgade, hvorhos de fremsatte Indsigelse med Hensyn til at betale et saa stort Bidrag som det ovennævnte pr løbende Meter Facade. Medens Spørgsmaalet om Bidragspligtens Omfang er forelagt Retten, vil Indenrigsministeriet, naar anførte Spørgsmaal er afgjort af Domstolene, træffe Afgørelse af Spørgsmaalet om Størrelsen af det Bedrag, som i Forhold til den af Domstolene fastsatte Strækning vil være at paaligne Statsbanerne.

Den 13 Juli 1899 stadfæstede Indenrigsministeriet en »Vedtægt om Overtagelse og Anlæg af Gader og Veje samt om Vandløb i Esbjerg Kommune«. Stadfæstelsen er sket i Henhold til Lov om Købstadkommunernes Styrelse m v af 26 Maj 1866 § 21, jfr Lov af 14 December

1857, indeholdende nogle Forskrifter om Gader, Veje og Vandløb i København. Den nævnte Vedtægts §§ 1—5 er ganske af samme Indhold som §§ 1—5 i Loven af 1857.

Efter Ikrafttræden af Lov Nr 85 af 31 Marts 1926 om Ændringer i ovennævnte Lov af 14 December 1857 stadfæstede Indenrigsministeriet den 19 April 1927 en paa Grundlag af den nye Lov udfærdiget Vedtægt om samme Emne. I denne Vedtægt hedder det i §§ 2—4 bl a:

»§ 2.

Naar en Gade, Vej, Plads eller Sti — — — erklæres for offentlig, afgør Byraadet tillige, hvorledes den med Hensyn til Afløb, Belægning og hele øvrige Beskaffenhed skal indrettes, samt om Arbejdet skal fuldføres paa en Gang eller deles i forskellige, bestemt afgrænsede Afsnit. Belægningen skal dog være tilendebragt i Løbet af højst 10 Aar efter den af Byraadet fastsatte Overtagelsesdag, for saa vidt angaar de Gadestrækninger, om hvis Overtagelse som offentlig og Istandsættelse Byraadet tager Beslutning efter nærværende Vedtægts Stadfæstelse. — Byraadet afgør endvidere, om Ejerne af de til samme stødende Grunde helt eller delvist skal afholde de til dens første Istandsættelse eller til de enkelte Afsnit af denne paa den af Byraadet vedtagne Maade medgaaede Udgifter, hvilke i det hele foreløbig udredes af Kommunens Kasse.

— — —

§ 3.

Naar en af det offentlige allerede overtaget Gade, Vej, Plads eller Sti, hvis Belægning ikke er tilendebragt efter Bestemmelsen i § 2 i Løbet af 10 Aar, forsynes med endelig Belægning, kan Byraadet bestemme, at indtil Halvdelen af de dermed forbundne Omkostninger skal godtgøres Kommunen af de tilstødende Grundes Ejere.

Med Hensyn til de af det offentlige før denne Vedtægts Stadfæstelse overtagne Gader, Veje, Pladser og Stier har det sit Forblivende ved Bestemmelserne i:

a) den under 13 Juli 1899 stadfæstede Vedtægt, hvorefter Byraadet for saa vidt angaar de allerede som offentlige overtagne, men hidtil slet ikke eller kun tildels brolagte Gader o s v, naar de forsynes med Brolægning eller anden endelig Belægning, kan bestemme, at indtil Halvdelen af de hermed forbundne Udgifter skal godtgøres Kommunen af de tilstødende Grundejere, — og

b)

— — —

§ 4.

Fordelingen mellem Grundejerne af de Omkostninger, som efter Arbejdets Udførelse i Henhold til henholdsvis § 2 og 3 paalægges dem, fastsættes af Kommunalbestyrelsen, som herved bør tage Hensyn til Udstrækningen af Ejendommens Grund mod Gaden m v, samt til dens til enhver Tid gældende Vurdering til Ejendomsskyld eller anden for Skatteydelse lovmæssig Ejendomsvurdering.

For Bane- og Sporvejsanlæg samt Kirkegaarde og lignende langs en Gade, Vej, Plads eller Sti skal Bidrag dog kun betales for den Strækning, hvor man benytter eller vil kunne benytte Facaderetten og end-

videre for de Strækninger, der ligger mellem denne Strækning og de nærmeste offentlige Tværveje til begge Sider.«

Twisten drejer sig dels om, hvorvidt Tilfældet skal afgøres efter den tidligere eller den gældende Vedtægt, dels saafremt Afgørelsen skal træffes efter den gældende Vedtægt, om Forstaaelsen af dennes § 4, 2 Stk.

Under den ovennævnte Korrespondance mellem Parterne synes ogsaa Sagsøgerne til en Begyndelse at være gaaet ud fra, at Tilfældet skal afgøres efter den nye Vedtægt. I Brevet af 29 November 1930, hvori det første Paakrav rettes til Sagsøgte, anfører Sagsøgerne saaledes, at Rentefoden i Tilfælde af afdragsvis Betaling er 6 pCt, hvilket kun er hjemlet i den nye Vedtægt, og i en Skrivelse af 27 Juni 1931 udtaler Byraadet, at »Facaderetten vil kunne udnyttes« af Statsbanerne i hele Exnersgades Udstrækning, hvilken Udtalelse ligeledes synes at referere sig til denne Vedtægt. Først i et Brev af 17 November 1931 gør Sagsøgerne overfor Sagsøgte gældende, at Sagsøgerne finder den nye Vedtægt uanvendelig i det foreliggende Tilfælde, fordi Exnersgades Istandsettelse er vedtaget i Byraadets Møde den 8 Marts 1926 i Henhold til den da gældende Vedtægt.

Retten finder nu at maatte give Sagsøgte Medhold i, at Spørgsmaalet om Fordelingen mellem Grundejerne af Udgiften ved Arbejdet først har foreligget efter Arbejdets Udførelse, — jfr Vedtægternes § 4 — og at det anførte Spørgsmaal herefter — efter den ovenfor anførte Datum for Byraadets Vedtagelse i saa Henseende, nemlig den 13 Oktober 1930 — maa afgøres efter den nye Vedtægt, idet andet ikke kan følge af dennes § 3 a, der ikke ses at opretholde den ældre Vedtægt med Hensyn til Fordelingsspørgsmaalet.

Den af Sagsøgte paastaaede Begrænsning i Henseende til den bidragspligtige Facadelængde støttes paa den gældende Vedtægts § 4 II, til hvilken intet tilsvarende findes i den ældre Vedtægt. Sagsøgte har i saa Henseende anført, at det op til Exnersgade stødende Jærnbanterræn bestaar af Læssespor og Læsseveje, hvorfra der findes to Udkørsler til Exnersgade, hvilke begge er beliggende mellem de i Sagsøgtes Paastand nævnte Tværveje Ribegade og Holbergsgade, at Statsbanerne udover de to nævnte Udkørsler ikke benytter Facaderetten til Exnersgade, og at der efter den Benyttelse, som finder Sted af det paagældende Banearreal som Led i det samlede Baneanlæg, ikke er nogen Grund til at vente, at Statsbanerne i Fremtiden skulde benytte Facaderetten i større Omfang end nu.

Der maa efter Statsbanernes ovennævnte Erklæring ved Paakendelsen regnes med, at der kun foreligger rent teoretisk Mulighed for videre Benyttelse af Facaderetten end den af Sagsøgte ovenfor anførte, aktuelle Benyttelse deraf, og den af Statsbanerne nedlagte principale Paastand har ifølge Forholdene herefter Hjemmel i Vedtægtsens § 4 II, saafremt Ribegade og Holbergsgade kan betegnes som offentlige i den Forstand, hvori Udtrykket er benyttet i denne Bestemmelse.

Paa Sagsøgtes Opfordring har Sagsøgerne under Sagen produceret et Eksemplar af den siden 1896 gældende Gadeplan for Esbjerg. Sagsøgte har derhos opfordret Sagsøgerne til at oplyse, hvilke Bestemmel-

ser der har været gældende med Hensyn til Færdselen paa Ribegade og Holbergsgade, og hvorledes Offenlighedens Rettigheder er sikret overfor Grundejerne. Sagsøgerne har i denne Forbindelse meddelt »at saavel Ribegade som Holbergsgade i enhver Henseende er private Gader, at der hverken er eller har været Bestemmelser gældende med Hensyn til Færdslen i disse Gader, og at Offenligheden ikke er eller har været i Besiddelse af Rettigheder af nogen Art overfor Grundejerne.«

Retten maa nu finde, at den ved Vedtægtens § 4 II, jfr Lov Nr 85 — 1926 § 4 II, for Bane- og Sporvejsanlæg samt Kirkegaarde indførte Begrænsning i Henseende til Bidragspligtens Udstrækning maa hvile paa den Betragtning, at de i Stykket nævnte offentlige Tværveje maa formodes at aflaste de udenfor Tværvejen liggende Dele af den paagældende Gadestrækning for Færdsel til og fra Anlægget eller Kirkegaarden, men saadan Aflastning sker ved enhver for almindelig Færdsel aaben Tværvej uden Hensyn til, om den ejes af private eller af det offentlige. Udtrykket »offentlige Tværveje« maa derfor forstaas som »Tværveje, der er aabne for offentlig Færdsel«. Da det nu efter det oplyste — derunder Gadeplanen — maa antages, at der for Ribegades og Holbergsgades Vedkommende ikke bestaar nogen Slags Begrænsning i Henseende til almindelig Færdsel, jfr den til § 8, Stk 4, i Lov af 14 December 1857 sammenholdt med Lov Nr 85 af 31 Marts 1926 svarende Bestemmelse i Vedtægtens § 7, vil Sagsøgtens Paastand heretter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde udrede som nedenfor anført.

Nr 154/1934. Gaardejer **V Brødsgaard** (Svane)

m o d

Andelsselskabet **Kolding Oplands Højspændingsforsyning** (David),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at udtræde som Medlem af det indstævnte Selskab.

Vestre Landsrets Dom af 14 Maj 1934: Sagsøgte, Gaardejer V Brødsgaard, bør til Sagsøgerne, Andelsselskabet Kolding Oplands Højspændingsforsyning, betale 968 Kr 16 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 4 August 1933, indtil Betaling sker, samt anerkende at han vedblivende er Medlem af Andelsselskabet med Betalingspligt m v efter de den 20 Oktober 1931 vedtagne Overgangsbestemmelser. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte gjort gældende, at de af Laan-giverne afgivne, i Dommen omtalte Erklæringer maa forstaas som indeholdende en Tiltrædelse af, at Omfanget af Appellantens solidariske Hæftelse i Tiden indtil det oprindelig fastsatte Tidspunkt for Laanets Indfrielse i Overensstemmelse med de trufne Overgangsbestemmelser formindskes i det Omfang, hvori Gælden vilde være nedbragt, hvis Nyordningen af 1931 ikke havde fundet Sted. Heri maa der efter alt foreliggende gives Indstævnte Medhold, og idet Appellantens Stilling herefter ikke kan anses forrykket ved de skete Forandringer i Vedtægterne, vil Dommen efter Indstævntes Paastand kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer V Brødsgaard, til Indstævnte, Andelsselskabet Kolding Oplands Højspændingsforsyning, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at der i Anledning af Landbrugskrisen af Bestyrelsen i det sagsøgende Selskab, Andelsselskabet Kolding Oplands Højspændingsforsyning i Kolding, var truffet forskellige Foranstaltninger — derunder Nedsættelse af Lys-Prisen — for at lette Forbrugernes Udgifter til Elektricitetsforsyningen, blev der fra flere Sider rettet Henstilling til Bestyrelsen om at søge gennemført en Ændring i Afbetalingstiden for Selskabets faste Anlægslaan, der ifølge Vedtægternes § 6 skulde afdrages i Løbet af 25 Aar, saaledes at der ved en Forlængelse af Afbetalingstiden kunde opnaas en Nedsættelse af de ifølge Vedtægternes § 9 til Dækning bl a af Amortisationsudgifter vedrørende bemeldte Laan Medlemmerne paalignede faste Afgifter. Af Hensyn til de betydelige Vanskeligheder, der var forbundet med at faa Ydelserne til Selskabet indbetalt, ansaa Bestyrelsen det for nødvendigt at søge gennemført en Ordning, hvorved de faste Afgifter kunde nedsættes. Da det imidlertid i Vedtægternes § 6, 4 Stk, var fastsat, at denne Paragraf ikke kunde ændres ved nogen Generalforsamlingsbeslutning, var Bestyrelsen klar over, at det ikke var muligt at gennemføre en Udskyden af den i § 6 fastsatte Afdragstid med bindende Virkning ogsaa for Andelshavere, der ikke maatte være enige heri. Efter at Bestyrelsen paa et den 28 September 1931 afholdt Møde overfor Repræsentanter

for de Sognekommuner, der havde garanteret for Selskabets Anlægslaan, havde redegjort for sine Planer og meddelt, at der var rettet Henvendelse angaaende Afdragsfristens Udskyden til nogle af de største Laangivere, der havde stillet sig velvillig, ligesom der underhaanden havde været forhandlet med de Amstraad, af hvis Samtykke Forlængelsen af Kommunegarantierne afgang, blev der fra samtlige de garanterende Sognekommuner givet Samtykke til Garantens Forlængelse som foreslaaet, og dette tiltraadtes senere af de paagældende Amstraad dog paa Vilkaar af, at Bestemmelsen i Vedtægternes § 9 ændredes saaledes, at der oprettedes en særlig Reservefond, der uden de paagældende Amstraads Samtykke ikke maatte anvendes til andre Formaal end til egenlige Fornyerelser af Ledningsnet med Tilbehør.

Paa en den 20 Oktober 1931 afholdt ekstraordinær Generalforsamling forelagde Bestyrelsen derefter Forslag — overensstemmende med de med Kommunerne og Amstraadene aftalte — til Ændring bl a af Vedtægternes § 6, saaledes at Afdragstiden for Anlægslaanet udskødes til den 11 December 1959 — eller ca 15 Aar — for de Andelshavere, der tiltraadte den foreslaaede Ordning, medens Afdragstiden for de Andelshavere, der ikke maatte ønske at tiltræde Nyordningen overensstemmende med nogle samtidig foreslaaede »Overgangsbestemmelser« forblev som hidtil fastsat. Paa Generalforsamlingen blev Bestyrelsens Forslag vedtaget enstemmigt, idet saa godt som alle de fremmødte Andelshavere stemte for Forslaget, medens ingen stemte imod. Der blev herefter givet hver enkelt af Andelsselskabets 2567 Medlemmer Lejlighed til at tage Stilling til, om de ønskede at tiltræde Nyordningen, med det Resultat, at kun ialt 42 Andelshavere foretrak at blive staaende ved den hidtidige Afdragsfrist og som Følge deraf at indbetale de faste Afgifter i den hidtidige Størrelse. Tre Andelshavere — derunder Sagsøgte, Gaardejer V Brødsgaard af Tudvad — nedlagde under Henvi- sning til Bestemmelsen i Vedtægternes § 6, 4 Stk, Protest imod den vedtagne Ændring af Bestemmelsen i samme Paragrafs 1 Stk, 3 Pkt, om Afdragstidens Længde, og meddelte derhos Sagsøgerne, at de som Følge af Vedtagelsen betragtede sig som udtraadt af Selskabet.

Under Henvi- sning til, at Vedtægterne ikke hjemler Sagsøgte nogen Ret til at udtræde før tidligst i 1945, samt til, at ej heller fornævnte Generalforsamlingsbeslutning, der ikke har ændret Sagsøgtes Retsstilling, hjemler saadan Ret, har Sagsøgerne under nærværende Sag paa- staaet Sagsøgte dømt til at anerkende, at han ogsaa efter den den 20 Oktober 1931 skete Ændring i Sagsøgernes Vedtægter er Medlem af Andelsselskabet med Pligt til at betale efter de den nævnte Dag vedtagne Overgangsbestemmelser, samt tilpligtet at betale sin Skyld til Sagsøgerne til og med Aflæsningen i April 1933, ialt 968 Kr 16 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 4 August 1933, indtil Be- taling sker.

Sagsøgte har principalt paa- staaet sig frifundet og Sagsøgerne kendt pligtigt at anerkende, at Sagsøgte lovlig er udtraadt af Selskabet fra den 1 April 1932 at regne, samt pr nævnte Dato at foretage Vurdering efter Vedtægternes § 8 af Sagsøgtes Andel i Selskabet. Subsidiært har Sagsøgte paa- staaet sig frifundet mod Betaling af det indsøgte Beløb

med Fradrag af faste Afgifter og Opkrævningsomkostninger efter nævnte Dato eller til Rest 460 Kr 80 Øre med Renter som paastaet.

Sagsøgte, der erkender at have forbrugt Elektricitet efter den 1 April 1932 og derfor at være pligtig i Forhold hertil at betale Driftsudgifter og Maalerleje med 460 Kr 80 Øre, har til Støtte for sin Paa-stand anbragt, at han som Følge af, at Vedtægterne i Strid med deres eget udtrykkelige Indhold er blevet ændret, uanset om Ændringen ikke har forringet hans Stilling maa være berettiget til at udtræde af Selskabet fra 1 April 1932, samt at hans Andel i Selskabet opgjort i Henhold til Vedtægternes § 8 overstiger hans fornævnte Skyld til Sagsøgerne. Sagsøgte har videre anbragt, at den paastaede Udtrædelsesret i al Fald maa være en Følge af, at der ved Udskydelsen af Afdragstiden for Anlægslaanene i Forhold til det store Flertal af Andelshaverne paa forskellige Punkter er sket en væsenlig Forringelse af hans Retsstilling. Han har herved nærmere gjort gældende, at han som Følge af det i § 6 fastsatte solidariske Ansvar for Anlægslaanene ved Udskydelsen overfor Laangiverne kommer til at hæfte i længere Tid end oprindelig fastsat, ligesom Omfanget af hans Hæften ved en eventuel Udtræden pr 1 April 1945 vil være betydelig forøget, idet der til nævnte Tidspunkt som Følge af Afdragstidens Udskyden dels vil være afdraget langt mindre end oprindelig fastsat, dels vil være paaført ham Andel i en væsenlig forøget Renteudgift. Resultatet af de ulovligt foretagne Ændringer vil altsaa efter Sagsøgtes Anbringende blive, at skønt han — og de andre Andelshavere, der som ovenfor nævnt har nægtet at tiltræde Nyordningen — til fornævnte Tidspunkt har indbetalt langt større Beløb i faste Afgifter end de andre Andelshavere, hæfter dog Sagsøgte og de paagældende paa Linie med disse solidarisk for hele Skylden. Dette Resultat er efter Sagsøgtes Formening saa meget urimeligere, som der efter hans videre Anbringende intet er dokumenteret om Nødvendigheden af at udskyde Afdragsfristen som sket.

Der er under Sagen af Sagsøgerne fremlagt Erklæringer dels fra Ingeniørfirmaet Eriksen & Sardemann i Aarhus, der i sin Tid har udarbejdet Forslaget til Sagsøgernes Vedtægter, dels fra Sagsøgernes Formand ved Selskabets Oprettelse, Proprietær S Haue, Wissingsminde, hvoraf fremgaar, at Bestemmelsen i Vedtægternes § 6, 4 Stk, i sin Tid blev indsat af Hensyn til Laangiverne for at opnaa de bedst mulige Laanebetingelser for Selskabet, idet den i Paragrafens 1 Stk, 3 Pkt fastsatte Afdragstid af 25 Aar da var den almindeligt gældende ved Sparekassers og Forsikringsselskabers Udlaan til Foretagender som det heromhandlede.

Selv om det nu, saaledes som Bestemmelsen i § 6, 4 Stk er forment, maa antages, at denne ogsaa vil kunne paaberaabes af Andelshaverne, findes det dog at maatte være en Forudsætning herfor, enten at de økonomiske Forhold i Almindelighed og dermed Sagsøgernes Stilling ikke væsenlig er forrykket, eller at en Ændring maatte anses at paaføre de enkelte Andelshavere Ulemper af saa væsenlig Karakter, at de — uanset Selskabets ændrede Stilling — ikke bør kunne paatvinges den enkelte Andelshaver. I førstnævnte Henseende bemærkes, at den herskende Landbrugskrise — idet langt den overvejende Del af Andels-

haverne er Landbrugere eller dog afhængige af Landbrugets økonomiske Stilling — i udpræget Grad maa antages at have forringet Muligheden for at faa Selskabets Tilgodehavender indbetalt, i hvilken Henseende kan henvises til, at Selskabets Tilgodehavender for Elektricitet, faste Afgifter og Maalerleje pr 31 Marts 1932 og pr 31 Marts 1933 udgjorde saa forholdsvis betydelige Beløb som henholdsvis ca 236 000 Kr og ca 209 350 Kr. Idet det nu efter alt det foreliggende maa anses tilstrækkelig godtgjort, at det for at undgaa Restancer i endnu større Omfang og eventuelt Betalingsstandsninger har været nødvendigt at søge Andelshavernes Forpligtelser lempede, vil der ikke kunne gives Sagsøgte Medhold i, at han allerede som Følge af den foretagne Udskyden af Afdragsfristen — uanset om denne ikke væsenlig har forrykket hans Stilling — har været berettiget til at udtræde af Selskabet, og der bliver herefter alene Spørgsmaal om, hvorvidt den nævnte Ordning har paaført ham saa væsenlige Ulemper, at han ikke bør være pligtig at taale disse.

Efter det anførte maa det nu i saa Henseende paa Forhaand antages, at Afdragstidens Udskyden ret beset har været til Fordel ogsaa for de Andelshavere, der — som Sagsøgte — uanset de vanskelige økonomiske Forhold for Landbruget er i Stand til fortsat at udrede de faste Afgifter i Forhold til en Afdragstid af 25 Aar, idet de nævnte Andelshavere i Kraft af den i Vedtægternes § 6 fastsatte solidariske Hæftelse for Anlægslaanene i Tilfælde af, at andre Andelshavere i større Omfang bliver ude af Stand til at opfylde deres Forpligtelser, vil kunne komme til at betale ogsaa for disse. Hvad nærmere angaar de ovenfor ommeldte af Sagsøgte paastaede særlige Ulemper af den foretagne Ændring skal bemærkes følgende: Paa Landsrettens Foranledning er der — i nærværende Sag samt i to samtidig paadømte, af Sagsøgerne mod Gaardejerne Carl Christensen af Horsted og Johs Krag af Starup anlagte Sager — fra Selskabets samtlige Laangivere indhentet Erklæringer, hvori det bl a hedder: »— — — at vi for vort Vedkommende intet har at indvende imod, at KOH fritager de Sagsøgte for det solidariske Ansvar med bindende Virkning for os, naar de har betalt de fulde faste Afgifter efter de saakaldte Overgangsbestemmelser — — —.« Fem af Laangiverne har derhos tilføjet, at det forudsættes, at vedkommendes Retsstilling overfor Sagsøgerne og disses øvrige Andelshavere ikke derved forandres, samt fire af disse yderligere, at Retsstillingen overfor de garanterende Kommuner forudsættes ikke derved at forrykkes. Idet nu samtlige de garanterende Kommuner — som nævnt — har samtykket i Nyordningen, og idet denne maa anses bindende for de Andelshavere, der har tiltraadt den, maa det antages, at Sagsøgte vil kunne fritages for den solidariske Hæftelse ved Udløbet af den oprindelig fastsatte Afdragsfrist, og der vil herefter ikke kunne tillægges Sagsøgtens Indsigelse i saa Henseende nogen Vægt. Hvad angaar den paastaede Forøgelse af den nævnte Hæftelses Omfang skal bemærkes, at en saadan Forøgelse som Følge af Hæftelsens subsidiære Karakter alene kan tillægges Betydning, saafremt Selskabet forinden den 1 April 1945 maatte blive ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser overfor Laangiverne. I saa Fald vilde Hæftelsen vel tilsyne-

ladende være forøget som Følge af Afdragsfristens Udskyden, idet der vilde være afdraget mindre end efter de oprindelige Regler fastsat, ligesom der vilde være paaført en forøget Rentebyrde, men da det — efter hvad ovenfor er bemærket om Udskydelsens Nødvendighed — maa antages, at Fastholdelsen af den oprindeligt fastsatte Afdragsfrist vilde have paaført Selskabet betydelige Restancer og nødvendiggjort Afskrivning paa udestaaende Fordringer i betydeligt Omfang findes det ikke godtgjort eller dog sandsynliggjort, at Sagsøgte solidariske Hæftelse, som Følge af Udskydelsen vilde blive forøget i Tilfælde af, at Selskabet — trods Nyordningen — maatte se sig nødsaget til at træde i Likvidation, forinden Sagsøgte løses fra sin solidariske Hæftelse.

Efter alt det saaledes anførte maa det statueres, at Sagsøgte ikke har været berettiget til at udtræde af Selskabet pr 1 April 1932, og idet der herefter ej heller er Grundlag for i hans Tilsvaret til Sagsøgerne at fradrage faste Afgifter og Opkrævningsomkostninger, som af ham subsidiært paastaaet, vil der i det hele være at give Dom efter Sagsøgerne Paastand.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne med 200 Kr.

Onsdag den 13 Februar.

Nr 132/1934. **Grossistsammenslutningen af 1930 (Thorsteinsson)**
 mod
Grosserer K P M Dons (Gamborg),

betræffende Erstatning for retstridige Udtalelser om det indstævnte Firma.

Østre Landsrets Dom af 11 Juni 1934: De Sagsøgte, Grossistsammenslutningen af 1930, bør til Sagsøgeren, Grosserer K P M Dons, betale 5000 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 13 December 1933, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 500 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanten, Grossistsammenslutningen af 1930, til Indstævnte, Grosserer K P M Dons, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 20 Oktober 1933 offentliggjorde de Sagsøgte, Grossistsammenslutningen af 1930 en Pjece: »Sandheden om Valutakontoret«, indeholdende en Kritik af Valutakontorets Virksomhed. I denne Pjece stod der Side 20—21 følgende:

»Tæpper for Cement, men til et nyt Firma.

Det er fortræffeligt, at der ved Vareudveksling kan skaffes udvidet Eksport af danske Produkter, men det er, som nævnt, ganske urimeligt, at Importen af Kompensationsvarer ikke sælges gennem de tidligere Importører.

Vi kan f Eks nævne, at Danmark for en større Cementlevering maatte aftage nogle store Partier af persiske Tæpper. — Disse Tæpper gik imidlertid til et helt nyt Firma, der installerede sig i nye, store Lokaler ved Kongens Nytorv, hvorfra det konkurrerer med de gamle Tæppefirmaer, der holdes ekstra knapt med Importvarer. Det var tilmed Tæpper, hvis Import saavel Importører som Grosserer-Societetet af kvalitetsmæssige Grunde havde fraraadet.

Det samme er sket med Import af Frugt og andre Varer, som Danmark maa købe til Gengæld for Eksport eller for Tilgodehavender i Udlandet. Nye Importører eller enkelte Importører begunstiges, medens man foruretter de gamle Importører. Dette er saa meget mere gravevende, som Valutakontoret ellers holder stærkt paa, at kun de, der var Importører i 1931, faar Bevillinger.«

Under Overskriften: »Hvad Handelsdiktaturet har kostet« bragte Dagbladet »Børsen« den 22 s M paa Side 1 og Side 8 en omfattende Anmeldelse af Pjecen, i hvilken Anmeldelse det foran anførte Eksempel: »Tæpper for Cement« var optaget.

Det Firma, hvortil der sigtedes i Stykket »Tæpper for Cement«, var Sagsøgeren, Grosserer K P M Dons's Firma, der i April 1933 ved Udveksling for dansk Eksport af Cement til Persien havde importeret 8—900 persiske Tæpper fra Persiska Kompagniet A/B, Stockholm, og som siden den 1 s M havde benyttet nogle store Lokaler i Københavns Handelsbanks nyopførte Bygning paa Hjørnet af Vingaardsstræde og Kongens Nytorv til Tæppehandel.

Under Anbringende af, at ingen i Køb af persiske Tæpper interesseret har kunnet være i Tvivl om, at det var Sagsøgerens Firma, der i Pjecen sigtedes til, at Sætningen »Det var tilmed Tæpper, der — — « af Læserne har maattet forstaas saaledes, at Importen var blevet fraraadet, fordi Tæpperne var af ringe Kvalitet, at de tværtimod var af god Kvalitet, og at Pjecen saaledes indeholdt en urigtig, for Sagsøgeren skadelig og derfor retstridig Udtalelse om hans Firma, har

Sagsøgeren under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte tilpligtet at betale ham 30 225 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 13 December 1933, som Erstatning for Skade, tilføjet ham ved Offenliggørelse af Pjecen og ved den Omtale, den blev gjort til Genstand for i Dagspressen, og som de Sagsøgte har maattet paaregne. Beløbet fremkommer saaledes:

1. Tabt Bruttoavance for November og December 1933 30 pCt af 50 000 Kr	15 000 Kr
2. forøget Husleje i et Aar.....	6 000 —
3. Udgifter ved Indretning af nye Lokaler, Skilte, Flytning	3 000 —
4. Udgifter ved Udsendelse af ca 4000 Brochurer, ved Annoncering ved Standsning af Salg.....	1 000 —
5. Udgift ved yderligere Annoncering.....	5 000 —
6. Honorar til den nedenfor omhandlede Ernst Philipsborn..	225 —
	30 225 Kr.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet de gør følgende gældende: Pjecens Formaal var alene at paavise den nuværende Valutaordnings Mangler, bl a, at den Valuta, der stilles til Raadighed for Indførsel, ikke fordeles retfærdigt og ikke anvendes hensigtsmæssigt. Eksemplet »Tæpper for Cement« var anført som Eksempel dels paa, at der ved Import af Kompensationsvarer finder Begunstigelser Sted af nye Firmaer paa Bekostning af ældre, dels paa, at der tillades Import af Varer, mod hvis Indførsel saglige Grunde taler. Da Spørgsmaalet opstod om en Kompensation for den danske Cementleverance, viste det sig, at flere her-værende Tæppefirmaer ikke ønskede at indføre det omhandlede Parti Tæpper, der efter deres Beskaffenhed ansaas uegnede for Salg i Danmark, hvor der desuden alt fandtes rigelige Lagre af deslige Tæpper. Overensstemmende hermed blev det af Grosserer-Societetets Valuta-udvalg fraraadet Valutakontoret at tillade Indførsel af Partiet, men Tilladelsen blev alligevel givet til Sagsøgeren. Hvad der søgtes udtrykt i Sætningen: »Det var tilmed Tæpper, der — — —«, var at Tæpperne var af saadanne Kvaliteter, at deres Indførsel var blevet anset for utilraadelig; at Tæpperne var af god Kvalitet, var man klar over, og den omhandlede Sætning kan da heller ikke med Rette forstaaes som udtrykkende det modsatte. Ordet Kvalitet har to Betydninger: Godhed og Art, og den sidste Betydning er den, hvori det hyppigst anvendes. Dertil kommer, at det efter hele Sammenhængen maa have staaet Pjecens Læsere klart, at Ordene: »af kvalitetsmæssige Grunde« ikke skulde forstaaes som ensbetydende med: paa Grund af deres ringe Kvalitet; thi der vilde ingen fornuftig Mening være i at fraraade Indførsel af Tæpper, fordi de er af ringere Kvalitet; ogsaa for saadanne er der Brug; der sælges langt flere billige Tæpper end dyre. Fremsættelse af Udtalelser, der kunde være skadelige for enkelte næringsdrivende, har ligget ganske uden for Pjecens Formaal; dens alene imod Valutakontoret rettede kritiske Sigte har været aabenbart for enhver Læser. Iøvrigt har det ikke været kendeligt for udenforstaaende, at det i Pjecen uden Navns Nævnelser omalte Firma var Sagsøgerens.

Her overfor har Sagsøgeren anført følgende: Hvis Formaalet alene havde været at angribe Valutakontoret, havde der ingen Grund været

til at affatte Eksemplet: »Tæpper for Cement« saaledes, at der opregnes Kendemærker til saa tydelig Identifikation af Sagsøgeren, at ingen interesseret kunde være i Tvivl om, at der sigtedes til ham; men dette, der saaledes var ufor nødvendent for det kritiske Formaal, finder sin Forklaring ved, at det har været tilsigtet at ramme Sagsøgeren; derfor var det ogsaa, at man benyttede Udtrykket »af kvalitetsmæssige Grunde«, der uden al Tvivl af saa at sige alle Læsere er blevet forstaaet saaledes, som det overensstemmende med Ordets sædvanlige Anvendelse maatte forstaaes, nemlig som betegnende, at Tæpperne var af ringe Kvalitet. Mod, at Ordet skulde være blevet benyttet i den af de Sagsøgte hævdede Betydning, taler den Kendsgerning, at Partiet omfattede Tæpper af mange forskellige Kvaliteter, Størrelser, Former og Mønstre, dyrere og billigere. At Sætningen blev forstaaet som udtryk-kende noget nedsættende om Tæpperne, viste sig da ogsaa ved de for Sagsøgeren skadelige Virkninger. Med nogle Undtagelser var Tæpperne let afsættelige i Danmark, men medens nu Sagsøgeren i Juli 1933 havde solgt Tæpper for ca 4800 Kr, i August for ca 16 300 Kr, i September for ca 29 500 Kr og i Tiden 1—25 Oktober for ca 29 500 Kr, solgte han i Tiden 26 Oktober—10 November ikke et eneste; paa en Auktion i September 1933 havde han solgt 182 af de her omhandlede Tæpper for ca 15 000 Kr, men paa en den 23, 24 og 25 Oktober i Arena Teatret afholdt Auktion, hvor 550 af Tæpperne var stillet til Bortsalg, solgte han kun for ca 5100 Kr, og hans Handel fra Butik, der udgør den langt overvejende Del af hans Handel, gik fuldstændig i Staa. For saa vidt muligt at afbøde yderligere Virkninger af Pjecen og Anmeldelsen i Børsen — hvilken Anmeldelse blev gengivet i en Række af Landets Dagblade — maatte Sagsøgeren udsende Reklamebrochurer. Den 26 November indrykkede de Sagsøgte i »Børsen« en Meddelelse om, at man ved Ordet »kvalitetsmæssige« ikke har villet give eller givet Udtryk for, at Tæppernes Kvalitet var ringe, men allerede fordi denne Meddelelse først fremkom, efter at Skaden i det væsentlige var sket, kunde den ikke tilfredsstille Sagsøgeren. Da han ansaa Butiken i Vingaardsstræde for bragt i Vanry som et Sted, hvor der var Tæpper af daarlig Kvalitet til Salg, flyttede han kort før Jul 1933 til Forretningslokaler i Frederiksberggade, hvilke Lokaler var mindre, men væsentlig dyrere. Først ca 2 Uger efter Indflytningen naaede han igen op til normalt Salg.

De Sagsøgte har bestridt, at Pjecen har skadet Sagsøgerens Salg. Partiet var udvalgt for svensk Publikum, der ynder større Mønstre og stærkere Farver end det danske, og var overtaget af Sagsøgeren en bloc, uden nogen Udsøgelse. Partiet bestod vel af gode, men for Danmark i det store og hele uegnede Varer; i rigtig Erkendelse heraf var det, at andre Importører ikke havde ønsket at købe dem. Dertil kommer den almindelige Depression, som netop indenfor Tæppebranchen var stærkt markeret. Det fremgaar ikke af de af Sagsøgeren opgivne Tal, om den Nedgang i Salg, der skal have fundet Sted, har vist sig allerede før Pjecens Fremkomst; den bedste Tid for Salg af deslige Tæpper er Tiden før Oktober Flyttedag, medens November og December ikke er gunstige. Det behøver ingen særlig Forklaring, at der hengaar et Tidsrum af ca 14 Dage, uden at der finder Salg Sted af saa dyre Varer

som persiske Tæpper. Sagsøgerens Navn var ikke bekendtgjort i Forbindelse med Auktionen i Oktober, hvori desuden deltog andre Sælgere. Sagsøgeren, hvis Lejemaal vedrørende Lokalerne i Vingaardsstræde var afsluttet med en Opsigelsesfrist af 14 Dage, var indstillet paa at flytte til bedre beliggende Lokaler, og saadanne fandt han i Frederiksberggade, hvor han nu driver Forretning.

I April 1933 blev Partiet besigtiget af hidtilværende edsfæstet Syns- og Skønsmand for orientalske Tæpper ved Kammergericht Berlin, Ernst Philipsborn, der under 14 November s A har meddelt Sagsøgeren et Responsum, sluttende med, at Partiet i det hele taget maatte betegnes som Vare af første Sortering, som vel assorteret og som værende i absolut god og upaaklagelig Tilstand. I en Skrivelse af 18 Maj 1934 har Philipsborn derhos udtalt, at Partiet omfattede en Del Tæpper, der efter hans Kendskab til dansk Smag var vanskelige at afsætte her.

For Landsretten har Sagsøgeren, endvidere Grosserer H L W Jensen og Grosserer J C W Prieme, der begge har deltaget i Forarbejdet til Pjecen, Redaktør J T Juhl, der har affattet den, og Grosserer P J Bihesen, Formand for Grosserer-Societetets Valutaudvalg og Medlem af den sagsøgte Forenings Bestyrelse, afgivet Forklaring.

Grosserer Bihesen har forklaret, at han vel paa et den 26 Januar 1933 afholdt Møde i Grosserer-Societetets Repræsentantskab udtalte, at Tæpperne vistnok var af daarlig Kvalitet, men at han faa Dage senere blev gjort opmærksom paa, at dette var en Fejltagelse. Under Forarbejdet til Pjecen blev der intet nedsættende udtalt om Tæpperne, men Vidnet gav den Oplysning, at Grosserer-Societetet havde fraraadet Importen, fordi Tæpperne var for store og for dyre, og fordi der her i Landet fandtes tilstrækkeligt af deslige Tæpper til at dække flere Aars Forbrug.

Grosserer H L W Jensen har forklaret, at han fik det paa-gældende Stykke forelæst i Korrektur; han, som selv forhandler Tæpper og som vilde have sin Ryg fri, udtalte da, at man maatte sørge for at gøre klart, at der kvalitetsmæssigt intet var i Vejen med Tæpperne; der skete derefter en Ændring, saaledes at Stykket fik sit nuværende Indhold, med hvilket Vidnet erklærede sig tilfreds.

Efter de foreliggende Oplysninger kan det ikke betvivles, at ved Ordene: »et helt nyt Firma, der installerede sig i nye, store Lokaler ved Kongens Nytorv«, er Sagsøgerens Firma blevet saaledes kendetegnet, at det for interesserede maatte være aabenbart, at det var til dette Firma, der sigtedes. Yderligere var det, naar der skulde gives et Eksempel paa Forfordeling af ældre Firmaer til Gunst for et nyt, næppe paakrævet, at angive, at det nye Firma havde installeret sig i nye, store Lokaler, og i hvert Fald ikke, at disse var beliggende ved Kongens Nytorv, men tilstrækkeligt havde det været at anføre, at Firmaet var nyt.

Ordet »Kvalitet« benyttes dels som betydende: Beskaffenhed, dels i Betydningen: Værd. Formentlig anvendes det, naar Talen er om Varer, som Regel i den sidstnævnte Betydning.

Der kan ikke gives de Sagsøgte Medhold i, at i den her omhandlede Forbindelse maatte Ordet »kvalitetsmæssige« forstaas som kun benyttet

til Angivelse af, at Tæpperne havde Egenskaber, paa Grund af hvilke Indførsel var fundet utilraadelig, og at det maa have været klart for Læserne, at de herved i Betragtning kommende Egenskaber maatte være andre end ringe Kvalitet. At ringe Kvalitet ikke kunde være Grund for Importører og Grosserer-Societetet til at fraraade Indførsel, kan ikke antages at have maattet staa for Læserne som en givet Sag, saaledes at det kunde siges, at det af den Sammenhæng, hvori Ordet »kvalitetsmæssige« var benyttet, fremgik, at det var benyttet i en anden Betydning end den, som er den gængse. Der er for Retten ingen Tvivl om, at den paagældende Passus har været egnet til at bibringe Læserne den Opfattelse, at Tæppernes Indførsel var fraraadet, fordi de var af ringe Kvalitet. Naar Importen var fraraadet, fordi Markedet var tilstrækkeligt forsynet med deslige Tæpper, kunde de Sagsøgte have udtalt dette i Pjecen, men burde ikke have betjent sig af Vendinger, der kunde ventes almindeligvis at blive forstaaet som indeholdende et for Importøren ufordelagtigt Udsagn om Varenes Kvalitet.

Ligesom der herefter maa gaas ud fra, at Pjecens Omtale af Sagsøgerens Firma og af Tæpperne har været egnet til at skade ham, saaledes er det ved de Retten forelagte Oplysninger antageliggjort, at den faktisk ogsaa har skadet ham. Han har herefter Krav paa en Erstatning hos de Sagsøgte, hvilken Erstatning paa Grundlag af det fremkomne, i flere Henseender noget mangelfulde Bevismateriale findes skønsmæssigt at kunne fastsættes til 5000 Kr.

Sagens Omkostninger vil være at tilkende Sagsøgeren hos de Sagsøgte med 500 Kr.

Fredag den 15 Februar.

Nr 121/1934. Firmaet **Ivan Olsens Eftf** ved Grosserer **Herting** (Gorrissen)

m o d

Hans Munk Petersen, Poul Munk Petersen, Journalfører **G P Petersen** og Bankbogholder **E Munk Petersen** (Martensen-Larsen efter Ordre),

betræffende Betaling af Restkøbesummen for en solgt Forretning m v.

Østre Landsrets Dom af 2 Maj 1934: De Sagsøgte Hans Munk Petersen og Poul Munk Petersen bør een for begge og begge for een til Sagsøgeren, Firmaet Ivan Olsens Eftf ved Grosserer Herting, betale 9255 Kr med Renter heraf 6 pCt p a fra den 11 December 1932, til Betaling sker; for deres Vedkommende ophæves Sagens Omkostninger. De Sagsøgte, Journalfører G P Petersen og Bankbogholder E Munk Petersen, bør for Tiltale af Sagsøgeren i denne Sag fri at være;

i Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til disse Sagsøgte 400 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ifølge de efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger beroede Forretningens Kassebog paa den Tid, da Salgsforhandlingerne fandt Sted, hos Appellantens daværende Repræsentant Tetzlaff, der førte Tilsyn med Forretningen. Det maa efter det foreliggende antages, at det ikke skyldtes noget Ønske fra Appellantens Side om at skjule Bogen, naar de Indstævnte ikke fik den at se ved den paagældende Lejlighed, og det maa i det hele komme de Indstævnte til Skade, at de ikke har søgt at skaffe sig nærmere Oplysninger om Forretningens Regnskab. Da Grosserer Herting har oplyst de Indstævnte om, at Forretningen ikke var gaaet godt, medens hans Nevø drev den, og har opgivet Omsætningen paa Salgets Tidspunkt til ca 30 000 Kroner — Omsætningen i Kalenderaaret 1931 viste sig iøvrigt at komme paa ca 29 500 Kroner — ses der ikke at foreligge noget Forhold fra Appellantens Side, der kan berettigede de Indstævnte til nu at anfægte Handlen, henholdsvis den overtagne Kautionsforpligtelse. Det bemærkes herved, at de Indstævnte, der overtog Forretningen uden Afstaaelsessum mod at betale Varerne efter Fakturapris, ikke kan formodes at have lagt afgørende Vægt paa Opgivelserne vedrørende den hidtidige Omsætning.

Herefter vil de Indstævnte være at dømme til in solidum at betale det paastaaede Beløb 15 324 Kroner 98 Øre med Renter.

Sagens Omkostninger findes de Indstævnte ligeledes in solidum at burde betale til Appellanten for begge Retter med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Hans Munk Petersen, Poul Munk Petersen, Journalfører G P Petersen og Bankbogholder E Munk Petersen, bør een for alle og alle for een betale til Appellanten, Firmaet Ivan Olsens Eftf ved Grosserer Herting, 15 324 Kroner 98 Øre med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 11 December 1932 til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Martensen-Larsen 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det de Indstævnte idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende

I Efteraaret 1931 fik Poul Munk Petersen, der var udlært i Manufakturfaget, af en Repræsentant Underretning om, at Firmaet Ivan Olsens Eftf søgte en Bestyrer til en Detailforretning, som Firmaet drev i Dybbølsgade Nr 35; han henvendte sig i Firmaet og forhandlede med dettes Indehaver, Grosserer Herting, der i Samtalens Løb foreslog ham at købe Forretningen. Poul Munk Petersen oplyste straks, at han ingen Kapital havde, hvortil Grosserer Herting svarede, at i saa Fald maatte der skaffes Sikkerhed. Grosserer Herting meddelte, at det var en gammel, god Forretning, og henviste Munk Petersen til at se paa den og tale med dens Bestyrer Larsen, der kunde give ham alle Oplysninger. Poul Munk Petersen og hans Broder, Bankbogholder E Munk Petersen, besaa derefter Forretningen og talte med dens Bestyrer; Poul Munk Petersen spurgte først efter Bøgerne; Larsen svarede, at der ikke blev ført Bøger der, og Poul Munk Petersen fik den Opfattelse, at Forretningens Regnskab blev ført i Firmaets Bøger — dette har senere vist sig at være urigtigt; der blev over Forretningen ført en uautoriseret Kassebog, der førtes paa Firmaets Kontor og beroede der; men Poul Munk Petersen er ikke blevet gjort bekendt med denne Bog og har saaledes ikke kunnet undersøge den. Bestyrer Larsen oplyste, at Forretningen havde været drevet af Grosserer Hertings Nevø, der imidlertid brugte for meget og derfor ikke havde kunnet klare sig; Firmaet havde maattet overtage den for godt 1½ Aar siden; han opgav den maanedlige Omsætning til ca 3000 Kr.

I Henhold til disse Oplysninger købte Poul Munk Petersen og hans Broder Hans Munk Petersen, der ligeledes er udlært i Manufakturfaget, Forretningen saaledes, at Varelageret skulde betales efter Vurdering og Inventaret med 2000 Kr; den 17 Oktober 1931 udstedte Poul og Hans Munk Petersen til Firmaet Ivan Olsens Eftf et Gældsbevis, stort 18 189 Kr 98 Øre; Købernes Fader, Journalfører G P Petersen, og en tredje Broder, Bankbogholder E Munk Petersen, paategnede Gældsbeviset som Kautionister og Selvskyldnere. Det skyldige Beløb skulde forrentes med 6 pCt p a og afdrages med 10 pCt af den maanedlige Omsætning; Restbeløbet forfaldt til Indfrielse den 1 Oktober 1934.

Da Køberne havde overtaget Forretningen, viste det sig hurtigt, at Omsætningen var meget mindre end opgivet; da det første Aar blev gjort op, havde Omsætningen udgjort godt 23 000 Kr, og der forelaa et Underskud paa over 6000 Kr. Den 14 Marts 1933 maatte Forretningen standse sine Betalinger, og da et Akkordforsøg strandede, blev Poul Munk Petersen den 6 Juni s A erklæret Fallit; Boet antoges at give ca 17 pCt i Dividende.

Der er af Køberne afdraget 2865 Kr.

Under denne ved Retten for Næstved Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Firmaet Ivan Olsens Eftf ved Grosserer Herting, paa-staaet de Sagsøgte, Hans Munk Petersen, Poul Munk Petersen, Journalfører G P Petersen og Bankbogholder E Munk Petersen, alle af Næstved, dømt til in solidum at betale 15 324 Kr 98 Øre med Renter heraf 6 pCt p a fra den 11 December 1932.

De Sagsøgte, Journalfører G P Petersen og Bankbogholder E Munk

Petersen, paastaar sig frifundet; de Sagsøgte Hans og Poul Munk Petersen procederer til Frifindelse mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat mindre Beløb.

De to førstnævnte Sagsøgte gør til Støtte for deres Paastand gældende, at de har paataget sig Kautionen under urigtige Forudsætninger, fremkaldt af Sagsøgeren, og at de derfor ikke kan være bundne ved deres Forløfte.

De to sidstnævnte Sagsøgte anfører, at de er blevet bevægede til at købe Forretningen ved i høj Grad urigtige Angivender om dens Værdi, og at der derfor maa tilkomme dem et Afslag i Købesummen.

De Sagsøgte har forklaret, at Bestyrer Larsen overfor dem har opgivet den maanedlige Omsætning til ca 3000 Kr; Larsen har ikke kunnet erindre dette, men har ikke turdet benægte Rigtigheden af deres Forklaring; af den foran omtalte Kassebog fremgaar, at Omsætningen for Aaret August 1930—August 1931 har udgjort ca 25 000 Kr, og at Forretningen i 14 Maaneder har givet et Underskud paa godt 6000 Kr.

Det er endvidere oplyst, at den tidligere Indehaver, Grosserer Hertings Nevø, to Gange har søgt og faaet Akkord, første Gang paa 60 pCt, sidste Gang, da han fratraadte, paa 70 pCt.

Naar henses til, at Grosserer Herting, der henviste de Sagsøgte til at forhandle med Bestyrer Larsen, maa være ansvarlig for de af denne givne i høj Grad urigtige Oplysninger om Forretningens Omsætning, at han skjulte Tilstedeværelsen af den foran omtalte Kassebog, med hvis Eksistens han enten var eller dog burde være bekendt, at han fortav, at Forretningen i den Tid, han havde drevet den, havde givet et ikke ubetydeligt Underskud, at han tværtimod betegnede den som en god Forretning, og at han undlod at oplyse, at den to Gange, sidste Gang for et godt Aarstid siden havde akkorderet, findes der at maatte gives de Sagsøgte, Journalfører G P Petersen og Bankbogholder E Munk Petersen, Medhold i, at de har paataget sig Kautionen under urigtige af Sagsøgeren fremkaldte Forudsætninger, hvorfor de vil være at frifinde, hvorhos Sagsøgeren vil have at godtgøre dem Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Med Hensyn til de to andre Sagsøgte har Sagsøgeren særlig anført, at de ikke har ydet nogen Betaling for Forretningen som saadan, men kun for Varelageret, der havde en Værdi, hvortil det blev overtaget. Da dette Varelager for disse to Sagsøgte imidlertid kun havde den Værdi under Forudsætning af, at Forretningen, hvori det skulde sælges, overhovedet kunde gaa, kan de kun, da denne Forudsætning har vist sig urigtig, være pligtig at betale dette med en Sum, der svarer til, hvad det kunde udbringe ved samlet Realisation paa en Gang. Dette Beløb vil skønsmessigt kunne ansættes til $\frac{2}{3}$ eller 12 120 Kr; heraf er betalt 2865 Kr, hvorfor de vil være at tilpligte at betale Resten 9255 Kr med Renter som paastaet; for disse to Sagsøgtes Vedkommende findes Sagens Omkostninger at burde ophæves.

---

gørelsessag mod Edith Kristence Erika Lodberg, f 22 Maj 1913, skal man meddele:

Ad 1. Efter det om ovennævnte under hendes Ophold her paa Afdelingen i Tiden 18 Januar—1 April 1933 oplyste og iagttagne maa man formode, at hun — overladt til sig selv — meget let vil komme i Konflikt med Loven (Rapseri, Tyveri), samt at hun hurtigt vil indlade sig paa seksuelle Forbindelser af meget flygtig eller ganske tilfældig Natur.

Ad 2. Paa Grund af Patientens meget udtalte psykopatiske Habitus maa man anse hende for ude af Stand til paa rette Maade at varetage sine personlige og økonomiske Anliggender.

-----«

Overlæge Bisgaard ved St Hans Hospital ved Roskilde, hvor Edith Lodberg har henligget i Tiden 1 April—7 August 1933, har i en fremlagt Erklæring af 7 November 1934 bl a udtalt: »— — — indkommen fra Kommunehospital, hvor nuværende Afdelingslæge Dr Clemmesen i en Erklæring af 4 Februar 1933 udtalte, at Patienten maatte betegnes som en uligevægtig upaalidelig Psykopat med ringe moralsk Følelse. Denne Erklæring kan man tiltræde efter det her observerede. Yderligere kan oplyses, at hun var stærkt funktionelt præget og jævnlig har haft hysteriske Anfald. Hendes stærkt defekte moralske Udvikling, der endda mulig kan staa i Sammenhæng med en i 10 Aars Alderen gennemgaaet spansk Syge, der erfaringsmæssig hos unge Individuer kan medføre saadanne Karakterforandringer, gør det meget tvivlsomt, om hun fremtidig vil være i Stand til at kunne beherske sig overfor Impulser af kriminel eller sexuel Art, ja det er endog sandsynligt, at hun vil søge al Slags Ekscesser for deres egen Skyld, altsaa som Adspredelse, og hun ved meget godt selv, at hun er saadan. Forholdet til Faderen som har taget sig meget af hendes Opdragelse, men vist baade paa en uheldig Maade og uden Resultat, syntes meget daarligt. Han har dog hjulpet hende bl a ved at tage hendes Barn. Det lykkedes her at faa hende i Arbejde, og hun var omgængelig og flink.

Patienten maa afgjort anses for ude af Stand til selv at varetage sine personlige og økonomiske Anliggender. — — — — — . Hendes Forstaaelse af hendes Situation synes dog ringe, hun er kæk og selvfølende og mangler som nævnt det moralske Organ, ved Hjælp af hvilket hun skulde være i Stand til at forstaa sin sociale Placering ved at fortsætte det Liv, hun nu fører.

Man kan ikke udelukke, at hendes Tilstand kan bedres med Aarene, men man ser ogsaa ret sørgelige Forværrelser, og en Behandling bør nærmest tage Sigte paa Beskyttelsesforanstaltninger, saavel for hende selv som for hendes Omgivelser.«

Retslægeraadet, hvilket Sagen har været forelagt efter Begæring af den for Politidirektøren mødende Sagfører, har i en fremlagt Erklæring af 17 December 1934 udtalt: »Retslægeraadet maa anbefale, at Edith Kristence Erika Lodberg, der er saa udtalt Psykopat med stærke Af-fektexplosioner, hysteriske Anfald, udtalt Impulsivitet, sexuel Hyper-æstesi og lavtliggende Moralbegreber, at hendes Tilstand praktisk talt maa ligestilles med Sindssygdом, søges umyndiggjort saavel i formue-retlig som i personlig Henseende.«

Ved Københavns Byrets Dom af 1 August 1934 blev Edith Lodberg efter Straffelovens § 285 I, jfr § 276, betingelsesvis anset med Straf af Fængsel i 40 Dage. Prøvetiden fastsattes til 4 Aar fra nævnte Dato imod Tilsyn af Dansk Værneselskab.

Tilsynsførende for det nævnte Værneselskab Fru Johanne Warburg, der har haft Tilsyn med Edith Lodberg paa Grundlag af fornævnte Dom, har afgivet Forklaring under Sagen, hvorhos Edith Lodberg selv har udtalt sig, efter at hendes beskikkede Sagfører havde haft Ordet.

Efter Indholdet af Fru Warburgs Udtalelser maa det antages, at der bestaar et saadant Tillidsforhold mellem hende og Edith Lodberg, at Værneselskabet fortsat vil kunne virke til Gavn for Pigen, uden at en Umyndiggørelse i Øjeblikket selv med Fru Warburg som beskikket Værge, i saa Henseende vil have afgørende Betydning.

Retten finder det under disse Omstændigheder ikke tilstrækkeligt paakrævet for Tiden at umyndiggøre Edith Lodberg, hvorfor Begæringen derom ikke vil være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil være at ophæve.

Onsdag den 20 Februar.

Nr 97/1934. Parfumeriet »**Cosmopolite**« ved dets Indehaver
Frk **E Jensen** (Cohn) m o d

Colgate-Palmolive-Peet, Aktieselskab
(Landsretssagf Viggo Carstensen),

betræffende Berettigelsen af et overfor Appellanten nedlagt Forbud mod Salg af Indstævntes Varer uden de med Kontrolnumre forsynede Kartoner.

Forbud nedlagt af Københavns Byrets Fogedafdeling den 14 November 1933 mod at Appellanten sælger Palmolive Barbercreme uden de med Kontrolnumre forsynede Kartoner.

Østre Landsrets Dom af 16 April 1934: Det nedlagte Forbud stadfæstes som lovlig gjort og forfulgt. Sagsøgte, Parfumeriet »Cosmopolite« ved dets Indehaver, Frk E Jensen, bør til Sagsøgerne, Colgate-Palmolive-Peet A/S, betale 500 Kr samt Sagens Omkostninger med 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ifølge de efter Dommens Afsigelse i denne Sag tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Indstævntes Reverssystem

kun er gennemført med saadanne Mangler, at Indstævntes Varer i ikke ringe Omfang kan findes i den almindelige Handel, uden at Forhandlerne er underkastet nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor Indstævnte.

Som Følge heraf vil Appellanten, der ikke selv har paataget sig nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor Indstævnte, være at frifinde, og Forbudet at ophæve. Dette maatte iøvrigt ogsaa blive en Følge af, at det ikke under denne Sag er gjort gældende som Søgsmålsgrund, at Appellanten har solgt Indstævntes Varer til Underpris.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Det nedlagte Forbud ophæves.

Appellanten, Parfumeriet »Cosmopolite« ved dets Indehaver Frk E Jensen, bør for Tiltale af Indstævnte Colgate-Palmolive-Peet, Aktieselskab i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende

Sagsøgerne, Colgate-Palmolive-Peet A/S, der kræver overholdt de af dem selv fastsatte Priser for deres Varer, som bl a til Sikring heraf er forsynet med Kontrolnumre, konstaterede den 9 November 1933 ved Kontrolindkøb, at Sagsøgte, Parfumeriet »Cosmopolite« solgte Palmolive Barbercreme uden den Karton, hvorpaa Kontrolnumret findes. Sagsøgerne lod den 14 s M ved Fogden nedlægge Forbud imod, at Sagsøgte foretog saadant Salg, og har derefter under denne Sag overfor Sagsøgte nedlagt Paastand om, at det af Københavns Byrets Fogedafdeling I den 14 November 1933 nedlagte Forbud mod, at Sagsøgte sælger Palmolive Barbercreme uden de med Kontrolnumre forsynede Kartoner, stadfæstes som lovlig gjort og forfulgt, samt at Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerne en Erstatning af 2000 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn.

Sagsøgte har paastaaet Forbudet ophævet som ulovlig gjort og Frifindelse for Erstatningspaastanden. Til Støtte herfor anføres, at Sagsøgte, der ikke har underskrevet Prisaftale med Sagsøgerne, har købt Varer uden Kartoner og har opgivet sin Hjemmelsmand, at Sagsøgernes Grossist- og Detaillisterklæringer intet indeholder om, at Tuberne skal sælges med Kartonnage — noget Kunderne ofte ved Køb forlanger fjernet, samt at Sagsøgernes Reverssystem ikke er effektivt og derfor ikke har Krav paa Beskyttelse.

Fra Sagsøgtes Side er det ved Fogedforretningen oplyst, at Sagsøgte har faaet Sagsøgernes Varer leveret bl a fra Ejers Sæbefabrik

og »Hovedstadens Sæbefabrik«, men at det ikke bestemt kan siges, hvem der er Leverandør af den ved Kontrolindkøbet solgte Tube.

Sagsøgerne har oplyst, at de med Hensyn til Salget af deres Produkter har gennemført et Reverssystem saavel for Grossister som for Detaillister. Enhver Grossist, til hvem de leverer Varer, underskriver en Erklæring, hvorved han forpligter sig til udelukkende at købe Sagsøgernes Produkter hos Sagsøgerne selv og ikke købe eller paa anden Maade erhverve disse andet Steds samt til udelukkende at sælge disse Produkter til Detailhandlere, ikke til andre Grossister, og kun til Detailhandlere, der har underskrevet Sagsøgernes Prisoverholdelseserklæring, og ikke til lavere Priser end de af Selskabet til enhver Tid fastsatte. For hvert enkelt Tilfælde af Overtrædelse er i Erklæringen fastsat en Konventionalbod af 1000 Kr. Enhver Detailhandler, der vil forhandle Sagsøgernes Varer, maa underskrive en Erklæring, hvorved han forpligter sig til ikke at avertere, udstille, sælge eller paa anden Maade overdrage disse Varer under de Detailhandlerpriser, der til enhver Tid er fastsat af Sagsøgerne, samt til udelukkende at sælge Varerne i sin egen Forretning og kun en detail og til udelukkende at købe nævnte Varer enten direkte hos Sagsøgerne eller hos en af dem godkendt Grossist. For hvert enkelt Tilfælde af Overtrædelse er i Erklæringen fastsat en Konventionalbod paa 60 Kr.

Sagsøgerne gør nu gældende, at de ved dette Reverssystem i Forbindelse med Kontrolnummereringen af samtlige Varer, hvorigennem det altid kan konstateres, fra hvilken Grossist en bestemt Vare hidrører, har skabt den størst mulige Sikkerhed for Overholdelsen af de af dem fastsatte Priser. Hertil kommer, at Sagsøgerne skrider ind i alle Tilfælde, hvor Brud herpaa konstateres. Naar Sagsøgernes Kontrolsystem imidlertid krænkes ved, at Varerne sælges med udkradsede Kontrolnumre eller uden den Emballage, hvorpaa Kontrolnumret findes, afskæres Sagsøgerne fra at konstatere, hvilken Leverandør der har brudt sin Forpligtelse. Fjernelsen af Kontrolnumrene eller Salg af Varer, hvorfra disse er fjernet, maa derfor anses som retstridigt overfor Sagsøgerne som et Angreb paa deres Kontrolsystem, der paa den ene Side er i høj Grad skadeligt for dem og paa den anden Side ikke i sig selv kan tjene noget berettiget Formaal. Forsaavidt det herimod gøres gældende, at Varen f Eks i Tilfælde af Konkurs kan være kommet vedkommende Detailhandler i Hænde, uden at nogen Grossist har brudt sin Forpligtelse mod Sagsøgerne, hævder disse, at Bevisbyrden i saa Henseende ikke kan paahvile dem. Naar Kontrolnumrene er fjernet, maa man, saalænge andet ikke er oplyst, gaa ud fra, at der for de paagældende Varers Vedkommende foreligger Kontraktbrud fra en Leverandørs Side. Det maa endvidere anses for givet, at Sagsøgte som branchekyndig har været bekendt med Sagsøgernes Kontrolsystem og har vidst eller i al Fald har maattet forstaa, at der ved Fjernelsen af Kontrolnumrene er tilsigtet at gøre Brud paa dette System.

Sagsøgte bestrider ikke dette sidste, men gør gældende, at den, der ikke selv har paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse overfor Sagsøgerne, ikke gør sig skyldig i noget retstridigt Forhold ved at forhandle disses Varer uden Kontrolnumre, hvad enten han har modtaget

Varerne uden disse Numre, eller han selv har fjernet dem. En Forudsætning for, at dette skulde være retstridigt, maatte i al Fald være, at Revers- og Kontrolsystemet er effektivt, men dette bestrides for Sagsøgerenes Vedkommende, i hvilken Henseende Sagsøgte navnlig har henvist til, at en Detailhandler i Reglen kun køber et enkelt Dusin, saaledes at et Gros, der efter Sagsøgerenes System har samme Nummer, spredes paa mange Hænder.

Efter det derom oplyste maa imidlertid Sagsøgerenes Revers- og Kontrolsystem antages i det store og hele at være effektivt. Fjernelsen af Kontrolnumrene fra Sagsøgerenes Varer er en Omstændighed, der giver tilstrækkelig Føje til at gaa ud fra, at Varerne har været Genstand for Omsætning i Strid med Reverserne, og Sagsøgte maa paa sin Side have været ganske klar over, at Fjernelsen ikke kan have andet Formaal end at forhindre Opdagelse af den Leverandør, der har brudt sin Forpligtelse. Under disse Omstændigheder maa Sagsøgtes Salg af den omhandlede Vare anses som retstridigt, og det nedlagte Forbud vil derfor være at stadfæste, hvorhos Sagsøgte vil være at dømme til at betale Sagsøgerne en Erstatning, der vil kunne bestemmes til 500 Kr samt Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Nr 98/1934.

C E Borgen (Cohn)

m o d

Colgate-Palmolive-Peet, Aktieselskab
(Landsretssagf Viggo Carstensen),

betræffende Berettigelsen af et overfor Appellanten nedlagt Forbud mod Salg af Indstævntes Produkter uden Kontrolnumre.

Forbud nedlagt af Københavns Byrets Fogedafdeling den 7 December 1933 mod Appellantens Salg af Indstævntes Produkter uden Kontrolnumre.

Østre Landsrets Dom af 16 April 1934: Det nedlagte Forbud stadfæstes som lovlig gjort og forfulgt. Sagsøgte C E Borgen som Indehaver af Forretningen Skindergade 43 bør til Sagsøgerne- Colgate-Palmolive-Peet A/S, betale 1000 Kr samt Sagens Omkostninger med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ifølge de efter Dommens Afsigelse i denne Sag tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Indstævntes Reverssystem kun er gennemført med saadanne Mangler, at Indstævntes Varer

i ikke ringe Omfang kan findes i den almindelige Handel, uden at Forhandlerne er underkastet nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor Indstævnte.

Som Følge heraf vil Appellanten, der ikke selv har paataget sig nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor Indstævnte, være at frifinde, og Forbudet at ophæve. Dette maatte iøvrigt ogsaa blive en Følge af, at det ikke under denne Sag er gjort gældende som Søgsmålsgrund, at Appellanten har solgt Indstævntes Varer til Underpris.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Det nedlagte Forbud ophæves.

Appellanten, C E Borgen, bør for Tiltale af Indstævnte, Colgate-Palmolive-Peet, Aktieselskab i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgerne, Colgate-Palmolive-Peet A/S, der kræver overholdt de af dem selv fastsatte Priser for deres Varer, som bl a til Sikring heraf er forsynet med Kontrolnumre, havde konstateret, at Sagsøgte C E Borgen sælger disse Varer uden Kontrolnumre, lod de den 7 December 1933 ved Fogden nedlægge Forbud herimod, og Sagsøgerne har derefter under denne Sag overfor Sagsøgte nedlagt Paastand om, at det af Københavns Byrets Fogedafdeling I den 7 December 1933 nedlagte Forbud mod, at Sagsøgte sælger Colgate-Palmolive-Peets Produkter uden Kontrolnumre, stadfæstes som lovlig gjort og forfulgt, samt at Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerne en Erstatning af 5000 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn.

Sagsøgte har paastaaet Forbudet ophævet som ulovlig gjort og Frifindelse for Erstatningspaastanden. Til Støtte herfor anføres, at Sagsøgte ikke har underskrevet Prisaftale med Sagsøgerne, og at Kontrolnumre som saadanne ikke er beskyttede, men i al Fald kun beskyttede, naar de knytter sig til et effektivt Reverssystem, hvad Sagsøgerne efter Sagsøgtes Mening ikke har.

Sagsøgte har under Fogedforretningen oplyst, at han modtager Varerne dels fra Grosserer Ejler Jensen, dels fra »Hovedstadens Sæbefabrik«. Fra sidstnævnte har han modtaget Varerne uden Kontrolnumre, ellers har han selv fjernet dem. Han har selv videresolgt Varerne med fjernede Kontrolnumre til andre Detailhandlere.

Sagsøgerne har oplyst, at de med Hensyn til Salget af deres Produkter har gennemført et Reverssystem saavel for Grossister som for Detailister. Enhver Grossist, til hvem de leverer Varer, underskriver

en Erklæring, hvorved han forpligter sig til udelukkende at købe Sagsøgernes Produkter hos Sagsøgerne selv og ikke købe eller paa anden Maade erhverve disse andet Steds samt til udelukkende at sælge disse Produkter til Detailhandlere, ikke til andre Grossister, og kun til Detailhandlere, der har underskrevet Sagsøgernes Prisoverholdelseserklæring, og ikke til lavere Priser end de af Selskabet til enhver Tid fastsatte. For hvert enkelt Tilfælde af Overtrædelse er i Erklæringen fastsat en Konventionalbod af 1000 Kr. Enhver Detailhandler, der vil forhandle Sagsøgernes Varer, maa underskrive en Erklæring, hvorved han forpligter sig til ikke at avertere, udstille, sælge eller paa anden Maade overdrage disse Varer under de Detailhandlerpriser, der til enhver Tid er fastsat af Sagsøgerne, samt til udelukkende at sælge Varerne i sin egen Forretning og kun en detail og til udelukkende at købe nævnte Varer enten direkte hos Sagsøgerne eller hos en af dem godkendt Grossist. For hvert enkelt Tilfælde af Overtrædelse er i Erklæringen fastsat en Konventionalbod paa 60 Kr.

Sagsøgerne gør nu gældende, at de ved dette Reverssystem i Forbindelse med Kontrolnummereringen af samtlige Varer, hvorigennem det altid kan konstateres, fra hvilken Grossist en bestemt Vare hidrører, har skabt den størst mulige Sikkerhed for Overholdelsen af de af dem fastsatte Priser. Hertil kommer, at Sagsøgerne skrider ind i alle Tilfælde, hvor Brud herpaa konstateres. Naar Sagsøgernes Kontrolsystem imidlertid krænkes ved, at Varerne sælges med udkradsede Kontrolnumre eller uden den Emballage, hvorpaa Kontrolnumret findes, afskæres Sagsøgerne fra at konstatere, hvilken Leverandør der har brudt sin Forpligtelse. Fjernelsen af Kontrolnumrene eller Salg af Varer, hvorfra disse er fjernet, maa derfor anses som retstridigt overfor Sagsøgerne som et Angreb paa deres Kontrolsystem, der paa den ene Side er i høj Grad skadeligt for dem og paa den anden Side ikke i sig selv kan tjene noget berettiget Formaal. Forsaavidt det herimod gøres gældende, at Varen f Eks i Tilfælde af Konkurs kan være kommet vedkommende Detailhandler i Hænde, uden at nogen Grossist har brudt sin Forpligtelse mod Sagsøgerne, hævder disse, at Bevisbyrden i saa Henseende ikke kan paahvile dem. Naar Kontrolnumrene er fjernet, maa man, saalænge andet ikke er oplyst, gaa ud fra, at der for de paagældende Vares Vedkommende foreligger Kontraktbrud fra en Leverandørs Side. Det maa endvidere anses for givet, at Sagsøgte som branchekyndig har været bekendt med Sagsøgernes Kontrolsystem, og har vidst eller i al Fald har maattet forstaa, at der ved Fjernelsen af Kontrolnumrene er tilsigtet at gøre Brud paa dette System.

Sagsøgte bestrider ikke dette sidste, men gør gældende, at den, der ikke selv har paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse overfor Sagsøgerne, ikke gør sig skyldig i noget retstridigt Forhold ved at forhandle disse Varer uden Kontrolnumre, hvad enten han har modtaget Varerne uden disse Numre eller han selv har fjernet dem. En Forudsætning for, at dette skulde være retstridigt, maatte i al Fald være, at Revers- og Kontrolsystemet er effektivt, men dette bestrides for Sagsøgernes Vedkommende, i hvilken Henseende Sagsøgte navnlig har henvist til, at en Detailhandler i Reglen kun køber et enkelt Dusin, saa-

ledes at et Gros, der efter Sagsøgernes System har samme Nummer, spredes paa mange Hænder.

Efter det derom oplyste maa imidlertid Sagsøgernes Revers- og Kontrolsystem antages i det store og hele at være effektivt. Fjernelsen af Kontrolnumrene fra Sagsøgernes Varer er en Omstændighed, der giver tilstrækkelig Føje til at gaa ud fra, at Varerne har været Genstand for Omsætning i Strid med Reverserne, og Sagsøgte maa paa sin Side have været ganske klar over, at Fjernelsen ikke kan have andet Formaal end at forhindre Opdagelse af en Leverandør, der har brudt sin Forpligtelse. Under disse Omstændigheder maa Sagsøgtes Salg af den omhandlede Vare anses som retstridigt, og det nedlagte Forbud vil derfor være at stadfæste, hvorhos Sagsøgte vil være at dømme til at betale Sagsøgerne en Erstatning, der vil kunne bestemmes til 1000 Kr. samt Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Nr 99/1934. Parfumeriet »**Cosmopolite**« ved dets Indehaver
Frk E Jensen (Cohn) m o d

Colgate-Palmolive-Peet, Aktieselskab
(Landsretssagf Viggo Carstensen),

betræffende Berettigelsen af et overfor Appellanten nedlagt Forbud mod Salg af Indstævntes Varer med udkradsede Kontrolnumre.

Forbud nedlagt af Københavns Byrets Fogedafdeling den 14 November 1933 mod Appellantens Salg af Palmolive Sæbe med udkradsede Kontrolnumre.

Østre Landsrets Dom af 16 April 1934: Det nedlagte Forbud stadfæstes som lovlig gjort og forfulgt. Sagsøgte, Parfumeriet »Cosmopolite« ved dets Indehaver Frk E Jensen, bør til Sagsøgerne, Colgate-Palmolive-Peet A/S betale 500 Kr samt Sagens Omkostninger med 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ifølge de efter Dommens Afsigelse i denne Sag tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Indstævntes Reverssystem kun er gennemført med saadanne Mangler, at Indstævntes Varer i ikke ringe Omfang kan findes i den almindelige Handel, uden at Forhandlerne er underkastet nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor Indstævnte.

Som Følge heraf vil Appellanten, der ikke selv har paataget

sig nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor Indstævnte, være at frifinde, og Forbudet at ophæve. Dette maatte iøvrigt ogsaa blive en Følge af, at det ikke under denne Sag er gjort gældende som Søgsmålsgrund, at Appellanten har solgt Indstævntes Varer til Underpris.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Det nedlagte Forbud ophæves.

Appellanten, Parfumeriet »Cosmopolite« ved dets Indehaver, Frk E Jensen, bør for Tiltale af Indstævnte, Colgate-Palmolive-Peet, Aktieselskab, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Colgate-Palmolive-Peet A/S, der kræver overholdt de af dem selv fastsatte Priser for deres Varer, som bl a til Sikring heraf er forsynet med Kontrolnumre, konstaterede den 9 November 1933 ved Kontrolindkøb, at Sagsøgte, Parfumeriet »Cosmopolite« solgte Palmolive Sæbe, paa hvis Indpakning Kontrolnumret var udkradset. Sagsøgerne lod den 14 s M ved Fogden nedlægge Forbud imod, at Sagsøgte foretog saadant Salg, og har derefter under denne Sag overfor Sagsøgte nedlagt Paastand om, at det af Københavns Byrets Fogedafdeling I den 14 November 1933 nedlagte Forbud mod, at Sagsøgte sælger Palmolive Sæbe med udkradsede Kontrolnumre, stadfæstes som lovlig gjort og forfulgt, samt at Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerne en Erstatning af 2000 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn.

Sagsøgte har paastaet Forbudet ophævet som ulovlig gjort og Frifindelse for Erstatningspaastanden. Til Støtte herfor anføres, at Sagsøgte, der ikke har underskrevet Prisaftale med Sagsøgerne, har købt Varer med udkradsede Numre og har opgivet sine Hjemmelmænd, samt at Sagsøgernes Reverssystem ikke er effektivt og derfor ikke har Krav paa Beskyttelse.

Fra Sagsøgtes Side er det ved Fogedforretningen oplyst, at Sagsøgte har faaet Sagsøgernes Varer leveret bl a fra Ejers Sæbefabrik og »Hovedstadens Sæbefabrik«, men at det ikke bestemt kan siges, hvem der er Leverandør af det ved Kontrolindkøbet solgte Stykke Sæbe.

Sagsøgerne har oplyst, at de med Hensyn til Salget af deres Produkter har gennemført et Reverssystem saavel for Grossister som for Detailister. Enhver Grossist, til hvem de leverer Varer, underskriver en Erklæring, hvorved han forpligter sig til udelukkende at købe Sagsøgernes Produkter hos Sagsøgerne selv og ikke købe eller paa anden Maade erhverve disse andet Steds samt til udelukkende at sælge disse

Produkter til Detailhandlere, ikke til andre Grossister, og kun til Detailhandlere. der har underskrevet Sagsøgenes Prisoverholdelseserklæring, og ikke til lavere Priser end de af Selskabet til enhver Tid fastsatte. For hvert enkelt Tilfælde af Overtrædelse er i Erklæringen fastsat en Konventionalbod af 1000 Kr. Enhver Detailhandler, der vil forhandle Sagsøgenes Varer, maa underskrive en Erklæring, hvorved han forpligter sig til ikke at avertere, udstille, sælge eller paa anden Maade overdrage disse Varer under de Detailhandlerpriser, der til enhver Tid er fastsat af Sagsøgerne, samt til udelukkende at sælge Varerne i sin egen Forretning og kun en detail og til udelukkende at købe nævnte Varer enten direkte hos Sagsøgerne eller hos en af dem godkendt Grossist. For hvert enkelt Tilfælde af Overtrædelse er i Erklæringen fastsat en Konventionalbod paa 60 Kr.

Sagsøgerne gør nu gældende, at de ved dette Reverssystem i Forbindelse med Kontrolnummereringen af samtlige Varer, hvorigennem det altid kan konstateres, fra hvilken Grossist en bestemt Vare hidrører, har skabt den størst mulige Sikkerhed for Overholdelsen af de af dem fastsatte Priser. Hertil kommer, at Sagsøgerne skrider ind i alle Tilfælde, hvor Brud herpaa konstateres. Naar Sagsøgenes Kontrolsystem imidlertid krænkes ved, at Varerne sælges med udkradsede Kontrolnumre eller uden den Emballage, hvorpaa Kontrolnumret findes, afskæres Sagsøgerne fra at konstatere, hvilken Leverandør der har brudt sin Forpligtelse. Fjernelsen af Kontrolnumrene eller Salg af Varer, hvorfra disse er fjernet, maa derfor anses som retstridigt overfor Sagsøgerne som et Angreb paa deres Kontrolsystem, der paa den ene Side er i høj Grad skadeligt for dem og paa den anden Side ikke i sig selv kan tjene noget berettiget Formaal. Forsaavidt det herimod gøres gældende, at Varen f Eks i Tilfælde af Konkurs kan være kommet vedkommende Detailhandler i Hænde, uden at nogen Grossist har brudt sin Forpligtelse mod Sagsøgerne, hævder disse, at Bevisbyrden i saa Henseende ikke kan paahvile dem. Naar Kontrolnumrene er fjernet, maa man saalænge andet ikke er oplyst, gaa ud fra, at der for de paagældende Vares Vedkommende foreligger Kontraktbrud fra en Leverandørs Side. Det maa endvidere anses for givet, at Sagsøgte som branchekyndig har været bekendt med Sagsøgenes Kontrolsystem, og har vidst eller i al Fald har maattet forstaa, at der ved Fjernelsen af Kontrolnumrene er tilsigtet at gøre Brud paa dette System.

Sagsøgte bestrider ikke dette sidste, men gør gældende, at den, der ikke selv har paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse overfor Sagsøgerne, ikke gør sig skyldig i noget retstridigt Forhold ved at forhandle disse Varer uden Kontrolnumre, hvad enten han har modtaget Varerne uden disse Numre, eller han selv har fjernet dem. En Forudsætning for, at dette skulde være retstridigt, maatte i al Fald være, at Revers- og Kontrolsystemet er effektivt, men dette bestrides for Sagsøgenes Vedkommende, i hvilken Henseende Sagsøgte navnlig har henvist til, at en Detailhandler i Reglen kun køber et enkelt Dusin, saaledes at et Gros, der efter Sagsøgenes System har samme Nummer, spredes paa mange Hænder.

Efter det derom oplyste maa imidlertid Sagsøgenes Revers- og

Kontrolsystem antages i det store og hele at være effektivt. Fjernelsen af Kontrolnumrene fra Sagsøgernes Varer er en Omstændighed, der giver tilstrækkelig Føje til at gaa ud fra, at Varerne har været Genstand for Omsætning i Strid med Reverserne, og Sagsøgte maa paa sin Side have været ganske klar over, at Fjernelsen ikke kan have andet Formaal end at forhindre Opdagelse af en Leverandør, der har brudt sin Forpligtelse. Under disse Omstændigheder maa Sagsøgtes Salg af den omhandlede Vare anses som retstridigt, og det nedlagte Forbud vil derfor være at stadfæste, hvorhos Sagsøgte vil være at dømme til at betale Sagsøgerne en Erstatning, der vil kunne bestemmes til 500 Kr., samt Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Nr 100/1934. **Ejler Jensen, Aktieselskab (Cohn)**

m o d

Colgate-Palmolive-Peet, Aktieselskab
(Landsretssagf Viggo Carstensen),

betræffende Berettigelsen af et overfor Appellanten nedlagt Forbud mod Salg af Indstævntes Produkter i Kartoner med frarevne Kontrolnumre.

Forbud nedlagt af Københavns Byrets Fogedafdeling den 14 November 1933 mod Appellantens Salg af Palmolive Barbercreme i Kartoner med frarevne Kontrolnumre.

Østre Landsrets Dom af 16 April 1934: Det nedlagte Forbud stadfæstes som lovligt gjort og forfulgt. Sagsøgte, Ejler Jensen A/S, bør til Sagsøgerne, Colgate-Palmolive-Peet A/S, betale 1000 Kr samt Sagens Omkostninger med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ifølge de efter Dommens Afsigelse i denne Sag tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Indstævntes Reverssystem kun er gennemført med saadanne Mangler, at Indstævntes Varer i ikke ringe Omfang kan findes i den almindelige Handel, uden at Forhandlerne er underkastet nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor Indstævnte.

Som Følge heraf vil Appellanten, der ikke selv har paataget sig nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor Indstævnte, være at frifinde, og Forbudet at ophæve. Dette maatte iøvrigt ogsaa blive en Følge af, at det ikke under denne Sag er gjort

gældende som Søgsmålsgrund, at Appellanten har solgt Indstævntes Varer til Underpris.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Det nedlagte Forbud ophæves. Appellanten, Ejler Jensen, Aktieselskab, bør for Tiltale af Indstævnte, Colgate-Palmolive-Peet, Aktieselskab, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Colgate-Palmolive-Peet A/S, der kræver overholdt de af dem selv fastsatte Priser for deres Varer, som bl a til Sikring heraf er forsynet med Kontrolnumre, konstaterede den 9 November 1933 ved Kontrolindkøb, at Sagsøgte, Ejler Jensen A/S, solgte Palmolive Barbercreme i Karton med frarevet Kontrolnummer. Sagsøgerne lod den 14 s M ved Fogden nedlægge Forbud imod, at Sagsøgte foretog saadant Salg, og har derefter under denne Sag overfor Sagsøgte nedlagt Paastand om, at det af Københavns Byrets Fogedafdeling I den 14 November 1933 nedlagte Forbud mod, at Sagsøgte sælger Palmolive Barbercreme i Kartoner med frarevne Kontrolnumre, stadfæstes som lovlige gjort og forfulgt, samt at Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerne en Erstatning af 5000 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn.

Sagsøgte har paastaet Forbudet ophævet som ulovlig gjort og Frifindelse for Erstatningspaastanden. Til Støtte herfor anføres, at Sagsøgte ikke har underskrevet Prisaftale med Sagsøgerne, og at Kontrolnumre som saadanne ikke er beskyttede — i al Fald kun forsaavidt de knytter sig til et effektivt Reverssystem, hvad Sagsøgerne efter Sagsøgtes Mening ikke har.

Sagsøgte har ved Fogedforretningen oplyst, at han altid modtager Palmolive Barbercreme med Kontrolnumre paa, og at han selv har fjernet disse. Han har nægtet at opgive sine Leverandører.

Sagsøgerne har oplyst, at de med Hensyn til Salget af deres Produkter har gennemført et Reverssystem saavel for Grossister som for Detailister. Enhver Grossist, til hvem de leverer Varer, underskriver en Erklæring, hvorved han forpligter sig til udelukkende at købe Sagsøgtens Produkter hos Sagsøgerne selv og ikke købe eller paa anden Maade erhverve disse andet Steds samt til udelukkende at sælge disse Produkter til Detailhandlere, ikke til andre Grossister og kun til Detailhandlere, der har underskrevet Sagsøgtens Prisoverholdelseserklæring, og ikke til lavere Priser end de af Selskabet til enhver Tid fastsatte. For hvert enkelt Tilfælde af Ovretredelse er i Erklæringen fastsat en Konventionalbod af 1000 Kr. Enhver Detailhand-

ler, der vil forhandle Sagsøgernes Varer, maa underskrive en Erklæring, hvorved han forpligter sig til ikke at avertere, udstille, sælge eller paa anden Maade overdrage disse Varer under de Detailhandlerpriser, der til enhver Tid er fastsat af Sagsøgerne, samt til udelukkende at sælge Varerne i sin egen Forretning og kun en detail og til udelukkende at købe nævnte Varer enten direkte hos Sagsøgerne eller hos en af dem godkendt Grossist. For hvert enkelt Tilfælde af Overtrædelse er i Erklæringen fastsat en Konventionalbod paa 60 Kr.

Sagsøgerne gør nu gældende, at de ved dette Reverssystem i Forbindelse med Kontrolnummereringen af samtlige Varer, hvorigennem det altid kan konstateres, fra hvilken Grossist en bestemt Vare hidrører, har skabt den størst mulige Sikkerhed for Overholdelsen af de af dem fastsatte Priser. Hertil kommer, at Sagsøgerne skrider ind i alle Tilfælde, hvor Brud herpaa konstateres. Naar Sagsøgernes Kontrolsystem imidlertid krænkes ved, at Varerne sælges med udkradsede Kontrolnumre eller uden den Emballage, hvorpaa Kontrolnumret findes, afskæres Sagsøgerne fra at konstatere, hvilken Leverandør der har brudt sin Forpligtelse. Fjernelsen af Kontrolnumrene eller Salg af Varer, hvorfra disse er fjernet, maa derfor anses som retstridigt overfor Sagsøgerne som et Angreb paa deres Kontrolsystem, der paa den ene Side er i høj Grad skadeligt for dem og paa den anden Side ikke i sig selv kan tjene noget berettiget Formaal. Forsaavidt det herimod gøres gældende, at Varen i Eks i Tilfælde af Konkurs kan være kommet vedkommende Detailhandler i Hænde, uden at nogen Grossist har brudt sin Forpligtelse mod Sagsøgerne, hævder disse, at Bevisbyrden i saa Henseende ikke kan paahvile dem. Naar Kontrolnumrene er fjernet, maa man, saalænge andet ikke er oplyst, gaa ud fra, at der for de paa gældende Varers Vedkommende foreligger Kontraktbrud fra en Leverandørs Side. Det maa endvidere anses for givet, at Sagsøgte som branchekyndig har været bekendt med Sagsøgernes Kontrolsystem, og har vidst eller i al Fald har maattet forstaa, at der ved Fjernelsen af Kontrolnumrene er tilsigtet at gøre Brud paa dette System.

Sagsøgte bestrider ikke dette sidste, men gør gældende, at den, der ikke selv har paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse overfor Sagsøgerne, ikke gør sig skyldig i noget retstridigt Forhold ved at forhandle disses Varer uden Kontrolnumre, hvad enten han har modtaget Varerne uden disse Numre eller han selv har fjernet dem. En Forudsætning for, at dette skulde være retstridigt, maatte i al Fald være, at Revers- og Kontrolsystemet er effektivt, men dette bestrides for Sagsøgernes Vedkommende, i hvilken Henseende Sagsøgte navnlig har henvist til, at en Detailhandler i Reglen kun køber et enkelt Dusin, saaledes at et Gros, der efter Sagsøgernes System har samme Nummer, spredes paa mange Hænder.

Efter det derom oplyste maa imidlertid Sagsøgernes Revers- og Kontrolsystem antages i det store og hele at være effektivt. Fjernelsen af Kontrolnumrene fra Sagsøgernes Varer er en Omstændighed, der giver tilstrækkelig Føje til at gaa ud fra, at Varerne har været Genstand for Omsætning i Strid med Reverserne, og Sagsøgte maa paa sin Side have været ganske klar over, at Fjernelsen ikke kan have andet

Formaal end at forhindre Opdagelse af den Leverandør, der har brudt sin Forpligtelse. Under disse Omstændigheder maa Sagsøgtes Salg af den omhandlede Vare anses som retstridigt, og det nedlagte Forbud vil derfor være at stadfæste, hvorhos Sagsøgte vil være at dømme til at betale Sagsøgerne en Erstatning, der vil kunne bestemmes til 1000 Kr samt Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Nr 101/1934. Indehaveren af Forretningen »S O S«, Aktieselskabet **Schiøler & Schultz** (Cohn)

m o d

Colgate-Palmolive-Peet, Aktieselskab
(Landsretssagf Viggo Carstensen),

betræffende Berettigelsen af et overfor Appellanten nedlagt Forbud mod Salg af Indstævntes Produkter under den af Indstævnte fastsatte Udsalgspris.

Forbud nedlagt af Københavns Byrets Fogedafdeling den 24 November 1933 mod at Appellanten sælger Indstævntes Produkter til Underpris.

Østre Landsrets Dom af 16 April 1934: Det nedlagte Forbud stadfæstes som lovlige gjort og forfulgt. Sagsøgerne, Colgate-Palmolive-Peet A/S, bør for Tiltale af de Sagsøgte, Indehaverne af Forretningen »S O S«, A/S Schiøler & Schultz, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne med 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ifølge de efter Dommens Afsigelse i denne Sag tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Indstævntes Reverssystem kun er gennemført med saadanne Mangler, at Indstævntes Varer i ikke ringe Omfang kan findes i den almindelige Handel, uden at Forhandlerne er underkastet nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor Indstævnte.

Som Følge heraf vil Appellanten, der ikke selv har paataget sig nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor Indstævnte, være at frifinde og Forbudet at ophæve.

Dette maatte iøvrigt ogsaa blive en Følge af, at der efter Proceduren maa gaas ud fra, at Appellanten har solgt Varerne, uden at Indstævntes Kontrolnumre var fjernet, og de af Indstævnte paaberaabte Omstændigheder ikke i sig selv kunde gøre Salget retstridigt.

For Forbudets Nedlæggelse vil der være at tillægge Appellanten en Erstatning, der findes at kunne fastsættes til 200 Kroner.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Det nedlagte Forbud ophæves. Appellanten, Indehaveren af Forretningen »S O S«, Aktieselskabet Schiøler & Schultz, bør for Tiltale af Indstævnte, Colgate-Palmolive-Peet, Aktieselskab, i denne Sag fri at være. Indstævnte bør til Appellanten betale 200 Kroner. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Colgate-Palmolive-Peet A/S, der kræver overholdt de af dem selv fastsatte Priser paa deres Produkter, har den 24 November 1933 ved Københavns Byrets Fogedafdeling I ladet nedlægge Forbud imod, at de Sagsøgte, Indehaverne af Forretningen »S O S«, A/S Schiøler & Schultz sælger Colgate-Palmolive-Peet A/S's Produkter til Underpris, og har derefter under denne ved Stævning af 30 November 1933 anlagte Sag paastaaet det nævnte Forbud stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt.

De Sagsøgte har nedlagt Paastand om, at Forbudet ophæves som ulovlig gjort, og at Sagsøgerne tilpligtes at betale dem en Erstatning af 5000 Kr subsidiært efter Rettens Skøn.

Det er fra de Sagsøgte Side erkendt, at de sælger Sagsøgernes Produkter til Priser, der ligger under de af Sagsøgerne fastsatte Detailpriser. De Sagsøgte, der ikke har underskrevet nogen Prisoverholdelseserklæring, har oplyst, at de modtager Sagsøgernes Varer fra A/S Ejler Jensen, hvilket Firma heller ikke har underskrevet saadan Erklæring overfor Sagsøgerne.

Sagsøgerne gør nu gældende, at det ved de paa dette Omraade foreliggende Domsafgørelser maa anses fastslaet, at Salg af en Fabriks Produkter til lavere Priser end de af Fabriken selv fastsatte under visse nærmere Forudsætninger er ulovligt uanset om vedkommende Forhandler eller hans direkte Leverandør ikke selv har underskrevet Prisoverholdelseserklæring overfor Fabriken. Disse Forudsætninger er dels, at Fabriken ved et konsekvent gennemført Revers- og Kontrolsystem er i Stand til at sørge for, at de fastsatte Priser i det store og hele overholdes, og derhos virkelig skrider ind, saasnart Overtrædelser konstateres, dels at vedkommende Forhandler er i »ond Tro« : er bekendt med, at Fabriken paa den anførte Maade haandhæver Overholdelsen af de fastsatte Priser, og derfor klar over, at han ved at undersælge disse

medvirker til det Kontraktbrud, der er begaaet fra en Grossists eller Detaillists Side. Hvad den sidstnævnte Forudsætning angaar, er der ingen Tvivl. Ond Tro vil altid være til Stede hos en Forhandler, der er branchekyndig. Med Hensyn til den første Forudsætning er Sagsøgernes Revers- og Kontrolsystem saa fast og konsekvent gennemført, som det paa nogen Maade kan forlanges.

Sagsøgerne har oplyst, at de med Hensyn til Salget af deres Produkter har gennemført et Reverssystem saavel for Grossister som for Detaillister. Enhver Grossist, til hvem de leverer Varer, underskriver en Erklæring, hvorved han forpligter sig til udelukkende at købe Sagsøgenes Produkter hos Sagsøgerne selv og ikke købe eller paa anden Maade erhverve disse andet Steds samt til udelukkende at sælge disse Produkter til Detailhandlere, ikke til andre Grossister, og kun til Detailhandlere, der har underskrevet Sagsøgernes Prisoverholdelseserklæring, og ikke til lavere Priser end de af Selskabet til enhver Tid fastsatte. For hvert enkelt Tilfælde af Overtrædelse er i Erklæringen fastsat en Konventionalbod af 1000 Kr. Enhver Detailhandler, der vil forhandle Sagsøgernes Varer, maa underskrive en Erklæring, hvorved han forpligter sig til ikke at avertere, udstille, sælge eller paa anden Maade overdrage disse Varer under de Detailhandlerpriser, der til enhver Tid er fastsat af Sagsøgerne, samt til udelukkende at sælge Varerne i sin egen Forretning og kun en detail og til udelukkende at købe nævnte Varer enten direkte hos Sagsøgerne eller hos en af dem godkendt Grossist. For hvert enkelt Tilfælde af Overtrædelse er i Erklæringen fastsat en Konventionalbod paa 60 Kr.

Ved dette System i Forbindelse med Kontrolnumrene er der skabt den størst mulige Sikkerhed for Prisernes Overholdelse, og Sagsøgerne gør, hvad der staar i deres Magt, for at gennemføre denne.

De Sagsøgte bestrider ikke, at de er fuldtud bekendt med Sagsøgenes System og deres Bestræbelser for at se deres Priser overholdt, men gør gældende, at Sagsøgerne ikke kan forbyde en Forhandler, der ikke selv har paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse til at overholde deres Priser, at sælge deres Produkter til lavere Priser. Der savnes Hjemmel til at antage, at i al Fald det »rene« Undersalg ρ : et Undersalg, der ikke er forbundet med et Angreb paa Kontrolnumrene, skulde være ulovligt. Det ved Loven om uretmæssig Konkurrence af 8 Juni 1912 indførte Forbud mod Undersalg af prismærkede Varer er ophævet ved Lov Nr 107 af 9 April 1926, og saadant Undersalg er derfor nu, saa vel som før 1912, lovligt.

Subsidiært har de Sagsøgte anført, at Sagsøgernes Revers- og Kontrolsystem i Virkeligheden ikke er effektivt. Sagsøgerne giver et helt Gros Varer samme Kontrolnumre, men en Detailhandler køber i Reglen kun et enkelt Dusin, og et Gros med samme Nummer spredes derfor paa mange Hænder, hvorved Kontrol bliver umulig. Endvidere foreligger der Eksempler paa, at Sagsøgerne til Detaillister sælger saa store Partier, at de maa være klare over, at disse ikke selv kan bruge dem, men videresælger dem til Undersælgere. Endelig har Sagsøgerne ikke ensartede Priser, idet de yder forskellig Rabat efter Partiets Størrelse. Selv om det derfor maatte antages, at et effektivt Revers- og Kontrol-

system i Forbindelse med faste og ensartede Priser er beskyttet mod Undersalg, har Sagsøgerne ikke Krav paa saadan Beskyttelse.

Efter det derom oplyste findes nu det af Sagsøgerne gennemførte Revers- og Kontrolsystem at være egnet til i det store og hele at sikre Overholdelsen af de af dem fastsatte Priser, og der skønnes ikke at kunne tillægges det af de Sagsøgte herimod anførte nogen Betydning. Endvidere findes det tilstrækkelig godtgjort, at Sagsøgerne gør, hvad de kan, for at opretholde Overholdelsen af disse Priser. Under disse Omstændigheder findes de Sagsøgte, der maa vide, at Sagsøgernes Produkter gennem et eller flere Mellemed kommer dem i Hænde ved Brud paa en kontraktlig Forpligtelse, at være uberettigede til at sælge disse Produkter til Underpris, og det nedlagte Forbud vil derfor være at stadfæste, medens Sagsøgerne vil være at frifinde for de Sagsøgtes Erstatningskrav.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne med 150 Kr.

Torsdag den 21 Februar.

Nr 179/1934.   **Margarinefabrikant Rich Erlandsen**
                   (Landsretssagfører Henning Pedersen)

m o d

Frederikssund Kommune (Trolle),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Benyttelse af Vand fra den indstævnte Kommunes Vandværk.

Østre Landsrets Dom af 25 Juni 1934: Sagsøgte, Frederikssund Kommune, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Margarinefabrikant Rich Erlandsen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren 300 Kr til Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Margarinefabrikant Rich Erlandsen, til Indstævnte, Frederikssund Kommune, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

—————

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Fabrikant Rich Erlandsen, der i 1924 startede en Margarinefabrik i Frederikssund, har stedse til denne Virksomhed faaet leveret Vand fra det kommunale Vandværk. I Begyndelsen af 1930 fremkom der Reklamation fra Kunder, der besværede sig over, at Margarinen efter ganske kort Tids Henstaaen gik i Forraadnelse; som Følge heraf maatte Erlandsen tage betydelige Kvantaa solgte Varer retur, ligesom han ogsaa maatte kassere en Del forinden det var blevet solgt. Han lod i 1930 Alfred Jørgensens gæringsfysiologiske Laboratorium undersøge dels en Prøve Margarine, dels nogle Raaprodukter. Margarinen viste en overvældende Udvikling af Forraadningsbakterier, medens Raaprodukterne var upaa-klagelige. Erlandsen forsøgte paa alle Maader at forhindre denne Ødelæggelse af Varerne dels ved gennemførte Renlighedsforanstaltninger, dels ved Anskaffelse af nye Maskiner; men det hjalp ikke, Margarinen viste sig stadig uholdbar; han kom omsider til Klarhed over, at Forraadningsbakterierne maatte stamme fra Vandet, hvorfor han lod Dansk Mejeribrugslaboratorium foretage en Undersøgelse.

Der blev i September 1933 udtaget til Undersøgelse 7 Prøver paa Vandværket i Frederikssund. Som Resultat udtales det i Laboratoriets Erklæring af 23 September 1933, at Vandet fra »Blind Ledning«, »Gl Anlæg før Filtrering«, og »nye Anlæg efter Filtrering« maa siges at være fuldt tilfredsstillende i bakteriologisk Henseende, medens Vandet fra »Gl Anlæg efter Filtrering«, »nye Anlæg før Filtrering«, og fra Rørene (sammenblandet) ikke var tilfredsstillende; en Prøve udtaget af Rørene paa Erlandsens Fabrik maatte betegnes som daarlig. Erlandsen havde, da han en Dag i September Maaned mødte Byens Borgmester, besværet sig over Vandets Beskaffenhed, og Borgmesteren foranledigede straks en Undersøgelse.

Den 22 s M udtog Dons' Laboratorium paa Vandværket 8 Prøver, der blev underkastet bakteriologiske Undersøgelser.

I en Erklæring af 28 s M udtales det, at Vandet i de 6 Prøver var sterilt, kun i Prøven: »samlet rensed Vand« og i Prøven: »rensed Vand fra det gl Anlæg« fandtes Bakterier. Det hedder videre i Erklæringen:

»Af Undersøgelsen vil det fremgaa, at der findes en Del Bakterier i Vandet fra det gamle Anlæg og som Følge deraf ogsaa i det samlede rensede Vand, og at Bakterierne ikke stammer fra Boringerne, men tilføres i selve Renseanlægget.

Antallet af Bakterier er ikke særligt stort, saa der kan være Tvivl om, hvor stor Betydning, der skal tillægges deres Tilstedeværelse, men da der dog findes nogle Bakterier, voksende ved 37° C og en Del gelatinesmeltende (fluorescerende Bakterier), der formerer sig ved lav Temperatur og derfor kan tiltage i Antal, medens Vandet findes i Ledningsnættet, vil jeg anse det for rigtigst, at man søger at finde Kilden til Forureningen, og faar den fjernet.

Der er efter det ved den kemiske Undersøgelse fundne intet at ud-sætte paa Vandet.»

Den 11 Oktober s A udtog Dons' Laboratorium Vandprøver hos 8 forskellige Forbrugere, deriblandt Erlandsen og en anden Margarine-fabrik i Frederikssund; der fandtes kun Bakterier af nogen Betydning i de 2 Margarinefabriker. Den 24 s M udtog Laboratoriet atter 8 Prøver hos Erlandsen og andre Forbrugere. I en Erklæring af 30 s M hedder det:

»Efter Udsæd af 1 cm³ Vand paa Kødagar og Dyrkning ved 37° C fremkom der ikke Vækst i nogen af Prøverne.

Efter Udsæd af 10 cm³ Vand i Mælkesukkerbouillon og Dyrkning ved 37° C fremkom der heller ikke Vækst ved nogen af Prøverne.

Som det vil fremgaa af det anførte, har Forholdene bedret sig siden den sidste Række Undersøgelser (d 17de Oktober), og selv om man maaske kan mene, at Indholdet af Bakterier er lidt større end det behøvede at være, særlig i Prøverne taget i Havnegade, er Forholdene ikke mere saadan, at man med Rette kan tale om en Infektion af Ledningsnættet.

Af Hensyn til Vandets Anvendelse som Drikkevand vil jeg i ethvert Tilfælde mene, at det fundne Antal Bakterier er uden Betydning, og at heller ikke Arten af de fundne Bakterier giver Anledning til at rejse Indvendinger mod Vandets Anvendelighed.»

Ved Skrivelse af 28 s M fremsatte Erlandsen overfor Kommunalbestyrelsen Krav paa Erstatning.

Under denne ved Retten for Frederikssund Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Margarinefabrikant Rich Erlandsen, Frederikssund, paastaaet Sagsøgte, Frederikssund Kommune, dømt til i Erstatning at betale 30 000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 26 Marts 1934.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte for sin Paastand anfører Sagsøgeren, at det ved de af ham foretagne Undersøgelser maa anses konstateret, at den fremstillede Margarines Ubrugbarhed hverken skyldes de anvendte Raastoffer eller Fremstillingsmaaden, men alene Anvendelsen af det urene og bakteriefyldte Vand, og at Kommunen som Leverandør af mangelfuldt og ukontraktmæssigt Vand maa være ansvarlig for det Tab, som derved er paaført ham.

Sagsøgte benægter, at Margarinens Ubrugbarhed skyldes det af Kommunen leverede Vand; overfor den af Dansk Mejeribrugslaboratorium foretagne Undersøgelse hævdes det, at Prøveudtagningen ikke er sket paa behørig Maade, hvorhos der henvises til de Resultater, som Dons' Laboratorium er kommet til. Ved disse Undersøgelser er det godt-

gjort, at Vandet, som Kommunen leverer, er rent, og at Urenhederne stammer fra den Del af Ledningerne, som Sagsøgeren selv har Ansvaret for.

Efter de foreliggende Oplysninger kan det ikke af Sagsøgeren, hvem Bevisbyrden paahviler, anses godtgjort, at Margarinens Ubrugbarhed skyldes Mangler ved det af Sagsøgte leverede Vand, hvorfor Sagsøgte vil være at frifinde.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at betale Sagsøgte 300 Kr.

Her med endte Højesteretsaaret 1934.

Færdig fra Trykkeriet den 27 Februar 1935.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.